L 33/1316

VALSTS STATISTISKĀ PĀRVALDE

LAUKU PAŠVALDĪBU FINANSES

1921—1928/1929

Sastādījis **J. Jurevics** un rediģējis **V. Salnais**

Bureau de Statistique de l'Etat

Finances des communes rurales

de 1921 à 1928/1929

Ecrit par **J. Jurevics** et rédigé par **V. Salnais**

RIGĀ, 1929. GADĀ

33
1316
m/f

„Latvju atbildīgam redaktoram
Lotī gadatēm Pēliksam kungam
Rīgā, 1929 g. 28 VIII.
Sastādītājs

Gal
L
33

VALSTS STATISTISKĀ PĀRVALDE

LAUKU PAŠVALDĪBU FINANSES

1921—1928/1929

Sastādījis **J. Jurevics** un rediģējis **V. Salnais**

Bureau de Statistique de l'Etat

Finances des communes rurales

de 1921 à 1928/1929

Ecrit par **J. Jurevics** et rédigé par **V. Salnais**

RIGĀ, 1929. GADĀ

VAĒ —
L-2
B-1

Valters un Rapa
akc. sab. grāmatspiestuve
Rīgā, Brīvības ielā 129/133.

Vīla Lāča Latv. PSR
VALSTS BIBLIOTĒKA
~~73-40.849~~
0309057806

Satura rādītājs,
Table méthodique des matières.

	L. p. – *Page*	
	VII.—XIII.	*Les finances de communes rurales*
Die Finanzen der Landgemeinden	XIII.—XIX.	
Ievads	1	*Introduction*
I. Ziņu ievākšanas kārtība	2	***I. Ordre du recueillement des données***
II. Pagastu un iedzīvotāju skaits .	6	***II. Nombre des communes rurales et des habitants***
Pagastu skaits	7	*Nombre des communes rurales*
Pagastu platība km²	8	*Superficie des communes rurales en □ klm.*
Lauku iedzīvotāju skaits 1925. g.	9	*Population rurale en 1925*
Pagastu iedzīvotāji pēc tautībām .	10	*Nationalités de la population rurale*
Latviešu tautības procents starp pagastu iedzīvotājiem 1920. un 1925. g.	11	*Pourcentage des lettons parmi les habitants des communes rurales en 1920 et en 1925*
III. Pagastu pašvaldību budžeti . .	12	***III. Budgets des institutions autonomes des communes r rales***
Pagastu pašvaldību budžeti . . .	14	*Budgets des institutions autonomes des communes rurales*
Pagastu budžeti 1928./1929. saimniecības gadā	15	*Budgets des communes rurales de l'exercice 1928/29*
Pagastu budžeti uz iedzīvotāju . .	17	*Moyenne des budgets des com. rurales par habitant*
Pagastu skaits pēc budžetu lieluma	18	*Nombre des communes rurales par montant du budget*
Pagastu pašvaldību budžeti uz 1 iedzīvotāju	18	*Moyenne des budgets par habitant des institutions autonomes des communes rurales par habitant*
Pagastu pašvaldību budžeti uz nodokļa maksātāju	19	*Moyenne des budgets des institutions autonomes des communes rurales par contribuable*
a) Ieņēmumu budžeti	19	*a) Budgets de recettes*
Nodokļi	21	*Impôts*
Nodokļi procentos no budžeta kopsummas	22	*Pourcentage des impôts par rapport à la somme totale du budget*
Nodokļi uz iedzīvotāju	23	*Moyenne des impôts par habitant*
Nodokļi , ...	24	*Impôts*
Nekustamas mantas platība un taksētā vērtība	25	*Superficie et valeur taxée des immeubles*
Nekustama īpašuma, personīgais un pārējie nodokļi caurmērā par 1925./1926. — 1928./1929. g. . .	26	*Moyenne des impôts sur les immeubles, impôts personnels et autres des exercices 1925/26 à 1928/29*
Nodokļi caurmērā par 1925./1926. — 1928./1929. g.	27	*Moyenne des impôts des exercices de 1925/26 à 1928/29*
Nekustamas mantas nodoklis . . .	28	*Impôts sur immeubles*
Nekustamas mantas nodoklis . . .	29	*Impôts sur les immeubles*
Personīgā nodokļa maksātāju skaits pagastos	30	*Nombre des contribuables d'impôt personnel dans les communes rurales*
Personīgā nodokļa maksātāji pēc grupām	31	*Contribuables de l'impôt personnel par groupes*
Uzliktais personīgais nodoklis . .	32	*Impôt personnel imposé*
Personīgais nodoklis	33	*Impôt personnel*
Personīgais nodoklis	34	*Impôt personnel*
Personīgais nodoklis uz vienu iedzīvotāju un nodokļu maksātāju . .	35	*Impôt personnel par habitant et par contribuable*

	L. p. — *Page*	
b) Izdevumu budžeti	38	*b) Budgets de dépenses*
Pagastu pašvaldību administrātīvie izdevumi	41	*Dépenses administratives des institutions autonomes des communes rurales*
Pagastu pašvaldību administrātīvie izdevumi	42	*Dépenses administratives des institutions autonomes des communes rurales*
Pagastu pašvaldībās nodarbināto algoto darbinieku skaits uz 1928. g. 15. aprīlī	48	*Personnel appointé des communes rurales par fonction au 15 avril 1928*
Pagastu pašvaldību darbinieku uz līguma pamata, viņu mēnešalgas uz 1928. g. 15. aprīlī (latos) . .	49	*Taux mensuels d'appointements du personel sur contract des communes rurales au 15 avril 1928*
Nespējnieku uzturēšana	50	*Entretien des indigents*
Nespējnieku uzturēšana	51	*Entretien des indigents*
Nespējnieku uzturēšana	52	*Entretien des indigents*
Izglītības veicināšana	53	*Propagation de l'instruction*
Izglītības veicināšana	54	*Propagation de l'instruction*
Izglītības veicināšana	55	*Propagation de l'instruction*
Veselības aizsardzība	56	*Sauvegarde sanitaire*
Veselības aizsardzība	57	*Sauvegarde sanitaire*
Veselības aizsardzība	58	*Sauvegarde sanitaire*
Ceļu garums pēc šķirām (klm) 1. aprīlī 1929. g.	59	*Longueur des chemins par catégorie au 1 avril 1929*
Ceļu garums (klm) 1929. g. 1. aprīlī	60	*Longueur des chemins au 1 avril 1929 (en kilomètres)*
IV. Pagastu pašvaldību ieņēmumi un izdevumi	62	***IV. Recettes et dépenses des institutions autonomes des communes rurales***
Ieņēmumi un izdevumi	62	*Recettes et dépenses*
1926./1927. — 1927./1928. saimn. gadu pagastu budžetu reālizācija . .	63	*Réalisation du budget des communes rurales des exercices 1926/27 et 1927/28*
Ieņēmumi	64	*Recettes*
Ieņēmumu budžeta reālizēšana . .	65	*Réalisation des recettes du budget*
Izdevumi	66	*Dépenses*
Ieņēmumi pēc avotiem	69	*Recettes par sources*
Neiekasētie nodokļi	69	*Impôts encaissés*
Nodokļu parādi 1928. g. 1. aprīlī .	70	*Dettes des impôts au 1. avril 1928*
Atlaists vai nav piedzenams . . .	71	*Impôts dégrevés ou non recouvrables*
Izdevumi	71—72	*Dépenses*
V. Pagastu pašvaldību lidzekļu un mantas stāvoklis	73	***V. Moyens et état financier des instit. autonomes des communes rurales***
Pagastu pašvaldību bilances . . .	73	*Bilans des instit. autonomes des com. rur.*
Pagastu skaits pēc bilanču lieluma .	74	*Nombre des communes rurales par grandeur des bilans*
Nekustamas mantas vērtība 1928. g. 1. aprīlī	75	*Valeurs des immeubles au 1. avril 1928*
Pagastu pašvaldību bilances 1927. līdz 1928. gadu 1. aprīlī	76—77	*Bilans des instit. autonomes des communes rurales au 1. avril 1927 et 1928*
Inventāra vērtība 1928. g. 1. aprīlī	76	*Valeurs d'inventaire au 1. avril 1928*
Pagastu pašvaldību lidzekļu stāvoklis	77	*Etat financier des institutions autonomes des communes rurales*
Pagastu pašvaldību kapitāli 1928. g. 1. aprīlī	78	*Fonds des institutions autonomes des communes rurales au 1. avril 1928*
VI. Apriņķu pašvaldības	79	***VI. Institutions autonomes de districts***
Apriņķu pašvaldību budžeti . . .	82	*Budgets des institutions autonomes de districts*
a) Ieņēmumi budžeti	82	*a) Budgets de recettes*
Nodokļi no zemes	84	*Impôts fonciers*
Nodokļi no zemes	85	*Impôts fonciers*
Nodokļi no mežiem	86	*Impôts forestiers*
Mežu nodokļi	88	*Impôts forestiers*
Piemaksas pie valsts nodokļiem . .	89	*Paiement en sus aux impôts d'Etat*
Nodokļi	90	*Impôts*
Piemaksas pie valsts nodokļiem . .	91	*Paiement en sus aux impôts d'Etat*
Nodokļi	92	*Impôts*

L. p. — *Page*

b) Izdevumu budžeti 94
Administratīvie izdevumi 96
Administratīvie izdevumi 97
Apriņķu pašvaldību algotie darbinieki uz 1928. g. 15. aprili pēc amatiem 98
Apriņķu pašvaldību algotie darbinieki uz 1928. g. 15. aprili pēc atalgojuma veida un lieluma . . 100
Sociālā apgāde 102
Sociālā apgāde 103
Izglītības veicināšana 104
Izglītības veicināšana 105
Veselības aizsardzība 106
Veselības aizsardzība 107
Apdrošināšana (ls) 110
c) Ieņēmumi un izdevumi 110
Ieņēmumi un izdevumi 111
Faktiskie ieņēmumi (1.000 ls) . . . 112
Faktiskie izdevumi (1.000 ls) . . . 112
Bilances 1927.—1928. g. 1. aprilī (1.000 ls) 112
Bilance 1.000 ls 113

VII. Valsts pabalsti un aizdevumi . . 115
Valsts pabalsti pa apriņķiem (ls) . 119
Skolotāju algas 1.000 latos 120
Kultūras fonda tiešie pabalsti pa gadiem (ls) 121
Kultūras fonda tiešie pabalsti pa apriņķiem (ls) 122
Pabalsti lauku pašvaldībām 1921. līdz 1928./1929. 123
Pabalsti lauku pašvaldībām 1921. līdz 1928./1929. 123
Pabalsti lauku pašvaldībām 1921. līdz 1928./1929. 124
Aizdevumi lauku pašvaldībām . . 126
Aizdevumi lauku pašvaldībām (pa apriņķiem) 126
Aizdevumi lauku pašvaldībām . . 127
Pagastu pašvaldību aizņēmumu dzēšana (ls) 128
Apriņķu pašvaldību aizņēmumu dzēšana (ls) 128
Pabalsti žūpības apkarošanai 1925./1926.—1928./1929. 129
Pabalsti žūpības apkarošanai pēc mērķiem 1925./1926.—1928./1929. . 130
Pabalsti ārstniecisko iestāžu ierīkošanai 1928./1929. budž. g. (pēc apriņķiem) 131
Pabalsti ārstniecisko iestāžu ierīkošanai 1928./1929. budž. g. (pēc mērķiem) 132

VIII. Slēdzieni 133
Budžeti . . . . . 133—134
Nodokļi 135
Lauku pašvaldību budžeti 136
Lauku pašvaldību budžeti 137
Nodokļi (vidēji 1925./1926. līdz 1928./1929. g.) 138
Administratīvie izdevumi 140
Administratīvie izdevumi (vidēji 1925./1926.—1928./1929. g.) . . . 141
Izglītības veicināšana 141
Veselības aizsardzība (vidēji 1925.-1926. līdz 1928./1929. g.) 142
Sociālā apgāde 142

b) Budgets de dépenses
Dépenses administratives
Dépenses administratives
Personnel appointé des régences de districts par fonction le 15 avril 1928
Personnel appointé des régences de districts par genre et par taux d'appointements le 15 avril 1928
Assistance publique
Assistance publique
Propagation de l'instruction
Propagation de l'instruction
Sauvegarde sanitaire
Sauvegarde sanitaire
Assurance
c) Recettes et dépenses
Recettes et dépenses
Recettes effectives (en 1.000 de ls)
Dépenses effectives (en 1.000 de ls)
Bilans au 1. avril 1927 à 1928 (en 1.000 de ls)
Bilans en 1.000 de ls

VII. Secours et prêts de l'Etat
Secours de l'Etat par districts
Appointements aux instituteurs en 1.000 de lats
Secours directs au fonds pour des intérêts de la culture par années (en ls)
Secours directs au fonds pour des intérêts de la culture par districts (en ls)
Secours aux institutions autonomes rurales de 1921 à 1928/29
Secours aux institutions autonomes rurales de 1921 à 1928/29
Secours aux institutions autonomes rurales de 1921 à 1928/29
Emprunts aux institutions autonomes rurales
Emprunts aux institutions autonomes rurales (par districts)
Emprunts aux institutions autonomes rurales
Amortissement des emprunts des institut. autonomes des communes rurales
Amortissement des emprunts des institut. autonomes des distrtcts (en ls)
Secours pour la lutte contre l'ivrognerie de 1925/26 à 1928/29
Secours pour la lutte contre l'ivrognerie par buts de 1925/26 à 1928/29
Subsides à l'établissement des institutions sanitaires en 1928/29 (par districts)
Subsides à l'établissement des institutions sanitaires en 1928/29 (par buts)

VIII. Resumé
Budgets
Impôts
Budgets des institutions autonomes rurales
Budgets des institutions autonomes rurales
Impôts
Dépenses administratives
Dépenses administratives
Propagation de l'instruction
Sauvegarde sanitaire
Assistance publique

L. p. — *Page*

IX. Tabeles . . . . . .

Pagastu pašvald. ieņēm. budžeti (ls) 144

Pagastu pašvald. ieņēmumu budžeti (procentos) 146

Pagastu pašvald. izdev. budžeti (ls) 148

Pagastu pašvald. izdevumu budžeti (procentos) 150

Pagastu pašvald. ieņēmumu budžeti pa apriņķiem (ls) 151

Pagastu pašvald. izdevumu budžeti pa apriņķiem (ls) 153

Pagastu pašvald. ienāk. budžeti (ls) 155

Pagastu pašvald. izdev. budžeti (ls) 157

Apriņķu pašvald. ieņēmumu budžeti pa apgabaliem (ls) 174

Apriņķu pašvald. ieņēmumu budžeti (procentos) 176

Apriņķu pašvald. izdevumu budžeti pa apgabaliem (ls) 178

Apriņķu pašvald. izdevumu budžeti (procentos) 180

Apriņķu pašvald. ieņēm. budžeti (ls) 182

Apriņķu pašvald. izdev. budžeti (ls) 184

Apriņķu pašvald. ieņēm. budžeti (ls) 186

Apriņķu pašvald. izdev. budžeti (ls) 188

Apriņķu pašvaldību bilances 1928. g. 1. aprilī (aktivs) 193

Apriņķu pašvaldību bilances 1928. g. 1. aprilī (pasivs) 193

X. Pagastu saraksts 1929. gadā 1. aprilī . . . . . .

Rīgas apriņķis 194
Cēsu ,, ... 196
Valmieras ,, ... 196
Valkas ,, ... 198
Madonas ,, ... 200
Liepājas ,, ... 202
Aizputes ,, ... 204
Kuldīgas ,, ... 204
Ventspils ,, ... 206
Talsu ,, ... 206
Tukuma ,, ... 208
Jelgavas ,, ... 208
Bauskas ,, ... 210
Jēkabpils ,, ... 212
Ilūkstes ,, ... 212
Daugavpils ,, ... 214
Rēzeknes ,, ... 214
Ludzas ,, ... 216
Jaunlatgales ,, ... 216

IX. Tableaux

Budgets de recettes des institutions autonomes des communes rurales (en ls)
Budgets de recettes des institutions autonomes des communes rurales (pourcentage)
Budgets de dépenses des institutions autonomes des communes rurales (en ls)
Budgets de dépenses des institutions autonomes des communes rurales (pourcentage)
Budgets de recettes des institutions autonomes des communes rurales par districts (en ls)
Budgets de dépenses des institutions autonomes des communes rurales par districts (en ls)
Budgets de recettes des institutions autonomes des communes rurales (en ls)
Budgets de dépenses des institutions autonomes des communes rurales (en ls)
Budgets de recettes des institutions autonomes de districts par provinces (en ls)
Budgets de recettes des institutions autonomes de districts (pourcentage)
Budgets de dépenses des institutions autonomes de districts par provinces (en lats).
Budgets de dépenses des institutions autonomes de districts (pourcentage).
Budgets de recettes des institutions autonomes de districts (en ls)
Budgets de dépenses des institutions autonomes de districts (en ls)
Budgets de recettes des institutions autonomes de districts (en ls)
Budgets de dépenses des institutions autonomes de districts (en ls)
Bilans des institutions autonomes de districts au 1. avril 1928 (actifs)
Bilans des institutions autonomes de districts au 1. avril 1928 (passifs)

X. Registre des communes rurales au 1. avril 1929:

District de Riga
,, ,, Cesis
,, ,, Valmiera
,, ,, Valka
,, ,, Madone
,, ,, Liepāja
,, ,, Aizpute
,, ,, Kuldīga
,, ,, Ventspils
,, ,, Talsi
,, ,, Tukums
,, ,, Jelgava
,, ,, Bauska
,, ,, Jaunjelgava
,, ,, Ilukste
,, ,, Daugavpils
,, ,, Rezekne
,, ,, Ludza
,, ,, Jaunlatgale

Les Finances des communes rurales.

Les communes rurales comprennent des districts au dehors des villes et des bourgs avec tous les habitants qui y ont leur résidence. De la régie de ces districts sont chargées les communes rurales et les administrations de district. Chaque administration a son budget à part, mais leurs devoirs sont presque les mêmes et leurs fonctions sont en connection les unes avec les autres et souvent les devoirs des dernières commencent imméditatement là où ceux des premières finissent. —

La somme budgétaire totale de ces 2 catégories d'administration ne peut pas être obtenue arithmétiquement par addition, car les communes rurales mettent à la disposition des districts une partie de leurs recettes, de sorte qu' il faut faire déduction de cette somme du budget des communes rurales pour obtenir le budget net et réel de ces communes. La somme budgétaire totale de toutes les administrations rurales a augmenté pendant 8 années de 4,73 millions de lats à 15,5 millions, c'est à dire elle s'est agrandie de 10 millions lat, resp. de trois fois. L'augmentation a été excessivement considérable en 1922, quand la somme budgétaire s'est doublée au cours de l'année. Outre des exigeances, croîssant continuellement, auxquelles on devait donner satisfaction, c'étaient aussi les fluctuations du cours qui y jouaient un role important. Notre cours d'argent était fort bas en 1921: on payait 66 roubles pour un franc or (1 lat). Le budget de 1921 avait été dressé vers la fin de l'année précédente lorsque le cours avait été plus haut. Au mois de novembre et décembre on payait 28 roubles pour un lat, mais au mois de juin 1921 — 96 roubles. Ainsi le budget en chiffres absolus était bien plus petit que celui de 1922 dressé quand le lat coûtait 70 à 50 roubles lettons. —

En comparant les budgets ruraux à ceux des villes nous trouvons une grande différence. Quoique la population des villes soit inférieure de plus de la moitié à celle des communes rurales, les budgets des villes sont cependant bien plus grands. Dans l'exercice 1921 les budgets municipaux représentatient 13,0 millions de lats, tandis que ceux des communes rurales ne s'élevaient qu'à 4,73 millions. Dans l'exercice 1928/29 les budgets des administrations rurales atteignaient 15,5 millions de lat, mais les villes disposaient d'un budget de 49,6 millions. Dans l'exercice 1921 les municipalités participaient avec 73,3% et les communes rurales avec 26,7% à la somme budgétaire totale; dans l'exercice 1928/29 les budgets ruraux avaient encore continué de diminuer. Pendant 8 années les budgets des administrations communales et municipales s'étaient agrandis de 3,7 fois: savoir ceux de la campagne de 3,3 fois et ceux des villes de 3,8 fois. Dans les années 1926 et 1927 les budgets municipaux ne s'étaient plus agrandis, mais en 1928 ils augmentaient de nouveou de 8 millions de lats. C'était par suite de la fondation d'une série de villes nouvelles, dont les budgets devaient naturellement agrandir la somme budgétaire totale.

Des données plus intéressantes donne la comparaison des sommes budgétaires réparties sur le nombre des habitants. En 1921

Budgets des communes rurales.

		Somme générale	*Versé aux districts*	*Budget net*	*Districts*	*Total*	*Augmentation*
				En millions de ls			
1921	*exeriiee*	3,0	.	3,0	1,73	4,73	.
1922	„	5,7	.	5,7	3,08	8,78	+ 4,05
1923/1924	„	8,6	2,3	6,3	3,64	9,94	+ 1,16
1924/1925	„	9,6	2,1	7,5	3,72	11,22	+ 1,28
1925/1926	„	11,5	2,5	9,0	4,2	13,2	+ 1,98
1926/1927	„	13,0	2,9	10,1	4,7	14,8	+ 1,6
1927/1928	„	13,5	2,7	10,8	4,8	15,6	+ 0,8
1928/1929	„	13,8	2,7	10,5	5,0	15,5	— 0,1

Budgets

		A la campagne	*Dans les villes*	*Total*	*Etat*
			Administrations autonomes		
			En millions de ls		
1921	*exercice*	4,73 [1])	13,0	17,73	. [4])
1922	„	8,78	22,1	30,88	.
1923/1924	„	9,94	21,6	31,54	.
1924/1925	„	11,22	27,6 [2])	38,82	.
1925/1926	„	13,2	35,0	48,2	160,9
1926/1927	„	14,8	41,1	55,8	169,8
1927/1928	„	15,6	41,8	57,4	163,6
1928/1929	„	15,5	49,6 [3])	65,1	207,7 [5])
			En moyenne par habitant		
1921	*exercice*	4,04	30,60	11,11	.
1924/1925	„	9,28	.	21,04	87,22 [6])
1928/1920	„	12,30	77,97	35,27	112,59

		A la campagne	*Dans les villes*	*Total*
			1921 = 100	
1921	*eexrcice*	100,0	100,0	100,0
1922	„	185,6	170,0	174,2
1923/1924	„	210,1	166,2	177,9
1924/1925	„	237,2	212,3	219,0
1925/1926	„	279,3	269,2	271,9
1926/1927	„	311,8	316,2	315,0
1927/1928	„	329,6	321,1	323,7
1928/1929	„	327,1	381,5	367,0

cette répartition donnait pour la campagne 4 ls 4 cent. par habitant et pour les villes 30 ls 60 cent. Les sommes budgétaires communales et municipales en total donnaient une répartition de 11 ls 11 cent. par habitant.

Dans l'exercice 1928/29 les dépenses des communes rurales représentaient 12 ls 80 cent. par habitant, celles des municipalités 77 ls 97 cent. par habitant, et la répartition du budget d'Etat 112 ls 59 cent. par habitant. Il faut prendre en considération que le budget d'Etat pour l'exercice 1928/29 est de 1/3 plus grand par suite de la mauvaise récolte et des destructions causées par les inondations dans diverses parties du pays, ce qui demandait de bien amples secours d'Etat. Le gouvernement accordait donc un budget supplémentaire dont les moyens ont été procurés en partie par des emprunts à l'étranger. Quant aux budgets des villes, ils sont basés sur d'autres principes que ceux des communes rurales. Tandis que les premiers sont des budgets bruts, les derniers sont presque complètement des budgets nets. Les budgets des communes rurales ne contiennent pas de telles sommes, gagnées par diverses transactions comme ceux des villes. Ces sommes, provenant de diverses entreprises, représentent quelquefois 34% de la somme budgétaire totale des villes. Quand même une comparaison des budgets ne donne pas une image complète, elle montre tout de même une certaine tendence, qui cependant devient plus distincte, si l'on compare les sommes des impôts.

Les administrations imposent aux habitants des sommes suivantes: dans l'exercice 1928/29 — sous des conditions normales — chaque habitant rural aurait du payer 10 ls 83 cent. et chaque citadin 28 ls 64 cent. et outre cela encore 58 ls 37 cent. des impôts d'Etat. (Données sur le budget réalisé

---

[1]) *Budget net, resp. déduction faite des sommes des communes rurales transmises aux administrations de district.*

[2]) *Les exercices des administrations dans les villes ne correspondent pas à ceux de la campagne. A la campagne l'exercice commence le 1. avril et finit le 31. mars de l'année suivante, dans les villes l'exercice se rapporte à l'année civile.*

[3]) *En 1928 le nombre des villes a augmenté, parce que les endroits habités, nommés bourgs, ont obtenu des droits de ville. Leurs budgets ont été inclus dans la somme budgétaire des villes.*

[4]) *Les données sur la somme totale des budgets d'Etat des années précédentes ne sont pas indiquées, parce que ces budgets établies sur d'autres principes ne sont pas comparables à ceux des dernières années.*

[5]) *Ycompris de budget supplémentaire.*

[6]) *Exercice 1925/26.*

Impôts.

	Communes rurales	Districts	Total	Villes	Etat
		Administrations autonomes 1 000 *ls*			
1921 *exercice*	2 696	1 462	4 158	3 051	.
1922 „	4 790	2 945	7 735	8 477	.
1923/1924 *exercice* . . .	4 517	3 318	7 835	7 392	.
1924/1925 „ . . .	6 068	3 207	9 275	8 497	.
1925/1926 „ . . .	6 645	3 742	10 387	12 238	100 622
1926/1927 „ . . .	6 873	4 174	11 047	15 146	103 285
1927/1928 „ . . .	8 172	4 530	12 702	16 006	101 446
1928/1929 „ . . .	8 395	4 690	13 085	18 218	107 679
		En moyenne par habitant			
1921 *exercice*	2,30	1,25	3,55	7,18	.
1024/1925 *exercice* . . .	5,02	2,65	7,67	13,36	54,54
1928/1929 „ . . .	6,95	3,88	10,83	28,64	58,37
		1921 = 100			
1921 *exercice*	100,0	100,0	100,0	100,0	
1922 „	177,7	201,4	186,0	277,8	
1923/1924 *exercice* . . .	167,5	226 9	188,4	242,3	
1924/1925 „ . . .	225,1	219,4	223,1	278,5	
1925/1926 „ . . .	246,5	256,0	249,8	401,1	
1926/1927 „ . . .	254,9	285,5	265,7	496,4	
1927/1928 „ . . .	303,1	309,8	305,5	524,6	
1928/1929 „ . . .	311,4	320,8	314,7	597,1	

n'étant pas encore disponibles, on ne peut pas encore fixer la somme totale remboursée par les communes rurales dans l'exercice 1928/29). Les impôts sont bien plus considérables dans les villes qu'à la campagne, parce que le budget des communes rurales est bien plus restreint que celui des villes. Pendant 8 années les impôts dans les communes rurales ont augmenté de 4,2 millions de ls à 13,1 millions, mais dans les villes: de 3,1 à 18,2 millions. L'exercice 1921 a rapporté une somme plus petite des villes que des communes rurales, dans l'exercice 1928/29 la somme des impôts dans les villes était déjà de 1½ fois plus grande que celle des communes rurales. Pendant cette époque la somme des impôts dans les communes rurales a augmenté de 3,1 fois, mais celle des villes de 6 fois. Il faut donc conclure que la vie économique s'est développée bien plus vite et d'une manière plus intensive dans les villes qu'à la campagne, et de même ce développement s'est produit dans de toutes autres directions. Dans les villes on a eu principalement en vue l'établissement et l'élargissement des entreprises servant à élever la prospérité générale, tandis que les communes rurales considéraient comme devoir principal l'amélioration de l'assistance sociale et la propagation de l'instruction publique; outre cela les communes rurales ont encore été chargées d'autres fonctions, principalement administratives.

Les plus grandes dépenses présentent les communes rurales de la Vidzeme — — 5.562.000 ls. Dans l'exercice 1928/29 elles égalaient 36% du total des sommes budgétaires. La seconde place occupe la Zemgale avec 3.615.000 ls et puis la Latgale avec — 3.565.000 ls ou 23,1%. Pendant 8 années les budgets de la Latgale ont eu la plus grande augmentation; la somme budgétaire s'est agrandie de 4,5 fois. Pendant la dernière année les plus grandes dépenses par habitant revenaient à la Zemgale, à peu près 15 ls 67 cent.; en Vidzeme elles faisaient 15 ls 10 cent.; mais en Latgale seulement 7 ls 19 cent.

Les sommes budgétaires des communes rurales sont différentes dans les districts divers. La plus grande moyenne de 4 ans présente le budget du district de Riga: 1.586.000 ls environ; alors suivent: le district de Jelgava avec 1.145.000 ls, le district de Daugavpils avec 1.131.000 ls et le district de Valmiera avec 1.120.000 ls; les budgets les plus petits avaient: le district d'Aizpute avec 378.000 ls et de district de Ventspils avec 401.000 ls. En moyenne (de 4 ans) par habitant les plus grands budgets avaient les districts de Jelgava avec 18 ls 12 cent., le district de Riga avec 17 ls 60 cent. et le district de Bauska avec 16 ls

61 cent., les plus petits — les districts: de Rēzekne avec 7 ls 11 cent., de Daugavpils avec 7 ls 18 cent., de Ludza avec 7 ls 19 cent. et de Jaunlatgale avec 8 ls 50 cent.

Tout de suite — à partir des premières années après la fondation de l'Etat Letton, — le gouvernement a du continuellement accorder des secours aux administrations communales, et des sommes considérables, en partie données comme prêts, en partie comme subventions directes. Cependant comme le gouvernement a été forcé de renoncer de temps en temps au remboursement de ces prêts il n'y a, à vrai dire, pas de différence entre ces 2 sortes de secours. Surtout maintenant, où la situation financière des communes rurales est très difficile, et elles ne peuvent même pas couvrir leurs dépenses courantes sans secours de l'Etat il ne peut pas être question d'un remboursement des prêts. Pendant la dernière année les subventions de l'Etat se sont excessivement agrandies. Pendant les exercices 1918/20 le gouvernement a donné 0,1 millions de lats; en 1920/21 — 0,8 millions; en 1921/22 — 2,2 millions; en 1922/23 — 3,6 millions; en 1923/24 — 5,1 millions; en 1924/25 — 4,2 millions; en 1925/26 — 4,9 millions; en 1926/27 — 5,3 millions; en 1927/28 — 5,3 millions, mais en 1928/29 — 12,7 millions de ls.

La grande somme du secours de l'Etat en 1928 a été causée par la restriction partielle et le dégrèvement complet de divers impôts par voie légale, sommes qui jusqu'ici avaient fait parti du budget de recettes des communes rurales. Ce déficit dans le budget devait être balancé suivant la loi par l'Etat.

Pendant la période de 1918/20 à 1928/29 les communes rurales ont reçu des subventions de 44,2 millions de lats en total. La plus grande partie en a été distribuée par le ministère de l'instruction publique comme appointement au personnel enseignant des écoles obligatoires à la campagne, savoir 26,3 millions de ls; et 2,4 millions ont été assignées à divers besoins; le „Fonds de civilisation" (Kultūras fonds) a donné 0,5 millions par l'intermédiaire du ministère de l'instruction publique et 0,1 million directement. Les subventions du ministère des finances s'élevaient à 5,1 millions ls et les prêts du ministère à 4,1 millions; le „Fonds pour la lutte contre l'ivrognerie" a donné 0,4 millions et le ministère du salut public — 1,7 millions. Puis le ministère des finances a encore donné une avance de 3,5 millions (à compte du dégrèvement des impôts). Relativement grandes sont les sommes que le ministère des finances a assignées, et qui ont été dépensées principalement pour la nouvelle construction des maisons d'école et des localités des communes rurales et leur réparation. Les subventions du ministère du salut public sont allées pour l'établissement de maisons de santé.

Les subventions de l'Etat ne vont pas parallèlement aux budgets. Au contraire — là, où les propres moyens des communes rurales ont été le plus restreints on a donné les plus grandes sommes. C'est le plus évident en Latgale. Quand même les quotes — parts par habitant n'y sont pas les plus grandes, elle dépassent pourtant considérablement la moyenne. A la répartition de la somme subventionnée, par habitant, en Latgale, il faut prendre en considération premièrement le grand nombre des habitants et 2 ièmement, le taux des enfants qui y est bien plus grand que dans les autres parties de l'Etat. Les plus grandes subventions ont été assignées aux districts qui avaient le plus souffert des troubles de la guerre. Ainsi revenaient au district d'Ilukste en moyenne dans les 4 dernières années 7 ls 78 cent. par habitant, au district de Riga — 7 ls 43 cent. etc. Les plus petites quotes-parts revenaient au district d'Aizpute: seulement 3 ls 98 cent.

Maintenant nous pouvons encore fixer quelles sommes les communes rurales ont dépensé en total de leur propres moyens et

Moyenne de 4 années.

Districts	Budgets	Secours de l'Etat	Total
	par habitant en ls		
Rīgas	17,60	7,43	25,03
Cēsu	14,73	5,20	19,93
Valmieras	15,28	5,49	20,77
Valkas	13,16	4,51	17,67
Madonas	13,01	5,01	18,02
Liepājas	13,32	4,24	17,56
Aizputes	12,48	3,98	16,46
Kuldīgas	13,35	4,33	17,68
Ventspils	12,28	4,47	16,75
Talsu	14,20	4,42	18,62
Tukuma	14,24	5,49	19,73
Jelgavas	18,12	5,35	23,47
Bauskas	16,61	5,97	22,58
Jēkabpils	15,17	7,78	22,95
Ilukstes	10,40	4,98	15,38
Daugavpils	7,18	4,76	11,94
Rēzeknes	7,11	6,01	13,12
Ludzas	7,19	6,57	13,76
Jaunlatgales	8,50	5,43	13,93
Total	11,83	5,44	17,27

de ceux du gouvernement pour les diverses nécessités. Les communes rurales du district de Riga ont dépensé les plus grandes sommes; la moyenne des 4 dernières années représente 25 ls 3 cent. par habitant. La 2 ième place occupe le district de Jelgava avec 23 ls 47 cent., puis suivent les districts de Bauska, Jēkabpils etc. En Latgale — les grandes subventions de l'Etat mêmes ne pouvaient pas remarquablement augmenter les sommes réparties par habitant.

La source principale des recettes dans les communes rurales sont les impôts. De grandes entreprises comme dans les villes — stations électriques, aqueducs et similaires — qui apportent de grands revenus, n'existent pas à la campagne. C'est pourquoi les impôts y représentent le plus grand taux des recettes budgétaires — 4/5. Pendant la période en considération les impôts ont augmenté de 3 fois.

	Impôts	*Pourcentage*	1921.=100
1921.	*exsercice* . . .	87,9	100
1923.	„ . . .	88,1	186
1923./1924.	„ . . .	78,8	188
1924./1925.	„ . . .	82,7	223
1925./1926.	„ . . .	78,7	250
1926./1927.	„ . . .	74,6	266
1927./1938.	„ . . .	81,1	305
1928./1929.	„ . . .	84 1	315

Dans les 4 dernières années les impôts ont apporté 11,8 millions par an, dont 7,8 millions environ des communes rurales et 4,3 millions des districts. Ils représentent 80% des recettes budgétaires ou en moyenne 9 ls 45 cent. par habitant. Le district de Riga a apporté la plus grande somme, c'est à dire: 1.094.000 ls et le district de Jelgava — 982.000 ls. Les plus petites sommes ont apporté les districts suivants: Ventspils — 310.000 ls, et Aizpute — 328.000 ls. Le plus grand taux du budget total représentent les impôts dans les districts: Tukums — 91,9%; Aizpute — 87,7% et le plus petit dans le district de Riga —69,0%. La répartition de la somme des impôts communaux par habitant donnait en moyenne dans le district de Jelgava 15 ls 54 cent.; dans le district de Bauska — 13 ls 73 Cent.; mais dans le district de Ludza seulement 5 ls 50 cent., dans le district de Daugavpils 5 ls 51 cent. et dans le district de Rēzekne 5 ls 67 cent. Ainsi nous voyons qu'un habitant rural de la Zemgale paie la plus grande, et un habitant rural de la Latgale la plus petite somme des impôts.

Les dépenses administratives et celles pour l'instruction publique représentent les plus grands articles de compte dans le budget des communes rurales.

Dans l'exercice 1921 les dépenses administratives des communes rurales représentaient: 1.287.000 ls ou 27,2% du budget. Pendant 8 années les dépenses administratives montraient peu de fluctuations et dans l'exercice 1928/29 elles présentaient 988.000 ls ou 30,3% de la somme totale. Les communes rurales de la Latgale assignent les plus grandes quotes — parts du budget à ce but, mais celles des districts de Riga, de Bauska et de Ventspils les plus petites. On obtient le même résultat de la répartition par nombre de la population.

Pour la propagation de l'instruction publique les communes rurales accordent de bien plus petites sommes, mais il ne faut pas oublier que le gouvernement donne de son coté chaque année de grandes sommes pour l'instruction publique, qui vont principalement pour les salaires du personnel enseignant des écoles obligatoires. La situation scolaire est au moment telle, que les communes rurales prennent soins des localités des écoles et de leur entretien, les administrations des districts paient une partie des salaires et le gouvernement l'autre — la plus grande. C'est pourquoi les communes rurales n'assignent que 28% de leur budget pour les dépenses scolaires (au moins dans les dernières années).

Pour l'instruction publique ont été dépensés à peu près 4.135.000 ls par an (moyenne de 4 ans) ce qui fait 3 ls 31 cent. par habitant. Les plus grandes sommes des budgets assignées pour l'instruction reviennent: au district de Tukums et aux districts de la Vidzeme, les plus petites à la Latgale. Pour le district de Riga on calcule par habitant 5 ls 8 cent., pour Valmiera et Jelgava — 4 ls 86 cent., pour Tukums 4 ls 72 cent. cependant pour les districts: Daugavpils 1 ls 63 cent., Rēzekne 1 ls 66 cent. et Ludza 1 ls 70 cent. par habitant.

Les sommes accordées par les communes rurales pour l'assistance publique augmentent de chaque année: dans l'exercice 1921 elles représentaient 835.000 ls, mais dans l'exercice 1928/29 elles s'élevaient déjà à 2.776.000 ls, proportionnellement les chiffres ont peu changé et en général les conditions sociales sont aussi les mêmes. Les communes rurales accordent de plus grandes sommes pour l'assisstance publique que les districts. Les dépenses moyennes de 4 ans représentent 26.1% du budget dans le district de Talsi; 22,7% dans celui d'Aiz-

Dépenses administratives.

		Dans les communes rur.	Dans les districts	Total	Pourcentage
			En 1000 de lats		
1921.	exercice	977	310	1 287	27,2
1922.	„	1 936	558	2 494	28,4
1923./1924.	„	2 158	615	2 773	27,8
1924./1925.	„	2 828	672	3 500	31,5
1925./1926.	„	3 129	875	4 004	30,3
1926./1927.	„	3 423	873	4 296	29,1
1927./1928.	„	3 591	957	4 548	29,1
1928./1929.	„	3 702	988	4 690	30,3
		Assistance publique			
1921.	exercice	753	82	835	17,6
1922.	„	1 171	132	1 303	14,8
1923./1924.	„	1 366	172	1 538	15,4
1924./1925.	„	1 632	204	1 836	16,3
1925./1926.	„	1 937	291	2 228	16,8
1926./1927.	„	2 049	400	2 449	16,6
1927./1928.	„	2 172	435	2 607	16,7
1928./1929.	„	2 315	461	2 776	17,9
		Instruction			
1921.	exercice	523	769	1 292	27,3
1922.	„	1 101	1 351	2 452	27,9
1923./1924.	„	1 112	1 803	2 915	29,3
1924./1925.	„	1 498	1 846	3 344	29,7
1925./1926.	„	1 790	1 974	3 764	28,4
1926./1927.	„	1 924	2 171	4 095	27,7
1927./1928.	„	2 122	2 211	4 333	27,7
1928./1929.	„	2 002	2 361	4 363	28,2
		Sauvegarde sanitaire			
1921.	exercice	76	285	361	7,6
1922.	„	183	499	682	7,6
1923./1924.	„	215	521	736	7,4
1924./1925.	„	304	533	837	7,4
1925./1926.	„	357	596	953	7,2
1926./1927.	„	362	590	952	6,4
1927./1928.	„	420	470	890	5,7
1928./1939.	„	450	464	914	5,9

Augmentation.

		Dépenses administratives	Assistance publique	Instruction	Sauvegarde sanit.
			1921 = 100		
1921	exercice	100,0	100,0	100,0	100,0
1922	„	193,8	156,0	189,8	189,9
1923/1924	„	215,5	184,2	225,6	203,9
1924/1925	„	272,0	219,9	258,8	231,9
1925/1926	„	311,4	266,8	291,3	264,0
1926/1927	„	333,8	293,3	317,0	263,7
1927/1928	„	353,4	312,2	335,4	264,5
1928/1929	„	364,4	332,5	337,7	253,2

pute, 22,5% dans celui de Jelgava; le plus petit taux revient à la Latgale.

Des sommes pour l'assistance publique on compte en moyenne par habitant 2 ls 1 cent. Ces sommes varient naturellement dans les différents districts; ainsi on les a calculé pour Jelgava à 4 ls 8 cent., pour Talsi à 3 ls 71 cent. et pour Bauska à 3 ls 35 cent., pour les districts de Daugavpils et de Rēzekne ne reviennent que 59 cent.; par habitant; pour Jaunlatgale 62 cent. et pour Ludza 76 cent. Dans les autres districts les chiffres se tiennent à 2 ls.

Les sommes accordées pour le service de santé ne montrent pas une telle augmentation comme les autres articles de compte du budget des dépenses. Elles ont une tendence variante, ainsi p. e. ces dépenses augmentaient dans l'exercice 1925/26. de 116.000 ls et faisaient 953.000 ls en total; dans l'exercice 1927/28 elles diminuaient de 62.000 ls et faisaient 891.000 ls. Aussi proportionellement ces sommes varient peu. Cependant prévoit-on bien à l'avenir une augmentation de ces sommes dans les budgets en relation avec la promulgation d'une loi réglant le service de sante à la campagne et la médication des habitants ruraux, ce qui demandra des moyens considérables.

Le plus grand taux du budget total pour le service de santé revient à la Latgale, où il représente 8,2% à 14,0%. Dans les autres districts du pays ce taux est beaucoup plus petit. Aussi en moyenne par habitant les plus grandes sommes reviennent à la Latgale; pour Daugavpils à 1 ls, pour Rēzekne à 96 cent., pour les districts de Vidzeme les sommes sont plus petites.

Les dépenses des communes rurales augmentent d'année en année. La promulgation de nouvelles lois, entraîne de nouveaux devoirs pour les communes rurales. Ces devoirs font augmenter les dépenses. Dans le dernier temps c'est spécialement le service de santé qui représente un article de compte du budget des dépenses augmentant constamment et intensivement. En rapport avec la mauvaise récolte de l'année 1928, la subvention de l'Etat aux habitants des districts ayant subi des détresses, et le dégrèvement partiel des impôts, les travaux dans les communes ont augmenté. Cela a fait naître de nouvelles dépenses. Dans l'exercice 1927/28 les sources des recettes étaient déjà épuisées. Les impôts avaient atteint leur maximum. D'un coté la loi défendait de les hausser encore et de l'autre coté les habitants ruraux ne pouvaient même pas payer les impôts courants. Les trois principales sources de recettes: l'impôt sur les immeubles, l'impôts personnel et l'impôts sur le revenu avaient tari. A cause de la mauvaise récolte et de l'inondation dans quelques endroits ces impôts avaient été en partie réduits, en

partie dégrévés. La tendence est d'annuler à l'avenir une partie des impôts. On peut comprendre que dans ces circonstances les prêts de l'Etat et les subventions devaient démesurément augmenter.

Tous les secours étaient cependant insuffisants et la situation financière des communes rurales devint de plus en plus difficile, et elle peut encore s'aggraver.

De plus notre système de secours est très compliqué et indéterminé. De la révision des pétitions est chargée une commission mixte, tandis que le cabinet des ministres accorde les subventions. On comprendra facilement que cette manière de se procurer les moyens nécessaires est très incommode et très embarrassante pour les communes rurales.

Die Finanzen der Landgemeinden.

Die Landgemeinden sind gesonderte Landbezirke ausserhalb der Städte und Flecken mit allen den Bewohnern, welche in diesen Bezirken ansässig sind. Die Verwaltung dieser Landbezirke ist den Gemeinde- u. Kreisverwaltungen übertragen. Jede Verwaltung einer Landgemeinde hat ein gesondertes Budget, obgleich die Aufgaben derselben fast die gleichen sind und die Tätigkeit aller in engem Zusammenhang steht und dort, wo die Obliegenheiten der einen aufhören, oft gleich diejenigen der anderen einsetzen.

Aus der arithmetisch gewonnenen Gesamtsumme der Gemeinde- u. Kreisbudgets ergeben sich nicht die Budgets der Landgemeinden. Die Gemeinderverwaltungen stellen nämlich einen Teil ihrer Einnahmen den Kreisverwaltungen zur Verfügung und um das faktische Nettobudget der Gemeinden zu erhalten, muss man diesen Teil vom Gemeindebudget in Abzug bringen. Die gesamte Budgetsumme dieser Verwaltungen ist im Laufe von 8 Jahren von 4,73 auf 15,5 Millionen Lat angewachsen, hat sich also um ca 10 Millionen Lat vergrössert, resp. verdreifacht. Besonders stark wuchs die Budgetsumme im Jahr 1922, wo sie sich im Laufe eines Jahres verdoppelt hatte. Ausser den ständig zunehmenden Anforderungen, welche befriedigt werden mussten, spielten auch die Schwankungen unseres Geldkurses damals eine gewisse Rolle. Unser Geldkurs hatte im Jahre 1921 seinen niedrigsten Stand erreicht — ein Goldfranc (1 Lat) wurde zu 66 lettl. Rubeln gerechnet. Das Budget für das Jahr 1921 war gegen Ende des vorherigen Jahres aufgestellt worden. Dann war der Geldkurs höher gewesen: im November u. Dezember zahlte man für einen Lat 28 Rbl., aber im Juni 1921 — 96 Rbl. So war also das Budget nach einer höheren Valuta aufgestellt und in absoluten Zahlen war es kleiner als das im Jahre 1922 aufgestellte Budget, wo ein Lat mit 70—50 Rbl. berechnet wurde.

Wenn man die Budgets der Gemeinde- und Kreisverwaltungen mit denen der Städte vergleicht, so ist ein grosser Unterschied ersichtlich. Die Einwohnerzahl der Städte ist fast um die Hälfte kleiner als diejenige der Landgemeinden, ihr Budget indessen viel grösser. Im Wirtschaftsjahr 1921 betrugen die Stadtbudgets 13,0 Millionen Lat, während die Budgets der Gemeinden u. Kreise blos 4,73 Millionen Lat gross waren. Im Wirtschaftsjahr 1928/29*) wies das Budget der Landgemeinden 15,5 Millionen Lat auf, während die Städte über ein Gesamtbudget von 49,6 Millionen Lat verfügten. Von der gesamten Budgetsumme aller Kommunalverwaltungen entfielen im Wirtschaftsjahre 1921 auf die Städte 73,3% und auf die Landgemeinden 26,7%; im Wirtschaftsjahre 1928/29 verringerten sich die Budgets der Landgemeinden weiter. Im Laufe von 8 Jahren haben sich die Budgets aller Kommunalverwaltungen zusammen 3,7 fach vergrössert: dasjenige der Landgemeinden 3,3 fach, das der Städte 3,8 fach. Dabei ist zu bemerken, dass sich das Budget der Städte in den Jahren 1926 u. 1927 nicht mehr vergrössert hat, während es im Jahre 1928 allerdings wieder um 8 Millionen Lat erhöht worden ist, was indessen zum grössten Teil dadurch zu erklären ist, dass im Jahre 1928 eine Anzahl neuer Städte hinzugekommen ist, deren Budgets naturgemäss die gesamte Budgetsumme vergrössert haben.

Ein interessanteres Bild erhält man, wenn man die Budgetsummen auf die Einwohnerzahl repartiert und sie dann vergleicht. Im Jahre 1921 entfielen auf jeden Landbewohner 4 Ls 4 Cent., aber auf jeden Staadtbewohner 30 Ls 60 Cent.; von der gesamten Budgetsumme aller Komunalverwaltungen machte es 11 Ls 11 Cent. pro Kopf der Bevölkerung aus.

*) Das städtische Wirtschaftsjahr entspricht dem Kalenderjahr und daher sind die Tätigkeitsperioden nicht ganz gleich. In den Landgemeinden geht das Wirtschaftsjahr aber vom 1. April bis zum 31. März des folgenden Jahres.

Landgemeinden.

Wirtschaftsjahre	Gesamtsumme	Kreiseinzahlungen	Nettobudget	Kreise	Zusammen	Zunahme
			in Millionen Lat			
1921	3,0	.	3,0	1,73	4,73	.
1922	5,7	.	5,7	3,08	8,78	+ 4,05
1923/1924	8,6	2,3	6,3	3,64	9,94	+ 1,16
1924/1925	9,6	2,1	7,5	3,72	11,22	+ 1,28
1925/1926	11,5	2,5	9,0	4,2	13,2	+ 1,98
1926/1927	13,0	2,9	10,1	4,7	14,8	+ 1,6
1927/1928	13,5	2,7	10,8	4,8	15,6	+ 0,8
1928/1929	13,3	2,7	10,5	5,0	15,5	— 0,1

Budgets

Wirtschaftsjahre	der Landgemeinden	der Städte	Insgesamt	Staatsbudget
1921	4,73 [1])	13,0	17,73	. [4])
1922	8,78	22,1	30,88	.
1923/1924	9,94	21,6	31,54	.
1924/1925	11,22	27,6 [2])	38,82	.
1925/1926	13,2	35,0	48,2	160,9
1926/1927	14,8	41,1	55,8	169,8
1927/1928	15,6	41,8	57,4	163,6
1928/1929	15,5	49,6 [3])	65,1	207,7 [5])
	Durchschnittlich auf 1 Einwohner kamen:			
1921	4,04	30,60	11,11	.
1924/1925	9,28	.	21,04	87,22 [6])
1928/1929	12,80	77,97	35,27	112,59

Budgets

Wirtschaftsjahre	der Landgemeinden	der Städte	Insgesamt
	1921 = 100		
1921	100,0	100,0	100,0
1922	185,6	170,0	174,2
1923/1924	210,1	166,2	177,9
1924/1925	237,2	212,3	219,0
1925/1926	279,3	269,2	271,9
1926/1927	311,8	316,2	315,0
1927/1928	329,6	321,1	323,7
1928/1929	327,1	381,5	367,0

Im Wirtschaftsjahre 1928/29 betrugen die Verwaltungsausgaben pro Kopf der Bevölkerung: auf dem Lande 12 Ls 80 Cent. u. in den Städten 77 Ls 97 Cent.; vom Staatsbudget entfielen 112 Ls 59 Cent. auf jeden Einwohner. Beim Staatsbudget für das Wirtschaftsjahr 1928/29 ist in Betracht zu ziehen, dass dasselbe um ⅓ grösser war, als unter normalen Verhältnissen, denn infolge der Missernte u. der Überschwemmungen in vielen Teilen des Landes, wurden Ergänzungsbudgets bewilligt, für welche die Mittel hauptsächlich durch Anleihen im Auslande beschafft wurden. Was die Budgets der Städte anbelangt, so wäre noch zu beachten, dass sich dieselben auf ganz anderen Prinzipien ausbauen, als die Gemeindebudgets. Die Stadtbudgets tragen viel

---

[1]) Nettobudget nach Abzug der den Kreisverwaltungen zur Verfügung gestellten Summen.

[2]) Die Wirtschaftsjahre der Landgemeinden und der Stadtverwaltungen entsprechen einander nicht. Das Wirtschaftsjahr der Landgemeinden geht vom 1. April bis zum 31. März des folgenden Jahres, das Wirtschaftsjahr der Stadtverwaltungen entspricht dem Kalenderjahr.

[3]) Im Jahre 1928 sind neue Städte hinzugekommen; die bewohnten Ortschaften, Flecken genannt, deren Budgets nicht den Stadtbudgets zugezählt waren, erhielten Stadtrechte u. ihre Budgets wurden in die Stadtbudgets aufgenommen.

[4]) Für alle vorherigen Jahre sind die Gesamtsummen der Staatsbudgets nicht angeführt, um den Leser nicht irrezuführen; denn die Budgets wurden damals nach anderen Principien aufgestellt u., sind mit denjenigen der 4 letzten Jahre nicht vergleichbar.

[5]) Inklusive des Ergänzungsbudgets.

[6]) Das Wirtschaftsjahr 1925/26.

mehr den Charakter von Bruttobudgets, als die Budgets der Landgemeinden, welche fast vollständig Nettobudgets sind. Solche Umsatzsummen, wie die Stadtbudgets sie aufweisen, gibt es in den Gemeindebudgets nicht. In den Stadtbudgets sind die Umsatzsummen mancher Unternehmen sehr gross u. bilden mitunter 34% der gesamten Budgetsumme. Wenngleich ein Vergleich der Budgets kein vollständiges Bild gibt, so ist daraus doch eine gewisse Tendenz ersichtlich, welche noch deutlicher hervortritt, wenn man die Steuersummen mit einander vergleicht.

Die Kommunalverwaltungen legen den Einwohnern folgende Steuersummen auf: im Wirtschaftsjahre 1928/29 wären bei normalen Verhältnissen an Steuern auf jeden Landbewohner 10 Ls 83 Cent. gekommen, auf jeden Stadtbewohner 28 Ls 64 Cent. u. ausserdem an Staatsabgaben noch 58 Ls 37 Cent. (Daten über die Realisierung der Budgets liegen noch nicht vor u. daher ist es schwer zu sagen, wieviel die Landgemeinden im Wirtschaftsjahre 1928/29 tatsächlich an Steuern einnehmen werden). Die von den Verwaltungen auferlegten Steuern sind in den Städten viel grösser als in den Landgemeinden. Das beweist also, dass die Landgemeinden mit einem verhältnismässig kleinerem Budget arbeiten, als die Städte.

Steuern.

Wirtschaftsjahre	Gemeinden	Kreise	Insgesamt	Städte	Staat
		in 1000 Lat			
1921	2 696	1 462	4 158	3 051	.
1922	4 790	2 945	7 735	8 477	.
1923/1924	4 517	3 318	7 835	7 392	.
1924/1925	6 068	3 207	9 275	8 497	.
1925/1926	6 645	3 742	10 387	12 238	100 622
1926/1927	6 873	4 174	11 047	15 146	103 285
1927/1928	8 172	4 530	12 702	16 006	101 446
1928/1929	8 395	4 690	13 085	18 218	107 679
		Durchschnittlich auf 1 Einwohner			
1921	2,30	1,25	3,55	7,18	.
1924/1925	5,02	2,65	7,67	13,36	54,54
1928/1929	6,95	3,88	10,83	28,64	58,37
		1921 = 100			
1921	100,0	100,0	100,0	100,0	
1922	177,7	201,4	186,0	277,8	
1923/1924	167,5	226,9	188,4	242,3	
1924/1925	225,1	219,4	223,1	278,5	
1925/1926	246,5	256,0	249,8	401,1	
1926/1927	254,9	285,5	265,7	496,4	
1927/1928	303,1	309,8	305,5	524,6	
1928/1929	311,4	320,8	314,7	597,1	

Im Laufe von 8 Jahren sind die Steuern in den Landgemeinden von 4,2 auf 13,1 Millionen Ls gestiegen, in den Städten aber von 3,1 auf 18,2 Millionen. Im Wirtschaftsjahre 1921 hat man von den Stadteinwohnern in Summa eine kleinere Steuersumme einkassiert, als von den Bewohnern der Landgemeinden — im Wirtschaftsjahre 1928/29 war die Summe der Stadtsteuern schon 1½ mal grösser als die Steuersumme der Landgemeinden. Die Steuersumme der Landgemeinden hat sich während dieses Zeitabschnittes um 3,1 mal vergrössert, diejenige der Städte aber um das 6 fache. Daraus muss man schliessen, dass sich das Wirtschaftsleben in den Städten schneller und intensiver entwickelt, als auf dem Lande. Diese Entwicklung erfolgt in den Städten in ganz anderer Richtung als auf dem Lande. In den Städten ist das Hauptaugenmerk auf die Einrichtung und Erweiterung verschiedener Unternehmen gerichtet, die dem Allgemeinwohl zugutkommen, während die Landgemeinden sich vor allem zuerst die soziale Fürsorge und die Förderung des Bildungswesens angelegen sein lassen; ausserdem sind für die Landgemeinden verschiedene neue Aufgaben rein administrativer Natur hinzugekommen.

Die grössten Ausgaben weisen die Landgemeinden Livlands auf mit ungefähr 5.562.000 Lat. Im Wirtschaftsjahr 1928/29 bildeten sie 36,0% von der gesamten Budgetsumme. An nächster Stelle stehen Zem-

gallen mit 3.615.000 Lat und Lettgallen mit 3.565.000 Lat oder 23,1%. Im Laufe von 8 Jahren ist für Lettgallen auch die grösste Budgeterhöhung zu verzeichnen; die Budgetsumme hat sich vervierfacht. Im letzten Jahre entfielen die grössten Gemeindeausgaben pro Einwohner auf Semgallen: ungefähr 15 Lat 67 Cent.; in Livland betrugen sie 15 Lat 10 Cent., aber in Lettgallen nur 7 Lat 10 Cent. pro Einwohner.

Die Budgets der Landgemeinden sind in den einzelnen Kreisen sehr ungleich. Durchschnittlich in den 4 letzten Jahren hat der Rigasche Kreis die grössten Budgets gehabt: ungefähr 1.586.000 Lat gross, dann folgen: der Kreis Mitau mit 1.145.000 Lat; der Kreis Dünaburg mit 1.131.000 Lat und der Kreis Wolmar mit 1.120.000 Lat; die kleinsten Budgets hatten: der Kreis Hasenpoth mit 374.000 Lat und der Kreis Windau mit 401.000 Lat. Durchschnittlich (für 4 Jahre) pro Einwohner gerechnet, entfallen die grössten Gemeindebudgets auf den Kreis Mitau — mit ungefähr 18 Lat 12 Cent., auf den Kreis Riga — mit 17 Lats 60 Cent. und auf den Kreis Bauske mit 16 Lat 61 Cent., die kleinsten auf die Kreise: Rositten — mit 7 Lat 11 Cent., Dünaburg — 7 Lat 18 C., Ludzen mit 7 Lat 19 Cent. un Neulettgallen mit 8 Lat 50 Cent. pro Einwohner.

Schon gleich — beginnend mit den ersten Jahren der Selbständigkeit Lettlands — musste die Regierung die Kommunalverwaltungen ständig mit grossen Summen unterstützen, ihnen Darlehen gewährend und Subsidien ausreichend, doch da die Regierung gezwungen war von Zeit zu Zeit auch auf die Rückzahlung der Darlehen zu verzichten, so besteht im Grunde genommen zwischen beiden Arten von Hilfeleistungen kein grosser Unterschied. Insbesondere jetzt, wo die finanzielle Lage der Landgemeinden eine recht schwere ist, so dass sie nicht imstande sind, ihre Ausgaben ohne Hilfe der Regierung zu decken, ist an eine Rückzahlung der Darlehen überhaupt nicht zu denken.

Im letzten Jahre hat sich die Summe der Darlehen und staatlichen Unterstützungen stark vergrössert; in dem Wirtschaftsjahre 1918/20 sind von der Regierung ausgereicht worden — 0,1 Million Lat; 1920/21 — 0,8 Millionen; 1921/22 — 2,2 Millionen; 1922/23 — 3,6 Millionen; 1923/24 — 5,1 Millionen; 1924/25 — 4,2 Millionen; 1925/26 — 4,9 Millionen; 1926/27 — 5,3 Millionen; 1927/28 — 5,3 Millionen, im Jahre 1928/29 aber — 12,7 Millionen.

Der grosse Umfang der staatlichen Hilfeleistungen im letzten Jahre ist dadurch zu erklären, dass im Wege des Gesetzes eine Menge Steuern teils vermindert, teils ganz erlassen worden sind, welche bisher den Landgemeinden zugut kamen. Die Budgets der Landgemeinden hatten dadurch grosse Ausfälle, welche laut Gesetz die Regierung decken musste.

Im Laufe der erwähnten Periode von 1918/20—1928/29 sind den Landgemeinden im ganzen 44,2 Millionen Lat ausgereicht worden. Den grössten Teil dieser Summe hat das Bildungsministerium für Gagierung der Lehrer verausgabt, nämlich ca. 26,3 Millionen Lat; 2,4 Millionen Lat hat das Ministerium für andere Bedürfnisse angewiesen; der Kulturfond hat durch Vermittelung des Bildungsministeriums 0,5 Millionen überwiesen und 0,1 Million Lat direkt gespendet; die Unterstützungssumme des Finanzministeriums betrug 5,1 Million Lat und an Darlehen hat es noch 4,1 Million ausgereicht; der Fonds zur Bekämpfung der Trunksucht hat 0,4 Millionen gegeben, das Wohlfahrtsministerium 1,7 Millionen; ausserdem hat das Finanzministerium noch einen Vorschuss von 3,5 Millionen Lat (à conto der erlassenen Steuern) ausgereicht. Verhältnismässig gross sind die vom Finanzministerium ausgereichten Summen, welche in der Hauptsache für Neubauten und Remonten von Schul- und Gemeindehäusern verwandt worden sind. Die Subsidien des Wohlfahrtsministeriums sind grösstenteils zur Einrichtung von Heilanstalten verbraucht worden.

Die staatlichen Unterstützungen gehen nicht parallel den Budgets. Im Gegenteil — wo die eigenen Mittel der Gemeinden klein waren, dorthin sind die grössten Unterstützungssummen überwiesen worden. Das tritt besonders deutlich in Lettgallen hervor. Wenngleich hier nicht die grössten Unterstützungssummen pro Kopf der Bevölkerung auskommen, so sind sie ihnen doch nahe und übersteigen meist den Durchschnitt. Bei der Repartierung der Unterstützungssumme auf die Einwohnerzahl muss in Lettgallen die grosse Bevölkerungszahl in Betracht gezogen werden und dass der Prozentsatz der Kinder dort ein viel grösserer ist, als in den übrigen Teilen des Landes. Die grössten Unterstützunssummen sind den Kreisen ausgereicht worden, welche durch den Krieg am meisten verheert worden waren.

So kamen denn auch auf den Kreis Illuxt durchschnittlich in den letzten 4 Jahren pro Kopf der Bevölkerung 7 Lat 78 Cent.; auf den Kreis Riga 7 Lat 43 Cent. u. s. w. Die kleinsten Quoten entfielen auf den Kreis

Hasenpoth: nur 3 Lat 98 Cent. pro Einwohner.

Ferner kann man noch berechnen, welche Summe die Landgemeinden aus ihren eigenen und den Staatsmitteln zusammen zur Befriedigung der verschiedenen Bedürfnisse und zur Deckung der verschiedenen Aufgaben verausgabt haben. Die grössten Summen haben die Landgemeinden des Rigaschen Kreises verbraucht. Durchschnittlich kommen hier in den letzten 4 Jahren auf einen Einwohner 25 Lat 3 C. aus. An 2. Stelle steht der Kreis Mitau mit 23 Lat 47 Cent., dann folgen die Kreise, Bauske, Jakobstadt u s. w. In Lettgallen haben auch die grossen staatlichen Unterstützungen auf diese Summen keinen grossen Einfluss gehabt.

Jahresdurchschnitt von 4 Jahren (1925/1926—1928/1929).

Kreise	Budget	Staatliche Unterstützungen	Insgesamt
	Auf 1 Einwohner kamen Lats		
Rīgas	17,60	7,43	25,03
Cēsu	14,73	5,20	19,93
Valmieras	15,28	5,49	20,77
Valkas	13,16	4,51	17,67
Madonas	13,01	5,01	18,02
Liepājas	13,32	4,24	17,56
Aizputes	12,48	3,98	16,46
Kuldīgas	13,35	4,33	17,68
Ventspils	12,28	4,47	16,75
Talsu	14,20	4,42	18,62
Tukuma	14,24	5,49	19,73
Jelgavas	18,12	5,35	23,47
Bauskas	16,61	5,97	22,58
Jēkabpils	15,17	7,78	22,95
Ilūkstes	10,40	4,98	15,38
Daugavpils	7,18	4,76	11,94
Rēzeknes	7,11	6,01	13,12
Ludzas	7,19	6,57	13,76
Jaunlatgales	8,50	5,43	13,93
Zusammen	11,83	5,44	17,27

Die Haupteinnahmequelle der Landgemeinden sind die Steuern. Grosse Unternehmen, über welche die Stadtverwaltungen verfügen, wie elektrische Stationen, Wasserleitungen und dergleichen, haben die Landgemeinden nicht. Daher bilden hier die Steuern unter allen übrigen Einnahmequellen den grössten Prozentsatz — 4/5 vom ganzen Budget. In der der Betrachtung unterzogenen Periode haben sich die Steuern verdreifacht.

In den letzten 4 Jahren sind durchschnittlich an Steuern ungefähr 11,8 Millionen Lat eingekommen, wovon 7,8 Millionen

Steuern.

Wirtschaftsjahre	%	1921 = 100
1921	87,9	100
1922	88,1	186
1923/1924	78,8	188
1924/1925	82,7	223
1925/1926	78,7	250
1926/1927	74,6	266
1927/1928	81,4	305
1928/1929	84,4	315

auf die Gemeindeverwaltungen und 4,3 Millionen Lat auf die Kreisverwaltungen entfielen. Sie bilden 80% vom gesamten Einnahmebudget, und auf einen Einwohner kommen durchschnittlich 9 Lat 45 Cent. Im Rigaschen Kreise haben die Steuern die grösste Summe ergeben, nämlich 1.094.000 Lat und im Kreise Mitau — 982.000 Lat. Die kleinsten Summen brachten dagegen die Kreise: Windau mit 310.000 Lat und Hasenpoth mit 328.000 Lat ein. Den grössten Prozentsatz vom Gesamtbudget bilden die Steuern in den Kreisen: Tuckum mit 91,9% und Hasenpoth mit 87,7%; den kleinsten Prozentsatz dagegen im Rigaschen Kreise mit 69,0%. Jeder Einwohner zahlt an Gemeindesteuern im Mitauschen Kreise durchschnittlich 15 Lat 54 Cent., im Bauskeschen — 13 Lat 73 Cent.; dagegen im Ludzenschen nur 5 Lat 50 Cent.; im Dünaburgschen — 5 Lat 51 Cent. und im Rosittenschen 5 Lat 67 Cent. Mithin entrichtet durchschnittlich ein Landbewohner Zemgallens die grösste Steuer und ein Landbewohner Lettgallens die kleinste.

Die Administrativen Ausgaben und diejenigen für das Bildungswesen repräsentieren die grössten Posten im Ausgabenbudget der Landgemeinden.

Im Wirtschaftsjahre 1921 haben in den Landgemeinden die administrativen Ausgaben 1.287.000 Lat betragen, was 27,2% vom Budget ausmacht. Mit kleinen Schwankungen im Laufe von 8 Jahren haben die administrativen Ausgaben im Jahre 1928/29 eine Höhe von 988.000 Lat erreicht, das sind 30,3% von der Gesamtsumme der Ausgaben. In Lettgallen sind die grössten Summen für administrative Zwecke vorgesehen, im Bauskeschen, Rigaschen und Windauschen Kreise bilden diese Ausgaben die kleinsten Posten des Budgets. Ein ähnliches Bild erhält man, wenn man die erwähnten Summen auf den Kopf der Landbevölkerung berechnet.

Viel kleiner sind die zur Förderung des Bildungswesens von den Gemeinden ausgeworfenen Summen, man muss jedoch in

Vīla Lāča Latv. PSR
VALSTS BIBLIOTĒKA

Betracht ziehen, dass die Regierung in jedem Jahre grosse Mittel zu diesem Zwecke von sich aus beigesteuert hat. Von den für die Gagierung der Lehrer der obligatorischen Schulen erforderlichen Summen gibt die Regierung den grössten Teil. Gegenwärtig werden die Schulverhältnisse so geregelt, dass die Gemeindeverwaltung für die Schulgebäude und deren Erhaltung Sorge trägt, die Kreisverwaltung einen Teil der Gagen zahlt und die Regierung den anderen — grösseren — Teil. Daraus erhellt sich auch, weshalb die Gemeindeverwaltungen nur 28% von ihrem Budget für die Förderung des Bildungswesens auswerfen (in den letzten Jahren).

In den letzten Jahren sind für die Förderung des Bildungswesens ungefähr 4.135.000 Lat (d. h. durchschnittlich in den letzten 4 Jahren) jährlich ausgegeben worden, was ca 3 Lat 31 Cent. pro Kopf der Bevölkerung ausmacht. Von den für Bildungszwecke ausgeworfenen Anteilen des Budgets entfallen die grössten auf den Tuckumschen und die Livländischen Kreise, die kleinsten aber auf Lettgallen. Im Rigaschen Kreise kommen durchschnittlich auf jeden Einwohner 5 Lat 8 Cent. für Bildungszwecke, im Wolmarschen und Mitauschen Kreise 4 Lat 86 Cent. und im Tuckumschen 4 Lat 72 Cent. im Dünaburgschen Kreise dagegen nur 1 Lat 63 Cent., im Rosittenschen — 1 Lat 66 Cent. und im Ludsenschen 1 Lat 70 Cent. auf jeden Einwohner.

Für die soziale Fürsorge bewilligen die Landgemeinden mit jedem Jahre grössere Summen: im Wirtschaftsjahre 1921 wurden für diesen Zweck 835.000 Lat verausgabt, aber im Jahre 1928/29 hat der Betrag schon die Höhe von 2.776.000 Lat erreicht, prozentual von der Budgetsumme gerechnet haben sich die Zahlen wenig verändert und kleine Schwankungen abgesehen, sind auch die sozialen Verhältnisse dieselben geblieben. Die Gemeindeverwaltungen setzen für die soziale Fürsorge grössere Summen aus, als die Kreisverwaltungen. Von den in den letzten 4 Jahren durchschnittlich von den Landgemeinden für die soziale Fürsorge ausgekehrten Summen bilden diejenigen des Talsenschen Kreises 26,1% vom Gesamtbudget; des Hasenpothschen Kreises — 22,7% und des Mitauschen Kreises — 22,5%; der kleinste Prozentsatz entfällt wiederum auf Lettgallen.

Im Durchschnitt kommen von den für die soziale Fürsorge ausgegebenen Summen pro Kopf der Bevölkerung 2 Lat 1 Cent.

Administrative Ausgaben.

Wirtschaftsjahre	In den Gemeinden	In den Kreisen	Insgesamt	%
		in 1000 Lat		
1921	977	310	1 287	27,2
1922	1 936	558	2 494	28,4
1923/1924	2 158	615	2 773	27,8
1924/1925	2 828	672	3 500	31,1
1925/1926	3 129	875	4 004	30,3
1926/1927	3 423	873	4 296	29,1
1927/1928	3 591	957	4 548	29,1
1928/1929	3 702	988	4 690	30,3
		Soziale Fürsorge		
1921	753	82	835	17,6
1922	1 171	132	1 303	14,6
1923/1924	1 366	172	1 538	15,8
1924/1925	1 632	204	1 836	16,9
1925/1926	1 937	291	2 228	16,7
1926/1927	2 049	400	2 449	16,3
1927/1928	2 172	435	2 607	16,4
1928/1929	2 315	461	2 776	17,8
		Bildungswesen		
1921	523	769	1 292	27,7
1922	1 101	1 351	2 452	27,3
1923/1924	1 112	1 803	2 915	29,9
1924/1925	1 498	1 846	3 344	29,3
1925/1926	1 790	1 974	3 764	28,7
1926/1927	1 924	2 171	4 095	27,4
1927/1928	2 122	2 211	4 333	27,7
1928/1929	2 002	2 361	4 363	28,2
		Gesundheitspflege		
1921	76	285	361	7,6
1922	183	499	682	7,6
1923/1924	215	521	736	7,4
1924/1925	304	533	837	7,4
1925/1926	357	596	953	7,2
1926/1927	362	590	952	6,4
1927/1928	420	470	890	5,7
1928/1929	450	464	914	5,9

Zunahme

Wirtschaftsjahre	Administr. Ausgaben	Soziale Fürsorge	Bildungswesen	Gesundheitspfl
		1921 = 100		
1921	100,0	100,0	100,0	100,0
1922	193,8	156,0	189,8	189,9
1923/1924	215,5	184,2	225,6	203,9
1924/1925	272,0	219,9	258,8	231,9
1925/1926	311,1	266,8	291,3	264,0
1926/1927	333,8	293,3	317,0	263,7
1927/1928	353,4	312,2	335,1	264,5
1928/1929	364,4	332,5	337,7	253,2

In den einzelnen Kreisen variieren diese Summen natürlich und zwar entfallen auf eine Person im Kreise Mitau — 4 Lat 8 C.; im Kreise Talsen — 3 Lat 71 Cent. und im Kreise Bauske — 3 Lat 35 Cent.; im Dünaburgschen und Rosittenschen Kreise machen

die betreffenden Summen nur 59 Cent. pro Kopf der Bevölkerung aus, in Neulettgallen — 62 Cent. und in Ludzen 76 Cent. In den übrigen Kreisen sind die Summen fast nirgendwo unter 2 Lat.

Die für die Gesundheitspflege angesetzten Posten zeigen keine solche Steigerungen, wie die übrigen Posten des Ausgabenbudgets. Sie haben eine schwankende Tendenz; so z. B. stiegen diese Ausgaben im Wirtschaftsjahre 1925/26 um 116.000 Lat und machten 953.000 Lat aus, im Jahre 1927/28 verminderten sie sich um 62.000 Lat und machten dann nur 891.000 Lat aus. Auch prozentual von der gesamten Ausgabensumme berechnet, weist dieser Posten grössere Schwankungen auf. Trotzdem ist vorauszusehen, dass für diesen Posten in Zukunft im Ausgabenbudget eine grössere Summe wird veranschlagt werden müssen, und gemäss dem Gesetz über die Gesundheitspflege und die ärztliche Hilfeleistung an die Landbevölkerung sehen die Verwaltungen der Landgmeinden schon voraus, dass für diesen Zweck grössere Summen erforderlich sein werden.

Der grösste Prozentsatz vom Gesamtbudget für die Gesundheitspslege entfällt auf Lettgallen, wo er zwischen 8,2% und 14,0% schwankt. In den übrigen Kreisen des Landes ist der Prozentsatz der Ausgaben für Gesundheitspflege viel kleiner. Auch durchschnittlich pro Kopf der Bevölkerung kommen auf Lettgallen grössere Summen: z. B. im Dünaburgschen Kreise 1 Lat, im Rosittenschen — 96 C. u. s. w.; kleiner sind die Summen in einigen Kreisen Livlands.

Mit jedem Jahre nehmen die Ausgaben der Landgemeinden zu; ständig kommen neue Gesetze heraus, welche den Gemeinden neue Verpflichtungen auferlegen. Mit diesen neuen Verpflichtungen und Aufgaben wachsen auch die Ausgaben. In der allerletzten Zeit ist es gerade die Gesundheitspflege, welche einen ständig und intensiv wachsenden Posten im Ausgabenbudget bildet. Im Zusammenhang mit der Missernte des Jahres 1928 und der damit verbundenen Hilfeleistung an die Landbewohner der betroffenen Gebiete und dem teilweisen Erlass der Steuern, hat sich auch die Arbeit in den Gemeindeverwaltungen vermehrt. Das brachte neue Ausgaben mit sich und erforderte neue Mittel zur Deckung derselben. Dabei waren schon im Wirtschaftsjahre 1927/28 die Einnahmequellen auf ihrem Kulminationspunkt. Die Steuern hatten ihr Höchstmass erreicht und konnten also nicht mehr erhöht werden. Einesteils verbot es das Gesetz, anderenteils waren die Landbewohner garnicht imstande, grössere Steuern zu zahlen. Neue Einnahmequellen eröffneten sich nicht, im Gegenteil die vorhandenen konnten nicht einmal ausgenutzt werden, resp. die Steuern beigetrieben werden. Es versiegten ganz oder teilweise die 3 Haupteinnahmequellen: die Immobiliensteuer, die Einkommensteuer und die persönliche Steuer. Diese 3 Kategorien von Steuern waren wegen der Missernte und der Überschwemmungen in einigen Teilen des Reiches durch ein Gesetz teilweise herabgesetzt, teilweise ganz erlassen. Es besteht zurzeit die Tendenz einige Steuern ganz aufzuheben. Da ist es nur begreiflich, dass unter solchen Umständen die staatlichen Darlehen und Unterstützungen an die Landgemeinden immer grösseren Umfang annehmen.

Trotzdem waren alle Hilfeleistungen ungenügend und die Landgemeinden gerieten in eine äusserst schwierige finanzielle Lage, welche sich in Zukunft sogar noch verschärfen dürfte.

Andererseits ist unser Unterstützungssystem sehr kompliziert und unbestimmt. Mit der Durchsicht der Gesuche um Unterstützung ist die interressortliche Kommission betraut, während die Bewilligungen durch das Ministerkabinet erfolgen. Es ist nicht zu leugnen, dass diese Art der Beschaffung von Mitteln für die Landgemeinden schwierig und umständlich ist.

Ievads. — *Introduction.*

Uz laukiem darbojas pagastu un apriņķu pašvaldības. Pagasta pašvaldība aptver noteiktu lauku apgabalu ārpus pilsētām un visus iedzīvotājus, kuriem šinī lauku apgabalā ir dzīves vieta. Apriņķa pašvaldība aptver pagastu pašvaldības apriņķa robežās. Pagastiem, tāpat kā apriņķa pašvaldībai, ir juridiskas personas tiesības un tie var savām vajadzībām iegūt un atsavināt kustamus un nekustamus īpašumus, izdarīt aizņēmumus, uzņemties dažādus pienākumus, slēgt līgumus un citus darījumus, uzstāties tiesā kā prasītājs un atbildētājs. Uz vietēja pagasta pilngadīgo iedzīvotāju ierosinājumu vai padomes lēmumu apriņķa padome var sadalīt pagastu patstāvīgos pagastos; tādā pat kārtībā var tos apvienot. Ja pagasti, kuŗus aizkeŗ robežu grozīšana, atrodas vienā apriņķī, tad grozīšanas lēmums stājas spēkā ar Iekšlietu ministra apstiprināšanu, bet ja ieinteresētie pagasti atrodas katrs citā apriņķī, tad grozījumi stājas spēkā ar speciāla likuma izdošanu. Šādā ceļā var rasties jaunas un izbeigties pastāvošas pagastu pašvaldības. Pārgrozības ar apriņķu pašvaldībām var noteikt vienīgi likumdošanas ceļā.

Pagastu pašvaldības lietas pārzin padome, valde un revīzijas komisija. Pagasta padomi ievēl uz trim gadiem vispārīgās, vienlīdzīgās, tiešās, aizklātās un proporcionālās vēlēšanās. Bez dažiem citiem noteikumiem, ar ko pagastu padomes vēlēšanas atšķiras no Saeimas, ir tas, ka piedalities vēlēšanās var tikai tie pilsoņi, kas līdz vēlēšanu dienai attiecīgā pagastā nodzīvojuši vismaz pēdējos četrus mēnešus pirms kandidātu saraksta iesniegšanas. Kopā ar pagastu padomi izdara arī revizijas komisijas vēlēšanas. Pagasta padomes un revīzijas komisijas locekļu kandidāti iesniedzami uz viena kopēja saraksta. Pirmajā padomes sēdē ievēl uz trim gadiem pastāvīgu priekšsēdētāju un viņa biedri no padomes locekļu vidus. Sekretāra pienākumus izpilda pagasta valdes darbvedis. Padome izvēl pagasta valdi. Pagasta valde ir pagasta pašvaldības izpildu organs. Viņu ievēl uz to pašu laiku, uz kādu ievēlēta pagasta padome. Pagasta valdes un revīzijas komisijas locekļi no saviem amatiem var atsacīties tikai sevišķi svarīgos gadījumos, kā: 1) pie vecuma pāri par 60 gadiem, 2) slimība, kuŗas dēļ kavē amata pienākumu izpildīšanu, 3) ja pāriet uz dzīvi ārpus pagasta robežām un tamlīdzīgi.

Apriņķa pašvaldības organi ir: 1) apriņķa valde un 2) revīzijas komisija. Apriņķa valdi un revīzijas komisiju, izņemot apriņķa valdes priekšsēdētāju, ievēl uz trim gadiem vienā laikā ar pagastu padomes vēlēšanām. Piedalīties vēlēšanās var tie paši pilsoņi, kas bauda attiecīgu apriņķa pagastu pašvaldību vēlēšanas tiesības. Apriņķa valdes un revīzijas komisijas locekļu kandidāti iesniedzami uz viena kopēja saraksta. Apriņķa valdes priekšsēdētāju iecel Iekšlietu ministrs saskaņā ar likumu par civildienestu.

Pagastu un apriņķu pašvaldību darbība ir cieši saistīta. Viņu darbība jau, vispirms, attiecas uz vienu un to pašu territoriju un iedzīvotājiem un, otrs, viņu ienākumu avoti bieži ir cieši saistīti (piemēram nekustamas mantas nodoklis u. t. t.), kā arī šo pašvaldību uzdevumi — izglītības veicināšana, sociālā apgāde u. t. t., ir tādi darbības lauki, kur pagastu un apriņķu pašvaldības viena otru papildina. Tāpēc arī viņu finansiēlais stāvoklis apskatīts vienkopus.

Šāds atsevišķs izdevums par lauku pašvaldību finansēm un viņu darbību iznāk pirmo reizi. Iepriekšējos gados daļu materiālu publicēja Valsts statistiskās pārvaldes gada grāmatās, tomēr tā tikai bija neliela daļa no šeit publicētiem materiāliem. Vēl nekad nav publicētas ziņas par atsevišķiem pagastiem, viņu mantas un līdzekļu stāvokli un budžetu reālizēšanu. Šos materiālus publicē pirmo reizi.

Pirmie materiāli saņemti no šādām iestādēm: pagastu budžeti, pārskati un bilances no Iekšlietu ministrijas pašvaldības departamenta, izsniegtie līdzekļi skolotāju algām no Izglītības ministrijas, bet pārskatu par mācības līdzekļu iegādāšanu, trūcīgo bērnu ēdināšanu un daļu no Kultūras fonda izsniegtām summām sastādīja tautskolas direkcija, pārskatu par pabalstos un aizdevumos izsniegtām summām saņēma no Finansu ministrijas, un ziņas par summām, kas izsniegtas ārstniecības iestāžu ierīkošanai, saņēma no Tautas labklājības ministrijas.

I. Ziņu ievākšanas kārtība.
I. Ordre du recueillement des données.

Lauku pašvaldību finansēs apskatīti jautājumi par viņu budžetiem, budžetu izpildīšanu (faktiskie ieņēmumi un izdevumi), mantas un līdzekļu stāvokli (bilances) un valsts aizdevumiem un pabalstiem. Statistiskus sakopojumus par šiem jautājumiem vai, pareizāki, par vienu daļu no viņiem, sākot ar 1921. gadu izdarīja iekšlietu ministrijas pašvaldību departaments. Pašvaldības departaments sakopoja ziņas tādos apmēros, kādos viņam tie bija vajadzīgi, un šī darbība izpaudās galvenā kārtā budžetu kopsavilkumu sastādīšanā pa atsevišķiem apriņķiem. Šādus savilkumus pašvaldības departaments izgatavoja sākot ar 1921. gadu līdz 1925./1926. budžeta gadam ieskaitot. Šos lauku pašvaldību budžetu savilkumus valsts statistiskā pārvalde izlietoja saviem ikgadējiem pārskatiem statistiskās gada grāmatās. Sākot ar 1926./1927. budžeta gadu pārvalde budžetu u. c. savilkumus izdara pastāvīgi, un šinī izdevumā tie sakopoti par pēdējiem trim gadiem.

Budžetu projektus sastāda pagastu valdes, pēc kam tos skata cauri revīzijas komisijas un pieņem padomes. Šādā veidā sastādītos budžetus nosūta apriņķa valžu apstipriināšanai. Tikai pēc pēdējā budžetiem ir likumīgs spēks un pagastu pašvaldības var izlietot paredzētās summas. Apstiprināto budžetu norakstus apriņķu valdes nosūta iekšlietu ministrijas pašvaldību departamentam. Valsts statistiskā pārvalde patstāvīgi no pagastiem budžetu norakstus nepieprasa, bet izmanto tos materiālus, kas iesūtīti pašvaldību departamentam.

Pagastu pašvaldību budžetus sastāda pēc zināma parauga, kurš ir ticis vairākkārtīgi pārstrādāts. Patlaban spēkā esošais paredz šādu ieņēmumu un izdevumu sadalījumu — vispirms, tie var būt kārtējie un ārkārtējie. A. Kārtējie ieņēmumi paredzēti sekoši: § 1) agrāko budžetu atlikumi, § 2) ieņēmumi no pagastu kapitāliem, § 3) ieņēmumi no pagastu īpašumiem, § 4) pagastu uzņēmumu peļņa, § 5) nodokļi: 1) nekustama īpašuma nodoklis, 2) personīgais nodoklis, 3) a) piemaksas pie procentuālā peļņas nodokļa no sīktirdzniecības uzņēmumiem, b) tāpat no sīkrūpniecības uzņēmumiem, c) tāpat no kreditiestādēm, 4) zvejas nodoklis, 5) piemaksas pie valsts progresīvā ienākuma nodokļa, 6) izpriecas nodoklis un 7) rakstu nodoklis, § 6) dažādi ieņēmumi: 1) soda naudas, a) par nodokļu nesamaksāšanu laikā, b) par rīkojumu nepildīšanu, 2) atlīdzība par apriņķa nodokļu ievākšanu un 3) dzimtsarakstu nodaļas ieņēmumi. B. Ārkārtējie ieņēmumi: § 7) aizņēmumi un pabalsti: 1) no valsts a) aizņēmums, b) pabalsts, 2) no apriņķa pašvaldības: a) aizņēmums, b) pabalsts un 3) atmaksājami un citi neparedzēti ienākumi. A. Kārtējie izdevumi paredzēti sekoši: § 1) pagasta pašvaldības administratīvie izdevumi: 1) pagasta valdes atalgošana: a) alga pagasta valdes priekšsēdētājam, b) alga pagasta valdes locekļiem, c) ceļu izdevumi, 2) pagasta padomes atalgošana: a) atlīdzība par sēžu dienām, b) ceļu izdevumi, 3) techniskā personāla algas: a) alga darbvedim, b) alga darbveža palīgam, c) alga kanclejas ierēdnim, d) apdrošināšana slimo kasē, e) komandējumi, 4) apkalpotāju uzturēšana: a) alga ziņnesim, b) alga pastniekam, c) apdrošināšana slimo kasē, 5) pārējie valdes un padomes izdevumi: a) grāmatas un kanclejas piederumi, b) inventāra iegādāšana, c) inventāra uzturēšana, 6) pagasta tiesas uzturēšana: a) alga priekšsēdētājam, b) alga tiesnešiem, c) alga tiesas darbvedim, d) grāmatas un kanclejas piederumi, 7) komisiju uzturēšana: a) atlīdzība par sēžu dienām revīzijas komisijas locekļiem, 8) dzimtsarakstu nodaļa: a) alga nodaļas darbiniekiem, b) grāmatas un kanclejas piederumi, 9) policijas uzturēšana: a) telpu īre, b) apkurināšana, c) apgaismošana, d) aizsargu nodaļas izdevumi, 10) pagasta valdes nams: a) ēku remonti, b) apkurināšana, c) apgaismošana, d) apdrošināšana, e) ateju vietu tīrīšana un skursteņu slaucīšana, § 2) nespējnieku uzturēšana: 1) pabalsti ārpus patversmes: a) naudā, b) pārtikā, c) apģērbs, d) ārstēšana, e) apbedīšana; 2) uzturēšana patversmē: a) uzturs, b) apģērbs, c) ārstēšana, d) apbedīšana, e) apkalpotāji, f) pārējie izdevumi; 3) nespējnieku nams: a) ēku re-

monts, b) apkurināšana, c) apgaismošana, d) apdrošināšana, e) ateju vietu tīrīšana un skursteņu slaucīšana; § 3) izglītības veicināšana: 1) darbinieku algošana: a) algas skolotājiem, b) algas apkalpotājiem; 2) pārējie skolu izdevumi: a) mācības līdzekļu iegādāšanai, b) rakstāmlietu iegādāšanai, c) skolas inventāra iegādāšanai, d) bibliotēkas iegādāšanai; 3) lasītavas ierīkošanai: a) grāmatu iegādāšana, b) inventārs; 4) kursu un priekšlasījumu sarīkošana; 5) līdzdalība ārpus pagasta skolu uzturēšanā, 6) skolas nama uzturēšana: a) ēku remonts, b) apkurināšana, c) apgaismošana, d) apdrošināšana, e) ateju vietu tīrīšana un skursteņu slaucīšana; § 4) veselības aizsardzība: 1) darbinieku algošana: a) alga ārstam, b) alga vecmātei; 2) pārējie izdevumi: a) ārstniecības un dezinfekcijas līdzekļu iegādāšana, b) baku un citu aizsardzības līdzekļu potēšana, 3) veterinārā palīdzība § 5) pagasta sabiedrībai piederošu nekustamu īpašumu uzturēšana; § 6) aizsardzības veicināšana: 1) kareivju iesaukšanas izdevumi, 2) mobilizācijas izdevumi, 3) rezervistu lietā izdevumi, 4) karaspēka daļu novietošana; § 7) pasta un telefona satiksmes uzturēšana: 1) pasta un telefona iestāžu pabalstīšana, 2) pasta piegādāšana; § 8) pagastu pašvaldību uzņēmumu veikšana; § 9) arestēto uzturēšana; § 10) dažādi izdevumi: 1) klaušu atalgošana pagasta iekšējām vajadzībām, 2) rezerves kapitāla papildināšana, 3) neparedzēti izdevumi; § 11) iepriekšējā gada iztrūkuma segšana; § 12) iemaksas apriņķu pašvaldībai. B. Ārkārtēji izdevumi: § 13) parādu un procentu nomaksa: 1) parādu nomaksa, 2) parādu daļas nomaksa, 3) procentu nomaksas par aizņēmumu, 4) atmaksājami izdevumi, 5) ārkārtēji neparedzēti izdevumi. Budžeta projektā paredzētie ieņēmumi un izdevumi uzrādīti par vairāk gadiem. Vispirms, pēc šī parauga ir jāuzdod ziņas par iepriekšējā gada budžetu un faktiskiem ieņēmumiem un izdevumiem, tad tekošā gada budžets un beidzot nākošā gada pagasta valdes un atsevišķi padomes budžeta projekti.

Kaut gan budžeta projekts līdz ar to ir arī pagasta pašvaldības saimniecības plāns nākošam gadam un tam būtu jāpiegriež jo sevišķa vērība, tomēr bieži pagastu valdes to pietiekoši rūpīgi neizstrādā. Gadās, ka tās izlaiž atsevišķus lielus ieņēmumu posteņus, piemēram, personīgo nodokli, motivēdamas, ka tas iedzīvotājiem ir apgrūtinošs vai taml. To vietā tādā gadījumā tās pieprasa valsts pabalstus. Nāk priekšā, ka atsevišķus posteņus apvieno, kaut gan tie ir paredzēti atsevišķi budžeta paraugā. Tāpat bieži pareizi nesaskaita ieņēmumu vai izdevumu summas.

Trūkumi ir arī pašos budžeta paraugos, to pietiekoši rūpīgi neizstrādā. Gadās, ka pieņemšanu, kur pagastu pašvaldībām paredzēti jauni pienākumi vai tiesības (materiālā ziņā), tūliņ jāpapildina budžetu paraugi. Un nāk priekšā, ka nākošā budžeta gadā viena daļa pašvaldību sastāda savus budžetus pēc jaunajiem paraugiem, bet otra pēc vecajiem. Bez tam, atsevišķas apriņķu valdes budžetu paraugus papildinājušas vēl ar dažiem viņām nepieciešamiem jautājumiem. Tāpēc budžetu projekti nav pilnīgi vienveidīgi sastādīti. Tomēr šos trūkumus pa daļai un pēdējos gados jau gandrīz pilnīgi ir izdevies novērst.

Pagastu budžetu projektus skata cauri un kontrolē vairāk iestādes. Vispirms, kā jau sacīts agrāki, pagastu pašvaldības revīzijas komisija. Pēc tam viņu pieņem padome, to diezgan sīki kontrolē, un beidzot apstiprina apriņķa valde. Ja budžetos tomēr vēl ir kādas nepilnības vai kļūdas, tās nav grūti atklāt un izlabot, iepazīstoties ar pagastu valžu budžetu paskaidrojumiem. Tas jo sevišķi sakāms, ja ievērojam, ka pielaistām kļūdām, pa lielākai daļai, ir tikai formēls raksturs, piem., summas nepareizi saskaitītas, ieņēmumu vai izdevumu posteņi ierakstīti nepareizās ailēs u. t. t. Pēc būtības turpretim kļūdas pielaiž samērā reti. Bet arī šādas nepilnības ir noskaidrojamas ar pagastu vai apriņķu valžu paskaidrojumiem. Pie budžetu projektu sastādīšanas nepieciešama vienīgi pagastu darbvežu lielāka akurātība, tad visi tie defekti, kādi līdz šim sastopami, būs viegli novēršami.

Faktiskos pagasta pašvaldības ieņēmumus un izdevumus noskaidro pēc budžetu pārskatiem. Pārskatos paredzēti gandrīz visi tie paši ieņēmumu un izdevumu posteņi, kādi uzskaitīti apskatot budžetu paraugus. Blakus ieņēmumiem un izdevumiem pieprasa salīdzināšanas nolūkos ziņas arī par tām summām, kādas budžetā paredzētas. Tā kā pie ieņēmumiem gadās, ka tie visā pilnībā nereālizējas un dažus no tiem nav nekādas cerības ieņemt, tad lai tos noskaidrotu, pieprasa īpašas ziņas — cik gada laikā „atlaists, nav piedzenams". Ir arī tādi ieņēmumi, kuri budžeta gadā pagasta kasē neienāk, bet kurus nākotnē ir iespējams reālizēt. Tāpēc pieprasa ziņas arī par to, cik „paliek parādā un piedzenams". Pēdējās divas ailes noskaidro vai ieņēmumu postenis reālizējies par lielāku vai mazāku summu kā budžetā paredzēts. Pārskatā par budžetu izdevumu daļā arī

pieprasa ziņas par „izmaksājamām summām pēc budžeta“ un „izdotām“. Salīdzināšanas pēc pieprasa vēl „uz 1. aprīli 1) palika parādā un izmaksājams nākošā gadā un 2) paliek brīvas summas“; un tad skaitlisks salīdzinājums pret budžetu „izmaksāts vai jāmaksā vairāk kā budžetā paredzēts“. Pārskats diezgan sīki pārdomāts, un ja to izpildītu kā tas paredzēts, tad dabūtu pilnīgu ainu par budžeta izpildīšanu, resp. par zināma gada pagasta pašvaldības ieņēmumiem un izdevumiem. Bet, diemžēl, reti kāda pagasta valde izpilda tos pareizi un visos sīkumos. Lielākā daļa no viņām pie pārskata sastādīšanas pielaiž visdažādākās kļūdas. Un liekas, ka dažos pagastos pārskatā pieprasītās ziņas nemaz nesaprot vai arī nav pietiekoši laika, lai tās izpildītu. Un tāpēc jādomā, ka izstrādātais pārskatu paraugs mūsu pagastu darbiniekiem ir par komplicētu un par plašu. Lai viņu pareizi izpildītu, tiešām, vajaga diezgan daudz laika, un arī ieņēmumu un izdevumu grāmatām jābūt ar pārskatu saskaņotām. Pretējā gadījumā to gandrīz nemaz nevar sastādīt. No pārskatos sastopamām kļūdām un nepilnībām jāatzīmē: 1) bieži nāk priekšā, ka summas nav pareizi saskaitītas. Šāda kļūda jau uzskatāma par nolaidību, bet viņa tomēr nav tik ļauna, jo kontrolējot pārskatus, to var diezgan viegli izlabot. 2) Bieži nāk priekšā, ka vairāki posteņi, kas paredzēti atsevišķi, pārskatā ir apvienoti. Tas notiek ne tik vien ar sīkiem ieņēmumu avotiem vai izdevumiem, bet ir gadījumi, kad apvieno arī pašus ievērojamākos posteņus. Saprotams, ka šādā gadījumā nav iespējams konstatēt kā ieņēmumi reālizējušies, salīdzinot tos ar budžetu 3) Ieņēmumu un izdevumu mērķis neatbilst to nosaukumam pārskatā. Tā arī ir paviršības kļūda, ka neieraksta ieņēmuma vai izdevuma summu pareizā paragrafā, pantā un burtā. 4) Kaut gan pārskatu paraugus izstrādājis iekšlietu ministrijas pašvaldības departaments, tomēr dažas apriņķu valdes viņas papildinājušas vai arī dažus jautājumus strīpojušas, tā kā pārskatu paraugi nav pilnīgi vienādi. Tāpēc pie viņu saskaitīšanas ceļas grūtības un dažos gadījumos pilnīgu pārskatu par ieņēmumiem un izdevumiem nav nemaz iespējams izlobīt. 5) Ieņēmumu un izdevumumu summas gandrīz nemaz nav salīdzināmas ar budžetu, resp. ar paredzētiem ieņēmumiem un izdevumiem. Pagastu pašvaldību lielākā daļa sajauc tekošā gada ieņēmumus ar iepriekšējiem gadiem. Visas iepriekšējo gadu parādu summas vienkārši pieskaita ieņēmumiem. Tādā kārtā, redzams gan, cik pagasts zināmā budžeta gadā ieņēmis, bet nav zināms, kādas summas attiecās uz pārskatāmo gadu, un cik iekasēts iepriekšējo gadu parādu. Saprotams, ka šādus ieņēmumus nevar salīdzināt ar budžeta summām. Bez jau uzrādītām kļūdām pārskatos ir atrodamas vēl citas sīkākas, kas visumā negroza pārskatu vērtību. Visumā jānāk pie slēdziena, ka pārskatus par budžeta izpildīšanu, pagastu pašvaldības sastāda sliktāki kā budžetus. Un tāpēc sīki izstrādātais pārskatu paraugs, viņa neizpildīšanas dēļ, nedod pilnīgu ainu par faktiskiem ieņēmumiem un izdevumiem. Pagastu pašvaldības vēl tik tālu nav sagatavotas (vai arī laika trūkuma dēļ), lai tās varētu pilnīgi sastādīt budžetu pārskatus. Tāpēc nepieciešams izstrādāt sīkākas instrukcijas un cieši sekot sastādītiem pārskatiem, neatlaidīgi pieprasot pielaisto kļūdu labojumus. Bet tanī pat laikā vajadzīgs arī mazliet revidēt budžetu pārskata paraugu strīpojot nevajadzīgās ziņas. Un galvenākais no statistiskā redzes stāvokļa ir tas, ka visos apriņķos un priekš visiem pagastiem paraugiem jābūt vienādiem. Nekādas dažādības nevar pielaist. Ja arī atsevišķos apriņķos ir kādas īpatnības, tad to tomēr nav tik daudz, lai par viņām nevarētu pieprasīt ziņas, kur tādu īpatnību nav. Ja pārējos pagastos zināmi ieņēmumi vai izdevumi nebūs, tad tas viņiem pārskata sastādīšanu netraucēs.

Pēdējos 2 gadus pagastu pašvaldības uzstāda bilances. Bilances viņas sastāda katra budžeta gada beigās, resp. sākumā — 31. martā vai 1. aprīlī. Pēc tikko izdotiem noteikumiem un instrukcijām, pagastu pašvaldībās paredzēta dubultā grāmatvešana, un budžeta gada beigās, noslēdzot grāmatas, var uzstādīt arī bilances. Bilances pasīvā daļā paredzēti sekoši rēķini: 1) izdevumu budžets, nesegti maksājumi pēc saraksta, 2) valsts nodokļi, 3) dažādu iestāžu un personu rēķins: a) parāds valstij, b) obligāciju parādi, c) bāriņu kapitāli, d) uzņēmumi, e) dažādi; 4) caurejošās summas — a) sēklas fonds, b) pārējās summas, 5) pagasta pašvaldības kapitāli — a) pamata kapitāls, b) rezerves kapitāls, c) rīcības kapitāls. Aktīva rēķini būtu sekoši: 1) kasē skaidra nauda, 2) tekoši rēķini un noguldījumi, 3) vērtspapīri, 4) dažādas iestādes un personas (debitori), 5) ieņēmumu budžets par pagājušiem gadiem — a) nepiedzīti nodokļi, b) citi ieņēmumi; 6) caurejošās summas; 7) inventārs — a) pagasta valdē, b) skolās, c) patversmēs, slimnīcās, d) saimnieciskos uzņēmumos; 8) materiāli un preces; 9) nekustami īpašumi — a) pagasta nams ar zemi, b) skolas, c) patver-

smes, slimnīcas ar zemi, d) saimniecības ar zemi un 10) iztrūkums. Bilance. Pievestie pasīva un aktīva posteņi ir paši vienkāršākie, kurus var paredzēt katrā vienā bilancē, tāpēc posteņu ziņā nekādu sarežģījumu nav. Un tomēr pagastu pašvaldībām pie bilanču sastādīšanas ir zināmas grūtības. Un tās parādās vispirms pie inventāra un nekustamu īpašumu vērtības uzrādīšanas, un otrs, pie kapitālu aprēķināšanas. Abi šie momenti ir cieši saistīti. Katrai pagasta pašvaldībai pieder visdažādākais inventārs. Īpaši tai gadījumā, ja viņai bez pagasta mājas un skolas nama vēl ir slimnīca, patversmes, dažādi uzņēmumi un īpašumi u. t. t. Šis inventārs bieži iegādāts jau labi sen (arī pirms kara); pie apvienošanas tas varbūt ir saņemts no bijušā kaimiņu pagasta. Tāpēc 31. martā pie inventāra novērtēšanas ir jāpielieto diezgan lielas pūles, lai to pareizi uzrādītu. Šis grūtības pieaug vēl tai ziņā, ka inventārs jāuzrāda pagasta mājā, skolās, patversmēs un uzņēmumos atsevišķi, un tāpēc šeit jau bieži sastopama pirmā nepilnība. Bieži visu inventāru, vai arī atsevišķās kombinācijās, uzrāda kopā, nesadalot pa paredzētiem posteņiem. Tāpēc pie viņa saskaitīšanas sadalīt, kā tas paredzēts paraugā, dara grūtības. Ar nekustamiem īpašumiem ir tas pats. Tie bieži ir pirkti pirms kara un, lai uzdotu viņu vērtību, nepieciešama to taksēšana. Ja arī pagasta valde pie tās ķeras, tad tomēr paceļas jautājums — kā lai nekustamus īpašumus taksē — tirgus vai viņu celšanas un iegādāšanas vērtībā. Viena daļa pagastu pašvaldību saņēma nekustamus īpašumus no zemes fonda, bet bieži tie vēl nav koroborēti un notaksēti, tādā gadījumā aktīvā tie nefigūrē. Līdz ar to bilance ir nepilnīga un pagasta mantas stāvokli pareizi neatspoguļo. Pie visa tā vēl jāpiebilst, ka nekustamu īpašumu novērtēšanu un iegrāmatošanu neizdara pēc viena šablona, bet tās vairāk atkarajās no pagastu pašvaldību darbinieku spējām. Nekustamu īpašumu jautājums cieši saistīts ar kapitāliem, jo lielākā daļa no pēdējiem ir tiešā atkarībā no nekustamu īpašumu un inventāra vērtības. Par bilanču paraugiem, pa daļai, sakāms tas pats, kas jau augstāk minēts par budžetiem un pārskatiem. Visos apriņķos tie nav vienādi. Kaut gan arī šeit vienādība ir nepieciešama, tomēr pie saskaitīšanas tur tik lielas grūtības kā pie budžetiem un pārskatiem nedara. Bilances ir stipri vienkāršākas, un tāpēc nevienādības vieglāki apiet vai arī izlabot iztrūkstošos skaitļus.

Pie bilances pagastu valdēm vēl jāpieliek sekoši materiāli: 1) tekošu rēķinu saraksts, 2) vērtspapīru apraksts, 3) debitoru saraksts, 4) nekustamu īpašumu apraksts, 5) nesegto maksājumu saraksts, 6) kreditoru, resp. parādu apraksts un 7) izvilkumus no „dažādu iestāžu un personu rēķina". Šie materiāli statistiskiem nolūkiem vēl nav izlietoti, jo viņu sastādīšanai nekādas noteiktas formas nav izstrādātas un tāpēc tos sastāda nevienādi un nesalīdzināmi. Tāpat līdz šim nav izlietoti mēneša pārskati par pagastu ieņēmumiem un izdevumiem.

Apriņķu pašvaldību budžeta projektu sastāda valde un iesniedz to atsauksmei revīzijas komisijai. Revīzijas komisija skata to cauri un nodod atpakaļ valdei. Pēc tam valde skata to no jauna cauri un pieņem ar tādu aprēķinu, ka apriņķa valdes pieņemto budžetu varētu iesniegt Iekšlietu ministrijai apstiprināšanai. Tikai ar Iekšlietu ministrijas apstiprināšanu apriņķu pašvaldību budžets stājas spēkā. Budžeta projektus sastāda pēc Iekšlietu ministra apstiprinātiem paraugiem. Šādā veidā sastādītos un apstiprinātos apriņķu pašvaldības budžetus no Iekšlietu ministrijas pašvaldības departamenta saņem Valsts statistiskā pārvalde un tos apstrādā.

Pašlaik apriņķu pašvaldības savus budžetus iesūta pēc šāda parauga: Ieņēmumi: § 1) No kapitāliem; § 2) 1) iemaksas no zemes nodokļa pagastos, 2) meža nodoklis; § 3) piemaksas pie valsts nodokļiem: 1) progresīvā ienākuma nodokļa, 2) mantojuma nodokļa, 3) vērtības pieauguma nodokļa, 4) tirdzniecības-rūpniecības procentuālā peļņas nodokļa, 6) tirdzniecības-rūpniecības zīmes, 7) nekustama īpašuma nodokļa, 8) nekustama īpašuma atsavināšanas nodokļa, 9) nekustama īpašuma apgrūtināšanas parādiem nodokļa; § 4) nodokļi: 1) no ēdienu veikaliem, 2) bufetēm, 3) tirgus nodoklis, 4) izpriecas nodoklis, 5) no velosipediem un automobiļiem; § 5) no apriņķa pašvaldības īpašumiem; § 6) no apriņķa pašvaldības uzņēmumiem; § 7) dažādi neparedzēti ieņēmumi: 1) maksas par dažādu rakstu izgatavošanu, 2) soda naudas, 3) dažādi ieņēmumi un atmaksājumi; § 8) ārkārtēji ieņēmumi; § 9) pagājušā gada atlikums. Izdevumi: § 1) apriņķa pašvaldības iestāžu uzturēšana: 1) padomes uzturēšana, 2) valdes uzturēšana: a) alga valdes locekļiem, b) darbinieku uzturēšana, c) kanclejas izdevumi, d) inventāra iegādāšana, e) inventāra uzturēšana, f) apkalpošana, g) apgaismošana, h) aptīrīšana, i) ceļa izdevumi, j) telpu īre, 3) nodaļu un komisiju uzturēšana: a) skolu valde, b) nodokļu komisijas, c) zemes ierīcības komisija, d) revīzijas komisija, e) kara klausības

komisija; § 2) apriņķa pašvaldības īpašumu uzturēšana; § 3) līdzdalība valsts iestāžu uzturēšanā: 1) apsardzības uzturēšana: a) apriņķa priekšnieks, b) apriņķa priekšnieka palīgi, 2) karaspēka novietošana, 3) neparedzēti izdevumi; § 4) sociālā apgādība: 1) nespējnieku apgādāšana ārpus patversmes: a) pabalsts naudā, 2) nespējnieku un mazgadīgo uzturēšana patversmēs, 3) vājprātīgo uzturēšana; § 5) tautas izglītība: 1) a) skolotāju algas, b) skolotāju pensiju piemaksas, 2) citi izdevumi, 3) vidusskolām, 4) a) lauksaimniecības skolām, b) mācības fermai, c) mājturības skolām, 5) kurlmēmo un aklo mācības iestādēm, 6) stipendijas: a) lauksaimniecības institūtu audzēkņiem, b) skolotāju institūtu audzēkņiem, 7) pamatskolas uzturēšana; § 6) veselības aizsardzība, sanitārā un veterinārā uzraudzība: 1) slimnīcas, 2) ārsti ārpus slimnīcas, 3) sanitārā uzraudzība, 4) veterinārā uzraudzība: a) ārsti un pārējais personāls, b) medikamenti un citi izdevumi; § 7) agronomiskā palīdzība: 1) algas, 2) izmēģinājumi, 3) vaislas punkti, 4) lauksaimniecības organizāciju pabalstīšana, 5) būvtechniskā palīdzība; § 8) ceļu uzturēšana: 1) tiltu būve, 2) grantsbedres, 3) ceļu labošana; § 9) apriņķu pašvaldību pasākumi; § 10) dažādu parādu un procentu nomaksa: 1) a) daļas nomaksas Finansu ministrijai, b) daļas nomaksas Valsts zemes bankai, 2) procentu nomaksa; § 11) speciālu kapitālu dibināšana; § 12) dažādi neparedzēti izdevumi: 1) atlīdzība šķūtniekiem, 2) pabalsti pagastu darbvežu algošanai, 3) ārkārtēji izdevumi, 4) apriņķu pārstāvju uzturēšana. Kopsummā.

Pārskati par apriņķu valžu darbību visumā jāsniedz pēc tiem pašiem ieņēmumu un izdevumu posteņiem, kādi bija paredzēti budžetos. Un līdzšinējā prakse ir tāda, ka apriņķu valdes savus pārskatus sniedz pēc ieņēmumu un izdevumu paragrafiem. Atsevišķas valdes sastāda arī sīkākus un pat ļoti izsmeļošus pārskatus, bet ieņēmumu un izdevumu kopsavilkumu var izdarīt tikai pēc paragrafiem. Tādā kārtā ir iespējams konstatēt faktiskos ieņēmumus pēc sekošiem posteņiem: 1) ienākumi no kapitāliem, 2) iemaksas no zemes nodokļa pagastos, 3) piemaksas pie valsts nodokļiem, 4) dažādi nodokļi, 5) no apriņķa pašvaldības īpašumiem, 6) ieņēmumi no apriņķu pašvaldību uzņēmumiem, 7) dažādi un neparedzēti ieņēmumi, 8) ārkārtēji ieņēmumi un 9) iepriekšējā gada atlikumi. Un šādi izdevumu posteņi: 1) pašvaldību iestāžu uzturēšana, 2) apriņķa pašvaldību nekustamu īpašumu uzturēšana, 3) līdzdalība valsts iestāžu uzturēšanā, 4) sociālā apgādība, 5) tautas izglītība, 6) veselības aizsardzība, sanitārā un veterinārā uzraudzība, 7) agronomiskā palīdzība, 8) ceļu uzturēšana, 9) apriņķu pašvaldību pasākumi, 10) parādu un procentu nomaksa, 11) speciālu kapitālu dibināšana un 12) dažādi un neparedzēti izdevumi.

Apriņķu pašvaldību bilances, kaut gan nav sastādītas pārāk sīki, tomēr visus galvenos līdzekļu avotus un mantas stāvokli ir iespējams konstatēt. Ja vēl ņem vērā plašos paskaidrojumus un atsevišķu rēķinu specifikāciju, tad no bilances var izlobīt visus nepieciešamos un raksturīgākos skaitļus. Apriņķu pašvaldību bilances pasīva daļu raksturo šādi posteņi: 1) budžeta parādi, neizpildīti maksājumi, 2) caurejošās summas, 3) dažādas iestādes un personas, 4) obligatoriskā ugunsapdrošināšana, 5) sēklas fonds, 6) pamata kapitāls, 7) rīcības, 8) rezerves, 9) pārējie, 10) kopā kapitāli, 11) kopsumma. Apriņķu pašvaldību mantas stāvokli var raksturot šādi aktīva posteņi: 1) kase — skaidrā naudā, 2) tekoši rēķini, 3) vērtspapīri, 4) avansi, 5) ieņēmumu budžetu neiemaksātās summas, 6) caurejošās summas, 7) dažādas iestādes un personas, 8) sēklas aizdevumi, 9) nekustami īpašumi un 10) inventārs. Dažas apriņķu valdes savus nekustamus īpašumus uzrāda vēl sīkākā daļijumā: 1) apriņķu valdes nams, 2) policijas ēkas, 3) skolas, 4) saimnieciski uzņēmumi un 5) pārējie nekustamie īpašumi.

Kaut gan apriņķu pašvaldību budžetu, pārskatu un bilanču šēmas nav tik sīki izstrādātas kā pagastu, tomēr nepieciešamas skaitļus ir iespējams izlobīt, jo pašas apriņķu valdes gādā par to. Savus budžetus un pārskatus tās sastāda ar lielu rūpību un uzmanību. Vēl vienīgais varētu vēlēties, lai būtu lielāka vienādība.

II. Pagastu un iedzīvotāju skaits.
II. Nombre des communes rurales et des habitants.

Mūsu pagastu skaits pastāvīgi mainās. Katru gadu notiek mazo pagastu apvienošana un atsevišķos gadījumos lielo pagastu sadalīšana. Tāpēc viņu skaits pa atsevišķiem gadiem pieaug vai samazinās. Faktiskās pārgrozības ar pagastu skaitu parasti notiek 1. aprīlī, jo tad izbeidzas viens budžeta gads un sākas otrs. Un ja kādu pa-

gastu pievieno otram, tad sākot ar minēto datumu, viņam vairs nav sava budžeta, t. i. līdzekļu, bet tas jau lieto summas, paredzētas tai pagastā ar ko notikusi apvienošanās. Tādā pat stāvoklī atrodas pagasti arī tai gadījumā ja tie sadalās. Bez pārmaiņām, kādas notiek ar veseliem pagastiem, novērojama vēl viņu noapaļošana. Gandrīz nav neviena, kuram nebūtu atvietots pagasta vai pievienots lielāks vai mazāks lauksaimniecību skaits.

Pagastu robežu grozīšanas lietās no Iekšlietu ministrijas ir izdota īpaša instrukcija, kurā paredzēts, ka tās uzsākamas: 1) uz vietēju pilngadīgu iedzīvotāju ierosinājumu un 2) uz vienas vai otras lietā ieinteresētās pagastu padomes lēmumu. Lai varētu spriest par robežas grozīšanas lietderību, tad pie ierosinājuma pieprasa sīkākas ģeografiskas un statistiskas ziņas par tām. Pēc šīs instrukcijas redzams, ka pagastu starpgabali iznīcināmi katrā gadījumā. Pēc tam, kad apriņķa valde piekrīt pagastu robežu grozīšanai, apvienošanai vai dalīšanai, tad to apstiprina Iekšlietu ministrs un pārmaiņas ar jauno budžeta gadu stājas spēkā (ja pagasti atrodas dažādos apriņķos, tad pārgrozījumi stājas spēkā ar speciāla likuma izdošanu).

Pārgrozības ir notikušas netikvien ar pagastiem, bet sākot ar 1925. gadu ir palielināts apriņķu skaits no 17 uz 19, kā arī pa atsevišķiem apriņķiem grozīts tur ietilpušo pagastu skaits.

Visas minētās, kā arī citas pārgrozības, piemēram pagastu un apriņķu nosaukumu mainīšana, apgrūtina statistiskos pētījumus un bieži padara ziņas nesalīdzināmas. Bet tā kā daļa no pagastiem bija ļoti mazi (daži atkal pārāk lieli) vai arī bij sastopami nevēlami starpgabali, tad tādu pagastu robežu noapaļošana, pievienošana vai dalīšana bija nepieciešama. Tagad šis darbs jau uzskatāms gandrīz par pilnīgi pabeigtu un tāpēc jādomā, ka uz priekšu pagastu robežu grozīšanas būs retas un vēlams, ka to darītu tikai visnepieciešamākos gadījumos.

Kaut gan ar pagastiem notikušas lielas pārgrozības, tomēr viņu skaits svārstās diezgan šaurās robežās, starp 521 un 528; 1920. gadā (pēc I. tautas skaitīšanas materiāliem) pagastu skaits līdzinājās — 523, bet 1928. gada beigās (ap 1. oktōbri pēc valsts adresu kalendāra ziņām) — 521. Tā kā 8 gadu laikā tas samazinājies par 2. Apriņķu skaits tai pat laikā pieaudzis par 2 vienībām; nākuši klāt — Madonas un Jaunlatgales apriņķi.

Pagastu skaits. — *Nombre des communes rurales.*

	Gadi[1]) *Années* / Apriņķi *Districts*	Vecajā apriņķu sadalījumā *Répartition d'après l'ancienne division en districts*					Jaunajā apriņķu sadalījumā *Répartition d'après la nouvelle division en districts*				
		1920	1921	1922	1923	1924	1925	1626	1927	1928	1929
1	Rīgas	54	54	54	53	53	58	58	58	58	58
2	Cēsu	65	66	67	67	67	40	40	40	40	40
3	Valmieras . .	56	55	55	55	55	52	52	52	52	52
4	Valkas . . .	49	50	50	51	51	40	39	39	39	39
5	Madonas . . .	—	—	—	—	—	42	42	42	42	42
6	Liepājas . .	23	22	22	22	22	27	26	29	29	29
7	Aizputes . .	27	27	26	26	26	21	21	19	19	19
8	Kuldīgas . .	23	22	24	24	24	24	23	22	21	21
9	Ventspils . .	13	13	13	13	13	14	14	14	14	14
10	Talsu	30	28	28	28	28	18	18	18	18	18
11	Tukuma . . .	30	29	29	26	26	25	25	25	25	25
12	Jelgavas . . .	32	33	33	33	33	41	41	41	41	41
13	Bauskas . . .	21	22	22	22	22	20	20	20	20	20
14	Jēkabpils . .	22	22	22	22	22	19	19	19	19	19
15	Ilūkstes . . .	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19
16	Daugavpils . .	18	18	20	21	21	22	22	22	22	22
17	Rēzeknes . .	20	20	20	20	20	19	19	19	19	19
18	Ludzas . . .	21	21	24	24	24	12	12	12	12	12
19	Jaunlatgales .	—	—	—	—	—	12	12	12	12	12
	Kopā — *Total* .	**523**	**521**	**528**	**526**	**526**	**525**	**522**	**522**	**521**	**521**

[1]) Pagastu skaits 1920. gadā ņemts pēc tautas skaitīšanas materiāliem, kas notika 14. jūnijā, 1921.—1929. gados pēc valsts adresu kalendara. Šie skaitļi ir saskaņoti ar pašvaldības departamentu un atliecas viņi uz dažādiem datumiem.

Izņemot 1920. gadu, visi skaitļi ņemti pēc valsts adresu kalendāra, kas savukārt pagastu skaitu saskaņoja ar iekšlietu ministrijas lauku nodaļu. Pēc jaunā sadalījuma ar pagastu skaitu lielākās pārgrozības notikušas Vidzemes un Latgales apriņķos. Vidzemē sadalot Cēsu un Valkas apriņķus ir radīts jauns — Madonas apriņķis. Latgalē ir nācis klāt tādā pat ceļā Jaunlatgales, sadalot Ludzas apriņķi.

Lielākais pagastu skaits ir Rīgas apriņķī — 58, un vispār Vidzemes apriņķos pagastu skaits ir stipri lielāks kā pārējā Latvijā. Vidzemes pagasti skaitā — 231, sastāda 44% no viņu kopējā skaita. Latgalē pagastu skaits ir stipri mazs un skaits — 65 tik sastāda 12,5%. Pagastu lielums platības un iedzīvotāju daudzuma ziņā nesakrīt ar viņu skaitu. Latgalē ir gan mazākais pagastu skaits, bet iedzīvotāju ziņā tie ir lielāki pagasti. Tas pats sakāms par platību. Pilnīgi pareizu ziņu par pagastu platību nav, un pa apriņķiem tie skaitīti kopā ar pilsētu un miestu platību. Tomēr šī kļūda nav liela, jo pilsētas un miesti aizņem nelielu platību un tāpēc arī novērojams, ka aprēķinātā platība ir par 2—5% lielāka par īsto.

Pagastu platība km². — *Superficie des communes rurales en □ klm.*

	Pagastu skaits *Nombre des communes rurales*	Platība km² *Superficie □ km*	Viena pagasta caurmēra platība *Superficie moyenne par commune rurale*
Rīgas pils. . .	—	204,6	—
Rīgas apr. . .	58	6 463,3	111,4
Cēsu	40	3 239,8	81,0
Valmieras . .	52	4 624,2	88,9
Valkas . . .	40	4 782,0	119,6
Madonas . . .	42	3 966,9	94,5
Liepājas . .	27	2 584,3	95,7
Aizputes . . .	21	1 905,1	90,7
Kuldīgas . .	24	3 306,8	137,8
Ventspils . .	13	3 238,4	249,1
Talsu	19	2 175,1	114,5
Tukuma . . .	25	2 544,0	101,8
Jelgavas . . .	41	3 519,6	85,8
Bauskas . . .	20	2 302,0	115,1
Jēkabpils . .	19	3 013,0	158,6
Ilūkstes . . .	19	2 242,7	118,0
Daugavpils . .	22	4 790,0	217,7
Rēzeknes . .	19	4 253,1	223,8
Ludzas . . .	12	2 344,1	195,3
Jaunlatgales .	12	4 292,4	357,7
Kopā—*Total*	**525**	**65 791,4**	**125,3**

Caurmērā pa visu Latviju viena pagasta platība līdzinās 125 km². Ir apriņķi kur viena pagasta caurmēra platība stipri mazāka. Kā tādi minami Aizputes apriņķis — 91, Valmieras — 89, Jelgavas — 86 un pagasti ar mazāko caurmēra platību ir Cēsu apriņķī, kur uz vienu pagastu iznāk tikai 81,0 klm². Pagasti ar lielāko platību atrodas Latgalē, kur caurmērā viens aptver platību no 195—358 klm². Lielākie pagasti ir Jaunlatgales apriņķī. Platības ziņā diezgan lieli pagasti ir Ventspils apriņķī. Tur caurmērā uz vienu pagasta pašvaldību iznāk — 249 klm². Tas izskaidrojams ar lieliem valsts mežiem šai apriņķī, bet no lielajiem pagastiem minams viens — Dundagas. Pārējo pagastu platība daudz neatšķiras no caurmēra.

Gandrīz paralēli pagastu platībai iet viņu iedzīvotāju skaits. Pēc 1925. gada skaitīšanas materiāliem[1]) uz laukiem t. i. pagastos atrodas 1.209.000 iedzīvotāju, no kuriem 572.000 ir vīreši un 637.000 sievietes. Caurmērā uz vienu pagastu iznāk — 2.302 iedzīvotāji, salīdzinot ar 1920. gadu caurmērā iedzīvotāju skaits pagastos gandrīz nemaz nav pieaudzis (2261). Mazākais iedzīvotāju skaits ir Cēsu un Valmieras apriņķos (ap 1.360), bet lielākais Latgalē, kur viņš Jaunlatgales apriņķī caurmērā sasniedz 8.400.

---

1) Otrā tautas skaitīšana Latvijā 1925. gada 10. februārī. M. Skujenieka teksts un redakcija. I. burtnīca, 25. lap. puse.

Lauku iedzīvotāju skaits 1925. gadā. — *Population rurale en 1925.*

Apriņķi *Districts*	Vīrieši *Sexe masc.*	Sievietes *Sexe fém.*	Kopā *Total*	Caurmērā vienā pagastā *Moyenne par commune rurale*
Rīgas	41 090	46 034	87 124	1 502
Cēsu	25 080	29 185	54 265	1 357
Valmieras . .	32 910	37 900	70 810	1 362
Valkas . . .	30 570	35 446	66 016	1 650
Madonas . . .	31 812	37 232	69 044	1 644
Liepājas . .	21 381	24 057	45 438	1 683
Aizputes . .	14 152	15 886	30 038	1 430
Kuldīgas . .	20 649	23 600	44 249	1 844
Ventspils . .	15 282	17 007	32 289	2 484
Talsu	14 897	16 858	31 755	1 671
Tukuma . . .	15 902	17 939	33 841	1 354
Jelgavas . . .	28 532	31 921	60 453	1 474
Bauskas . . .	18 565	20 956	39 521	1 976
Jēkabpils . .	17 110	18 632	35 742	1 881
Ilūkstes . . .	22 339	24 009	46 348	2 439
Daugavpils . .	71 437	77 920	149 357	6 789
Rēzeknes . .	61 330	67 578	128 908	6 785
Ludzas . . .	39 955	42 653	82 608	6 884
Jaunlatgales .	48 714	52 127	100 841	8 403
Kopā—*Total* . .	**571 707**	**636 940**	**1 208 647**	**2 302**

Kaut gan instrukcijā par pagastu pašvaldību robežu grozīšanu paredzēts, ka pagasti ar mazāk par 1000 iedzīvotājiem pielaižami tikai izņēmuma gadījumos, tomēr pēc 1925. gada skaitīšanas tādu pagastu vēl bija 118. Salīdzinot ar 1920. gadu sīko pagastu skaits ir samazinājies no 129 par 11 pagastiem. Pēdējos gados vēl arvienu turpinājās pagastu robežu noapaļošana un mazo apvienošana. Pēc pašvaldības departamenta ziņām pagastu skaits zem 1.000 iedzīvotāju vēl ir samazinājies un tagad tādu ir tikai 86. Šādā kārtā pagastus ar nelielu iedzīvotāju skaitu pamazām izskaužot. Viņu pieaugums nāk, galvenā kārtā, uz pagastiem ar vidēju iedzīvotāju skaitu:

Pagasti, kur iedzīvotāju skaits svārstījās starp 2.001—4.000, ir 8 gadu laikā diezgan ievērojami pieauguši. 1920. gadā šādu pagastu sabiedrību bija — 108, 1925. g. — 125 un 1928. g. — 151. Mazliet ir pieaudzis arī lielo pagastu skaits. Pāri par 10.000 iedzīvotāju 1920. gadā bija tikai — 8 pagastos, 1925. g. — 9 un 1928. gadā — 13. Mazākie pagasti ir Cēsu apriņķī — Pāvītes ar 293 iedzīvotājiem, Pērses pag. Madonas apriņķī ar 357 iedzīvotājiem, Mūrmuižas pag. Valmieras apr. ar 513, Jaunrozes pag. Valkas apr. ar 508, Vārnavas pag. Jēkabpils apr. ar 527, Rāvas pag. Liepājas apr. ar 554, Pēternieku pag. Jelgavas apr. ar 640 iedzīvotājiem u. c. Pagasti ar mazu iedzīvotāju skaitu vēl izkaisīti pa mazu Latviju, viņus var atrast kā pie Liepājas, tā arī pie Valkas. Vienīgi Latgalē nav tādu pagastu, kur iedzīvotāju skaits būtu zem 1.000. Turpretim Latgalē ir sastopami pagasti, kur iedzīvotāju skaits pārsniedz 10.000. Lielākie no tiem ir Naujenes pag. Daugavpils apr. ar 14.900 iedzīvotājiem, Mērdzenes pag. Ludzas apr. ar 12.945, Viļakas pag. Jaunlatgales apr. ar 12.342 iedzīvotājiem u. c.

No visiem lauku iedzīvotājiem 968.000 vai $^4/_5$ ir latvieši.[1]) Uz laukiem lielākais latviešu skaits dzīvo Vidzemes apriņķos — 332.331 apmērā viņi sastāda 95,7% no visiem pagastu iedzīvotājiem. Mazākais latviešu procents starp lauku iedzīvotājiem ir Latgales apriņķos, kur viņi sastāda tikai 61,3%.

1) Otrā tautas skaitīšana Latvijā 1925. gadā 10. februārī. M. Skujenieka teksts un redakcija. II. 96. l. p.

Apriņķi *Districts*	Iedzīvotāju skaits — *Nombre des habitants*								
	Līdz 1 000 *Jusqu'à*	1 001 — 2 000	2 001 — 3 000	3 001 — 4 000	4 001 — 5 000	5 001 — 10 000	Pāri par 10 000 *Plus de*	Nezināmie *Nombre inconnu*	Kopā *Total*
	Pagastu skaits — *Nombre des communes rurales*								
Rīgas	12	30	16	—	—	—	—	—	58
Cēsu	15	20	1	2	2	—	—	—	40
Valmieras . .	16	25	6	5	—	—	—	—	52
Valkas . . .	8	15	12	2	1	—	—	1	39
Madonas . . .	9	19	11	1	2	—	—	—	42
Liepājas . .	5	16	4	2	1	1	—	—	29
Aizputes . .	4	11	3	1	—	—	—	—	19
Kuldīgas . .	1	10	8	1	—	1	—	—	21
Ventspils . .	2	4	6	1	—	1	—	—	14
Talsu	1	11	4	2	—	—	—	—	18
Tukuma . . .	4	18	3	—	—	—	—	—	25
Jelgavas . . .	6	24	9	2	—	—	—	—	41
Bauskas . . .	1	8	9	2	—	—	—	—	20
Jēkabpils . .	1	11	5	1	1	—	—	—	19
Ilūkstes . . .	1	3	8	6	1	—	—	—	19
Daugavpils . .	—	2	—	2	1	14	3	—	22
Rēzeknes . .	—	—	1	2	1	11	4	—	19
Ludzas . . .	—	—	—	1	1	9	1	—	12
Jaunlatgales .	—	—	—	—	1	6	5	—	12
Kopā — *Total*									
1928 . . .	**86**	**227**	**106**	**33**	**12**	**43**	**13**	**1**	**521**
1925 . . .	**118**	**226**	**87**	**28**	**11**	**46**	**9**	—	**525**
1920 . . .	**129**	**231**	**71**	**26**	**11**	**47**	**8**	—	**523**

Pagastu iedzīvotāji pēc tautībām. — *Nationalités de la population rurale.*

	Vidzemē.	Kurzemē.	Zemgalē.	Latgalē.	Kopā. *Total.*
Latvieši — *Lettons.*	332 331	172 301	179 947	283 251	967 830
Vācieši — *Allemands.*	3 589	6 001	2 336	258	12 184
Lielkrievi — *Grands-Russes* . .	4 648	975	10 486	129 501	145 610
Baltkrievi — *Ruthéniens Blancs.*	223	196	6 256	26 960	33 635
Žīdi — *Juifs.*	537	516	1 019	5 037	7 109
Poļi — *Polonais.*	848	462	6 225	14 706	22 241
Igauņi — *Esthoniens.*, ...	3 643	239	98	398	4 378
Leiši — *Lithuaniens.*	410	1 105	8 579	774	10 868
Pārējie — *Autres nat.*	616	1 730	592	365	3 303
Nezināmi — *Nat. inc.*	414	244	367	464	1 489
Kopā — *Total.* . .	**347 259**	**183 769**	**215 905**	**461 714**	**1 208 647**
		Procentos — *Pourcentage.*			
Latvieši — *Lettons.*	95,7	93,8	83,3	61,3	80,1
Vācieši — *Allemands.*	1,0	3,3	1,1	0,1	1,0
Lielkrievi — *Grands-Russes* . .	1,3	0,5	4,8	28,0	12,0
Baltkrievi — *Rutheniens Blancs.*	0,1	0,1	2,9	5,8	2,8
Žīdi — *Juifs.*	0,2	0,3	0,5	1,1	0,6
Poļi — *Polonais*	0,3	0,3	2,9	3,2	1,8
Igauņi — *Esthoniens*	1,0	0,1	0,0	0,1	0,4
Leiši — *Lithuaniens*	0,1	0,6	4,0	0,2	0,9
Pārējie — *Autres nat.*	0,2	0,9	0,3	0,1	0,3
Nezināmi — *Nat. incon.*	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1
Kopā — *Total.* . .	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

No pārējām tautībām uz laukiem diezgan ievērojamu vietu ieņem lielkrievi. — 145.610 apmērā tie sastāda 12,0%. Sevišķi daudz viņu Latgales apriņķos, kur viņu vairāk kā ¼ daļa no visiem iedzīvotājiem. Arī Zemgalē, īpaši Ilūkstes apriņķī, lielkrievu skaits ir diezgan ievērojams. Baltkrievi starp lauku iedzīvotājiem skaitā — 33.635, sastāda 2,8%. Vairums baltkrievu dzīvo Latgales un Ilūkstes apriņķos. Pārējā Latvijā viņu tikpat kā nemaz nav. Poļu tautības iedzīvotāji starp lauku iedzīvotājiem iztaisa 1,8%. Lielākā viņu daļa dzīvo Latgales un Ilūkstes apriņķos. Vācieši no lauku iedzīvotājiem sastāda 1%, bet viņu kolonijas sastopamas, Vidzemē (Iršu), Kurzemē (ap Kuldīgu un Aizputi — Kurmāles, Talsu — Padures), Zemgalē (Zantes). Kurzemē vāciešu ir vairāk kā pārējos apgabalos — 3,3%. Latgalē vāciešu kolonijas tikpat, kā nemaz nav. Leiši no visiem lauku iedzīvotājiem sastāda 0,9% un lielākais viņu skaits ir Zemgalē, kur tie sastāda 4,0%; pierobežas joslā viņu procents ir vēl lielāks. Žīdu tautības iedzīvotāji kaut gan izkaisīti pa visu Latviju, starp lauku iedzīvotājiem sastāda lielāko procentu Latgales pagastos. Igauņu lielākā daļa dzīvo Vidzemē uz Igaunijas robežām.

Atsevišķos pagastos lielākā iedzīvotāju daļa parasti ir latvieši. Tādu pagastu, kur latviešu tautības pilsoņi ir mazākumā, nav daudz. Pēc 1925. gada skaitīšanas materiāliem tikai 27 pagastos latviešu tautības iedzīvotāji sastāda mazāk par pusi. 25 no šiem pagastiem atrodas Latgales un Ilūkstes apriņķos, kur, kā jau redzējām agrāki, iedzīvotāju sastāvs tautību ziņā ir ļoti raibs. Vidzemē — Valkas apriņķī ir viens pagasts, kur vācu tautības pilsoņi atrodas vairākumā un Tukuma apriņķī ir otrs tāds pagasts. Pārējos pagastos vairums iedzīvotāju ir latvieši. Samērā pat nav daudz tādu pagastu, kur latviešu tautības iedzīvotāji sastāda 50—80%. Lielākā daļa ir tādu pagastu, kur latvieši sastāda 90—100%; skaits 401 sastāda 77% no pagastu kopskaita. 68 ir tādu pagastu, kur latvieši sastāda 99% un 7 pagastos visi iedzīvotāji ir latvieši.

Latviešu tautības procents starp pagastu iedzīvotājiem 1920. un 1925. g.

Pourcentage des lettons parmi les habitants des communes rurales en 1920 et en 1925.

Apriņķi *Districts*	Līdz 50% *jusqu'à*	50—60%	61—70%	71—80%	81—90%	91—95%	96%	97%	98%	99%	100%	Kopā *Total*
	Pagastu skaits — *Nombre des communes rurales*											
Rīgas	—	—	—	—	3	10	10	11	14	10	—	58
Cēsu	—	—	—	—	—	3	5	7	14	11	—	40
Valmieras . .	—	—	—	1	1	1	3	13	9	21	3	52
Valkas . . .	1	—	—	3	5	8	5	4	8	5	1	40
Madonas . . .	—	—	—	1	—	10	4	7	11	8	1	42
Liepājas . .	—	—	—	—	3	6	4	5	6	2	1	27
Aizputes . .	—	—	—	1	5	5	2	2	3	2	1	21
Kuldīgas . .	—	1	1	—	3	6	5	4	1	3	—	24
Ventspils . .	—	—	—	—	2	4	1	1	5	—	—	13
Talsu	—	—	1	—	1	3	2	6	3	3	—	19
Tukuma . . .	1	—	—	—	1	7	7	2	6	1	—	25
Jelgavas . . .	—	—	—	—	11	16	6	3	4	1	—	41
Bauskas . . .	—	—	—	—	3	10	6	1	—	—	—	20
Jēkabpils . .	—	—	—	2	2	6	2	4	2	1	—	19
Ilūkstes . . .	8	3	—	2	3	2	1	—	—	—	—	19
Daugavpils . .	5	1	4	5	5	2	—	—	—	—	—	22
Rēzeknes . .	3	4	3	3	2	2	2	—	—	—	—	19
Ludzas . . .	4	—	2	2	3	—	—	1	—	—	—	12
Jaunlatgales .	5	—	—	2	2	2	—	—	1	—	—	12
Kopā — *Total* 1925	**27**	**9**	**11**	**22**	**55**	**103**	**65**	**71**	**87**	**68**	**7**	**525**
1920	**23**	**9**	**19**	**20**	**67**	**90**	**39**	**63**	**94**	**80**	**14**	**523**

Lielākā daļa mūsu iedzīvotāju pārtiek no lauksaimniecības. Lauksaimniecībā strādājošie kopā ar piederīgiem 1925. g. 10. febr. skaitījās — 1.125.255 personas, kas sastā-

dīja 61,0% no visiem Latvijas iedzīvotājiem.[1]) Lauksaimniecībā strādā 767.268 personas, kas sastāda 68,3% no visiem strādājošiem iedzīvotājiem. Uz laukiem šīs attiecības ir vēl spilgtākas. „Lauku iedzīvotāji gandrīz vienīgi nodarbojas ar lauksaimnicību un tikai ļoti niecīgā mērā ar rūpniecību.“ Uz laukiem lauksaimniecībā strādā 752.752 personas (14.516, kas nodarbojās ar lauksaimniecību, ieskaitot visas viņas nozares — zemkopība, lopkopība, piensaimniecība, dārzkopība, biškopība, mežkopība, zveja u. t. t., no iedzīvotājiem atrodas pilsētās) vai 90,9% no visiem strādājošiem iedzīvotājiem, ar rūpniecību — 37.801 vai 4,6%, ar tirdzniecību 8.122 vai 1,0%, satiksmē — 5.701 — 0,7%, administrācijā — 3.824 — 0,5%, armijā — 938 — 0,11%, ar inteliģentu darbu — 5.715 — 0,69%, apkalpotāju — 3.831 — 0,46%, un pārējie — 9.945 — 1,2%.

„Visos apriņķos nav vienāds lauksaimniecībā nodarbināto cilvēku procents. Kamēr dažos apriņķos arī uz laukiem ir lielāka rūpniecība, tikmēr citos tādas nav gandrīz nemaz. Visspilgtāki agrārais raksturs piemīt valsts austrumu daļai — Latgalei un Zemgalei, izņemot Jelgavas apriņķi, kā arī apriņķiem, kuŗi atrodās tālāk no lieliem satiksmes ceļiem, kā Aizputes un Kuldīgas apriņķiem. Visos šinīs apriņķos ir vairāk nekā 90% no visiem iedzīvotājiem lauksaimniecībā nodarbināti.“ Lielākais procents lauksaimniecībā nodarbināts — Rēzeknes apriņķī — 95,2, Daugavpils — 94,8, Jaunlatgales — 94,1, Ludzas — 93,8, Kuldīgas — 92,5, Jēkabpils — 91,8 un Bauskas — 91,3. „Turpretim visos Vidzemes apriņķos, kā arī Liepājas, Ventspils, Jelgavas un Talsu apriņķos, lauksaimniecībā nodarbināto cilvēku procents ir mazāks par 90%.“ Mazākais procents lauksaimniecībā nodarbināts Talsu apriņķī — 83,4, Rīgas — 84,8, Liepājas — 87,7 un Cēsu 88,1. Šais apriņķos rūpniecībai piemīt redzamāka vieta arī uz laukiem. Vislielākais rūpniecībā nodarbināto lauku iedzīvotāju procents ir Rīgas apriņķī, kur 8,2% no visiem lauku iedzīvotājiem ir nodarbināti rūpniecībā. Tālāk nāk Cēsu apr. ar 7,5%, Madonas apr. ar 7,2%, Valmieras apr. ar 7,0%, Talsu apr. ar 6,8%, Valkas apr. ar 6,2%, Ventspils ar 6,1%, Jelgavas apr. ar 5,5% un Tukuma apr. ar 5,1%. Vismazākais rūpniecībā nodarbināto cilvēku procents ir Latgalē, kur minētā nodarbošanās nozarē strādā Daugavpils un Ludzas apriņķos tikai 1,7%, Jaunlatgales apr. 2,1% un Rēzeknes apr. 2,2%.“ „Tirdzniecībā nodarbināto lauku iedzīvotāju procents svārstās starp 0,62% Rēzeknes apriņķī un 1,75% Talsu apriņķī.“ [2])

1) „Otrā tautas skaitīšana Latvijā V. Nodarbošanās“. M. Skujenieka teksts un redakcija — 452 l. p.

III. Pagastu pašvaldību budžeti.
III. Budgets des institutions autonomes des communes rurales.

Pagastu pašvaldību darbības apjoms ir ļoti liels un dažāds. Bez tiem uzdevumiem, kuŗus viņām uzliek likums, tām bieži pieder vēl dažādi saimnieciski uzņēmumi. Tomēr galvenā darbība izpaužas visu uzdevumu izpildīšanā, kādus paredz likums par pagastu pašvaldībām. Darbība norit tanīs robežās, kādas noteiktas pa lielākai daļai īpašos likumos. Likumā par pagasta pašvaldību paredz, ka tai it īpaši piekrīt: a) pārvaldīt pagasta nekustamu un kustamu mantu, b) vadīt pagasta saimniecību pēc budžeta, c) uzlikt un pārzināt likumā noteiktos nodokļus, nodevas un klaušas, d) gādāt par izglītību un izglītības iestādēm, e) gādāt par sociālo labklājību un veselības aizsardzību, f) sekmēt lauksaimniecības, rūpniecības, tirdzniecības un kooperācijas attīstību, g) gādāt par ceļiem un satiksmes līdzekļiem, kuŗi nodoti pagasta pārziņā, h) rūpēties par žūpības apkarošanu, i) veicināt juridiskās palīdzības sniegšanu vietējiem iedzīvotājiem, j) gādāt par personas un sabiedrības drošību, k) rūpēties par dzīvokļu jautājumu nokārtošanu pagastā, l) rūpēties par aizsardzību pret ugunsgrēkiem un citiem nelaimes gadījumiem, m) izpildīt visus citus uzdevumus, kuŗi ar likumu uzlikti pagastiem par pienākumu. Kaut gan še uzstādītā pagastu darbības programma nav tieši noteikta, tomēr kā redzams, viņa ir ļoti plaša. Un ar katru gadu nāk klāt jauni likumi, kas nosaka viņas apmērus. Tāpēc pagastu pašvaldību darbība pastāvīgi paplašinājas un izplēšas. Arī pēdējos gados ir izdoti daži likumi, kuŗu reālizēšana nav uzreizi iespējama un to izdara pamazām. No tādiem varētu minēt „likums par sociālo apgādību“ un sevišķi „likums par lauku iedzīvotāju nodrošināšanu slimības gadījumos“, kuŗš paredz noteiktus pienākumus, kuŗu izpildīšana prasīs daudz lī-

dzekļu. Tāpēc arī pilnīgi saprotami, ka pagastu pašvaldību budžeti pastāvīgi pieaug. Budžeti pieaug netik absolūtos skaitļos, bet arī caurmērā uz vienu iedzīvotāju. Sākot ar 1921. gadu, kad kopējais pagastu pašvaldību budžets līdzinājās 3,0 milj. ls, līdz 1928./1929. budžeta gadam tas pieaudzis uz 13,3 milj. ls (1921. gada pagastu pašvaldību budžeti ir par 489 vienībām un tie iztrūkst par 32 pagastiem. Šie 489 budžeti bija sastādīti Latvijas rubļos un viņi līdzinājās — 199,3 milj. vai pārrēķinot tos pēc kursa 66 rubļi = 1 latam, iznāk 3.019.267 lati). Tādā kārtā pagastu pašvaldību budžeti minētā periodā pieauguši 4,4 kārtīgi. Pa atsevišķiem gadiem pagastu pašvaldības darbojas ar šādiem budžetiem:

	Budžetu kopsumma *Somme totale du budget*	Pieaugums *Augmentation*	Caurmērā uz viena pagasta *Moyenne par commune rurale*
	Milj. ls — *En millions de ls*		
1921. gadā	3,0	—	6 135
1922. „	5,7	+ 2,7	10 795
1923./1924 budž. gadā	8,6	+ 2,9	16 349
1924./1925. „ „	9,9	+ 1,3	18 821
1925./1926. „ „	11,5	+ 1,6	21 905
1926./1927. „ „	13,0	+ 1,5	24 904
1927./1928. „ „	13,5	+ 0,5	25 862
1928./1929. „ „	13,3	— 0,2	25 528

(Arī 1922. gadā pagastu budžeti sastādīja 285,8 milj. Latvijas rubļu un tie pārrēķināti latos pēc kursa 50 rubļu = 1 latam, kas iztaisa 5.715.338 latus). 1921. gadā viena pagasta budžets caurmērā līdzinājās 6.135 latiem, 1924./1925. budžeta gadā tas jau bija pieaudzis līdz 18.821 ls un 1928.-1929. budžeta gadā — 25.528 ls. 1928./1929. budžeta gadā pret iepriekšējo saimniecības gadu pieauguma nav.

Budžetu pieaugums novērojams visos Latvijas apgabalos:

	Vidzemē	Kurzemē	Zemgalē	Latgalē
		1 000 ls		
1921. gadā	1 359	638	658	363
1922. „ „	2 431	2 442		843
1923./1924. budž. gadā	3 584	1 543	1 756	1 703
1924./1925. „ „	3 820	1 724	2 195	2 163
1925./1926 „ „	4 157	1 940	2 580	2 825
1926./1927. „ „	4 625	2 166	2 988	3 262
1927./1928. „ „	4 835	2 231	3 228	3 193
1928./1929. „ „	4 686	2 151	3 096	3 320
	Caurmērā uz vienu pagastu ls — *Moyenne par commune rurale*			
1921. gadā	6 350	6 135	5 529	6 981
1922. „ „	10 757	10 261		13 172
1923./1924. budž. gadā	15 858	13 655	14 393	26 200
1924./1925. „ „	16 903	15 257	17 992	33 277
1925./1926. „ „	17 918	18 654	20 806	43 462
1926./1927. „ „	20 022	21 235	24 097	50 185
1927./1928. „ „	20 931	21 873	26 032	49 123
1928./1929. „ „	20 286	21 297	24 968	51 077

Vidzemes pagastu pašvaldības visu laiku ir darbojušās ar lielākiem budžetiem. 1921. gadā viņi 2 kārtīgi pārsniedza, atsevišķi ņemot Kurzemes un Zemgales, bet 3,6 kārtīgi Latgales pagastu budžetus. 1928./1929. budžeta gadā aina ir mainījusēs. Budžetu summas nav pieaugušas vienlīdzīgi un tāpēc viņu salīdzinajumā ir arī citas attiecības. Ja Vidzemes pagastu pašvaldību budžetus pieņem par 100, tad Kurzemē tie līdzinās — 46, Zemgalē — 66 un Latgalē — 71. Latgales pagasti 1921. gadā darbojās ar mazākiem budžetiem un no Vidzemes tie sastādīja gandrīz tikai ¼ daļu. Līdz 1928./1929. budžeta gadam tie strauji pieauguši un no Vidzemes budžetiem sastāda jau

7/10 daļas. Caurmērā viens pagasts 1921. gadā darbojās ar 6.000 latu lielu summu, kura bija pusīlīdz vienāda visos apgabalos:

Pagastu budžeti milj. ls.
Budgets d. communes rural. en millions de ls.

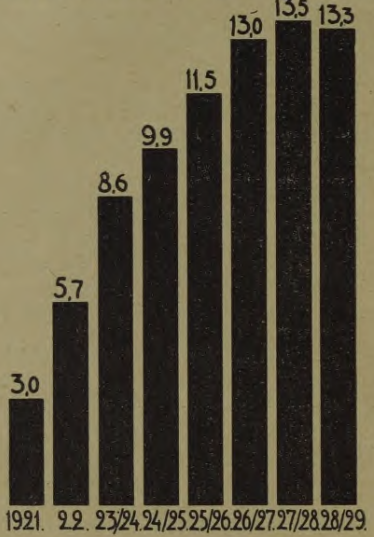

mazākā Zemgalē — 5.445 un lielākā Latgalē 7.000 ls apmērā. 1928./1929. budžeta gadā viņas jau, vispirms, ārkārtīgi pieaugušas, un otrs, tās stipri nevienādas: caurmēra budžets Vidzemes pagastos iztaisa 20.286, bet Latgalē 51.077 ls. Kā jau redzējām agrāki arī caurmērā iedzīvotāju skaits Latgales apriņķos stipri lielāks. Rīgas apriņķa pagastu budžeti iztaisa lielāko summu un caurmērā pēdējos 4 budžeta gados tā līdzinājās — 1.379.000 ls; 1926./1927. budžeta gadā viņš bija 1.430.000 un nākošā gadā sasniedza pat 1.455.000 latus. Arī Jelgavas un Daugavpils apriņķos pagastu budžeti kopsummā pārsniedz milj. ls. Pēdējo trīs gadu laikā pagastu budžeti nepieaug vairs tik strauji, kā tas bija novērojams pirmajos valsts pastāvēšanas gados. Pat otrādi, salīdzinot budžetus pa apriņķiem, novērojams, ka viņi samazinās. Ja salīdzina 1925./1926. ar 1928./1929. budžetu gadu, tad samazināšanās novērojama trijos apriņķos — Rīgas, Ventspils un Talsu, bet ja salīdzina 2 pēdējos gadus, tad budžetu samazināšanās notikusi 11 apriņķos un tikai septiņos — Valkas, Liepājas, Aizputes, Tukuma, Ilūkstes, Daugavpils un Rēzeknes tie ir pieauguši, bet Madonas apriņķī budžeti palikuši bez pārgrozībām.

Pagastu pašvaldību budžeti.
Budgets des institutions autonomes des communes rurales.

Nr. pēc kārtas / *No. d'ordre*	Apriņķi / *Districts*	Kopsummā — *Somme générale*					Caurmērā uz vienu pagastu / *Moyenne par commune rurale*				
		1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*	1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*
		Ls 1 000					Ls				
1	Rīgas	1 348	1 430	1 455	1 285	1 379	23 242	24 653	25 086	22 154	23 783
2	Cēsu	599	687	751	730	692	14 968	17 177	18 766	18 255	17 291
3	Valmieras . . .	804	963	1 024	995	947	15 459	18 514	19 685	19 130	18 197
4	Valkas	677	745	768	838	757	17 354	19 097	19 692	21 482	19 407
5	Madonas	729	801	838	838	801	17 360	19 065	19 953	19 964	19 085
6	Liepājas	477	560	599	634	567	18 361	19 312	20 662	21 845	20 089
7	Aizputes	292	309	318	331	315	13 891	16 270	16 717	17 403	16 016
8	Kuldīgas	471	547	568	522	527	20 484	26 037	27 065	24 873	24 519
9	Ventspils . . .	301	349	336	290	319	21 527	24 951	24 009	20 701	22 796
10	Talsu	398	400	409	374	395	22 130	22 249	22 737	20 794	21 977
11	Tukuma	422	446	457	463	447	16 896	17 822	18 291	18 515	17 881
12	Jelgavas	936	1 020	1 105	1 089	1 037	22 819	24 867	26 956	26 565	25 302
13	Bauskas	504	568	664	632	592	25 195	28 409	33 194	31 620	29 604
14	Jēkabpils . . .	394	547	520	421	470	20 722	28 766	27 363	22 140	24 747
15	Ilūkstes	324	408	482	491	426	17 070	21 486	25 877	25 826	22 433
16	Daugavpils . .	992	990	1 023	1 059	1 016	45 084	44 984	46 484	48 154	46 177
17	Rēzeknes . . .	730	818	776	949	818	38 417	43 047	40 822	49 939	43 056
18	Ludzas	474	567	582	529	538	39 495	47 266	48 501	44 082	44 836
19	Jaunlatgales . .	629	887	813	783	778	52 450	73 935	67 720	65 220	64 832
	Kopā — *Total*	**11 501**	**13 042**	**13 488**	**13 253**	**12 821**	**22 034**	**25 031**	**25 886**	**25 437**	**24 608**

Pagastu skaits, kuros budžeti pieauguši, ir lielāks, nekā to, kuros viņi samazinājušies. Budžeti pieauguši 255, samazinājušies 246 un palikuši bez pārmaiņām 20 pagastos. Lielākā samazināšanās novērojama Rīgas apriņķī un Vidzemē vispāri. Rīgas apriņķī no 58 pagastiem budžeti 1928./1929. saimniecības gadā samazinājušies 35 pagastos, Jelgavas apriņķī no 41, budžeti samazinājušies 25 pagastos.

Pagastu budžeti 1928./1929. saimniecības gadā.
Budgets des communes rurales de l'exercices 1928/1929.

Nr. pēc kārtas *No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Samazinājušies *Réduction* — Pagastu skaits *Nombre des com. rur.*					Summa *Somme*	Pieauguši *Augmentation* — Pagastu skaits *Nombre des com. rur.*					Summa *Somme*	Bez pārmaiņām *Sans changement*
		Līdz 1000 *Jusqu'à 1000*	1001—1500	1501—2000	Pāri par 2000 *Plus de 2000*	Kopā *Total*		Līdz 1000 *Jusqu'à 1000*	1001—1500	1501—2000	Pāri par 2000 *Plus de 2000*	Kopā *Total*		
1	Rīgas	8	6	3	18	35	241,1	12	2	1	7	22	71,0	1
2	Cēsu	16	1	2	5	24	35,8	10	2	—	3	15	15,4	1
3	Valmieras . . .	12	3	4	4	23	50,7	15	3	1	2	21	21,9	8
4	Valkas	8	2	—	4	14	19,6	11	3	2	8	24	89,4	1
5	Madonas	10	3	1	7	21	41,5	9	2	3	6	20	42,0	1
6	Liepājas	5	1	—	2	8	8,8	11	1	2	6	20	43,1	1
7	Aizputes	2	2	1	2	7	10,8	5	3	—	3	11	23,8	1
8	Kuldīgas	4	—	—	4	8	63,3	10	—	—	2	12	17,2	1
9	Ventspils . . .	2	—	—	9	11	48,2	3	—	—	—	3	1,9	—
10	Talsu	3	3	1	6	13	38,4	4	—	1	—	5	3,4	—
11	Tukuma	2	1	1	2	6	14,0	12	2	1	2	17	19,6	2
12	Jelgavas	7	—	3	15	25	83,4	8	1	—	7	16	67,3	—
13	Bauskas	3	1	—	8	12	44,2	2	3	1	2	8	12,7	—
14	Jēkabpils . . .	1	1	2	10	14	104,4	2	1	—	1	4	5,1	1
15	Ilukstes	3	—	2	2	7	35,0	3	1	2	5	11	44,0	1
16	Daugavpils . .	1	—	—	4	5	50,9	3	3	—	10	16	87,7	1
17	Rēzeknes . . .	1	—	—	1	2	4,1	4	—	1	12	17	177,3	—
18	Ludzas	—	1	—	4	5	71,9	4	—	1	2	7	18,9	—
19	Jaunlatgales . .	1	—	—	5	6	80,5	2	—	1	3	6	50,5	—
	Kopā — *Total*	**89**	**25**	**20**	**112**	**246**	**1 046,6**	**130**	**27**	**17**	**81**	**255**	**812,2**	**20**

Minētos pagastos budžeti samazinājušies par 1.046.600, bet pārējos pieauguši par 812.200 ls, vai kopējā samazināšanās par 234.400 ls. Budžetu samazināšanās tik lielā pagastu skaitā (gandrīz puse no visiem) un par tādu ievērojamu summu, kā arī dažas citas pazīmes (ko redzēs vēlāk) norāda, ka pie pašreizējiem apstākļiem tie jau sasnieguši savu kulmīnācijas punktu. To paaugstināšana, bez jaunu ienākumu (nodokļu) avotu radīšanas nav gandrīz iespējama. Tie jau savā ziņā pārgājuši to strīpu aiz kuras iesākas jau nereālizējamā daļa. Un kā tas būs redzams tālāk 1928./1929. saimniecības gadā un cik paredzams arī uz priekšu ar pagastu budžetiem (tieši viņu ienākumu daļu) notiek lielākas pārmaiņas.

Budžetu summas pieaugušas pēc būtības, tas redzams, ja salīdzinām tās uz vienu iedzīvotāju: 1921. gadā caurmērā uz vienu iedzīvotāju viņas sastādīja 2,58 ls, 1924./1925. budžeta gadā — 8,19 un 1928.-1929. budžeta gadā — 10,96 ls. Salīdzinot pa atsevišķiem apgabaliem iznāk, ka Zemgalē un Vidzemē pagastu pašvaldības saimniekojušas ar lielākie budžetiem.

1921. gadā Latgales pagastu pašvaldības darbojās ar ļoti niecīgiem budžetiem. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāca tikai 84 santimi. Pārējos apgabalos 1921. gadā pagastu budžetu summas bija puslīdz vienādas un 4 kārtīgi tik lielas, kā Latgalē. Turpretim budžetu pieaugums caurmērā uz vienu iedzīvotāju Latgalē ir straujāks, kā pārējās valsts daļās. 8 gadu laikā Zemgalē tie pieauguši 3,9, Kurzemē — 3,7 un Vidzemē — 3,6, bet Latgalē 8,6 kārtīgi. Pēdējā laikā Latgales pagastu budžeti arvienu vairāk tu-

Pagastu budžeti caurmēra uz iedzīvotaju ls.
Budgets des communes rurales en moyenne par habitant.

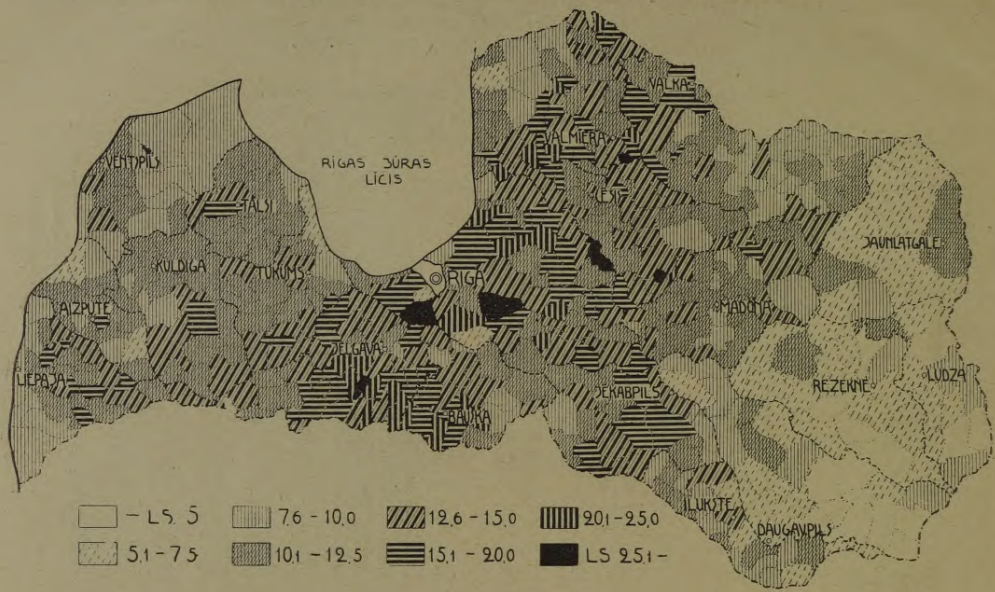

Budžeta kopsumma 1 000 ls — *Somme totale du budget en 1 000 de ls*

	1921	1924/1925	1928/1929
Vidzemē	1 360	3 820	4 686
Kurzemē	638	1 724	2 150
Zemgalē	658	2 195	3 096
Latgalē	363	2 163	3 320
Kopā — *Total* . .	**3 019**	**9 902**	**13 252**

Uz iedzīvotāju — *Par habitant*

Vidzemē	3,79	11,00	13,49
Kurzemē	3,18	9,38	11,70
Zemgalē	3,62	10,17	14'34
Latgatē	0,84	4,68	7,19
Kopā ← *Total* . .	**2,58**	**8,19**	**10,96**

vojās pārējai Latvijai. Pēdējos četros gados caurmērā uz vienu iedzīvotāju lielākās budžeta summas iznāca Jelgavas apriņķī — 16 lati 41 sant., Rīgas apriņķī — 15 lati 30 sant., Bauskas — 14 lati 48 sant. u. t. t. Vispāri lielākie budžeti ir Zemgales apriņķos (bez Ilukstes) un Vidzemē. Mazākās budžeta summas ir Rēzeknes apriņķī — 6 lati 16 sant. Ludzas — 6 lati 32 sant., Daugavpils — 6 lati 45 sant. u. t. t. Budžeta summas uz vienu iedzīvotāju dod pareizāko ainu par nodokļu un citu nastu smagumu dažādos apgabalos. No šī redzes viedokļa visvairāk ar nodokļiem apgrūtināti lauku iedzīvotāji Rīgas tuvumā (apriņķī) un Zemgales centra iedzīvotāji — Jelgavas, Bauskas un Tukuma apriņķos. Šeit lauku iedzīvotājiem caurmērā uz galvu iznāk lielāki pagastu pašvaldību budžeti, kā valsts pārējās daļās.

Pagasta budžeti uz iedzīvotāju — *Moyenne des budgets des com. rur. par habitant.*

Nr. Nr. pēc kārtas / *No No d'ordre*	Budžeta gadi / *Années* — Apriņķi / *Districts*	Uz iedzīvotāju — *Par habitant*				
		1925/1926	1926/1927	1927/1928	1928/1929	Caurmērā / *Moyenne*
		ls				
1	Rīgas	15,47	16,41	15,63	13,80	15,30
2	Cēsu	11,03	12,64	13,27	12,91	12,48
3	Valmieras . . .	11,35	13,59	13,52	13,13	12,92
4	Valkas	10,25	11,28	10,85	11,83	11,06
5	Madonas	10,56	11,59	11,62	11,63	11,35
6	Liepājas	10,50	12,32	11,16	11,81	11,45
7	Aizputes	9,71	10,29	10,62	11,06	10,42
8	Kuldīgas	10,65	12,35	12,66	11,64	11,83
9	Ventspils . . .	9,33	10,81	10,18	8,78	9,77
10	Talsu	12,54	12,61	11,83	10,82	11,92
11	Tukuma	12,48	13,16	12,38	12,53	12,63
12	Jelgavas	15,47	16,86	16,77	16,52	16,41
13	Bauskas	12,75	14,37	15,72	14,98	14,48
14	Jēkabpils . . .	11,02	15,29	13,89	11,23	12,85
15	Ilūkstes	6,99	8,81	9,98	10,17	9,01
16	Daugavpils . .	6,64	6,63	6,18	6,40	6,45
17	Rēzeknes . . .	5,66	6,35	5,66	6,93	6,16
18	Lūdzas	5,74	6,86	6,63	6,02	6,32
19	Jaunlatgales . .	6,24	8,79	7,71	7,42	7,54
	Kopā — *Total*	**9,33**	**10,79**	**10,45**	**10,19**	**10,26**

Gandrīz līdzīga aina ir, ja salīdzinam, cik lielas budžetu summas iznāk uz vienu nodokļu maksātāju. (Zem nodokļa maksātāja šeit domāti personīgā nodokļa maksātāji; citiem vārdiem viņu skaitā ietilpst visi pilngadīgie lauku iedzīvotāji. Sīkāki par šī jēdziena saturu skat. tālāk pie personīgā nodokļa apskatīšanas).

Caurmēra budžets vienā pagastā 1921. saimniecības gadā līdzinājās — 6.135 latiem, nākošos gados tas strauji pieauga un 1926.-1927. sasniedza 25.000 ls, ap šo summu tas arī svārstās visus pēdējos trīs gadus. Lielākās budžetu summas uz vienu pagastu iznāca 1927./1928. saimniecības gadā, kad tās sasniedza gandrīz 26.000 ls. Atsevišķu pagastu budžeti tomēr stipri atšķiras no caurmēra. Ir diezgan daudz tādu pagastu, kur budžeti mazāki par 10.000 ls, bet dažos pagastos tie pārsniedz 100.000 ls. 1928.-1929. saimniecības gadā visā valstī darbojās 46 pagasti, kuru budžeti bija mazāki par 10.000 ls, bet 3 pagastos tie bija lielāki par 100.000 ls. Vairumam pagastu budžeti svārstījās ap 10.—30.000 ls, tādu pagastu bija 327.

Pēc budžetu lieluma grupām trīs gadu laikā pagastu skaitā nekādas lielas pārmaiņas nav notikušas. Jo, kā jau bija redzams agrāki, arī budžetu kopsumma palikusi bez kādām lielām pārmaiņām.

Budžetu kopsumma ir atkarīga no iedzīvotāju skaita, nodokļu maksātāju maksātspējām u. c. apstākļiem. Iedzīvotāju apgrūtināšanu ar nodokļiem šāda kopsumma neraksturo. Jo ļoti labi zināms, ka Latgales pagastos caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāk mazākās summas, bet tur pagastos daudz iedzīvotāju un pagasti darbojas ar lielākiem budžetiem, kā pārējā Latvijā. Tāpēc pareizāki salīdzinot un interesantāku ainu dod skaitļi par to, cik lielas budžetu summas iznāk uz vienu iedzīvotāju.

Tikai 14 pagastos uz vienu iedzīvotāju budžetu summas ir mazākas par 5 latiem, visi šie pagasti atrodas Latgalē (aprēķini izdarīti par 3 gadu caurmēru un 1926./1927.—1928./1929. saimniecības gadam). 25 pagastos budžetu summas pārsniedz 25 lati uz iedzīvotāju. Lielākais vairums ir to pagastu, kur uz vienu iedzīvotāju iznāk 10—15 latu lieli budžeti.

Vīļa Lāča Latv. PSR
VALSTS BIBLIOTĒKA
73- 40.849

Pagastu skaits pēc budžetu lieluma.
Nombre des communes rurales par montant du budget.

Nr. p. kārt. *No. d'ordre*	Grupas *Groupes* / Apriņķi *Districts*	Līdz 10 000 ls *Jusqu'à*	Ls 10 001—20 000	Ls 20 001—30 000	Ls 30 001—40 000	Ls 40 001—50 000	Ls 50 001—60 000	Ls 60 001—70 000	Ls 70 001—80 000	Ls 80 001—90 000	Ls 90 001—100 000	Pāri par 100 000 ls *Plus de*	Kopā *Total*
1	Rīgas	4	24	19	8	2	—	1	—	—	—	—	58
2	Cēsu	7	23	6	1	2	1	—	—	—	—	—	40
3	Valmieras . . .	4	27	12	8	1	—	—	—	—	—	—	52
4	Valkas	6	11	14	4	4	—	—	—	—	—	—	39
5	Madonas	9	11	16	5	—	1	—	—	—	—	—	42
6	Liepājas	4	9	10	3	2	1	—	—	—	—	—	29
7	Aizputes	4	9	4	2	—	—	—	—	—	—	—	19
8	Kuldīgas	—	9	6	4	1	1	—	—	—	—	—	21
9	Ventspils . . .	1	7	5	—	—	—	—	1	—	—	—	14
10	Talsu	—	11	3	3	1	—	—	—	—	—	—	18
11	Tukuma	2	14	7	2	—	—	—	—	—	—	—	25
12	Jelgavas	3	11	14	7	4	1	—	1	—	—	—	41
13	Bauskas	—	3	5	8	2	2	—	—	—	—	—	20
14	Jēkabpils . . .	1	9	5	2	2	—	—	—	—	—	—	19
15	Ilūkstes	1	6	7	3	1	1	—	—	—	—	—	19
16	Daugavpils . .	—	2	2	2	6	5	4	—	—	—	1	22
17	Rēzeknes	—	—	4	3	2	5	2	2	—	—	1	19
18	Ludzas	—	1	1	3	3	3	—	1	—	—	—	12
19	Jaunlatgales . .	—	—	—	2	1	4	1	1	—	2	1	12
	Kopā — *Total*												
	1928./1929.	**46**	**187**	**140**	**70**	**34**	**25**	**8**	**6**	—	**2**	**3**	**521**
	1927./1928.	**43**	**187**	**147**	**70**	**34**	**26**	**8**	**6**	**5**	**1**	**1**	**521**
	1926./1927.	**56**	**201**	**124**	**67**	**33**	**17**	**9**	**6**	**5**	**1**	**3**	**522**

Pagastu pašvaldību budžeti uz 1 iedzīvotāju.
Moyen. des budgets par habit. des institut. autonom. des communes rurales par habitant.

Nr. Nr. pēc kārtas *No. No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Līdz 5 ls *Jusqu'à*	No 5,1—7,5	7,6—10,0	10,1—12,5	12,6—15,0	15,1—20,0	20,1—25,0	Pāri par 25,0 *Plus de*
		Pagastu skaits — *Nombre des com. rur.*							
1	Rīgas	—	2	2	15	16	13	7	3
2	Cēsu	—	—	1	16	16	5	1	1
3	Valmieras . . .	—	1	4	15	14	10	7	1
4	Valkas	—	—	16	15	4	4	—	—
5	Madonas	—	—	9	21	11	1	—	—
6	Liepājas	—	1	5	11	6	6	—	—
7	Aizputes	—	4	3	10	1	1	—	—
8	Kuldīgas	—	—	3	13	4	1	—	—
9	Ventspils . . .	—	—	8	4	2	—	—	—
10	Talsu	—	—	2	13	2	1	—	—
11	Tukuma	—	1	1	12	9	2	—	—
12	Jelgavas	—	—	1	7	13	11	8	1
13	Bauskas	—	—	3	3	6	3	5	—
14	Jēkabpils . . .	—	—	2	9	3	5	—	—
15	Ilūkstes	—	4	7	6	2	—	—	—
16	Daugavpils . .	8	6	6	2	—	—	—	—
17	Rēzeknes . . .	4	13	1	1	—	—	—	—
18	Ludzas	2	6	3	1	—	—	—	—
19	Jaunlatgales . .	—	7	1	4	—	—	—	—
	Kopā — *Total*	**14**	**45**	**78**	**178**	**109**	**63**	**28**	**6**

Caurmērā 1926./1927.—1928./1929. saimniecības gados uz vienu nodokļu maksātāju iznāca 34 lati un 94 santimi, bet starp atsevišķiem pagastiem sastopami tādi, kur uz vienu personīgā nodokļa maksātāju iznāk zem 25 ls un arī pāri par 80 ls. Lielākā daļa pagastu tomēr ir tādi, kur caurmērā uz vienu maksātāju iznāk 25—50 ls.

Pagastu pašvaldību budžeti uz nodokļa maksātāju.
Moyenne des budgets des institutions autonomes des communes rurales par contribuable.

Nr. Nr. pēc kārtas *No. No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Līdz 25,0 *Au-dessous de*	25,1 — 30,0	30,1 — 35,0	35,1 — 40,0	40,1 — 45,0	45,1 — 50,0	50,1 — 60,0	60,1 — 70,0	79,1 — 80,0	Pāri par 80 ls *Plus de*	Nezināmie *Inconnu*	Kopā — *Total*
		Pagastu skaits — *Nombre des communes rurales*											
1	Rīgas	1	2	7	13	6	9	8	7	1	4	—	58
2	Cēsu	—	2	10	11	7	3	4	1	1	1	—	40
3	Valmieras . . .	1	3	9	7	11	8	9	1	1	2	—	52
4	Valkas	1	15	9	6	4	4	—	—	—	—	—	39
5	Madonas	—	2	11	18	6	4	1	—	—	—	—	42
6	Liepājas	—	2	6	9	8	4	—	—	—	—	—	29
7	Aizputes	2	4	2	5	3	1	1	—	—	—	1	19
8	Kuldīgas	—	2	7	6	3	1	2	—	—	—	—	21
9	Ventspils . . .	1	6	4	1	2	—	—	—	—	—	—	14
10	Talsu	—	1	6	5	4	1	1	—	—	—	—	18
11	Tukuma	1	—	2	13	5	4	—	—	—	—	—	25
12	Jelgavas	—	2	1	3	8	3	11	6	5	2	—	41
13	Bauskas	—	—	2	5	4	—	2	3	4	—	—	20
14	Jēkabpils . . .	—	—	5	6	2	2	2	—	1	1	—	19
15	Ilūkstes	3	2	7	3	2	1	—	1	—	—	—	19
16	Daugavpils . .	10	7	3	1	1	—	—	—	—	—	—	22
17	Rēzeknes . . .	12	5	—	—	1	—	1	—	—	—	—	19
18	Ludzas	10	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
19	Jaunlatgales . . .	5	3	1	2	1	—	—	—	—	—	—	12
	Kopā — *Total*	**47**	**60**	**92**	**114**	**78**	**45**	**42**	**19**	**13**	**10**	**1**	**521**

Ieņēmumu budžets.
Budgets des recettes.

Pagastu pašvaldību ienākumi sadalās kārtējos un ārkārtējos. Kārtējie ienākumi savukārt sadalās: a) nodokļos, b) likumā noteiktās piemaksas un daļas pie atsevišķiem valsts nodokļiem, c) ienākumi no pagastu pašvaldības kapitāliem, īpašumiem un dažādiem saimnieciskiem uzņēmumiem. Ārkārtēji ienākumi sastādās galvenā kārtā no valsts un apriņķa valdes aizdevumiem un pabalstiem, kā arī dāvinājumiem un citiem neparedzētiem ienākumiem. Pagastu pašvaldībām atļauts ņemt sekošus nodokļus: a) daļu no nekustamā īpašuma nodokļa, b) procentuālo peļņas nodokli no sīkrūpniecības, sīktirdzniecības un kreditiestādēm, kas paredzēts likumā par tirdzniecības un rūpniecības nodokli, c) daļu no valsts progresīvā ienākuma nodokļa, d) personīgo nodokli ne vairāk kā 7 dienu peļņas apmērā, e) citus likuma kārtībā atvēlētus nodokļus. Bez tam pagastu ienākumos vēl ieskaita iepriekšējā gada atlikumus, ja tie nav pieskaitīti rezerves kapitālam.

Uzskaitītie ienākumu avoti nespēlē vienādu lomu pagastu budžetos. Daži no vi-

ņiem dod tik niecīgas summas, ka tos varētu pavisam ignorēt. Lielākais un gandrīz vienīgais ir nodokļi. Ja pie viņiem vēl pieskaita aizdevumus un pabalstus, tad viņi sastāda vairāk kā $^{9}/_{10}$ daļas no visa pagastu pašvaldības budžeta.

Ienākumi no nodokļiem apskatāmā laikā uzrāda arī lielāko pieaugumu: 1921. gada budžetā bija paredzēts, ka nodokļi dos 2,7, bet 1928./1929. saimniecības gadā 11,1 milj. latu. Astoņu gadu laikā šie ienākumi ir pieauguši par 8,4 milj. ls vai par 410%. Pēdējos gados gan nav novērojams vairs tik straujš nodokļu pieaugums, kā agrāki. Bet pie tā jāņem vērā, ka pagastu budžeti 2 pēdējos gados vispāri vairs nepieaug un 1928./1929. saimniecības gadā tie pat samazinājušies. Ja pie šādiem apstākļiem ienākumi no nodokļiem 1927./1928. saimniecības gadā pieauguši par 1.134.000 un 1928./1929. par 245.000 latu, tad tas nozīmē ka pagastos vienīgais ienākumu avots, kurš vēl var pieaugt, ir nodokļi.

Nodokļu nozīme pagastu pašvaldību budžetos visos apgabalos nav vienāda:

Nodokļi — *Impôts*	Vidzemē	Kurzemē	Zemgalē	Latgalē	Kopā *Total*
			1000 ls		
1921. budž. gadā	1 201	562	590	343	2 696
1922. „ „	1 912	2 113	.	765	4 790
1923./1924. budž. gadā	2 621	1 189	1 462	1 541	6 813
1924./1925. „ „	3 046	1 433	1 792	1 923	8 194
1925./1926. „ „	3 202	1 520	2 209	2 249	9 180
1926./1927. „ „	3 470	1 567	2 317	2 371	9 725
1927./1928. „ „	3 843	1 890	2 553	2 572	10 858
1928./1929. „ „	3 961	1 900	2 619	2 623	11 103
			Procentos — *Pourcentage*		
1921. budž. gadā	88,3	88,1	89,6	94,5	89,3
1922. „ „	78,7	86,6	.	90,7	83,8
1923./1924. budž. gadā	73,1	77,0	83,3	90,5	79,3
1924./1925. „ „	79,7	83,1	81,6	88,9	82,7
1925./1926. „ „	77,0	78,4	85,6	79,6	79,8
1926./1927. „ „	75,0	72,4	77,6	72,7	74,6
1927./1928. „ „	79,5	84,7	79,1	80,5	80,5
1928./1929. „ „	84,5	88,1	84,6	79,0	83,8
			1921 = 100		
1921. budž. gadā	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1922. „ „	159,2	. 183,4	.	223,0	177,7
1923./1924. budž. gadā	218,2	211,6	247,8	449,3	252,7
1924./1925. „ „	253,6	255,0	303,7	560,6	303,9
1925./1926. „ „	266,6	270,5	374,4	655,7	340,5
1926./1927. „ „	288,9	278,8	392,7	691,3	360,7
1927./1928. „ „	320,0	336,3	432,7	749,9	402,7
1928./1929. „ „	329,8	338,1	443,9	764,7	411,8
			Uz iedzīvotāju (ls) — *Moyenne par habitant*		
1921. budž. gadā	3,31	2,81	3,24	0,80	2,30
1924./1925. budž. gadā	8,77	7,80	8,30	4,16	6,78
1928./1929. „ „	10,75	9,69	11,35	5,29	8,60

Lielākos ienākumus no nodokļiem saņēmušas Vidzemes pagastu pašvaldības: 1921. gadā tās saņēma — 1,20, Latgales 0,34, Kurzemes — 0,56 un Zemgales — 0,59 milj. latus. Pēdējā gadā attiecības mazliet grozījušās: Vidzemes pagastu pašvaldības tāpat no nodokļiem saņem lielākās summas — 3,96, bet otrā vietā ir Latgales ar 2,62, Zemgales — 2,62 un pēdējā vietā Kurzeme ar 1,90 milj. ls. Raksturīgi, ka nodokļu nozīme budžetā uzrāda zināmu svārstīšanos. 1921. saimniecības gadā viņi sastādīja 89,3% no visiem paredzētem ienākumiem, bet nākošos gados viņu nozīme samazinās. Sākot ar 1926./1927. saimniecības gadu nodokļu nozīme atkal pieaug no 74,6% uz 83,8% — 1928./1929. saimniecības gadā. Nodokļu nozīme pagastu budžetos vispāri samazinās. Lielāka samazināšanās novērojama Latgalē: 1921. gadā viņi sastādīja 94,5% no visiem ienākumiem, diezgan augstu procentu tie sastādīja līdz pat 1924./1925. saimniecības gadam. Sākot ar 1925./1926. gadu tie krasi samazinās no 88,9% uz 79,6%.

Arī 1928./1929. saimniecības gadā ienākumi no nodokļiem Latgalē sastāda 79,0%. Viņu

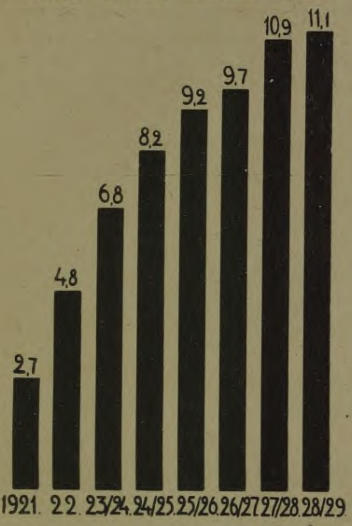

Nodokļi milj. ls.
Impôts en millions de lats.

vietā ar minēto gadu parādās ļoti lielas valsts pabalstu summas. Pēdējos saimniecības gados nodokļi Latgales pagastos sastāda daudz mazāku daļu kā pārējās valsts daļās. Lielāko daļu no ienākumiem nodokļi sastāda Kurzemes un Zemgales pagastos. 1921. gadā viņi Zemgalē sastādīja 89,6%, bet 1928./1929. saimniecības gadā — 84,6%; Kurzemē tanī pat laikā to nozīme līdzinājās 88,1% un 88,4%. Vidzemes pagastos ienākumi no nodokļiem sastādīja 1921. gadā — 88,3%, tad 1922.—1925./1926. gadam tie uzrāda svārstīšanos un sākot ar 1926./1927. tie atkal pieaug no 75,0% līdz 84,5% pēdējā saimniecības gadā. Ja salīdzina nodokļu kustību, tad tā ir diezgan vienlīdzīga, 1921.—1923./1924. saimniecības gadam tie katru gadu pieaug apmēram par 2 milj. ls, nākošos gados nodokļu pieaugums vairs nav tik liels (tāpat kā vispārējā budžetu kustība) un svārstās ap 1 milj. ls, pēdējā gadā pieaugums ir vēl mazāks un tas nesasniedz ¼ milj. ls. Nodokļu nozīmes svārstīšanās radusies citu iemeslu dēļ. To izsaukusi citu ienākumu straujš pieaugums vai samazināšanās. Tanīs gados, kad samazinās nodokļu nozīme (procentos) starp ienākumu avotiem, tad ārkārtējos apmēros pieaug citi ienākumu posteņi un otrādi.

Nodokļi — *Impôts.*

Nr. Nr. pēc kārtes *No. No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Kopsumma — *Somme générale* 1925./1926. (1000 ls)	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*	Uz vienu pagastu *Par commune rurale* 1925./1926. (Ls)	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*
1	Rīgas	807	862	980	1049	925	13 919	14 863	16 900	18 081	15 941
2	Cēsu	520	559	626	627	583	12 988	13 966	15 647	15 665	14 566
3	Valmieras	680	785	853	869	797	13 067	15 111	16 403	16 701	15 320
4	Valkas	600	625	673	693	648	15 007	16 015	17 247	17 754	16 506
5	Madonas	595	638	711	725	667	14 175	15 200	16 925	17 263	15 891
6	Liepājas	367	367	516	523	443	13 604	14 206	17 791	18 043	15 911
7	Aizputes	249	261	284	290	271	11 858	12 437	14 976	15 258	13 632
8	Kuldīgas	412	441	477	479	452	17 148	19 160	21 682	22 801	20 198
9	Ventspils	218	220	256	265	240	15 540	15 728	18 326	18 954	17 137
10	Talsu	275	277	356	343	313	15 248	15 403	19 787	19 043	17 370
11	Tukuma	382	394	419	439	409	15 295	15 742	16 755	17 572	16 341
12	Jelgavas	818	845	926	954	886	19 944	20 599	22 577	23 274	21 598
13	Bauskas	425	451	519	528	481	21 237	22 574	25 948	26 413	24 043
14	Jēkabpils	299	308	356	361	331	15 756	16 221	18 764	19 014	17 439
15	Ilūkstes	285	320	333	336	318	15 005	16 826	17 519	17 672	16 756
16	Daugavpils	737	766	812	846	790	33 488	34 798	36 894	38 469	35 912
17	Rēzeknes	612	647	695	705	665	32 225	34 066	36 568	37 126	34 996
18	Ludzas	379	408	453	458	424	31 614	33 991	37 725	38 170	35 375
19	Jaunlatgales	521	550	613	613	574	43 404	45 820	51 070	51 109	47 851
	Kopā *Total*	**9 181**	**9 724**	**10 858**	**11 103**	**10 217**	**17 486**	**18 629**	**20 800**	**21 311**	**19 556**

Pēdējos četros gados pagastu pašvaldības paredzējušas, ka caurmērā gadā jāieņem ap 10.200.000 ls nodokļu. Pēdējā, 1928./1929. saimniecības gadā nodokļu summa sasniedza jau 11,1 milj. ls, un ja to salīdzina ar iepriekšējo gadu, tad tā ir pieaugusi. Kā jau bija redzams agrāki budžetu kopsumma pēdējā gadā mazliet samazinājās. Šī samazināšanās nav notikusi uz nodokļu rēķina; samazinājušies ir citi posteņi, bet nodokļi kaut — arī nedaudz, tomēr arī pēdējā saimniecības gadā ir pieauguši.

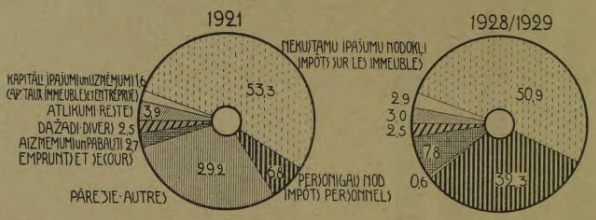

Ieņēmumu budžeti procentos 1921. un 1928./1929.
Budgets des recettes en % pour les exercices 1921 et 1928./1929.

Pa atsevišķiem apriņķiem lielākas summas nodokļos saņēmuši Rīgas apriņķa pagasti. Caurmērā pa četriem gadiem tie no nodokļiem ieņēmuši 925.000 ls; 1928./1929. gadā šī summa pārsniedz miljonu ls (1.049.000). Nākošā vietā stāv Jelgavas apriņķa pagasti, kas no nodokļiem caurmērā pa četriem gadiem ieņēmuši — 886.000, un 1928./1929. saimniecības gadā 954.000 ls. Valmieras pagasti ieņēmuši attiecīgos gados 797.000 un 869.000 ls. Valmieras apriņķim ļoti tuvu stāv Daugavpils. Mazākās summas ieņemtas Ventspils — 240.000 un Aizputes apriņķī — 271.000 ls apmērā. Caurmērā uz vienu pagastu lielākās summas ieņemtas Jaunlatgales apriņķī — 47.851 ls, bet mazākās Aizputes 13.632 ls apmērā (4 gadu caurmērs).

Nodokļi procentos no budžeta kopsummas.
Pourcentage des impôts par rapport à la somme totale du budget.

Apriņķi *Districts*	1925./26.	1926./27.	1927./28.	1928./29.	Caurmērā *Moyenne*	Nekustama īpašuma *Immeubles*	Personīgais *Impôts personnels*	Pārējie *Autres*
Rīgas	59,9	60,3	67,4	81,6	67,1	38,7	28,1	0,2
Cēsu	86,8	81,4	83,4	85,9	84,2	48,0	35,8	0,4
Valmieras . . .	84,6	81,5	83,3	87,3	84,2	51,5	32,5	0,0
Valkas	88,6	83,9	87,6	82,7	85,6	42,8	42,3	0,4
Madonas	81,6	79,7	84,8	86,5	83,3	44,8	38,2	0,3
Liepājas	76,9	65,5	86,1	82,5	78,1	45,5	32,1	0,8
Aizputes	85,3	84,5	89,3	87,6	86,0	51,7	33,7	0,5
Kuldīgas	87,5	80,6	84,0	91,8	85,8	53,9	31,1	0,8
Ventspils . . .	72,4	63,0	76,2	91,4	75,2	36,1	38,6	0,5
Talsu	69,1	69,3	87,0	91,7	79,2	47,8	30,9	0,3
Tukuma	90,5	88,3	91,7	94,8	91,2	57,7	33,6	0,1
Jelgavas	87,3	82,8	83,8	87,6	85,4	60,6	23,9	1,0
Bauskas	84,3	79,4	78,2	83,5	81,3	55,2	24,8	1,2
Jēkabpils . . .	75,9	56,3	68,5	85,7	70,4	45,1	24,5	0,9
Ilukstes	88,0	78,4	69,1	68,4	74,6	46,9	27,0	0,8
Daugavpils . .	74,3	77,4	79,4	79,9	77,8	48,7	28,1	0,9
Rēzeknes . . .	83,8	79,1	89,6	74,3	81,3	55,3	25,3	0,7
Ludzas	79,9	71,9	77,8	86,6	78,8	50,6	27,3	1,0
Jaunlatgales . .	82,8	62,0	75,4	78,3	73,8	47,6	25,2	1,1
Kopā — *Total*	**79,8**	**74,6**	**80,5**	**83,8**	**79,7**	**48,8**	**30,2**	**0,6**

Lielāko daļu no budžeta nodokļi sastāda Tukuma apriņķī — caurmērā četru gadu laikā tie sastāda 91,2% no visa budžeta, bet 1928./1929. saimniecības gadā tanī pat apriņķī tie sastādīja — 94,8%. Aizputes apr. pēdējos četros gados caurmērā gadā nodokļi sastādīja 86,0%. 1928./1929. saimniecības gadā Kurzemes apriņķos nodokļi sastādīja sevišķi lielu daļu no budžeta kopsummas, tā piemēram, Kuldīgas apr. tie sastādīja 91,8%, Talsu 91,7%, Ventspils — 91,4%. Rīgas apriņķī — četru gadu caurmērā no tiem ieņemts 67,1% no budžetu kopsummas, bet 1925./1926. gadā tanī pat apriņķī ieņēmumi no nodokļiem sastāda — 59,9%; Jēkabpils apriņķī nodokļi caurmērā dod — 70,4%, bet 1926./1927. saimniecības gadā — 56,3% no visiem ieņēmumiem; arī Jaunlatgales apriņķī nodokļi četru gadu caurmērā sastāda tikai 73,8% no budžeta.

Nodokļi uz iedzīvotāju.
Moyenne des impôts par habitant.

Nr.Nr. pēc k. *No.No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Uz iedzīvotāju — *Par habitant*				
		1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā 4 gados *Moyenne par 4 années*
1	Rīgas	9,26	9,89	10,53	11,27	10,24
2	Cēsu	9,58	10,30	11,07	11,08	10,51
3	Valmieras . . .	9,60	11,09	11,26	11,47	10,86
4	Valkas	9,09	9,47	9,51	9,79	9,47
5	Madonas	8,62	9,24	9,86	10,05	9,44
6	Liepājas	8,07	8,08	9,62	9,75	8,88
7	Aizputes	8,28	8,69	9,50	9,70	9,04
8	Kuldīgas	9,31	9,97	10,63	10,67	10,15
9	Ventspils . . .	6,75	6,81	7,75	8,03	7,34
10	Talsu	8,66	8,72	10,29	9,91	9,40
11	Tukuma	11,29	11,64	11,35	11,89	11,54
12	Jelgavas	13,53	13,97	14,05	14,48	14,01
13	Bauskas	10,75	11,41	12,29	12,50	11,74
14	Jēkabpils . . .	8,37	8,62	9,51	9,64	9,04
15	Ilūkstes	6,15	6,90	6,90	6,96	6,73
16	Daugavpils . .	4,93	5,13	4,91	5,11	5,02
17	Rēzeknes . . .	4,75	5,02	5,08	5,15	5,00
18	Ludzas	4,59	4,94	5,16	5,22	4,98
19	Jaunlatgales . .	5,17	5,45	5,82	5,82	5,57
	Kopā — *Total*	7,60	8,05	8,41	8,60	8,17

Caurmērā pa četriem gadiem viens iedzīvotājs pagastu pašvaldībām maksā nodokļu 8 ls 17 sant. Pa atsevišķiem apriņķiem šie skaitļi stipri svārstās: Jelgavas apriņķī viens iedzīvotājs maksā trīs reizes vairāk, kā Ludzas apriņķī; vai 14 ls 0,1 sant. un 4 ls 98 sant.

Vispāri lielākā nodokļu nasta ir Jelgavas, Bauskas un Tukuma apriņķu lauku iedzīvotājiem, bet mazākā Latgales. Tas pats sakāms par nodokļu summām uz vienu personīgā nodokļa maksātāju. Lielākie nodokļi novērojami Zemgales centrā, bet mazākie Latgalē, kur sevišķi spilgti tas parādās Ludzas apriņķī.

Saskaņā ar likumiem, pagastu pašvaldības var ņemt kādus 6—7 dažādus nodokļus (ieskaitot piemaksas pie valsts nodokļiem). Tomēr pagasti visus viņus neņem un ienākumus no dažiem nodokļiem tie nodod apriņķu pašvaldībām. Arī to nodokļu nozīme, kurus pagasti uzliek, ir stipri nevienāda. Daži no viņiem dod ļoti lielus ienākumus, bet citi tikpat niecīgus.

Starp nodokļiem lielākā nozīme ir nekustamās mantas nodoklim. Ienākumi no šī nodokļa ieņem ļoti redzamu vietu un tie sastāda pusi no visa pagastu pašvaldību budžeta.

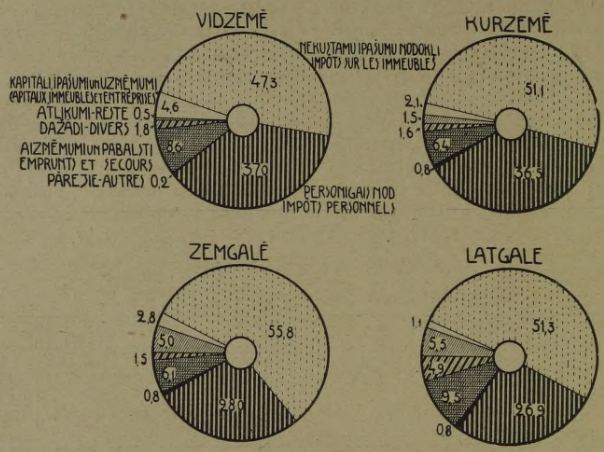

Ieņēmumu budžeti procentos pa apgabaliem 1928./1929.
Budgets des recettes en % par provinces pour l'exercice 1928./1929.

Nodokļi — *Impôts.*

	Nekustamas mantas *Immeubles*	Personīgais *Impôt personnel*	Pārējie *Autres*
		1000 ls	
1921. budž. gadā . .	1 610	204	882
1922. „ „ . .	2 931	370	1 489
1923./1924. budž. gadā	4 355	2 422	36
1924./1925. „ „	5 191	2 956	47
1925./1926. „ „	5 778	3 339	64
1926./1927. „ „	5 968	3 663	93
1927./1928. „ „	6 547	4 232	79
1928./1929. „ „	6 747	4 279	77
	Procentos — *Pourcentage*		
1921. budž. gadā . .	53,3	6,8	29,2
1922. „ „ . .	51,3	6,5	26,0
1923./1924. budž. gadā	50,7	28,2	0,4
1924./1925. „ „	52,4	29,8	0,5
1925./1926. „ „	50,2	29,0	0,6
1926./1927. „ „	45,8	28,1	0,7
1927./1928. „ „	48,6	31,3	0,6
1928./1929. „ „	50,9	32,3	0,6
	1921. = 100		
1921. budž. gadā . .	100,0	100,0	100,0
1922. „ „ . .	182,0	181,4	168,8
1923./1924. budž. gadā	270,5	1 187,3	4,1
1924./1925. „ „	322,4	1 449,0	5,3
1925./1926. „ „	358,9	1 636,8	7,3
1926./1927. „ „	370,7	1 795,6	10,5
1927./1928. „ „	406,6	2 074,5	9,0
1928./1929. „ „	419,1	2 097,5	8,7
	Uz iedzīvotāju (ls) — *Moyenne par habitant (ls)*		
1921. budž. gadā . .	1,37	0,17	0,75
1924./1925. budž. gadā	4,29	2,45	0,04
1928./1929. „ „	5,23	3,32	0,06

Pagastu ienākumi no nekustamās mantas nodokļa 1921. gadā līdzinājās — 1,6 un 1928./1929. saimniecības gadā — 6,7 milj. ls; astoņu gadu laikā tie pieauguši par 5,1 milj. ls vai vairāk kā četrkārtīgi.

Nodokli no nekustamās mantas ņem uz īpaša likuma pamata. Visu nekustamu mantu ārpus pilsētu un miestu administrātīvām robežām apliek ar nekustamās mantas nodokli valstij un vietējām pašvaldībām par labu. Dažu kategoriju objekti ir gan no viņa atsvabināti, kā valstij un pašvaldībām piederošā zeme un zeme, kuru viņas izlieto, ceļi, baznīcas, labdarības un mācības iestāžu īpašumi, aizsargu meži, nederīga zeme u. t. t. Nekustamās mantas nodoklis aprēķināms pēc zemes kadastra, bet līdz zemes kadastra izvešanai nodokli aprēķina pēc nekustamās mantas noteiktas ienesīguma vērtības. (Valsts mežu vērtība aplikšanai ar nodokli noteikta uz 30 lati par ha mežsaimniecībai derīgas zemes). Vidzemē tādās vietās, kur izvests zemes kadastrs uz Krievijas 1901. g. 4. jūnija likuma pamata, zemes vērtību noteic pēc taksētiem ienākuma rubļiem, rēķinot vienu taksēto ienākuma rubli līdzīgu 50 latiem. Citās valsts daļās, kur kadastra taksācija nav izvesta, šo vērtību nosaka uz sevišķas pagaidu novērtēšanas pamata, piemērojoties Vidzemes kadastru novērtēšanas tarifiem un turoties pie principa, ka vienlīdz ienesīgai mantai visās valsts daļās jānoteic vienāda vērtība. Mantas novērtēšanai nodibināmas pagastu, apriņķu un galvenā lauku nekustamās mantas vērtēšanas komisijas.

Pašvaldību nekustamās mantas nodokļa daļa ņemama ne vairāk par 1,3% no mantas ienesīguma vērtības un iekasējama patstāvīgi no valsts nodokļa daļas, kuru nosaka Ministru kabinets, bet ne lielāku par 0,2%. Pašvaldībām piekrītošo daļu pagastu un apriņķu valdes sadala savā starpā; apriņķa pašvaldību daļa nedrīkst pārsniegt 0,5% no nekustamās mantas ienesīguma vērtības. Nodokli maksā nekustamās mantas īpašnieks. Tādam, attiecībā uz šo nodokli, ir pielīdzināmas arī tās personas, kuras valda un lieto nekustamu mantu.

Likums par nekustamās mantas nodokli pastāv no 1921. gada, bet tādā veidā, kādā tas pašlaik spēkā, no 1926. gada. Lielākās pārgrozības šinī likumā notikušas ar ienesīguma vērtības noteikšanu. Pēc 1921. gada

Nekustamas mantas platība un taksētā vērtība.
Superficie et valeur taxée des immeubles.

Nr. pēc kārtas *No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Platība ha *Superficie en ha*	Taksētā vērtība *Valeur taxée*	Nodokļi *Impôts* Kopā *Total*	Nodokļi *Impôts* Apriņķiem *Districts*	Nodokļi no ha *Impôts par ha*	Caurmērā 1 ha vērtība *Moyenne de la valeur par ha*
1	Rīgas	523 252	46 891 511 *)	1,3	0,43	1,16	89,62
2	Cēsu	300 510	26 846 834	1,3	0,6	1,16	89,34
3	Valmieras . . .	417 756	41 282 374	1,2	0,5	1,23	98,82
4	Valkas	396 740	26 751 573	1,3	0,5	0,89	67,43
5	Madonas	398 458	29 586 587	1,3	0,6	0,98	74,25
6	Liepājas	240 277	23 620 055	1,3	0,5	1,28	98,30
7	Aizputes	171 568	13 873 062	1,2	0,4	0,98	80,86
8	Kuldīgas	203 557	22 234 757	1,3	0,4	1,42	109,23
9	Ventspils . . .	160 966	9 090 278 *)	.	0,32	0,79	56,47
10	Talsu	156 759	15 697 389	1,3	0,35	1,33	100,14
11	Tukuma	183 631	21 340 667	1,3	0,4	1,57	116,21
12	Jelgavas	254 381	53 412 325	1,2	0,316	2,60	209,97
13	Bauskas	178 999	26 807 744	1,3	0,45	1,97	149,76
14	Jēkabpils . . .	168 495	17 641 545	1,2	0,13	1,30	104,70
15	Ilūkstes	176 329	18 263 965	1,1	0,4	1,18	103,58
16	Daugavpils . .	388 470	41 932 948	1,3	0,865	1,38	107,94
17	Rēzeknes . . .	400 876	35 910 217	1,3	0,8305	1,19	89,58
18	Ludzas	202 174	22 866 951	1,3	0,65	1,48	113,11
19	Jaunlatgales . .	787 750	30 292 341	1,3	0,8	0,50	38,45
	Kopā — *Total*	**5 710 948**	**524 343 123**	**1,3**	.	**1,18**	**91,81**

*) Pēc Iekšlietu min. pašvald. depart. izdev. „Likumi, instrukcijas un rīkojumi lauku pašvald. darbin."

likuma ienesīguma vērtību latos pārrēķināja, pieņemot katru kadastra rubli par 10 latiem. Tagad, kā zināms, tas paaugstināts uz 50 latiem. Jaunais likums ienesīguma vērtību noteic pareizāki, viņš to ir saskaņojis ar saimniecisko īstenību. Pēc 1921. gada likuma no ienesīguma vērtības ņēma 7%, kas bij neiespējami augsta norma; jaunais likums to pazemināja uz 1,5% (kopā ar valsti). Agrāki no neparasti augstās likmes cieta to ēku īpašnieki, kuras bij padotas atsevišķam vērtējumam un tādā kārtā viņu ienesīgums noteikts nevis ar kadastra rubļa palīdzību, bet šīs ēkas tika pareizi novērtētas un tādā kārtā iznāca, ka par viņām maksāja pieckārtīgi augstāku nodokli.

Pie nodokļa aprēķināšanas no ļoti liela svara ir noteikt pareizu ienesīguma vērtību (nevis no mantas tirgus vērtības, jo dažkārt tā ir augstāka nekā dabiskā. Paaugstinātā tirgus vērtība nav atkarīga no zemes dabiskām bagātībām, bet gan no zemē ieguldītā kapitāla un darba). Un kaut gan likumā par nekustamās mantas nodokli ir paredzēti vērtēšanas paņēmieni, kuriem visā valstī jābūt vienādiem, tomēr īstenībā ar vērtēšanu iet diezgan grūti, un tās rezultāti pēc būtības nav vienādi. Ja pēc šiem skaitļiem salīdzinam nekustamās mantas vērtību, tad pa atsevišķiem apriņķiem novērojama ļoti liela starpība. Ja šādu salīdzināšanu izdara pa pagastiem, tad nekustamas mantas ienesīguma vērtība svārstās vēl lielākās robežās.

Kopējā nekustamās mantas platība, kas aplikta ar nodokli par labu lauku pašvaldībām sastāda 5,7 milj. ha. Vai šī platība visos sīkumos atbilst īstenībai — nav zināms, jo platības aprēķināšanas paņēmieni sevišķu uzticību nebauda. Lielākā platība ir Jaunlatgales apriņķī — 787.750 ha apmērā, Rīgas — 523.252, Valmieras — 417.756 ha u. t. t.; mazākā platība Talsu apriņķī — 156.759 ha, Ventspils — 160.966 u. c. apriņķos. Par lielākām summām nekustamā manta novērtēta Jelgavas apriņķī — 53,4 milj. ls apmērā, Rīgas — 46,9, Daugavpils — 41,9, Valmieras — 41,3 milj. ls; mazākā vērtība — Ventspils apriņķī — 9,1 milj. ls, Aizputes — 13,9, Talsu — 15,7 milj. ls un

Nekustama īpašuma, personīgais un pārējie nodokļi caurmērā par 1925./1926.—1928./1929. g.
Moyenne des impôts sur les immeubles, impôts personnels et autres des exercices 1925/1926 à 1928/1929.

Nr. Nr. pēc k. / No No. d'ordre	Apriņķi / Districts	Kopsummā / Somme générale: Nekustama īpašuma / Impôts sur les immeubl.	Personīgais / Impôts personnels	Pārējie / Autres	Caurmērā uz vienu pagastu / Moyenne par commune rurale: Nekustama īpašuma / Impôts sur les immeubl.	Personīgais / Impôts personnels	Pārējie / Autres
		1000 Ls			Ls		
1	Rīgas	534	388	2,1	9 210	6 695	37
2	Cēsu	332	248	3,0	8 302	6 191	74
3	Valmieras . . .	488	308	0,4	9 395	5 919	8
4	Valkas	324	320	2,8	8 265	8 171	70
5	Madonas	359	306	2,6	8 550	7 280	61
6	Liepājas	258	182	4,3	9 231	6 511	150
7	Aizputes	163	106	1,7	8 178	5 368	86
8	Kuldīgas	284	164	4,2	12 649	7 361	188
9	Ventspils . . .	115	123	1,6	8 220	8 803	114
10	Talsu	189	122	1,0	10 517	6 798	55
11	Tukuma	258	150	0,5	10 323	5 998	20
12	Jelgavas	628	248	10,2	15 308	6 044	248
13	Bauskas	327	147	7,1	16 332	7 357	355
14	Jēkabpils . . .	212	115	4,2	11 151	6 069	219
15	Ilukstes	200	115	3,5	10 526	6 044	187
16	Daugavpils . .	495	286	9,0	22 513	12 992	408
17	Rēzeknes . . .	452	207	5,8	23 802	10 887	308
18	Ludzas	272	147	5,5	22 672	12 244	460
19	Jaunlatgales . .	370	196	8,6	30 820	16 313	718
	Kopā — *Total*	**6 260**	**3 878**	**78,1**	**11 983**	**7 424**	**150**

kopā visa lauku nekustamā manta pēc šī aprēķina novērtēta uz 524,3 milj. ls (bez mežiem). Viena ha lielākā vērtība ir Jelgavas apriņķī — 209,97 ls apmērā, Bauskas — 149,76, bet mazākā Jaunlatgales — 38 lati 45 sant. Ventspils — 56 ls 47 sant., Valkas — 67 ls 43 sant. u. t. t. Caurmērā pa visu valsti viena ha vērtība notaksēta uz 91 ls 81 sant.

Pašvaldības savu vajadzību segšanai var nemt 1,3% no ienesīguma vērtības. Caurmērā pa valsti viņas šādu procentu arī ņem. Atsevišķos apriņķos šis procents gan ir zemāks, bet vienā Ventspils apriņķī pat augstāks. Jādomā, gan, ka šinī gadījumā nevis lauku pašvaldības būs pārkāpušas likumu, bet tās būs aprēķinājušas pēc citas ienesīguma vērtības. Nekustamās mantas nodokli pagastu un apriņķu pašvaldības sadala savā starpā tādā veidā, ka apriņķi var ņemt ne vairāk, kā 0,5% no ienesīguma vērtības, bet pārējā daļa paliek pagastiem. Minētais likums stājas spēkā tikai ar 1928. gadu, kad apriņķu pašvaldības savus budžetus bija sastādījušas, un tāpēc minētās normas vēl nebija spēkā. Vēl 1928./1929. saimniecības gada ienākumos no nekustamās mantas nodokļa apriņķu pašvaldības sev par labu paredzēja līdz 0,865% no ienesīguma vērtības (Daugavpils apriņķī). Bija arī tādas apriņķa pašvaldības, kas paredzēja mazāku daļu par 0,5%.

Nodokļu summas, kādas uzliktas uz vienu ha, pie caurmēra viens lats 18 sant., svārstās diezgan plašās robežās. Lielākās summas no viena ha maksā Jelgavas apriņķa nekustamās mantas īpašnieks — 2 ls 60 sant. apmērā, Bauskas — 1 ls 97 sant. un Tukuma 1 ls 57 sant., bet mazākās summas Jaunlatgales apriņķī — 50 sant., Ventspils — 79 sant. un Valkas 89 sant.

Nekustamās mantas nodoklis, kā jau bija redzams sākumā, sastāda lielāko daļu no ieņēmumu budžeta, tāpēc saprotams, ka lauku pašvaldības viņa pareizai aprēķināšanai piegriež sevišķu vērību. Bet no otras puses pati aprēķināšana un pareiza nodokļa noteikšana šeit saistīta ar lielām

Nodokļi caurmērā par 1925./1926. — 1928./1929. g.
Moyenne des impôts des exercices de 1925/26 à 1928/29.

Nr. Nr. pēc kārtas *No. No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Uz iedzīvotāju — *Par habitant*		
		Nekustama īpašuma *Impôts sur les immeubles*	Personīgais *Impôts personnels*	Pārējie *Autres*
		Ls		
1	Rīgas	5,92	4,29	0,02
2	Cēsu	5,99	4,46	0,05
3	Valmieras . . .	6,66	4,18	0,01
4	Valkas	4,73	4,68	0,04
5	Madonas	5,08	4,33	0,04
6	Liepājas	5,16	3,64	0,08
7	Aizputes	5,44	3,55	0,06
8	Kuldīgas	6,36	3,68	0,10
9	Ventspils . . .	3,52	3,77	0,05
10	Talsu	5,70	3,67	0,03
11	Tukuma	7,28	4,25	0,01
12	Jelgavas	9,94	3,91	0,16
13	Bauskas	7,98	3,59	0,17
14	Jēkabpils . . .	5,79	3,14	0,11
15	Ilukstes	4,25	2,42	0,08
16	Daugavpils . .	3,14	1,82	0,06
17	Rēzeknes . . .	3,40	1,56	0,04
18	Ludzas	3,19	1,72	0,07
19	Jaunlatgales . .	3,58	1,90	0,08
	Kopā — *Total*	**5,00**	**3,10**	**0,06**

grūtībām. Tomēr mūsu lauku pašvaldības tās cenšas pārvarēt un nekustamās mantas nodokļa aprēķināšanu nostādīt pienācīgā augstumā.

Četru gadu caurmērā paredzēts ieņemt no nekustamās mantas nodokļa 6.260.000 latu. Pēdējā saimniecības gadā šī summa sasniedz jau 6.747.000 latus. Jelgavas apriņķa pagastos paredzēts ieņemt lielākās summas no nekustamās mantas nodokļa; četru gadu caurmērā tur paredz ieņemt — 628.000 latus, Rīgas apriņķī — 534.000, Daugavpils — 495.000, Valmieras — 488.000 latus u. t. t. Mazākās summas no nekustamās mantas nodokļa dod Ventspils apriņķa pagasti — 115.000, Aizputes — 163.000, Talsu — 189.000 ls u. t. t. Vidēji vienā pagastā četru gadu caurmērā nekustamās mantas nodoklis dod 12.000 latus lielus ienākumus.

No budžeta kopsummas caurmērā pēdējos četros saimniecības gados nekustamās mantas nodoklis sastāda — 48,8%, Jelgavas apriņķī viņš sastāda — 60,6%, Tukuma — 57,7%, Bauskas — 55,2%, bet Ventspils — 36,1%, Rīgas — 38,7% u. t. t. Salīdzinot nekustamās mantas nodokļa summas, uz vienu iedzīvotāju iznāk lielākās Jelgavas apriņķī — 9 ls 94 sant., Bauskas — 7 ls 98 sant., Tukuma — 7 ls 28 sant., bet mazākās Latgalē — Daugavpils apriņķī — 3 ls 14 sant., Ludzas — 3 ls 19 sant., Rēzeknes — 3 ls 40 sant. un Jaunlatgales apriņķī — 3 ls 58 sant. Vidēji pa valsti uz vienu lauku iedzīvotāju iznāk 5 ls liela nekustamā īpašumu nodokļa maksa.

Nekustamas mantas nodoklis — *Impôts sur les immeubles.*

	Vidzemē	Kurzemē	Zemgalē	Latgalē
		1 000 ls		
1921. budž. gadā	679	350	338	242
		1 278		
1922. „ „	1 090			562
1923./1924. budž. gadā	1 565	662	911	1 217
1924./1925. „ „	1 769	862	1 185	1 375
1925./1926. „ „	1 910	912	1 495	1 460
1926./1927. „ „	1 914	949	1 595	1 510
1927./1928. „ „	2 111	1 073	1 678	1 685
1928./1929. „ „	2 217	1 100	1 728	1 703
	Procentos %			
1921. budž. gadā	50,0	54,9	51,3	66,8
		52,4		
1922. „ „	44,9			66,7
1923./1924. budž. gadā	43,7	42,9	51,9	71,5
1924./1925. „ „	46,3	50,0	54,0	63,6
1925./1926. „ „	46,0	47,0	57,9	51,7
1926./1927. „ „	41,4	43,8	53,4	46,3
1927./1928. „ „	43,7	48,1	52,0	52,7
1928./1929. „ „	47,3	51,1	55,8	51,3
	1921. = 100			
1921. budž. gadā	100,0	100,0	100,0	100,0
		185,8		
1922. „ „	160,5			232,2
1923./1924. budž. gadā	230,5	189,1	269,5	502,9
1924./1925 „ „	260,5	246,3	350,6	568,2
1925./1926. „ „	281,3	260,6	442,3	603,3
1926./1927. „ „	281,9	271,1	471,9	624,0
1927./1928. „ „	310,8	306,6	496,4	696,3
1928./1929. „ „	326,5	314,3	511,2	703,7
	Uz iedzīvotāju (ls) — *Par habitant (ls)*			
1921. budž. gadā	1,89	1,75	1,86	0,56
1924./1925. budž. gadā	5,09	4,69	5,49	2,98
1928./1929. „ „	6,02	5,61	7,49	3,44

No atsevišķiem apgabaliem nekustamās mantas nodoklis straujāko pieaugumu uzrāda Latgalē. 1921. saimniecības gadā no šī nodokļa ieņēma — 242.000 ls, bet 1928.-1929. — 1.703.000 ls vai ienākumi pieauguši 7-kārtīgi. Arī Zemgalē nekustamās mantas nodoklis pieaudzis 5,1 kārtīgi. Zemgalē nekustamās mantas nodoklis sastāda lielāko daļu no budžeta — 55,8% apmērā, bet Vidzemē mazāko — 47,3% apmērā. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju lielākās summas iznāk uz Zemgali — 7 lati 49 santimi (1928.-1929. saimniecības gadā pēc budžeta; kā tas būs redzams tālāk 1928./1929.—1929.-1930. budžetu gadu pagasta ienākumi pilnībā nereālizēsies, jo daļai saimniecību ar likumu tie ir atlaisti).

Mazākās summas uz vienu iedzīvotāju, neskatoties uz visu lielo pieaugumu, iznāk Latgalē — 3 lati 44 santimu apmērā.

Nekustamas mantas nodoklis — *Impôts sur les immeubles.*

Nr. Nr. pēc kārtas *No No d'ordre*	Budžeta gadi *Exercices* / Apriņķi *Districts*	Kopsummā 1 000 ls *Somme générale en 1000 de lats*					Procentos %					Uz iedzīvotāju ls *Par habitant*
		1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*	1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*	
1	Rīgas	492	493	542	609	534	36,5	34,5	37,3	47,4	38,7	5,92
2	Cēsu	317	315	348	349	332	52,9	45,8	46,3	47,8	48,0	5,99
3	Valmieras . . .	464	470	505	515	488	57,7	48,8	49,3	51,8	51,5	6,66
4	Valkas	295	314	337	351	324	43,6	42,1	43,9	41,9	42,8	4,73
5	Madonas	342	324	379	392	359	46,9	40,4	45,2	46,8	44,8	5,08
6	Liepājas	213	213	298	307	258	44,6	38,0	49,7	48,4	45,5	5,16
7	Aizputes	153	164	166	169	163	52,4	53,1	52,2	51,1	51,7	5,44
8	Kuldīgas	266	290	289	289	284	56,5	53,0	50,9	55,4	53,9	6,36
9	Ventspils . . .	105	108	120	127	115	34,9	30,9	35,7	43,8	36,1	3,52
10	Talsu	174	173	201	208	189	43,7	43,3	49,1	55,6	47,8	5,70
11	Tukuma	227	247	271	287	258	53,8	55,4	59,3	62,0	57,7	7,28
12	Jelgavas	590	618	640	662	628	63,0	60,8	57,9	60,8	60,6	9,94
13	Bauskas	293	316	345	353	327	58,1	55,6	52,0	55,8	55,2	7,98
14	Jēkabpils . . .	199	208	222	219	212	50,5	38,0	42,7	52,0	45,1	5,79
15	Ilūkstes	187	205	200	207	200	57,7	50,2	41,5	42,2	46,9	4,25
16	Daugavpils . .	453	474	518	536	495	45,7	47,9	50,6	50,6	48,7	3,14
17	Rēzeknes . . .	420	432	481	477	452	57,5	52,8	62,0	50,3	55,3	3,40
18	Ludzas	246	250	293	299	272	51,9	44,1	50,3	56,5	50,6	3,19
19	Jaunlatgales . .	342	354	392	391	370	54,4	39,9	48,2	49,9	47,6	3,58
	Kopā — *Total*	**5 778**	**5 968**	**6 547**	**6 747**	**6 260**	**50,2**	**45,8**	**48,5**	**50,9**	**48,8**	**5,00**

Personīgais nodoklis azrēķināms uz visiem darba spējīgiem pagasta pilsoņiem, neskatoties uz mantas stāvokli un amatu, iedalot tos sekošās grupās: 1) neprecēti vīrieši, atraitņi un precēti vīrieši bez bērniem vecumā no 20 līdz 40 gadiem, 2) tādi pat vīrieši vecumā no 41 līdz 50 gadiem un precēti vīrieši un atraitņi ar bērniem no 21 līdz 40 gadiem, 3) precētas un neprecētas sievietes un atraitnes bez bērniem vecumā no 21 līdz 40 gadiem, 4) neprecēti vīrieši, atraitņi un precēti vīrieši bez bērniem vecumā no 18 līdz 20 gadiem un no 51 līdz 60 gadiem, kā arī precēti vīrieši un atraitņi ar bērniem vecumā no 41 līdz 50 gadiem un precētas un neprecētas sievietes un atraitnes bez bērniem no 41 līdz 50 gadiem, 5) precēti vīrieši un atraitņi ar bērniem vecumā no 18 līdz 20 g., 6) tādi pat vīrieši vecumā no 51 līdz 60 gadiem un precētas un neprecētas sievietes un atraitnes bez bērniem vecumā no 18 līdz 20 gadiem. Lai uzliktu personīgo nodokli, tad lauku pašvaldības, saziņā ar citām valsts iestādēm, aprēķina attiecīgā saimniecības gada 7 dienu brutto peļņu (kādu nodoklis nedrīkst pārsniegt), pirmās grupas nodokļu maksātājiem. Un izejot no šī aprēķina atvasina nodokļa lielumu arī visām citām grupām. Pieņemot pirmās grupas nodokli par 3 vie-

ņibām, tad pārējām grupām jāmaksā šāds vienību skaits:

I. grupa — 3,0
II. „ — 2,6
III. „ — 2,2
IV. „ — 1,8
V. „ — 1,4
VI. „ — 1,0

Personīgā nodokļa maksātāju kopskaits pēdējos divos gados ir mazliet pieaudzis: 1925./26. saimniecības gadā skaitījās 383.150 pilsoņu, kas maksāja personīgo nodokli, 1926./27. g. — 382.909, 1927./28. g. — 383.184 un 1928./29. g. — 385.369. Nevar konstatēt, ka tā būtu vispārējā tendence, jo salīdzinot ar četriem gadiem nodokļu maksātāju skaits ir samazinājies — Rīgas, Cēsu, Valmieras, Valkas, Madonas, Aizputes, Kuldīgas, Bauskas un Daugavpils, bet pieaudzis — Liepājas, Ventspils, Tukuma, Jelgavas, Jēkabpils, Ilukstes, Rēzeknes, Ludzas un Jaunlatgales apriņķī no 27.795 uz 31.621, vai par 3.826, bet lielākā samazināšanās — Madonas apriņķī no 25.076 uz 22.612 vai par 2.464 personām. Tā kā četru gadu laikā atsevišķos apriņķos personīgā nodokļa maksātāju skaits ir samazinājies, bet ir arī tādi apriņķi, kur viņš diezgan ievērojamā kārtā ir pieaudzis.

Personīgā nodokļa maksātāju skaits pagastos.
Nombre des contribuables d'impôt pers. dans les com. rur.

Nr. pēc kārtas *No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.
1	Rīgas	30 400	29 441	30 088	29 967
2	Cēsu	19 050	18 702	18 289	18 684
3	Valmieras . . .	25 566	25 433	24 612	24 519
4	Valkas	23 911	24 265	23 255	23 439
5	Madonas	25 076	23 376	22 825	22 612
6	Liepājas	14 825	14 872	15 982	16 686
7	Aizputes	9 322	9 539	8 709	8 805
8	Kuldīgas	14 827	15 597	14 540	14 631
9	Ventspils . . .	10 026	10 705	10 698	10 792
10	Talsu	10 058	9 913	10 522	10 567
11	Tukuma	11 661	11 617	11 715	12 151
12	Jelgavas	19 074	20 132	20 660	20 032
13	Bauskas	13 405	13 126	12 482	11 985
14	Jēkabpils . . .	11 642	11 767	11 400	11 734
15	Ilūkstes	13 549	13 716	13 602	13 584
16	Daugavpils . .	45 611	45 033	42 196	43 642
17	Rēzeknes . . .	33 272	34 878	36 492	35 078
18	Ludzas	24 080	22 002	24 572	24 840
19	Jaunlatgales . .	27 795	28 795	30 545	31 621
	Kopā — *Total*	**383 150**	**382 909**	**383 184**	**385 369**

Kaut gan visus pēdējos četrus gadus personīgā nodokļa maksātāju skaits Daugavpils apriņķī samazinās, tomēr skaitā 43.642 tas ir lielāks, kā jeb kurā citā apriņķī. Arī vispāri Latgales apriņķos ir lielākais personīgā nodokļa maksātāju skaits. Mazākais personīgā nodokļa maksātāju skaits ir Aizputes apriņķī — 8.805, Ventspils — 10.792, Talsu — 10.567 u. c.

Sadalot personīgā nodokļa maksātājus 6 minētās grupās, novērojam, ka visas viņas nav vienlīdzīgas. Lielākā grupa ir III., kur skaitās 91.903 nodokļu maksātāji (tā saucamā sieviešu grupa, jo apvieno precētas, neprecētas sievietes un atraitnes bez bērniem vecumā no 21 līdz 40 gadiem). Nākošā lielākā ir pirmā grupa, kurā ietilpst 84.778 personas, IV. — 77.378, VI. — 68.219, II. — 54.676 un V. — 2123 (precēti vīrieši un atraitņi ar bērniem no 18 līdz 21 gadam). Bez tiem, tā kā dažas pagastu valdes nav sadalījušas nodokļu maksātājus pa grupām, tad par vienu daļu nodokļa maksātāju nav skaitļu, pie kādas grupas tie pieder.

Pērsonīgā nodokļa maksātaji pēc grupam.
Contribuables de l'impôt personnel par groupes

Nr. Nr. pēc kārtes *No. No. d'ordre*	Aprinķi *Districts*	I grupas likmes *Limite du I. groupe*	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Nezināma *Inconnu*	Kopā *Total*
1	Rīgas [1].	21—17,77	5 703	4 374	6 592	6 549	8	5 282	1 459	29 967
2	Cēsu	21—18,06	3 769	2 516	4 758	4 389	2	3 250	—	18 684
3	Valmieras . . .	21—16,2	4 881	3 302	6 005	5 474	1	4 536	320	24 519
4	Valkas	21—18	4 780	3 373	5 814	5 219	9	4 244	—	23 439
5	Madonas	21—18	4 410	3 130	5 362	5 241	15	4 084	370	22 612
6	Liepājas	18—16	3 036	2 637	3 462	3 772	56	2 988	735	16 686
7	Aizputes	21—16	1 762	1 419	2 003	2 036	10	1 575	—	8 805
8	Kuldīgas	18—18	2 845	2 317	3 563	3 302	3	2 601	—	14 631
9	Ventspils . . .	18—18	2 090	1 782	2 411	2 548	3	1 958	—	10 792
10	Talsu [2].	21—16	1 975	1 898	2 239	2 529	14	1 912	—	10 567
11	Tukuma	18—17,55	2 344	1 853	2 754	2 877	75	2 248	—	12 151
12	Jelgavas	21—16,5	4 119	3 111	4 449	4 670	43	3 640	—	20 032
13	Bauskas	20—18,46	2 424	1 897	2 656	2 696	11	2 301	—	11 985
14	Jēkabpils . . .	18—15	2 493	1 725	2 734	2 493	2	2 287	—	11 734
15	Ilūkstes	17,5—7,5	2 850	2 309	2 776	2 988	2	2 659	—	13 584
16	Daugavpils [3] .	12,25-5,16	12 929	4 548	12 669	5 803	1 124	6 569	—	43 642
17	Rēzeknes [4]. . .	9 —8,4	11 284	1 970	11 269	2 454	61	6 797	1 243	35 078
18	Ludzas	14,0—2,8 6,0—1,2	4 541	4 555	4 281	5 151	155	3 992	2 165	24 840
19	Jaunlatgales . .	14,0-10,0 6,0—4,0	6 543	5 960	6 106	7 187	529	5 296	—	31 621
	Kopā 1927/28.		82 365	71 662	84 048	76 342	2 277	60 551	5 939	383 184
	Total 1928/29.		8 4778	54 676	91 903	77 378	2 123	68 219	6 292	385 369

Pirmās grupas likmes svārstās diezgan lielās robežās. Sevišķi tas sakams, ja ņem vērā Latgali, kur katra grupa vēl sadalīta 3 klasēs. Caur to svārstīšanās amplitūda ir ļoti liela — no 1,2—21 ls. Augstākā likme, kura sastopama 8 apriņķos, nolikta uz 21 latu, bet zemākā I. grupas likme, izņemot Latgali un Ilūkstes apriņķi, — uz 15 ls. Starp personīgā nodokļa maksātājiem ir tādas personas, kas maksā tikai 40 sant. Šādas likmes sastopamas tikai Latgales apriņķos, un vispāri Latgalē ir zemākas personīgā nodokļa likmes. Lielākais skaits nodokļa maksātāju no visām grupām ir tādu, kas maksā gadā — 13 ls; 1928./29. saimniecības gadā viņi bija aprēķināti uz 48.021 personu; 15 ls maksā — 35.331, 6 ls maksā — 35.770, 7 ls maksā — 35.695 personas u. t. t. Par 14.778 personu nodokļa lielums nav zināms.

Ieņēmumu budžetu struktūrā personīgais nodoklis ieņem ļoti redzamu vietu. Pēc saviem apmēriem tas stāv tūlīt otrā vietā. Visu laiku tas uzrāda nepārtrauktu tendenci uz pieaugšanu. 1921. saimniecības gadā ieņēmumi no personīgā nodokļa līdzinājās — 204.000 ls, bet 1928./29. g. jau 4.279.000 ls. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu šī summa arī ir pieaugusi. Personīgā nodokļa nozīme budžetā arī pieaug, kaut gan ne visai stingri. Atsevišķos gados novērojama neliela svārstīšanās. Tomēr salīdzinājot 1921. ar 1928./29. saimniecības gadu, viņu nozīme pieaugusi no 6,8% uz 32,3%; arī pēdējā gadā tā augusi par 1%. Tā kā pēdējos gados personīgais nodoklis sastāda 1/3 daļu no visiem pagastu pašvaldību ieņēmumiem.

Pa atsevišķiem apgabaliem personīgā nodokļa loma ir ļoti nevienāda: Latgalē no personīgā nodokļa pagastu pašvaldības 1928./29. saimniecības gadā paredzēja 892.000 ls lielus ienākumus, kas sastāda 26,9% no budžetu kopsummas (kā tas būs redzams tālāk, personīgais nodoklis vienai lielai daļai maksātāju ir atlaists un paredzētā summa reālizēsies tikai nelielā daļā). Pārējās valsts daļās personīgais nodoklis pagastu budžetos spēlē daudz lielāku lomu:

[1]) Ķeipenes pag. 310 maksātāji ņemti no 1927/28. g. [2]) Laidzes pag. 530, Spāres 344 un Cēres 408 maksātāji ņemti no 1927/28. g. [3]) Naujenes pag. 3325 maksātāji ņemti no 1927/28. g. [4]) Makašēnu pag. 1871 un Burūmuižas 2214 maksātāji ņemti no 1927/28. g.

Uzliktais personigais nodoklis. — *Impôt personnel imposé.*

Nr. pēc kārtas *No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Zem 1 ls *Au-dessous de*	1 ls	2 ls	3 ls	4 ls	5 ls	6 ls	7 ls	8 ls	9 ls	10 ls	11 ls	12 ls	13 ls	14 ls	15 ls	16 ls	17 ls	18 ls	19 ls	20 ls	21 ls	Nezin. ls *Inconn.*	Kopā *Total*
		Personīgā nodokļu maksātāju skaits. — *Nombre des contribuables de l'impôt personnel*																							
1	Rīgas . .	—	—	—	—	—	157	240	4 513	304	—	8	614	279	5 973	176	6 090	172	340	4 078	254	—	5 310	1 459	29 967
2	Cēsu . . .	—	—	—	—	—	—	44	3 206	—	—	2	65	—	4 392	—	4 690	32	—	2 543	—	—	3 710	—	18 684
3	Valmieras	—	—	—	—	—	75	327	4 134	1	—	57	423	612	4 974	634	4 827	351	333	3 020	—	475	3 956	320	24 519
4	Valkas . .	—	—	—	—	—	—	456	3 788	—	—	9	580	126	5 107	91	5 129	323	71	3 507	—	93	4 159	—	23 439
5	Madonas .	—	—	—	—	—	—	90	3 994	—	—	15	120	630	4 611	—	5 242	70	240	2 920	—	320	3 990	370	22 612
6	Liepājas .	—	—	—	—	—	124	2 864	—	56	—	129	3 643	130	3 332	115	—	2 671	—	2 887	—	—	—	735	16 686
7	Aizputeš .	—	—	—	—	50	196	607	722	—	—	395	687	774	994	323	1 173	295	531	1 036	49	248	725	—	8 805
8	Kuldigas .	—	—	—	—	—	—	2 601	—	3	—	62	3 107	—	3 466	230	—	2 317	—	2 845	—	—	—	—	14 631
9	Ventspils .	—	—	—	—	—	—	1 958	—	3	—	172	2 376	—	2 411	—	179	1 603	—	2 090	—	—	—	—	10 792
10	Talsu . .	—	—	—	—	—	181	1 573	158	14	—	229	2 083	194	2 077	148	185	1 736	—	1 836	—	—	153	—	10 567
11	Tukuma .	—	—	—	—	—	251	1 997	—	4	71	344	2 533	299	2 395	60	251	1 602	252	2 092	—	—	—	—	12 151
12	Jelgavas .	—	—	—	—	—	166	925	2 549	—	—	183	971	351	4 191	362	3 634	370	86	3 016	152	—	3 076	—	20 032
13	Bauskas .	—	—	—	—	—	—	120	2 181	—	11	—	100	2 596	—	160	2 496	90	1 807	100	—	2 324	—	—	11 985
14	Jēkabpils .	—	—	—	—	—	200	2 087	—	2	180	413	2 070	469	2 295	272	175	1 253	416	1 902	—	—	—	—	11 734
15	Ilukstes .	—	—	170	603	548	1 169	1 304	751	894	2 007	696	1 765	36	1 803	63	1 260	—	—	515	—	—	—	—	13 584
16	Daugavpils	—	—	1 489	1 445	7 556	4 203	4 093	7 426	4 274	2 928	2 132	4 924	3 172	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43 642
17	Rēzeknes .	—	—	—	5 855	61	1 994	7 911	1 670	1 970	9 403	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 214	35 078
18	Ludzas . .	217	1 446	2 391	730	5 019	3 148	2 993	603	1 814	763	1 162	—	1 212	—	1 177	—	—	—	—	—	—	—	2 165	24 840
19	Jaunlatgales . . .	—	198	2 823	748	6 594	4 430	3 580	—	2 883	118	2 310	—	2 296	—	2 126	—	—	—	—	—	—	—	3 515	31 621
	Kopā 1927/28.	**217**	**1 446**	**7 152**	**10 988**	**19 228**	**20 723**	**39 260**	**33 558**	**15 917**	**19 419**	**9 352**	**20 568**	**13 018**	**45 858**	**8 704**	**35 018**	**11 724**	**4 896**	**31 000**	**1483**	**2 618**	**24483**	**6 554**	**383 184**
	Total 1928/29.	**217**	**1 644**	**6 873**	**9 381**	**19828**	**16 294**	**35 770**	**35 695**	**12 222**	**15 481**	**8 318**	**26 061**	**13 176**	**48 021**	**5 937**	**35 331**	**12 885**	**4 076**	**34 387**	**455**	**3 460**	**25 079**	**14 778**	**385 369**

Personīgais nodoklis. — *Impôt personnel.*

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale
		1 000 ls		
1921. budžeta gadā . . .	99	39	45	20
1922. „ „ . . .	168	. 154	.	48
1923./1924. budžeta gadā	1 051	524	531	316
1924./1925. „ „	1 272	565	585	533
1925./1926. „ „	1 283	601	691	764
1926./1927. „ „	1 541	605	694	823
1927./1928. „ „	1 721	801	847	862
1928./1929. „ „	1 735	784	867	892
		Procentos — %		
1921. budžeta gadā . . .	7,3	6,1	6,8	5,7
1922. „ „ . . .	6,9	. 6,3	.	5,7
1923./1924. budžeta gadā	29,3	33,9	30,3	18,5
1924./1925. „ „	33,3	32,8	26,6	24,6
1925./1926. „ „	30,8	31,0	26,8	27,0
1926./1927. „ „	33,3	28,0	23,2	25,2
1927./1928. „ „	35,6	35,9	26,3	27,0
1928./1929. „ „	37,0	36,5	28,0	26,9
		1921 = 100		
1921. budžeta gadā . . .	100,0	100,0	100,0	100,0
1922. „ „ . . .	169,7	. 183,3	.	240,0
1923./1924. budžeta gadā	1 061,6	1 343,6	1 180,0	1 580,0
1924./1925. „ „	1 284,8	1 448,7	1 300,0	2 665,0
1925./1926. „ „	1 296,0	1 541,0	1 535,6	3 820,0
1926./1927. „ „	1 556,6	1 551,3	1 542,2	4 115,0
1927./1928. „ „	1 738,4	2 053,8	1 882,2	4 310,0
1928./1929. „ „	1 752,5	2 010,3	1 926,7	4 460,0
		Uz iedzīvotāju (ls) *Moyenne par habitant (ls)*		
1921. budžeta gadā . . .	0,28	0,19	0,25	0,05
1924./1925. budžeta gadā	3,66	3,07	2,71	1,15
1928./1929. „ „	4,71	4,00	3,76	1,80
		Uz nodokļu maksātāju (ls) *Moyenne par contribuable (ls)*		
1925./1926. budžeta gadā	10,35	10,18	9,97	5,84
1928./1929. „ „	14,62	12,75	12,48	6,96

Vidzemē viņš sastāda 37,0% un Kurzemē — 36,5% no budžetu kopsummas. Salīdzinot ar 1921. saimniecības gadu personīgais nodoklis pieaudzis ārkārtējos apmēros: Latgalē 44,6 kārtīgi, Kurzemē — 20,1, Zemgalē — 19,3 un Vidzemē — 17,6 kārtīgi. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1928./29. saimniecības gadā iznāca : Vidzemē — 4 lati 71 santims, Kurzemē — 4 lati, Zemgalē — 3 lati 76 santimi un Latgalē — 1 lats 80 santimi, bet uz nodokļa maksātāju: Vidzemē — 14 lati 62 santimi, Kurzemē — 12 lati 75 santimi, Zemgalē — 12 lati 48 santimi un Latgalē — 6 lati 96 santimi. Latgales iedzīvotāji caurmērā maksā mazāko personīgo nodokli.

Caurmērā pa četriem gadiem lielākās personīgā nodokļa summas bija uzliktas Rīgas apriņķa lauku iedzīvotājiem 388.000 ls apmērā, Valkas — 320.000 ls, Valmieras — 308.000 ls, Madonas — 306.000 ls u. t. t., bet mazākās Aizputes — 106.000 ls, Ilūkstes — 115.000 ls u. c. No budžeta lielāko summu personīgais nodoklis sastādīja Valkas apriņķī — 42,3% apmērā un Ventspils — 38,6%, bet mazāko Jelgavas — 23,9% u. c. Zemgales apriņķos. Caurmērā uz vienu nodokļa maksātāju lielākās summas iznāk — Cēsu apriņķī 13 ls 28 sant. apmērā, Valkas — 13 ls 53 sant. un Madonas — 13 ls 11 sant., bet mazākās Rēzeknes — 5 ls 92 sant. u. c. Latgales apriņķos.

Personīgais nodoklis. — *Impôts personnels.*

Nr. Nr. p. kārt. *№ № d'ordre*	Budžeta gads *Exercices* / Apriņķi *Districts*	Kopsummā 1 000 ls *Total général en 1000 de ls*					Procentos — %				
		1925/1926	1926/1927	1927/1928	1928/1929	Caurm. *Moyen.*	1925/1926	1926/1927	1927/1928	1928/1929	Caurm. *Moyen.*
1	Rīgas	313	367	435	437	388	23,2	25,7	29,9	34,0	28,1
2	Cēsu	201	237	276	276	248	33,6	34,5	36,8	37,8	35,8
3	Valmieras . . .	215	316	348	353	308	26,7	32,8	34,0	35,5	32,5
4	Valkas	303	308	333	338	320	44,8	41,3	43,4	40,3	42,3
5	Madonas	251	312	330	331	306	34,4	39,0	39,4	39,5	38,2
6	Liepājas	154	153	210	209	182	32,3	27,3	35,1	33,0	32,1
7	Aizputes	94	95	117	120	106	32,2	30,7	36,8	36,3	33,7
8	Kuldīgas	142	145	185	186	164	30,1	26,5	32,6	35,6	31,1
9	Ventspils . . .	111	111	135	136	123	36,9	31,8	40,2	46,9	38,6
10	Talsu	99	102	154	134	122	24,9	25,5	37,7	35,8	30,9
11	Tukuma	155	146	147	151	150	36,7	32,7	32,2	32,6	33,6
12	Jelgavas	219	214	275	284	248	23,4	21,0	24,9	26,1	23,9
13	Bauskas	126	128	167	168	147	25,0	22,5	25,2	26,6	24,8
14	Jēkabpils . . .	96	95	130	140	115	24,4	17,4	25,0	33,3	24,5
15	Ilūkstes	96	111	128	124	115	29,6	27,2	26,6	25,3	27,0
16	Daugavpils . .	277	280	285	302	286	27,9	28,3	27,9	28,5	28,1
17	Rēzeknes . . .	186	205	211	225	207	25,5	25,1	27,2	23,7	25,3
18	Ludzas	129	151	154	154	147	27,2	26,6	26,5	29,1	27,3
19	Jaunlatgales . .	172	187	212	211	196	27,3	21,1	26,1	27,0	25,2
	Kopā — *Total*	**3 339**	**3 663**	**4 232**	**4 279**	**3 878**	**29,0**	**28,1**	**31,4**	**32,3**	**30,2**

Personīgo nodokli, vai kā to sauc lauku iedzīvotāji, galvas naudu, ņem jau no seniem laikiem. Pagastu budžetos arī Latvijas pastāvēšanas laikā tas ir spēlējis diezgan ievērojamu lomu. Tomēr pret viņu pastāvīgi ir celti iebildumi, un tāpēc par to ir bieži runāts no Saeimas katedra un komisijās. Ir norādīts (ko apskata katrā sinansu zinātnes mācības grāmatā), ka personīgo nodokli neņem no ienākumiem, bet personas. Pie personīgā nodokļa aprēķināšanas vadās tikai no tā stāvokļa vai pilsonis ir darba spējīgs, kāds viņa vecums, civilais stāvoklis u. t. t. un sakarā ar to viņu iedala zināmā grupā, pēc kuras likmēm tad jāmaksā personīgais nodoklis. Norāda arī, ka personīgais nodoklis var ļoti strauji pieaugt vai samazināties (nodokļa elastīgums), jo personīgam nodoklim nav ciešas normas, kuras nevarētu palielināt. Pie personīgā nodokļa maksimālās normas noteiktas 7 dienas peļņas apmērā, bet šo 7 dienu peļņu var noteikt dažādu. Tomēr neskatoties uz minētiem un vēl citiem iebildumiem likumdošanas iestādei nav bijis iespējams šo nodokli atcelt, jo, vispirms, viņš pagastu budžetos ieņem ļoti redzamu vietu, un otris, nav citu ienākumu avotu, kas varētu piepildīt viņa vietu. Bez tam arī pašas pagastu padomes ir izteikušās par šī nodokļa piepaturēšanu, mazākais tas tā ir Vidzemē, Kurzemē un Zemgalē. Latgalē stāvoklis mazliet savādāks, tur iedzīvotāji daudz nabadzīgāki, un bieži pie personīgā nodokļa nomaksas tiem rodas tiešām lielas grūtības. Atsevišķās pašvaldībās personīgais nodoklis spēlē vēl daudz lielāku lomu, kā caurmērā pa valsti. Un personīgā nodokļa atcelšanas gadījumā sādu pagastu pašvaldību finansiēlais stāvoklis būtu galīgi satricināts. Tādā gadījumā nepieciešamos līdzekļus pagastu pašvaldību izdevumu segšanai vajadzētu dot valstij. Samazināt pagastu pašvaldību izdevumus nav gandrīz nekādas iespējas, jo ¾ daļas no tiem ir bruņoti ar īpašiem likumiem. Tāpēc arī personīgais nodoklis pagastos vēl arvienu pastāv un ja to gadījumā atcels, tad laikam gan būs jāgroza visa pagastu pašvaldību ieņēmumu sistēma.

No pārējiem nodokļiem neviens cik necik ievērojamu lomu nespēlē. Pagastu pašvaldības vēl ņem šādus nodokļus: 1) piemaksas pie procentuālās peļņas nodokļa —

Personīgais nodoklis uz vienu iedzīvotāju un nodokļu maksātāju.
Impôts personnels par habitant et par contribuable.

Nr. Nr. pēc kārtas *No. No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Uz iedzīvotāju Ls *Par habitant*					Uz maksātāju Ls *Par contribuable*				
		1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*	1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*
1	Rīgas	3,59	4,21	4,67	4,69	4,29	10,30	12,48	14,46	14,58	12,96
2	Cēsu	3,70	4,37	4,88	4,88	4,46	10,56	12,69	15,09	14,77	13,28
3	Valmieras . . .	3,04	4,46	4,59	4,66	4,18	8,40	12,41	14,14	14,40	12,34
4	Valkas	4,59	4,67	4,70	4,77	4,68	12,67	12,71	14,32	14,42	13,53
5	Madonas	3,64	4,52	4,58	4,59	4,33	9,99	13,35	14,46	14,64	13,11
6	Liepājas	3,39	3,37	3,91	3,90	3,64	10,40	10,31	13,14	12,53	11,60
7	Aizputes	3,13	3,16	3,91	4,01	3,55	10,12	9,92	13,43	13,63	11,78
8	Kuldīgas	3,21	3,28	4,12	4,14	3,68	9,55	9,29	12,72	12,71	11,07
9	Ventspils . . .	3,44	3,44	4,09	4,12	3,77	10,51	10,34	12,62	12,60	11,52
10	Talsu	3,12	3,21	4,45	3,87	3,67	9,89	10,29	14,64	12,68	11,88
11	Tukuma	4,58	4,31	3,98	4,09	4,25	13,31	12,57	12,55	12,43	12,72
12	Jelgavas	3,62	3,54	4,17	4,31	3,91	11,46	10,64	13,72	14,18	12,50
13	Bauskas	3,19	3,24	3,95	3,98	3,59	9,38	9,74	13,38	14,02	11,63
14	Jēkabpils . . .	2,69	2,66	3,47	3,74	3,14	8,26	8,10	11,10	11,93	9,92
15	Ilūkstes	2,07	2,39	2,65	2,57	2,42	7,06	8,09	9,41	9,13	8,42
16	Daugavpils . .	1,85	1,87	1,72	1,82	1,82	6,07	6,22	6,75	7,49	6,63
17	Rēzeknes . . .	1,44	1,59	1,54	1,64	1,56	5,60	5,89	5,78	6,41	5,92
18	Ludzas	1,56	1,83	1,76	1,76	1,72	5,34	6,84	6,51	6,20	6,22
19	Jaunlatgales . .	1,71	1,85	2,01	2,00	1,90	6,20	6,50	6,94	6,67	6,58
	Kopā — *Total*	2,76	3,03	3,28	3,32	3,10	8,71	9,57	11,09	11,20	10,14

a) no sīktirdzniecības uzņēmumiem, sīkrūpniecības un kreditiestādēm, 2) zvejas nodoklis, 3) piemaksas pie progresīvā ienākuma nodokļa, 4) izpriecas nodoklis, 5) rakstu nodoklis, 6) tirgus nodoklis un 7) pārējie nodokļi. Lielāko daļu no šiem nodokļiem saņem apriņķu valdes. Minētie nodokļi nekādu lielu lomu pagastu pašvaldību ieņēmumu budžetā nespēlē. Pēdējos gados viņu nozīmi budžetā vērtēja uz 0,6%. Pirms 7—8 gadiem pārējie nodokļi deva diezgan lielus ienākumus: 1921. gadā bija paredzēts, ka no viņiem ienāks 882.000 ls un 1928. g. — 1.489.000 ls, bet nākošā saimniecības gadā ieņēmumi no viņiem nokrita uz 36.000 ls. Minētos divos gados, bez jau uzskaitītiem, pastāvēja vēl nodoklis no lopiem. Tas arī deva diezgan prāvas summas. Pirmajos divos gados ārējie nodokļi sastādīja ap 26—29% no visa budžeta, bet 1923./24. saimniecības gadā uz reizi nokrita uz 0,4%.

Pēdējos 2—3 gados ieņēmumi no pārējiem nodokļiem svārstās ap 77.000—93.000 ls. Novērojams, ka viņiem ir tendence samazināties. Tas sevišķi novērojams ar rakstu nodokli: 1926./27. saimniecības gadā bija paredzēts ieņemt — 52.700 ls, 1927./28. g. — 43.000 ls un 1928./29. g. — 36.800 ls. Pagasta pašvaldība var ņemt par dažādu dokumentu, apliecību, norakstu u. t. t. izgatavošanu atlīdzību, kuras apmērus nosaka apriņķa valde. Par obligātoriski izdodamiem rakstiem, kā pasēm un tml. dokumentiem, maksa nav ņemama. Nākošie lielākie nodokļi ir izpriecas, kas dod šādus ienākumus: 1926./27. saimniecības gadā — 17.500 ls, 1927./28. g. — 19.800 ls un 1928./29. gadā — 21.900 ls un tirgus nodoklis ar šādiem paredzētiem ienākumiem: 1926./27. gadā — 8.100 ls, 1927./28. g. — 11.100 ls un 1928./29. g. — 14.500 ls. Starp pārējiem nodokļiem tie ir vieni no lielākiem, bet par viņiem pagastu pašvaldību likumā nekas nav teikts un starp uzskaitītiem līdzekļu avotiem tie nefigūrē. Apriņķu pašvaldību likumā ir paredzēts, ka minētos nodokļus sev par labu ņem apriņķu valdes,

(pie pēdējo līdzekļu apraksta šo jautājumu iztirzās sīkāki). Procentuālais peļņas nodoklis dod pavisam niecīgus līdzekļus, kaut gan procentuālo peļņas nodokli no visiem tirdzniecības, rūpniecības uzņēmumiem un kreditiestādēm, kuŗu īpašniekiem jāpērk pēdējo 2. katēgorijas tirdzniecības vai pēdējo 3. katēgorijas rūpniecības zīmes. Pēdējos 3 gados ieņēmumi no procentuālā peļņas nodokļa arī samazinājušies. 1926./27. saimniecības gadā bija paredzēts, ka viņš dos 6.200 ls, 1927./28. g. — 2.500 ls un 1928./29. gadā — 2.100 ls lielus ienākumus. Ieņēmumi no zvejas nodokļa svārstās ap 400 ls. Vēl pagastu pašvaldībām ir paredzēti ienākumi no dažādiem nodokļiem. Līdzekļu summas, kas ienāk no šiem dažādiem nodokļiem nav lielas un arī tās pēdējos gados samazinās no 7.500 ls uz 2.000 ls un 900 ls. Starp viņiem ir daži speciāli, kuŗi ienāk tikai dažos pagastos.

Visumā, kā jau redzams, ienākumi no tā saucamiem, pārējiem nodokļiem, ir niecīgi un pagastu pašvaldību budžetā viņi gandrīz nekādu lomu nespēlē.

1928. gada nelabvēlīgie klimatiskie apstākļi, kas pasliktināja lauku iedzīvotāju stāvokli un ievērojami samazināja viņu ienākumus, ir spieduši Saeimu pieņemt 3 likumus, kuŗi jūtami atsaucas uz lauku pašvaldību finansiēlo stāvokli. 1928./29. saimniecības gada budžets nereālizēsies tādos apmēros un kārtā, kā tas bija paredzēts. Pagastu pašvaldības nekustamas mantas nodokli nevarēs iekasēt: 1) no saimniecībām, kuŗu zemes kopplatība nepārsniedz 17 ha, 2) no saimniecībām ar zemes kopplatību pāri par 17 ha, ja viņas 1928. gadā cietušas no plūdiem vai neražas vairāk par 75%, 3) saimniecībām ar zemes kopplatību pāri par 17 ha, ja tās cietušas pāri par 50% līdz 75%, nodoklis samazināts uz pusi. Caur šādu nekustamas mantas nodokļu normu samazināšanu un atlaišanu lauku pašvaldību budžetos radīsies liels iztrūkums, kas jāsedz valstij. Pēc finansu ministrijas aprēķina lauku pašvaldībām no nekustamas mantas nodokļa samazināšanas radīsies ap 3 milj. ls liels iztrūkums.

Personīgais nodoklis atlaižams 1928./29. un 1929./30. saimniecības gados cietušiem no plūdiem, krusas un neražas. Tas atlaižams visiem strādniekiem, valiniekiem, rokpeļņiem un viņu ģimenes locekļiem, amatniekiem un apbūves gabalu turētājiem un to ģimenes locekļiem, rentniekiem, graudniekiem, sīkzemniekiem un jaunsaimniekiem, kā arī viņu ģimenes locekļiem, ja minēto kategoriju zemju lietotāju īpašumu platība nepārsniedz 27 ha un ja viņu saimniecības 1928. gadā cietušas no plūdiem, krusas vai neražas ne mazāk, kā 25%. Zemturiem un zemju lietotājiem ar zemes platību lielāku par 27 ha, atlaižams personīgais nodoklis tikai tad, ja to saimniecības cietušas ne mazāk kā 50% apmērā. Pēc lauku pašvaldību organizāciju kalkulācijas uz šī likuma pamata atlaižamā summa sasniegs 2,5 milj. ls.

Bez šiem diviem likumiem par nodokļu atlaišanu, pastāv vēl trešais, kas gan neattiecās uz pagastu, bet apriņķu pašvaldībām. Ar šo likumu atcel 1928. gada ienākuma nodokli visiem, kas nodarbojās ar lauksaimniecību. Pēc iepriekšējiem aprēķiniem, sakarā ar pēdējo, lauku pašvaldībām samazināsies ienākumi par 0,6 milj. ls.

Ja saskaita visus šos nodokļu atlaidumus, tad kopsummā tie iztaisa ap 6 milj. ls. Jau pašā likumā paredzēts, ka iztrūkstošās summas jāsedz valstij. Bet 1928./29. saimniecības gada pamata nedz papildu budžetā šādi līdzekļi nav paredzēti. Papildu budžetā, kad minētie trīs likumi nebija izdoti, uzņēma dažas summas lauku pašvaldību pabalstiem un aizdevumiem — kopā 3,8 milj. ls. No šiem līdzekļiem vienu daļu pagastu pašvaldības ir saņēmušas avansu veidā; līdz 1929. gada augusta vidum bija izsniegt 3,5 milj. ls un pa atsevišķiem apriņķiem šīs summas sadalījās sekoši:

Apriņķi *Districts*	Avans 1 000 ls *Avance 1000 ls*
Rīgas	412
Cēsu	184
Valmieras . . .	359
Valkas	142
Madonas	264
Liepājas	98
Aizputes	73
Kuldīgas	134
Ventspils . . .	42
Talsu	66
Tukuma	118
Jelgavas	306
Bauskas	185
Jēkabpils . . .	132
Ilūkstes	74
Daugavpils . .	239
Rēzeknes . . .	285
Ludzas	191
Jaunlatgales . .	191
Kopā — *Total*	3 494*)

No kopējās paredzētās valsts papildu budžeta summas pabalstiem nozīmēts tikai 1 milj. latu un aizdevumiem — 2,8 milj. ls. Bet kā jau likumos paredzēts, tad valstij jāmaksā atlaisto nodokļu daļas un tāpēc arī minē-

*) Viena daļa avansa izsniegta līdz 1929. g. 1. aprilim; summas kas pārsniedz 3,8 miij. ls izsniedz no dzīves atjaunošanas fonda.

tos 2,8 milj. ls, kas domāti gan kā aizdevumi, un kuŗus pagaidām izsniedz avansa veidā, beigās būs jāpārvērš pabalstos. Šos avansus ministŗu kabinets pēc vajadzības piešķiŗ atsevišķām pašvaldībām.

Līdz šim lielākās summas saņēmuši Rīgas apriņķis — 412.000, Valmieras — 359.000, Jelgavas — 306.000 ls apmērā, kā arī Latgales apriņķu pagasti—Rēzeknes apr. 285.000 un Daugavpils — 239.000 ls u. t. t.

Šādas pārmaiņas ir notikušas 1928./29. saimniecības gada pagastu pašvaldību budžetos; atlaisto nekustamās mantas un personīgā nodokļa vietā tās pastiprinātā kārtā saņem valsts pabalstus. Principiēlā ziņā mūsu pagastu pašvaldību finansu sistēmā tas nekas jauns nav, jo pabalstus no valdības tās saņēmušas ar pirmajiem valsts pastāvēšanas gadiem, bet tikai pabalstu apmēri pieauguši.

Pārējos ieņēmumus var sadalīt divās daļās: 1) pabalsti un aizņēmumi un 2) ieņēmumi no pagastu kapitāliem, uzņēmumiem un iepriekšējo gadu atlikumi. Pabalsti un aizņēmumi, kuŗus pašvaldības saņem pa lielākai daļai no valsts ir ārkārtējas dabas ieņēmumi. Ieņēmumi no pagastu kapitāliem u. t. t., kaut gan uzskatāmi kā parastie ienākumu avoti, tomēr viņu nozīme samērā ir ļoti niecīga.

	Budžetu atlikumi *Restes du budget*	No kapitāliem *Des capitaux*	No īpašumiem *Des immeubles*	Uzņēmumu peļņa *Bénéfice des entreprises*	Dažādi *Diverses*
		1 000 ls			
1921. budž. gadā	119	.	48	.	77
1922. „ „	605	1	72	11	151
1923./1924. budž. gadā	387	4	139	14	84
1924./1925. „ „	812	5	209	17	94
1925./1926. „ „	688	13	247	36	171
1926./1927. „ „	1 084	8	300	26	201
1927./1928. „ „	933	8	310	41	256
1928./1929. „ „	394	30	330	23	329
	Procentos. — *Pourcentage.*				
1921. budž. gadā	3,9	.	1,6	.	2,5
1922. „ „	10,6	0,0	1,3	0,2	2,6
1923./1924. budž. gadā	4,5	0,1	1,6	0,2	1,0
1924./1925. „ „	8,2	0,1	2,1	0,2	1,0
1925./1926. „ „	6,0	0,1	2,2	0,3	1,5
1926./1927. „ „	8,3	0,1	2,3	0,2	1,5
1927./1928. „ „	6,9	0,1	2,3	0,3	1,9
1928./1929. „ „	3,0	0,2	2,5	0,2	2,5

Dažām pagastu pašvaldībām no zemes fonda ir piešķirti rūpniecības uzņēmumi, kuŗus viņas vai nu pašas eksploatē, vai arī iznomā tālāk. Visumā šādu uzņēmumu nav daudz un starp viņiem vispirms minamas dzirnavas. Šo uzņēmumu peļņa, kad pašvaldības pašas viņus eksploatē nav liela un tā svārstās starp 11.000—41.000 ls. Šai peļņai ir vispārēja tendence pieaugt, kaut gan pa atsevišķiem gadiem viņa uzrāda diezgan ievērojamu svārstīšanos. Procentos no budžetu kopsummas uzņēmumu peļņa spēlē ļoti niecīgu lomu, kuŗa nepārsniedz 0,3%. Kapitālu rentes skaitāmas kopā ar ieņēmumiem no pagastu īpašumiem. Jo šeit ir izšķirība tikai pēc kapitāla veida (naudas un pa lielākai daļai nekustamas mantas kapitāli). No naudas kapitāliem pagastu pašvaldībām ienāk gaužam mazas rentes, tās ir vēl mazākas kā uzņēmumu peļņa. Pirms kaŗa uzkrātie kapitāli ir zaudējuši savu vērtību, bet pēckaŗa gados ar jaunu kapitālu uzkrāšanu iet diezgan gausi. No īpašumu eksploatēšanas pagastu pašvaldības saņem diezgan lielas summas. No zemes fonda pagastu pašvaldībām bieži piešķīra dažādus īpašumus, kā krogu ēkas ar zemi, jaunsaimniecības, rūpniecības uzņēmumus u. t. t. Šādus īpašumus viņas, pa lielākai daļai iznomāja tālāk. Pie peļņas no īpašumiem pieskaitīti arī ieņēmumi no uzņēmumu nomas. Ieņēmumi no pagastu pašvaldību uzņēmumiem svārstās no 48.000 līdz 330.000 ls, pie kam visu laiku šim postenim

ir noteikta tendence uz pieaugšanu. Ieņēmumu budžeta struktūrā kaut gan pagastu īpašumi nedod sevišķi ievērojamu daļu, tomēr tā lielāka par kapitālu rentēm un uzņēmumu peļņas; viņu nozīme svārstās starp 1,3% un 2,2% no visa budžeta.

Budžeta ienākumu daļā, uz instrukcijas pamata, ieskaita iepriekšējo budžeta gadu atlikumus pēc apstiprinātiem gadu pārskatiem. Ar apriņķa valdes piekrišanu, ja iepriekš skaidri redzams, ka sagaidāms ievērojams pārpalikums, tad arī tekoša gada varbūtējus atlikumus var ieskaitīt nākošā gada budžetā. Tomēr reti nāk priekšā, ka pārpalikums atrodās kasē skaidrā naudā. Pa lielākai daļai, tas parādās kā nenomaksāti nodokļi, vēl iekasējami un tad tikai atlikums būs pilnīgi reāls. Nodokļu parādi mūsu lauku pašvaldībās ir ļoti lieli, un neskatoties uz to, ka daļu no viņiem pastāvīgi atlaiž, tie tomēr ar katru gadu pieaug. Visas pagastu pašvaldības pie iepriekšējo budžeta gada atlikumu aprēķināšanas nepieturās pie vienādiem paņēmieniem. Dažas, kā jau sacīts, pieskaita arī nodokļu parādus, vai daļu no tiem, citas turpretim skaita tikai pārpalikumu skaidrā naudā, tāpēc arī minētai summai nav noteikta rakstura. Arī viņas reālizēšanas iespējamība saimniecības gada laikā ir ļoti nenoteikta un nevienāda. Sakarā ar to izskaidrojama viņas lielā svārstīšanās.

Dažādi ieņēmumi pieaug. 1921. g. viņi deva 77.000 ls, bet 1928./29. saimniecības gadā — 329.000 ls lielus ienākumus. Procentos viņu nozīme palikusi bez lielākām pārmaiņām. Starp šiem ieņēmumiem lielākā daļa iznāk uz soda naudām par laikā nesamaksātiem nodokļiem, soda naudas par rīkojumu neizpildīšanu, dzimtssarakstu nodaļas ieņēmumi, kustamu un nekustamu īpašumu pārdošana u. t. t. Par termiņā nesamaksātiem nodokļiem pagasta valde ņem soda naudas, kuras nosaka pagasta padome, bet tās nedrīkst būt lelākas par 2% mēnesī. Šādu soda naudu 1926./27. saimniecības gadā enācis — 125.000 ls, 1927./28. g. — 192.000 ls un 1928./29. g. — 254.000 ls. Dzimtssarakstu nodaļu ieņēmumi ir daudz mazāki un pēdējos 3 gados tie svārstās starp 35.000—41.000 ls.

Izdevumu budžeti.
Budgets des dépenses.

Cik vispusīga ir pagastu pašvaldību darbība, tikpat dažādi ir pagastu izdevumi. Tomēr visus pagasta izdevumus vispirms var sadalīt divās lielās grupās: kārtējos un ārkārtējos, kuŗus atkal savukārt var šķirot vēl sīkāki. Pagastu pašvaldību kārtējie izdevumi ir: 1) pārvaldes organu administrātīvie izdevumi: algas un dažādi atalgojumu veidi pagastu valdes, padomes, tiesas, komisiju un citu pagasta iestāžu darbiniekiem pēc uzraugu iestāžu apstiprinātām normām; kanclejas piederumu apgādāšana un pašvaldību telpu remontēšana, apkalpošana, apgaismošana, apkurināšana, apdrošināšana un ateju tīrīšana; policijas telpu apgādāšana, apsildīšana un apgaismošana. 2) Nespējnieku apgādāšana: patversmju ēku remonti, apkurināšana, apgaismošana, apdrošināšana, skursteņu un ateju tīrīšana; uzturs nespējniekiem patversmē, drēbes un citi piederumi, nespējnieku ārstēšana un mirušo apbedīšana; pabalsti nespējniekiem ārpus patversmēm naudā un graudā. 3) Veselības aizsardzība: ārstu, feldšeru, vecmāšu algošana; slimnīcu uzturēšana; ārstniecības un dezinfekcijas līdzekļu apgādāšana; baku un citu aizsargu līdzekļu potēšana; veterinārā palīdzība un lopu sērgu apkaŗošana. 4) Izglītības veicināšana: skolu namu remontēšana, skolas telpu īrēšana, apkurināšana, apgaismošana, apdrošināšana, skursteņu un ateju tīrīšana; mācības spēku algošana, apkalpotāju algošana, mācības līdzekļu un skolas bibliotēku apgādāšana, skolas mēbeļu apgādāšana; lasītavu ierīkošana, kursu sarīkošana. 5) Lauksaimniecības, rūpniecības, kooperācijas, tirdzniecības un kreditiestāžu nodibināšanas veicināšana. 6) Pasta un telefona iestāžu pabalstīšana, pasta sūtījumu piegādāšana. 7) Arestēto uzturēšana un pārsūtīšana. 8) Kara iestāžu darbības sekmēšana. Bez šiem izdevumiem, kas tieši saistīti ar pagastu pašvaldību darbību, viņas kārtējos izdevumos paredz dažādas citas norēķināšanās vai pašvaldību finansu nostiprināšanas summas, kā iemaksas apriņķu pašvaldībām (no nekustamas mantas nodokļa) un rezerves kapitāla papildināšana, iepriekšējā gada ieņēmumu budžetā nepareizi uzņemtās, kā arī par nepiedzenamām atzītās summas; rezerves kapitāla papildināšana un neparedzētiem izdevumiem asignētās summas 5% apmērā no kārtējo izdevumu kopsummas. Ārkārtējos izdevumos paredzami: parādu nomaksa, procentu no-

maksa par aizņēmumiem, speciālu kapitālu dibināšana, ēku būves, atmaksājami un citi ārkārtēji izdevumi. Budžetā paredzētie izdevumi saskaņojami ar ienākumiem, un ja ienākumu kopsumma nesegtu izdevumus, tad tie jāsamazina. Nepieciešamības gadījumā var ierosināt jautājumu par jaunu nodokļu ievešanu vai jau pastāvošo likmju paaugstināšanu tādos apmēros, ka segtos kārtējie izdevumi, un to iesniedz caur apriņķa pašvaldību Iekšlietu ministrijai. Ārkārtējo izdevumu segšanai pagasta valde sastāda papildu budžetu, kurā paredz neizsmeltos normālos nodokļus un varbūtēja iztrūkuma segšanai paredz līdzekļus no valdības un apriņķa valdēm aizdevumu un pabalstu veidā. Pēdējo līdzekļu avotu pagastu pašvaldības arī visbiežāki izmanto.

Kopējā izdevumu summa pieaugusi tādos pat apmēros, kā ieņēmumi, jo likums paredz, ka šīs budžeta abas puses jāsabalansē. Atsevišķi izdevumu posteņi pieauguši ļoti nevienādi.

	Administrātīvie *Dépenses administr.*	Izglītība *Insruction*	Nespējnieki *Indigents*	Veselības aizsardz. *Sauvegarde sanitaire*	Parādi un procenti *Dettes et intérêts*	Pārējie *Autres*
			1000 ls			
1921. budžeta gadā . . .	977	523	753	76	37	653
1922. „ „ . . .	1 936	1 101	1 171	183	97	1 228
1923./1924. budžeta gadā	2 158	1 112	1 366	215	528	621
1924./1925. „ „	2 828	1 498	1 632	304	502	1 011
1925./1926. „ „	3 129	1 790	1 937	357	655	1 098
1926./1927. „ „	3 423	1 924	2 049	362	288	2 143
1927./1928. „ „	3 591	2 122	2 172	420	327	2 169
1928./1929. „ „	3 702	2 002	2 315	450	373	1 693
			Procentos — *Pourcentage*			
1921. budžeta gadā . . .	32,4	17,3	24,9	2,5	1,2	21,5
1922. „ „ . . .	33,8	19,3	20,5	3,2	1,7	21,7
1923./1924. budžeta gadā	28,5	13,0	15,9	2,5	6,1	7,2
1924./1925. „ „	28,5	15,1	16,5	3,1	5,1	10,2
1925./1926. „ „	27,2	15,6	16,8	3,1	5,7	9,5
1926./1927. „ „	26,2	14,8	15,7	2,8	2,2	16,4
1927./1928. „ „	26,7	15,7	16,1	3,1	2,4	16,1
1928./1929. „ „	27,9	15,1	17,5	3,4	2,8	12,8
			1921 = 100			
1921. budžeta gadā . . .	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1922. „ „ . . .	198,2	210,5	155,5	240,8	262,2	188,1
1923./1924. budžeta gadā	220,9	212,6	181,4	282,9	1 427,0	95,1
1924./1925. „ „	289,5	286,4	216,7	400,0	1 356,8	154,8
1925./1926. „ „	320,3	342,3	257,2	469,7	1 770,3	168,1
1926./1927. „ „	350,4	367,9	272,1	476,3	778,4	328,2
1927./1928. „ „	367,6	405,7	288,4	552,6	883,8	332,1
1928./1929. „ „	378,9	382,8	307,4	592,1	1 008,1	259,3
			Uz iedzīvotāju ls — *Par habitant*			
1921. budžeta gadā . . .	0,83	0,45	0,64	0,06	0,03	0,56
1924./1925. budžeta gadā	2,34	1,24	1,35	0,25	0,42	0,84
1928./1929. „ „	2,87	1,55	1,79	0,35	0,38	1,22

Apskatāmā laikā visi izdevumu posteņi ir pieauguši. Lielākais pieaugums novērojams ar lielajām izdevumu grupām un otrādi. Bez šiem izdevumiem, kas augstāk uzskaitīti, pagastu pašvaldības savos izdevumu budžetos, sākot ar 1923./1924. saimniecības gadu, paredz iemaksas apriņķu valdēm. Šīs iemaksas sastādās galvenā kārtā no nekustamas mantas nodokļa daļas un no tiem nodokļiem, kurus pagasta pašvaldības nodevušas apriņķa valdēm. Iemaksas apriņķu pašvaldībām ir diezgan lielas un viņas līdzinājās 1923./1924. saimniecības gadā — 2,3, 1924./1925. — 2,1, 1925./1926. — 2,5, 1926./1927. — 2,9, 1927./1928. — 2,7 un 1928./1929. — 2,7 milj. ls vai procentos no budžeta tie sastādīja attiecīgi — 26,8; 21,5; 22,1; 21,9; 19,9 un 20,5%.

No visiem izdevumiem lielākā grupa ir administrātīvie izdevumi.

Starp pagastu pašvaldību administrātīviem izdevumiem skaitās: valdes, padomes,

revīzijas komisijas, dažādu komisiju, tiesas un dzimtsarakstu nodaļu uzturēšana un darbinieku algošana; šinī summā ietilpst arī pagasta nama un policijas uzturēšana.

Pa atsevišķiem apgabaliem administrātīviem izdevumiem paredzētas šādas summas:

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale
		1 000 ls		
1921. budž. gadā	398	179	203	197
1922. „ „	742	764	.	430
1923./1924. budžeta gadā	906	450	541	553
1924./1925. „ „	1 022	504	638	664
1925./1926. „ „	1 101	526	742	760
1926./1927. „ „	1 221	573	809	821
1927./1928. „ „	1 281	599	844	867
1928./1929. „ „	1 319	615	863	906
		Procentos — *Pourcentage*		
1921. budžeta gadā . . .	29,3	28,0	30,8	54,2
1922. „ „ . . .	30,5	31,3	.	51,0
1923./1924. budžeta gadā	25,2	29,1	30,8	32,5
1924./1925. „ „	26,8	29,3	29,0	30,7
1925./1926. „ „	26,5	27,2	28,6	26,9
1926./1927. „ „	26,5	26,5	27,0	25,1
1927./1928. „ „	26,6	26,9	26,1	27,2
1928./1929. „ „	28,1	28,6	27,9	27,2
		1921 = 100		
1921. budžeta gadā . . .	100,0	100,0	100,0	100,0
1922. „ „ . . .	186,4	200,0	.	218,3
1923./1924. budžeta gadā	227,6	251,4	266,5	280 7
1924./1925. „ „	256,8	281,6	314,3	337,1
1925./1926. „ „	276,6	293,9	365,5	385,8
1926./1927. „ „	306,8	320,1	398,5	416,8
1927./1928. „ „	321,9	334,6	415,8	440,1
1928./1929. „ „	331,4	343,6	425,1	459,9
		Uz iedzīvotāju ls *Par habitant*		
1921. budžeta gadā . . .	1,11	0,89	1,12	0,46
1924./1925. budžeta gadā	2,94	2,74	2,96	1,44
1928./1929. „ „	3,58	3,14	3,74	1,83

Salīdzinot ar 1921. saimniecības gadu, administrātīvie izdevumi pieauguši gandrīz četrkārtīgi. Ja 1921. gadu pieņem par 100, tad 1928./1929. saimniecības gadā izdots — 379. Daži izdevumi, kā nespējnieku uzturēšana, izglītības veicināšanai izsniegtās summas ir pieaugušas vēl straujāki (parādu un procentu nomaksai paredzētās summas nevar ņemt vērā, jo līdz 1921. gadam pagastu pašvaldībām nekādu lielu parādu nebija un ja arī uz likuma pamata šiem izdevumiem ir paredzētas lielākas vai mazākas summas, tad viņas tomēr netop izdotas un tās savā ziņā ir fiktīvas).

Procentos no budžeta kopsummas administrātīvie izdevumi no 1921. budžeta gada pieauguši no 32,4% uz 27,9%. Salīdzinot ar 1923./1924. g. novērojama neliela samazināšanās. Absolūtos skaitļos administrātīvie izdevumi pieauguši visu laiku — 1921. gadā tie līdzinājās — 977.000, 1924./1925. saimniecības gadā 2.828.000, bet 1928./1929. — 3.702.000 ls. Arī caurmērā uz vienu iedzīvotāju novērojams ļoti straujš administrātīvo izdevumu pieaugums: 1921. g. viņš maksāja pagasta administrātīviem izdevumiem 83 sant., 1924./1925. — 2 lati 34 sant. un 1928./1929. saimniecības gadā — 2 lati 87 sant.

Pa atsevišķiem apgabaliem ar administrātīviem izdevumiem notikušas vēl lielākas pārmaiņas. Latgalē administrātīvie izdevumi 8 gadu laikā pieauguši 4,6 kārtīgi, Zemgalē — 4,25, Kurzemē — 3,4 un Vidzemē — 3,3 kārtīgi. 1921. gadā Latgales pagasti administrātīvām vajadzībām izdeva 197.000,

bet 1928./1929. saimniecības gadā — 906.000 latu, lielākie administrātīvie izdevumi ir Vidzemes pagastos 1,3 milj. ls apmērā. Vidzemē un Kurzemē viņi sastāda arī lielāko procentu no budžeta kopsummas. Salīdzinot ar 1921. gadu administrātīvie izdevumi

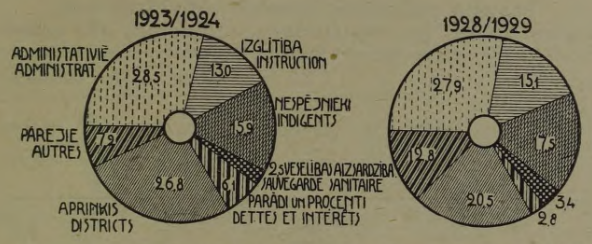

Izdevumu budžeti procentos 1923/1924 un 1928/1929.
Budgets des dépenses en % pour les exercices 1923/1924 et 1928/1929.

visos apgabalos 1928./1929. saimniecības gadā sastāda daudz lielāku procentu. Vidzemē administrātīvo izdevumu procents pieaudzis arī pret 1923./1924. saimniecības gadu.

Pagastu pašvaldību administrātīvie izdevumi
Dépenses administratives des institut. autonomes des communes rurales

Nr. Nr. p. k. *No. d' ordre*	Apriņķi *Districts*	Kopsumma — *Somme totale* 1925/1926	1926/1927	1927/1928	1928/1929	Caurmērā *Moyenne*	Procentes no *Pourcentage du* budžeta *budget* 1925/1926	1926/1927	1927/1928	1928/1929	Caurmērā *Moyenne*
		1000 ls									
1	Rīgas	309	333	333	345	330	22,9	23,3	22,9	26,8	23,9
2	Cēsu	176	175	189	186	182	29,4	25,5	25,2	25,5	26,3
3	Valmieras . . .	258	291	309	315	293	32,1	30,2	30,2	31,7	30,9
4	Valkas	205	223	235	242	226	30,3	29,9	30,6	28,9	29,9
5	Madonas	182	199	216	231	207	25,0	24,8	25,8	27,6	25,8
6	Liepājas	138	155	173	180	162	28,9	27,7	28,9	28,4	28,6
7	Aizputes	87	92	91	91	90	29,8	29,8	28,6	27,5	28,6
8	Kuldīgas	133	133	137	138	135	28,2	24,3	24,1	26,4	25,6
9	Ventspils	77	81	87	87	83	25,6	23,2	25,9	30,0	26,0
10	Talsu	104	112	111	119	112	26,1	28,0	27,1	31,8	28,4
11	Tukuma	116	119	123	128	122	27,5	26,7	26,9	27,6	27,3
12	Jelgavas	263	282	288	296	282	28,1	27,6	26,1	27,2	27,2
13	Bauskas	130	151	163	163	152	25,8	26,6	24,5	25,8	25,7
14	Jēkabpils	122	123	133	132	128	31,0	22,5	25,6	31,4	27,2
15	Ilūkstes	128	134	136	143	135	39,5	32,8	28,2	29,1	31,7
16	Daugavpils . .	255	268	286	286	274	25,7	27,1	28,0	27,0	27,0
17	Rēzeknes . . .	200	215	229	253	224	27,4	26,3	29,5	26,7	27,4
18	Ludzas	138	148	152	157	149	29,1	26,1	26,1	29,7	27,7
19	Jaunlatgales . .	166	190	200	210	192	26,4	21,4	24,6	26,8	24,7
	Kopā — *Total*	**3187**	**3424**	**3591**	**3702**	**3476**	**27,2**	**26,2**	**26,7**	**27,9**	**27,1**

Rīgas apriņķī ir lielākie administrātīvie izdevumi — 330.000 (četru pēdējo gadu caurmērā), Valmieras — 293.000 un Jelgavas — 282.000, bet mazākie — Ventspils — 83.000, Aizputes — 90.000 ls u. t. t. Lielāko procentu no budžeta kopsummas administrā-

tīvie izdevumi sastāda Ilūkstes apriņķī — 31,7% apmērā (caurmērā pa četriem pēdējiem gadiem), Valmieras — 30,9%, bet mazāko Rīgas apriņķī — 23,9%, Jaunlatgales — 24,7% un Madonas — 25,8%.

Pagastu pašvaldību administrātīvi izdevumi
Dépenses administratives des institutions autonomes des communes rurales

Nr. Nr. p. k. *№ № d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Uz iedzīvotāju — *Par habitant*				
		1925/1926	1926/1927	1927/1928	1928/1929	Caurmērā *Moyenne*
		ls				
1	Rīgas	3,55	3,82	3,58	3,71	3,67
2	Cēsu	3,24	3,22	3,34	3,29	3,27
3	Valmieras . . .	3,64	4,11	4,08	4,16	4,00
4	Valkas	3,11	3,38	3,32	3,42	3,31
5	Madonas	2,64	2,88	2,99	3,20	2,93
6	Liepājas	3,04	3,41	3,22	3,35	3 26
7	Aizputes	2,90	3,06	3,04	3,04	3,01
8	Kuldīgas	3,01	3,01	3,05	3,07	3,04
9	Ventspils	2,38	2,51	2,64	2,64	2,54
10	Talsu	3,28	3,53	3,21	3,44	3,37
11	Tukuma	3,43	3,52	3,33	3,47	3,44
12	Jelgavas	4,35	4,66	4,37	4,49	4,47
13	Bauskas	3,29	3,82	3,86	3,86	3,71
14	Jēkabpils	3,41	3,44	3,55	3,53	3,48
15	Ilūkstes	2,76	2,89	2,82	2,96	2,86
16	Daugavpils . .	1,71	1,79	1,73	1,73	1,74
17	Rēzeknes . . .	1,55	1,67	1,67	1,85	1,69
18	Ludzas	1,67	1,79	1,73	1,79	1,75
19	Jaunlatgales . .	1,65	1,88	1,90	1,99	1,86
	Kopā — *Total*	2,61	2,83	2,78	2,87	2,78

Caurmērā uz vienu iedzīvotāju lielākās summas izdevušas Jelgavas apriņķa pagastu pašvaldības — 4 lati 47 sant. apmērā, Valmieras — 4 ls. u. c., bet mazākās Latgales apriņķī — Rēzeknes — 1,69 ls. Daugavpils — 1,74, Ludzas — 1,75 un Jaunlatgales — 1,86 latu. Administrātīvo izdevumu summas uz vienu iedzīvotāju ir diezgan lielas, īpaši tas sakāms par atsevišķiem apriņķiem, kā Jelgavas, kur viņi 1926./1927. saimniecības gadā uz vienu lauku iedzīvotāju iztaisīja 4 ls 66 sant.

Pagastu pašvaldību administrātīvie izdevumi savukārt sadalās šādās sīkākās grupās: vēlēto un technisko darbinieku algošana, pagasta nama uzturēšana, policijas uzturēšana u. c. dažādi izdevumi. Starp vēlētiem darbiniekiem vispirms jāmin pagasta padome, valde, tad komisijas, tiesa u. c.

Pagasta padomi ievēl uz trīs gadiem vispārīgās, vienlīdzīgās, tiešās, aizklātās un proporcionālās vēlēšanās. Pagasta padomē ievēlami pagastos līdz 1000 iedzīvotājiem 12 padomes locekļi, no 1001—2000 iedzīvotājiem — 15, no 2001—3000 iedzīvotājiem — 18, pāri par 3000 iedzīvotājiem — 21. Pagasta padome spriež un lemj par visu, kas zīmējas uz pagasta saimniecibu, labierīcību un pagasta pašvaldības iestāžu pārvaldīšanu. Pagastu padome izvēl: pagastu valdi, komisijas un amata personas, kā arī apstiprina valdes pieņemtos darbiniekus; izdod instrukcijas, noteikumus un rīkojumus valdei, komisijām un citiem pagasta pašvaldības organiem; pārrauga valdes, komisiju un citu organu darbību, noteic pagasta budžetu, apstiprina norēķinus un gada pārskatu; izšķir sūdzības par pagasta pašvaldības organiem; nosaka pagasta amata personām algu un lemj par viņu atlaišanu. Padome pārzina un noteic visu pagasta pašvaldības darbību. a) Viņa lemj par nodokļu, nodevu un klaušu uzlikšanu, to taisnīgu un samērīgu sadalīšanu, par sodu naudu uzlikšanu nodokļu un klaušu neizpildīšanas gadījumos un par šādu sodu atlaišanu; b) lemj par dāvinājumu pieņemšanu, dažādu kapitālu un fondu nodibināšanu, uz-

glabāšanu un izlietošanu; c) lemj par pagasta kapitāliem, kustamu un nekustamu īpašumu; d) pārrauga sabiedrības lietošanā nodoto mantu; e) rūpējas par vēsturisku pieminekļu un dabas skaistumu aizsardzību; f) lemj par aizņēmumiem pagasta vajadzī-

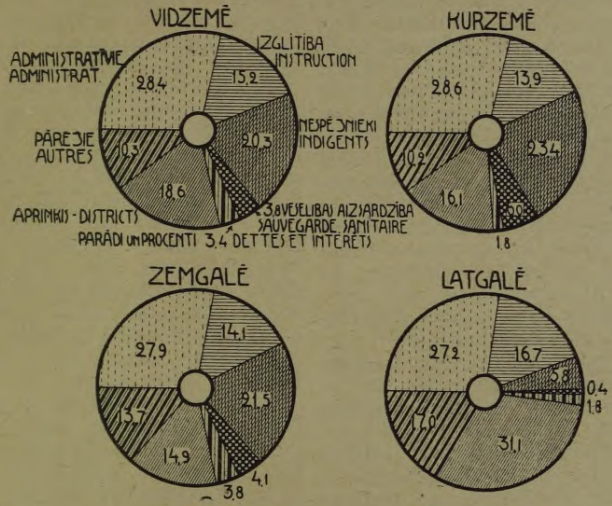

Izdevumu budžeti procentos pa apgabaliem 1928./1929.
Budgets des dépenses en % par provinces pour l'exercice 1928/1929

bām; g) lemj par reibinošu dzērienu tirgotavu atvēršanu un slēgšanu (stājas spēkā ar apriņķa valdes piekrišanu); h) lemj par kustamu un nekustamu īpašumu iegūšanu, pārdošanu, ieķīlāšanu, apmainīšanu un nekustamu īpašumu atsavināšanu piespiedu kārtā pastāvošo likumu robežās (nepieciešama apriņķa valdes piekrišana); i) gādā saskaņā ar attiecīgām apriņķa valdes un valsts iestādēm par pārtikas jautājumu nokārtošanu un uzturas vielu dārdzības un viltošanas apkarošanu; j) lemj par iestāšanos kooperātīvos un citos uzņēmumos (nepieciešama apriņķa valdes piekrišana); k) gādā par nespējniekiem un bāriņiem; l) gādā par veselības aizsardzību, slimu ārstēšanu, epidēmiju apkarošanu, raugās uz to, ka pagastos iedzīvotāji ievēro un izpilda sanitāros noteikumus; m) rūpējas par juridiskās palīdzības organizēšanu; n) rūpējas par aizsardzību pret ugunsgrēkiem, ūdensplūdiem un citiem nelaimes gadījumiem, kā arī gadā par palīdzības sniegšanu augšminētos gadījumos; o) ierīko skolas, bibliotēkas, lasītavas, sarīko kursus un priekšlasījumus, rūpējas par izglītības iestāžu apkurināšanu, apgaismošanu, remontēšanu, mācības līdzekļu iegādāšanu un mācības spēku algošanu; p) rūpējas par lauksaimniecības, rūpniecības, kooperācijas un tirdzniecības pacelšanu un veicina kredītiestāžu nodibināšanu; r) izpilda citus uzdevumus, kuri ar likumu uzlikti pagastam par pienākumu. Uzdevumi, par kuriem jāzina un jāgādā pagasta padomei, ir loti plaši un vispusīgi, tie patiesībā arī ir pagastu pašvaldības uzdevumi un pienākumi. Pagastu padome tikai norāda un lemj par zināmu darbu un pienākumu izpildīšanu. Par lēmumu reālizēšanu gādā citi organi. Kaut gan pagastu padome ir visa darba norādītāja, tomēr sevišķi daudz pūļu viņai tas neprasa. To izdara pagasta padomes sēdes, kuras sevišķi bieži nenotiek. Tāpēc arī atalgojums pagasta padomei nav liels. Pagasta padome var piešķirt padomes locekļiem atalgojumu par piedalīšanos padomes un komisiju sēdēs (pēc apriņķu valdes noteiktām normām), bet šie atalgojumi ir samērā niecīgi un 1926./1927. saimniecības gadā pa visu valsti sastādīja — 105.600, 1927./1928. — 110.800 un 1928./1929. — 118.250 ls. Bez tam vēl pagasta padomes locekļiem paredzēts samaksāt ceļa izdevumus, kas svārstās ap 11.000 ls gadā. Pagasta padomes kanclejas izdevumi u c. aprēķināti kopā ar pagasta pašvaldības vispā-

rējiem izdevumiem, jo tieši uz pagasta padomi tie neattiecas.

Pagasta valde ir pagasta pašvaldības izpildu organs un sastāv no priekšsēdētāja un 2 līdz 4 locekļiem. Pagasta valdes locekļu skaitu nosaka pagasta padome. Pagasta valdi ievēl uz to pašu laiku, uz kādu ievēlēta pagasta padome. Pagasta valde: a) sasauc uz padomes priekšsēdētāja rīkojumu padomes sēdes, sastāda ziņojumus un priekšlikumus, sagatavo visus citus materiālus un ceļ tos priekšā padomes sēdē; b) izpilda padomes lēmumus; c) sastāda pagasta budžeta projektu, ja tā sastādīšanu pagastu padome nav uzticējusi sevišķai komisijai; ved aprēķinus un sastāda pārskatus par ieņemtām un izdotām summām un mantas stāvokli; d) pārvalda pagasta mantu; e) vada pagasta pašvaldības saimniecību pēc padomes pieņemtā budžeta; f) pieņem, saskaņā ar padomes lēmumu, pagasta pašvaldības darbiniekus; g) rūpējas par to, ka pagastā ievēro visus obligātoriskos noteikumus un izpilda visus pagasta padomes, augstāko pašvaldības iestāžu un valdības rīkojumus; h) izdod pilnvaras tiesu lietās un citās darīšanās; i) rūpējas par pārtikas jautājuma nokārtošanu pagastā, saskaņā ar pagasta padomes lēmumiem; i) ievāc pagasta iedzīvotājiem uzliktos nodokļus un nodevas un gādā par klaušu izpildīšanu. Visus jautājumus, par kuriem pagasta padome lemj un spriež, pagasta valde tos reālizē. Pagasta pašvaldības organu uzbūvē tas ir aktīvs izpildu organs. Pagastu valdēm ir daudz vairāk darba un arī lielāka atbildība, kā padomei. Tāpēc arī pagasta valdes aktīvākie locekļi saņem noteiktu atalgojumu. Pagasta valdes priekšsēdētājs, viņa biedrs un locekļi dabū atalgojumu, kura apmēru nosaka pagasta padome, bet apstiprina apriņķa valde. Kaut gan pagasta valdei ir daudz vairāk darba un tas no priekšsēdētāja prasa daudz pūļu un laika patēriņa, tomēr arī tie nesaņem nekādus lielus atalgojumus un kopā pagastu valdes atalgojumiem pēdējos 3 gados paredzētās summas, pastāvīgi pieaugot, svārstās starp 614.000 un 660.000 ls; ⅓ daļa no šīs summas krīt uz valdes priekšsēdētāja atalgošanu, bet pārējie līdzekļi valdes locekļu algām un ceļa izdevumiem.

Liela daļa no administrātīviem izdevumiem iznāk uz pagasta pašvaldību darbinieku atalgošanu. Šim izdevumu postenim paredzēti gandrīz 40% no visiem administrātīviem izdevumiem. Algas pagastu pašvaldību darbvežiem, tā palīgiem un kantoristiem ieņem ļoti redzamu vietu izdevumu budžetā. Un tas arī pilnīgi saprotams, jo visu technisko darbu darītājs un izpildītājs ir pagasta darbvedis. Tas pagasta pašvaldības namā atrodas katru un cauru dienu. Viņš pārzina par tiem jautājumiem, kuŗus izlemj pagasta padome un izpilda tos darbus, kuŗus tam uzdod pagastu valde. Pagasta valdes darbvedis ir klāt valdes un padomes sēdēs, ved tās protokolus, sagatavo un sakārto materiālus to sēdēm, ved visas grāmatas (vai zem viņa uzraudzības) u. t. t. Uzskaitīt pagasta darbveža faktisko darbības lauku nozīmē atkārtot un uzskaitīt visus tos ikdienas kanclejas u. c. darbus, kas katru dienu nāk priekšā. Vēl gan jāpiezīmē viens ļoti svarīgs moments, kas iestājies pēdējā laikā ar jauno rīkojumu spēkā stāšanos. Pēc šīm instrukcijām pagasta darbvedim jābūt arī grāmatvedim, jo naudas un citu vērtību grāmatas vedamas pēc grāmatvedības likumiem, kuŗi jāzina pagasta darbvežiem. Arī citiem pagastu pašvaldības darbiniekiem jāiepazīstās ar grāmatvedības principiem un praksi. Grāmatvedībā obligātoriski jālieto visos pagastos vienādas sistēmas grāmatas un veidlapas, tas dod iespēju sastādīt pa visu valsti pagastu pārskatu un bilanču kopsavilkumus, kas, saprotams, no ļoti liela svara statistikai.

Par darbvežiem var ievēlēt personas, kuŗas sasniegušas pilngadību un kuŗām ir vajadzīgā izglītība, kā arī attiecīgā praktika pašvaldības iestāžu darbvedībā. Par darbveža palīgiem var ievēlēt personas ar attiecīgu vispārēju izglītību arī bez praktikas. Darbvedi un viņa palīgu ievēl pagasta padome. Ievēlēšanas protokols nedēļas laikā pēc notikušām vēlēšanām jāiesūta apriņķa valdei. Ja pēdējā divu nedēļu laikā no protokola saņemšanas dienas, bet ieinteresētās personas un iestādes skaitot no vēlēšanu dienas, necelē ierunas pret vēlēšanām, tad darbvedis resp. viņa palīgs uzskatāms par apstiprinātu. Darbveža vai viņa palīga atlaišanu var ierosināt pagasta padome ar ⅔ visu padomes locekļu balsu vairākumu un šo ierosinājumu izšķir attiecīgais apriņķa pašvaldības pārrauga organs. Pagasta darbveža un viņa palīga atalgojumu nosaka sevišķs likums. Viņu atalgojums nav augsts un tāpēc dažas apriņķu valdes, pie viņu kārtējā atalgojuma, piemaksā vēl no savas puses. Pagastu pašvaldību darbvežu algām pēdējos trīs gados izdotas šādas summas 1926./1927. saimniecības gadā — 687.200, 1927./1928. — 657.200 un 1928./1929. — 674.900 ls; darbvežu palīgu algām izdotās summas ir uz pusi mazākas: 1926./1927. g. izdeva — 331.600, 1927./1928. — 325.500 un 1928./1929. — 319.200 ls; kanclejas ierēdņiem izdotās

summas ir tikpat lielas, kā darbvežu palīgiem. Kantoristu algas pēdējos gados pieaug, jo pagastu pašvaldības blakus kārtējam darbam uzdod daudz citu darbu (sēkļu izdalīšana, nodokļu atlaišana u. t. t.). Pie minētām algām vēl jāpieskaita komandējumu naudas, kuras gan nav sevišķi lielas. Arī iemaksas slimo kasē gulstās uz pagastu pašvaldību izdevumu budžeta.

Revīzijas komisiju ievēl reizē ar pagasta padomi uz pagasta padomes vēlēšanu likuma pamata. Pagastu revīzijas komisijām obligātoriski jāizdara kārtēja revīzija pagasta pašvaldības darbībā un saimniecībā pēc darbības gada izbeigšanās. Revīzijas komisijas vispārējs atzinums uzrakstāms uz gada pārskata pamata pēc tā caurskatīšanas Revīzijas komisijai ir tiesība izdarīt arī kaut kurā laikā ārkārtējas revīzijas. Revīzijas komisija pārbauda budžetu iepriekš tā pieņemšanas no padomes un raugās, vai dati, uz kuru pamata sastādīts budžets, pareizi un vai budžets sastādīts saskaņā ar pagasta saimniecības vajadzībām un ievērota lietderība. Savu atzinumu komisija atzīmē uz budžeta. Pagasta valdes darbvedībā revīzijas komisijai jāpārbauda visas pagasta valdē obligātoriski vedamās grāmatas un par katras grāmatas vešanas pareizību, kļūdām u. t. t. jāieraksta revīzijas protokolā. Revīzijas komisija pārbauda, vai pagasta padome un valde ir izpildījušas viņām uzticētos pienākumus. Sevišķa vērība jāgriež uz to, vai pagasta valde laikā izpilda padomes lēmumus un valdības rīkojumus, piedzen laikā nodokļus un izdara vajadzīgās izmaksas. Pagasta pašvaldības saimniecībā revīzijas komisijai jāapskata uz vietas pagasta ēkas un jāpārbauda, vai tās uzturētas kārtībā u. t. t. Pagastu pašvaldību revīzijas komisija ir patstāvīgs un neatkarīgs organs, jo viņa, tāpat kā padome, ievēlēta no visiem lauku balstiesīgiem iedzīvotājiem. Turpretim pārējās komisijas, kas veic atsevišķus uzdevumus, izvēl pagastu padome. Tādām komisijām padome var uzdot vai uzticēt izpildīt atsevišķus darbus vai arī uzdot tām izstrādāt priekšlikumus un ierosinājumus. No pagasta padomes izvēlētās komisijas ir atkarīgas un atbildīgas viņas priekšā. Pagastu revīzijas un citām komisijām paredzētā atlīdzība ir ļoti niecīga un vienīgi pēdējā 1928./1929. saimniecības gadā tā sasniedz 100.000 ls (pa visu valsti).

Pagastu pašvaldības kanclejas izdevumi ir diezgan lieli. Pēc Iekšlietu ministrijas izstrādātām instrukcijām tām jāved vesela rinda darbvedības un grāmatvedības nepieciešamas grāmatas. Pagasta valdes darbvedībā vedamas sekošas grāmatas: 1) pagasta valdes protokolu grāmata ar alfabētu, 2) padomes protokolu grāmata ar alfabētu, 3) revīzijas komisijas protokolu grāmata, 4) dežūru grāmata, 5) galda reģistrs ar alfabētu; slepenu rakstu reģistrs, 6) iznēsajamā grāmata, 7) iedzīvotāju saraksts ar alfabētu, 8) baku potēšanas grāmata, 9) šķūšu grāmata un klaušu grāmata, 10) pasu grāmata ar alfabētu, 11) zirgu pasu grāmata ar alfabētu, 12) kumeļu reģistrācijas grāmata ar alfabētu, 13) būvmateriālu izsniegšanas grāmata, 14) grāmata par ēku apdrošināšanu pret uguni, 15) archīva saraksts, 16) rezervistu grāmatas: a) virsnieku, b) kareivju, 17) mobilizācijas žurnāls, 18) aizbildniecības rakstu reģistrs (Latgalē). Pagastu valdes grāmatvedībā ievedamas sekošas grāmatas: 1) žurnāls — galvenā grāmata (pēc amerikaņu sistēmas), 2) ieņēmuma budžeta grāmata ar nodokļu maksātāju sarakstu, 3) izdevumu budžetu grāmata, 4) caurejošo summu grāmata (reskontro), 5) dažādu iestāžu un personu grāmata (reskontro), 6) inventāra grāmata (ar gadskārtēju pārcenošanu), 7) nekustamu īpašumu saraksts, 8) materiālu un preču grāmata, 9) nespējniekiem izsniedzamo produktu grāmata, 10) pa pastu saņemamās naudas un vērtspaketu grāmata, 11) kases dienas grāmata un 12) ieņēmumu un izdevumu orderi. Pie kancleja izdevumiem pieskaitītas summas paredzētas inventāra iegādāšanai un uzturēšanai, oficiālu izdevumu abonēšanai (Valdības Vēstnesis, likumu un ministru kabinetu noteikumu krājuma u. t. t.), telefona abonēšana un sarunu maksa u. c. izdevumi. Kanclejas izdevumi, kaut gan nav sevišķi lieli, tomēr ap 300.000 latu pagastu pašvaldības šīm vajadzībām izdod. Pie tam jāņem vērā, ka šinī summā nav ieskaitīti dzimtsarakstu nodaļu un pagastu tiesu kanclejas izdevumi, tie pieskaitīti atsevišķi minēto organu izdevumos.

Pagastu tiesas izdevumiem ikgadus paredz ap 64.500 līdz 72.400 ls. Lielākā daļa no šiem izdevumiem iznāk tiesas priekšsēdētāju un locekļu algošanai. Darbvedim paredzētās summas ir mazas ap 4.000 ls gadā. Parasti pagasta valdes darbvedis ir vienā un tanī pašā laikā arī pagasta tiesas rakstvedis.

Uz likuma pamata par civīlstāvokļa aktu reģistrāciju pie pagastu pašvaldībām pastāv īpašas iestādes, kuras nosauc par dzimtsarakstu nodaļām, kas pārzina civīlaktu reģistrāciju. Nodaļas darbības rajons parasti sakrīt ar pagastu robežām. Katrā nodaļā vedami dzimšanu, miršanu un laulību reģistri. Dzimšana, miršana un laulības reģi-

strējamas tanī nodaļā, kuras apgabalā viņas notikušas. Nodaļas jāuztur vietējām pašvaldības iestādēm. Katrā nodaļā atrodas pārzinis (parasti pagasta darbvedis) un vismaz viens vietnieks. Pārzini un viņa vietniekus, iecel amatā un atlaiž no amata vietējās pašvaldības izpildu organs, kurš arī nosaka algas apmēru. Nodaļas pārzini un viņa vietnieku apstiprina vietējais miertiesnesis. Sūdzības un apstiprināšanu vai neapstiprināšanu izšķir tieslietu ministrs. Kā nodaļas pārzinis, tā viņa vietnieks uzskatāmi par pašvaldības iestāžu ierēdņiem. Pārzinis ir atbildīgs par visu nodaļas darbību. Tuvāka uzraudzība par nodaļām ir vietējiem miertiesnešiem. Pie viņiem ieintresētās personas par griezties ar sūdzībām par pārzini vai viņa rīcību civilstāvokļa aktu reģistrācijas lietā. Vietējās pašvaldības izpildu organam tiesība revidēt nodaļas naudas un saimniecības stāvokli. Pagastu pašvaldību dzimtssarakstu nodaļu izdevumi nav lieli 1926./1927. saimniecības gadā paredzēja izdot — 48.700, 1927./1928.— 54.700 un 1928./1929. — 57.300 ls. No otras puses dzimtsarakstu nodaļām ir tiesības nemt nodokli: 1) par laulības ierakstu, 2) par laulāšanu, 3) par izsludināšanu, 4) par privātai personai izdotu izrakstu, norakstu vai apliecību, rakstisku ziņu, mutisku ziņu, uzrakstu uz dokumenta. Nodokļa lielumu noteic iekšlietu ministrs saziņā ar tieslietu ministri.

No pagastu pašvaldību tiešiem administrātīviem izdevumiem vēl ir palikuši divi diezgan ievērojami posteni — apkalpotāju uzturēšana un pagasta valdes nama uzturēšana. Parasti katrs pagasts algo mazākais vienu ziņnesi, kurš tanī pat laikā mēdz būt arī apkalpotājs, vai arī viņš šos uzdevumus veic kopā ar savu ģimeni. Pagasta apkalpotājiem ik gadus paredz 255.000—293.000 ls. Bez šīs algas, ko saņem ziņneši, viņiem parasti ierāda arī dzīvokli. Pagastu pašvaldības kancleja parasti atrodas pašu mājā. Kancleja novietojama šim mērķim piemērotās telpās un nepieciešamas vismaz, 3 istabas: uzgaidāmās, kanclejas un apspriedes istabas. Pagastu valdes kancleju nevar ierīkot tādā ēkā, kuru neapdzīvo; tādēļ pie kanclejas jāatrodas arī darbveža un ziņneša dzīvokļiem. Pārējās telpās, atkarībā no pagasta lieluma, papildinājamas ar darbveža palīga un kanclejas ierēdņu dzīvokļiem. Bieži pagasta namā ierīko dzīvokļus policijas kārtībniekam, pagasta vecmātei, komandētiem ierēdņiem, pasta un telefona nodaļai u. t. t. Latgalē, kur pagasta valdes priekšsēdētājs pastāvīgi atrodas pagasta namā arī viņam ir ierīkotas telpas. Arestu telpas vīriešiem un sievietēm ierīko atsevišķi. Pagasta nama uzturēšanai, apkopšanai, remontām u. c. vajadzībām, paredz diezgan prāvas summas: 1926./1927. saimniecības gadā tās līdzinājas — 474.200, 1927./1928. — 510.200 un 1928./1929. — 461.900 ls. Šo summu pieaugums vai samazināšanās stāv ciešā sakarā ar remontu darbiem. Ja izved lielākus remontus, tad pagasta nama uzturēšanai paredzētās summas stipri pieaug. Remonta darbiem parasti pagasta pašvaldības atvēl lielākus līdzekļus. Apkurināšanai paredzētās summas ir otrā vietā un katru gadu šiem izdevumiem paredz ap 155.000, apgaismošanai ap 50.000, apdrošināšanai — 30.000 ls u. t. t.

Bez tiešiem pagastu pašvaldību administrātīviem izdevumiem, ieskaitītas arī tās summas, kas paredzētas policijas uzturēšanai. Kārtības uzturēšanai pagastos attiecīgie apriņķu priekšnieki iecel saziņā ar vietējām pašvaldības iestādēm, katrā pagastā pa vienam vecākam kārtībniekam un no 1 līdz 3 jaunākiem kārtībniekiem, skatoties pēc pagastu lieluma. Policijas kārtībniekam pagastu pašvaldībām jādod piemērotas darba telpas, dzīvokli, apsildīšanu un apgaismošanu, kā arī vajadzīgās telpas satiksmes līdzekļu un to piederumu novietošanai. Policijas uzturēšanai pagastu pašvaldības pēdējā laikā ik gadus izdod no 124.500—131.400 ls.

Beidzot apskatu par pagastu pašvaldību administrātīviem izdevumiem jānorāda, ka uz lauku pašvaldībām vai viņu darbiniekiem gulstās vēl citi uzdevumi, kas tieši neizriet no viņu būtības un kā arī kas nav paredzēts likumā par pagastu pašvaldību, bet gan to uzdod vai nu augstākās administrātīvās un pārraudzības iestādes vai arī tālāk minētie pienākumi noteikti īpašos likumos. 1) Pēdējos gados, sakarā ar neražu, valdība apgādāja lauksaimniekus ar nepieciešamo sēklu. Šim nolūkam jau 1925. gadā nodibināja īpašu sēklas fondu, kuru pastāvīgi palielināja, sevišķi tas attiecas uz pēdējo 1928./1929. saimniecības gadu. Ar sēklas fondu līdzekļiem izsniedza lauksaimniekiem aizdevuma veidā selekcijas ceļā izkoptas un Latvijas apstākļiem piemērotas šķirnu sēklas. Sējamo materiālu izsniedz zemkopības ministrija caur pašvaldību iestādēm. Un tāpēc pagasta valdēm jau savlaicīgi jāievāc ziņas par trūkstošo sēklu un ar savu atsauksmi jāiesūta apriņķa valdei. Piešķirtās sēklas aizdevumus izsniedz pieprasītājam pret parādu zīmi. Sēklu aizdevumus izsniedz uz zināmu laiku, vasarāja sēklu ne ilgāki kā uz vienu gadu, bet ziemāju līdz 18 mēnešiem. Izņēmumu gadījumos atse-

viškām lauksaimniecībām, ja apstākļi to prasa, minētos terminus var pagarināt zemkopības ministrs. Terminā nenomaksāto parādu piedzen valsts neapstrīdāmo prasību piedzīšanas kārtībā. Pie sēklas lietu kārtošanas pagastu pašvaldībam ir ļoti daudz darba, kas saistīts ar zināmu materiālu atbildību. 2) Diezgan daudz darba ir sakarā ar Saeimas vēlēšanām un ar tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu. Saeimas vēlēšanas notiek gan pa trim gadiem reizi, bet tautas nobalsošana un likumu ierosināšana nav noteikta cik bieži. Tomēr pēdējo gadu prakse ir tāda, ka pa vienam vai diviem ierosinājumiem katru gadu notiek. Pie Saeimas vēlēšanām katrā pagastā nodibinās īpašas vēlēšanu komisijas, kuras vada un pārzina vēlēšanas. Pagastu pašvaldībām jāizpilda visi centrālās vēlēšanas komisijas rīkojumi un jārīkojas pēc tās instrukcijām, vai tas attiecas uz Saeimas vēlēšanām vai arī tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu. Pagastu pašvaldībām jāsedz arī visi vietējo vēlēšanu komisiju izdevumi. 3) Kara klausības lietās saskaņa ar kara klausības likumu jāsastāda iesaucamo saraksti un jāiesūta kara apriņķa priekšniekam noteiktā terminā, kā arī jāizpilda sevišķas instrukcijas, rīkojumi un noteikumi par rezervistu reģistrāciju. Mobilizācijas lietās jārīkojas saskaņā ar mobilizācijas plānu un jāizpilda kara apriņķa priekšnieka rīkojumi. 4) Progresīvā ienākuma nodokļa lietās pagasta valde pieņem lauku iedzīvotāju paziņojumus par ienākumiem. Tos skata cauri pagasta apvērtēšanas komisija, dod savu atsauksmi un pēc tam pagasta valde ar visiem attiecīgiem materiāliem nosūta apriņķa komisijai. 5) Izdod zirgu pases un izdara kumeļu reģistrāciju. 6) Valsts zemes bankas aizdevumu lietā izsniedz īpašas apliecības. 7) Kautgan pie obligātoriskās ugunsapdrošināšanas izvešanas galvenā loma piekrīt apriņķu pašvaldībām, tomēr arī pagastu valdēm ir jāizdara daži sagatavošanas darbi. Pagastu pašvaldībām jāved īpaša grāmata par ēku apdrošināšanu pret uguni, kurā jāieraksta visi privātie lauksamnieki ēku īpašnieki pagastā. Gada sākumā jāatzīmē īpašnieku uzrādītas kvītes par ēku apdrošināšanu. Ēkas, kuras neapdrošinātas, apdrošināmas piespiedu kārtā pēc apriņķu valdes priekšraksta. Bez šiem minētiem uzdevumiem pagastu pašvaldībām jāizpilda vēl citi, kas paredzēti likumā vai arī kurus tam uzliek augstākās pašvaldības un administrātīvās iestādes.

Astoņu gadu laikā pagasta pašvaldībām uzlikto pienākumu daudzums krietni pieaudzis. Bet vēl vairāk auguši administrātīvie izdevumi. Tai pat laikā viņi sastāda ievērojamāko daļu no pagastu budžeta. Parasti mēdz būt, ka līdz ar organizācijas vai uzņēmuma paplašināšanos, viņa administrātīvie izdevumi (algas, kancleja u. t. m. l.) salīdzinot ar apgrozījumiem vai kopējiem izdevumiem samazinās. Kaut gan visā pilnībā to nevar piemērot pie pagastu pašvaldībām, jo to darbība un iekārta atšķiras no privātu iestāžu uzbūves, tomēr arī šai gadījumā var cerēt uz administrātīvo izdevumu zināmu samazināšanos (procentos pret budžetu). Tomēr ar pagastu pašvaldībām tas nenotiek. Administrātīvie izdevumi nevis samazinās, bet viņi pieaug. Tas norāda, ka šeit pagastu izdevumu budžetā ir iespējama zināma ekonomija. Par to sevišķi būs jāpadomā tagad, kad lauku pašvaldību finansiēlais stāvoklis, sakarā ar neražu, ir ļoti bēdīgs. Sevišķi tas sakāms par dažiem apgabaliem.

Vai pagastu pašvaldību darbinieku skaits pēdējos gados (sākot ar 1920.—1921.) ir pieaudzis vai samazinājies, to skaitliski nav iespējams konstatēt. Ziņas par darbinieku skaitu pirmajos valsts pastāvēšanas gados neievāca. Tomēr gandrīz noteikti var apgalvot, ka darbinieku skaits ir pieaudzis. Vispirms, tas redzams pēc administratīvo izdevumu summu pieaugumu. Otrs, līdz ar jauna likuma izdošanu par pagasta padomes vēlēšanām, palielinājas vēlēto darbinieku skaits. Starp vēlētiem darbiniekiem vispirms jāmin padomes locekļi, kurus izvēl pagasta iedzīvotāji vispārīgās, vienlīdzīgās, tiešās, aizklātās un proporcionālās vēlēšanās. Viņu skaitu nosaka pēc iedzīvotāju daudzuma pagastā. Pagastu padomes locekļu skaits ir diezgan liels un tas svārstās starp 12—21 personu. Padomes locekļu skaits 1928. gadā 15 aprilī bija 6.003 liels. Pa atsevišķiem apriņķiem viņu skaits svārstās diezgan plašos apmēros. Lielākais padomes locekļu skaits ir Valmieras apr. — 569, Rīgas — 546, Madonas — 535 u. t. t., bet mazākais Bauskas, Ventspils un dažos Latgales apriņķos. Kopā ar pagastu padomes vēlēšanām izdara arī pagasta revīzijas komisijas vēlēšanas. Revīzijas komisijas locekļu skaits svārstās starp 3—5 personām pagastā. Pagastu valdi u. c. darbiniekus izvēl padome. Pagastu valde sastāv no priekšsēdētāja un 2—4 locekļiem. Kopējais pagastu valžu locekļu skaits — 1969 no tiem pagastu valžu priekšsēdētāju ir tikpat daudz, cik pagastu. Starp vēlētiem darbiniekiem diezgan liels ir tiesnešu skaits; tanīs gados, kad notiek padomes vēlēšanas, viņu izvēlēšanai izvēl īpašu komisiju no 3—5 personām. Kopējais vēlēto darbinieku skaits ir

Pagastu pašvaldībās nodarbināto algoto darbinieku skaits uz 1928. g. 15. aprīli.
Personnel appointé des communes rurales par fonction au 15 avril 1928.

Apriņķi *Districts*	Vēlētie darbinieki *Magistrats élus*						Darbinieki uz līguma pamata *Fonct. sur contract, employés et ouvriers*												Pavisam kopā — *Total général*	Sievietes — *Femmes*
	Padomes locekļi *Membres des conseils comm.*	Valdes locekļi *Membres des regences comm.*	Tiesneši — *Juges*	Revizijas komisijas locekļi *Membres des com. de rev.*	Pārējo kom. loc. un pārējie darbn. *Memb. d. autr. comm., autr. magistr. élus*	Kopā — *Total*	Darbveži — *Commis*	Darbveža palīgi — *Aides de commis*	Kanclejas ierēdņi — *Buralistes*	Dzimtsarakstu nodaļas pārziņi *Chefs d. sect. de l'état civ.*	Ārsti — *Médecins*	Vecmātes — *Sages-femmes*	Feldšeri, veterinārsti, apt. kalp. *Aides-chirurg., méd. vét., empl. pharm.*	Ziņneši un apkalpotāji *Domest. et courriers*	Patvērsmju darbinieki *Personnel des asiles*	Skolu apkalpotāji *Domest. des écoles*	Saimn. uzņ. kalpot., skursteņu slaucitāji, pārējie darbnieki *Plas. d. entr. comm., ramon., autr. pers.*	Kopā — Total		
Rīgas	546	204	73	42	26	891	58	20	33	5	15	19	—	58	14	77	—	299	1 190	143
Cēsu	364	140	63	56	27	722	40	8	23	4	16	20	2	46	22	63	3	247	969	110
Valmieras . .	569	182	96	92	52	991	53	13	42	14	22	21	—	57	11	85	1	319	1 310	134
Valkas . . .	484	145	42	45	23	739	39	20	23	4	14	4	—	44	18	65	—	231	970	93
Madonas. . .	535	132	59	42	7	775	42	20	13	1	10	4	—	52	27	68	—	237	1 012	105
Liepājas . . .	332	105	47	45	36	565	29	12	20	2	20	18	—	29	9	27	5	171	736	60
Ventspils . .	175	53	18	11	—	257	15	7	13	1	7	12	1	14	9	20	—	99	356	41
Aizputes. . .	183	67	16	61	42	369	18	6	9	4	7	14	—	16	11	18	3	106	475	53
Kuldīgas. . .	260	85	33	44	—	422	21	12	18	2	8	15	—	22	12	26	3	139	561	52
Talsu	243	68	32	21	36	400	18	7	17	—	3	17	—	19	10	24	1	116	516	66
Tukuma . . .	234	97	48	30	24	433	27	6	16	3	8	19	3	23	11	34	3	153	586	76
Jelgavas. . .	444	170	85	80	73	852	41	22	25	9	17	32	2	42	16	56	1	263	1 115	132
Bauskas . . .	128	84	32	10	21	275	20	19	9	4	2	18	—	20	9	25	1	127	402	53
Jēkabpils . .	237	77	41	18	6	379	19	11	14	5	6	9	—	19	5	23	1	112	491	53
Ilūkstes . . .	206	82	28	13	51	380	19	14	9	1	1	—	—	17	6	23	2	92	472	22
Daugavpils. .	340	95	—	25	50	510	22	25	53	7	1	1	7	24	1	134	2	277	787	107
Rēzeknes . .	242	82	—	19	1	344	19	19	36	5	—	—	1	18	—	29	6	133	477	23
Ludzas . . .	233	52	—	20	—	305	12	16	45	1	2	1	3	19	2	47	4	152	457	74
Jaunlatgales .	176	49	—	25	—	250	12	11	34	1	—	—	—	18	—	50	—	126	376	27
Kopā — *Total*	6 003	1 969	713	699	475	9 859	524	268	452	73	159	224	19	557	193	894	36	3 399	13 258	1 424

loti liels un tas sniedzas pie 10.000. Saprotams, visi viņi nav pastāvīgi nodarbināti pagasta pašvaldības darīšanās. Padomes locekļi sanāk tikai uz padomes sēdēm, kas sevišķi bieži nenotiek, tomēr zināmus pienākumus tie izpilda un ar pagastu pašvaldību viņi cieši saistīti, jo pēc likuma padome ir visas pagasta pašvaldības darbības noteicēja. Valdes un īpaši viņas priekšsēdētāja loma pagastu darbībā ir stipri aktīva. Valdes priekšsēdētājs ir faktiskais lietu vadītājs un darītājs. Komisiju darbībai, izņemot revīzijas, ir vairāk gadījuma raksturs. Tām uztic arī dažādus speciālus darbus.

Starp pieņemtiem (techniskiem) darbiniekiem lielāko lomu spēlē pagasta darbveži. Agrāki, īpaši pirms kara, viņu loma bija sevišķi liela. Tie bija patiesībā visas darbības noteicēji. Arī tagad dažos apgabalos pagastu darbežu rokās atrodās faktiskā pagasta darbības noteikšana. Pagasta darbvežu skaits ir tik pat liels, kā pagastu. Darbveži bez saviem pienākumiem pagastā izpilda arī vēl citus amatus, kā piemēram dzimtssarakstu nodaļu pārziņu, pastu un telefona lauku stacijas priekšnieka vietu u. t. t. Pagastu valdes darbvedis vienā un taī pašā laikā ir arī pagastu tiesas rakstvedis. Un neskatoties uz to, kā pagastu darbvedim ir tik daudz pienākumu, viņa algas kopā ir diezgan zemas. Kopā ar naturālijām caurmērā pa visu valsti pagasta darbvežiem maksā 127 lati mēnesī. Šai summā ierēķinātas arī naturālijas — 22 ls apmērā. Dažos pagastos ir arī augstākas un tās pārsniedz 200 ls, bet ir tādi pagasti, kur tās vēl zemākas. Dažas apriņķu valdes piemaksā pagastu darbvežiem arī no savas puses zināmas summas.

Parējo pagastu pašvaldību darbinieku algas ir vēl zemākas. Sevišķi tas sakāms par ziņnešiem un kanclejas darbiniekiem, kas saņem neticami zemus atalgojumus.

Pagastu pašvaldību darbin. uz līguma pamata, viņu mēnešalgas uz 1928. g. 15. apr. (latos).
Taux mensuels d'appointements du personnel sur contract des communes rurales au 15 avril 1928 (en lats).

Apriņķi *Districts*	Vidējās — *Moyens*					
	Darbveži *Commis (secrétaires)*		Darbvežu palīgi *Commis-adjoints*	Kanclejas ierēdņi *Buralistes*	Ziņneši — *Couriers*	
	Kopā *Total*	Tai skaitā naturālijās *Dont en nature*			Kopā *Total*	Tai skaitā naturālijās *Dont en nature*
Rīgas	120	21	89	75	64	15
Cēsu	112	22	94	66	49	13
Valmieras . . .	142	24	99	72	53	13
Valkas	139	24	98	69	54	12
Madonas	118	19	87	62	46	14
Liepājas	133	16	83	71	36	8
Aizputes	112	19	86	77	45	12
Kuldīgas	120	20	84	63	46	7
Ventspils . . .	125	26	89	81	48	9
Talsu	125	24	90	69	51	13
Tukuma	118	22	93	69	50	11
Jelgavas	132	23	96	83	65	13
Bauskas	140	27	97	70	67	16
Jēkabpils . . .	120	24	86	77	41	4
Ilūkstes	135	19	89	63	36	7
Daugavpils . .	127	17	86	67	40	4
Rēzeknes . . .	144	23	95	75	42	8
Ludzas	128	15	88	66	35	3
Jaunlatgales . .	123	21	97	78	46	7
Caurm. Latvijā *Moyenne p. l. Lettonie*	**127**	**22**	**96**	**72**	**49**	**14**

Sociālai apgādībai, vai kā tā nosaukta likumā par pagastu pašvaldību un budžetu paraugos, nespējnieku uzturēšanai, pagastu pašvaldības ik gadu izdod diezgan lielas summas, jau tuvākā nākotnē stipri vien pieaugs. 1928. gadā Saeima pieņēma jaunu likumu par sociālo apgādību, kurā salīdzinot ar iepriekšējo stāvokli, tā ievērojamā kārtā ir paplašināta. Pēc šī likuma Latvijas iedzīvotājiem, kuri ir trūcīgi, ir tiesība uz sociālo apgādību. Bez tam vēl paredzēti gadījumi, kad jāsniedz palīdzība neatkarīgi no iedzīvotāju mantas stāvokļa. Sociālā apgādība piekrīt valstij un pašvaldībām. Tālāk likums uzskaita visus tos gadījumus, kad palīdzība jāsniedz valstij, bet pārējos gadījumos, tā jāsniedz pašvaldībām. Sociāli apgādājamā persona saņem palīdzību no tās pagastu valdes, kuras robežās viņa — pēc septiņpadsmit gadu vecuma sasniegšanas parastā dzīves veidā nodzīvojusi pēdējo pilnu gadu nepārtraukti un nebūdama sociāli apgādājama. Ja piederība tādā kārtā nav konstatējama, tad palīdzību sniedz tā pašvaldība, kuras robežās sociāli apgādājamais parastā dzīves veidā nodzīvojis visilgāki pēdējo divu gadu laikā. Laulībā dzimušiem bērniem līdz 17 gadu vecuma sasniegšanai ir tādas pat piederības tiesības, kādas viņu tēvam, bet pēdējā nāves u. c. gadījumos, kā arī ārlaulībā dzimušiem bērniem ir mātes piederības tiesības. Pašvaldībām jāgādā par patversmēm savu sociāli apgādājamo novietošanai. Minētā likumā un attiecīgos senāta lēmumos sīkāki noskaidrots, kādos gadījumos jādabū sociālā apgādība un kam tā piekrīt.

Faktiskais sociālās apgādības stāvoklis lauku pašvaldībās ir tāds, ka tā sadalīta starp pagastu un apriņķu pašvaldībām. Lielu daļu no apgādības veic pagastu valdes un viņu darbība pastāv, vispirms, nespējnieku novietošanā un uzturēšanā patversmēs, un otrs, pabalstos ārpus patversmēm. Šiem nolūkiem pagastu pašvaldības katru gadu paredz diezgan prāvas summas. Un neskatoties uz to, ka apriņķu pašvaldības savā ziņā pārņem tādus sociālās apgādības

veidus, kas pagastiem nav pa spēkam un līdz ar to pēdējos atsvabina no dažām nastām, tomēr pagastu izdevumi nespējnieku apgādāšanai pastāvīgi pieaug. Tas norāda uz to, ka sociālo apgādi izved ar katru gadu plašākos apmēros.

Visos apgabalos sociālai apgādei pagasti neziedo vienādas summas. Arī viņu pieaugums ir nevienāds. 1921. saimniecības gadā pagastu budžetos nespējnieku uzturēšanai bija paredzēta — 753.000 ls liela summa, 1923./1924. saimn. gadā tā pieauga uz 1.366.000 ls un 1928./1929. saimniecības gadā nespējnieku uzturēšanai atvēlēti 2.315.000 l. Līdzekļi, kas paredzēti nespējnieku uzturēšanai 1923./1924. saimniecības gadā, sastādīja 15,9% no visa izdevumu budžeta (1921. un 1922. saimniecības gadi nav ņemami vērā, jo minētā laikā pagastu pašvaldību izdevumu budžetu struktūra stipri atšķiras no tagadējās, kuras sākums ir ar 1923./1924. gadu; divos pirmajos gados starp izdevumiem nefigūrēja iemaksas apriņķu pašvaldībām, kas sastāda ap 1/5 daļu no visa budžeta), bet 1928./1929. saimn. gadā tās ar nelielu svārstīšanos pieaugušas līdz 17,5% no budžeta. Tādā kārtā summu nozīme, kuras pagastu pašvaldības paredz sociālai apgādībai, piecu gadu laikā ir pieaugusi par 1,6%. Tas ir norādījums, ka pagasti nespējnieku uzturēšanai piegriež lielāku vērību kā dažām pārējām vajadzībām. Jautājums par to, vai pagastu pašvaldības labāki apgādā nespējniekus, vai arī stipri pieaudzis viņu skaits, attiecīga materiāla trūkuma dēļ, paliek atklāts. Domājams, gan ka summu pieaugumu izsaukuši abi minētie momenti.

Pa atsevišķiem apgabaliem nespējnieku uzturēšanai pagasti atvēl šādas summas:

Nespējnieku uzturēšana. — *Entretien des indigents.*

	Vidzemē	Kurzemē	Zemgalē	Latgalē
		1000 ls		
1921. budžeta gadā . .	359	217	170	7
1922. „ „ . .	519	635	.	17
1923./1924. budžeta gadā	659	328	345	34
1924./1925. „ „	707	368	414	143
1925./1926. „ „	801	429	543	164
1926./1927. „ „	858	436	606	149
1927./1928. „ „	907	478	629	157
1928./1929. „ „	953	504	667	191
		Procentos — *Pourcentage*		
1921. budžeta gadā . .	26,4	34,0	25,8	2,0
1922. „ „ . .	21,3	26,0	.	2,1
1923./1924. budžeta gadā	18,4	21,2	19,6	2,0
1924./1925. „ „	18,5	21,4	18,9	6,6
1925./1926. „ „	19,3	22,1	21,1	5,8
1926./1927. „ „	18,5	20,1	20,3	4,6
1927./1928. „ „	18,8	21,4	19,5	4,9
1928./1929. „ „	20,3	23,4	21,5	5,8
		1921. = 100		
1921. budžeta gadā . .	100,0	100,0	100,0	100,0
1922. „ „ . .	144,6	164,1	.	214,3
1923./1924. budžeta gadā	183,6	151,2	202,9	485,7
1924./1925. „ „	196,9	169,6	243,5	2 042,9
1925./1926. „ „	223,1	197,7	319,4	2 342,8
1926./1927. „ „	239,0	200,9	356,5	2 128,6
1927./1928. „ „	252,6	220,3	370,0	2 242,9
1928./1929. „ „	265,5	232,3	392,4	2 728,6
		Uz iedzīvotāju ls — *Par habitant*		
1921. budžeta gadā . .	1,00	1,08	0,93	0,02
1924./1925. budžeta gadā	2,04	2,00	1,92	0,31
1928./1929. „ „	2,59	2,57	2,89	0,30

Vidzemes pagastos nespējnieku uzturēšanai paredzētas lielākas summas un no 1921. līdz 1928./1929. saimniecības gadam tās uzrāda nepārtrauktu pieaugumu, kas svārstās 359.000 un 953.000 ls robežās. Latgalē nespējnieku uzturēšanai atvēlētas mazākas summas, bet Kurzeme ar Zemgali ieņem vidus stāvokli. Visos apgabalos tomēr novērojams šo summu pieaugums, izņemot Latgali, kur 1926./1927. saimniecības gadā novērojama neliela svārstīšanās. Procentos no budžetā nespējniekiem atvēlētās summas uzrāda svārstīšanos. Visumā viņas pieaug. Tomēr tās nav pastāvīgas. Ja neieskaita 1921. un 1922. saimniecības gadus, kuri pēc būtības nav salīdzināmi ar nākošiem, tad lielākais pieaugums ir tur, kur viņas sastāda mazāko daļu no budžeta — Latgalē. Bet arī šeit ir novērojama diezgan liela svārstīšanās. Latgalē nespējnieku uzturēšanai paredzētās summas sastāda tikai 5,8% no kopējā izdevumu budžeta, turpretim pārējās valsts daļās tās svārstās ap 20%. Kurzemē sociālai apgādei atvēlētās summas sastāda lielāko daļu no budžeta — 23,4% apmērā.

Nespējnieku uzturēšana. — *Entretien des indigents.*

Nr. Nr. pēc kārtas *No. No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Kopsummā — *Somme totale* 1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*	Procents — *Pourcentage* no budžeta — *du budget* 1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*
		1 000 ls									
1	Rīgas	206	220	236	257	230	15,3	15,4	16,2	20,0	16,7
2	Cēsu	121	132	147	148	137	20,2	19,2	19,6	20,3	19,8
3	Valmieras . . .	164	186	187	197	184	20,4	19,3	18,3	19,8	19,4
4	Valkas	145	153	161	167	157	21,4	20,5	21,0	19,9	20,7
5	Madonas	165	166	176	183	173	22,6	20,7	21,0	21,8	21,6
6	Liepājas	86	93	115	128	106	18,0	16,6	19,2	20,2	18,7
7	Aizputes	69	73	75	71	72	23,6	23,6	23,6	21,5	22,9
8	Kuldīgas	82	82	96	107	92	17,4	15,0	16,9	20,5	17,5
9	Ventspils . . .	72	76	79	81	77	23,9	21,8	23,5	27,9	24,1
10	Talsu	120	113	113	117	116	30,2	28,3	27,6	31,3	29,4
11	Tukuma	86	87	90	90	88	20,4	19,5	19,7	19,4	19,7
12	Jelgavas	210	229	246	270	239	22,4	22,5	22,3	24,8	23,0
13	Bauskas	102	119	128	141	123	20,2	21,0	19,3	22,3	20,8
14	Jēkabpils . . .	94	106	105	104	102	23,9	19,4	20,2	24,7	21,7
15	Ilūkstes	51	65	60	63	60	15,7	15,9	12,4	12,8	14,1
16	Daugavpils . .	62	47	51	63	56	6,3	4,7	5,0	5,9	5,5
17	Rēzeknes . . .	27	32	35	43	34	3,7	3,9	4,5	4,5	4,2
18	Ludzas	28	33	36	36	33	5,9	5,8	6,2	6,8	6,1
19	Jaunlatgales . .	47	37	36	49	42	7,5	4,2	4,4	6,3	5,4
	Kopā — *Total*	**1 937**	**2 049**	**2 172**	**2 315**	**2 118**	**16,8**	**15,7**	**16,1**	**17,5**	**16,5**

Pa atsevišķiem apriņķiem nespējnieku uzturēšanai ziedotie līdzekļi budžeta struktūrā spēlē ļoti dažādu lomu. Četru gadu caurmērā no 1925./1926.—1928./1929. saimniecības gadam Talsu apriņķī minētam nolūkam atvēlēts 29,4% no izdevumu budžeta kopsummas, Ventspils — 24,1%, Jelgavas — 23,0% u. t. t., bet Rēzeknes — tanī pašā laikā tikai — 4,2%, Jaunlatgales — 5,4%, Daugavpils — 5,5% un Ludzas — 6,1%.

Salīdzinot ar 1921. saimniecības gadu lielākais summu pieaugums līdz 1928./1929. gadam ir Latgalē. Ja 1921. gadu pieņem par simtu, tad 1928./1929. g. Latgalē būs 2.729, vai pieaugums 27-kārtīgi. Saprotams, ka tik liels pieaugums bija tāpēc, ka 1921. saimniecības gadā Latgalē nespējnieku uzturēšanai bija atvēlētas ļoti niecīgas summas. Nākošā vietā pieauguma ziņā ir Zemgale, kur nespējnieku uzturēšanai atvēlētie līdzekļi palielinājušies četrkārtīgi. Vidzemē un Kurzemē summas pieaugušas no 2,3 līdz 2,7 kārtīgi.

Nespējnieku uzturēšana. — *Entretien des indigents.*

Nr. Nr. pēc kārtas *No. No d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Uz iedzīvotāju — *Par habitant*				
		1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*
		ls				
1	Rīgas	2,36	2,53	2,54	2,76	2,55
2	Cēsu	2,23	2,43	2,60	2,62	2,47
3	Valmieras . . .	2,32	2,63	2,47	2,60	2,51
4	Valkas	2,20	2,32	2,27	2,36	2,29
5	Madonas	2,39	2,40	2,44	2,54	2,44
6	Liepājas	1,89	2,05	2,14	2,39	2,12
7	Aizputes	2,30	2,43	2,50	2,37	2,40
8	Kuldīgas	1,85	1,85	2,14	2,38	2,06
9	Ventspils . . .	2,23	2,35	2,39	2,45	2,36
10	Talsu	3,78	3,56	3,27	3,38	3,50
11	Tukuma	2,54	2,57	2,44	2,44	2,50
12	Jelgavas	3,47	3,79	3,73	4,10	3,77
13	Bauskas	2,58	3,01	3,03	3,34	3,00
14	Jēkabpils . . .	2,63	2,97	2,80	2,78	2,80
15	Ilūkstes	1,10	1,40	1,24	1,31	1,26
16	Daugavpils . .	0,42	0,31	0,31	0,38	0,36
17	Rēzeknes . . .	0,21	0,25	0,26	0,31	0,26
18	Ludzas	0,34	0,40	0,41	0,41	0,39
19	Jaunlatgales . .	0,47	0,37	0,34	0,46	0,41
	Kopā — *Total*	1,60	1,70	1,68	1,79	1,69

Pareizākais novērtējums ir, ja apskatām cik daudz nespējnieku uzturēšanai izdod uz vienu iedzīvotāju. Tad, kā jau to var iedomāties, Latgale stāv pašā pēdējā vietā. 1921. saimniecības gadā Latgales pagastos uz vienu lauku iedzīvotāju nespējnieku uzturēšanai bija paredzēts izdot tikai 2 sant., tiesa, 8 gadu laikā viņi ir pieauguši līdz 39 sant. Tomēr arī pēdējā summa, ja to salīdzina ar pārējām valsts daļām, ir ļoti niecīga. Vidzemē un Kurzemē nespējnieku uzturēšanai 1928./1929. saimniecības gadā bija paredzēts izdot ap 2 ls 60 sant. un Zemgalē šī summa sasniedza pat 2 lati 90 sant. Pa atsevišķiem apriņķiem nespējnieku uzturēšanai paredzētās summas bija vēl augstākas. Jelgavas apriņķī uz vienu iedzīvotāju četru gadu caurmērā šim nolūkam 1928./29. saimniecības gadā bija asignēti 3 lati 77 sant., Talsu — 3 lati 50 sant., Bauskas — 3 lati u. t. t. Tanī pat laikā Rēzeknes apriņķī nespējnieku uzturēšanai atvēlēja — 26 sant., Daugavpils — 36 sant., Ludzas — 39 sant., Jaunlatgales — 41 sant. u. t. t. Lielākā summa, kāda uz vienu iedzīvotāju atvēlēta nespējnieku uzturēšanai ir Jelgavas apriņķī 1928./29. saimniecības gadā — 4 lati 10 sant.

Izglītības veicināšanai pagastu budžetos paredzētās summas pēc sava lieluma stāv trešā vietā. Likumā par pagastu pašvaldību noteikts, ka viņu pienākums ir „gādāt par izglītību un izglītības iestādēm". Uz likuma pamata par Latvijas izglītības iestādēm redzams, ka gādība par obligātoriskās mācības reālizēšanu uz vietām uzlikta par pienākumu vietējām pašvaldības iestādēm. Katram Latvijas pilsonim obligātoriski jāmācās no pilna sestā līdz sešpadsmitam mūža gadam. Obligātoriskās pašvaldības iestāžu skolās visiem bērniem mācība par brīvu. Pašvaldību iestādēm jāgādā, lai skolu varētu apmeklēt arī trūcīgie bērni. Galvenie izglītības veicināšanas izdevumi ir skolu ēku celšana un uzturēšana, trūcīgo skolnieku apgādāšana, skolotāju algošana u. t. t. Šis ir ļoti liels darba lauks, kurš prasa lielus izdevumus un kuru visā pilnībā mūsu pagastu pašvaldības vēl ne-

maz nav reālizējušas. Pagastu pašvaldību līdzekļi ir tik aprobežoti, ka tās nespēj segt visus izglītības veicināšanai nepieciešamos izdevumus, pat vēl vairāk, lielāko daļu no viņiem sedz valsts (skolotāju algošanu).

Pagastu pašvaldību izdevumi izglītības veicināšanai astoņu gadu laikā ir pieauguši no 523.000 uz 2.002.000 ls, vai gandrīz par 1,5 milj. ls. Arī izdevumu budžetā viņu nozīme ir pieaugusi no 13,0% 1923./24. saimniecības gadā uz 15,1% 1928./29. saimniecības gadā.

Izglītības veicināšana — *Propagation de l'instruction.*

	Vidzemē	Kurzemē	Zemgalē	Latgalē
		1 000 ls		
1921. budž. gadā	254	98	105	66
1922. „ „	469	.	509 .	122
1923./1924. budž. gadā	469	199	274	169
1924./1925. „ „	530	232	420	316
1925./1926. „ „	580	258	474	478
1926./1927. „ „	652	278	445	549
1927./1928. „ „	720	321	527	554
1928./1929. „ „	716	298	435	553
		Procentos — *Pourcentage*		
1921. budž. gadā	18,7	15,4	15,9	18,3
1922. „ „	19,3	20,8	.	14,5
1923./1924. budž. gadā	13,1	12,9	15,6	9,9
1924./1925. „ „	13,9	13,4	19,2	14,6
1925./1926. „ „	13,9	13,3	18,4	16,9
1926./1927. „ „	14,1	12,8	14,9	16,9
1927./1928. „ „	14,9	14,2	16,3	17,3
1928./1929. „ „	15,3	13,9	14,0	16,7
		1921. = 100		
1921. budž. gadā	100,0	100,0	100,0	100,0
1922. „ „	184,6	.	250,7 .	184,8
1923./1924. budž. gadā	184,6	203,1	261,0	256,1
1924./1925. „ „	208,7	236,7	400,0	478,8
1925./1926. „ „	228,3	263,3	451,4	724,2
1926./1927. „ „	256,7	283,7	423,8	831,8
1927./1928. „ „	283,5	327,6	501,9	839,4
1928./1929. „ „	281,9	304,1	414,3	837,9
		Uz iedzīvotāju — *Par habitant*		
1921. budž. gadā	0,71	0,49	0,58	0,15
1924./1925. budž. gadā	1,53	1,26	1,95	0,68
1928./1929. „ „	1,94	1,52	1,89	1,12

Ja 1921. saimniecības gadu pieņem par 100, tad 1928./29. saimniecības gadā tās pieaugušas uz 383. Pa atsevišķiem apgabaliem tas nav vienāds. Vidzemē un Kurzemē, kur jau 1921. gadā piešķīra lielākas summas, tur pieaugums mazāks, kā Latgalē. Procentos no budžeta kopsummas izglītībai asignētie līdzekļi tagad sastāda lielāku daļu, kā 1923./24. saimniecības gadā. Vidzemē tie pieauguši no 13,1% uz 15,0%, Kurzemē no 12,9% uz 13,9% un Latgalē no 9,9% uz 16,7% Vienīgi Zemgales pagastos izglītībai atvēlēto summu nozīme pagastu pašvaldību budžetos ir samazinājusies no 15,6% uz 14,0%. Lielāko daļu no sava budžeta izglītības vajadzībām dod Latgales pagastu pašvaldības, bet mazāko Kurzemes.

Pa atsevišķiem apriņķiem caurmērā pa četriem gadiem lielāko daļu no budžeta izglītības vajadzībām ziedo Ludzas apriņķa pagasta pašvaldības — 20,6% apmērā, Jaunlatgales — 18,3%, Tukuma — 19,9% u. t. t., bet mazāko daļu Talsu apriņķa — 11,9%, Ventspils — 12,2%, Liepājas — 12,3% u. c.

Izglītības veicināšana — *Propagation de l'instruction.*

Nr. Nr. pēc kārtas *No No d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Kopsummā — *Somme totale* 1925/1926	1926/1927	1927/1928	1928/1929	Caurmērā *Moyenne*	Procentos — *Pourcentage* no budžeta — *du budget* 1925/1926	1926/1927	1927/1928	1928/1929]	Caurmērā *Moyenne*
		1 000 ls									
1	Rīgas	164	190	207	198	190	12,2	13,3	14,2	15,4	13,8
2	Cēsu	78	87	125	99	97	13,0	12,7	16,6	13,6	14,0
3	Valmieras . . .	121	136	147	147	138	15,0	14,1	14,4	14,8	14,6
4	Valkas	104	131	123	151	127	15,4	17,6	16,0	18,0	16,8
5	Madonas	112	108	118	122	115	15,4	13,5	14,1	14,6	14,4
6	Liepājas	51	60	87	81	70	10,7	10,7	14,5	12,8	12,3
7	Aizputes	46	46	49	49	48	15,8	14,9	15,1	14,8	15,2
8	Kuldīgas	85	83	90	81	85	18,0	15,2	15,8	15,5	16,1
9	Ventspils . . .	34	41	43	39	39	11,3	11,7	12,8	13,1	12,2
10	Talsu	43	47	51	48	47	10,8	11,8	12,5	12,8	11,9
11	Tukuma	135	65	77	78	89	32,0	14,6	16,8	16,8	19,9
12	Jelgavas	136	147	172	147	151	14,5	14'4	15,6	13,5	14,6
13	Bauskas	83	87	121	77	92	16,5	15,3	18,2	12,2	15,5
14	Jēkabpils . . .	60	70	78	67	69	15,2	12,8	15,0	15,9	14,7
15	Ilūkstes	60	77	80	66	71	18,5	18,9	16,6	13,4	16,7
16	Daugavpils . .	169	139	159	154	155	17,0	14,0	15,5	14,5	15,3
17	Rēzeknes . . .	114	109	126	150	125	15,6	13,3	16,2	15,8	15,3
18	Ludzas	83	115	139	107	111	17,5	20,3	23,9	20,2	20,6
19	Jaunlatgales . .	112	186	130	141	142	17,8	21,0	16,0	18,0	18,3
	Kopā — *Tota!*	**1 790**	**1 924**	**2 122**	**2 002**	**1 960**	**15,6**	**14,8**	**15,7**	**15,1**	**15,3**

Ludzas apr. pagasta pašvaldības 1927./28. saimniecības gadā izglītības vajadzībām atvēlēja 23,9%, bet Talsu apriņķa 1925./26. gadā — 10,8% no visa izdevumu budžeta.

Uz vienu iedzīvotāju 1921. saimniecības gadā izglītībai caurmērā atvēlēja — 45 sant., 1924./25. — vienu latu un 24 sant. un 1928./29. — vienu latu 55 sant., kur tās ir mazākas par administrātīviem izdevumiem un nespējnieku uzturēšanai uz vienu iedzīvotāju, bet lielākas par veselības aizsardzībai atvēlētām summām. Pa atsevišķiem apgabaliem uz vienu iedzīvotāju izglītībai vislielākās summas atvēlētas Vidzemes un Kurzemes pagastu pašvaldībās — latu 94 sant. un latu 89 sant. apmērā. Bet Latgales pagastos, kur bija novērojams ļoti liels šo summu pieaugums un kas sastādīja lielāku daļu no budžeta, kā pārējos apgabalos, šeit uz vienu iedzīvotāju samērā iznāk ļoti mazas summas — latu un 12 sant. apmērā. Tukuma apriņķa pagastu pašvaldības caurmērā pa četriem gadiem izdevušas lielākas summas un uz vienu iedzīvotāju caurmērā gadā šeit izdod — 2 lati 53 sant., Jelgavas apriņķī — 2 ls 38 sant., Bauskas — 2 ls 25 sant., Rīgas — 2 ls 10 sant. u. t. t.; mazākas summas izdod Rēzeknes — 94 sant., Daugavpils — 99 sant. u. c. Tukuma apriņķī 1925./26. saimniecības gadā izglītībai uz vienu iedzīvotāju izdeva 3 lati 99 sant., bet Rēzeknes apr. 1926./27. g. — 85 sant.; tās ir lielākās un mazākas summas, kādas pagasti apriņķa robežās pēdējos četros gados caurmērā uz vienu iedzīvotāju izdevuši izglītības veicināšanai.

Veselības aizsadzība. Pagastu pašvaldību uzdevumos veselības aizsardzība arvienu ir spēlējusi diezgan redzamu lomu. Samērā ar saviem līdzekļiem pagastu pašvaldības ir gādājušas par ārsta un vecmātes uzturēšanu un slimnīcas ierīkošanu. Ārstu apskates skolās un patversmēs ir izdarītas katru gadu. Tāpat ir izdarīta aizsargu baku potēšana. Bez tiešās darbības veselības aizsardzībā, pagastu pašvaldības raugās uz noteikumu izpildīšanu — sanitārā uzraudzībā. Visai darbībai veselības aizsardzībā nebija noteiktu robežu; ar likumu tieši viņu pienākumi nebija formu-

Izglītības veicināšana — *Propagation de l'instruction.*

Nr. Nr. pēc kārtas *No No d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Uz iedzīvotāju — *Par habitant* 1925/1926	1926/1927	1927/1928	1928/1929	Caurmērā *Moyenne*
		ls				
1	Rīgas	1,88	2,18	2,22	2,13	2,10
2	Cēsu	1,44	1,60	2,21	1,75	1,75
3	Valmieras . . .	1,71	1,92	1,94	1,94	1,88
4	Valkas	1,58	1,98	1,74	2,13	1,85
5	Madonas	1,62	1,56	1,64	1,69	1,63
6	Liepājas	1,12	1,32	1,62	1,51	1,39
7	Aizputes	1,53	1,53	1,64	1,64	1,59
8	Kuldīgas	1,92	1,88	2,01	1,80	1,90
9	Ventspils . . .	1,05	1,27	1,30	1,18	1,20
10	Talsu	1,35	1,48	1,47	1,39	1,42
11	Tukuma	3,99	1,92	2,09	2,11	2,53
12	Jelgavas	2,25	2,43	2,61	2,23	2,38
13	Bauskas	2,10	2,20	2,87	1,82	2,25
14	Jēkabpils . . .	1,68	1,96	2,08	1,79	1,88
15	Ilūkstes	1,29	1,66	1,66	1,37	1,50
16	Daugavpils . .	1,13	0,93	0,96	0,93	0,99
17	Rēzeknes . . .	0,88	0,85	0,92	1,10	0,94
18	Ludzas	1,00	1,39	1,58	1,22	1,30
19	Jaunlatgales . .	1,11	1,84	1,23	1,34	1,38
	Kopā — *Total*	1,48	1,59	1,64	1,55	1,57

lēti un tāpēc pagastu pašvaldības darīja, cik to viņām atļāva līdzekļi. Ar 1928. gadā izdoto likumu par lauku iedzīvotāju nodrošināšanu slimības gadījumos stāvoklis ir grozījies un pagastu pašvaldībām uzlikti noteikti pienākumi. Šis likums ir ļoti plašs un viņa reālizēšana, kā arī tas teikts likuma 22. pantā, izdarāma pakāpeniski.

Šis likums attiecas uz visām personām, kuras pēdējā gadā pirms saslimšanas nodzīvojušas ārpus pilsētu administrātīvām robežām vismaz četrus mēnešus, vai arī strādā kā algoti darbinieki. Uz dzemdētājām un jaunpiedzimušiem šis likums attiecas neatkarīgi no nodzīvošanas laika. Minētām personām ir tiesība saņemt ārstniecisku palīdzību šādos veidos: 1) pirmo palīdzību pēkšņos saslimšanas gadījumos, 2) ambulātorisku ārstēšanu, 3) dzemdēšanas palīdzību, 4) ārstēšanu mājās, 5) ārstēšanu slimnīcās ar pilnu uzturu un sanatorijās. Ārstnieciskai palīdzībai pieskaitāma arī zāļu, pārsienamo līdzekļu un citu nepieciešamo ārstniecisko piederumu izsniegšana, kuriem nav inventāra rakstura. Ārstniecisko palīdzību sniedz tā pašvaldība, kuras administrātivās robežās saslimušais uzturas slimības laikā un visā tanī laikā, kamēr ārstnieciskā palīdzība viņam vajadzīga. Nodrošināšanu slimības gadījumos izved pagastu un apriņķu pašvaldības. Izdevumus, kā tas likumā sīki paredzēts, sedz saslimušam pašvaldība un valsts (Tautas labklājības ministrija).

Bez izdevumu segšanas par katru saslimušo ārstēšanas laiku pašvaldībām jāgādā par ārsta, vecmātes, medicīniskā feldšera pieņemšanu un uzturēšanu, kā arī jāierīko ārstniecības iestādes. Bez algas, kāda pagastu pašvaldībām jāmaksā minētam medicīniskam personālam, viņām jāierāda un uz sava rēķina jāuztur ārstiem, feldšeriem un vecmātēm piemērotas telpas dzīvoklim un slimnieku pieņemšanai. Tāpat pagastu pašvaldībām jāgādā par telpu apkurināšanu. Visi šie pienākumi prasa jaunus un lielus izdevumus. Un ja tie vēl nav pieauguši tik strauji, kā to varēja sagaidīt, tad jāņem vērā, ka arī 1928./29. saimniecības gada budžets ir sastādīts tikai 1927. gada beigās vai arī 1928. gada sākumā, kad likums par lauku iedzīvotāju nodrošināšanu slimības gadījumos vēl nebija no Saeimas pieņemts.

Veselības aizsardzībai atvēlētie krediti 1921. saimniecības gadā bija niecīgi un tie līdzinājās tikai 76.000 ls. Visos nākošos gados līdz pat pēdējam 1928./29. saimniecības gadam tie nepārtraukti pieauga un tagad sasniedz 450.000 ls, vai veselības aizsardzībai atvēlētie līdzekļi pagasta budžetos astoņu gadu laikā pieauguši 6-kārtīgi un augšanā tie uzrādījuši lielāku tendenci, kā pārējie izdevumu posteņi (kā izņēmums būtu mināmi parādu un procentu nomaksa, bet, kā zināms, šos izdevumus pagastu pašvaldības parasti nav spējīgas nokārtot). Veselības aizsardzības loma pagastu budžetu struktūrā pagaidām ir ļoti maza. Procentos no visiem izdevumiem viņi sastāda tikai 3,4% (1928./1929. saimn. gadā) un starp pārējiem izdevumiem stāv vienā no pēdējām vietām. Tomēr veselības uzraudzības nozīme pastāvīgi ir pieaugusi. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju veselības aizsardzībai 1921. gadā paredzēja 6 sant., 1924./25. saimniecības gadā — 25 sant., bet 1928/29. gadā šī summa pieauga jau uz 35 sant. Kaut gan tas ir zināms pieaugums, tomēr pati summa uzskatāma par niecīgu.

Veselības aizsardzība. — *Sauvegarde sanitaire.*

	Vidzemē	Kurzemē	Zemgalē	Latgalē
		1 000 ls		
1921. budžeta gadā . . .	33	24	14	5
1922. „ „ . . .	94	80	.	9
1923./1924. budžeta gadā	93	73	43	5
1924./1925. „ „	120	94	68	22
1925./1926. „ „	134	99	96	28
1926./1927. „ „	143	102	101	16
1927./1928. „ „	171	118	111	19
1928./1929. „ „	182	128	126	14
		Procentos — *Pourcentage*		
1921. budžeta gads . . .	2,4	3,8	2,1	1,3
1922. „ „ . . .	3,9	3,3	.	1,1
1923./1924. budžeta gadā	2,6	4,7	2,5	0,3
1924./1925. „ „	3,1	5,4	3,1	1,0
1925./1926. „ „	3,2	5,1	3,7	1,0
1926./1927. „ „	3,1	4,7	3,4	0,5
1927./1928. „ „	3,5	5,3	3,5	0,6
1928./1929. „ „	3,9	6,0	4,1	0,4
		1921 = 100		
1921. budžeta gadā . . .	100	100	100	100
1922. „ „ . . .	285	210	.	180
1923./1924. budžeta gadā	282	304	307	100
1924./1925. „ „	364	392	486	440
1925./1926. „ „	406	412	685	560
1926./1927. „ „	433	425	721	320
1927./1928. „ „	518	492	793	380
1928./1929. „ „	551	533	900	280
		Uz iedzīvotāju— *Par habitant*		
1921. budžeta gadā . . .	0,09	0,12	0,08	0,01
1924./1925. budžeta gadā	0,35	0,51	0,31	0,05
1928./1929. „ „	0,49	0,65	0,55	0,03

Pa atsevišķiem apgabaliem veselības aizsardzībai atvēlētās summas ir ļoti nevienādas. Lielākos līdzekļus šim nolūkam izdod Vidzemes pagastu pašvaldības, kur tās 1928./1929. saimniecības gadā sasniedz 182.000 ls. Mazākās summas atvēlējušas Latgales pagastu pašvaldības — 14.000 ls apmērā. Astoņu gadu laikā lielākais summu pieaugums ir novērojams Zemgalē — 9 kārtīgi, Vidzemē un Kurzemē — 5 kārtīgi, bet Latgalē nepilni triskārtīgi. Vispirms, veselības aizsardzībai paredzēto summu pieaugums ir straujāks kā pārējo izdevumu; tikai Latgales pagasti arī šai ziņā atrodas

pēdējā vietā. Lielāko daļu no izdevumu kopsummas veselības aizsardzībai paredzētās summas sastāda Kurzemē — 6,0% apmērā, bet mazāko Latgalē — 0,4%. Vidzemē un Zemgalē veselības aizsardzībai paredzēto summu nozīme svārstās ap 3,5 līdz 4,0% no izdevumu budžeta kopsummas. Uz vienu iedzīvotāju veselības aizsardzībai paredzētās summas ir ļoti niecīgas. Nevienā apgabalā tās nesasniedz latu. Lielākie līdzekļi uz vienu iedzīvotāju 1928.-1929. saimniecības gadā iznāk Kurzemē — 65 sant. apmērā, bet Latgalē tai pat laikā tikai 3 sant. un salīdzinot to ar iepriekšējiem gadiem, veselības aizsardzībai paredzētās summas pat samazinājušās. Četru gadu caurmērā Jelgavas pagasti veselības aizsardzībai izdevuši lielākās summas — 53.000, Cēsu — 37.000, Liepājas un Rīgas katrs par 36.000 ls. Mazākās summas iznāk saprotams Latgales apriņķos, kur Ludzas un Jaunlatgales — izdots tikai 2.000 ls, bet Ludzas apriņķī 1928./1929. saimniecības gadā veselības aizsardzībai nav nekas paredzēts. Lielāko procentu no budžeta veselības aizsardzībai paredzētās summas sastāda Ventspils apriņķī — 6,6%, Liepājas — 6,3%, Cēsu — 5,3%, bet mazākos Latgales apriņķos. Analoģiska aina ir ar summām veselības aizsardzībai uz vienu iedzīvotāju, lielākās iznāk Jelgavas apriņķī — 84 sant. apmērā, Liepājas — 72, Cēsu — 66, Ventspils — 65 sant., bet mazākās Latgalē.

Veselības aizsardzībai Latgales pagasti ziedo ļoti maz līdzekļu, kas atsevišķos pagastos bieži ierobežojas ar šī izdevuma posteņa pilnīgu ignorēšanu. Un tieši Latgalē iedzīvotāju stāvoklis ir tāds, ka šeit iedzīvotājiem nepieciešama pastiprināta medicīniska palīdzība. Tāpēc arī dzīvāku uzmanību šim jautājumam piegriež apriņķu pašvaldības un tās savos budžetos veselības aizsardzībai paredz lielākas summas, kā pārējās apriņķu valdes. Īpaši pēdējā gadā, kad valdība lauku pašvaldībām ārstniecisko iestāžu ierīkošanai atvēlēja prāvas summas, no kurām ievērojamāko daļu saņēma Latgales apriņķu pašvaldības.

Dažādi pārējie izdevumi. Ja pie tiem pieskaita iemaksas apriņķu val-

Veselības aizsardzība. — *Sauvegarde sanitaire.*

Nr. Nr. pēc kārtas *No. No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Kopsummā — *Somme totale*					Procentos — *Pourcentage*				
		1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*	1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*
		1 000 ls					no budžeta — *du budget*				
1	Rīgas	30	34	38	41	36	2,2	2,4	2,6	3,2	2,6
2	Cēsu	31	30	41	46	37	5,2	4,4	5,5	6,3	5,3
3	Valmieras . . .	26	28	33	34	30	3,2	2,9	3,2	3,4	3,2
4	Valkas	27	29	33	36	31	4,0	3,9	4,3	4,3	4,1
5	Madonas	20	21	26	25	23	2,7	2,6	3,1	3,0	2,9
6	Liepājas	27	32	43	43	36	5,7	5,7	7,2	6,8	6,3
7	Aizputes	15	15	14	18	16	5,1	4,9	4,4	5,4	5,1
8	Kuldīgas	22	27	27	32	27	4,7	4,9	4,8	6,1	5,1
9	Ventspils . . .	16	21	24	24	21	5,3	6,0	7,1	8,3	6,6
10	Talsu	19	7	10	12	12	4,8	1,8	2,4	3,2	3,0
11	Tukuma	18	18	19	25	20	4,3	4,0	4,2	5,4	4,5
12	Jelgavas	45	51	55	62	53	4,8	5,0	5,0	5,7	5,1
13	Bauskas	14	13	15	16	15	2,8	2,3	2,3	2,5	2,5
14	Jēkabpils . . .	13	15	20	20	17	3,3	2,7	3,8	4,8	3,6
15	Ilūkstes	5	4	3	2	4	1,5	1,0	0,6	0,4	0,9
16	Daugavpils . .	14	9	10	9	10	1,4	0,9	1,0	0,8	1,0
17	Rēzeknes . . .	12	2	2	2	5	1,6	0,2	0,3	0,2	0,6
18	Ludzas	2	3	4	0	2	0,4	0,5	0,7	0,0	0,4
19	Jaunlatgales . .	1	3	3	3	2	0,2	0,3	0,5	0,4	0,3
	Kopā — *Total*	**357**	**362**	**420**	**450**	**397**	**3,1**	**2,8**	**3,1**	**3,4**	**3,1**

Veselības aizsardzība. — *Sauvegarde sanitaire.*

Nr. Nr. pēc kārtas *No. No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Uz iedzīvotāju — *Par habitant* 1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*
		Ls				
1	Rīgas	0,34	0,39	0,41	0,44	0,40
2	Cēsu	0,57	0,55	0,72	0,81	0,66
3	Valmieras . . .	0,37	0,40	0,44	0,45	0,42
4	Valkas	0,41	0,44	0,47	0,51	0,46
5	Madonas	0,29	0,30	0,36	0,35	0,33
6	Liepājas	0,59	0,70	0,80	0,80	0,72
7	Aizputes	0,50	0,50	0,47	0,60	0,52
8	Kuldīgas	0,50	0,61	0,60	0,71	0,61
9	Ventspils . . .	0,50	0,65	0,73	0,73	0,65
10	Talsu	0,60	0,22	0,29	0,35	0,37
11	Tukuma	0,53	0,53	0,51	0,68	0,56
12	Jelgavas	0,74	0,84	0,83	0,94	0,84
13	Bauskas	0,35	0,33	0,36	0,38	0,36
14	Jēkabpils . . .	0,36	0,42	0,53	0,53	0,46
15	Ilūkstes	0,11	0,09	0,06	0,04	0,08
16	Daugavpils . .	0,09	0,06	0,06	0,05	0,07
17	Rēzeknes . . .	0,09	0,02	0,01	0,01	0,03
18	Ludzas	0,02	0,04	0,05	0,00	0,03
19	Jaunlatgales . .	0,01	0,03	0,03	0,03	0,03
	Kopā — *Total*	0,29	0,30	0,33	0,35	0,32

dēm, tad viņi sastāda diezgan ievērojamu summu. No pārējiem izdevumiem, vispirms, jāmin lielākie un tie būtu nekustamu īpašumu iegūšana un jaunbūves, parādu un procentu nomaksa, neparedzēti izdevumi, iepriekšējo gadu iztrūkuma segšana (nenokārtotie maksājumi) u. c. Daži no minētiem izdevumiem ir jāuzskata kā ārkārtējie un to segšanai pagastu pašvaldības saņem līdzekļus no valsts pabalstu vai aizdevumu veidā. Par tādiem ir jāuzskata nekustamu īpašumu iegūšanai un jaunbūvēm paredzētās summas. Starp pārējiem ir ieskaitīti arī parādu un procentu nomaksai paredzētās summas. Tās pagastu pašvaldību budžetos ir jāieved uz likuma pamata, bet pie tagadējiem grūtajiem finansiēliem apstākļiem lauku pašvaldības ne tik vien ir nespējīgas tos nokārtot, bet viņas prasa un saņem klāt jaunus valsts pabalstus un aizdevumus. Tikai summas, paredzētās pagastu pašvaldību nekustamu īpašumu uzturēšanai, apsardzības veicināšanai, pasta un telefona satiksmes uzturēšanai, pagastu pašvaldības uzņēmumu veikšanai, arestēto uzturēšanai, ceļu, tiltu un celtuvju uzturēšanas u. c. vajadzībām, tos ir jāuzskata, kā pagastu kārtējie izdevumi, kuri saimniecības gada laikā arī jāsedz. Bet šie izdevumi, samērā ar iepriekš apskatītiem, ir diezgan niecīgi un no budžeta kopsummas samērā sastāda nelielu daļu.

Bez nodokļiem un citām nastām, kuras lauku iedzīvotāji maksā pagastam, uz viņiem vēl gulstas ceļu labošana klaušu kārtībā un šķūtis. Saskaņā ar likumu par zemes ceļiem, tie jālabo katram pagastam savās robežās un katram ceļa labotājam jāiedala atsevišķs ceļa gabals samērā ar viņa nekustama īpašuma vērtību (kura tam noteikta pie aplikšanas ar nekustama īpašuma nodokli). Klaušu kārtā ceļus labo un uztur nekustamas mantas īpašnieki un šādas mantas valdītāji un lietotāji. Daži nekustamas mantas īpašnieki ir atbrīvoti no ceļu labošanas, ja viņu platība nepārsniedz 2 ha, jaunsaimniecības pirmajos 5 gados u. t. t.

Visi zemes ceļi sadalīti 4 šķirās. Pie I. šķiras ceļiem skaitās — valsts ceļi, ku-

ţus uztur satiksmes ministrija ar valsts līdzekļiem; starp viņiem ieskaitītas arī šosejas, akmeņu bruģi un daži zemes ceļi. II. šķiras grantētos ceļus uztur klaušu kārtā ar valsts palīdzību. Visiem II. šķiras ceļiem nav vienāda nozīme satiksmē un visus tos arī nav vajadzīgs vienādi stipri labot. Tādēļ arī labošanas stipruma ziņā II. šķiras ceļi sadalīti divās sekošās kārtās: II-a šķira — lielceļi (apriņķa ceļi), kas savieno savā starpā pilsētas vai miestus, vai arī pilsētas ar miestiem. Šie lielākie un stiprāki nolietojamie ceļi arī stiprāki jālabo. II-b šķira — lielceļi (draudzes vai baznīcas ceļi), kuŗi kalpo pagastu satiksmes vajadzībām, radot izeju uz pilsētām, miestiem, baznīcām vai augstākas šķiras ceļiem. Šie ceļi netiek tik stipri lietoti, kā II-a šķiras ceļi, un tos var arī vieglāki labot. III. šķiras ceļi — vienkāršie zemes ceļi — tiek vēl mazāk nolietoti un tiem vēl mazāka vietējā nozīme, kādēļ tos var labot vēl vieglāki, nekā II-a un II-b šķiras ceļus. Šai šķirā ieskaita visus tos ceļus, kuŗi kalpo vairāku saimniecību satiksmes vajadzībām, radot izeju uz augstāku šķiru ceļiem, skolām, pagastu māju, dzirnavām un citiem vietējiem lauku rūpniecības uzņēmumiem. IV. šķiru sastāda tie vienkāršie zemes (māju) ceļi, kuŗus labo un uztur attiecīgo saimniecību īpašnieki.

Kopējais zemes ceļu gaŗums (ieskaitot arī šosejas un akmeņu bruģus) 1929. g. 1. aprīlī līdzinās — 25.615 klm (bez IV. šķiras māju ceļiem). Pēdējā gadā ir izdarīta ceļu pārmērīšana un tāpēc pret iepriekšējo gadu ceļu gaŗums it kā samazinājies; patiesībā šāda samazināšanās nav notikusi, bet starpība izskaidrojama ar pareizāku ceļu izmērīšanu. Taisni otrādi pēdējos gados novērojams zemes ceļu pieaugums, jo vienu daļu no māju ceļiem ieskaita augstākā katēgorijā. No kopējā ceļu gaŗuma lielākā daļa iznāk uz II-b un III. šķiras ceļiem, kuŗi kopā sastāda 18.371 klm, kas sastāda 72% no zemes ceļu kopgaŗuma. Gaŗākie zemes ceļi ir Rīgas apriņķī — 2.958 klm., Valmieras — 2.235, Valkas — 1.968. Jelgavas — 1.824 klm. u. c. apriņķos, bet īsākie Ludzas — 642 un Aizputes apriņķī — 670 klm. No kopējā gaŗuma 20.597 klm. iznāk klaušu kārtā labojamie un uzturamie ceļi un tikai 5.018 klm. uztur valsts. Pēdējie ar katru gadu pieaug: 1926. gada 1. aprīlī viņu gaŗums līdzinajās — 2.291, 1927. g. — 2.466, 1928. g. — 2.522 un beidzot uz 1929. gada 1. aprīli viņu gaŗums pieaudzis uz 5.018 vai

Ceļu gaŗums pēc šķirām (klm) 1. aprīlī 1929. g.
Longueur des chemins par catégorie au 1 avril 1929 (en kilom).

Nr.Nr. pēc k. *No.No. d'ord.*	Apriņķi *Districts*	I	II-a	II-b	III.	Kopā *Total*
		Šķiras ceļi — *Catégories*				
1	Rīgas	427	149	1 143	1 239	2 958
2	Cēsu	217	215	632	560	1 624
3	Valmieras . . .	191	309	768	967	2 235
4	Valkas	209	422	691	646	1 968
5	Madonas	165	421	481	692	1 759
6	Liepājas	154	108	481	555	1 298
7	Aizputes	97	91	209	273	670
8	Kuldīgas	154	139	256	538	1 087
9	Ventspils . . .	131	95	304	441	971
10	Talsu	137	133	155	466	891
11	Tukuma	125	129	397	478	1 129
12	Jelgavas	276	245	560	743	1 824
13	Bauskas	144	219	252	388	1 003
14	Jēkabpils . . .	134	235	203	422	994
15	Ilūkstes	146	142	226	327	841
16	Daugavpils . .	273	341	420	393	1 427
17	Rēzeknes . . .	260	112	491	343	1 214
18	Ludzas	169	7	356	110	642
19	Jaunlatgales . .	242	81	406	351	1 80
	Kopā — *Total*	**3 651**	**3 593**	**8 439**	**9 932**	**25 615**

dubultojies. Tas stāv sakarā ar papildinājumiem ceļa likumā, uz kura pamata no minētā datuma valsts savā labošanā un uzturēšanā pieņēma pavisam 5.000 klm. garus zemes ceļus. Tagad klaušu kārtā labojamie ceļi sastāda 80,5% un valsts 19,5%. Garākie ceļi jālabo Rīgas, Valmieras u. c. apriņķu lauku nekustamās mantas īpašniekiem, bet īsākie Ludzas un Aizputes apriņķu.

Ceļu garums (klm.) 1929. g. 1. aprīlī.
Longueur des chemins au 1 avril 1929 (en kilomètres).

Nr.Nr. pēc kārtī *No. No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Valsts pārziņā un labošanā *Entretien par l'Etat*	Klaušu kārtā labojami *Corvéables*	Kopā *Total*	Zemes ceļu garums uz 100 klm. *Longueur des chemins vicinaux par 100 kilom.*	
					Kopējais *Total*	Klaušu *Corvéables*
1	Rīgas	619	2 339	2 958	45,7	36,2
2	Cēsu	260	1 364	1 624	50,1	42,1
3	Valmieras . . .	283	1 952	2 235	48,3	42,2
4	Valkas	354	1 614	1 968	41,1	33,7
5	Madonas	240	1 519	1 759	44,3	38,3
6	Liepājas	241	1 057	1 298	43,1	35,1
7	Aizputes	137	533	670	40,6	32,3
8	Kuldīgas	214	873	1 087	34,6	27,8
9	Ventspils . . .	300	671	971	30,0	20,7
10	Talsu	208	683	891	41,0	31,4
11	Tukuma	194	935	1 129	44,4	36,7
12	Jelgavas	340	1 484	1 824	51,8	42,2
13	Bauskas	188	815	1 003	43,6	35,4
14	Jēkabpils . . .	216	778	994	33,0	25,8
15	Ilūkstes	177	664	841	37,5	29,6
16	Daugavpils . .	301	1 126	1 427	29,8	23,5
17	Rēzeknes . . .	282	932	1 214	28,5	21,9
18	Ludzas	183	459	642	27,4	19,6
19	Jaunlatgales . .	281	799	1 080	25,2	18,6
	Kopā — *Total*	**5 018**	**20 597**	**25 615**	**38,9**	**31,3**

Pareizāko ceļu garumu novērtējumu dabūjam, ja salīdzinām to uz 100 klm², un tad caurmērā pa valsti viņu garums līdzinājas 38,9 klm, bet klaušu ceļi — 31,3 klm. Garākie klaušu ceļi ir Jelgavas apriņķī — 42,2, Valmieras — 42,2, Cēsu — 42,1 klm. u. c. apriņķos. Īsākie klaušu ceļi Jaunlatgales apriņķī — 18,6, Ludzas — 19,6, Rēzeknes — 21,9 un Daugavpils — 23,5 klm. Arī Ventspils apriņķī klaušu ceļu garums nav liels un caurmērā uz 100 klm² viņš sastāda tikai 20,7 klm. Tas izskaidrojams ar to, ka Ventspils apriņķī ir lielas valsts mežu platības, un ja ceļi iet caur viņiem, tad tie jālabo valstij. Mežainā apgabalā arī vajadzība pēc ceļiem nav tik liela, ka biezi apdzīvotā vietā.

Mūsu zemes ceļu stāvoklis pēc kara bija ļoti bēdīgs. Vairāk gadus no vietas tos nemaz nelaboja, bet kara gados armijas vajadzībām lietoja viņus intensīvāki kā, parasti, pirms kara. Arī pēc kara ceļus lietoja daudz vairāk, kā pēdējos pirmskara gados. Paši satiksmes līdzekļi, kā rati, ir pārveidoti tai ziņā, ka viņi ceļus vairāk bojā. (Agrak lietoja kokasu, bet tagad pa lielākai daļai dzelzasu ratus). Tāpēc bija nepieciešama intensīva ceļu labošana. Un sakarā ar to, izstrādāja īpašu likumu, kurā diezgan sīki paredzēti visi ceļu labošanas darbi. Līdz katra gada 15. martam, katram zemes īpašniekam uz viņam norādītā klaušu ceļa gabala ir jāuzved grants. Grants saberama ceļa malā kaudzēs. Pavasaros pēc sniega nokušanas un zemes nožūšanas jāizrīko ceļu labošana: iebraukto grambu nolīdzināšana, grants izlīdzināšana uz ceļa, grāvju tīrīšana un uzkrājušos ūdeņu novadīšana. Trešo reizi ceļu labošana jāizdara rudenī septembra mēnesī, kad zemturiem brīvāks laiks, tad jāizdara otrreizējā gram-

bu pielīdzināšana, tiltu labošana u. c. ceļa labošanas darbi.

Ceļu labošanas un uzturēšanas darbi ir paredzēti sakarā ar ceļu labumu un viņa šķiru. Uz II-a šķiras ceļiem atkarībā no viņu labuma uz katriem tekošiem 10 metriem jāuzved no 0,4—1,6 m^3 grants, uz II-b šķiras ceļiem no 0,3—1,2 m^3 un uz III. šķiras no 0,15—0,6 m^3. Tiltu būvju darbus, īpaši ja viņi pārsniedz zināmu garumu, tad to izdara valsts. Bet ja arī labo lauku iedzīvotāji, tad vajadzīgos būvkokus un caurules tie saņem no Zemkopības un Satiksmes ministrijām.

Visus ceļa labošanas darbus pilnā apmērā bieži nav iespējams veikt un šai ziņā vēl būtu daudz ko vēlēties. Tomēr ar katru gadu tam piegriež lielāku vērību un tāpēc visumā ceļu stāvoklis uzlabojas. Vēl jo vairāk, kā likumā par zemes ceļiem paredzēts, ka ja kāds ceļu labotājs pavisam nepilda ceļu labošanas pienākumus, vai nepilda tos noteiktā laikā un apmēros, tad pagasta valdes pienākums ir izdarīt ceļa labošanu uz vainīgā rēķina, piedzenot izdevumus no vainīgā. Bez tam vēl vainīgo soda. Tā kā tiem, kas pavisam ignorē uzliktos pienākumus, draud no vienas puses lielāki izdevumi, kā arī sods.

Visumā ceļu labošanas un uzturēšanas darbi uz nekustamās mantas īpašniekiem gulstas, kā smaga nasta, kura pie apzinīgas ceļu labošanas pastāvīgi pieaug un dažiem pilsoņiem (kam iekrīt sliktākie ceļu gabali) nav nemaz panesama. Vispāri viens no lielākiem ļaunumiem, kad zemes ceļus labo klaušu kārtā, ir tas, ka šeit uzliktie pienākumi lielā mērā atkarājas no ceļu stāvokļa, un tāpēc šie darbi nav proporcionāli nekustamās mantas vērtībai, kā tam vajadzētu būt.

Pienākums dot šķūtis attiecas uz visiem zirgu īpašniekiem pagastos (miestos un pilsētās tas pats). Braucot dienesta darīšanās vai vedot valsts mantas tādās vietās, kur nav iespējams lietot dzelzceļus vai ūdens ceļus un citus mechaniskus pārvietošanas līdzekļus, vai arī sevišķi steidzamos gadījumos, kad nav iespējams gaidīt uz vilciena vai kuģa atiešanu, valsts ierēdņiem, kuri izpilda likumā par šķūtīm minētos amatus, ir tiesība lietot šķūtis, izprasot no vietējās pašvaldības iestādes braukšanai un mantu vešanai vietējo iedzīvotāju zirgus ar pajūgu un vedēju par noteiktu maksu.

Kaut gan šķūtu došana nav sevišķi apgrūtinošs darbs un par to vedāji saņem arī zināmu maksu, tomēr zināma nasta tā ir un darba laikā viņa diezgan ievērojamā kārtā apgrūtina lauku iedzīvotājus.

IV. Pagastu pašvaldību ieņēmumi un izdevumi.
Recettes et dépenses des institutions autonomes des communes rurales.

Pārskatā par budžetu pagastu pašvaldības uzrāda faktiskos ieņēmumus un izdevumus, kas apgrozīti attiecīgā saimniecības gadā. Pārskata paraugs izstrādāts no Iekšlietu ministrijas pašvaldības departamenta un pielāgots grāmatvedībai un darbvedībai. Pārskata paraugs ir ļoti plašs un pie viņa pilnīgas un pareizas izpildīšanas tas dotu izsmeļošu un pārskatāmu ainu par pagastu pašvaldību faktiskiem ieņēmumiem un izdevumiem. Šādi pārskati pēc noteiktas formas Iekšlietu ministrijai iesūtīti par 1926./1927. un 1927./1928 saimniecības gadiem. Par pirmo gadu pārskati sastādīti tik nepilnīgi un dēfektīvi, ka no tiem var izlietot vienīgi kopsummas. Pārējās ziņas nav lietojamas. Par pēdējo gadu iesūtītās ziņas jau ievērojamā kārtā uzlabojušās un tās var izmantot plašākos apmēros.

Ne vēlāk kā divus mēnešus pēc budžeta gada notecēšanas, pagasta valde sastāda notecējušā saimnieciskā gada pārskatu pēc ienākušām un izdotām summām. To pārbauda revīzijas komisija un kopā ar savu atsauksmi nodod padomes caurlūkošanai un pieņemšanai. Pēc tam to nosūta apriņķa valdei, kuŗa mēneša laikā no saņemšanas dienas var celt iebildumus pret nesaskaņām. Apriņķa valde vienu eksemplāru nosūta Iekšlietu ministrijai, no kuŗas Valsts statistiskā pārvalde tos saņem apstrādāšanai.

Ieņēmumi un izdevumi. — *Récettes et dépenses.*

№№ pēc kārtas *No. No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Ieņēmumi — *Recettes* 1926/1927	Ieņēmumi — *Recettes* 1927/1928	Izdevumi — *Dépenses* 1926/1927	Izdevumi — *Dépenses* 1927/1928	±Starpība — ±*Différence* 1926/1927	±Starpība — ±*Différence* 1927/1928
		1 000 ls					
1	Rīgas	1 270	1 226	1 328	1 226	— 58	— 0
2	Cēsu	692	704	657	675	+ 35	+ 29
3	Valmieras . . .	893	1 005	891	983	+ 2	+ 22
4	Valkas	728	747	707	729	+ 21	+ 18
5	Madonas	771	787	750	767	+ 21	+ 20
6	Liepājas	520	519	517	508	+ 3	+ 11
7	Aizputes	262	287	249	283	+ 13	+ 4
8	Kuldīgas	439	441	427	434	+ 12	+ 7
9	Ventspils	268	290	252	275	+ 16	+ 15
10	Talsu	358	370	349	362	+ 9	+ 8
11	Tukuma	436	410	436	403	— 0	+ 7
12	Jelgavas	885	940	877	958	+ 8	— 18
13	Bauskas	515	555	497	542	+ 18	+ 13
14	Jēkabpils	451	499	437	491	+ 14	+ 8
15	Ilūkstes	358	363	335	365	+ 23	— 2
16	Daugavpils . .	795	754	792	785	+ 3	— 31
17	Rēzeknes . . .	694	698	716	706	— 22	— 8
18	Ludzas	433	414	459	446	— 26	— 32
19	Jaunlatgales . .	604	638	581	632	+ 23	+ 6
	Kopā — *Total*	**11 372**	**11 647**	**11 257**	**11 570**	**+ 115**	**+ 77**

Kā 1926./1927., tā arī 1927./1928. saimniecības gadā pagastu pašvaldību ieņēmumi pārsniedz izdevumus. 1926./1927. gadā ieņēma — 11.372.000 un izdeva 11.257.000 latus, tā kā gads noslēdzās ar 115.000 ls lielu pārpalikumu; 1927./1928. saimniecības gadā ieņemts — 11.647.000 un izdots — 11.570.000 latu vai ar atlikumu 77.000 ls lielu. 1927./1928. saimniecības gadā lielākais atlikums ir Cēsu apriņķī — 29.000, Valmieras — 22.000, Madonas — 20.000 ls apmērā. Ar atlikumu darbojušies pagasti 13 apriņ-

kos, bet ar iztrūkumu 5 apriņkos. Rīgas apriņka pagasti savu darbības gadu noslēguši bez iztrūkuma un atlikuma. Lielākie iztrūkumi ir Latgales pagastos. Ludzas apriņkī tie noslēguši gadu ar 32.000 ls lielu iztrūkumu un Daugavpils apr. ar 31.000 ls. No parējiem apriņkiem ar iztrūkumu strādājuši vienīgi Jelgavas un Latgalei tuvi stāvošie Ilukstes apriņka pagasti.

Lielākie ieņēmumi ir Rīgas apriņkī — 1,2 milj. ls apmērā, Valmieras — 1,0 milj. ls un Jelgavas 940.000 ls. Mazākie Aizputes — 287.000 un Ventspils — 290.000 ls apmērā. Apriņkos, kur lielākie ieņēmumi, sastopami arī lielākie izdevumi.

Visumā ieņēmumi pārsniedz izdevumus. Tomēr apskatot budžeta reālizāciju pa atsevišķiem pagastiem novērojams, ka dažos ir arī otrādi. Tādu pagastu, kur ieņēmumu mazāk par izdevumiem 1927/1928 saimniecības gadā bija 185 un pret iepriekšējo šis skaits pieaudzis par 36. Minētie 185 pagasti gadu noslēguši ar 347.000 ls lielu iztrūkumu. Lielākais iztrūkums ir bijis Rīgas apriņka pagastos (28) — 55.800 ls apmērā, Jelgavas (18) — 52.500, Rēzeknes (14) — 52.300 ls u. c. Mazākie iztrūkumi novērojami Talsu apriņkī (3) — 1.000 un Ventspils (1) — 1.100 ls apmērā. Iztrūkumi samērā nav lieli. 65 pagastos tie nepārsniedz

1926./1927.—1927./1928. saimn. gadu pagastu budžetu reālizācija.
Réalisation du budget des communes rurales des exercices 1926/27 et 1927/28.

Nr. Nr. pēc kārtas *No. No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Pagastu skaits ar atlikumu *Nombre des communes rurales avec excédent*							Pagastu skaits ar iztrūkumu *Nombre des com. rur. avec déficit*							Bez iztr. un atlik. *Sans déficit et sans excédent*	Pagastu kopskaits *Total général des com. rurales*
		Līdz 500 *Jusqu'à*	501 — 1000	1001 — 1500	1501 — 2000	Pāri par 2000 *Plus de*	Kopā *Total* Skaits *Nombre*	Kopā *Total* Summa *Somme*	Līdz 500 *Jusqu'à*	501 — 1000	1001 — 1500	1501 — 2000	Pāri par 2000 *Plus de*	Kopā *Total* Skaits *Nombre*	Kopā *Total* Summa *Somme*		
1	Rīgas	10	3	5	1	10	29	55 657	7	5	5	4	7	28	55 836	1	58
2	Cēsu	7	8	3	1	8	27	37 450	9	1	—	1	1	12	8 596	1	40
3	Valmieras . . .	15	10	2	1	6	34	32 927	11	3	3	1	—	18	10 365	—	52
4	Valkas	4	4	5	3	8	24	39 376	7	2	—	1	5	15	21 210	—	39
5	Madonas	11	6	2	1	8	28	35 011	2	5	2	1	3	13	15 143	1	42
6	Liepājas	6	7	—	2	2	17	17 908	5	2	—	1	1	9	6 518	3	29
7	Aizputes	5	2	2	1	1	11	11 480	5	—	1	—	1	7	8 064	1	19
8	Kuldīgas	6	7	2	—	1	16	12 015	2	1	1	1	—	5	4 376	1	22
9	Ventspils	7	1	—	1	3	12	15 565	—	—	1	—	—	1	1 099	1	14
10	Talsu	6	6	3	—	—	15	9 464	2	1	—	—	—	3	965	—	18
11	Tukuma	5	4	2	2	1	14	11 873	6	4	1	—	—	11	4 842	—	25
12	Jelgavas	10	4	1	1	6	22	33 647	6	4	1	—	7	18	52 462	1	41
13	Bauskas	7	3	2	3	1	16	15 300	1	1	—	1	—	3	2 446	—	20
14	Jēkabpils	7	3	—	1	3	14	13 713	—	3	—	—	1	4	5 257	1	19
15	Ilukstes	8	2	1	1	—	12	4 760	1	—	—	—	2	3	7 624	4	19
16	Daugavpils . .	6	—	1	—	4	11	11 640	—	—	4	1	6	11	42 224	—	22
17	Rēzeknes . . .	1	2	—	—	4	7	44 272	—	—	3	—	9	12	52 332	—	19
18	Ludzas	4	1	1	—	1	7	6 597	—	—	—	—	4	4	38 641	1	12
19	Jaunlatgales . .	1	1	—	—	3	5	14 571	2	3	—	—	2	7	8 616	—	12
	Kopā *Total* 1927./1928.	**126**	**74**	**32**	**19**	**70**	**321**	**423 226**	**66**	**35**	**22**	**12**	**49**	**184**	**346 886**	**17**	**522**
	1926./1927.	**150**	**59**	**40**	**22**	**64**	**335**	**459 316**	**64**	**22**	**16**	**14**	**45**	**161**	**344 269**	**26**	**522**

500 latus un 133 pagastos 2000 ls. 52 pagastos iztrūkumi pārsniedz 2.000 ls. Ar atlikumu darbības gadu noslēguši 321 pagasts, un to atlikums līdzinās — 423.200 latiem. Lielākie atlikumi ir Rīgas apriņkī — 55.700 latu apmērā, Rēzeknes — 44.300, Valkas — 39.400 ls u. t. t.; mazākie atlikumi Ilukstes apriņka pagastos — 4.800 un Ludzas — 6.600 ls. $^2/_3$ daļām no visiem pagastiem atlikumi ir samērā mazi un tie nepārsniedz 1000 ls. 66 pagastos atlikumi lielāki par 2.000 latiem. 16 pagastu pašvaldības savu

darbības gadu noslēgušas bez atlikuma un iztrūkuma. Gadījumi, kad ieņēmumi un izdevumi ir pilnīgi vienādi, sastopami ļoti reti. Un ja arī dažu pagastu pašvaldības savos gada pārskatos uzrāda šādu stāvokli, tad tas pa lielākai daļai pēc būtības nesaietas ar īstenību un faktiski ieņēmumi mēdz būt mazāki par izdevumiem. Izlīdzinošais stāvoklis rodas tikai caur to, ka pagastu pašvaldības nav izdarījušas kādus maksājumus. Tāpēc minētie 16 gadījumi, kad ieņēmumu un izdevumu summas ir pilnīgi vienādas, pareizāki būtu skaitāmi pie tiem pagastiem, kas saimniecības gadu beigušas ar iztrūkumu.

Salīdzinot faktiskos ieņēmumus ar budžetu, novērojams, ka pēdējos 2 gados tie reālizējās ar iztrūkumu: 1926./1927. saimniecības gadā faktiskie ieņēmumi mazāki par paredzētiem par 1.670.000 ls un 1927./1928. par 1.841.000 ls. Pēdējā gadā nav neviena apriņķa, kur paredzētie ieņēmumi būtu pilnīgi reālizējušies. Iztrūkums starp paredzētiem un faktiskiem ieņēmumiem svārstās starp 19.000 ls Valmieras apriņķī un 269.000 ls Daugavpils apriņķī. Starp ieņēmumiem pagastu pašvaldība ieskaita arī tās summas, kuras vajadzēja ieņemt iepriekšējos gados un tāpēc ja salīdzinātu tikai attiecīgā budžeta gada paredzētās un ieņemtās summas, tad negatīvā diference būtu vēl lielāka.

Atsevišķos pagastos faktiskie ieņēmumi pārsniedz paredzētos. 1927./1928. saimniecības gadā bija pāri par simts pagastiem, kuros budžetā paredzētās summas pārsniedza ieņemtās par 409.400 ls. Starp šiem ieņēmumiem bija arī tādi, kuŗus nevarēja iekasēt iepriekšējos gados. Par lielākām summām ieņēmumi pārsniedz: 1) Rīgas apriņķī par 63.900, 2) Jēkabpils — 61.400, 3) Liepāja — 61.000 ls apmērā u. c. Atsevišķos pagastos summas, ar kādām ieņēmumi pārsniedz budžetu, vispāri nav lielas un 58 pagastos viņas ir zem 1.000 ls. Bet dažos pagastos viņas tomēr ir diezgan ievērojamas. Pa visu valsti ir 24 pagasti, kuŗos tās katrā atsevišķi, lielākas par 5.000 ls. Saprotams, ka tādos pagastos liela daļa no ieņēmumiem jāuzskata kā iepriekšējos gados nesamak-

Ieņēmumi. — *Recettes.*

№№ pēc kārtas *№№ d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Budžets — *Budget* 1926./1927.	Budžets — *Budget* 1927./1928.	Ieņēmumi — *Recettes* 1926./1927.	Ieņēmumi — *Recettes* 1927./1928.	±Starpība ±*Différence* 1926./1927.	±Starpība ±*Différence* 1927./1928.
		1 000 ls					
1	Rīgas	1 430	1 455	1 270	1 226	— 160	— 229
2	Cēsu	687	751	692	704	+ 5	— 47
3	Valmieras . . .	963	1 024	893	1 005	— 70	— 19
4	Valkas	745	768	728	747	— 17	— 21
5	Madonas	801	838	771	787	— 30	— 51
6	Liepājas	560	599	520	519	— 40	— 80
7	Aizputes	309	318	262	287	— 47	— 31
8	Kuldīgas	547	568	439	441	— 108	— 127
9	Ventspils	349	336	268	290	— 81	— 46
10	Talsu	400	409	358	370	— 42	— 39
11	Tukuma	446	457	436	410	— 10	— 47
12	Jelgavas	1 020	1 105	885	940	— 135	— 165
13	Bauskas	568	664	515	555	— 53	— 109
14	Jēkabpils	547	520	451	499	— 96	— 21
15	Ilūkstes	408	482	358	363	— 50	— 119
16	Daugavpils . .	990	1 023	795	754	— 195	— 269
17	Rēzeknes . . .	818	776	694	698	— 124	— 78
18	Ludzas	567	582	433	414	— 134	— 168
19	Jaunlatgales . .	887	813	604	638	— 283	— 175
	Kopā — *Total*	**13 042**	**13 488**	**11 372**	**11 647**	**— 1 670**	**— 1 841**

sātās summas, kas ieplūdušas pagastu kasē tikai 1927./1928. saimniecības gadā. Kā tas būs redzams tālāk, tad nodokļu un citu nastu parādi pagastos ir ļoti lieli un pie enerģiskas iekasēšanas ir iespējams ieņēmumu budžetu reālizēt ar lielāku pārpalikumu.

Ja atsevišķos pagastos ieņēmumi reālizējušies ar pārpalikumu, tad vēl lielāks ir to pagastu skaits, kur ieņēmumi ir mazāki par budžetā paredzētām summām. Tādos gadījumos nodokļu maksātāji ir palikuši atkal parādā un pagastā neiekasēto nodokļu

Ieņēmumu budžeta reālizēšana. — *Réalisation des recettes du budget.*

№№ pēc kārtas *Nr. Nr. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Ieņemts vairāk kā budžetā paredzēts *Reçu plus que prévu dans le budget*										Ieņemts mazāk kā budžetā paredzēts *Reçu moins que prévu dans le budget*									
		Līdz — *Jusqu'à* 500	501—1 000	1 001—1 500	1 501—2 000	2 001—3 000	3 001—4 000	4 001—5 000	Pārī par — *Plus de* 5000	Kopā *Total* Skaits *Nombre*	Kopā *Total* Summa *Somme*	Līdz — *Jusqu'à* 500	501—1 000	1 001—1 500	1 501—2 000	2 001—3 000	3 001—4 000	4 001—5 000	Pārī par — *Plus de* 5000	Kopā *Total* Skaits *Nombre*	Kopā *Total* Summa *Somme*
1	Rīgas	3	1	2	1	—	—	2	5	14	63 886	1	3	4	4	7	7	3	15	44	293 396
2	Cēsu	5	4	1	2	1	—	—	—	13	10 848	9	1	5	6	2	1	—	3	27	57 681
3	Valmieras . . .	7	4	2	2	4	1	1	2	23	41 856	8	7	2	4	3	1	—	4	29	60 088
4	Valkas	6	1	2	—	3	1	—	1	14	42 064	5	3	4	2	4	2	1	4	25	62 950
5	Madonas	2	1	2	1	1	—	—	2	9	32 101	7	4	2	3	6	4	1	6	33	83 400
6	Liepājas	2	3	—	—	—	—	—	3	8	60 972	2	3	—	3	—	1	1	11	21	140 989
7	Aizputes	1	1	—	—	1	—	—	—	3	3 178	2	4	1	3	3	1	—	2	16	34 334
8	Kuldīgas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	2	2	1	3	2	6	22	127 088
9	Ventspils	—	1	—	1	—	—	—	1	3	20 241	1	3	—	—	1	—	—	6	11	66 379
10	Talsu	3	—	—	—	—	—	—	—	3	829	1	4	1	1	2	3	1	2	15	39 640
11	Tukuma	2	1	1	—	—	—	—	—	4	2 645	2	5	2	2	3	4	—	3	21	49 622
12	Jelgavas	—	2	3	—	—	—	1	1	7	14 991	2	5	1	3	3	2	2	16	34	180 413
13	Bauskas	1	1	1	—	—	—	—	—	3	2 265	1	—	1	2	—	1	2	10	17	111 358
14	Jēkabpils	—	2	—	1	—	—	1	5	9	61 379	2	1	1	—	1	—	—	5	10	82 121
15	Ilūkstes	—	1	—	—	—	—	—	—	1	632	1	—	1	1	1	4	2	8	18	119 809
16	Daugavpils . .	1	1	—	—	—	—	—	1	3	6 376	—	1	—	—	3	—	2	13	19	274 890
17	Rēzeknes . . .	—	—	1	1	—	—	—	3	5	44 403	3	—	—	—	2	—	1	8	14	121 872
18	Ludzas	—	1	—	—	—	—	—	—	1	712	—	—	—	—	1	—	—	10	11	168 654
19	Jaunlatgales . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	8	12	174 274
	Kopā — *Total*																				
	1927/1928	**33**	**25**	**15**	**9**	**10**	**2**	**5**	**24**	**123**	**409 378**	**49**	**48**	**28**	**37**	**45**	**34**	**18**	**140**	**399**	**2 248 950**
	1926/1927	**34**	**20**	**18**	**9**	**21**	**5**	**4**	**22**	**133**	**371 608**	**46**	**44**	**43**	**37**	**55**	**39**	**25**	**100**	**389**	**2 040 186**

summas pieaugušas. Pagastu, kuros ieņēmumu budžets nav pilnīgi reālizējies 1927.-1928. saimniecības gadā ir 399, kas pārsniedz vairāk kā trīskārtīgi to pagastu skaitu, kur tie reālizējušies ar pārpalikumu. Arī iztrūkumu summa ir stipri lielāka un sasniedz 2.248.950 ls. Lielākās iztrūkuma summas ir Latgales apriņķos, kur viņas svārstās starp 121.900 ls Rēzeknes, līdz 274.900 ls Daugavpils apriņķī. Arī Rīgas apriņķī ieņēmumu budžetu iztrūkums ir diezgan liels. Atsevišķos pagastos nereālizētās summas ir ļoti nevienādas. Ir sastopami tādi pagasti, kur viņas nepārsniedz 1.000 ls, bet to samērā nav daudz. Turpretim pagastu skaits, kur iztrūkums ir lielāks par 5.000 ls, ir diezgan liels un tas sasniedz 140 vienības.

Ja pie tik lielas diferences starp budžetu un faktiskiem ieņēmumiem pagastu pašvaldības izdotu visas budžetā paredzētās summas, tad saimniecības gads ňoslēgtos ar lielu iztrūkumu. Bet kā jau redzējām agrāki, pagasti darbības gadu visumā nobeidz

ar atlikumu. Tas panākams tikai ar to, ka arī izdevumus samazina un pie tam vēl lielākos apmēros kā ieņēmumus.

Tāpēc salīdzinot izdevumus ar budžetu, tie stipri mazāki par tām summām, kādas paredzētas izdot. Faktiskie izdevumi 1926.-

Izdevumi. — *Dépenses.*

№№ pēc kārtas / №№ d'ordre	Apriņķi / Districts	Budžets — *Budget* 1926./1927.	Budžets — *Budget* 1927./1928.	Izdevumi — *Dépenses* 1926./1927.	Izdevumi — *Dépenses* 1927./1928.	± Starpība ± *Différence* 1926./1927.	± Starpība ± *Différence* 1927./1928.
		1 000 ls					
1	Rīgas	1 430	1 455	1 328	1 226	— 102	— 229
2	Cēsu	687	751	657	675	— 30	— 76
3	Valmieras . . .	963	1 024	891	983	— 72	— 41
4	Valkas	745	768	707	729	— 38	— 39
5	Madonas	801	838	750	767	— 51	— 71
6	Liepājas	560	599	517	508	— 43	— 91
7	Aizputes	309	318	249	283	— 60	— 35
8	Kuldīgas	547	568	427	434	— 120	— 134
9	Ventspils	349	336	252	275	— 97	— 61
10	Talsu	400	409	349	362	— 51	— 47
11	Tukuma	446	457	436	403	— 10	— 54
12	Jelgavas	1 020	1 105	877	958	— 143	— 147
13	Bauskas	568	664	497	542	— 71	— 122
14	Jēkabpils	547	520	437	491	— 110	— 29
15	Ilukstes	408	482	335	365	— 73	— 117
16	Daugavpils . .	990	1 023	792	785	— 198	— 238
17	Rēzeknes . . .	818	776	716	706	— 102	— 70
18	Ludzas	567	582	459	446	— 108	— 136
19	Jaunlatgales . .	887	813	581	632	— 306	— 181
	Kopā — *Total*	**13 042**	**13 488**	**11 257**	**11 570**	**— 1 785**	**— 1 918**

1927. saimniecības gadā bija mazāki par budžetā paredzētām summām par 1,8 un 1927./1928. par 1,9 milj. ls. Tā kā divos pēdējos gados kopā izdots mazāk kā paredzēts gandrīz par 4,0 milj. ls. Rīgas apriņķī pagastu valdes izdevušas par 229.000 latiem mazāk kā bija paredzēts budžetā un Daugavpils — 238.000 ls. Vistuvāk paredzētiem izdevumiem ir Jēkabpils apriņķis, kur starpība līdzinās — 29.000, Aizputes — 35.000, Valkas — 39.000 ls u. t. t.

1927./1928. saimniecības gada budžetā paredzētās summas visas nav izdotas. 430 pagastos izdots mazāk kā paredzēts par 2.263.000 ls, bet 92 pagastos izdots par 346.700 ls vairāk. Pie atsevišķiem apriņķiem lielākā izdevumu samazināšanās pret paredzētiem ir novērojama Rīgas par 276.400 ls, Daugavpils — 249.600, Jaunlatgales — 182.400 u. t. t., bet mazākā samazināšanās Aizputes — 35.300, Talsu 47.700 ls u. c. Vispāri, Latgales un Rīgas apriņķos pagasti uzstāda lielus budžetus, bet tos viņiem neizdodas reālizēt, un sakarā ar to ir

jāsamazina izdevumi. Pie tā vēl novērojams, ka dažos pagastos faktiskie izdevumi

№№ pēc kārtas / №№ d'ordre	Apriņķi / Districts	Izdots mazāk, kā budžetā paredzēts / Depensé moins que prévu dans le budget										Izdots vairāk kā budžetā paredz. / Dép. plus que prévu dans le budg.						
		līdz — jusqu'à 500	no — de 501—1000	no — de 1001—1500	no — de 1501—2000	no — de 2001—3000	no — de 3001—4000	no — de 4001—5000	pāri par 5000 / plus de	Kopā — Total: skaits / nombre	Kopā — Total: summa / somme	līdz — jusqu'à 500	no — de 501—1000	no — de 1001—1500	no — de 1501—2000	pāri par 2000 / plus de	Kopā — Total: skaits / nombre	Kopā — Total: summa / somme
1	Rīgas	6	4	5	2	8	5	3	15	48	276 357	2	—	2	—	6	10	47 026
2	Cēsu	5	7	3	4	7	1	3	4	34	80 472	2	3	1	—	—	6	4 785
3	Valmieras . . .	10	5	6	3	3	3	1	3	34	68 722	6	3	3	3	3	18	27 938
4	Valkas	6	3	4	3	3	4	2	5	30	83 418	2	1	1	2	3	9	44 364
5	Madonas	6	2	2	1	6	8	4	4	33	93 844	3	1	1	2	2	9	22 677
6	Liepājas	1	3	2	1	2	2	1	11	23	153 238	1	1	—	—	4	6	61 831
7	Aizputes	1	2	4	3	4	2	—	2	18	35 322	—	1	—	—	—	1	750
8	Kuldīgas	1	1	4	3	2	2	4	5	22	134 719	—	—	—	—	—	—	—
9	Ventspils	1	2	1	—	2	—	1	6	13	78 202	—	—	—	—	1	1	17 598
10	Talsu	—	3	4	1	2	4	1	2	17	47 747	1	—	—	—	—	1	437
11	Tukuma	3	4	3	3	2	2	2	4	23	54 760	1	1	—	—	—	2	752
12	Jelgavas	2	2	2	3	5	3	4	15	36	163 508	1	2	—	—	2	5	16 903
13	Bauskas	1	—	—	1	1	1	3	9	16	123 242	3	1	—	—	—	4	1 295
14	Jēkabpils	—	2	—	1	2	1	1	4	11	86 951	—	1	—	—	7	8	57 753
15	Ilūkstes	—	2	1	—	1	3	4	7	18	116 817	—	1	—	—	—	1	504
16	Daugavpils . .	—	1	—	—	5	1	—	12	19	249 554	1	—	—	—	2	3	11 621
17	Rēzeknes . . .	—	1	—	1	—	2	—	8	12	97 855	1	—	—	1	5	7	28 446
18	Ludzas	1	1	—	—	1	—	1	8	12	135 898	—	—	—	—	—	—	—
19	Jaunlatgales . .	—	—	—	—	1	1	—	9	11	182 445	—	—	—	—	1	1	2 036
	Kopā — *Total* 1927./1928.	**44**	**45**	**41**	**30**	**57**	**45**	**35**	**133**	**430**	**2 263 068**	**24**	**16**	**8**	**8**	**36**	**92**	**346 716**
	1926./1927.	**37**	**52**	**49**	**31**	**62**	**46**	**24**	**108**	**409**	**2 092 588**	**36**	**16**	**14**	**5**	**42**	**113**	**308 961**

samazinājušies par ļoti lielām summām; mazāki kā paredzēts 1927./1928. saimniecības gadā 133 pagastos; faktiskie izdevumi mazāki par paredzētiem pāri par 5.000 ls.

Kā jau sacīts, gandrīz simts pagastos izdevumi lielāki nekā tas paredzēts budžetā. No pagastu pašvaldību likuma ir zināms, ka tām izdevumi jāsaskaņo ar apstiprināto budžetu un tāpēc radās jautājums, kā 92 pagastu pašvaldības varēja pārkāpt budžetu un izdot vairāk 346.700 ls. Šinī gadījumā budžets nav pārkāpts un visi izdevumi (varbūt ir arī kādi izņēmumi) ar to ir saskaņoti. Un izdots vairāk kā budžetā paredzēts ir tāpēc, ka pagastu pašvaldības apskatāmā gadā ir nomaksājušas iepriekšējo saimniecības gadu nenokārtotās lietas. Līdz ar to arī diezgan ievērojamā kārtā pārsniegti tekošā saimniecības gadā paredzētie izdevumi. Pēc būtības tos pie tekošā budžeta gada izdevumiem nevajadzēja pieskaitīt, bet to mūsu pagastu valdes tomēr praktizē.

Faktiskie ieņēmumi 1926./1927. saimniecības gadā sastādīja 87,2% un 1927./1928. — 86,4% no budžeta, bet izdevumi 1926./1927. — 86,3% un 1927./1928. — 85,8%.

Vissliktāki ieņēmumu budžets reālizējies Latgales apriņķos; Ludzas apriņķa pagastos no paredzētiem ieņēmumiem 1927./1928. saimniecības gadā ienākuši tikai 71,1%, Daugavpils — 73,7%, Jaunlatgales — 78,5%. Pārējās valsts daļās ieņēmumu budžets reālizējies labāki: Valmieras apriņķī ieņemts 98,2%, Valkas — 97,3%, Jēkabpils — 96,0% Madonas — 93,9%, Cēsu 93,7% no paredzētām summām. Paralēli ieņēmumu budžeta reālizēšanai iet vajadzību apmierināšana. Tanīs apriņķos, kur gausi reālizējas paredzētie ieņēmumi, pagasti nav spējīgi apmierināt visas vajadzības. No paredzētām vajadzībām Latgales apriņķos tās apmierinātas Daugavpils un Ludzas apriņķos 76,7% apmērā un Jaunlatgales — 77,8%; Valmieras apriņķī tās apmierinātas — 96,0%, Valkas — 94,9%, Madonas — 91,5% apmērā.

№№ pēc kārtas *No.No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Ieņēmumi *Recettes* 1926./1927.	Ieņēmumi *Recettes* 1927./1928.	Izdevumi *Dépenses* 1926./1927.	Izdevumi *Dépenses* 1927./1928.
		Procentos no budžeta *Pourcentage du budget*			
1	Rīgas	88,8	84,2	92,9	84,2
2	Cēsu	100,8	93,7	95,6	89,9
3	Valmieras . . .	92,7	98,2	92,5	96,0
4	Valkas	97,7	97,3	94,9	94,9
5	Madonas	96,3	93,9	93,6	91,5
6	Liepājas	92,9	86,7	92,3	84,8
7	Aizputes	84,9	90,1	80,5	89,0
8	Kuldīgas	80,2	77,7	78,0	76,3
9	Ventspils	76,7	86,3	72,4	81,8
10	Talsu	89,4	90,6	87,3	88,5
11	Tukuma	97,7	89,8	97,8	88,2
12	Jelgavas	86,7	85,0	86,0	86,8
13	Bauskas	90,7	83,6	87,5	81,6
14	Jēkabpils	82,5	96,0	79,9	94,4
15	Ilūkstes	87,7	75,2	82,1	75,8
16	Daugavpils . .	80,3	73,7	80,1	76,7
17	Rēzeknes . . .	84,9	90,0	87,6	91,0
18	Ludzas	76,5	71,1	80,9	76,7
19	Jaunlatgales . .	68,1	78,5	65,5	77,8
	Kopā — *Total*	**87,2**	**86,4**	**86,3**	**85,8**

Atsevišķi ieņēmumu posteņi nav reālizējušies ar vienādu pilnību. Daži ieņēmumu avoti pret budžetā paredzētiem dod lielāku pārpalikumu, piemēram, rentes no kapitāliem, peļņa no uzņēmumiem pārsniedz to, kāda bija paredzēta budžetā. Galvenie ieņēmumu avoti nav devuši budžetā paredzētās summas un tie reālizējušies ar iztrūkumu.

Ieņēmumi no *Recettes des*	Budžets *Budget* 1926./1927.	Budžets *Budget* 1927./1928.	Faktiskie *Effectives* 1926./1927.	Faktiskie *Effectives* 1927./1928.	Procentos no budžeta *Pourcentage du budget* 1926./1927.	Procentos no budžeta *Pourcentage du budget* 1927./1928.
	1 000 latos					
Kapitāliem — *Capitaux*	7,5	8	11	24	141,0	279,5
Īpašumiem — *Immeubles*	300,0	310	266	287	88,9	92,5
Uzņēmumiem — *Entreprises* . . .	26	41	34	45	131,1	110,1
Nodokļiem — *Impôts*	9 724	10 858	8 685	9 264	89,3	85,3
Ārkārtējiem — *Extraordinaires* . .	1 699	1 075	1 261	1 019	74,2	94,7

Nodokļi, kas jāuzskata par galveno ienākumu avotu, 1927./1928. saimniecības gadā reālizējušies tikai 85,3% apmērā. Pie tam vēl jāņem vērā, ka šinī summā ir ieskaitīti arī iepriekšējo gadu nodokļi, kas nomaksāti minētā saimniecības gadā. Ja skaitītu tikai apskatāmā gada nodokļus, tad tie būtu reālizējušies 50—60% apmērā. Ārkārtējie ieņēmumi (valsts pabalsti un aizdevumi) arī nepilnīgi reālizējušies — 94,7% apmērā (iepriekšējā gadā minētais procents vēl mazāks un sastāda tikai ¾ daļas no paredzētiem pabalstiem).

Nodokļus, kurus uzliek pagastu pašvaldības lauku iedzīvotājiem, beidzamie nespēj nomaksāt; mazākais pēdējos gados novērojams, ka uzkrājas arvienu lielāki nodokļu parādi. Parādu summas pēdējos gados un sevišķi 1928./1929. saimniecības gadā pieaugušas ārkārtējos apmēros. 1927. gada 1. aprīlī nodokļu parādi līdzinājās 4,2, 1928. gadā — 5,2, bet 1929. gada 1. februārī 10,0 milj. ls*). No pēdējās summas 6,6 krīt uz

*) Pēc iekšlietu ministrijas pašvaldību departamenta skaitļiem.

Ieņēmumi pēc avotiem. — *Recettes par source*

№ № pēc kārtas *No. No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Ieņēmumi *Recettes*	Starp tiem — *Dont*				
			Kapitāli *Capitaux*	Īpašumi *Immeubles*	Uzņēmumi *Entreprises*	Nodokļi *Impôts*	Ārkārtēji *Extraordinaires*
			Ls				
1	Rīgas	1 225 482	5 101	36 367	98	872 153	230 728
2	Cēsu	703 822	270	30 561	5 320	574 828	45 139
3	Valmieras . . .	1 005 381	344	40 726	1 670	834 083	88 323
4	Valkas	747 109	405	33 110	2 778	607 338	57 192
5	Madonas	786 715	1 201	28 126	400	651 312	51 346
6	Liepājas	519 174	1 499	13 472	—	462 127	27 976
7	Aizputes	286 544	494	4 955	128	251 808	6 323
8	Kuldīgas	441 290	24	7 211	348	372 829	17 973
9	Ventspils . . .	289 982	69	9 218	—	231 730	22 742
10	Talsu	370 447	623	4 562	—	315 866	24 984
11	Tukuma	410 310	1 001	6 066	461	371 201	21 653
12	Jelgavas	939 778	1 834	27 118	2 226	790 860	45 316
13	Bauskas	554 794	463	8 979	160	452 909	53 803
14	Jēkabpils . . .	499 153	9 355	8 211	10 891	333 302	88 431
15	Ilukstes	362 494	1 061	5 214	1 150	229 848	18 027
16	Daugavpils . .	754 130	—	3 798	19 004	595 039	31 262
17	Rēzeknes . . .	698 142	12	5 807	—	553 388	82 147
18	Ludzas	414 071	—	5 539	—	297 683	37 724
19	Jaunlatgales . .	638 366	—	7 602	—	465 976	67 701
	Kopā — *Total* 1927/.1928.	**11 647 184**	**23 756**	**286 642**	**44 634**	**9 264 280**	**1 018 790**
	1926./1927.	**11 372 428**	**10 592**	**266 451**	**34 083**	**8 684 612**	**1 261 127**

Neiekasētie nodokļi. — *Impôts encaissés.*

	1927	1928	1927	1928
	1000 ls		Procentos no nodokļu budžēta *Pourcentage du budget des impôts*	
Rīgas	297	354	34,4	36,1
Cēsu	155	192	27,7	30,7
Valmieras . . .	271	275	34,5	32,2
Valkas	312	320	49,9	47,5
Madonas	203	222	31,8	31,2
Liepājas	76	113	20,7	21,9
Aizputes	62	82	23,7	28,9
Kuldīgas	142	195	32,2	40,9
Ventspils	50	68	22,7	26,6
Talsu	51	82	18,4	23,0
Tukuma	76	92	19,3	21,9
Jelgavas	312	322	36,9	34,8
Bauskas	174	245	38,6	47,2
Jēkabpils	147	158	47,7	44,4
Ilukstes	155	137	48,4	41,1
Daugavpils . .	607	778	79,2	95,8
Rēzeknes . . .	542	684	83,8	98,4
Ludzas	269	356	65,9	78,6
Jaunlatgales . .	305	544	55,4	88,7
Kopā *Total*	**4 204**	**5 218**	**43,2**	**48,0**

tekošā gada nenomaksātiem nodokļiem un 3,1 milj. ls uz iepriekšējiem gadiem. Ja arī pieņem, ka līdz budžeta gada beigām vēl atlikuši divi mēneši (februārs un marts) un ka šinī laikā daļu nodokļu nomaksās un ka 1928./1929. gads bija katastrofisks mūsu lauksaimniecībai un tas jāuzskata par izņēmuma gadu, tad tomēr arī iepriekšējos gados nodokļu parādi bija ļoti lieli. Ja vēl pieskaita citu nastu parādus, kas 1927. gadā līdzinājās 324.000 un 1928. g. — 396.000 ls, tad kopējā summa sasniedz 4,5 un 5,6 milj. latu. Neiekasētie nodokļi 1927. g. sastādīja — 43,2% un 1928. g. — 48,0% no budžetā paredzētiem nodokļiem. Tā kā pēdējā gadā tie jau sasnieguši gandrīz pusi. Atsevišķos apriņķos neiekasētie nodokļi (viņu parādi) ir diezgan nevienādi un viņi svārstās diezgan plašās robežās. Lielākā neiekasētā nodokļu summa ir Daugavpils apriņķī — 778.000 ls apmērā, Rēzeknes — 684.000, Jaunlatgales — 544.000 un Ludzas — 356.000 ls. Tā kā neiekasēto parādu ziņā Latgale stādāma pirmā vietā. Pārējos apriņķos lielākie nodokļu parādi sastopami Rīgas apriņķī — 354.000 ls, Jelgavas 322.000, Madonas — 320.000 ls apmērā, kā arī citos apriņķos. Mazākie parādi — Aizputes un Talsu apriņķos pa 82.000, Tukuma 92.000 ls u. t. t. Tādā kārtā, nav neviena tāda apriņķa, kur iedzīvotājiem nebūtu nodokļu parāda.

Nodokļu parādi 1928. gada 1. aprīlī. — *Dettes des impôts au 1 avril 1928.*

Nr. Nr. pēc kārtas / *Nr. N. d'ordre*	Apriņķi / *Districts*	Nav parādu / *Sans dettes*	Līdz 1000 ls / *Jusqu'à*	1001 — 2000	2001 — 3000	3001 — 4000	4001 — 5000	5001 — 6000	6001 — 7000	7001 — 8000	8001 — 9000	9001 — 10 000	10 001 — 15 000	15 001 — 20 000	20 001 — 25 000	Pārī pār 25 000 / *Plus de*
		Pagastu skaits — *Nombre des communes rurales*														
1	Rīgas	—	1	8	5	6	11	5	4	3	3	4	4	2	2	—
2	Cēsu	1	8	5	5	5	3	3	1	2	—	—	6	—	—	1
3	Valmieras . . .	—	1	5	14	11	5	4	—	4	1	1	3	1	1	1
4	Valkas	—	1	3	5	6	4	3	1	—	3	1	8	1	2	1
5	Madonas	—	4	1	9	5	5	6	3	3	—	—	4	2	—	—
6	Liepājas	—	2	5	8	3	1	2	5	—	1	1	1	—	—	—
7	Aizputes	—	4	3	1	1	3	3	—	—	2	—	2	—	—	—
8	Kuldīgas	—	—	2	1	4	2	1	—	1	2	—	6	—	—	2
9	Ventspils	1	1	4	—	3	1	1	1	—	—	—	1	1	—	—
10	Talsu	—	2	2	3	3	2	1	1	1	2	—	1	—	—	—
11	Tukuma	1	3	3	4	4	4	2	1	1	1	—	1	—	—	—
12	Jelgavas	—	1	2	2	4	6	6	2	4	1	2	6	3	1	1
13	Bauskas	—	—	—	1	1	5	2	—	1	—	—	4	—	4	2
14	Jēkabpils	—	—	2	3	2	1	1	2	2	—	1	2	1	1	1
15	Ilūkstes	—	1	1	—	2	3	4	1	1	—	1	4	1	—	—
16	Daugavpils . .	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	3	15
17	Rēzeknes . . .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	2	14
18	Ludzas	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	7
19	Jaunlatgales . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	10
	Kopā — *Total* 1928. . .	**4**	**29**	**46**	**61**	**60**	**58**	**45**	**22**	**23**	**16**	**12**	**54**	**17**	**19**	**55**
	1927. . .	**3**	**52**	**60**	**54**	**69**	**50**	**38**	**30**	**22**	**18**	**9**	**39**	**22**	**21**	**35**

1928. gada 1. aprīlī visā Latvijā bija tikai 10 pagasti, kur iedzīvotāji visus nodokļus pagastu pašvaldībām bija samaksājuši. Starp citu arī Latgalē skaitījās 6 tādi pagasti, kur, laikam gan, pagastu pašvaldības nodokļu maksātājiem parādu summas būs atlaidušas. Ievērību pelna arī tas apstāklis, ka nodokļu parādi pastāvīgi pie-

aug. Pagastu skaits ar lieliem nodokļu parādiem gada laikā stipri pieaudzis, bet ar maziem — samazinājies. 1927. gada 1. aprīlī skaitījās 112 pagastu, no kuriem katrā nodokļu summa nepārsniedz 2.000 ls, bet 1928. gadā viņu palicis tikai — 75. Turpretim pagastu skaits ar lieliem nodokļu parādiem pieaudzis. 1927. gada 1. aprīlī pa visu valsti tikai 117 pagastos nodokļu parādi bija lielāki par 10.000 ls, bet gadu vēlāk šādu pagastu skaits pieaudzis uz 141. 1927. gadā 35 pagastos nodokļu parādi bija lielāki par 25.000 ls, bet 1928. g. šādu pagastu skaits pieauga jau uz 51.

Pašreizējais lauku pašvaldību stāvoklis pasliktinājies tai ziņā, ka tagad nodokļi atlaisti uz likuma pamata un tos nemaz nedrīkstēs iekasēt.

Tik lielas nodokļu parāda summas nevar izskaidrot tikai ar to, ka iedzīvotāji būtu ļoti apgrūtināti un tie nespētu maksāt uzliktās nastas. Ja tas būtu tā, tad nodokļu parādu lietā atsevišķos pagastos nebūtu tik lielas izšķirības. Tanī laikā, kad dažos pagastos nodokļu parādu summas ir ļoti niecīgas un tās palikušas tikai no iepriekšējā gada, citos nodokļu parādu summas ir pārāk lielas un tās sakrājušās 3—4 gadu laikā. Nodokļu parādnieki ir maksātspējīgi un viņu saimniecības neatrodas tādā stāvoklī, ka nodokļu parādu nomaksa draudētu izpu-tināt saimniecību. Jo tādām saimniecībām pagastu valdes nodokļus atlaiž. 1926./1927. saimniecības gadā atlaists 996.000 un 1927. līdz 1928. g. — 968.000 ls. Tā kā pārējie nodokļu parādnieki uzskatāmi par tādiem, kas tos var samaksāt, bet dažu apstākļu dēļ tas nav izdarīts. Un šinī ziņā pa daļai vainojami nodokļu iekasētāji. Līdz 1928. gada neražas un plūdu gadiem nodokļus no lauku iedzīvotājiem varēja iekasēt un, ja tas būtu izdarīts, tad lauku pašvaldības neatrastos tik grūtos finansiēlos apstākļos, un viņu stāvoklis nebūtu tik grūts, kādu tās tagad pārdzīvo.

Atlaists vai nav piedzenams

Impôts dégrevés ou non recouvrables

	1926/1927	1927/1928
	1000 ls	
Rīgas apr. *distr.*	217	249
Cēsu „ „	39	26
Valmieras apr. „	28	28
Valkas „ „	47	28
Madonas „ „	49	37
Liepājas „ „	111	61
Aizputes „ „	10	18
Kuldigas „ „	39	25
Ventspils „ „	32	27
Talsu „ „	35	33
Tukuma „ „	23	16
Jelgavas „ „	54	81
Bauskas „ „	43	90
Jēkabpils „ „	11	10
Ilukstes „ „	38	15
Daugavpils „ „	68	46
Rēzeknes „ „	25	43
Ludzas „ „	26	43
Jaunlatgales apr.	100	93
Kopā — *Total*	996	968

Izdevumi: *Dépenses:*	Budžets *Budget* 1926./1927.	1927./1928.	Faktiskie *Effectives* 1926./1927.	1927./1928.	Procentes no *Pourcentage du* budžeta *budget* 1926./1927.	1927./1928.
	1 000 ls					
Administrātīvie — *Administratives*	3 424	3 591	3 361	3 482	98,1	96,9
Nespējniekiem — *Indigents* . . .	2 049	2 172	1 689	1 798	82,3	82,8
Izglītībai — *Instruction*	1 924	2 122	1 725	1 727	89,6	81,3
Veselībai — *L'Hygiène*	362	420	312	368	86,1	87,6
Apriņķiem — *Districts.* , . . .	2 852	2 686	2 505	2 354	87,8	87,6
Parādi un procen.—*Dettes et intérêts*	288	327	213	171	73,9	52,3

Izdevumi arī nav segti vienādās attiecībās. Gandrīz pilnīgi segti administrātīvie izdevumi. Starp viņiem, kā zināms, lielā pārsvarā ir darbinieku algas, pagasta mājas uzturēšana, policijas dzīvokļi u. t. t. Tie visi tādi izdevumi, kurus nav iespējams samazināt. Jo darbiniekiem algas jāmaksā, pagasta māja zināmā kārtībā jāuztura jāapsilda, jāapgaismo u. t. t. Tāpat arī policijas darbiniekiem jāierāda dzīvokļi un jāgādā par viņu uzturēšanu. Tāpēc arī šie izdevumi segti 96,9% apmēros no budžetā paredzētām summām (1926./1927. saimniecības gadā procents ir vēl augstāks).

Nr. Nr. pēc kārtas *No. No d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Izdevumi *Dépenses*	Starp tiem — *Dont* Administrāt. *Administrat.*	Nespējnieku *Indigents*	Izglītibas *Instruction*	Veselības *L'Hygiène*	Apriņķiem *Districts*
		Ls					
1	Rīgas	1 225 661	337 582	191 695	177 436	31 042	161 536
2	Cēsu	674 968	188 053	126 972	95 784	40 627	153 120
3	Valmieras . . .	982 829	311 008	168 264	135 245	25 825	217 095
4	Valkas	728 941	232 538	135 616	99 689	28 207	132 110
5	Madonas	766 847	208 544	149 833	93 710	23 263	198 022
6	Liepājas	507 784	165 607	97 523	64 151	36 403	105 357
7	Aizputes	283 128	87 678	58 806	44 706	12 654	49 240
8	Kuldīgas	433 651	125 707	72 716	69 835	26 390	102 152
9	Ventspils	275 516	76 640	63 946	39 665	20 023	21 843
10	Talsu	361 948	108 036	103 032	49 654	15 566	50 572
11	Tukuma	403 279	119 716	80 313	76 484	16 460	76 750
12	Jelgavas	958 595	278 474	218 749	152 202	48 259	139 073
13	Bauskas	541 940	156 505	109 466	80 958	13 576	108 156
14	Jēkabpils	490 697	125 445	79 243	57 677	15 842	41 067
15	Ilūkstes	365 358	123 461	41 017	48 338	2 057	63 171
16	Daugavpils . .	784 714	276 178	26 432	128 007	7 095	219 231
17	Rēzeknes . . .	706 202	208 963	20 779	114 725	2 420	253 398
18	Ludzas	446 115	155 697	24 919	85 044	382	78 124
19	Jaunlatgales . .	632 231	195 675	28 984	113 657	2 016	183 522
	Kopā — *Total* 1927./1928.	**11 570 404**	**3 481 507**	**1 798 305**	**1 726 967**	**368 107**	**2 353 539**
	1926./1927.	**11 257 381**	**3 360 662**	**1 689 078**	**1 724 897**	**312 219**	**2 504 523**

Pārējie izdevumi segti daudz nepilnīgāki. Veselības veicināšanai un nomaksas apriņķiem izdarītas tikai 87,6% apmērā, nespējnieku uzturēšanai izdoti 82,8% no paredzētām summam izglītībai 81,3%. Mazākā daļa no paredzētās summas izdota parādu un procentu nomaksai. Šis postenis ir viens no tiem, ar kuriem pagastu pašvaldības sabalansē savus ieņēmumus un izdevumus. Parādu un procentu nomaksu izdara tikai tai gadījumā, ja paliek lieki līdzekļi, pretējā gadījumā tie paliek nenomaksāti. Un pēc būtības stāvoklis jau arī ir tāds, ka lielākā daļa aizņēmumu saņemti no valsts, bet pēdējā katru gadu izsniedz jaunus pabalstus. Tomēr budžetā parādu un procentu nomaksas summas ir jāparedz, jo to prasa pagastu pašvaldību likums.

Pa atsevišķiem apriņķiem paredzētās un nomaksātās parādu summas ir ļoti dažādas. Dažu apriņķu pagasti, kaut gan parādu un procentu nomaksai ir paredzējuši lielākas summas, tomēr nomaksājuši nav ne santimu; bet ir arī tādi pagasti, kas nomaksājuši lielākas summas, kā budžetā pare-

Apriņķi *Districts*	Parādu un procentu nomaksa *Paiement des dettes et des intérêts* Faktiski — *Effective* 1926./1927.	1927./1928.
Rīgas	68 871	55 369
Cēsu	6 788	10 598
Valmieras	7 651	14 234
Valkas	1 033	2 684
Madonas	19 398	19 683
Liepājas	1 896	1 902
Aizputes	—	2 933
Kuldīgas	2 841	3 665
Ventspils	2 614	7 726
Talsu	6 546	2 762
Tukuma	4 481	4 679
Jelgavas	9 915	14 723
Bauskas	4 121	839
Jēkabpils	2 430	—
Ilūkstes	3 402	13 728
Daugavpils	22 099	3 724
Rēzeknes	38 537	—
Ludzas	8 933	11 847
Jaulatgales	1 504	—
Kopā — *Total*	**213 060**	**171 096**

dzēts. Par pēdējo tomēr jāsaka tas, ka šeit diference, t. i., kad parādi nomaksāti par lielākām summām, kā tas budžetā paredzēts, pa daļai izskaidrojama ar to, ka pie parādu un procentu nomaksas ieskaitīti arī dažādi citi ārkārtēji maksājumi. Pēc budžetu parauga (Iekšlietu ministrijas pašvaldības departamenta) parādu un procentu nodaļā ieskaitīti arī atmaksājami izdevumi un ārkārtēji neparedzēti izdevumi. Pēc būtības pēdējos divus posteņus nevar pieskaitīt pie parādu un procentu nomaksas.

V. Pagastu pašvaldību līdzekļu un mantas stāvoklis.
V. Moyens et état financier des institutions autonomes des communes rurales.

Pagastu pašvaldību līdzekļu un mantas stāvokli var noskaidrot pēc viņu bilancēm. Pagastu darbiniekiem tā jāsastāda katra budžeta gada beigās. Līdz 1929. g. 1. apr. grāmatvedība nebija pilnīgi noteikta, bet sākot ar minēto termiņu visām pagastu pašvaldībām jāpieturas pie vienveidīgām grāmatām. Nepieciešamo grāmatu paraugi publicēti Iekšlietu ministrijas virsgrāmatveža P. Graudiņa un Rīgas apriņķa valdes grāmatveža J. Mazīša sastādītā un pašvaldības departamenta lauku nodaļas vadītāja P. Klinklāva rediģētā „Rokas grāmatā pašvaldību darbiniekiem.“ Pēc šiem paraugiem pagastu pašvaldībām jāieved savas grāmatas sākot ar 1929. g. 1. aprīli. Paredzētā grāmatvedības kārtība ir stipri komplicēta, bet ja viņu pareizi izpildīs, tad, tiešām, par pagastu saimniecību dabūs pilnīgu ainu. Tikai jašaubas, vai tas tuvākā nākotnē pagastu pašvaldību darbiniekiem būs pa spēkam.

Arī līdz šim bilances jau sastādīja pēc paredzētā parauga. Tomēr pēc būtības tās

Pagastu pašvaldību bilances. — *Bilans des institutions autonomes des com. rurales.*

№№ pēc kārtas *Nr. Nr. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Kopsummā *Somme générale* 1927	Kopsummā *Somme générale* 1928	starpība *différence* + |	Caurmērā uz vienu *Moyenne par* pagastu *commune rurale* 1927	pagastu *commune rurale* 1928	iedzīvotāju *habitant* 1927	iedzīvotāju *habitant* 1928
		1000 ls						
1	Rīgas	5 860	6 310	+ 450	101 034	108 793	67,26	67,78
2	Cēsu	1 445	1 849	+ 404	36 125	46 225	26,63	32,69
3	Valmieras . .	2 875	3 425	+ 550	55 288	65 865	40,60	45,22
4	Valkas . . .	2 473	3 233	+ 760	63 410	82 897	37,46	45,67
5	Madonas . . .	2 545	3 105	+ 560	60 595	73 929	36,86	43,05
6	Liepājas . .	957	1 200	+ 243	33 000	41 379	21,06	22,37
7	Aizputes . .	464	716	+ 252	24 421	37 684	15,45	23,94
8	Kuldīgas . .	1 230	1 635	+ 405	55 909	77 857	27,80	36,43
9	Ventspils . .	290	443	+ 153	20 714	31 643	8,98	13,42
10	Talsu	534	729	+ 195	29 667	40 500	16,82	21,07
11	Tukuma . . .	1 278	1 480	+ 202	51 120	59 200	37,74	40,08
12	Jelgavas . . .	2 309	2 821	+ 512	56 317	68 805	38,19	42,80
13	Bauskas . . .	1 001	1 622	+ 621	50 050	81 100	25,38	38,41
14	Jēkabpils . .	1 172	1 760	+ 588	61 684	92 632	32,79	47,01
15	Ilukstes . . .	666	930	+ 264	35 053	48 947	14,37	19,27
16	Daugavpils . .	1 349	1 756	+ 407	61 318	79 818	9,03	10,61
17	Rēzeknes . .	1 414	2 151	+ 737	74 421	113 211	10,97	15,72
18	Ludzas . . .	966	1 139	+ 173	80 500	94 917	11,69	12,98
19	Jaunlatgales .	820	1 143	+ 323	68 333	95 250	8,13	10,84
	Kopā—*Total* .	**29 648**	**37 447**	**+ 7 799**	**56 797**	**71 875**	**24,53**	**29,01**

vēl nevar pretendēt uz pilnīgu pareizību. Tā, piemēram, viens no svarīgākiem defektiem, kuru bieži pielaidušas pagastu pašvaldības, ir nepareiza nekustamu īpašumu atzīmēšana bilancē, kaut gan iekšlietu ministrijas instrukcijās teikts, ka žurnālā — galvenā grāmatā, un līdz ar to bilancē, jāieraksta nekustamu īpašumu faktiskā tirgus vērtība pēc lietpratēju taksācijas. Neskatoties uz atsevišķiem defektiem, tomēr ir jau iespējams spriest par pagastu pašvaldību līdzekļu un mantas stāvokli.

Ziņas ir sakopotas par 1927. un 1928. g. (uz 1. aprīli). Gada laikā pagastu pašvaldību bilances pieaugušas no 29,6 uz 37,4 vai par 17,8 milj. ls. Lielākās bilances ir Rīgas apriņķi — 6,3, Valmieras — 3,4, Valkas — 3,2 un Madonas — 3,1 milj. ls apmērā. Mazākās — Ventspils, Aizputes un Talsu apriņķos. Vienam pagastam caurmērā lielākā bilance ir Rēzeknes apriņķī — 113.200 ls apmērā, Rīgas — 108.800, Jaunlatgales — 95.250, Ludzas apriņķī — 94.900 ls u. t. t. Latgales lielajos pagastos bilances ir stipri prāvākas par visu valsts caurmēru. Bet ja salīdzina bilances summas uz vienu lauku iedzīvotāju, tad Latgalē tās iznāk stipri mazākas kā pārējā Latvijā. Jaunlatgales apriņķī caurmērā uz iedzīvotāju iznāk 10 lati 84 sant. liela bilances summa, Daugavpils apriņķī — 10 lati 61 sant., Ludzas — 10 lati 98 sant. un Rēzeknes — 15 lati 72 sant., turpretim Rīgas apriņķī tās sasniedz — 67 lati 78 sant., Jēkabpils — 47 lati 01 sant., Valkas — 45 lati 67 sant., Valmieras — 45 lati 22 sant. u.t.t. Tā kā Latgalē lielās bilances summas izskaidrojamas tikai ar to, ka pagasti apvieno ļoti lielu iedzīvotāju skaitu, bet ja bilances summas aprēķina uz iedzīvotāju skaitu tad tās ir stipri mazākas, kā pārējā Latvijā.

Līdz ar bilances kopsummas pieaugšanu viņas stipri palielinās arī atsevišķos pagastos. Tāpēc ja izdara pagastu grupējumu pēc viņu bilanču lieluma, tad gada laikā novērojamas lielas pārmaiņas. Stipri samazinās to pagastu skaits, kur viņas darbojas ar niecīgām bilancēm. Uz viņu rēķina pieaug pagastu skaits ar vidējām un lielām bilancēm. 1927. gada aprilī pagastu skaits ar bilancēm līdz 25.000 ls bija 147, bet gada laikā viņš samazinājies uz 85. Viņu vietā pieaudzis to pagastu skaits, kas darbojas ar 50—150.000 ls lielām bilancēm. Šādu pagastu 1927. gada 1. apr. bija — 221, bet 1928. gadā — 272. Pagastu skaits ar lielajām bilancēm (pāri pa 200.000 ls) pieaudzis par 10 — uz 18.

Pagastu skaits pēc bilanču lieluma.
Nombre des communes rurales par grandeur des bilans.

No.No.	Apriņķi *Districts*	līdz *jusqu' à* 25 000	no — *de* 25 001 — 50 000	no — *de* 50 001 — 100 000	no — *de* 100 001 — 150 000	no — *de* 150 001 — 200 000	pāri par *plus de* 200 000	Nezin. *Inconnu*	Kopā *Total*
1	Rīgas	2	8	21	14	5	8	—	58
2	Cēsu	18	9	9	2	1	1	—	40
3	Valmieras . .	4	15	26	5	—	2	—	52
4	Valkas . . .	2	11	15	5	3	3	—	39
5	Madonas . . .	7	8	17	7	1	2	—	42
6	Liepājas . .	10	10	8	1	—	—	--	29
7	Aizputes . .	6	9	4	—	—	—	—	19
8	Kuldīgas . .	5	4	6	5	—	1	—	21
9	Ventspils . .	8	4	1	1	—	—	—	14
10	Talsu	5	10	3	—	—	—	—	18
11	Tukuma . . .	6	9	4	4	2	—	—	25
12	Jelgavas . . .	3	11	22	4	1	—	—	41
13	Bauskas . . .	1	—	14	4	1	—	—	20
14	Jēkabpils . .	1	5	5	4	4	—	—	19
15	Ilūkstes . . .	4	6	8	1	—	—	—	19
16	Daugavpils . .	2	1	14	3	2	—	—	22
17	Rēzeknes . .	—	—	9	6	3	1	—	19
18	Ludzas . . .	—	1	6	5	—	—	—	12
19	Jaunlatgales .	1	—	5	4	2	—	—	12
	Kopā — *Total* 1928	**85**	**121**	**197**	**75**	**25**	**18**	—	**521**
	1927	**147**	**129**	**169**	**52**	**16**	**8**	**1**	**522**

Atsevišķos pagastos gada laikā ar bilancēm novērojamas ļoti lielas pārmaiņas, noticis ļoti interesants viņu pieaugums.

Pa atsevišķiem bilances posteņiem pieaugums ir nevienāds:

	1927	1928	+ Starpība — *Différence*	1927 Proc.—	1928 *Pourcentage*
	1 000 ls				
Kase — *Encaisse*	1 072	1 039	— 33	3,6	2,8
Tekoši rēķini un noguldījumi — *Comptes courants et dépôts*	159	327	+ 168	0,5	0,9
Vērtspapīri — *Valeurs mobilières*	194	208	+ 14	0,7	0,6
Dažādas iestādes un personas — *Diverses personnes et établissements*	477	1 188	+ 711	1,6	3,2
Nepiedzīti nodokļi — *Impôts non reçus*	4 204	5 218	+1 014	14,2	13,9
Citi budžetu ieņēmumi — *Autres recet. du budget*	324	396	+ 72	1,2	1,1
Caurejošas summas — *Sommes transitoires*	—	47	+ 47	—	0,1
Inventārs — *Inventaire*	2 078	2 394	+ 316	7,0	6,4
Materiāli un preces — *Matériaux et marchand.*	33	225	+ 192	0,1	0,6
Nekustami īpašumi *Immeubles*	20 885	25 973	+5 088	70,4	69,3
Iztrūkums — *Déficit*	221	433	+ 212	0,7	1,1
Kopā *Total*	**29 647**	**37 447**	**+7 800**	**100,0**	**100,0**

Lielākais pieaugums redzams pie nekustamas mantas: 1927. gada 1. aprīlī tā līdzinājās — 20,9, bet 1928. g. — 26,0 milj. ls, vai viņas pieaugums par 5,1 milj. ls. Kaut gan nekustamu īpašumu vērtība pieaugusi par tik ievērojamu summu, tomēr viņu nozīme aktīvā nav cēlusēs, bet tā pat kritusi. Daži citi aktīva posteņi pieauguši daudz straujāki kā nekustamas mantas vērtība. Lielākā daļa no nekustamas mantas vērtības iznāk uz skolas ēkām un pie viņām piederošo zemi; šī nekustamā manta sastāda 52% no visu immobiļu vērtības.

Nekustamas mantas vērtība 1928. g. 1. aprīlī.
Valeurs des immeubles au 1. avril 1928.

	1 000 ls	Proc.—*Pourcentage*
Pagastu nams — *Localités des communes rurales*	6 589	25,4
Skolas ēkas — *Localités des écoles*	13 507	52,0
Saimnieciski uzņēmumi — *Entreprises économiques*	3 027	11,6
Patversmes un slimnīcas — *Asiles et hôpitaux*	2 574	9,9
Citi — *Autres*	276	1,1
Kopā — *Total*	**25 973**	**100,0**

Nākošā vietā stāv pagastu nami, kuru vērtība aprēķināta uz 6,6 milj. ls un viņas nozīme starp pārējiem nekustamiem īpašumiem sastāda ¼ daļu. Pie dažādiem saimnieciskiem uzņēmumiem, ieskaitot arī lauksaimniecības, piederošie nekustamie īpašumi pēc bilances līdzinās 3,0 milj. ls un sastāda mazliet vairāk par 1/9 daļu. Patversmju un slimnīcu ēkas ar zemi aprēķinātas uz 2,6 milj. ls un sastāda 1/10 daļu. Šeit uzskaitīto nekustamu īpašumu vērtība nav pilnīga. Viena daļa no viņiem nav nemaz bilancē ierakstīta vai arī to vērtība apzīmēta ļoti zemu. Tas, vispirms, attiecas uz nekustamiem īpašumiem, kas piešķirti no C. Z. I. K. — fonda zemēm. Tās bieži vēl nav korborētas un tāpēc pagastu valdes viņas bilancē neieskaita, un ja arī to dara, tad uzrādītā vērtība ļoti zema, jo bieži to apzīmē ar izpirkšanas maksu. Otrs, dažas pagastu valdes savus nekustamus īpašumus nav pārvērtējušas un uzrāda zem faktiskās tirgus cenas, bet nevis tā, kā tas noteikts instrukcijās. Pēdējos gados pagastu valdes šos trūkumus pastāvīgi izlabo. Arī 1927. gadā tas noticis un ar to pa daļai izskaidrojama ļoti straujā bilances pieaugšana. Nevar iedomāties, ka pagastu pašvaldības gada laikā iegādātos vai uzbūvētu jaunus nekustamus īpašumus par 5,1 milj. ls. Tas nav arī nemaz iespējams, jo budžetā tādas summas nebija paredzētas un pēc pagastu pārskatiem par budžetu izpildīšanu šādi līdzekļi nekustamu īpašumu iegādāšanai nav izdoti. Tāpēc lielākā daļa no nekustamu īpašumu pieaugšanas nāk uz viņu pārtaksēšanas rēķina.

Inventāra vērtība gada laikā pieaugusi par 0,3 uz 2,4 milj. ls. Aktīva struktūrā viņas nozīme stipri maza un pēdējā gadā tā

Pagastu pašvaldību bilances 1927.—1928. gadu 1. aprīlī.

№№ pēc kārtas *№№ d'ordre*	Rēķini *Comptes* / Apriņķi *Districts*	Aktīvs — *Actifs*: Kasē *Encaisse*	Tekoši rēķini un noguldījumi *Comptes courants et dépôts*	Vērtspapīri *Valeurs mobilières*	Dažādas personas un iestādes *Comptes de diverses personnes et établiss.*	Ieņēmumu budžets par pagāj. gadiem *Budget des recetttes des années préced.*: Nepiedz. nodokļi *Impôts non exigés*	Citi ieņēm. *Autres recettes*	Kopā *Total*	Caurejoš. summas *Sommes transitoires*	Inventārs *Inventaires*	Materiāli un preces *Matériaux et marchandises*	Nekustami īpašumi *Immeubles*	Iztrūkums *Déficit*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Rīgas . . .	94 357	33 900	32 187	79 737	353 529	49 183	402 712	6 242	220 384	14 100	5 337 109	89 367
2	Cēsu . . .	83 899	15 645	26 924	52 330	191 743	32 341	224 084	—	162 671	5 980	1 263 191	14 013
3	Valmieras . .	101 322	11 079	53 428	33 380	274 996	44 863	319 859	140	231 071	7 488	2 657 985	8 894
4	Valkas . . .	113 652	24 388	3 524	382 343	320 026	25 195	345 221	34 711	193 171	70 184	1 979 438	86 495
5	Madonas . .	67 724	8 967	5 051	11 618	222 333	26 599	248 932	—	176 824	1 306	2 541 095	43 645
6	Liepājas . .	34 955	30 678	1 078	2 843	112 722	4 568	117 290	—	92 657	300	920 693	—
7	Aizputes . .	22 156	6 763	12 253	1 361	81 891	3 532	85 423	—	59 940	—	519 754	8 414
8	Kuldīgas . .	39 183	4 661	7 727	15 382	194 785	27 467	222 252	523	91 569	1 269	1 252 108	—
9	Ventspils . .	17 835	24 136	2 658	1 104	67 838	1 220	69 058	513	70 961	—	256 372	151
10	Talsu . . .	25 055	11 245	2 729	3 227	81 546	1 873	83 419	—	51 293	4 260	539 213	8 447
11	Tukuma . .	24 663	16 463	4 476	10 870	92 143	5 307	97 450	1	121 344	19 536	1 175 527	9 223
12	Jelgavas . .	86 635	81 909	3 848	15 399	322 479	22 038	344 517	959	186 271	44 958	2 049 535	7 095
13	Bauskas . .	32 673	10 320	7 461	25 188	244 802	5 693	250 495	1	102 878	28 818	1 164 459	—
14	Jēkabpils . .	44 796	20 504	11 720	306 211	158 065	12 161	170 226	—	92 137	13 165	1 096 585	4 448
15	Ilūkstes . . .	32 109	11 925	2 868	—	137 373	43 438	180 811	3 579	98 872	—	599 454	—
16	Daugavpils .	47 347	22	4 917	88 713	778 342	18 032	796 374	632	217 040	5 078	553 758	42 649
17	Rēzeknes . .	88 087	1 304	18 893	118 422	684 015	5 068	689 083	—	62 150	—	1 077 527	95 656
18	Ludzas . . .	32 437	1 087	1 277	30 337	355 748	47 510	403 258	—	77 493	20	578 506	14 690
19	Jaunlatgales .	50 585	7 694	4 918	9 933	543 684	20 351	564 035	—	85 432	9 045	411 180	—
	Kopā — *Total* 1928. . . .	**1 039 470**	**322 690**	**207 937**	**1 188 398**	**5 218 060**	**396 439**	**5 614 499**	**47 301**	**2 394 158**	**225 507**	**25 973 489**	**433 187**
	1927. . . .	**1 072 475**	**158 565**	**194 074**	**476 986**	**4 203 642**	**323 639**	**4 527 281**	—	**2 078 332**	**33 412**	**20 884 768**	**221 467**

arī samazinājusēs. Inventāra grāmatas pagastu pašvaldibas ved pēc inventāra atrašanās vietām. Tāpēc ir iespējams konstatēt viņa vērtību pagasta valdē, skolās, patversmēs un slimnīcās, saimnieciskos uzņēmumos u. t. t. Katru gadu uz 1. aprīli inventāra vērtiba jāpārbauda un nolietojušies priekšmeti izslēdzami no saraksta, bet pārējie pārvērtējami. Tāpēc domājams, ka bilancē uzrādītā summa saskan ar faktisko tirgus vērtību.

Inventāra vērtība 1928. gada 1. aprīlī. — *Valeurs d'inventaire au 1 avril 1928.*

	1.000 ls	Procentos *Pourcentage*
Pagasta valdē — *Administration des com. rurales* .	650	27,1
Skolās — *Ecoles*	1.628	68,0
Patversmēs un slimnīcās — *Asiles et hôpitaux* . .	50	2,1
Saimnieciskos uzņēmumos — *Entreprises économiques*	52	2,2
Citur — *Autres*.	14	0,6
Kopā — *Total*	**2.394**	**100,0**

Tāpat kā nekustama manta, arī inventāra lielākā vērtība ieguldīta skolās. 1.628.000 ls apmērā tas sastāda 68,0% no visa inventāra. Nākošā vietā, gluži tāpat kā nekustama manta, ir pagasta nams, kur inventārs sastāda 27,1%. Samērā maz inventāra ir patversmēs un slimnīcās, kā arī saimnieciskos uzņēmumos.

No pārējiem aktīva posteņiem ievērību pelna neiekasēti budžetu ienākumi. Gada laikā tie pieauguši par 1,1 uz 5,6 milj. ls un aktīvā viņi sastāda 15%. Starp neienākušām budžeta summām lielākā daļa ir nodokļi un 1928. gada 1. aprīlī viņi sasniedza 5,2 milj. ls lielu summu, kas sastāda 39% no visa budžeta. Šī ļoti svarīgā parādība sīkāki ir apskatīta pagastu pašvaldibas ieņēmumos un izdevumos.

Pasīvā dominējošo lomu spēlē divi posteņi — nesegti maksājumi un pagastu pašvaldibas kapitāli. Lielākais no viņiem ir kapitāli, kas sastāda gandrīz 4/5 daļas no

Bilans des institut. autonomes des communes rurales au 1 avril 1927 et 1928.

Bilance *Bilan*	Pasīvs — *Passifs*: Izdevumu budžets: nesegti maksājumi pēc saraksta *Budget d. dépenses: paiements non recouverts d'après le reg.*	Valsts nodokļi *Impôts de l'Etat*	Dažādu personu un iestāžu rēķins *Comptes de diverses personnes et établissements*: Parāds valstij *Dettes d'Etat*	Obligaciju parādi *Dettes sur obligations*	Dažādi *Diverses*	Kopā *Total*	Caurejošas summas *Sommes transitoires*: Sēklas fonds *Fonds de sémences*	Pārejās summas *Autres sommes*	Kopā *Total*	Pagastu pašvaldību kapitāli *Fonds des institut. autonomes des communes rurales*
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
6 310 095	455 742	16 653	358 873	44 328	157 928	561 129	12 433	9 467	48 731	5 227 840
1 848 737	198 449	7 628	72 844	22 683	31 296	126 823	13 908	5 816	55 062	1 460 775
3 424 646	246 189	9 170	84 931	38 727	48 702	172 360	1 370	2 875	22 548	2 974 379
3 233 127	253 849	13 644	30 279	2 000	61 711	93 990	468 900	18 800	487 700	2 383 944
3 105 162	216 463	13 963	125 995	17 983	12 978	156 956	441	3 414	25 084	2 692 696
1 200 494	105 416	2 967	32 244	6 128	9 705	48 077	4 066	4 302	18 279	1 025 755
716 064	42 978	980	—	1 800	9 891	11 691	728	692	3 997	656 418
1 634 674	139 118	919	52 326	1 000	2 374	55 700	686	6 852	10 208	1 428 729
442 788	74 869	256	32 162	400	8 104	40 666	244	808	5 084	321 913
728 888	73 698	658	16 210	11 516	22 965	50 691	2 293	1 705	12 566	591 275
1 479 553	81 750	538	37 674	27 432	8 858	73 964	223	3 703	7 309	1 315 992
2 821 126	140 126	2 125	87 279	29 870	16 176	133 325	16 747	8 272	47 152	2 498 398
1 622 293	200 193	2 834	36 745	10 892	20 106	67 743	18 529	830	29 266	1 322 257
1 759 792	83 786	3 269	88 462	3 324	102 045	193 831	217 042	21 964	243 941	1 234 965
929 618	88 227	997	35 892	33 967	2 000	71 859	2 680	5 058	22 617	745 918
1 756 530	711 231	35 562	10 953	6 900	33 796	51 649	76 978	10 530	116 418	841 670
2 151 122	468 306	201 022	18 972	18 500	152 295	189 767	27 970	11 718	69 047	1 222 980
1 139 105	330 324	43 423	10 785	9 006	2 664	22 455	36 420	4 671	62 938	679 965
1 142 822	352 983	23 023	32 313	12 500	42 309	87 122	51	1 297	39 936	639 758
37 446 636	**4 263 697**	**379 631**	**1 164 939**	**298 956**	**745 903**	**2 209 798**	**901 709**	**122 774**	**1 327 883**	**29 265 627**
29 647 360	**3 617 556**	**328 942**	**1 121 872**	**251 670**	**758 117**	**2 131 659**	.	.	**399 169**	**23 170 034**

visiem līdzekļiem. Arī viņu pieaugums pagājušā gadā ir ļoti liels. 1927. gada 1. aprīlī pagastu pašvaldībām bija — 23,2, bet 1928. g. — 29,3 milj. latu lieli kapitāli. Gada laikā tie pieauguši par 6,1 milj. ls.

Pagastu pašvaldību līdzekļu stāvoklis.
Etat financier des institut. autonomes des communes rurales.

	1927	1923	± Starpība *Différence*	1927	1928
	1 000 ls			Procentos *Pourcentage*	
Nesegti maksājumi — *Paiement non recouverts*	3 618	4 264	+ 646	12,2	11,4
Valsts nodokļi — *Impôts de l'Etat*	329	380	+ 51	1,1	1,0
Parāds valstij — *Dettes d'Etat*.	1 122	1 165	+ 43	3,8	3,1
Obligāciju parādi — *Dettes sur obligations* . .	252	299	+ 47	0,9	0,8
Dažādi — *Diverses*.	758	746	— 12	2,6	2,0
Sēklas fonds — *Fonds de sémences*	399	902	+ 929	1,3	2,4
Pārējās summas — *Autres sommes*		426			1,1
Kapitāli — *Capitaux*	23 170	29 266	+ 6 096	78,1	78,2
Kopā — *Total*	**29 647**	**37 447**	**+ 7 800**	**100,0**	**100,0**

Par kapitālu uzkrāšanu ir paredzēts likumā par pagastu pašvaldību. Šis likums nosaka, ka budžetā var ievest sevišķas summas rezerves kapitāla dibināšanai vai papildināšanai. Rezerves kapitālam ik gadus var pieskaitīt līdz 2% no budžetā paredzētiem kārtējiem gada ienākumiem, kā arī rezerves kapitālu procentus. Šis summas pieskaitāmas rezerves kapitālam tik ilgi, kamēr viņš sasniedzis 25% no gada budžeta kārtējiem ienākumiem.

Rezerves kapitālā ieskaitāmi pagastu

pašvaldībām jau piederošie senākie pārtikas vai magazīnas kapitāli. Bez rezerves kapitālu uzkrāšanas likumā ir paredzēts, ka sevišķu uzdevumu veikšanai ar apriņķa valdes piekrišanu, var budžetā paredzēt summas speciāla kapitāla dibināšanai un papildināšanai. Šie kapitāli sastādās no: dāvinājumiem, no neparedzētiem ienākumiem, no budžetā speciāli ievestām summām un no agrākiem speciāliem kapitāliem. Pagastu pašvaldībās nav paredzēta obligātoriska rezerves u. c. kapitālu uzkrāšana, kā tas ir privātās sabiedriskās organizācijās, piemēram, kooperatīvās sabiedrībās. Pagastu pašvaldības to, pēc savas vēlēšanas, var darīt vai nedarīt. Rezerves kapitālu var izlietot atsevišķos gadījumos tikai ar apriņķa valdes piekrišanu.

Rezerves un dažādi speciāli kapitāli samērā sastāda niecīgu daļu no viņu kopsummas.

Pagastu pašvaldību kapitāli 1928. gada 1. aprilī.
Fonds des institut. autonomes des communes rurales au 1. avril 1928.

	1000 ls	Procentos *Pourcents*
Pamatu — *Fondamental.* .	26 811	91,6
Rezerves — *de réserve.* .	855	2,9
Ricības — *de roulement.* .	1 140	3,9
Pārējie — *autres*	459	1,6
Kopā — *Total.* . .	**29 265**	**100,0**

Vairāk kā $^{9}/_{10}$ daļas ir pamata kapitāls. Pamata kapitāls uzkrājies jau no iepriekšējiem (arī pirms kara) gadiem un ieguldīts viņš nekustamā mantā un inventārā. Tāpēc dabīgi, ka pagastu pašvaldībām, kam pieder lielāki nekustami īpašumi un ja tā pareizi novērtēta, tad arī pamata un līdz ar to viss kapitāls būs lielāks. Starp līdzekļiem diezgan lielu lomu spēlē nesegtie maksājumi. Tās ir tādas summas, kas paredzētas izdevumu budžetā, operācijas izdarītas, bet nav samaksātas. Tie ir pagastu pašvaldību tekošie parādi. Pēdējā gadā šie parādi pieauguši par 646.000 uz 4.264.000 ls. Kaut gan gada laikā summa diezgan ievērojami augusi, tomēr ne tik strauji, kā tas bija aktīvā ar nenomaksātiem nodokļiem. Arī paši nesegtie maksājumi nav tik lieli ka nesaņemtie nodokļi. Tomēr abas šīs parādības jāpieskaita pie negatīviem faktiem. Viņi ļoti lielā mērā apgrūtina pagastu darbību un rada tādus apstākļus, ka plānveidīga saimniecība ir apdraudēta. Pagastu pašvaldību organu aprēķini un kalkulācijas nepiepildās. Nepieciešami speŗami soļi, lai šo lieko balastu likvidētu. Pārējie parādi iztaisa 2,6 milj. ls un gada laikā tie pieauguši par 129.000 ls. Apgrozība ar posteni nav liela. Lielāko summu pagasta pašvaldības parādā valstij 1.165.000 ls apmērā, bet ja šo pieskaita vēl valsts nodokļus, tad tā sasniedz — 1,5 milj. ls. Līdzšinējā prakse ar valsts parādiem ir tāda, ka tos pēc kāda laika valsts ar pabalstu sedz. Obligāciju parādi 300.000 ls apmērā nav lieli. Dažādi parādi 146.000 ls apmērā 1927. gadā ir mazliet samazinājušies. Diezgan ievērojamas summas ir uz sēklas fonda rēķina. Sēklu izsniegšana lauksaimniekiem ir viens no pagastu pašvaldību diezgan ievērojamiem uzdevumiem. Šo operāciju nozīme ar katru gadu pieaug. 1927. gada 1. aprīlī uz sēklu fondu rēķina (kopā ar pārējošām summām) skaitījās 0,4, bet 1928. g. — 1,3, vai pieaugums par 0,9 milj. ls. 1929. gadā šo operāciju nozīme un apmēri pieauguši ārkārtēji. Uz sēklas fonda rēķina skaitīsies miljoniem latu lielas summas. Arī šo rēķinu nokārtošana jādomā vilksies diezgan ilgi un cik paredzams būs diezgan komplicēta.

Pagastu pašvaldību līdzekļu un mantas stāvoklis un dinamika atšķiras no privātām sabiedriskām organizācijām. Pagastu pašvaldības tā ir atkarīgas ne tikai no saimnieciskiem apstākļiem, bet arī no likumdošanas un valsts budžeta. Paredzot valsts budžetā pagastu pašvaldībām jaunus pabalstus un aizdevumus, vai arī uzticot jaunas funkcijas, līdz ar to stipri grozās viņu bilance — un pa gadiem mantas un līdzekļu kustība. Tāpēc pie pagastu pašvaldību bilanču apskatīšanas arvienu jāņem vērā pārmaiņas, kādas notikušas likumdošanā un kādu iespaidu tās uz pagastu pašvaldību mantas un līdzekļu stāvokli ir atstājušas.

VI. Apriņķu pašvaldības.
VI. Institutions autonomes de districts.

Apriņķu pašvaldību darbība izpaužas vairākos virzienos. Tās rūpējas par apriņķa labierīcību, veicinot pagastu pašvaldībām uzliktos pienākumus, kuŗus tās katra atsevišķi nevar vai, ievērojot lietderību, nevēlas veikt; pārrauga un saskaņo tai padoto pašvaldību darbību likumības un lietderības ziņā; izpilda visus citus pienākumus, kuŗi ar likumu uzlikti apriņķa pašvaldībai. Tādā kārtā, apriņķu pašvaldību darbība norit divos galvenos virzienos: tieši gādā par apriņķa labierīcību un saimniecību un saskaņo un pārrauga pagastu pašvaldību darbību. Izpildot savu pirmo uzdevumu tās: a) gādā par skolas un ārpusskolas izglītību, b) gādā par veselības aizsardzību un sērgu apkaŗošanu, c) rūpējas par sociālo apgādību, d) sekmē lauksaimniecību un tirdzniecību, e) veicina kooperāciju, f) rūpējas vajadzības gadījumā par sabiedrisku darbu organizēšanu apriņķī, g) organizē apdrošināšanu pret ugunsgrēkiem, krusu, plūdiem un citiem nelaimes gadījumiem, un palīdzības sniegšanu šādos gadījumos, h) rūpējas par juridiskās palīdzības sniegšanu apriņķa iedzīvotājiem, i) gādā par agronomisko palīdzību un k) sekmē būvniecību. Apriņķu pašvaldību tiešā darbība ir plašāka, kā pagastos. Viņas, pa lielākai daļai veic tādus darbus, kas pagasta pašvaldībām nav pa spēkam; no otras puses apriņķa pašvaldību darbības aplokā neietilpst daži tādi uzdevumi, kuŗus veic vienīgi pagastu pašvaldības. Pagastu pašvaldības darbības pārraudzības un saskaņošanas nolūkā apriņķa valdes: a) apstiprinā pagastu padomju lēmumus jautājumos, kuŗi uzlikti tai ar likumu (par pagastu pašvaldību nekustamu īpašumu iegūšanu, pagastam piederošo īpašumu atsavināšanu, iekīlāšanu un apmainīšanu; par speciālu pagastu kapitāla izlietošanu iepriekš neparedzētiem mērķiem; par līgumiem, kuŗi slēgti uz laiku, ilgāku par gadu un pārsniedz ¼ daļu no pagasta gada budžeta; par piedalīšanos un iestāšanos iestādēs un uzņēmumos pagastu pašvaldības vārdā, ja tas saistīts ar mantas atbildību un pārsniedz ¼ no pagasta gada budžeta; par ceļu uzturēšanu; par pagasta budžetu un nodokļu normu nosacīšanu, cik tālu tas nav noteikts likumā; par noteikumiem, kas attiecās uz tirdzniecibas-rūpniecības iestādēm; par reibinošu dzērienu pārdotavu un izgatavotavu atvēršanu), b) izdod ar Iekšlietu ministrijas piekrišanu instrukcijas pagastu padomēm, valdēm un revīzijas komisijām, c) nosaka un saskaņo apriņķī pabalstu normas nespējniekiem un slimiem, d) izspriež sūdzības par pagastu padomju un valžu lēmumiem un rīcību, e) skata cauri pagastu pašvaldības organu lēmumus un, ja atrod par nelikumīgiem vai nelietderīgiem, atceļ tos, f) pārrauga pagastu pašvaldības organu darbību pēc Iekšlietu ministrijas apstiprinātās instrukcijas un ziņo par pielaistiem pārkāpumiem tiesu iestādēm, g) izlemj jautājumus par pašvaldību amatpersonu un darbinieku vajāšanas iesākšanu tiesas ceļā par pārkāpumiem un noziegumiem, kas nodarīti amata pienākumus izpildot, kā arī par atstādīšanu no amata līdz tiesas spriedumam, h) apriņķa valde lemj par pagastu pašvaldību amatpersonu sodīšanu disciplinārā kārtā par nolaidībām vai vilcināšanos pienākumu izpildīšanā, pie kam sodi var būt — piezīme, brīdinājums, vai naudas sods ne augstāks par 20 latiem. Apriņķa valdes lēmumi ir saistoši pagastu pašvaldībām, bet tos var pārsūdzēt likumības ziņā — apgabaltiesā,

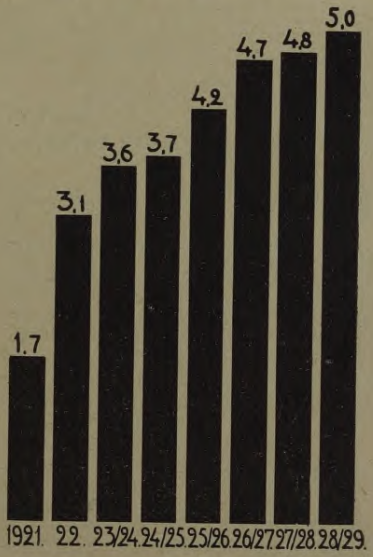

Budžetu kopsumma milj. ls
Total général des budgets en millions de lats.

bet lietderības ziņā Iekšlietu ministrijā. Apriņķu valžu darbība pagastu pašvaldību pārraudzības lietā ir ļoti plaša un daudzpu-

sīga. Pagastu pašvaldības savā ziņā ir pilnīgi padotas apriņķu valdēm. Un ja ņem vērā, ka apriņķu valdes priekšsēdētājus iecel Iekšlietu ministrija, kuriem pie darbības noteikšanas piekrīt sevišķi ievērojama loma, kā arī Iekšlietu ministrija pārrauga apriņķu valžu darbību netik vien pēc likumības, bet daži lēmumi izpildāmi vienīgi ar Iekšlietu ministrijas piekrišanu, tad jānāk pie slēdziena, ka visu svarīgāko jautājumu noteikšana piekrīt Iekšlietu ministrijai. Mazākais katram vienam lauku pašvaldības solim viņai ir iespējams sekot un to iespaidot. Šāda kārtība, pie pāšreizējiem apstākļiem, kad valsts pašvaldībām dod (to redzēs vēlāk) tik lielus pabalstus, ir nepieciešama.

Apriņķu pašvaldību darbības apmēri un veids visos apriņķos nav vienādi. Tā darbības nozare, ko viņām uzliek likums, izpilda visas apriņķu pašvaldības. Bet tie uzdevumi, kurus sadala starp pagastiem, ir nevienādi. Atsevišķām apriņķu valdēm tie ir plašāki, dažām atkal šaurāki. Tāpēc budžetu pieaugums pa atsevišķiem apriņķiem nav vienāds.

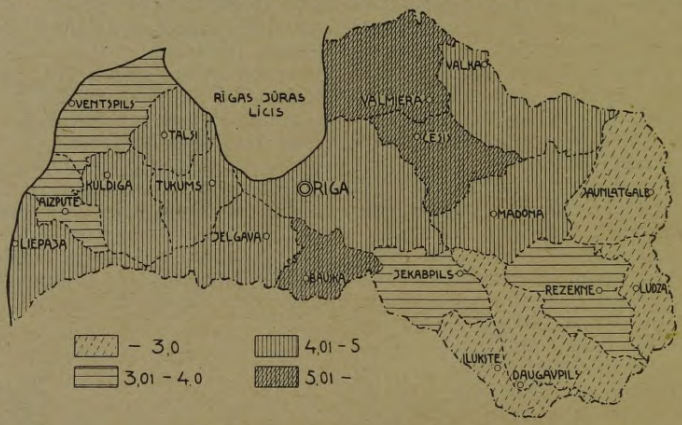

Budžeti uz iedzīvotāju (ls)
Total des budgets en moyenne par habitant (ls).

Salīdzinot ar pagastu pašvaldībām, apriņķi darbojās ar daudz mazākiem budžetiem. Arī apriņķu valžu budžetu pieaugums nav tik straujš kā pagastos. Pagastu pašvaldībām ar katru gadu uz likuma pamata nāk klāt jauni izdevumi. Apriņķu pašvaldībām šādu jaunu pienākumu ir mazāk. Un ja arī uzliek, tad jauno izdevumu segšanai saņem līdzekļus no valsts kases pabalstu veidā. Tāpēc, kaut-gan apriņķu valžu budžets pieaudzis, tomēr tas sastāda mazāku procentu un vēl mazāku summu, kā pagastos. Pagastu pašvaldību budžeti pieauguši no 3,0 uz 13,3 vai par 10,3 milj. ls, bet apriņķu valžu no 1,7 uz 5,0 vai par 3,3 milj. ls. Pagastos tie palielinājušies 4,4, bet apriņķos 2,9 kārtīgi. Pa atsevišķiem gadiem apriņķu pašvaldības darbojušās ar šādām budžetu summam:

	Kosumā *Total général*	± Starpība *Différence*	1921. = 100	Caurmērā uz vienu apr. ls *Moyenne par district*
	Milj. ls — *en millions de ls*			
1921. gadā	1,73	—	100	101 765
1922. „	3,08	+ 1,35	172	181 176
1923./1924. budž. gadā	3,64	+ 0,56	210	214 118
1924./1925. „ „	3,72	+ 0,08	215	218 823
1925./1926. „ „	4,21	+ 0,49	243	221 579
1926./1927. „ „	4,65	+ 0,44	263	244 737
1927./1928. „ „	4,79	+ 0,14	277	252 105
1928./1929. „ „	4,97	+ 0,18	287	261 579

Caurmērā 1921. gadā apriņķa valde darbojās ar 102.000 ls lielu budžetu, bet 1928./1929. budžeta gadā tas jau pieaudzis līdz 262.00 ls. Atsevišķos apgabalos apriņķu valžu budžeti ir pieauguši šādā kārtā:

	Vidzemē	Kurzemē	Zemgalē	Latgalē
		1 000 *ls*		
1921. gadā	617	321	363	427
1922. „	1 113	640	528	800
1923./1924. budž. gadā	1 339	1 242*)	*)	1 060
1924./1925. „ „	1 382	694	576	1 073
1925./1926. „ „	1 533	688	670	1 323
1926./1927. „ „	1 659	750	851	1 390
1927./1928. „ „	1 648	804	980	1 360
1928./1929. „ „	1 749	808	983	1 431
		Caurmērā uz vienu apriņķi latos *Moyenne par district en lats*		
1921. gadā	154 250	64 200	72 600	142 333
1922. „	278 250	128 000	105 600	266 667
1923./1924. bud. gadā	334 750	124 200	—	353 333
1924./1925. „ „	345 500	138 800	115 200	357 667
1925./1926. „ „	306 600	137 600	134 000	330 750
1926./1927. „ „	331 800	150 000	170 200	347 500
1927./1928. „ „	329 600	160 800	196 000	340 000
1928./1929. „ „	349 800	161 600	196 600	357 750
		Procentos — *Pourcentage*		
1921. gadā	35,7	18,6	21,0	24,7
1922. „	36,1	20,8	17,1	26,0
1923./1924. budž. gadā	36,8	34,1*)	*)	29,1
1924./1925. „ „	37,1	18,6	15,5	28,8
1925./1926. „ „	36,4	16,3	15,9	31,4
1926./1927. „ „	35,7	16,1	18,3	29,9
1927./1928. „ „	34,4	16,8	20,4	28,4
1928./1929. „ „	35,2	16,2	19,8	28,8
		1921. = 100		
1921. gadā	100,0	100,0	100,0	100,0
1922. „	180,4	199,4	145,5	187,4
1923./1924. budž gadā	217,0	181,6*)	*)	248,2
1924./1925. „ „	224,0	216,2	158,7	251,3
1925./1926. „ „	248,5	214,3	184,6	309,8
1926./1927. „ „	268,9	233,6	234,4	325,5
1927./1928. „ „	267,1	250,5	270,0	318,5
1928./1929. „ „	283,5	251,7	270,8	335,1

Lielākie budžeti, sākot ar 1921 līdz 1928./1929. saimniecības gadam, ir bijuši Vidzemes apriņķu pašvaldībām, nākošā vietā Latgalē, bet Kurzemē tās darbojušās ar mazākiem budžetiem. Lielākie caurmērā budžeti pēdējos gados ir Latgalē, bet mazākie Kurzemē un Zemgalē. Pēdējo četru gadu laikā lielākie budžeti bija Daugavpils apriņķa valdei — 444.000, Rīgas — 423.000 un Rēzeknes apriņķa valdei — 421.000 ls apmērā, mazākie Aizputes — 115.000, Jēkabpils — 120.000 un Ventspils apriņķu valdēm 128.000 ls apmērā.

Pareizākais budžeta novērtējums ir ja viņu salīdzina pret lauku iedzīvotāju skaitu. Dabīgi, ka tanīs apriņķos, kur lielāks iedzīvotāju skaits, tur apriņķu pašvaldībām būs vairāk ienākumu un pienākumu un viņu budžeti ir lielāki. Tāpēc janoskaidro vai tie ir lielāki uz vienu iedzīvotāju. Latgales apriņķu valdēm bija lielākie budžeti, bet uz vienu iedzīvotāju iznāk mazākās summas. Ludzas apriņķa valdei caurmērā pa četriem

*) Kurzemes un Zemgales apriņķu valžu budžeti uzrādīti kopā.

Apriņķu pašvaldību budžeti. — *Budgets des institutions autonomes de districts.*

Nr. Nr. pēc kārtas *No. No d'ordre*	Budžeta gadi *Exercices* / Apriņķi *Districts*	Kopsummā — *Total général* 1925/1926	1926/1927	1927/1928	1928/1929	Caurmērā *Moyenne*	Caurmērā uz vienu iedzīvotāju *Moyenne par habitant* 1925/1926	1926/1927	1927/1928	1928/1929	Caurmērā *Moyenne*
		1 000 ls					Ls				
1	Rīgas	402	424	403	464	423	4,61	4,87	4,33	4,98	4,69
2	Cēsu	250	295	290	298	283	4,60	5,43	5,13	5,27	5,11
3	Valmieras . . .	361	373	373	376	371	5,09	5,27	4,92	4,96	5,06
4	Valkas	252	269	283	315	280	3,81	4,07	4,00	4,45	4,09
5	Madonas	267	298	300	295	290	3,86	4,31	4,15	4,09	4,11
6	Liepājas	175	180	221	233	202	3,85	3,96	4,11	4,34	4,08
7	Aizputes	110	110	123	118	115	3,66	3,66	4,11	3,95	3,84
8	Kuldīgas	156	200	185	188	182	3,69	4,52	4,12	4,19	4,09
9	Ventspils . . .	111	140	130	129	128	3,43	4,33	3,93	3,91	3,91
10	Talsu	136	120	145	140	135	4,28	3,78	4,19	4,05	4,07
11	Tukuma	64	158	170	175	142	1,89	4,67	4,60	4,74	4,01
12	Jelgavas	245	259	281	294	270	4,05	4,28	4,26	4,46	4,27
13	Bauskas	158	198	248	223	207	3,99	5,01	5,87	5,28	5,06
14	Jēkabpils . . .	99	107	133	143	120	2,76	2,99	3,55	3,82	3,29
15	Ilukstes	104	128	148	148	132	2,24	2,76	3,07	3,07	2,79
16	Daugavpils . .	448	447	433	450	444	3,00	2,99	2,62	2,72	2,82
17	Rēzeknes . . .	430	436	412	407	421	3,33	3,38	3,01	2,97	3,17
18	Ludzas	217	218	199	202	209	2,62	2,61	2,27	2,30	2,45
19	Jaunlatgales . .	229	290	317	373	302	2,27	2,87	3,01	3,54	2,93
	Kopā *Total*	**4 214**	**4 650**	**4 794**	**4 971**	**4 657**	**3,48**	**3,85**	**3,72**	**3,85**	**3,73**

gadiem uz vienu iedzīvotāju iznāk — 2 ls 45 sant., Daugavpils — 2 lati 82 sant., Jaunlatgales — 2 lati 93 sant. u. t. t.; valsts caurmērs 3 lati 73 sant. apmērā ir gandrīz 1½ lielāks kā Latgalē. Tapēc kaut-gan Latgalē apriņķu valēdm ir lielākie budžeti, tomēr relātīvi ņemot tie ir mazākie. Pārējām apriņķu pašvaldībām caurmērā uz vienu iedzīvotāju ir daudz lielāki budžeti. Cēsu apras — 5 lati 06 sant., un vispāri Vidzemes riņķī tie sastāda — 5 lati 11 sant., Valmieapriņķos ir lielākie budžeti. Bauskas apriņķī uz vienu apdzīvotāju arī iznāk 5 lati 6 sant. liela budžetu summa.

Ieņēmumu budžeti.
Budgets des recettes

Apriņķu pašvaldību ienākumi ir kārtēji un ārkārtēji. Kārtējie ienākumi ir sekoši: 1) apriņķu pašvaldību kapitālu procenti; 2) ienēmumi no apriņķu pašvaldību īpašumiem; 3) apriņķu pašvaldību uzņēmumu peļņa; 4) likumā paredzētās piemaksas pie valsts nodokļiem vai šo nodokļu daļas; 5) sevišķi nodokļi apriņķu pašvaldībām par labu. Ārkārtējie ienākumi ir šādi: 1) aizņēmumi; 2) pabalsti un 3) dažādi neparedzētie ieņēmumi. Apriņķu pašvaldībām piederīgu kapitālu un īpašumu ienākumi un tāpat peļņa no dažādiem apriņķu pašvaldību uzņēmumiem ieskaitāma budžetā un izlietojama izdevumu segšanai. Apriņķu pašvaldībām piekrīt šādas piemaksas pie valsts nodokļiem vai šo nodokļu daļas: 1) likumā noteikts nodoklis no valsts mežiem; 2) likumā paredzētās progresīvā ienākuma nodokļa daļas no nodokļu maksātājiem pagastos; 3) likumā paredzētais izpriecas nodoklis; 4) likumā paredzētās daļas no apriņķī izpirkto tirdzniecības un rūpniecības zīmju ceņas; 5) likumā paredzētais procentuālais peļņas nodoklis no tiem tirdzniecības rūpniecības uzņēmumiem pagastos, kuri uz

attiecīgu likumu pamata nemaksā šo nodokli par labu pagastam; 6) likumā paredzētās piemaksas pie vērtības pieaugumu nodokļa un pie nodokļa vai nodevas par nekustamas mantas atsavināšanu vai apgrūtināšanu ar parādiem pagastos, vai šo nodokļu vai nodevas daļas; 7) likumā paredzētais nodoklis no notarieliem aktiem, kuri noslēgti par nekustamu mantu pagastos. Bez tam vēl ir īpaši nodokļi par labu apriņķu pašvaldībām. 1) Nodoklis no traktieriem ar un bez reibinošiem dzērieniem, alkoholu saturošu vielu ražotavām un pārdotavām par labu apriņķu pašvaldībām uzliekams saskaņā ar attiecīgiem likumiem pēc apriņķu valžu izstrādātiem un iekšlietu ministra, saziņā ar finansu ministri, apstiprinātiem noteikumiem. 2) Tirgus un celtuvju maksa ņemama pēc apriņķa valžu izstrādātas un iekšlietu ministra apstiprinātas takses. 3) Kanclejas nodoklis ņemams uz apriņķu valdes lēmumu pamata no visiem norakstiem un apliecībām, kuras izdod uz ieinteresētās personas vēlēšanos un kas ir padoti zīmognodoklim. Kanclejas nodoklis nevar pārsniegt zīmognodokli no augšminētiem norakstiem un apliecībām. 4) Nodoklis no motorlaivām un motorjachtām ņemams pēc motoru stipruma, bet no velosipēdiem un jachtām no gabala. 5) Vairāk, kā pusi no apriņķu valžu budžeta sastāda daļa no pašvaldībām piekrītošā nodokļa no nekustamas mantas (kura nedrīkst pārsniegt 0,5% no nekustamus mantas ienesīguma vērtības). Pēc likuma par apriņķa pašvaldību, šo nodokli apriņķu valde var izlietot tikai tai gadījumā, ja tekošie izdevumi nesedzās no augstāk minētiem ieņēmumiem.

Atsevišķi ieņēmumu avoti apriņķu pašvaldībām dod šādas summas:
Les diverses ressources des institutions autonomes de districts donnent les sommes suivantes:

Ienākumi *Recettes*	Kapitāli un uzņēmumi *Capitaux et entreprises*	No zemes *Des terres*	No mežiem *Des forêts*	No valsts nodokļiem *Des impôts d'Etat*	Nodokļi *Impôts*	Iepriekšējie atlikumi *Excédents précédents*	Ārkārtējie *Recettes extraordinaires*	Pārejie *Autres recettes*
		1 000 ls						
1921. gadā	55	779	109	264	310	.	211	
1922. „	94	1 533	146	691	575	.	41	
1923./1924. budž. gadā	118	2 283	145	756	134	68	45	91
1924./1925. „ „	187	2 112	144	820	131	289	—	42
1925./1926. „ „	209	2 524	143	948	127	202	27	35
1926./1927. „ „	215	2 814	127	1 091	142	183	48	30
1927./1928. „ „	77	2 665	572	1 152	141	103	33	50
1928./1929. „ „	82	2 727	579	1 202	182	130	26	44
		Procentos. — *Pourcentage.*						
1921. gadā	3,2	45,1	6,3	15,3	17,9	.	12,2	
1922. „	3,0	49,8	4,7	22,5	18,7	.	1,3	
1923./1924. budž. gadā	3,2	62,7	4,0	20,8	3,7	1,9	1,2	2,5
1924./1925. „ „	5,0	56,8	3,9	22,0	3,5	7,8	—	1,1
1925./1926. „ „	4,9	59,9	3,4	22,5	3,0	4,8	0,7	0,8
1926./1927. „ „	4,6	60,5	2,7	23,5	3,1	3,9	1,0	0,7
1927./1928. „ „	1,6	55,6	11,9	24,0	3,0	2,2	0,7	1,0
1928./1929. „ „	1,7	54,9	11,6	24,2	3,6	2,6	0,5	0,9
		1921 = 100.						
1921. gadā	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	.	.	.
1922. „	170,9	196,8	133,9	261,7	185,5	.	.	.
1923./1924. budž. gadā	214,5	293,1	133,0	286,4	43,2	.	.	.
1924./1925. „ „	340,0	271,1	132,1	310,6	42,3	.	.	.
1925./1926. „ „	380,0	324,0	131,2	359,1	41,0	.	.	.
1926./1927. „ „	390,9	361,2	116,5	413,3	45,8	.	.	.
1927./1928. „ „	140,0	342,1	524,8	436,4	45,5	.	.	.
1928./1929. „ „	149,1	350,1	531,2	455,3	58,7	.	.	.
		Uz iedzīvotāju. — *Moyenne par habitant.*						
1921. gadā	0,05	0,67	0,09	0,23	0,26	.	0,19	
1924./1925. budž. gadā	0,15	1,75	0,12	0,68	0,11	0,24	—	0,03
1928./1929. „ „	0,06	2,11	0,45	0,93	0,14	0,10	0,02	0,03

Kopsummā apriņķu valžu budžeti nav pieauguši tik strauji, kā tas bija ar pagastu pašvaldībām. Astoņu gadu laikā pagastu pašvaldību budžeti pavairojušies 4,4, bet apriņķu 2,9 kārtīgi. Pie apriņķu pašvaldībām budžetu pieaugums norisinājies mazliet

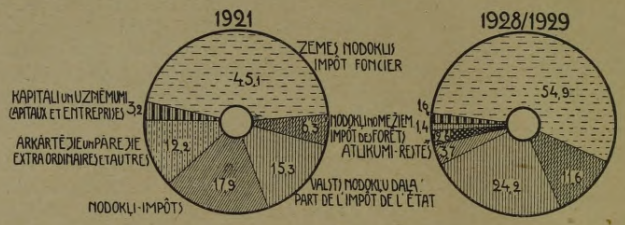

Ieņēmumu budžeti procentos 1921. un 1928/1929. — ***Recettes en pourcents en 1921 et en 1928/1929.***

lēnākā tempā. Varbūt ka tas izskaidrojams ar to, ka apriņķu valdes ilgāku laiku atradās ļoti nenoteiktā stāvoklī. Bija doma par viņu likvidāciju, kuru pat uzsāka. Šinī laikā apriņķu pašvaldību pienākumi un līdz ar to budžeti neauga tik strauji, kā tas būtu pie normāliem apstākļiem. Visi ieņēmumu posteņi nav pieauguši vienādā straujumā,

Nodoklis no zemes — *Impôts fonciers.*

	Vidzemē	Kurzemē	Zemgalē	Latgalē
		1 000 ls		
1921. budž. gadā	225	164	139	252
1922. „ „	472	397	214	450
1923./1924. budž. gadā	795	. 796	.	692
1924./1925. „ „	792	326	332	663
1925./1926. „ „	841	396	391	896
1926./1927. „ „	920	436	529	929
1927./1928. „ „	887	321	490	967
1928./1929. „ „	865	346	464	1 052
		Procentos — *Pourcentage*		
1921. budž. gadā	36,4	51,1	38,3	59,0
1922. „ „	42,5	62,0	40,6	56,2
1923./1924. budž. gadā	59,4	. 64,2	.	65,4
1924./1925. „ „	57,4	47,0	57,6	61,7
1925./1926. „ „	54,9	57,6	58,3	67,7
1926./1927. „ „	55,4	58,2	62,1	66,8
1927./1928. „ „	53,8	39,9	50,0	71,1
1928./1929. „ „	49,5	42,8	47,2	73,5
	1921. = 100			
1921. budž. gadā	100,0	100,0	100,0	100,0
1922. „ „	209,8	242,0	154,0	178,6
1923./1924. budž. gadā	353,3	. 262,7	.	274,6
1924./1925. „ „	352,0	198,8	238,8	263,1
1925./1926. „ „	373,8	241,5	281,3	355,6
1926./1927. „ „	408,9	265,9	380,6	368,7
1927./1928. „ „	394,2	195,7	352,5	383,7
1928./1929. „ „	384,4	211,0	333,8	417,5
	Uz iedzīvotāju — *Par habitant*			
1921. budž. gadā	0,63	0,82	0,69	0,59
1924./1925. budz. gadā	2,28	1,77	1,54	1,44
1928./1929. „ „	2,35	1,76	2,01	2,12

nodokļi kuŗus apriņķi saņem uz pašvaldības likuma pamata 1928./1929. saimniecības gadā pret 1921. g. ir pat samazinājušies. 1921. gadā ienākumi no nodokļiem līdzinājās — 310.000 ls, bet pēc 8 gadiem — 182.000, vai samazināšanās gandrīz uz pusi. No pārējiem ienākumu avotiem saņemtas summas visas pieaugušas; paredzētie ieņēmumi no kapitāliem un uzņēmumiem pieauguši 1,5, no zemes nodokļa pagastos — 3,5, no mežiem — 5,3 un piemaksas pie valsts nodokļiem 4,6 kārtīgi. Lielāko daļu no budžeta sastāda ieņēmumi no zemes nodokļa. 1921. gadā viņi sastādija 45,1% no kopsummas, bet 1928./1929. saimniecības gadā — 54,9%. Pēdējos gados šī posteņa nozīme gan mazliet samazinās. Nākošā vietā ir piemaksas pie valsts nodokļiem 24,2% apmērā (1928./1929. g.), nodoklis no mežiem dod — 11,6% lielus ienākumus, nodokļi kuŗus ņem apriņķu pašvaldības dod tikai 3,6% lielus ienākumus. Pārējie ienākumu avoti spēlē samērā mazu lomu.

Latgales apriņķos nodokļi no zemes sastāda ļoti lielu daļu, 1921. saimniecības gadā bija paredzēts ieņemt — 252.000 ls, kas sastādija 59,0% no budžeta kopsummas; bet 1928./1929. saimniecības gadam paredzētā summa pieauga līdz 1.052.000 un sastāda 73,5%. Reizē ar to Latgales apriņķos ir arī lielākais zemes nodokļa pieaugums — 4,2 kārtīgs pret 1921. gadu. Vidzemes apriņķos zemes nodoklis 8 gadu laikā pieaudzis no 225.000 uz 865.000 ls, vai pieaugums 3,8 kārtīgs. Procentos no budžeta kopsummas viņš sastāda tikai 49,5%. Gandrīz līdzīgu lomu zemes nodoklis spēlē Zemgales apriņķos. Mazākais zemes nodokļa pieaugums ir Kurzemē, kur viņš pieaudzis tikai 2,1 kārtīgi, palielinādamies no 164.000 uz 346.000 ls un budžeta struktūrā to var novērtēt ar 42,8 no simta. Salīdzinot ar 1921. saimniecības gadu zemes nodokļu nozīme Kurzemes apriņķos ir samazinājusies. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju lielākās summas iznāk Vidzemes apriņķos 2 lati 35 sant. uz personu; nākošā vietā atrodās Latgale, bet pēdējā — Kurzeme. Lielākie ienākumi no zemes nodokļa 326.959 ls apmērā (caurmērā par pēdējiem 4 gadiem) ir Daugavpils apriņķī; nākošā vietā ir Rēzeknes apriņķis ar 294.801 ls, Rīgas — 215.986 u. c., mazākās summas no zemes nodokļa saņem Ventspils apriņķis — 45.778, Aizputes — 52.226 ls.

Nodokļi no zemes. — *Impôts fonciers.*

Nr.Nr. pēc kārtas *Nr Nr. d'ordre*	Budžeta gadi *Exercices* / Apriņķi *Districts*	Kopsummā ls – *Total général* 1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*	Procentos — *en %* 1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*	Uz iedzīvotāju *Par habitant*
1	Rīgas	230 723	238 632	208 160	186 430	215 986	57,4	56,3	51,7	40,2	51,1	2,39
2	Cēsu	145 823	159 115	160 022	161 081	156 510	58,3	54,0	55,2	54,1	55,3	2,82
3	Valmieras . . .	163 986	208 482	207 176	206 418	196 516	45,4	55,9	55,5	54,9	53,0	2,68
4	Valkas	137 526	135 690	137 300	133 760	136 069	54,6	50,4	48,5	42,5	48,6	1,98
5	Madonas	162 522	177 896	174 600	177 520	173 135	60,9	59,7	58,2	60,2	59,7	2,45
6	Liepājas	107 203	106 583	105 370	118 100	109 314	61,3	59,2	47,7	50,7	54,1	2,20
7	Aizputes	53 597	54 757	45 059	55 492	52 226	48,7	50,0	36,6	47,0	45,4	1,74
8	Kuldīgas	111 139	144 267	88 367	88 939	108 178	71,2	72,1	47,8	47,3	59,4	2,42
9	Ventspils . . .	53 794	72 244	28 536	28 536	45 778	48,5	51,6	22,0	22,1	35,8	1,40
10	Talsu	70 684	58 648	53 448	54 940	59 430	52,0	48,9	36,9	39,3	44,0	1,79
11	Tukuma	38 819	118 425	95 221	85 159	84 406	60,7	75,0	56,0	48,7	59,4	2,38
12	Jelgavas	162 790	162 790	162 790	161 190	162 390	66,4	62,9	57,9	54,8	60,1	2,57
13	Bauskas	104 330	125 247	120 815	120 735	117 782	66,0	63,3	48,7	54,1	56,9	2,88
14	Jēkabpils . . .	40 936	47 660	37 452	22 934	37 245	41,3	44,5	28,2	16,0	31,0	1,01
15	Ilūkstes	43 822	74 468	73 790	73 790	66 467	42,1	58,2	49,9	49,9	50,4	1,40
16	Daugavpils . .	313 162	310 695	321 000	362 980	326 959	69,9	69,5	74,1	80,7	73,6	2,07
17	Rēzeknes . . .	291 609	286 306	302 962	298 326	294 801	67,8	65,7	73,5	73,3	70,0	2,21
18	Ludzas.	127 645	131 362	135 178	148 635	135 705	58,8	60,3	67,9	73,6	64,9	1,59
19	Jaunlatgales . .	163 530	200 939	208 037	242 338	203 711	71,4	69,3	65,6	65,0	67,5	1,97
	Kopā — *Total*	2523640	2814206	2665283	2727303	2682608	59,9	60,5	55,6	54,9	57,6	2,11

Talsu 59.430 ls u. t. t. Lielāko daļu no budžeta nodoklis no zemes sastāda Daugavpils apriņķī 73,6% apmērā (caurmērā pa 4 gadiem), Rēzeknes — 70,0%, Jaunlatgales — 67,5%, bet mazāko Jēkabpils — 31,0%, Ventspils — 35,8% un Aizputes — 45,4%. Lielāko daļu sastādījuši ienākumi no zemes nodokļa Daugavpils apriņķī 1928./1929. saimniecības gadā, kad bija paredzēts ieņemt 362.980 ls, kas iztaisītu no budžeta — 80,7%. Šī summa pagājušā saimniecības gadā saprotams neienāca, jo daļu lauksaimnieku atsvabināja no zemes nodokļa vai arī to samazināja. Mazākos ienākumus paredzēja Jēkabpils apriņķa valde 1928./29. saimniecības gadā — 22.900 ls apmērā, kas sastāda 16,6% no budžeta. Pēc jaunā likuma apriņķu pašvaldības no nekustamas mantas nodokļa var ņemt tikai 0,5% no viņas ienesīguma. Kad sastādīja 1928./29. saimniecības gada budžetu, tad likums par apriņķa pašvaldību vēl nebija pieņemts, un tapēc arī dažas apriņķu valdes sev par labu no nekustamas mantas nodokļa atskaitīja stipri lielāku procentu (skat. nekustamas mantas nodokļi pagastos).

Ar zemes nodokli cieši saistīts vēl otris nodoklis, kuru ari var ņemt uz ta paša likuma pamata un tas būtu nodoklis no mežiem. Uz likuma pamata par nodokli no lauku nekustamas mantas (kas izdots 1926. g. pēc kuŗa valsts mežu vērtību aplikšanai ar nodokli nosakama 30 latu apmērā par ha mežsaimniecibai derīgas zemes). Arī pirms šī likuma izdošanas no valsts mežiem ņēma nodokli par labu apriņķu pašvaldībām, bet tas bija daudz zemāks, kā tagad pastāvošais. Nodoklis no mežiem 1921. saimniecības gadā deva 109.000 ls lielus ienākumus; līdz 1926./1927. g. tas pieauga tikai uz 127.000, bet nākošā gadā sakarā ar jauna likuma pieņemšanu un likmju paaugstināšana, ienākumi no meža nodokļa pieauga uz 572.000 ls. Sakarā ar šādu palielināšanos mainījas mežu nodokļa nozīme ieņēmumu budžetā. 1921. saimniecības gadā viņš sastādīja 6,3%, 1926./1927. g. tā nozīme bija nokritusi uz 2,7%, bet nākošā gadā pieauga uz 11,0% no budžeta kopsummas. 1927./1928. saimniecības gadā pret iepriekšējo — meža nodokļa nozīme pieauga vairāk, kā 4 kārtīgi. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1921. saimniecības gadā meža nodoklis deva 09 sant. lielus ienākumus, bet 1928./1929. saimniecības gadā 45 santimus.

Nodokļi no mežiem. — *Impôts forestiers.*

Nr.Nr. pēc kārtas *No. No. d'ordre*	Budžeta gadi *Exercices* / Apriņķi *Districts*	Kopsummā ls — *Total général ls*					Procentos — *Pourcentage*					Uz iedzīvotāju *Par habitant*
		1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*	1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*	
1	Rīgas	14 633	11 917	47 307	56 755	32 653	3,64	2,81	11,73	12,23	7,71	0,36
2	Cēsu	5 100	4 200	20 523	20 315	12 534	2,04	1,42	7,07	6,81	4,42	0,22
3	Valmieras . . .	10 000	6 531	30 440	30 440	19 353	2,77	1,75	5,47	8,09	5,21	0,26
4	Valkas	12 802	12 802	50 070	50 070	31 436	5,07	4,75	17,69	15,89	11,22	0,45
5	Madonas	8 391	6 920	33 40	31 500	20 053	3,14	2,32	11,13	10,67	6,91	0,28
6	Liepājas	7 000	5 720	30 000	30 000	18 180	4,00	3,17	13,57	12,87	9,00	0,36
7	Aizputes	5 571	4 771	19 000	19 000	12 086	5,06	4,33	15,44	16,10	10,50	0,40
8	Kuldīgas	8 811	8 811	35 825	35 825	22 318	5,64	4,40	19,36	19,05	12,26	0,50
9	Ventspils . . .	10 052	12 669	61 225	61 209	36 289	9,05	9,04	47,09	47,44	28,35	1,11
10	Talsu	7 500	6 300	30 306	30 400	18 627	5,51	5,25	20,90	21,71	13,79	0 56
11	Tukuma	5 068	5 656	27 335	28 103	16 541	7,91	3,57	16,07	16,05	11,64	0,46
12	Jelgavas	6 500	6 877	32 741	32 741	19 715	2,65	2,65	11,65	11,13	11,00	0,31
13	Bauskas	5 065	5 095	22 923	22 923	14 001	3,20	2,57	9,24	10,27	6,76	0,34
14	Jēkabpils . . .	11 363	7 765	37 511	36 491	23 282	11,47	7,25	28,20	25,51	19,4	0,63
15	Ilukstes	3 882	3 882	16 299	16 299	10 090	3,73	3,03	11,01	11,01	7,64	0,21
16	Daugavpils . .	4 744	4 900	20 375	20 375	12 598	1,05	1,09	4,70	4,52	2,83	0,08
17	Rēzeknes . . .	6 348	3 758	16 286	16 449	10 710	1,47	0,86	3,95	4,04	2,54	0,08
18	Ludzas	3 800	2 393	11 257	11 257	7 177	1,75	1,09	5,65	5,57	3,43	0,08
19	Jaunlatgales . .	5 910	5 900	28 817	28 817	17 361	2,58	2,03	9,09	7,72	5,74	0,16
	Kopā — *Total*	**142 540**	**126 867**	**571 640**	**578 969**	**355 004**	**3,38**	**2,72**	**11,92**	**11,64**	**7,62**	**0,26**

Ar nodokli uz mežiem ir notikušas lielākas pārmaiņas, samērā no nenozīmīga ienākuma avota, tas ar 1926. gada likumu ir pārvērties par diezgan ievērojamu posteni ieņēmumu budžetā. Tomēr visos apgabalos viņam nepiekrīt vienāda nozīme. Dabīgi, ka tur, kur vairāk mežu tur arī ieņēmumi no nodokļa uz mežiem ir lielāki. Vidzemes apriņķos no meža nodokļa ienāk 189.000 ls un pēdējo 8 gadu laikā viņš pieaudzis 5,4 kārtīgi. Tomēr no ieņēmuma budžeta kopsummas viņš sastāda tikai 10,8%, turpretīm Kurzemē, kur nodoklis no mežiem dod 176.000 ls lielus ienākumus, viņš sastāda 21,8% no budžeta un 8 gadu laikā pieaudzis — 5,9 kārtīgi. Mazākie ienākumi no nodokļa no mežiem ir Latgales apriņķos un šeit viņa nozīme apriņķu pašvaldību budžetā ir tikai 5,4% liela. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju Kurzemes apriņķos iznāk 90 sant., Zemgales un Vidzemes 59—51 sant., bet Latgalē — 16 sant. Ienākumi no nekustamas mantas un no meža nodokļa viens otru papildina, kur lielākus ienākumus dod nekustamas mantas nodoklis tur mazāks ir meža nodoklis.

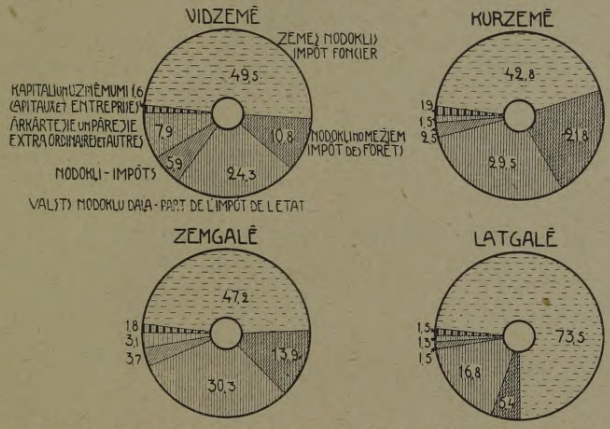

Ieņēmumu budžeti procentos pa apgabaliem 1928./1929. — *Recettes en pourcent par provinces en 1928/1929.*

Vēl spilgtāki to redzam, ja salīdzinam pa atsevišķiem apriņķiem. Vispirms, jau mežu platība ir ļoti nevienāda (pēc apriņķu valžu ziņām):

Rīgas	147.310 ha
Cesu	52.623 „
Valmieras	78.052 „
Valkas	128.390 „
Madonas	81.007 „
Liepājas	77.281 „
Aizputes	57.830 „
Kuldigas	91.861 „
Ventspils	156.947 „
Talsu	77.942 „
Tukuma	72.060 „
Jelgavas	83.952 „
Bauskas	58.776 „
Jēkabpils	93.567 „
Iluksīes	41.793 „
Daugavpils	52.245 „
Rēzeknes	41.760 „
Ludzas	28.866 „
Jaunlatgales	73.890 „
Kopā	1.496.152 „

Lielāka meža platība ir Ventspils apriņķī — 156.947 ha apmērā, tapēc šeit apriņķu pašvaldības saņem lielāko nodokli — 61.209 ls apmērā (1928./1929 saimniecības gadā); nākošā vietā platības ziņā ir Rīgas apriņķa meži — 147.310 ha, no kuriem lauku pašvaldības saņem 56.755 ls lielus ienākumus; trešā vietā ir Valkas apriņķa meži ar 128.390 ha lielu platību un 50.070 ls lieliem ienākumiem. Mazākie meži, neskatoties uz apriņķu lielo platību, ir Latgalē. Ludzas apriņķī mežu platība līdzinās 28.866 ha un ienākumi — 11.257 ls, Rēzeknes apriņķī — 41.760 ha ar 16.449 ls lieliem ienākumiem, Iluksīes apriņķī tas pats. No pārējiem apriņķiem samērā maz meža ir Cēsu — 52.623 ha un Aizputes — 57.830 ha, bet pēdējais ir arī viens no mazākiem apriņķiem vispāri.

Augstāk pievestie skaitļi par meža platību ņemti no apriņķu pašvaldību rīcībā esošiem materiāliem. Salīdzinot tos ar meža departamenta un skaitīšanas materiāliem 1923. gadā, konstatējama maza starpība. Pēc šiem skaitļiem iznāk, ka meža kopplatība līdzinās — 1. 780.000 ha, no kuriem

valsts mežu 1.545.000, privātie 205.000 un komūnālie 30.000 ha. Šo starpību var izskaidrot ar to, ka pēdējie skaitļi attiecās uz 1923. gadu, bet apriņķa pašvaldību uzdotā mežu platība uz 1929. gadu, un otris, pie meža departamenta mežu platības pieskaitīti arī tādi objekti, kas nav ieskaitami „mežsaimniecībai derīgā zemē". Un ja vēl ņem vērā ka platības starpība nav liela, tad to var pilnīgi ignorēt.

Sakarā ar ienākumiem no meža nodokļa un apriņķu pašvaldibu budžeta lieluma vispāri, vērtējama arī viņa nozīme ieņēmumu uzbūvē. Lielākā nozīme nodoklim no mežiem ir Ventspils apriņķī, kur viņš (1928./1929. saimniecības gadā) sastādīja — 47,4% no budžeta kopsummas, nākošā vietā Jēkabpils apriņķis — 25,5% (iepriekšējā gadā — 28,2%), Talsu apriņķi — 21,7%, bet mazāko daļu no ieņēmumu kopsummas viņš sastāda Rēzeknes — 4,0%, Daugavpils — 4,5%, Cēsu — 6,8%.

Nodoklis no mežiem apriņķu pašvaldību budžetā ienes zināmu dažādību. Viņu norma ir cieši noteikta ar likumu un apliekamais objekts nav palielināms, tapēc arī meža nodokļa nozīme svārstās loti plašās robežās. Apriņķos, kur lielas meža platības, tur šis nodoklis dod gandrīz pusi no visiem apriņķu pašvaldību ienākumiem, bet kur platība maza, tur meža nodoklis vērtējams tikai ar dažiem procentiem. Ne ar vienu citu ienākumu avotu tik liela svārstības amplituda nav novērojama.

Apriņķu pašvaldības sev par labu saņem zināmu daļu no dažiem valsts nodokļiem. Šādu nodokļu ir vairāk. Daži no viņiem paredzēti starp pagastu pašvaldību ienākumu avotiem, bet pēdējie no tiem atteikušies apriņķiem par labu. Piemaksas pie valsts nodokļiem sastāda diezgan ievērojamu daļu no apriņķu pašvaldību ieņēmumu budžeta. 1921. saimniecības gadā minētais ienākumu avots deva 264.000 ls, nākošos

Mežu nodoklis — *Impôts forestiers.*

	Vidzemē	Kursemē	Zemgalē	Latgalē
		1000 ls		
1921. budžetu gadā	35	30	24	20
1922. „ „	52	36	34	24
1923./1924. budž. gadā	52	. 71	.	22
1924./1925. „ „	52	38	32	22
1925./1926. „ „	51	39	32	21
1926./1927. „ „	42	38	29	17
1927./1928. „ „	182	176	137	77
1928./1929. „ „	189	176	137	77
		Procentos — *Pourcentage*		
1921. budžetu gadā	5,7	9,3	6,5	4,8
1922. „ „	4,6	5,6	6,4	3,1
1923./1924. budž. gadā	3,8	. 5,7	.	2,1
1924./1925. „ „	3,7	5,5	5,5	2,1
1925./1926. „ „	3,3	5,7	4,7	1,6
1926./1927. „ „	2,6	5,1	3,5	1,2
1927./1928. „ „	11,0	21,9	13,9	5,6
1928./1929. „ „	10,8	21,8	13,9	5,4
		1921. = 100		
1921. budžeta gadā	100,0	100,0	100,0	100,0
1922. „ „	148,6	120,0	141,7	120,0
1923./1924. budž. gadā	148,6	. 131,5	.	110,0
1924./1925. „ „	148,6	126,7	133,3	110,0
1925./1926. „ „	145,7	130,0	133,3	105,0
1926./1927. „ „	120,0	126,7	120,8	85,0
1927./1928. „ „	520,0	586,7	570,8	385,0
1928./1929. „ „	540,0	586,7	570,8	385,0
		Uz iedzīvotāju — *Par habitant*		
1921. budžeta gadā	0,10	0,15	0,13	0,05
1924./1925. budž. gadā	0,15	0,21	0,15	0,05
1928./1929. „ „	0,51	0,90	0,59	0,16

Piemaksas pie valsts nodokļiem. — *Paiement en sus aux impôts d'Etat.*

	Vidzemē	Kurzemē	Zemgalē	Latgalē
		1000 ls		
1921. budžeta gadā	141	53	60	10
1922. „ „	322	148	94	127
1923./1924. budž. gadā	320	. 261	.	175
1924./1925. „ „	302	210	113	195
1925./1926. „ „	374	206	172	196
1926./1927. „ „	436	223	217	214
1927./1928. „ „	391	252	264	246
1928./1929. „ „	425	238	298	240
		Procentos — *Pourcentage*		
1921. budžeta gadā	22,8	16,5	16,5	2,4
1922. „ „	28,9	23,2	17,7	15,9
1923./1924. budž. gadā	23,9	. 21,0	.	16,5
1924./1925. „ „	21,8	30,3	19,6	18,2
1925./1926. „ „	24,4	29,9	25,7	14,8
1926./1927. „ „	26,3	29,8	25,5	15,4
1927./1928. „ „	23,6	31,3	26,9	18,1
1928./1929. „ „	24,3	29,5	30,3	16,8
		1921. = 100		
1921. budžeta gadā	100,0	100,0	100,0	100,0
1922. „ „	228,4	279,2	156,7	1 270,0
1923./1924. budž. gadā	227,0	. 231,0	.	1 750,0
1924./1925. „ „	214,2	396,2	188,3	1 950,0
1925./1926. „ „	265,2	388,7	286,7	1 960,0
1926./1997. „ „	309,2	420,8	361,7	2 140,0
1927./1928. „ „	277,3	475,5	440,0	2 460,0
1928./1929. „ „	301,4	449,1	496,7	2 400,0
		Uz iedzīvotāju — *Par habitant*		
1921. budžeta gadā	0,39	0,26	0,33	0,02
1924./1925. budž. gadā	0,87	1,14	0,52	0,42
1928./1929. „ „	1,15	1,21	1,29	0,48

gados tas strauji pieauga un 1928./1929. saimniecības gadā sasniedza 1.202.000 ls. Piemaksas pie valsts nodokļiem tagad sastāda 24,2% no visa budžeta un 8 gadu laikā to nozīme pieaugusi par 9%. Pašas summas pavairojušās 4,6 kārtīgi. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1921. saimniecības gadā iznāca 23, bet 1928./1929. — 93 sant.

Pa atsevišķiem apgabaliem un apriņķiem piemaksas pie valsts nodokļiem spēlē diezgan dažādu lomu. Vidzemes apriņķos piemaksas pie valsts nodokļiem sasniedz — 425.000 ls un 8 gadu laikā pieaugušas 3 kārtīgi. Latgalē kaut gan piemaksas pieaugušas 24 kārtīgi, tomēr ieņēmumu summa pēdējā gadā nepārsniedz 240.000 ls, kas procentos no budžeta kopsummas līdzinās — 16,8%. ieLlākā nozīme ieņēmumu budžeta uzbūvē piemaksām ir Zemgalē — 30,3% un Kurzemē — 29,5% apmērā. Rīgas apriņķī pēdējo 4 gadu caurmērā no piemaksām saņem 112.000 ls, Valmieras — 117.000, bet Ilukstes — 27.700, Ventspils un Tukuma pa 31.000 ls. Lielākās piemaksas paredzētas Rīgas apriņķī 1928./1929. saimniecības gadā 140.000 ls apmērā, bet mazākās 1925./1926. saimniecības gadā Tukuma apriņķī 17.600 ls apmērā. Lielāko procentu no budžeta kopsummas piemaksas sastāda Aizputes apriņķī — 37,4% apmērā (caurmērā par pēdējiem 4 gadiem), Jēkabpils — 36,9%, Talsu — 35,4%, bet mazāko Daugavpils apriņķī — 13,9%, Valkas — 14,7% un Ludzas — 15,6%. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju Bauskas apriņķī piemaksas paredzēts saņemt — 1 latu 53 santīmi, Aizputes un Talsu — 1 latu 43 santīmi, bet Ludzas — 38 un Daugavpils — 39 santīmi.

Lielākos ienākumus dod piemaksas pie progresīvā ienākuma nodokļa: 1926./1927. saimniecības gadā apriņķu pašvaldības no viņa paredzēja saņemt — 659.000, 1927./1928. — 728.000 un 1928./1929. — 830.000 ls.

Nodokļi. — *Impôts.*

	Vidzemē	Kurzemē	Zemgalē	Latgalē
		1000 ls		
1921. budžeta gadā	149	36	48	77
1922. „ „	241	50	135	148
1923./1924. budž. gadā	72	. 39	.	22
1924./1925. „ „	65	18	29	19
1925./1926. „ „	66	20	22	20
1926./1927. „ „	76	18	32	17
1927./1928. „ „	80	17	27	17
1928./1929. „ „	104	20	37	21
		Procentos — *Pourcentage*		
1921. budžeta gadā	24,1	11,1	13,2	18,1
1922. „ „	21,6	7,9	25,9	18,5
1923./1924. budž. gadā	5,4	. 3,2	.	2,1
1924./1925. „ „	4,7	2,5	5,1	1,7
1925./1926. „ „	4,3	2,9	3,3	1,5
1926./1927. „ „	4,6	2,4	3,8	1,2
1927./1928. „ „	4,8	2,1	2,8	1,3
1928./1929. „ „	5,9	2,5	3,7	1,5
		1921. = 100		
1921. budžeta gadā	100,0	100,0	100,0	100,0
1922. „ „	161,7	138,9	283,3	192,2
1923./1924. budž. gadā	48,3	. 46,4	.	28,6
1924./1925. „ „	43,6	50,0	60,4	24,7
1925./1926. „ „	44,3	55,6	45,8	26,0
1926./1927. „ „	51,0	50,0	66,7	22,1
1927./1928. „ „	53,7	47,2	56,3	22,1
1928./1929. „ „	69,8	55,6	77,1	27,3
		Uz iedzīvotāju — *Par habitant*		
1921. budžeta gadā	0,41	0,18	0,26	0,18
1924./1925. budž. gadā	0,19	0,10	0,13	0,04
1928./1929. „ „	0,28	0,10	0,16	0,04

Šis nodoklis netik vien deva ievērojamas summas, bet 3 gadu laikā tas uzrāda diezgan ievērojamu pieaugumu. (Piemaksu reālizēšanas iespējamība 1928./1929. saimniecības gadā apskatīta nodaļā par nodokļu atlaišanu lauku iedzīvotājiem pie pagastu budžetu analizes). Nākošos lielākos ienākumus dod piemaksas pie procentuālā peļņas nodokļa un tirdzniecības un rūpniecības zīmēm. No šīm piemaksām paredzēja ieņemt 1926./1927. saimniecības gadā — 333.000, 1927./1928. — 347.000 un 1928./1929. — 332.000 ls. Arī no šīm piemaksām apriņķu pašvaldības saņem ievērojamas summas, tomēr viņu nozīme daudz mazāka kā progresīvā ienākuma nodokļa piemaksām. Pārējās piemaksas dod samērā ļoti mazas summas: vērtības pieauguma nodoklis 1926./1927. saimniecības gadā — 54.000, 1927./1928. — 54.000, 1928./1929. — 20.000, piemaksas pie nodokļa pie nekustamu īpašumu atsavināšanas un apgrūtināšanas ar parādiem 1926./1927. — 22.000, 1927./1928. — 22.000 un 1928./1929. — 18.000, mantojuma 1926./1927. — 1.700, 1927./1928. — 1.200 un 1928./1929. — 600; pārējo piemaksu nozīme ir ļoti niecīga un 1928./1929. saimniecības gadā tā līdzinājās — 1.000 ls. No piemaksām pie valsts nodokļiem, kuras spēlē redzamu lomu ir progresīvā ienākumu nodokļu daļa un tirdzniecības un rūpniecības procentuālā peļņas nodokļa piemaksas (kopā ar tirdzniecības un rūpniecības zīmēm), pārējās piemaksas ir stipri mazākas, kā arī viņas uzrāda diezgan ievērojamu svārstīšanos. Pēdējā gadā, kā zināms, arī progresīvais ienākuma nodoklis lauksaimniekiem ir atcelts un līdz ar to budžetā paredzētā summa nereālizēsies.

Apriņķu pašvaldībām likumi dod tiesības ņemt dažādus nodokļus. Viena daļa šo no-

Piemaksas pie valsts nodokļiem. — *Paiement en sus aux impôts d'Etat.*

Nr. Nr. pēc kārtas *No No. d'ordre*	Budžeta gadi *Exercices* / Apriņķi *Districts*	Kopsummā ls — *Total général ls* 1925/1926	1926/1927	1927/1928	1928/1929	Caurmērā *Moyenne*	Procentos — % 1925/1926	1926/1927	1927/1928	1928/1929	Caurmērā *Moyenne*	Uz iedzīvotāju *Par habitant*
1	Rīgas	93 000	106 200	109 000	140 000	112 050	23,13	25,04	27,01	30,17	26,48	1,24
2	Cēsu	58 978	65 675	57 200	62 042	60 974	23,59	22,26	19,72	20,81	21,54	1,10
3	Valmieras . .	119 000	131 967	111 000	108 000	117 492	32,96	35,37	29,75	28,72	31,66	1,60
4	Valkas	34 000	37 0 0	40 000	54 000	41 250	13,49	13,75	14,13	17,11	14,73	0 [illegible]
5	Madonas . . .	69 500	95 000	73 500	61 300	74 825	26,02	31,87	24,50	20,77	25,80	1,06
6	Liepājas . . .	50 000	56 000	75 000	70 000	62 750	28,57	31,11	33,93	30,04	31,06	1,26
7	Aizputes . . .	41 500	45 000	50 000	35 550	43 013	37,72	40,90	40,65	30,12	37,40	1,43
8	Kuldīgas . . .	33 100	44 020	50 500	53 300	45 230	21,21	22,01	27,29	28,35	24,85	1,01
9	Ventspils . . .	30 400	30 400	30 400	33 000	31 050	27,38	21,71	23,38	25,58	24,25	0,95
10	Talsu	50 500	47 950	46 048	46 500	47 749	37,13	39,95	31,75	33,21	35,36	1,43
11	Tukuma	17 600	23 100	37 100	46 850	31 162	27,50	14,62	21,82	26,77	21,91	0,88
12	Jelgavas . . .	55 500	73 000	74 100	84 600	71 800	22,65	28,18	26,37	28,77	26,59	1,13
13	Bauskas . . .	42 000	59 000	78 000	72 500	62 875	26,58	29,79	31,45	32,51	30,37	1,53
14	Jēkabpils . . .	32 500	35 300	44 500	65 000	44 325	32,82	32,99	33,45	45,45	36,93	1,21
15	Ilūkstes	24 600	26 900	30 200	29 000	27 675	23,65	21,01	20,40	19,59	20,96	0,58
16	Daugavpils . .	62 950	62 750	71 800	49 500	61 750	14,05	14,03	16,58	11,00	13,90	0,39
17	Rēzeknes . . .	70 000	70 000	72 000	72 000	71 000	16,27	16,05	17,47	17,69	16,86	0,53
18	Ludzas	34 616	33 500	33 300	28 600	32 504	15,95	15,36	16,73	14,15	15,55	0,38
19	Jaunlatgales .	28 600	47 800	68 500	90 000	58 725	12,48	16,48	21,60	24,12	19,44	0,56
	Kopā — *Total*	**948 344**	**1 090 562**	**1 152 148**	**1 201 742**	**1 098 199**	**22,50**	**23,45**	**24,03**	**24,17**	**23,58**	**0,87**

dokļu ir uzskaitīti likumā par apriņķu pašvaldībām. Šo nodokļu ir diezgan daudz, bet viņi samērā dod mazus ienākumus. 1921. saimniecības gadā apriņķu pašvaldībām no nodokļiem ienāca — 310.000 ls, bet 1928./1929. — 182.000 ls, tā kā šis ienākumu avots ir samazinājies gandrīz uz pusi. Samazināšanās notika 1923./1924. saimniecības gadā, pēc tam, kad pagastu pašvaldības savus budžetus sastādīja uz 1922. gadā izdota likuma pamata. 1921. saimniecības gadā nodokļi budžeta struktūrā ieņēma redzamu vietu un viņu lomu varēja raksturot 18 pret 100, tagad turpretim nodokļi sastāda tikai 3,7% no budžetu kopsummas.

Lielākos ienākumus nodokļi dod Vidzemes apriņķu pašvaldībām — 104.000 ls apmērā, kas sastāda — 5,9%, bet Latgalē 21.000 apmērā tie sastāda tikai 2,5%. Rīgas apriņķa pašvaldības no nodokļiem ieņem lielākās summas un četru gadu caurmērā tās līdzinās — 24.000 ls, Cēsu — 18.000, Valmieras un Madonas pa 16.000 ls, bet mazākos ienākumus dod Ilūkstes apriņķa pašvaldībām — 1.000, Kuldīgas un Ventspils pa 2.000 ls. Procentos no budžeta kopsummas 4 gadu caurmērā svārstās starp 0,36% Ilūkstes un 6,36% Cēsu apriņķa valdē. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju no nodokļiem ieņem 11 santīmus, bet Ilūkstes un Daugavpils apriņķī ieņem tikai 2 santīmi, bet par to Cēsu un Jēkabpils apriņķa valdes iekasē nodokļus 32 santīmi no galvas.

Lielākos ienākumus dod nodoklis no ēdienu un dzērienu veikaliem (traktieriem), kas pēdējos gados diezgan ievērojamā kārtā ir pieaudzis: 1926./1927. saimniecības gadā no viņa paredzēja ieņemt 44.940, 1927.-1928. — 47.220 un 1928./1929. — 78.045 ls. Blakus šim nodoklim pastāv vēl īpašs nodoklis no bufetēm, kurš dod mazākus ienākumus, bet arī pēdējos gados pieaug un no viņa 1926./1927. saimniecības gadā paredzēja ieņemt — 5.850, 1927./1928. — 7.221 un 1928./1929. — 8.720 ls. Nākošais nodoklis, kas dod lielākos ienākumus, ir izpriecas nodoklis. Tas pēdējos gados vairs pieauguma neuzrāda un, pat otrādi, pie viņa novērojama maza svārstīšanās: 1926./1927. saimniecības gadā no viņa bija paredzēts

Nodokļi — *Impôts*

Nr. Nr. pēc kārtas *No. No. d'ordre*	Budžeta gadi *Exercices* / Apriņķi *Districts*	Kopsummā 1 000 ls *Total général* 1925./1926.	1926./1927	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*	Procentos — *Pourcentage* 1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*	Uz iedzīvotāju *Par habitant*
1	Rīgas	21	22	25	29	24	5,22	5,29	6,16	6,30	5,67	0,26
2	Cēsu	13	18	18	24	18	5,20	6,15	6,13	7,95	6,36	0,32
3	Valmieras . .	13	16	14	19	16	3,60	4,18	3,68	5,21	4,31	0,21
4	Valkas	5	4	9	12	8	1,98	1,67	3,00	3,68	2,85	0,11
5	Madonas . . .	13	15	15	20	16	4,86	4,96	5,00	6,61	5,51	0,22
6	Liepājas . . .	6	6	5	5	6	3,42	3,38	2,03	2,14	2,97	0,12
7	Aizputes . . .	3	3	2	3	3	2,72	2,40	1,62	2,22	2,60	0,10
8	Kuldīgas . . .	1	1	3	3	2	0,64	0,62	1,82	1,80	1,09	0,04
9	Ventspils . . .	3	1	2	3	2	2,70	0,92	1,53	2,32	1,56	0,06
10	Talsu	7	7	5	6	6	5,14	5,63	3,31	4,57	4,44	0,18
11	Tukuma	1	8	6	8	6	1,56	5,00	3,44	4,52	4,22	0,16
12	Jelgavas . . .	4	4	4	9	5	1,63	1,54	1,36	3,14	1,85	0,07
13	Bauskas . . .	3	5	5	6	5	1,80	2,62	2,19	2,82	2,41	0,12
14	Jēkabpils . . .	12	14	11	13	12	12,12	12,85	8,50	8,74	10,00	0,32
15	Ilukstes	2	1	0	1	1	1,92	0,91	0,27	0,36	0,75	0,02
16	Daugavpils . .	6	4	3	4	4	1,33	0,87	0,57	0,85	0,90	0,02
17	Rēzeknes . . .	5	5	5	6	5	1,16	1,13	1,19	1,54	1,18	0,03
18	Ludzas	4	3	2	2	3	1,84	1,33	1,15	1,12	1,43	0,03
19	Jaunlatgales .	5	5	7	9	6	2,18	1,65	2,36	2,30	1,98	0,05
	Kopā — *Total*	**127**	**142**	**141**	**182**	**148**	**3,01**	**3,05**	**2,94**	**3,65**	**3,17**	**0,11**

ieņemt — 63.760, 1927./1928. — 61.240 un 1928./1929. — 65.340 ls. Nodoklis no velosipediem un automobiļiem pieaug nepārtraukti un 1926./1927. saimniecības gadā bija paredzēts ieņemt — 14.340, 1927./1928. — 15.340 un 1928./1929. — 17.140 ls. Tirgus nodoklis apriņķu pašvaldībām deva 1926.-1927. saimniecības gadā ap 13.000, 1927.-1928. — 10.000 un 1928./1929. — 12.000 ls lielus ieņēmumus.

Tikko uzskaitītie nodokļi apriņķu pašvaldību ieņēmumu budžetā, jādomā, reālizēsies bez lielāka iztrūkuma. Turpretim, kā jau zināms, stāvoklis ar citiem nodokļiem (no zemes, progresīvā ienākuma u. t. t.) ir daudz sliktāks. Minēto nodokļu maksātāji 1928./1929. un arī 1929./1930. saimniecības gados (un pa daļai pat 1927.-1928. sakarā ar 1928. gada katastrofiskiem apstākļiem mūsu lauksaimniecībā) ir pa daļai vai pilnīgi no maksāšanas atsvabināti (skat. pagastu ieņēmuma budžeti) un tāpēc arī paredzētās summas apriņķu pašvaldību kasē no nodokļu maksātājiem neienāks. Un šeit viņas apskatītas tikai ar to nolūku, lai parādītu kādas viņas būtu normālos apstākļos, kā arī kādas summas apriņķu pašvaldībām vajaga ieņemt, lai segtu savus izdevumus. Likumos, uz kuru pamata nodokļu maksātāji atsvabināti no nodokļu maksāšanas, paredzēts ka iztrūkumu segs valsts. Bet vai to valsts izdarīs pilnos apmēros tas nav zināms. Šim nolūkam gan paredzēti 3,8 milj. ls, bet no minētās summas 1929./1930. saimniecības gada pirmajos četros mēnešos jau izsniegti 3,5 milj. ls. Minētā summa domāta galvenā kārtā pagastu pašvaldību izdevumu segšanai. Bet tā kā apriņķu pašvaldības no pagastiem saņem vienu daļu no nekustamās mantas nodokļa, no kuŗa nomaksas daļa lauksaimnieku ir atsvabināti, bet iztrūkumu sedz ar valsts pabalstu, tad apriņķu pašvaldības no pagastiem izsniedzamās summas arī sev patura zināmu, viņām pienākušos daļu.

Visumā apriņķu pašvaldības līdzekļu sagādāšanā pārdzīvo ievērojamas grūtības. Dažos apriņķos tās nonākušas pat tādos apstākļos, ka nepieciešami sperami steidzīgi soļi, lai cik necik uzlabotu viņu stāvokli un tās varētu izdarīt tekošus maksājumus. Sakarā ar grūto stāvokli, dažām apriņķu valdēm (Latgalē) bija jāizgādā krediti valsts ilgtermiņa kreditiestādēs, lai tās būtu spē-

jīgas bez lielākiem traucējumiem turpināt savu darbu. Bez vispārējā grūtā stāvokļa un grūtībām nodokļu un saņemamo summu iekasēšanā, dažās apriņķu pašvaldībās novērojama arī nepietiekoši enerģiska rīcība stāvokļa uzlabošanā. Lieta nonākusi pat tik tālu, ka augstākā apriņķu pašvaldību pārraudzības vara — Iekšlietu ministrs, piedraudējis ar attiecīgu amata personu saukšanu pie atbildības par savu pienākumu neizpildīšanu. Jādomā gan, ka šai pienākumu neizpildīšanai nav launi nolūki, bet tā izsaukta no grūtajiem saimnieciskiem apstākļiem, kādos tagad atrodas lauku iedzīvotāji, kā arī te spilgtāki sajūtamas sekas no iepriekšējos gados pielaistām kļūdām. Kā jau tas bija redzams agrāki, pagastu pašvaldības un tāpat apriņķu valdes pie nodokļu iekasēšanas pielaidušas zināmu glēvumu un sakarā ar to ir uzkrājušies lieli nodokļu parādi. Saprotams, ka saimnieciskās krizes gadā tos nav iespējams iekasēt. Tas mūsu lauku pašvaldību vispāri un apriņķu valžu finansiālo stāvokli atsevišķi padara tikai grūtāku.

Nodokļi nav vienīgais apriņķu pašvaldību ieņēmumu avots. Zināmas summas viņām ienāk vēl no kapitālu procentiem, no īpašumiem, uzņēmumu peļņa, iepriekšējo gadu atlikumi, neparedzēti un ārkārtēji ienākumi. Kaut gan viņu ir diezgan daudz, tomēr to nozīme maza. Vēl jo vairāk tāpēc, ka pie tiem skaitās tādi ieņēmumi, kā iepriekšējo gadu atlikums, kas rodas vienīgi grāmatvedības vai norēķināšanās kārtībā. Reālāki un zināma nozīme ir ieņēmumiem no kapitāliem, īpašumiem un uzņēmumiem. Šie ieņēmumi pēdējos 2 gados samazinās. Samazināšanās notiek uz uzņēmumu peļņas rēķina. Iepriekšējos gados viņa bija lielāka kā pēdējos divos. Vēl 1926./1927. saimniecības gadā apriņķa pašvaldības paredzēja lielus ieņēmumus no medicīniskiem punktiem, bet tagad šie ienākumi ir pavisam mazi. Šāda samazināšanās izskaidrojama vairāk ar grāmatvedības pārkārtošanu, nekā faktisku peļņas sabrukumu. Nevar iedomāties, ka agrākos gados medicīniskie punkti būtu izmantoti, kā izdevīgs peļņas iegūšanas avots. Šādus uzņēmumus, vai pareizāki iestādes ierīko, lai veicinātu iedzīvotāju veselību, bet nevis lai iegūtu augstāku peļņu uz ieguldīto kapitālu. Pārējie šīs katēgorijas ieņēmumi, kā peļņa no kapitāliem un īpašumiem pēdējā gadā pieaug. No kapitāliem 1927./1928. saimniecības gadā ieņēma 24.700 un 1928.-1929. — 29.300 ls., no īpašumiem 1926./1927. saimniecības gadā ieņēma — 36.600, 1927.-1928. — 41.600 un 1928./1929. — 43.900 ls. Kaut gan pieaugums nav liels, tomēr viņš neatlaidīgi novērojams visus pēdējos gados. Starp ieņēmumiem no apriņķu pašvaldību īpašumiem lielāko lomu spēlē īre no namiem 1928./1929. saimniecības gadā 19.200 latu apmērā. Dažas apriņķu pašvaldības, īpaši tās, kuras atrodas lielās pilsētās, iegādājušās namus netik vien pašu vajadzībām, bet arī telpu tālākizīrēšanai. Ja pie īrēm pieskaita vēl vienu summu, kura ienāk no dažādām telpām — 16.300 ls apmērā, tad īres dod kopā ap 35.500 ls. Muižu centru noma apriņķu pašvaldībām pēdējā gadā deva 5.000 ls lielus ienākumus, bet auglu un sakņu dārzi, kā arī zemes gabali dod 2.500 ls. Uzņēmumi pēdējos gados devuši šādus ienākumus 1926./1927. saimniecības gadā — 152.900, 1927./1928. — 11.000 un 1928./1929. — 8.500 ls. Pēdējos gados tie pastāvīgi samazinājušies. Starp viņiem lielākos ienākumus pēdējā gadā deva medicīniskie punkti — 3.000 ls (1926./1927. saimniecības gadā no viņiem ieņēma — 143.300 latus), no aptiekām — 2.400, zirgu pasts — 1.600, zemes apsaimniekošana — 1.000 ls un daži citi ieņēmumi no sīkākiem uzņēmumiem. Pēc būtības visi minētie uzņēmumi, izņemot zemes gabalu apsaimniekošanu, nav uzskatami, kā tādi, kuru nolūks iegūt vienīgi peļņu, bet viņi saistīti ar kādu labierīcību.

Dažādi neparedzēti ieņēmumi, kā jau uz to norāda nosaukums, nav sevišķi pastāvīgi un noteikti. Viņi pēdējos gados mazliet svārstās: 1926./1927. saimniecības gadā ieņēma — 30.300, 1927./1928. — 49.600 un 1928./1929. —43.800 ls. Starp viņiem lielākos ieņēmumus dod atmaksājami un dažādi — 31.100 ls apmērā (1928./1929. saimniecības gadā), nākošā vietā soda naudas — 5.000, neparedzēti ieņēmumi — 4.100, procenti no tekošiem rēķiniem un noguldījumiem — 3.500 ls. Šos procentus nesaņem no apriņķu pašvaldību kapitālu noguldījumiem, bet gan no dažādām summām, kuras no dažādām personām un iestādēm (starp pēdējām ir arī valsts iestādes) nonāk apriņķa valdes kasē un kura tās tūlin neizlieto un tāpēc var noguldīt uz tekošiem rēķiniem.

Iepriekšējā gada atlikums jau pēc savas būtības ir svārstīgs un tāpēc nav pārsteigums, ka pēdējos gados viņš figūrē ar šādām summām — 1926./1927. saimniecības gadā — 183.300, 1927./1928. — 103.300 un 1928./1929. — 129.700 ls. Šeit nav noteikta tendence uz pieaugšanu, bet arī sevišķu samazināšanos nevar konstatēt.

Starp ārkārtējiem ieņēmumiem figūrē galvenā kārtā aizņēmumi. Lielākās sum-

mas apriņķu pašvaldības budžetu deficītu segšanai aizņēmušās no rezerves kapitāliem. Nākošā vietā pabalsti un aizņēmumi no dažādām organizācijām un beidzot valsts aizdevumi un pabalsti. Atzīmējams, ka šo ārkārtējo ieņēmumu summas pēdējos gados samazinās: 1926./1927. saimniecības gadā no viņiem paredzēja ieņemt 48.100, 1927./1928. — 33.200 un 1928./1929. — 25.600 ls. Tomēr par pēdējo gadu rodas lielas šaubas vai to tā izdosies reālizēt, jo kā jau zināms, ieņēmumi no dažiem nodokļiem (piemaksas pie progresīvā ienākuma nodokļa) paredzētos apmēros nerealizēsies un tāpēc apriņķu pašvaldību budžetos radīsies iztrūkums, kuru kā tas parasts, kā arī teikts likumos, kur paredzēta nodokļa atlaišana, sedz valsts.

Izdevumu budžeti.
Budgets des dépenses.

Kā jau vairākkārt konstatēts, apriņķu un pagastu pašvaldību darbība cieši saistīta, tā viena otru papildina un bieži tur, kur beidzas pagastu, iesākas apriņķu pašvaldību darbs. Tāpēc visumā apriņķu pašvaldību darbības aploks sevī satura tos pašus elementus, kādus novērojam pagastos. Tomēr apriņķu pašvaldības darbā sastopami arī daži tādi uzdevumi, kādus pagastos nemaz nevar iedomāties. Un viens no tādiem būtu pagastu pašvaldības darbības pārraudzība un savstarpējā saskaņošana. Šai ziņā apriņķu pašvadībām jāpilda diezgan plaši un svarīgi uzdevumi. Pēdē-

	Administrātīvie *Dép. administratives*	Sociālā apgāde *Assistance sociale*	Izglītība *Instruction*	Veselības aizsardzība *Sauvegarde sanitaire*	Agronomiskā palīdzība *Assistance agronom.*	Pārējie *Autres dép.*	Kopā *Total*
				1 000 ls			
1921. budž. g.	310	82	769	285	35	247	1 727
1922. „ „	558	132	1 351	499	127	414	3 081
1923./1924. budž. g.	615	172	1 803	521	142	387	3 640
1924./1925. „ „	672	204	1 846	533	86	384	3 725
1925./1926. „ „	875	291	1 974	596	86	392	4 214
1926./1927. „ „	873	400	2 171	590	105	511	4 650
1927./1928. „ „	957	435	2 211	470	92	628	4 794
1928./1929. „ „	988	461	2 361	464	116	580	4 971
				Procentos — %			
1921. budž. g.	17,9	4,8	44,5	16,5	2,0	14,3	100,0
1922. „ „	18,1	4,3	43,8	16,2	4,1	13,5	100,0
1923./1924. budž. g.	16,9	4,7	49,5	14,3	3,9	10,7	100,0
1924./1925. „ „	18,0	5,5	49,6	14,3	2,3	10,3	100,0
1925./1926. „ „	20,7	6,9	46,9	14,2	2,0	9,3	100,0
1926./1927. „ „	18,7	8,6	46,7	12,7	2,3	11,0	100,0
1927./1928. „ „	20,0	9,1	46,1	9,8	1,9	13,1	100,0
1928./1929. „ „	19,9	9,3	47,5	9,3	2,3	11,7	100,0
				1921 = 100			
1921. budž. g.	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1922. „ „	180,0	161,0	175,7	175,1	362,9	167,6	178,4
1923./1924. budž. g.	198,4	209,8	234,5	182,8	405,7	156,7	210,8
1924./1925. „ „	216,8	248,8	240,1	167,1	245,7	155,4	215,7
1925./1926. „ „	282,3	354,9	256,7	209,1	245,7	158,7	244,0
1926./1927. „ „	281,6	487,8	282,3	207,1	300,0	206,9	269,3
1927./1928. „ „	308,7	530,5	287,5	164,9	262,9	254,3	277,6
1928./1929. „ „	318,7	562,2	307,0	162,8	331,4	234,8	287,8
				Uz iedzīvotāju — *Par habitant*			
1921. budž. g.	0,26	0,07	0,66	0,24	0,03	0,21	1,47
1924./1925. budž. g.	0,56	0,17	1,53	0,44	0,07	0,32	3,08
1928./1929. „ „	0,77	0,36	1,82	0,36	0,09	0,45	3,85

jais darbs apriņķu pašvaldībām neprasa sevišķus līdzekļus un ja arī dažas valdes ir spiestas šim uzdevumam piegriezt lielāku vērību, tad izdodamās līdzekļu summas pagastu darbības pārraudzības mērķiem nav lielas. Tāpēc arī starp izdevumu posteņiem sastopami tie paši, kādus jau novērojām pie pagastu pašvaldību izdevumiem. Ir daži jauni, kā piemēram, izdevumi agronomiskai palīdzībai, bet tie nav lieli un apriņķu pašvaldību darbība šeit vairāk izpaužas agronomiskās palīdzības organizēšanā un saskaņošanā. Līdzekļus agronomiskās palīdzības sniegšanai dod valsts un lauksaimniecības centrālbiedrība.

Redzamāko vietu starp izdevuma posteņiem ieņem summas atvēlētās izglītības veicināšanai. Pēdējā saimniecības gadā šim

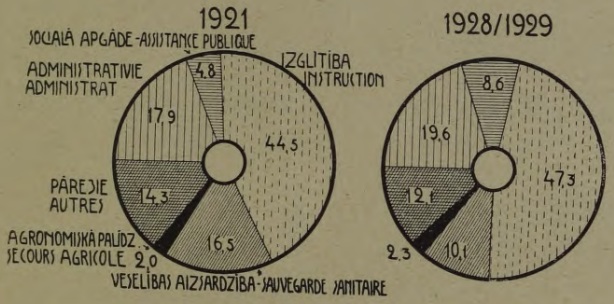

Izdevumu budžeti procentos 1921. un 1928/1929.
Pourcentage des budgets de dépenses en 1921 et 1928/1929.

nolūkam atvēlēts 2,4 milj. ls un viņi sastāda 47,5% no visa izdevumu budžeta. Nākošā vietā pēc lieluma ir administratīvie izdevumi, pie kuriem pieskaitīti apriņķu pašvaldības uzturēšana, viņas nekustamu īpašumu, nodaļu un komisiju uzturēšana un līdzdalība valsts iestāžu uzturēšanā. Šie izdevumi 988 miljonu ls apmērā sastāda 20% no budžeta. Sociālai apgādei un veselības aizsardzībai kopā ar sanitāro uzraudzību un veterināro gādību atvēlētas puslīdz vienādas summas, katrai ap 460.000 ls,

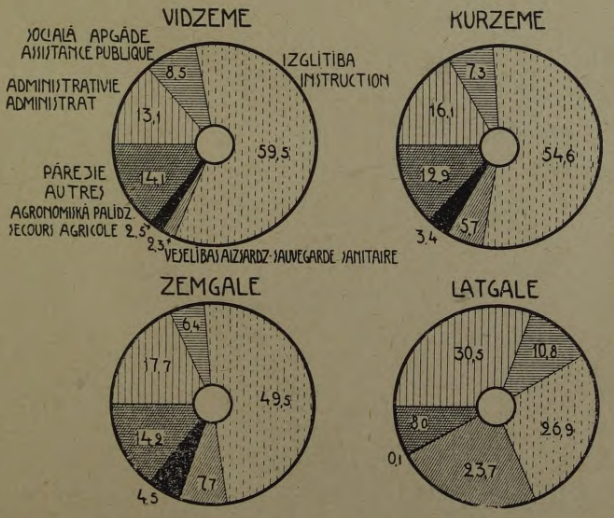

Izdevumu budžeti procentos pa apgabaļiem 1928./1929.
Pourcentage des budgets de dépenses par provinces en 1928/1929

kas sastāda ap 9,3% no budžeta. Agronomiskai palīdzībai izdotās summas ir niecīgas un viņu nozīme budžetā svārstās ap 2—4%. Pārējiem un dažādiem mērķiem ziedots ap 600.000 ls. kas sastāda 11—12%.

Apskatamo astoņu gadu laikā izdevumu budžets pieaudzis 2,9 kārtīgi. Atsevišķie posteņi pieauguši lēnāki un daži straujāki. Lielāko pieaugumu novērojam ar sociālai apgādei ziedotām summām, tās pavairojušās — 5,6 kārtīgi. Agronomiskai palīdzībai — 3,3, administratīviem izdevumiem — 3,2, izglītības veicināšanai — 3,1 kārtīgi, bet pārējo posteņu pieaugums ir gausāks par caurmēra pieaugumu. Veselības aizsardzībai pieauguši — 1,6 un dažādiem izdevumiem — 2,3 kārtīgi.

Caurmērā uz vienu iedzīvotāju apriņķu pašvaldības 1928./1929. saimniecības gadā paredzēja izdot 3 lati 85 santīmi. No šīs summas izglītības veicināšanai — latu 82 santīmi, administratīviem izdevumiem 77 santīmi, sociālai apgādei un veselības aizsardzībai katrai pa 36 santīmi, agronomiskai palīdzībai — 9 santīmi un dažādiem izdevumiem 45 santīmi.

Administratīvie izdevumi. — *Dépenses administratives.*

		Vidzemē *Livonie*	Kurzemē *Courlande*	Zemgalē *Zemgale*	Latgalē *Latgale*
			1 000 ls		
1921.	budž. gadā	95	56	70	88
1922.	„ „	146	111	127	174
1923./1924.	„ „	153	241		221
1924./1925	„ „	170	126	133	242
1925./1926.	„ „	214	133	145	383
1926./1927.	„ „	213	135	159	365
1927./1928.	„ „	241	132	162	423
1928./1929.	„ „	247	130	174	437
			Procentos — *Pourcentage*		
1921.	budž. gadā	15,3	17,6	19,3	20,7
1922.	„ „	13,1	17,5	24,0	21,8
1923./1924.	„ „	11,4	19,3		20,8
1924./1925.	„ „	12,3	18,1	23,1	22,6
1925./1926.	„ „	14,0	19,3	21,6	29,0
1926./1927.	„ „	12,8	18,0	18,7	26,2
1927/1928.	„ „	14,7	16,4	16,6	31,1
1928./1929.	„ „	14,1	16,1	17,7	30,5
			1921. = 100		
1921.	budž. gadā	100,0	100,0	100,0	100,0
1922.	„ „	153,7	198,2	181,4	197,7
1923/1924.	„ „	161,1	191,3		251,1
1924/1925.	„ „	178,9	225,0	190,0	275,0
1925./1926.	„ „	225,3	237,5	207,1	435,2
1926./1927.	„ „	224,2	241,1	227,1	414,8
1927./1928.	„ „	253,7	235,7	231,4	480,7
1928./1929.	„ „	260,0	232,1	248,6	496,6
			Uz iedzīvotāju — *Par habitant*		
1921.	budž. gadā	0,28	0,28	0,38	0,20
1824./1925.	„ „	0,49	0,69	0,62	0,52
1928./1929.	„ „	0,67	0,66	0,75	0,88

Administratīvie izdevumi apriņķu pašvaldību izdevumu budžetā kaut arī neienem tik redzamu vietu kā pagastos, tomēr sastāda lielu daļu no budžeta kopsummas. Caurmērā administratīviem izdevumiem paredzēts ap 20%. Atsevišķos apgabalos šis procents stipri svārstās. Vidzemes apriņķa pašvaldības administratīviem izdevumiem ziedo tikai 14,1% no budžeta, bet Latgales — 30,5%, Kurzemes un

Zemgales apriņķu pašvaldības administratīvo izdevumu ziņā tuvāk stāv Vidzemei, nekā Latgalei. Latgales apriņķu pašvaldībās administratīvie izdevumi pieauguši 5 kārtīgi, bet Kurzemē 2,3 kārtīgi. Arī caurmērā uz vienu iedzīvotāju Latgalē administratīviem izdevumiem izdod (88 santimi) vairāk, bet pārējās valsts daļās, kā Kurzemē — 66 santimi, Vidzemē — 67 un Zemgalē — 75 santimi. 1921. saimniecības gadā Latgale administratīviem izdevumiem ziedoja 20,7% no budžeta un tas bija daudz tuvāk caurmēram (17,9%), kā tagad. Arī caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1921. saimniecības gadā administratīviem izdevumiem atvēlēja 20 santimus, tā tad mazāku summu kā pārējās valsts daļās — Zemgalē — 38 santimus, Kurzemē — 28 un Vidzemē — 26 santimus. Tā kā Latgalē 8 gadu laikā novērojams loti liels administratīvo izdevumu pieaugums. 1921. saimniecības gadā tur caurmērā uz vienu iedzīvotāju izdeva mazākās summas, bet 1928./1929. — lielākās.

Administrātīvie izdevumi — *Dépenses administratives.*

Nr. Nr. pēc kārtas *No.No. d'ordre*	Budžeta gadi *Exercices* / Apriņķi *Districts*	Kopsummā 1000 ls *Total général en 1000 de lats*					Procentos — *Pourcentage*					Uz iedzīvotāju *Moyenne par habitant*
		1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*	1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*	
1	Rīgas	52	44	49	55	50	12,93	10,37	12,15	11,85	11,82	0,55
2	Cēsu	36	37	54	58	46	14,40	12,54	18,62	19,46	16,25	0,83
3	Valmieras . .	44	46	45	50	46	12,18	12,33	12,06	13,29	12,39	0,62
4	Valkas	42	36	37	43	39	16,66	13,38	13,07	13,65	13,92	0,57
5	Madonas . . .	39	50	55	41	46	14,60	16,77	18,33	13,89	15,86	0,65
6	Liepājas . . .	31	30	28	30	30	17,71	16,66	12,66	12,87	14,85	0,60
7	Aizputes . . .	20	21	24	22	22	18,18	19,09	19,51	18,64	19'13	0,73
8	Kuldīgas . . .	36	37	34	33	35	23,07	18,50	18,37	17,55	19,23	0,78
9	Ventspils . . .	22	22	22	21	22	19,81	15,71	16,92	16,27	17,18	0,67
10	Talsu	25	26	24	24	25	18,38	21,66	16,55	17,14	18,51	0,75
11	Tukuma	20	25	25	26	24	31,25	15,82	14,70	14,85	16,90	0,67
12	Jelgavas . . .	40	43	48	60	48	16,32	16,60	17,08	20,40	17,77	0,75
13	Bauskas . . .	28	28	23	27	27	17,72	14,14	9,27	12,10	13,04	0,66
14	Jēkabpils . . .	24	23	26	27	25	24,24	21,49	19,54	18,88	20,83	0,68
15	Ilukstes	32	39	40	34	36	30,76	30,46	27,02	22,97	27,27	0,76
16	Daugavpils . .	110	88	110	121	107	24,55	19,68	25,40	26,88	24,09	0,67
17	Rēzeknes . . .	126	122	142	143	133	29,30	27,98	34,46	35,13	31,59	1,00
18	Ludzas	68	78	78	89	78	31,33	35,77	39,19	44,05	37,32	0,91
19	Jaunlatgales .	80	78	93	84	84	34,33	26,89	29,33	22,52	27,81	0,81
	Kopā — *Total*	875	873	957	988	923	20,76	18,77	19,96	19,87	19,81	0,73

Lielākie administratīvie izdevumi ir Rēzeknes apriņķa valdei, kura četru gadu laikā caurmērā ikgadus izdevusi 133.000 ls Daugavpils — 107.000, Jaunlatgales — 84.000 un Ludzas — 78.000 ls. Mazākie izdevumi ir Aizputes un Ventspils valdēm pa 22.000 ls, Tukuma — 24.000, Talsu — 25.000 ls u. t. t. Procentos no budžetu kopsummas Ludzas apriņķa valdei tie sastāda — 37,32%, Rēzeknes — 31,59% un Jaunlatgales ar Ilukstes apriņķa valdi ap 27%. Mazāko procentu no budžeta administratīvie izdevumi sastāda Rīgas apriņķa valdē — 11,82%, Valmieras — 12,39%, Bauskas — 13,04% u. c. Caurmērā viens iedzīvotājs administratīviem izdevumiem Rēzeknes apriņķī maksā — latu un Ludzas — 91 santimu, bet Rīgas apriņķa valdei — 55 un Valkas — 57 santimi. Tādējādi Latgales apriņķa valdēm ir lielākie administratīvie izdevumi, viņi sastāda arī lielāko procentu no budžeta un arī uz vienu iedzīvotāju iznāk lielākas summas.

Apriņķu pašvaldību algotie darbinieki uz 1928. g. 15. aprīli pēc amatiem.
Personnel appointé des régences de district par fonction le 15 avril 1928.

Apriņķi *Districts*	Apriņķu valdēs — *Régences de district*												Slimnīcās un patversmēs *Hôpitaux et asiles*									Pārējas iestādes *Autres institutions et entreprises*			Pavisam — *Total général*	To skaitā: Ar nepilnu vai nenoteiktu darba laiku *Dont: Avec une durée indéterminée de travail*
	Valžu priekšsēdētāji *Président des rég.*	Valdes locekļi *Membres des régences*	Revīzijas komisiju un skolu valžu locekļi *Membres des com. de revision et des commission d'instruction*	Sekretāri un viņu palīgi *Secrétaires et sous-secrétairs*	Grāmatveži un viņu palīgi *Teneurs de livres et leurs adjoints*	Darbveži — *Commis*	Pārējie kancelejas darbinieki *Bureaustes*	Agronomi — *Agronomes*	Pārējais agronomiskais person. *Autre personnel agronomique*	Kurjēri — *Domestiques*	Pārējie — *Autres*	Kopā — *Total*	Ārsti — *Médecins*	Vecmātes — *Sages-femmes*	Feldšeri — *Aides-chirurgiens*	Žēlsirdīgas māsas *Soeurs de charité*	Pārziņi — *Chefs*	Audzinātājas — *Educatrices*	Pārējie darbinieki *Autre personnel*	Strādnieki — *Ouvriers*	Kopā — *Total*	Kalpotāji — *Employés*	Strādnieki — *Ouvriers*	Kopā — *Total*		
Rīgas . . .	1	4	—	1	3	2	5	—	1	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—
Madonas . .	1	4	—	1	2	2	2	1	—	1	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	4
Cēsu	1	2	—	1	1	4	2	—	1	1	1	14	—	—	—	—	1	—	7	—	8	6	—	6	28	1
Valmieras . .	1	4	—	1	2	2	4	1	—	1	1	17	2	—	1	1	1	3	9	4	21	—	—	—	38	2
Valkas . . .	1	4	3	1	2	1	4	1	—	1	—	18	1	—	—	1	—	—	5	—	7	—	—	—	25	6
Liepājas . . .	1	2	3	1	2	—	2	—	—	3	—	14	2	—	1	2	—	—	6	—	11	5	4	9	34	8
Ventspils . .	1	2	—	1	1	—	2	1	1	1	—	10	1	—	—	—	—	—	1	4	6	1	—	1	17	4
Aizputes . .	1	2	—	1	1	—	2	—	—	1	—	8	—	—	—	—	1	—	1	7	9	2	—	2	19	2
Kuldīgas . . .	1	2	2	2	2	—	1	1	2	1	1	15	1	—	1	1	—	—	3	—	6	—	—	—	21	13
Talsu	1	2	3	2	2	—	1	1	1	1	—	14	1	—	—	2	—	—	3	—	6	—	—	—	20	12
Tukuma . . .	1	2	—	1	1	1	2	1	1	2	1	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	2
Jelgavas . . .	1	4	3	1	1	2	5	1	1	3	1	23	—	—	—	1	—	—	4	—	5	—	—	—	28	5
Bauskas . . .	1	2	—	—	1	—	4	1	—	1	1	11	6	—	2	1	—	—	6	—	15	—	—	—	26	7
Jēkabpils . .	1	2	—	1	2	2	—	2	2	1	—	13	1	—	1	1	—	—	6	—	9	—	—	—	22	4
Ilukstes . . .	1	2	—	1	2	2	3	1	—	1	1	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—
Daugavpils . .	1	4	—	1	2	5	10	—	—	2	4	29	13	11	23	5	1	1	35	—	89	—	—	—	118	2
Rēzeknes . .	1	4	—	1	3	4	4	—	1	2	7	27	10	5	17	4	—	—	46	—	82	—	—	—	109	—
Jaunlatgales . .	1	4	—	1	3	5	4	—	—	1	2	21	9	9	16	—	1	—	16	—	51	—	—	—	72	6
Ludzas	1	4	—	1	3	3	4	—	—	1	3	20	5	5	9	—	2	7	16	4	48	—	—	—	68	—
Kopā — *Total*	19	56	14	20	36	35	61	12	11	25	23	312	52	30	71	19	7	11	164	19	373	14	4	18	703	78

Apriņķu pašvaldību izdevumi sastādās no trim daļām: apriņķa pašvaldības uzturēšanai paredzētām summām, nekustamu īpašumu uzturēšana un līdzdalība valsts iestāžu uzturēšanā. Pēc saviem apmēriem viņas nav vienādas, tāpat arī viņu dinamika ir dažāda. Apriņķu pašvaldības uzturēšanai paredzētas lielākās summas un ar tām novērojams nepārtraukts pieaugums: 1926./1927. saimniecības gadā viņas līdzinājās — 564.980, 1927./1928. — 593.286 un 1928./1929. — 664.525 ls. Apriņķu pašvaldību nekustamu īpašumu uzturēšanai paredzētās summas ir stipri mazākas un pēdējā gadā tās samazinās: 1926./1927. gadā atvēlēja — 125.759, 1927./1928. — 195.371 un 1928./1929. — 146.332 ls. Pie valsts iestāžu uzturēšanas apriņķu pašvaldības piedalās ar diezgan ievērojamiem līdzekļiem. Tomēr tie ir stipri mazāki, kā apriņķu pašvaldības uzturēšanai nozīmētās summas; pa atsevišķiem gadiem viņas uzrāda nelielu svārstīšanos — 1926./1927. saimniecības gadā apriņķu pašvaldības pie valsts iestāžu uzturēšanas piedalījās ar 182.086, 1927.-1928. — 168.790 un 1928./1929. — 177.442 ls.

No līdzekļiem, kuri paredzēti apriņķu pašvaldību iestāžu uzturēšanai, lielākās summas izdod vēlēto un pieņemto darbinieku algām. Valdes locekļu algām 1926./1927. saimniecības gadā paredzēja — 100.851, 1927./1928. — 102.045 un 1928.-1929. — 138.457 ls. Starp valdes locekļiem nav ieskaitīts valdes priekšsēdētājs, kuru iecel Iekšlietu ministrs, un kurš saņem algu no pašvaldības departamenta un skaitās pēdējo dienestā. No apriņķa valdes locekļiem tikai puse darbojas apriņķa valdē pastāvīgi, bet pārējie ierodas tikai uz valdes sēdēm un izpilda uzdevumus, kādi tiem uzlikti apriņķa pašvaldības saimniecības uzņēmumos, vai ņem dalību dažādu komisiju sēdēs, kā apriņķa pašvaldības pārstāvji. Algas apriņķa valdes locekļiem, kā arī pašvaldības iestāžu darbiniekiem, kuri pastāvīgi nodarbināti, vispāri noteic iekšlietu ministrija, piemērojoties valsts iestāžu ierēdņu un kalpotāju algu likmēm un citiem atalgojumiem. Pārējie, pastāvīgi nenodarbinātie, saņem tikai dienas naudas un izdevumu atlīdzību par ceļiem.

Apriņķu pašvaldību priekšsēdētājiem piešķirta sevišķa loma. Viņu virsuzraudzībā atrodas apriņķu valžu darbība visās nozarēs. Valdes priekšsēdētājs sagatavo visas valdei priekšā liekamās lietas, ziņo par tām sēdē un izpilda valdes lēmumus. Ja priekšsēdētājs atzīst, ka apriņķa valdes lēmumi nesaskan ar likumu, viņš aptur to izpildīšanu un ziņo par to iekšlietu ministrijai un valdes tuvākā sēdē. Priekšsēdētājs dod rīkojumus apriņķa valdes sekretāram, grāmatvedim un kasierim. Nepaklausības gadījumos priekšsēdētājs darbiniekus var atstādināt no pienākumu izpildīšanas līdz tuvākai valdes sēdei, kurā izlemjams jautājums par turpmākiem soļiem pret nepaklausīgiem. Valdes priekšsēdētājs līdz ar sekretāru paraksta visus izejošos rakstus un dokumentus. Priekšsēdētājs pieprasa no pagastu valdēm ziņas par visu, kam sakars ar pašvaldības darbību, uzdod izpildīt valsts iestāžu rīkojumus, kā arī sniedz valsts iestādēm pieprasītās ziņas. Priekšsēdētājam pienākas personīgi revidēt vismaz trešo daļu apriņķa pagastu gadā. Valdes priekšsēdētājs aptur nelikumīgus pagastu pašvaldības organu lēmumus un rīkojumus un ziņo par tiem apriņķa valdei attiecīga lēmuma pieņemšanai tuvākā sēdē. Nelikumību, nolaidību un noziedzību gadījumos apriņķu un pagastu pašvaldību darbībā, priekšsēdētājam arī jāsper soļi, bet galīgā izlemšana piekrīt valdei. Valdes priekšsēdētājs apriņķu pašvaldībā ir ļoti aktīva persona, viņš piedod nokrāsu visai darbībai. No viņa aktīvitātes un enerģijas apriņķa pašvaldībā daudz kas atkarājas. Valdes priekšsēdētājam ir biedrs, kas viņa prombūtnes laikā izpilda visas priekšsēdētāja funkcijas.

No vēlētiem organiem vēl jāatzīmē revīzijas komisija, kuru izvēl kopā ar apriņķa valdi. Vēlēšanas notiek uz tiem pašiem pamatiem, kā pagastu padomes un izdara tās parasti vienā un tai pašā laikā. Revīzijas komisijas funkcijas pastāv iekš apriņķa valdes darbības revidēšanas, pie kam pēdējā jāizdara vadoties netikai no formēla, bet arī no lietderības viedokļa. Tāpat pie budžeta sastādīšanas revīzijas komisija ņem aktīvu dalību un dod par to savu atsauksmi pirms iesūtīšanas iekšlietu ministrijai.

Pārējie, pieņemtie, darbinieki ir šādi: 1) sekretārs, darbveži un ierēdņi, 2) grāmatvedis, rēķinveži un ierēdņi, 3) lietpratēji vai inspektori un instruktori dažādas lauksaimniecības nozarēs un būvniecībā, 4) ārsti, aptiekeri, feldšeri, vecmātes, žēlsirdīgās māsas un kopējas, 5) skolu pārziņi un skolotāji, 6) saimniecību pārziņi, strādnieki (kalpi un kolpones), un 7) apkalpotāji un sargi. Darbinieku skaitu katrā apriņķī atkarībā no apriņķa lieluma un arī atkarība no pagastiem pārņemtās kultūrēlās un saimnieciskās darbības apmēriem, nosaka katru gadu uz priekšu budžeta kārtībā. Darbinieku algas noteiktas šādā veidā: 1) ap-

Apriņķu pašvaldību algotie darbinieki uz 1928. g. 15. aprili pēc atalgojuma veida un lieluma.

Personel appointé des régences de district par genre et par taux d'appointements le 15 avril 1928.

Apriņķi *Districts*	Darbinieki ar atalgojumu pēc valsts darbinieku kategorijām *Personnel appointé d'après les catégories d'appointements des fonctionnaires d'Etat.*															Darbinieki ar atalgojumu ārpus valsts kategorijām *Personnel hors des cat. d'appoint. des fonct. d'Etat*															Pavisam *total général*
																Vēlētie darbinieki ar atalg. par sēdēm *Magistrats élus touch. par seance*						Darbinieki ar mēneša algu *Personnel avec un taux mensuel*									
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX	Kopā *Total*	Ls 4.—	Ls 7.—	Ls 8.—	Ls 10.—	Ls 15.—	Kopā *Total*	Līdz Ls 60.— *Au dess. de Ls 60.—*	Ls 61-75	Ls 76-100	Ls 101-125	Ls 126-150	Ls 151-200	vair. k. 200 *plus d. 200*	Kopā *Total*	
Rīgas . . .	1	3	1	—	3	—	2	—	5	—	—	—	—	—	15	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	17
Madonas . .	2	1	1	1	—	1	1	—	2	—	2	—	—	—	11	—	6	—	—	—	6	6	—	1	—	—	1	—	8	25
Cēsu	1	1	1	—	1	1	2	—	2	—	—	—	—	—	9	—	3	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	1	2	14
Valmieras . .	1	2	2	1	1	2	2	—	1	1	—	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	7	5	15	28
Valkas . . .	3	2	1	2	1	1	1	1	2	—	—	—	1	—	15	—	2	—	—	—	2	—	14	3	—	2	2	—	21	38
Liepājas . . .	1	1	1	1	—	1	—	—	2	—	—	1	—	—	8	—	—	4	—	—	4	6	5	10	1	—	—	—	22	34
Ventspils . .	1	2	—	—	2	2	—	—	1	—	—	—	—	1	9	—	—	—	—	—	—	8	—	2	—	1	1	—	12	21
Aizputes . .	1	2	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	7	1	3	—	—	—	—	11	17
Kuldīgas . . .	1	2	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	7	3	2	—	—	—	—	12	19
Talsu	2	1	—	—	2	1	1	—	1	—	—	—	—	—	8	4	—	—	—	—	4	4	2	—	—	—	1	1	8	20
Tukuma . . .	1	2	—	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	1	8	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1	—	1	5	13
Jelgavas . . .	1	2	2	1	—	3	1	—	2	—	1	—	1	—	14	—	—	—	—	5	5	5	1	2	—	1	—	—	9	28
Bauskas . . .	2	2	2	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	4	2	5	1	1	2	—	15	26
Jēkabpils . .	1	1	1	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	7	1	—	—	—	—	1	7	3	—	2	1	—	1	14	22
Ilukstes . . .	1	2	1	1	2	—	3	—	3	—	—	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	14
Daugavpils . .	1	4	8	4	10	4	2	4	7	8	3	3	25	—	83	—	—	—	—	—	—	33	3	1	—	—	—	—	37	120
Rēzeknes . .	1	5	4	8	8	2	3	5	6	12	6	1	4	21	86	—	—	—	—	—	—	17	—	4	—	—	—	—	21	107
Jaunlatgales . .	2	4	1	—	9	—	—	—	3	—	—	—	—	1	20	—	—	—	—	—	—	25	10	7	4	1	1	—	48	68
Ludzas	1	4	4	10	6	1	5	15	3	—	—	—	1	—	50	—	—	—	—	—	—	16	6	—	—	—	—	—	22	72
Kopā — *Total*	25	43	30	29	52	20	25	27	48	21	12	5	32	24	393	5	11	4	1	5	26	150	51	42	8	8	16	9	284	703

riņku valdes priekšsēdētājs saņem pēc VII. katēgorijas (maksā valsts), 2) valdes un revīzijas komisijas locekļu algas piemērotas valsts ierēdņu VIII. katēgorijai, 3) kanclejas personāls piemērojams attiecīgām valsts ierēdņu katēgorijām, pie kam grāmatvedis ierindojams ne augstāk, kā IX. katēgorijā, bet sekretārs atkarībā no apriņķa lieluma, ierindojams XI. līdz IX. katēgorijai, 4) skolu pārziņi un skolotāji pēc sevišķa likuma par obligātorisko skolu skolotāju algošanu un 5) pārējie uz brīva līguma.

Kanclejas darbinieku uzturēšanai apriņķa valdes izdod diezgan prāvas summas, pie kam novērojama neatlaidīga šo summu pieaugšana: 1926./1927. saimniecības gadā kanclejas darbinieku uzturēšanai paredzēja izdot — 326.888, 1927./1928. — 347.850 un 1928./1929. — 354.196 ls. Redzamākais darbinieks apriņķa pašvaldības kanclejā ir sekretārs. Viņš piedalās valdes sēdēs; viņš bieži sagatavo rezolūcijas par dienas kārtības punktiem, protokolē rezolūciju motīvus, paraksta zem valdes priekšsēdētāja visus izejošos rakstus, iekārto apriņķa valdes darbvedību pēc iekšlietu ministrijas priekšrakstiem. Pēdējā paredz to sadalīt pēc galdiem, kā 1) rīkojumu, apkārtrakstu, vēlēšanu, uzraudzības par pagastu valžu, padomju un revīzijas komisijas darbību, disciplināro sodu, personāla lietu, algu, revīzijas un statistikas galds, 2) inventāra, telpu apgādes un pārtikas, apriņķa un pagastu saimniecībās, skolu, patversmju, slimnīcu un policijas telpu apgāde ar malku, apgaismošanu, remontiem un aptīrīšanu u. t. t., 3) sociālās apgādes lietas — nespējnieku apgāde ar uzturu, apģērbu un taml., uzturas normu noteikšana un piederības vietas noskaidrošana, dēfektīvie un nenormālie pilsoņi u. t. t., 4) veselības aizsardzības lietas, medicīniskā un veterinārā personāla pārzināšana, medikamentu apgāde u. t. t., 5) tautas izglītības lietas; skolotāju pieņemšana, atlaišana, algošana, skolu tīkla noskaidrošana, sūdzības par skolotāju personu. Apriņķa valdes darbvedībā ir: 1) dežurgrāmata, 2) ienākušu un izejošu rakstu galda reģistrs ar alfabētu, 3) slepenu rakstu galda reģistrs, 4) protokolu grāmatas ar alfabētu, 5) iznēsājamā grāmata, 6) archīvu apraksts un 7) vērtīgu sūtījumu reģistrs. Sekretārs seko, arī kā pagastu pašvaldības izpilda viņām dotās instrukcijas un atsevišķus rīkojumus un par novērotām nokavēšanām, nolaidībām un nepareizībām ziņo priekšsēdētājam. Sekretāram padoti darbveži un pārējie konclejas ierēdņi.

Grāmatvedības lietas pārzin īpašs ierēdnis — grāmatvedis. Valde grāmatvedi ievēl no personām ar speciālu izglītību un, bez tam, ar attiecīgu praksi pašvaldību grāmatvedībā. Grāmatas apriņķu pašvaldībās jāved pēc vienas noteiktas sistēmas. Grāmatu paraugus var ievest vienīgi ar iekšlietu ministrijas piekrišanu. Apriņķu valdēs obligātoriski vedamas pēc apstiprinātiem paraugiem sekošas grāmatas: a) žurnāls — galvenā grāmata un b) attiecīgas palīggrāmatas, kā 1) kases dienas grāmata, 2) ieņēmumu budžeta grāmata, 3) izdevumu budžeta grāmata, 4) tekošu rēķinu un noguldījumu grāmata, 5) vērtspapīru grāmata, 6) caurejošu summu grāmata, 7) dažādu iestāžu un personu grāmata, 8) kapitālu grāmata, 9) nekustamu īpašumu saraksti, 10) inventāra grāmata un 11) preču un materiālu grāmata. Bez šīm grāmatām, kas vedamas apriņķa valdē, arī viņa uzņēmumos vedamas īpašas grāmatas, kā 1) kases grāmata, 2) inventāra grāmata, 3) preču vai materiālu grāmata, 4) produktu grāmata, 5) kūts vai klēts grāmata un 6) dienas un mēneša ziņojumu grāmata. Grāmetvedim ir jāsastāda pēc noteiktiem paraugiem visi norēķini par bugrāmata un 6) dienas un mēneša ziņojumu laikā jānosūta iekšlietu ministrijai.

No pārējiem izdevumiem apriņķa valdes uzturēšanai jāatzīmē ceļa izdevumi, kas 1928./1929. saimniecības gadā bija paredzēti 31.803 ls apmērā, kanclejas izdevumi pēdējos gados visu laiku pieaug un 1928.-1929. sasniedz — 27.357 ls; apgaismošanai, apkurināšanai un aptīrīšanai arī izdod ap 29.000 ls; telpu īrei — 14.878 ls un jāatzīmē arī iemaksas slimo kasēm, kas 1928./1929. saimniecības gadā sasniedza — 5.232 ls.

Starp summām, ar kurām apriņķa valde piedalās valsts iestāžu uzturēšanā, lielākās iznāk uz apriņķa policijas algošanu. 1928.-1929. saimniecības gadā šim nolūkam bija paredzēti — 75.797 ls. Nākošā vietā ir telpu īre policijas darbiniekiem — 45.760 ls apmērā. Pie šī posteņa nāk klāt vēl apkurināšana un apgaismošana — 41.000 ls apmērā. Tie arī ir galvenie izdevumi pie līdzdalības valsts iestāžu uzturēšanā. No pārējiem sīkākiem izdevumiem var atzīmēt: arestu telpu īre — 4.180, aizsargu pabalstīšana — 3.780, karaspēka novietošana — 2.200 ls u. t. t.

Apriņķu pašvaldībās ir nodarbināti pavisām 703 darbinieki. No tiem pašās apriņķa valdēs strādā — 312, slimnīcās un patversmēs — 373 un pārējās iestādēs — 18. No kopējā darbinieku skaita 19 ir apriņķu valdes priekšsēdētāji (katrā apriņķī pa vie-

nam), 56 valdes locekļi, 14 revīzijas komisijas locekļi, 20 sekretāri un viņu palīgi, 36 grāmatveži un viņu palīgi, 35 darbveži un viņu palīgi un 61 kanclejas ierēdnis. Bez šiem darbiniekiem apriņķa valdēs vēl darbojas — 12 agronomi, 11 dažādi agronomiskās palīdzības darbinieki, 23 pārējie, starp kuriem atsevišķi minami 7 būvinženieri, 9 techniķi, 3 pagastu instruktori (Latgalē), 3 juriskonsulti un viens veterinārārsts. Slimnīcās un patversmēs nodarbināti 373 darbinieki, no kuriem 52 ārsti, 71 feldšers, 30 vecmātes, 19 žēlsirdīgās māsas, u. c. darbinieki. No kopējā darbinieku skaita 290 ir sievietes. Lielākā daļa no viņām 216 darbojas slimnīcās, starp tām visas vecmātes un žēlsirdīgās māsas, 132 dažādas darbinieces, 11 ārstes u. t. t. Pašā apriņķa valdē sieviešu skaits ir stipri mazāks: no 312—67, pie kam 43 no tām strādā kā vienkāršas kanclejas darbinieces. Starp apriņķa valdes sekretāriem un viņa palīgiem, kā arī grāmatvežiem un to palīgiem ir nodarbinātas arī sievietes.

Lielākais darbinieku skaits ir Latgales apriņķos, no kuriem Daugavpils apriņķa valde nodarbina 118 personas, Rēzeknes — 109, Ludzas — 68 un Jaunlatgales — 72. Pārējos apriņķos darbinieku skaits ir stipri mazāks. Madonas un Ilukstes apriņķos nodarbināti 14 ierēdņi un valdes locekļi, Ventspils un Rīgas — 17, Aizputes — 19 u. t. t. Latgales apriņķos lielais darbinieku skaits strādā netik vien valdes kanclejā, bet galvenā kārtā slimnīcās un patversmēs.

Apriņķu valžu darbinieku atalgojumi nolikti pēc kategorijām. Apriņķu valdes pastāvīgi nodarbina 393 ierēdņus, savus atalgojumus tie saņem pēc valsts iestāžu darbinieku algu likmēm. 310 darbinieki ir ārpus katēgorijām, no tiem 26 valdes locekļi un citi vēlēti darbinieki un 284 pārējie ierēdņi un kalpotāji. Darbinieki, kas saņem atalgojumus pēc katēgorijām sadalās

Sociālā apgāde — *Assistance publique.*

	Vidzemē	Kurzemē	Zemgalē	Latgalē
		1000 ls		
1921. budžetu gadā	26	26	7	24
1922. „ „	29	50	4	50
1923./1924. budž. gadā	54	. 52	.	66
1924./1925. „ „	69	42	12	81
1925./1926. „ „	104	48	29	111
1926./1927. „ „	136	67	55	141
1927./1928. „ „	143	68	92	132
1928./1929. „ „	149	69	86	154
		Procentos — *Pourcentage.*		
1921. budžetu gadā	4,2	8,0	1,9	5,6
1922. „ „	2,6	7,8	0,7	6,3
1923./1924. budž. gadā	4,0	. 4,2	.	6,2
1924./1925. „ „	5,0	6,1	2,1	7,5
1925./1926. „ „	6,8	6,9	4,3	8,4
1926./1927. „ „	8,2	9,0	6,5	10,2
1927./1928. „ „	8,7	8,4	9,4	9,7
1928./1929. „ „	8,5	8,5	8,8	10,7
		1921. = 100		
1921. budžeta gadā	100	100	100	100
1922. „ „	112	192	57	208
1923./1924. budž. gadā	338	. 158	.	275
1924./1925. „ „	265	162	171	338
1925./1926. „ „	416	185	414	463
1926./1927. „ „	523	257	786	588
1927./1928. „ „	550	262	1314	550
1928./1929. „ „	573	227	1229	642
		Uz iedzīvotāju *Par habitant*		
1921. budžeta gadā	0,07	0,13	0,04	0,06
1924./1925. budž. gadā	0,20	0,23	0,05	0,18
1928./1929. „ „	0,40	0,30	0,37	0,31

sekoši: 25 darbinieki skaitās — VII. kategorijā, 43 — VIII., 30 — IX., 29 — X., 52 — XI., 20 — XII., 25 — XIII., 27 — XIV., 48 — XV., 21 — XVI., 12 — XVII., 5 — XVIII., 32 — XIX. un 24 — XX. kategorijā. Vēlētie darbinieki kas nav ieskaitīti kategorijās savus atalgojumus saņem par sēdēm: 4 ls par sēdi saņem 5 darbinieki, 7 ls — 11, 8 ls — 4, 10 —ls — 1 un 15 ls — 5 (visi Jelgavas apriņķī). Darbinieki ārpus kategorijām saņem ļoti nevienādu mēnešu algu, 150 darbiniekiem tā ir zem 60 ls un 9 viņa pārsniedz 200 ls.

Sociālai apgādei apriņķa pašvaldības pēdējos gados izdod ap 400.000 ls. Novērojams, ka minētam mērķim paredzētās summas pastāvīgi pieaug un salīdzinot viņas ar 1921. saimniecības gadu tās pavairojušās 5,6 kārtīgi vai viņas augušas straujāki, kā parējie apriņķu pašvaldību izdevumu posteņi. 1921. saimniecības gadā sociālai apgādei apriņķu pašvaldības paredzēja 82.000 ls, bet 1928./1929. — 461.000, un izdevumu budžetā viņu nozīme pieaugusi no 4,8% uz 9,3%. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1921. saimniecības gadā sociālai apgādei izdeva 7 sant., bet 1928./1929. — 36.

Pa atsevišķiem apgabaliem sociālai apgādei ziedo diezgan nevienādas summas: Latgales apriņķos izdod (1928./1929. saimniecības gadā) 154.000 ls, kas sastāda 10,7% no visu izdevumu kopsummas, šo izdevumu pieaugums Latgalē ir ļoti straujš. Pārējās valsts daļās, kautgan pašas summas svārstās no 59. — 149.000, tomēr procentos tas sastāda ap 8,5% no budžeta.

Caurmērā uz vienu iedzīvotāju lielākie izdevumi sociālai apgādei ir Vidzemes apriņķos 40 sant. uz galvas, Zemgalē 37, bet Latgalē un Kurzemē mazākie — 31 un 30 sant. Tā kā arī apriņķu valdes sociālai apgādei Latgalē izdod, samērā ar pārējiem valsts apgabaliem, mazas summas.

Sociālai apgādei Rēzeknes apriņķa valde atvēlējusi lielākās summas — 45.000 ls apmērā, Valmieras — 38.000, Daugavpils — 37.000 ls u. t. t. (caurmērā pa 4 pēdējiem gadiem), bet mazākās — Jēkabpils — 3000, Ventspils — 6000 un Talsu — 7000. Procentos no izdevumu budžeta Ludzas apriņķa pašvaldībai sociālās apgādes izdevumi iztaisa 15,3%, Ilukstes — 12,9%, Aizputes — 11,3%, bet mazākie procenti ir Jēkabpils

Sociālā apgāde — *Assistance publique*.

Nr. Nr. pēc kārtas *No. No. d'ordre*	Budžeta gadi *Exercice* / Apriņķi *Districts*	Kopsummā 1 000 ls *Somme générale en 1 000 de ls*					Procentos — *Pourcentage*					Uz iedzīvotāju *Moyenne par habitant*
		1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*	1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*	
1	Rīgas	29	37	39	41	36	7,21	8,72	9,67	8,83	8,51	0,39
2	Cēsu	11	17	16	21	16	4,40	5,76	5,51	7,04	5,65	0,28
3	Valmieras . .	33	36	39	43	38	9,14	9,65	10,45	11,43	10,24	0,51
4	Valkas	7	19	21	19	14	2,77	7,06	7,42	6,03	5,00	0,20
5	Madonas . . .	24	26	28	28	26	8,98	8,72	9,33	9,49	8,96	0,36
6	Liepājas . . .	17	17	21	24	20	9,71	9,99	9,50	10,30	9,90	0,40
7	Aizputes . . .	16	12	12	11	13	14,54	10,90	9,75	9,32	11,30	0,43
8	Kuldīgas . . .	13	20	18	18	17	8,33	10,00	9,72	9,57	9,34	0,38
9	Ventspils . . .	1	10	8	7	6	0,90	7,14	6,15	5,42	4,68	0,18
10	Talsu	1	9	10	9	7	0,73	7,50	6,89	6,42	5,18	0,21
11	Tukuma	4	6	19	19	12	6,25	3,79	11,17	10,85	8,45	0,33
12	Jelgavas . . .	11	19	23	23	19	4,48	7,33	8,18	7,82	7,03	0,30
13	Bauskas . . .	7	12	22	16	14	4,43	6,06	8,87	7,17	6,76	0,34
14	Jēkabpils . . .	1	1	7	5	3	1,01	0,93	5,26	3,49	2,50	0,08
15	Ilukstes	6	17	21	23	17	5,76	13,28	14,18	15,54	12,87	0,35
16	Daugavpils . .	29	40	35	42	37	6,47	8,94	8,08	9,33	8,33	0,23
17	Rēzeknes . . .	40	50	41	48	45	9,30	11,46	9,95	11,79	10,68	0,33
18	Ludzas	31	31	35	30	32	14,28	14,22	17,58	14,85	15,31	0,37
19	Jaunlatgales .	11	21	20	34	22	4,80	7,24	6,30	9,11	7,28	0,21
	Kopā — *Total*	**292**	**400**	**435**	**461**	**394**	**6,92**	**8,60**	**9,07**	**9,27**	**8,46**	**0,31**

apriņķa valdei — 2,5%, Ventspils — 4,7% un Valkas 5,0%.

Lielāko daļu no sociālai apgādei parēdzētiem izdevumiem izlieto vājprātīgo ārstēšanai; šim nolūkam 1926./1927. saimniecības gadā paredzēja — 191.883, 1927./1928. — 233.076 un 1928./1929 — 241.371 ls. Izdevumi vājprātīgo ārstēšanai ar katru gadu pieaug, bet 2 gadu laikā viņi pavairojušies gandrīz par 50.000 ls. Arī nespējnieku un mazgadējo uzturēšana patversmēs apriņķu pašvaldībām izmaksā diezgan lielas summas — 1926./1927. saimniecības gadā — 176.656, 1927./1928. — 171.860 un 1928./1929. — 191.740 ls. Pārējie sociālās apgādes izdevumi samērā ir mazāki un 1928./1929. saimniecības gadā nespējnieku uzturēšanai ārpus patversmēm bija paredzēts izdot naudā — 13.600, ārstēšanai (Pastera institūta nodaļā) — 9.279 ls un zīdaiņu uzturēšanai patversmē — 5.468 ls.

Izglītības veicināšana. — *Propagation de l'instruction.*

	Vidzemē	Kurzemē	Zemgalē	Latgalē
		1 000 ls		
1921. budžeta gadā	364	138	191	76
1922. „ „	670	308	241	131
		693		
1923./1924. budž. gadā	914	.	.	196
1924./1925. „ „	955	416	312	162
1925./1926. „ „	961	387	351	275
1926./1927. „ „	1 012	410	453	296
1927./1928. „ „	969	441	483	318
1928./1929. „ „	1 041	447	488	384
		Procentos — *Pourcentage*		
1921. budžeta gadā	58,9	43,1	52,8	17,8
1922. „ „	60,2	48,1	45,8	16,3
		55,8		
1923./1924. budž. gadā	68,3	.	.	18,5
1924./1925. „ „	69,1	60,0	54,2	15,1
1925./1926. „ „	62,7	56,3	52,3	20,8
1926./1927. „ „	61,0	54,6	53,2	21,3
1927./1928. „ „	58,8	54,8	49,3	23,4
1928./1929. „ „	59,6	55,3	49,7	26,9
		1921 = 100		
1921. budžeta gadā	100,0	100,0	100,0	100,0
1922. „ „	184,1	223,2	126,2	172,5
		210,6		
1923./1924. budž. gadā	251,1	.	.	257,9
1924./1925. „ „	262,4	301,4	163,4	213,2
1925./1926. „ „	264,0	280,4	183,8	361,8
1926./1927. „ „	278,0	297,1	237,2	389,9
1927./1928 „ „	266,2	319,6	252,9	418,4
1928./1929 „ „	286,0	323,9	255,5	505,7
		Uz iedzīvotāju — *Par habitant*		
1921. budžeta gadā	1,01	0,69	1,05	0,18
1924./1925. budž. gadā	2,75	2,26	1,45	0,35
1928./1929. „ „	2,83	2,28	2,11	0,77

Izglītībai apriņķu valdes savos budžetos paredz prāvas summas un laikā no 1921. līdz 1928./1929. budžetu gadam tās pieaugušas no 769.000 uz 2.361.000 ls vai 3,1 kārtīgi. No izdevumu kopsummas izglītībai ziedotās summas sastāda ap 45%; pēdējos 3 gados tās ar mazām svārstībām pieaug un 1928./1929. saimniecības gadā viņu nozīme noteicama ar 47,5%. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju izglītībai atvēlētās summas astoņu gadu laikā, pieaugušas no 66 sant., uz latu 82 sant. Izdevumi izglītības veicināšanai apriņķu pašvaldību budžetā ieņem redzamāko vietu, tomēr atsevišķos apgabalos viņu loma nav vienāda.

Lielākās summas izglītības veicināšanai paredz Vidzemes apriņķu valdes 1.041.000 ls (1928./1929. saimniecības gadā) apmēram tās

Izglītības veicināšana. — *Propagation de l'instruction.*

Nr. Nr. pēc kārtas *No. No. d'ordre*	Budžeta gadi *Exercices* / Apriņķi *Districts*	Kopsummā 1 000 ls *Somme générale en 1 000 de ls*					Procentos — *Pourcentage*					Uz iedzīvotāju *Par habitant*
		1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*	1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*	
1	Rīgas . . .	264	276	246	289	268	65,67	65,09	61,04	62,28	63,35	2,97
2	Cēsu	164	166	158	164	163	65,60	56,27	54,48	55,03	57,59	2,94
3	Valmieras . .	213	225	219	218	218	59,00	60,32	58,71	57,97	58,76	2,97
4	Valkas . . .	147	160	167	188	165	58,33	59,47	59,01	59,68	58,92	2,41
5	Madonas . .	174	185	179	183	180	65,16	62,08	59,66	62,03	62,06	2,55
6	Liepājas . . .	101	105	130	131	117	57,71	58,33	58,82	56,22	57,92	2,36
7	Aizputes . .	61	62	70	69	65	55,15	56,36	56,91	58,47	56,52	2,16
8	Kuldīga . . .	91	112	98	99	100	58,33	56,00	52,97	52,65	54,94	2,24
9	Ventspils . .	59	65	69	75	67	53,15	46,42	53,07	58,13	52,34	2,05
10	Talsu	75	66	74	73	72	55,14	55,00	51,03	52,14	53,33	2,17
11	Tukuma . . .	27	100	92	94	78	42,18	63,29	54,11	53,71	54,92	2,20
12	Jelgavas . . .	154	151	158	161	156	62,85	58,30	56,22	54,76	57,77	2,46
13	Bauskas . . .	86	101	109	105	100	54,43	51,01	43,95	47,08	48,30	2,44
14	Jēkabpils . .	52	59	69	73	63	52,52	55,14	51,87	51,04	52,50	1,72
15	Ilukstes . . .	32	42	55	56	46	30,76	32,81	37,16	37,83	34,84	0,97
16	Daugavpils . .	105	108	92	105	102	23,43	24,16	21,24	23,33	22,97	0,64
17	Rēzeknes . .	75	90	111	108	96	17,44	20,64	26,94	26,53	22,80	0,72
18	Ludzas	45	42	42	40	42	20,73	19,26	21,10	19,80	20,09	0,49
19	Jaunlatgales . .	49	56	73	130	77	21,39	19,31	23,02	34,85	25,49	0,74
	Kopā — *Total*	**1 974**	**2 171**	**2 211**	**2 361**	**2 179**	**46,84**	**46,68**	**46,12**	**47,49**	**46,78**	**1,74**

sastāda 59,6% no visa izdevumu budžeta. 1924./1925. saimniecības gadā izglītībai paredzētās summas sastādīja vēl lielāku procentu; šim nolūkam Vidzemes apriņķu valdes minētā gadā ziedoja 7/10 daļas no visa sava budžeta. Latgales apriņķa valdes izglītības veicināšanai ziedo mazākās summas 384.000 ls apmērā tās sastāda 26,9% no budžeta. Pēdējos gados izglītības veicināšanai atvēlētās summas Latgalē stipri pieaugušas (astoņu gadu laikā viņas pavairojušās 5,1 kārtīgi); dažos gados tās bija pavisam mazas un piemēram, tad kad Vidzemes apriņķu valdes izglītības veicināšanai atvēlēja 69,1% no sava izdevumu budžeta, Latgalē tie sastādīja tikai 15.1%. Pārējos apgabalos izglītībai atvēlētās summas ieņem vidus stāvokli starp Vidzemi un Latgali, pie kam, kā Kurzemē tā arī Zemgalē, izglītības veicināšanai ziedotās summas un viņu nozīme budžetā, tuvāki stāv Vidzemes līmenim nekā Latgales.

Caurmērā uz vienu iedzīvotāju izglītībai atvēlētās summas atrodas atkarībā no tā, cik lielas kopsummas izdod izglītības veicināšanai, un tāpēc Vidzemē viņas stipri lielākas, kā Latgalē.

Pa atsevišķiem apriņķiem novērojama vēl lielāka izšķirība, kā pa apgabaliem. Rīgas apriņķa valde izglītības veicināšanai izdevusi lielākās summas — 268.000 (četru pēdējo gadu caurmērā) Valmieras — 218.000, Madonas — 180.000, Valkas — 165.000, Cēsu — 163.000 un Jelgavas — 156.000 ls, bet mazākās — Ludzas — 42.000, Ilukstes — 46.000, Jēkabpils — 63.000, Liepājas — 65.000 ls u. t. t. Procentos no budžeta Rīgas apriņķa valde izdeva — 63,35%, Madonas — 62,06%, Valkas — 58,92%, Valmieras — 58,76%, bet mazāko daļu izdeva — Ludzas — 20,09%, Rēzeknes — 22,80%, Daugavpils — 22,97% u. c. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju Rīgas un Valmieras apriņķa valdes izdod 2 lati 97 sant. gadā, Cēsu — 2 ls 94 sant. bet Ludzas — 49 sant., Daugavpils — 64, Rēzeknes — 72 un Jaunlatgales — 74 sant. Tādā kārtā, arī izglītības veicināšanai Latgales apriņķa valdes izdod mazākās summas.

Lielākā daļa no tiem līdzekļiem, kuŗus apriņķu pašvaldības izdod izglītības veicināšanai, domāti skolotāju algošanai. Pēdējos gados tie bija sekoši: 1926./1927. saimniecības gadā — 1.753.000, 1927./1928. — 1.723.000 un 1928./1929. — 1.939.000 ls. Skolotāju algām apriņķu pašvaldības izdod $^{4}/_{5}$ daļas no izglītības veicināšanas summām un $^{2}/_{5}$ daļas no izdevumu budžeta. Sakarā ar algu paaugstināšanu šīs summas vēl pieaugs. Blakus skolotāju algām, vai pareizāki kopā ar tām, jāskaita skolotāju apdrošināšana slimo kasē, viņu ārstēšana un skolotāju pensijas piemaksas. Skolu bibliotēkām, mācības līdzekļu iegādāšanai un vēl citiem skolu izdevumiem pēdējā gadā izdeva 82.700 ls lielu summu. Bez tam apriņķu pašvaldības izsniedz pabalstus vidus-, pamat-, aroda un dažādām speciālām skolām. Vidusskolas pabalstīja ar šādām summām: 1926./1927. saimniecības gadā ar 12.100, 1927./1928. — 19.100 un 1928./1929. — 39.400 ls; pamatskolas ar 38.058, 18.412 un 18.276 ls. Lauksaimniecības skolām pabalstu veidā 1926./1927. saimniecības gadā izsniedza — 30.900, 1927./1928. — 45.760 un 1928./1929. — 56.700 ls; bez tam vēl mācības fermām — pēdējos 2 gadus — 4450 un 5110 ls, mājturības skolām — 150, 2600 un 2200 ls. Techniskās skolas apriņķu pašvaldības pabalsta samērā ar nelieliem līdzekļiem. Pabalsti kurlmēmo un aklo mācības iestādēm 1926./1927. saimniecības gadā līdzinājās — 45.346, 1927./1928. — 58.860 un 1928./1929. — 53.660 ls. Apriņķu valdes ar īpašām stipendijām pabalstīja spējīgākos un sekmīgākos audzēkņus, kuŗas 1926./1927. saimniecības gadā bija 11.130 ls lielas, 1927./1928. — 10.980 un 1928./1929. — 11.380 ls.

Apriņķu valžu darbība izglītības veicināšanas lietā ir diezgan plaša. Savu roku viņas pieliek visur, kur ir vajadzība, un tādos apmēros cik viņas līdzekļi atvēl.

Veselības aizsardzība — *Sauvegarde sanitaire.*

	Vidzemē	Kurzemē	Zemgalē	Latgalē
		1000 ls		
1921. budžetu gadā	46	52	29	157
1922. „ „	69	78	51	301
		100		
1923./1924. budž. gadā	38			383
1924./1925. „ „	35	38	50	409
1925./1926. „ „	43	44	56	453
1926./1927. „ „	32	28	66	463
1927./1928. „ „	36	26	60	347
1928./1929. „ „	40	32	51	340
		Procentos — *Pourcentage.*		
1921. budžetu gadā	7,5	16,1	8,3	36,7
1922. „ „	6,2	12,2	9,7	37,6
		8,0		
1923./1924. budž. gadā	2,9			36,2
1924./1925. „ „	2,6	5,5	8,8	38,1
1925./1926. „ „	2,8	6,3	8,3	34,3
1926./1927. „ „	2,0	3,7	7,8	33,3
1927./1928. „ „	2,2	3,3	6,1	25,5
1928./1929. „ „	2,3	4,0	5,2	23,8
		1921. = 100		
1921. budžetu gadā	100	100	100	100
1922. „ „	150	150	176	192
		123		
1923./1924. budž. gadā	83			244
1924./1925. „ „	76	73	179	261
1925./1926. „ „	93	85	193	289
1926./1927. „ „	70	46	228	295
1927./1928. „ „	78	50	107	221
1928./1929. „ „	87	62	176	217
		Uz iedzīvotāju. *Par habitant.*		
1921. budžētu gadā	0,13	0,26	0,16	0,37
1924./1925. budž. gadā	0,10	0,20	0,23	0,89
1928./1929. „ „	0,11	0,16	0,22	0,68

Veselības aizsardzībai u. t. t. apriņka valdes atvēl tikpat lielas summas, kā sociālai apgādei, bet ar to starpību, ka sociālās apgādes summas pēdējos gados neatlaidīgi pieaug, turpretīm veselības aizsardzībai paredzētās summas samazinās. Šī samazināšanās pa daļai izskaidrojama ar budžeta sastādīšanas kārtību, tomēr salīdzinot summas, kas bija paredzētas veselības aizsardzībai 1921. saimniecības gadā ar 1928./1929., viņas ir pieaugušas no 285.000 uz 464.000 ls, vai 1,6 kārtīgi. Tas tomēr ļoti mazs pieaugums, pārējie izdevumu posteņi pieauguši daudz straujāki. Budžeta struktūrā veselības aizsardzībai paredzēto summu nozīme ir samazinājusies no 16,5% 1921. saimniecības gadā uz 9,3% 1928./1929. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju veselības aizsardzībai 1921. saimniecības gadā izdeva 24 un 1928./1929. — 36 santīmus.

Veselības aizsardzībai lielākās summas ir paredzējušas Latgales apriņka valdes. 1928./1929. saimniecības gadā šim nolūkām tās atvēlēja — 340.000 ls, kas gan pret ieprekšējiem gadiem nozīmē samazināšanos, tomēr arī minētā gadā šī summa sastāda 23,8% no budžeta. Iepriekšējos gados, kā piemēram 1924./1925. saimniecības gadā, veselības aizsardzībai paredzētie līdzekļi sastādīja gandrīz $^2/_5$ daļas no budžeta kopsummas. Pārējos apgabalos veselības aizsardzībai paredzētas summas nav lielas un Vidzemē tas sastāda tikai 2,3% no visiem izdevumiem.

Daugavpils apriņkī veselības aizsardzībai paredzētas lielākas summas — 148.000 (četru gadu caurmērā), Rēzeknes — 122.000, Jaunlatgales — 82.000, Ludzas — 48.000 ls u. t. t. No pārējiem apriņkiem daži veselības aizsardzībai atvēl ļoti niecīgas summas, bieži pat tās nepārsniedz 1000 ls. Procentos no budžeta kopsummas veselības aizsardzībai paredzētās summas Daugavpils u. c. Latgales apriņkos ir ļoti augstas, bet pārējos — zemas.

Veselības aizsardzība. — *Souvegarde sanitaire.*

Nr Nr. pēc kārtas *No. No. d'ordre*	Budžeta gadi *Exercices* / Apriņķi *Districts*	Kopsumma 1 000 ls *Somme générale en 1 000 de ls*					Procentos *Pourcentage*					Uz iedzīvotāju *Par habitant*
		1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*	1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Caurmērā *Moyenne*	
1	Rīgas	2	2	2	8	3	0,49	0,47	0,49	1,72	0,70	0,03
2	Cēsu	2	2	2	2	2	0,80	0,67	0,68	0,67	0,70	0,03
3	Valmieras	25	14	16	12	16	6,92	3,75	4,28	3,19	4,31	0,21
4	Valkas	11	11	13	15	12	4,36	4,08	4,59	4,76	4,28	0,17
5	Madonas	3	3	3	4	3	1,12	1,00	1,00	1,35	1,03	0,04
6	Liepājas	13	12	12	14	12	7,42	6,66	5,42	6,00	5,94	0,24
7	Aizputes	2	1	1	1	1	1,81	0,90	0,81	0,84	0,86	0,03
8	Kuldīgas	4	4	3	4	3	2,56	2,00	1,62	2,12	1,64	0,06
9	Ventspils	10	1	1	3	3	9,00	0,71	0,76	2,32	2,34	0,09
10	Talsu	15	9	10	10	11	11,02	7,50	6,89	7,14	8,14	0,33
11	Tukuma	5	10	9	9	8	7,81	6,32	5,29	5,14	5,63	0,22
12	Jelgavas	2	1	1	1	1	0,81	0,38	0,35	0,34	0,37	0,01
13	Bauskas	23	31	28	24	26	14,55	15,65	11,29	10,76	12,56	0,63
14	Jēkabpils	8	9	9	5	8	8,08	8,41	6,76	3,49	6,66	0,21
15	Ilukstes	18	15	13	12	14	17,30	11,71	8,78	8,10	10,60	0,29
16	Daugavpils	169	172	126	127	148	37,72	38,47	29,09	28,22	33,33	0,94
17	Rēzeknes	152	153	100	84	122	35,34	35,09	24,27	20,63	28,97	0,91
18	Ludzas	62	58	36	35	48	28,57	26,60	18,09	17,32	22,96	0,56
19	Jaunlatgales	70	81	85	94	82	30,56	27,93	26,81	25,20	27,15	0,79
	Kopā *Total*	**596**	**589**	**470**	**464**	**529**	**14,14**	**12,66**	**9,80**	**9,33**	**11,35**	**0,42**

Pie veselības aizsardzības izdevumiem pieskaitīti arī izdevumi, kas cēlušies sakarā ar sanitāro un vēterināro gādību. Starp veselības aizsardzības izdevumiem lielākas summas iznāk uz slimnīcām — 1926./1927. saimniecības gadā viņām izdeva 448.444 ls,

1927./1928. — 324.591 un 1928./1929. — 312.424 ls. Pie slimnīcu izdevumu samazināšanas 1927./1928. saimniecības gadā; jāatgādina kā minētā laikā gandrīz tādos pat apmēros samazinājās viņu ieņēmumi (Rēzeknes apriņķa valdei) un tapēc jādomā, ka te ir notikušas pārgrozības budžeta sastādīšanā. Blakus izdevumiem slimnīcās, apriņķu pašvaldības uztur ārstus ārpus tam un 1926./1927. saimniecības gadā tiem izdeva 5700, 1927./1928. — 4100 un 1928./1929. — 13.740 ls. Veselības kopšanas punktu un ambulanču uzturēšana apriņķu pašvaldībām 1926./1927. izmaksāja — 75.584, 1927./1928. — 78.084 un 1928./1929. — 79.243 ls. Sanitārai uzraudzībai 1928./1929. saimniecīb. gadā izdeva — 9.700 ls, pret iepriekšējiem gadiem viņi mazliet ir samazinājušies. Sanitārās uzraudzības vajadzībām pieņemto ārstu un pārējā personāla algām 1926./1927. saimniecības gadā izmaksāja 10.589, 1927./1928. — 7.049 un 1928./1929. — 5.720 ls; lipīgu slimību apkarošanai izdeva 1926./1927. — 1.500, 1927./1928. — 3.000 un 1928./1929. — 2.500 ls. Pārējie izdevumi, kā medikamentiem, ārstniecības instrumentiem, dezinfekcijas un ceļa izdevumiem samērā atvēlētas mazas summas, kas nepārsniedz 1.000 ls.

Veterinārai uzraudzībai 1928./1929. saimniecības gadā izdots ap 130.000 ls. Lielākas summas atvēlētas ārstu un pārējā personāla algām — 1926./1927. — 33.533, 1927./1928. — 21.614 un 1928./1929. — 20.131 ls apmērā. Blakus šiem izdevumiem (un 1926./1927. gadā acimredzot tie skaitīti kopā) minamie līdzekļi atvēlēti ambulanču un kliniku ierīkošanai — 1927./1928. — 15.174 un 1928./1929.—15.960 ls. Īres naudām paredzēts 1926./1927. — 2.930, 1927./1928. — 3.484 un 1928./1929. — 3.736 ls; sērgu apkarošanai — 1926./1927. — 1.730, 1927./1928. — 2.600 un 1928./1929. — 3.200, medikamentiem — 1.970, 1500 un 1.740 ls; ārstniecības rīkiem — 1.130, 1.140 un 1.000 ls; aizsardzības potējumi — 500, 700 un 700 ls un dažādām vajadzībām 3.460, 1.948 un 1.512 ls. Veterinārai gādībai apriņķu pašvaldības cenšas piegriezt pēc iespējas lielāku vērību, bet atkal tās uzdurās uz līdzekļu trūkumu, kas pēdējos gados sevišķi sajūtams.

Agronomiskai palīdzībai apriņķu pašvaldības arī piegriež zināmu vērību, tomēr viņu labā griba šeit atduras uz līdzekļu trūkumu. Tāpēc arī agronomiskai palīdzībai atvēlētās summas ir ļoti svārstīgas, un tām vispār nav noteiktas tendences samazināties, bet tanī pat laikā nevar runāt par viņu pieaugumu. Pēdējā gadā agronomiskai palīdzībai ziedoja 116.000 ls, kas sastādīja 2,3% no visiem izdevumiem. Astoņi gadi atpakaļ agronomiskai palīdzībai bija paredzēts izdot 35.000 un tie sastādīja 2,0% no budžeta.

Agronomiskai palīdzībai līdzekļus atvēl ļoti daudz un dažādām vajadzībām. Lielākās summas no visiem atvēlētiem līdzekļiem ir nozīmētas personāla algošanai, kam 1926./1927. saimniecības gadā paredzēja — 38.478, 1927./1928. — 33.907 un 1928./1929. — 43.215 ls, pēdējā gadā summas ievērojamā kārtā pieaugušas. Komandējumiem un ceļa izdevumiem bija paredzēts 1926./1927. — 9.200, 1927./1928. — 11.200 un 1928./1929. — 11.400 ls. Mācības līdzekļiem — 1.974, 1.690 un 1.325 ls. Izmēģinājuma lauciņiem — 3.950, 2.220 un 1.800 ls; vaislas punktiem — 2.650, 4.040 un 4.160 ls; pabalsti lauksaimniecības organizācijām — biedrībām — 1926./1927. — 15.120, 1927./1928. — 9.100 un 1928./1929. — 15.530 ls un vēl citi sīki izdevumi.

Pie šiem izdevumiem pieskaitīti arī tie līdzekļi, kas atvēlēti būvtechniskai palīdzībai. To domā, galvenā kārtā lauksaimniekiem. Lielākās summas šeit atvēlētas algām — 1926./1927. — 26.697, 1927./1928. — 18.257 un 1928./1929. — 28204 ls apmērā; ceļa naudas — 1.976, 3.490 un 1.926 ls; lauku būvniecības uzraudzībai — 700, 50 un 1.500 ls un citiem sīkākiem izdevumiem.

Starp pārējiem izdevumiem ir ļoti daudz posteņu, bet neviens no tiem nav noteicošais, kas varētu piedot zināmu tendenci. Pārējiem izdevumiem atvēlētas summas ir diezgan lielas un parasti viņas sastāda vairāk, kā $^{1}/_{10}$ daļu (izņemot 1925./1926. saimniecības gadu) no visiem izdevumiem. Pēdējā gadā viņi 580.000 ls apmērā sastādīja 11,7% no budžeta, 1921. saimniecības gadā izdevumu budžeta struktūrā ar 247.000 ls lielu summu tie ieņēma redzamāku vietu un viņu nozīme līdzinājās 14,3%.

Pārējie izdevumi sastādās no šādiem atsevišķiem posteņiem: ceļu uzturēšana, apriņķu pašvaldību pasākumi, parādu un procentu nomaksa, speciālu kapitālu dibināšana, dažādi un neparedzēti izdevumi un ārkārtēji izdevumi. Lielākās summas paredz dažādiem un neparedzētiem izdevumiem — 1926./1927. saimniecības gadā — 336.332, 1927./1928. — 420.306 un 1928.-1929. — 432.427 ls. No viņiem ļoti lielas summas paredz pabalstiem pagastu darbvežu algošanai. 1926./1927. saimniecības gadā — 254.250, 1927./1928. — 323.473 un 1928./1929. — 334.334 ls. Lieta tāda, ka pagastu darbvežu algas samērā ar daudziem pienākumiem ir ļoti mazas (īpaši ja ņem vērā pēdējos gadus, kad viņu uzdevumi stipri paplašinājušies) un tāpēc ap-

riņka valdes tiem piemaksā zināmas summas vēl papildu kārtā. Šis postens pēc savas dabas pieskaitāms pie administratīviem izdevumiem. Neparedzētiem izdevumiem 1926./1927. saimniecības gadā atvēlēti — 74.258, 1927./1928. — 77.355 un 1928./1929. — 77.368 ls; apriņķu pašvaldības pārstāvniecības algošanai izdod — 4.421, 6.140 un 5.989 ls; pagastu darbvežu kursu sarīkošanai — 100, 100 un 1.886 ls; aizsargu un kaŗaspēka godalgošanai, ieroču labošanai un pieminekļiem — 500, 2.700 un 1.100 ls; agrāko gadu rezerves kapitāla aizdevuma deldēšanai 1927./1928. — 9.038 un 1928./1929. — 3.000 ls. 1928./1929. saimniecības gadā bija paredzēti arī izdevumi, kas ceļas sakarā ar vēlēšanām — 7.000 ls apmērā.

Nākošais lielākais izdevumu postens ir parādu un procentu nomaksa, kuŗam 1926.-1927. saimniecības gadā paredzēja — 56.979, 1927./1928. — 60.480 un 1928./1929. — 60.944 ls. Nomaksai finansu ministrijai 1926./1927. bija paredzēts — 52.194, 1927.-1928. — 32.553 un 1928./1929. — 28.168 ls. Kā redzams, šis posteņis pēdējos gados samazinās, bet par to parādu nomaksas citām iestādēm pieaug šādā kārtā: 1926.-1927. saimniecības gadā nav nekas paredzēts, 1927./1928. — 16.548 un 1928./1929. — 20.238 ls un procentu nomaksa 1926./1927. — 785, 1927./1928. — 7.184 un 1928./1929. — 9.443 ls. Dažādām bankām parādu nomaksa pēdējā gadā mazliet samazināiusēs — 1926.-1927. — 4.000, 1927./1928. — 4.195 un 1928.-1929. — 3.095 ls.

Apriņķu pašvaldību pasākumiem paredzētas pēdējos gados šādas summas 1926.-1927. saimniecības gadā — 36.996, 1927.-1928. — 21.304 un 1928./1929. — 37.529 ls. 1927./1928. gadā samazināšanās notikusi uz muižu centru apsaimniekošanas un citu pasākumu rēķina, kuriem pēdējos trīs gados izdeva sekošas summas — 22.356, 1.598 un 1.616 ls. 1928./1929. saimniecības gadā pieaugums cēlies no dārzkopības skolas, kuŗai 1926./1927. saimniecības gadā nekā neizdeva, 1927./1928. — 8.566 un 1928./1929. — 25.913 ls. Bez šiem izdevumiem pie dažādiem pasākumiem pieskaitīti Lielupes izbūves priekšdarbi, un pasta zirgu stacijas.

Ceļu uzturēšanai apriņķu pašvaldības ziedo ļoti niecīgas summas un tās pašas pēdējos gados samazinās: 1926./1927. saimniecības gadā ceļu labošanai atvēlēja — 4.100 ls, 1927./1928. — 2.000 un 1928./1929. — 1.000 ls, no minētām summām tiltu būvēm bija — 2.900, 1.500 un 1.000 ls, bet ceļu labošanai — 1.200 un 500 ls.

Ārkārtējie izdevumi pēdējos gados ir diezgan svārstīgi: 1926./1927. saimniecības gadā viņiem bija paredzēts 54.667 ls, 1927.-1928. — 107.490 un 1928./1929. — 39.850 ls. Lielākā daļa no minētiem izdevumiem paredzēti jaunbūvēm un remontiem no vienas puses un nekustamu īpašumu iegūšanai no otras. Jaunbūvēm un remontiem apriņķu pašvaldības atvēlēja šādas summas — 1926./1927. saimniecības gadā — 24.667 ls, 1927./1928. — 70.920 un 1928./1929. — 14.050 ls, bet nekustamu īpašumu iegūšanai — 30.000, 26.500 un 25.000 ls. No pārējiem ārkārtējiem izdevumiem 1927./1928. saimniecības gadā atzīmējami pabalsti 10.070 ls apmērā.

Bez šiem uzdevumiem apriņķu pašvaldībām vēl ir daudz citu. Pēdējos gados viņām sevišķi daudz rūpju dara lauksaimnieku apgādāšana ar sēklām un palīdzības sniegšana no plūdiem un neražas cietušiem. Šī darbība pa daļai jau apskatīta pie pagastu pašvaldību darbības analizes, tāpēc pie tās vairs neapstāsies. Bez tam, sākot ar 1922. gadu, līdz ar pagaidu noteikumu izdošanu par obligātorisko ugunsapdrošināšanu, pārraudzība par to uzticēta apriņķu pašvaldībām. Uz šo noteikumu pamata obligātoriski jāapdrošina visas lauku saimniecību ēkas, kā privātās, tā sabiedriskās. Caur apriņķu pašvaldībām var apdrošināt uz vispārējiem pamatiem tikai tās ēkas, kas atrodas attiecīgā pagasta robežās. Ēkas apdrošina apriņķa pašvaldība, kā obligātoriski, tā uz īpašnieka vēlēšanos.

Apdrošināšanas lietā ir paredzēta vesela rinda pienākumu, kas apriņķu valdei jāizdara un tie būtu: 1) izstrādāt noteikumus, zem kādiem var ēkas apdrošināt, kuŗas padotas sevišķam uguns riskam, 2) apstiprināt normālas apdrošināšanas summas lielumu dažāda veida ēkām, kuŗas obligātoriski jāapdrošina, 3) nolikt augstāko apdrošināšanas summas apmēru, 4) noteikt apdrošināšanas premiju lielumu, 5) atvēlēt izdevumus no vispārējiem apriņķa pašvaldības līdzekļiem, ja apdrošināšanas kapitāls izrādītos par mazu, lai segtu apdrošināšanas izdevumus un 6) apstiprināt apdrošināšanas instrukciju pagasta valdēm un īpašiem aģentiem. No apdrošināšanas operācijām apriņķu pašvaldībām uzkrājas zināmi kapitāli; bet gadījumā viņas var dot arī iztrūkumu un tāpēc apdrošināšanas lieta saistīta arī ar zināmu risku. Pagaidu noteikumi nosaka ka, ja apdrošināšanas kapitāls nepietiktu nodegušo ēku īpašnieku prasību apmierināšanai, tad apriņķa valde vajadzīgo summu aizņemās no saviem, citām

Apdrošināšana (Is). — *Assurance.*

Nr. Nr. pēc kārtas *No.No. d'ordre*	Apriņķu pašvaldības *Institutions autonomes des districts*	Apdrošinājumu kopsumma *Somme générale d'assurance*			Ieņemtas prēmijas *Primes encaissées*	Izmaksāts par pārapdrošinājumiem *Payées par réassurance*	Ugunsgr. zaud. *Pertes des incendies*		Pārvaldes izdevumi *Dépenses de la direction*
		Obligātoriskā *Obligatoire*	Brīvprātīgā *Volontaire*	Kopā *Total*			Kopsumma *Somme générale*	Atskaitot pārapdrošin. daļu *Déduct. faite d. parts de réassur.*	
1	Rīgas	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Cēsu	34 301	—	34 301	126	101	—	—	—
3	Valmieras . . .	2 769 621	—	2 769 621	8 361	—	535	—	—
4	Valkas	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Madonas	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Liepājas	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Aizputes	149 021	—	149 021	6 600	—	6 143	—	625
8	Kuldīgas	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Ventspils	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Talsu	41 497	—	41 497	201	161	—	—	40
11	Tukuma	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Jelgavas	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Bauskas	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Jēkabpils	16 900	—	16 900	9	6	—	—	—
15	Ilukstes	7 477 377	15 650	7 493 027	32 248	3 307	13 202	11 096	3 897
16	Latgales	42 792 480	14 333 123	57 125 603	516 347	33 078	213 372	190 751	135 911
	Kopā *Total* 1927	**53 281 197**	**14 348 773**	**67 629 970**	**563 892**	**36 653**	**233 252**	**201 847**	**140 473**
	Kopā *Total* 1926	**51 565 421**	**15 153 915**	**66 719 336**	**461 120**	**40 121**	**216 642**	**186 362**	**126 301**
	Kopā *Total* 1925	**50 607 816**	**9 303 963**	**59 911 779**	**381 390**	**3 236**	**157 833**	**—**	**69 259**
	Kopā *Total* 1924	**46 706 592**	**5 092 292**	**51 798 884**	**203 659**	**11 816**	**65 355**	**55 241**	**42 834**
	Kopā *Total* 1923	**7 710 923**	**1 021 062**	**8 731 985**	**148 380**	**2 929**	**53 690**	**53 129**	**35 394**

vajadzībām, nodomātiem līdzekļiem. Ja arī šie kapitāli izrādītos par nepietiekošiem, vai tos nebūtu iespējams aiztikt, tad apriņķa valde griežas pie finansu ministra ar lūgumu dēļ īstermiņa aizņēmuma. Šādus aizdevumus finansu ministrs aizdod, ja tie nepārsniedz 10.000 ls vienā apriņķī. Šādi noteikumi vajadzīgi, lai nodrošinātu klientu intereses.

Tā šī apdrošināšanas lieta attīstās diezgan sekmīgi: 1923. gadā pieņemtā risku summa līdzinājās — 8,7, bet 1927. — 67,6 milj. ls, no viņas 53,3 ir obligātoriskās un 14,3 milj. ls brīvprātīgās apdrošināšanas riski. Apdrošināšanu tomēr visos apriņķos neizdara, tā Rīgas, Valkas, Madonas, Liepājas, Kuldīgas, Ventspils, Tukuma, Jelgavas, Bauskas apriņķu valdes nav pieņēmušas nevienu risku. Lielākos riskus pieņēmusi Latgale, kur nodibināta pa visu apgabalu īpaša apdrošināšanas savienība. Viņas pieņemto risku kopsumma 1927. gadā sasniedza — 57,1 milj. ls (42,8 obligatoriskās un 14,3 milj. brīvprātīgās). Līdz ar riskiem pieaug arī premiju ieņēmumi, kuri 1927. gadā sasniedza — 564.000 ls. Pamazām pieaug izmaksas par ugunsgrēku zaudējumiem un 1927. gadā kopsummā izmaksāts — 233.252 ls, no kuras summas viena daļa krita uz pārapdrošinātajiem.

Ieņēmumi un izdevumi.
Recettes et dépenses.

Skaitliskie materiāli par apriņķu pašvaldību faktiskiem ieņēmumiem un izdevumiem nevar pretendēt uz pārāk lielu precizitāti. Viņiem piemīt pa daļai tie paši trūkumi, kas jau atzīmēti pie pagastu pašvaldībām un blakus tiem ir arī vēl daži citi. Pie apriņķu valžu ieņēmumu un izdevumu kopsavilkumu sastādīšanas atsevišķos ga-

dījumos bija jālieto marta mēneša pārskati. Kaut gan tas ir pēdējais saimniecības gada mēnesis un tur jāuzrāda ieņēmumi un izdevumi par visu gadu, tomēr viņā bieži neietilpst dažas summas, kuras gada pārskatā ievieto.

Visumā ieņēmumi reālizējušies tādos apmēros, kādos tos apriņķu valdes bija paredzējušas. Šinī ziņā apriņķu valdes atrodas labākā stāvoklī par pagastiem. Dažu apriņķu faktiskie ieņēmumi stipri vien pārsniedz budžetu, bet par to dažos apriņķos ieņēmumi ir ļoti mazi, un kā viens no tādiem jāmin Daugavpils. Jau vairāk gadus no vietas Daugavpils apriņķa valde no paredzētiem ieņēmumiem reālizē mazāk par pusi.

Apriņķu pašvaldību faktiskie izdevumi

Ieņēmumi un izdevumi. — *Recettes et dépenses.*

Nr.Nr. pēc kārtas / *Nr.Nr. d'ordre*	Apriņķi / *Districts*	Ieņēmumi / *Recettes* 1926./1927.	Ieņēmumi / *Recettes* 1927./1928.	Izdevumi / *Dépenses* 1926./1927.	Izdevumi / *Dépenses* 1927./1928.	Ieņēmumi / *Recettes* 1926./1927.	Ieņēmumi / *Recettes* 1927./1928.	Izdevumi / *Dépenses* 1926./1927.	Izdevumi / *Dépenses* 1927./1928.
		1000 ls				Procentos — *Pourcentage*			
1	Rīgas	495	479	394	436	116,66	118,94	92,93	108,13
2	Cēsu	316	285	302	264	106,99	98,31	102,25	90,95
3	Valmieras . . .	351	406	334	375	94,15	108,74	89,57	100,44
4	Valkas	444	322	272	281	165,21	113,71	101,04	99,16
5	Madonas	285	292	247	259	95,66	97,16	82,87	86,32
6	Liepājas	189	226	187	206	105,01	102,09	103,73	93,30
7	Aizputes . . .	133	132	151	116	121,30	107,63	137,73	94,64
8	Kuldīgas	220	236	224	190	110,10	127,39	112,00	103,03
9	Ventspils	128	140	132	121	91,80	107,69	94,27	93,03
10	Talsu	128	165	123	136	106,65	113,81	102,32	93,66
11	Tukuma	143	156	133	158	90,31	92,02	84,12	92,80
12	Jelgavas	254	266	248	256	98,20	94,83	95,72	91,24
13	Bauskas	204	249	199	245	102,81	100,58	100,49	98,66
14	Jēkabpils	161	205	123	151	150,14	154,03	114,74	113,27
15	Ilukstes	94	125	86	111	73,62	84,46	67,07	75,11
16	Daugavpils . .	182	191	384	441	40,66	44,11	86,05	101,76
17	Rēzeknes . . .	385	425	458	463	88,21	103,14	104,99	112,45
18	Ludzas	262	168	199	182	120,35	84,40	91,30	91,66
19	Jaunlatgales .	318	349	319	335	109,66	109,95	110,00	105,58
	Kopā — *Total*	**4 692**	**4 817**	**4 515**	**4 726**	**100,91**	**100,47**	**97,08**	**98,57**

pa visu valsti ir mazliet mazāki, kā tie paredzēti budžetā. Atsevišķos apriņķos viņi ir lielāki. Likums noliedz izdot lielākas summas, kā budžetā paredzēts, tāpēc rodas jautājums, kā tas ir iespējams. Šī pati parādība bija novērojama arī pie pagastu pašvaldību izdevumiem un abos gadījumos viņa izskaidrojama ar to, ka zināmā gada izdevumiem ieskaitīti arī iepriekšējo gadu nenokārtotie rēķini un ja tādu ir sakrājies vairāk, tad viņi stipri pārsniedz budžetā paredzēto summu.

Atsevišķi ieņēmumu posteņi reālizējās diezgan nevienādi. Galvenais no viņiem — nekustamās mantas nodoklis, kuru apriņķu valdēm iemaksā pagastu pašvaldības nav ienācis paredzētos apmēros un 1926./1927. saimniecības gadā viņš reālizējies 85,9% un 1927./1928. — 87,4% apmērā no budžeta. Turpretim piemaksas pie valsts no nodokļiem reālizējušās 120,8% un 119,9% apmērā no paredzētām summām. Ar vēl lielāku pārpalikumu reālizējušies dažādi nodokļi, kuŗus ņem pašas apriņķu valdes — 135,3 un 162,6% apmērā.

Uz galvenajiem izdevumu posteņiem apriņķu pašvaldības ir mazākas vai lielākas summas ietaupījušas: no administrātīviem izdevumiem izdots 1927./1928. saimniecības gadā tikai 96,0% no budžetā paredzētām summām, izglītībai — 98,0%, agronomiskai palīdzībai — 87,0%, sociālai apgādei — 77%, bet, veselības aizsardzībai — 133,6%. Arī iepriekšējā gadā pēdējam mērķim izdotas lielākas summas, kā budžetā bija paredzēts.

Faktiskie ieņēmumi (1000 ls).
Recettes effectives.

Ieņēmumi *Recettes*	1927./1928.	1926./1927.	Procentos *Pourcentage* 1927./1928.	Procentos *Pourcentage* 1926./1927.
Kapitāli un uzņēmumi *Capitaux et entrepris.*	236	292	307,0	136,0
Nek. mantas nodokļu d. *Impôts sur immeubles*	2 828	2 526	87,4	85,9
Valsts nodokļu daļa . *Impôts d'Etat*	1 382	1 318	119,9	120 s
Dažādi nodokļi . . . *Impôts divers.*	229	192	162,6	135,3

Faktiskie izdevumi (1000 ls).
Dépenses effectives.

Izdevumi *Dépenses*	1927./1928.	1926./1927.	Procentos *Pourcentage* 1927./1928.	Procentos *Pourcentage* 1926./1927.
Administratīvie . . . *Administratives*	919	967	96,0	110,8
Sociālā apgāde . . . *Assistance publique*	335	306	77,0	76,5
Izglītība . . . . . *Instruction*	2 167	1 999	98,0	92,1
Veselības aizsardzība. *Sauvegarde hygiéniq.*	628	617	133,6	104,6
Agronomiskā palīdzība *Secours agricoles*	80	92	87,0	87,7

Bilances.

Apriņķu pašvaldību bilances sasniedz diezgan ievērojamas summas: 1927. g. 1. aprīlī tās līdzinājās — 9,9, bet gadu vēlāk 12,0 milj. ls, vai gada laikā tās pieaugušas par 2,1 milj. ls, vai 21%. Daugavpils apriņķa valdei 1,7 milj. ls apmērā ir lielākā bilances summa, bet mazākās Ventspils — 127.000, Talsu — 255.000 un Aizputes — 281.000 ls apmērā. Lielākais bilances pieaugums 1927.-1928. saimniecības gadā bija Bauskas apriņķī — 355.000 uz 597.000 ls, bet Aizputes apriņķī tā palikusi gluži tāda pat.

Pasīvā viens no galvenajiem posteņiem ir kapitāli; viņi gada laikā pieauguši no 4,3 uz 5,1 milj. ls un bilancē uz 1928. gada 1. aprīli sastāda 42,7%. Apriņķu pašvaldības uzkrājušas dažādus kapitālus, bet par lielākām summām viņām ir pamata kapitāls — 3,3, rezerves 0,9 un rīcības — 0,8 milj. ls. Lielākais pasīva postenis ir dažādas iestādes un personas kopā ar caurejošām summām. Gada laikā šis postenis pieaudzis no 5,1 uz 6,4 milj. ls un 1928. gada 1. aprīlī sastāda 53,2% no bilances. Šīs summas sastādās galvenā kārtā no sēklas aizdevumiem; apriņķu pašvaldību bilancēs tam nav paliekoša, bet norēķināšanās nozīme. Bilances aktīva daļā šim rēķinam stāv pretim arī attiecīga summa 4,8 milj. ls apmērā ar tādu pat nosaukumu. Tādā kārtā sēklu lietas pacel ļoti lielā mērā apriņķu pašvaldību bilances. No pārējiem aktīva posteņiem ievērību pelna: nekustamu īpašumu vērtība — 2,5 milj. ls apmērā, kas sastāda 20,6% no bilances, inventārs — 0,5 milj. ls vai 4,2%, tekoši rēķini kopā ar skaidru naudu kasē 1,9 milj. ls vai 15,9% un beidzot jāmin arī ieņēmumu budžeta neiekasētās summas 1,8 milj. ls apmērā, kas sastāda 14,7% no visas bilances. Šo diezgan prāvo summu apriņķu pašvaldības nav saņēmušas no pagastiem, kā viņām pienākošos daļu no nekustamās mantas nodokļa. Dažām apriņķu valdēm neiekasētā daļa ir ļoti liela — Daugavpils — 440.000 un Rēzeknes — 325.000 ls, turpretim Aizputes apriņķa val-

Bilances 1927.—1928. g. 1. aprīlī 1000 ls.
Bilans au 1 avril 1927 à 1928 en 1000 de ls

Nr. Nr. pēc kārtas *No. No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	1927.	1928.	± Starpība *Différence*
1	Rīgas	1 164	1 276	+ 112
2	Cēsu	572	632	+ 60
3	Valmieras . . .	494	519	+ 25
4	Valkas	595	829	+ 234
5	Madonas	350	429	+ 79
6	Liepājas	383	505	+ 122
7	Aizputes . . .	281	281	—
8	Kuldīgas	279	338	+ 59
9	Ventspils	83	127	+ 44
10	Talsu	165	255	+ 90
11	Tukuma	272	338	+ 66
12	Jelgavas	352	387	+ 35
13	Bauskas	242	597	+ 355
14	Jēkabpils	575	679	+ 104
15	Ilukstes	437	561	+ 124
16	Daugavpils . .	1 530	1 687	+ 157
17	Rēzeknes . . .	1 206	1 374	+ 168
18	Ludzas	572	724	+ 152
19	Jaunlatgales .	349	456	+ 107
	Kopā—*Total*	9 901	11 994	+2093

dei pagasti palikuši parādā tikai 6.000 ls. Sakarā ar šādu iztrūkumu ieņēmumu budžetā, apriņķu valdes savukārt nevar izpildīt izdevumu budžetu un nenokārtotie izdevuma budžeta rēķini 1928. gada 1. aprīlī sastāda 405.000 ls vai 3,4% no pasīva.

Bilance 1000 ls. — *Bilan en 1000 de ls.*

Aktīvs — *Actifs*	1928.	1927.	Procentos *Pourcentage* 1928.	1927.
Kase — *Encaisse*	96	194	0,8	2,0
Tekoši rēķini — *Comptes courants*	1 809	1 504	15,1	15,2
Vērtspapīri — *Valeurs mobilières*	103	136	0,9	1,4
Avansi — *Avances*	230	133	1,9	1,3
Ieņēmuma budžeta neienākošās summas	1 768	1 588	14,7	16,0
Sommes non rentrées du budget de recette				
Dažādas iestādes un personas; caurejošās summas	4 795	3 634	40,0	36,7
Comptes de diverses pers. et institut., sommes transit.				
Materiāli un preces — *Matériaux et marchandises*	92	99	0,8	1,0
Uzņēmumi — *Entreprises*	119	15	1,0	0,2
Nekustāms īpašums — *Immeubles*	2 477	1 926	20,6	19,4
Inventārs — *Inventaire*	505	672	4,2	6,8
Kopā — *Total*	**11 994**	**9 901**	**100,0**	**100,0**

Pasīvs — *Passifs*		1928.	1927.	Procentos *Pourcentage* 1928.	1927.
Budžetu parāds, neizpildīti maksājumi		405	446	3,4	4,5
Dette budgetaire, paiements non effectués					
Dažādas iestādes un personas un caurejošas summas		6 387	5 064	53,2	51,2
Comptes de divers. pers. et institut.; sommes transit.					
Obligatoriska ugunsapdrošināšana		77	52	0,7	0,5
Assurance obligatoire contre l'incendie					
Kapitāli *Capitaux*	Pamata — *Fondamental*	3 276	2 574	27,3	26,0
	Rīcības — *De roulement*	846	468	7,1	4,7
	Rezerves — *De réserve*	929	1 108	7,7	11,2
	Pārējie — *Autres*	74	189	0,6	1,9
	Kopā — *Total*	5 125	4 339	42,7	43,8
Kopā — *Total*		**11 994**	**9 901**	**100,0**	**100,0**

Latvijas pastāvēšanas laikā par apriņķu pašvaldībām Likumdevēju iestādē loti daudz runāts un spriests. Un tikai 1928. gadā pieņēma tagad pastāvošo likumu. Pirmais likums par apriņķu pašvaldībām pieņemts no Tautu Padomes 1918. gadā. Tas gan saucas „Latvijas pagastu satversmes pagaidu likums", kurš patiesībā runāja par pagastu satversmi un tikai kādi 5 panti aizkēra apriņķu pašvaldību darbību. 1922. gadā likumu par apriņķu pašvaldību skatīja cauri Satversmes Sapulce, 1923. gadā to skatīja Saema, kamēr beidzot pieņēma likumu par apriņķu pašvaldību likvidēšanu. 1924. gadā pieņēma likumu ar kuru likvidēšanu apturēja. 1925. un 1927. gados atkal Saeima skatīja cauri likumu par apriņķu pašvaldību un pieņēma to 1928. gadā. Galvenais strīds par apriņķu pašvaldībām pastāvēja galvenā kārtā 2—3 jautājumos: kā vēlēt apriņķu pašvaldību organus — tieši vai 2 pakāpeniski, apriņķu pašvaldību organu saturs — vai padome ar daudz locekļiem, vai arī valde no 3 personām un beidzot, vai aktīvāko apriņķa pašvaldības darbinieku — valdes priekšsēdētāju — vēlēt vai arī to iecels iekšlietu ministrija. Šie jautājumi pie likuma par apriņķu pašvaldību visvairāk nodarbināja mūsu likumdošanas iestādes. Kā jautājumus izšķīra, tas bija redzams no apriņķu pašvaldību organu apraksta.

Pagastu pašvaldībām jāveic daudz un

dažādi uzdevumi. Īpaši vēl pēdējā laikā, kad tos ar īpašu likumu palīdzību cieši nosaka. Starp šiem uzdevumiem daži ir tādi, kuŗus katram atsevišķam pagastam nav iespējams veikt, ka arī tas ir neracionāli. Tā tas ir piemēram attiecībā uz skolām, jo būtu neracionāli katram pagastam būvēt viena tipa skolu, kur varētu kāda labi nostādīta skola apkalpot divus pagastus. Tas pats sakāms par bāriņu un vājprātīgo patversmēm, kā arī slimnīcām. Ir vēl citas lietas kuŗas plašākā, kā viena pagasta, mērogā kārtojas labāki. Šo uzdevumu veikšanu var izdarīt ar pagastu apvienošanos. Ir pazīstamas diva tipa apvienības — mērķa un teritoriālās (piespiedu). Ir novērots, ka mērķa apvienībās apvienot pagastus nav lietderīgi, jo tad šādu savienību rodas ļoti daudz, katram uzdevumam sava. Tādā kārtā rodas ļoti komplicētas juridiskas attiecības, kuŗas ir nevajadzīgas, jo var radīt vienkāršu teritoriālu apvienību. apvienot pagastus apriņķa mērogā. Tomēr no otras puses jāņem vērā tie uzdevumi, kuŗus var paredzēt apriņķu pašvaldībām, jo pie to pašu mērķu sasniegšanas darbojas pagastu pašvaldības un valsts iestādes. Tāpēc viegli var ieviesties nevajadzīgs parallelisms, kas netik vien dārgi izmaksā, bet arī traucē pašu darbu. Tāpēc pie apriņķu pašvaldības darbības noteikšanas jābūt ārkārtīgi uzmanīgiem un viņu likumā, visos sīkumos jāparedz cieši norobežojot darbības aploku. Viņi nedrīkst apklāt valsts iestāžu un pagastu pašvaldību darbību, pretējā gadījumā vairāk iestādes parallēli strādās vienu un to pašu darbu.

VII. Valsts pabalsti un aizdevumi.
VII. Secours et prêts de l'Etat.

Valsts pirmajos pastāvēšanas gados dažām lauku pašvaldībām bija tik lieli izdevumi, ka viņas tos nevarēja segt. Tas it sevišķi sakams par kara laikā izpostītiem apgabaliem, kur nebija iespējams uzlikt tādus nodokļus, lai varētu apmierināt visas vajadzības. Tāpēc jau, sākot ar pirmajiem valsts pastāvēšanas gadiem, dažiem pagastiem un apriņķu valdēm valdība izsniedza pabalstus no valsts kases. Kaut gan lauku pašvaldību finanses ar katru gadu uzlabojas, jo pieaug ieņēmumi, tad tomēr vajadzības bij tik lielas un tās pastāvīgi pieauga, ka pašvaldības pieprasīja pabalstus no valsts. Tādā veidā pamazām iesakņojās paraša, ka dažus pagasta izdevumus pilnīgi vai pa daļai sedz valsts. Viens no tādiem lielākiem izdevumiem ir obligātorisko skolu skolotāju algošana. Likums par izglītības iestādēm Latvijā gan paredz, ka obligātoriskās skolas uzturēt ir pašvaldību pienākums, bet līdz šim vēl valsts devusi ievērojamu daļu no šiem skolām nepieciešamiem līdzekļiem. Arī citu ministriju budžetos katru gadu paredz īpašas summas pašvaldību pabalstiem. Tā finansu ministrija savā budžetā uzņem summas pašvaldību ēku jaunbūvēm, pārbūvēm, kapitāliem remontiem, skolu inventāra iegādāšanai un citām vajadzībām; no iekšlietu ministrijas budžeta izsniedz summas žūpības apkarošanai; tautas labklājības ministrija izsniedz — ārstniecisko iestāžu ierīkošanai uz laukiem u. t. t. Līdz ar normālu apstākļu iestāšanos bija sagaidāms, ka šādi pabalsti samazināsies, tomēr īstenībā novērojams pretējais. Pagājušā saimniecības gadā papildu budžetā paredzēti 3,8 milj. ls lauku pašvaldībām vairāk, nekā iepriekšējos. Tas gan izdarīts sakarā ar plūdu postu: no šīs summas 2,8 milj ls izsniegts sakarā ar ienākuma, lauku nekustamu īpašumu un personīgo nodokļu samazināšanu plūdu apvidos un 1,0 milj. ls plūdos cietušām pašvaldībām. Paredzams ka nākotnē tas notiks vēl lielākos apmēros, ja Saeima samazinās un nepaaugstinās to dokļu likmes, kuŗus ņem lauku pašvaldības.

Valsts pabalsti milj. ls.
Secours de l'Etat en millions de ls.

Lielākās summas lauku pašvaldībām izsniedz izglītības ministrija. Vispirms, tā dod līdzekļus skolotāju algošanai un bez tam vēl izsniedz pabalstus trūcīgiem skolniekiem mācības līdzekļu iegādāšanai u. t. t. Blakus izglītības ministrijai, dažādiem līdzīgiem mērķiem, lauku pašvaldības saņem pabalstus no kultūras fonda. Vienu daļu pēdējais nodod tieši izglītības ministrijai, kuŗa asignētās summas sadala starp lauku pašvaldībām. Otru daļu kultūras fonds izsniedz tieši. Lauku pašvaldībām laikā no valsts dibināšanas dienas līdz 1929. gada 1. aprīlim izsniegtas šādas summas:

	1918./1920.	1920./1921.	1921./1922.	1922./1923.	1923./1924.	1924./1925.	1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Kopā *Total*
	1000 ls — *en 1 000 de ls*										
Skolotāju algošanai . . *Appointements aux instituteurs*	144	640	1 408	2 424	2 999	2 960	3 709	3 968	4 000	4 093	26 345
Izglītības m-ja . . . . *Ministère de l'Instruction*	—	—	300	260	410	110	94	173	146	948	2 441
Kultūras fonds (l. m.) . *Fonds pour des intérêts de la culture*	—	—	—	100	60	62	39	50	56	148	515
Kultūras fonds (tieši) . *Fonds pour des intérêts de la culture (directs)*	—	—	—	1	9	10	14	12	14	41	101
Finansu m-jas pabalsti . *Secour du Ministère des Finances*	—	—	307	475	1 287	474	706	620	545	730	5 144
Finansu m-jas aizdevumi *Prêts du Ministère des Finances*	1	127	140	313	357	620	375	395	354	1 391	4 073
Žūpības apkarošan. fonds *Fonds pour la lutte contre l'ivrognerie*	—	—	—	—	—	—	1	61	155	142	359
Tautas labklājības m-ja *Ministère du Salut Public*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 749	1 749
Finansu m-jas avanss[2]) *Avance du Ministère des Finances*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 494	3 494
Kopā — *Total*	**145**	**767**	**2 155**	**3 573**	**5 122**	**4 236**	**4 938**	**5 279**	**5 270**	**12 736**	**44 221**

Pabalstu un aizdevumu summas lauku pašvaldībām pieaugušas ārkārtējos apmēros. Jāatzīmē gan, ka varbūt daži aizdevumi un pabalsti, kas izsniegti pirmajos valsts pastāvēšanas gados, varēja no uzmanības izslīdēt, jo bieži vien par viņiem nav palicis nekādu citu pēdu, kā pašas saņemšanas dokumenti, kuri vai nu aiz saprotamiem iemesliem nav vairs sameklējami jeb arī ir tādā veidā, ka grūti tos izlietot. Bet šie pabalsti, kas izsniegti pašā pirmajā laikmetā ir pavisam niecīgi, sevišķi, ja ņem vērā tā laika naudas kursa svārstīšanos. Diezgan plaša pabalstu dalīšana iesākās ar 1921./1922. saimniecības gadu. Minētā gadā bez parastajiem pabalstiem — skolotāju algām u. c., Latgales lauku pašvaldībām izsniedza 970.000 ls no īpaša fonda (tā saucamā 55 miljonu rubļu fonda) pabalstus skolu būvēm un citām vajadzībām. Šos līdzekļus izsniedza 3 gadus no vietas, mazliet arī ceturtajā gadā. 1924./1925. saimniecības gadā, kad minētā fonda līdzekļi jau bija izsmelti, kopējā pabalstu summa mazliet samazinājās. Nākošos gadus viņa palika bez lielākām pārmaiņām, bet atkal neredzēti strauji pieaug 1928./1929. saimniecības gadā. Pie 1928.-1929. saimniecības gada pabalstiem pieskaitīts arī finansu ministrijas avanss, kas izsniegts no 3,8 milj. ls lielās summas, paredzētas valsts budžeta pabalstiem un aizdevumiem lauku pašvaldībām. Šis avanss izsniegts līdz 1929. gada augusta vidum un ar viņu sedz to iztrūkumu no nodokļiem 1928.-1929. saimniecības gadā, kuru uz likuma pamata atlaida lauku iedzīvotājiem. Tā tad pēc būtības šis avanss tomēr pieskaitāms pie 1928./1929. saimniecības gada. 1928./1929. saimniecības gadā Tautas labklājības ministrija, sakarā ar likumu par lauku iedzīvotāju nodrošināšanu slimības gadījumos, izsniedza lielākus pabalstus dažādu ārstniecības iestāžu ierīkošanai, telpu

[1]) Ari pie pabalstiem saimniecības gadi ne ar vienu sakrīt ar budžeta gadiem, un šeit nebija iespējams viņus saskaņot, jo ari lauku pašvaldību budžetu 1921. un 1922. gados sastādīja pa kalendara gadiem.

[2]) Mazākā daļa avansu izsniegta līdz 1929. g. 1. aprilim un tā ieskaitīta starp aizdevumiem, pārējie uzārdīti šeit. Summas, kas pārsniedz 3,8 milj. ls izsniedz no dzīves atjaunošanas fonda.

būvēm u. t. t. Šie ir tie divi pabalstu veidi, kuri 1928./1929. saimniecības gadā tik ārkārtējos apmēros palielināja visu pabalstu kopsummu.

Sākot ar 1918./1920. līdz 1928./1929. saimniecības gadam valsts, pabalstos un aizdevumos, lauku pašvaldībām izsniegusi 44,2 miljonu latu. Lielākā summa 26,3 milj. ls aizgājusi skolotāju algām, tā sastāda ap 60% no visas pabalstu kopsummas. Skolotāju algas paredzētas izglītības ministrijas budžetā; bez tam vēl izglītības ministrija katru gadu izsniedz dažas summas

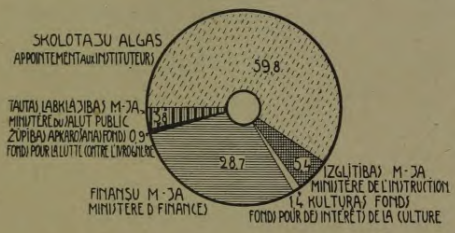

Valsts pabalsti pēc iestādēm procentos
Pourcentage des secours de l'Etat par institutions.

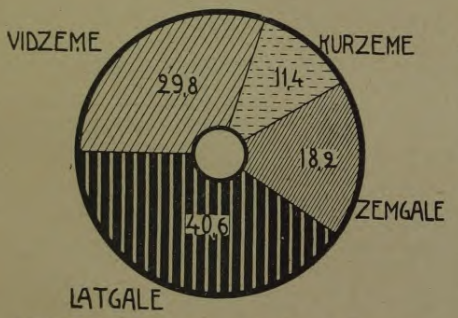

Valst pabalsti pa apgabaliem procentos
Pourcentage des secours de l'Etat par provinces.

Valsts apgabali un aizdevumi lauku pašvaldībām sākot ar 1918./1920. — 1928./1929. saimniecības gadām pa apgabaliem procentos. Kopējā summa šai laikā sastāda 44,2 milj. ls, to izsniegušas dažādas ministrijas, piemaksas skolotāju algām arī izsniegusi izglītības m-ja.

pamatskolām, kā mācības līdzekļu iegādāšanai, trūcīgiem skolēniem u c. taml. vajadzībām. Izglītības ministrijas rīcībā bija tā saucamais 55 miljonu rubļu fonds, atvēlētais speciāli Latgales vajadzībām. No šī fonda jaunu ēku celšanai izsniedza 400.000 ls, skolu ēku remontam — 325.000, skolu inventāra iegādāšanai — 120.000, mācības līdzekļiem — 92.000 un bibliotēkām — 28.000 ls, vai, šādām apriņķu valdēm: Daugavpils — 340.000. Rēzeknes — 300.000 un Ludzas — 330.000 ls. Jaunlatgales apriņķis tad vēl nepastāvēja.

Šādā veidā izglītības ministrija izsniegusi 2,4 milj. ls*), kas sastāda 5,4% no visu pabalstu kopsummas. Kultūras fonds lauku pašvaldībām izsniedz pabalstus tieši un caur izglītības ministriju. Kopsummā kult. fonds izsniedzis 0,6 milj. ls vai 1,4%. Finansu ministrija lauku pašvaldībām izsniegusi — 12,7 milj. ls vai 28,7%. Finansu ministrija izsniedz kā pagastu, tā arī apriņķu pašvaldībām. Vienu daļu viņa izsniegusi aizdevumu un otru pabalstu veidā. No aizdevumu daļas lauku pašvaldības atmaksājušas ļoti maz. Un, ņemot vērā pašvaldību grūto finansiēlo stāvokli, valsts šos parādus šad un tad dzēš. Parasti valsts budžetā paredz zināmas summas pašvaldību aizdevumu dzēšanai. Bez tam 1928. gadā Saeima pieņēma īpašu likumu, ar kuru dzēsa visus aizdevumus uz 1927. gada 1. novembri. Tagad atkal lauku pašvaldības ir palikušas finansu ministrijai zināmas summas parādā. Ņemot vērā lauku pašvaldību grūto finansiēlo stāvokli, grūti iedomāties, ka viņas varēs savus parādus nomaksāt un laikam gan agri vai vēlu valstij tie būs atkal jādzēš. Tāpēc arī visas finansu ministrijas summas apskatītas kopā, jo arī aizdevumi līdz šim ir izrādījušies par gandrīz līdzīgiem pabalstiem. Finansu ministrijas pabalsti un aizdevumi izsniegti, galvenā kārtā, pagastu namu būvēm un remontiem, skolu namu būvēm un remontiem, kā arī citām vajadzībām. Tautas labklājības ministrija ārstniecisko iestāžu ierīkošanai izsniegusi 1,7 milj. ls vai 3,8% un no žūpības apakarošanas fonda lauku pašvaldības saņēmušas 0,4 milj. ls vai 0,9%.

Augstāk uzskaitītie valsts pabalsti neietilpst viņu budžetos. Kā izņēmumu var minēt tikai tos pabalstus un aizdevumus, kuŗus finansu ministrija izsniegusi budžeta deficita segšanai. Tie ievesti kā ārkārtēji ieņēmumi pagastu un apriņķu pašvaldību budžetos.

Bez tikko uzskaitītiem, lauku pašvaldības vēl saņem citus pabalstus, bet tie vai nu ir tik niecīgi un sadrumstaloti, ka viņi pie kopējās summas nespēlē nekādu lomu, vai arī viņu aprēķināšana saistīta ar lielām grūtībām. Pie pēdējiem varētu pie-

*) Šo summu nevar uzskatīt par galīgi pilnīgu, par dažiem sīkākiem pabalstiem pirmajos valsts pastāvēšanas gados ziņas trūkst.

skaitīt tos būvkokus, kuŗus zemkopības ministrija izsniedz lauku pašvaldībām. Lielākā daļa no šiem koku materiāliem vajadzīga tiltu būvēm un ceļu labošanai. Tas pats sakāms par caurulēm, kuŗas dod satiksmes ministrija. Šie pabalsti nav ieskaitīti kopējās summās arī tāpēc, ka likums par zemes ceļiem paredz, ka koku materiāli tiltu būvēm jādod valstij. Tāpēc arī uzskaitītos pabalstus un valdības aizdevumus (izņemot banku) lauku pašvaldībām var uzskatīt par izsmeļošiem.

Latgalei pabalsti un aizdevumi izsniegti plašākos apmēros, kā pārējiem apgabaliem. Pirmajos pēckaŗa gados lielākās summas izsniedza izpostītiem apgabaliem, Rīgas, Ilukstes u. c. apriņķiem, bet pēdējos gados lielākie pabalsti iet Latgalei. Līdz 1929. gada 1. aprīlim (izņemot finansu ministrijas avansu uz atlaisto nodokļu rēķina) Latgales lauku pašvaldības saņēmušas 17,9 milj. ls, kas sastāda 40,6%. Kā zināms, Latgales lauku pašvaldības darbojas ar mazākiem budžetiem, bet tagad,

	Vidzemē	Kurzemē	Zemgalē	Latgalē	Kopā *Total*
	1 000 ls — *en 1000 de ls*				
Skolotāju algas . . . . . *Appointements aux instituteurs*	7 622	3 288	4 342	11 095	26 347
Izglītības ministrija . . . . . *Ministère de l'Instruction*	227	178	226	1 808	2 439
Kultūras fonds (i. m.) . . . . . *Fonds pour des intérêts de la culture*	59	38	49	101	247[1]
Kultūras fonds (tieši) . . . . . *Fonds pour des intérêts de la culture (directs)*	45	13	20	24	102
Finansu ministrijas pabalsti . . . . . *Secours du Ministère des Finances*	1 742	574	1 094	1 739	5 149
Finansu ministrijas aizdevumi . . . . . *Prêts du Ministère des Finances*	1 635	314	1 069	1 057	4 075
Žūpības apkarošanas fonds . . . . . *Fonds pour la lutte contre l'ivrognerie*	142	60	129	29	360
Tautas labklājības ministrija . . . . . *Ministère du Salut Public*	333	103	220	1 093	1 749
Avanss . . . . . *Avances*	1 361	412	815	906	3 494
Kopā . . . *Total*	**13 166**	**4 980**	**7 964**	**17 852**	**43 962**[1]
	Procentos — *Pourcentage*				
Skolotāju algas . . . . . *Appointements aux instituteurs*	28,9	12,5	16,5	42,1	100,0
Izglītības ministrija . . . . . *Ministère de l'Instruction*	9,3	7,3	9,3	74,1	100,0
Kultūras fonds (i. m.) . . . . . *Fonds pour des intérêts de la culture*	23,9	15,4	19,8	40,9	100,0
Kultūras fonds (tieši) . . . . . *Fonds pour des intérêts de la culture (directs)*	44,1	12,8	19,6	23,5	100,0
Finansu ministrijas pabalsti . . . . . *Secours du Ministère des Finances*	33,8	11,2	21,2	33,8	100,0
Finansu ministrijas aizdevumi . . . . . *Prêts du Ministère des Finances*	40,1	7,7	26,3	25,9	100,0
Žūpības apkarošanas fonds . . . . . *Fonds pour la lutte contre l'ivrognerie*	39,4	16,7	35,8	8,1	100,0
Tautas labklājības ministrija . . . . . *Ministère du Salut Public*	19,0	5,9	12,6	62,5	100,0
Avanss . . . . . *Avances*	39,0	11,8	23,3	25,9	100,0
Kopā . . . *Total*	**30,0**	**11,3**	**18,1**	**40,6**	**100,0**

[1]) Daļai kultūras fonda pabalstu nav zināmi, kā tie pa atsevišķiem apgabaliem ir sadalīti.

	Vidzemē	Kurzemē	Zemgalē	Latgalē	Kopā
	Procentos — *Pourcentage*				
Skolotāju algas . . . . . *Appointements aux instituteurs*	57,9	66,0	54,5	62,1	59,9
Izglītības ministrija . . . . . *Ministère de l'Instruction*	1,7	3,6	2,8	10,1	5,5
Kultūras fonds (i. m.) . . . . . *Fonds pour des intérêts de la culture*	0,5	0,8	0,6	0,6	0,6
Kultūras fonds (tieši) . . . . . *Fonds pour des intérêts de la culture (directs)*	0,4	0,3	0,3	0,1	0,2
Finansu ministrijas pabalsti . . . . . *Secours du Ministère d. Finances*	13,2	11,5	13,7	9,8	11,7
Finansu ministrijas aizdevumi . . . . . *Prêts du Ministère d. Finances*	12,4	6,3	13,4	5,9	9,3
Žūpības apkarošanas fonds . . . . . *Fonds pour la lutte contre l'ivrognerie*	1,1	1,2	1,6	0,2	0,8
Tautas labklājības ministrija . . . . . *Ministère du Salut Public*	2,5	2,0	2,8	6,1	4,0
Avanss . . . . . *Avances*	10,3	8,3	10,3	5,1	8,0
Kopā — *Total*	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Valsts pabalsti pa apriņķiem (ls). — *Secours de l'Etat par districts (en ls).*

Nr. Nr. pēc kārtas *No. No d'ordre*	Apriņķi *Districts*	1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	Kopā *Total*	Caurmērā *Moyenne*	Uz iedzīvotāju *Par habitant*	Procentos *Pourcentage*
1	Rīgas	623 892	569 653	531 611	1 042 303	2 767 459	691 865	7,43	9,8
2	Cēsu	197 313	220 994	220 237	538 299	1 176 843	294 211	5,20	4,2
3	Valmieras . . .	292 550	313 521	284 213	774 577	1 664 861	416 215	5,49	5,9
4	Valkas	253 618	236 415	215 635	573 354	1 279 022	319 755	4,51	4,6
5	Madonas	277 115	258 612	283 334	627 981	1 447 042	361 761	5,01	5,2
6	Liepājas	167 119	201 364	185 989	357 597	912 069	228 017	4,24	3,2
7	Aizputes	79 856	88 424	85 361	222 912	476 553	119 138	3,98	1,7
8	Kuldīgas	171 003	143 575	159 947	303 362	777 887	194 472	4,33	2,8
9	Ventspils	93 246	133 911	135 638	227 767	590 562	147 640	4,47	2,1
10	Talsu	94 591	128 275	141 752	247 778	612 396	153 099	4,42	2,2
11	Tukuma	148 787	149 571	162 610	351 005	811 973	202 993	5,49	2,9
12	Jelgavas	187 113	261 661	231 379	732 595	1 412 748	353 187	5,35	5,0
13	Bauskas	141 843	155 424	182 707	528 793	1 008 767	252 192	5,97	3,6
14	Jēkabpils	255 358	233 354	198 259	478 273	1 165 244	291 311	7,78	4,1
15	Ilukstes	202 100	209 583	201 521	349 152	962 356	240 589	4,98	3,4
16	Daugavpils . .	544 315	577 974	595 859	1 439 160	3 157 308	789 327	4,76	11,2
17	Rēzeknes . . .	454 533	516 636	534 650	1 789 225	3 295 044	823 761	6,01	11,7
18	Ludzas	391 268	404 961	415 832	1 094 850	2 306 911	576 728	6,57	8,2
19	Jaunlatgales . .	363 839	424 719	447 230	1 056 496	2 292 284	573 071	5,43	8,2
	Kopā — *Total*	**4 939 459**	**5 228 627**	**5 213 764**	**12 735 479**	**28 117 329**	**7 029 332**	**5,44**	**100,0**

redzams, ar lielākiem valsts pabalstiem. Nākošā vietā stāv Vidzemes apriņķi, kam izsniegts — 13,1 milj. ls vai 29,8%. Rīgas apriņķis saņēmis lielākās summas, īpaši pirmajos pēckara gados. Kara un revolūcijas gados Rīgas apriņķis bija cietis vairāk kā pārējie un tāpēc lauku pašvaldībām bija ļoti lieli izdevumi pie pagasta namu, skolu ēku un inventāra atjaunošanas. Tanī pat laikā iedzīvotāji, kuri arī bija izpostīti, nebija spējīgi augstus nodokļus maksāt. Tāpēc bija nepieciešama valsts palīdzība. Kurzeme saņēmusi 5,0 milj. ls vai 11,3% un Zemgale — 8,0 milj. ls vai 18,1%. Zemgalē lielākās summas sanēmuši Ilukstes un Jelgavas apr., kas kara gados arī stipri cieta.

No visiem skolotāju algām izsniegtiem pabalstiem Latgalei izsniegts — 42,1%, no

	Skolotāju algošanai *Appointements aux instituteurs*	Pārējie *Autres*	Kultūras fonds (i. m.) *Fonds pour des intérêts de la culture*	Kultūras fonds (tieši) *Fonds pour des intérêts de la culture (directs)*	Kopā *Total*
1918./1920. budž. g.	144	.	—	—	144
1920./1921.	640		—	—	640
1921./1922. „	1 408	300[1])	—	—	1 708
1922./1923. „	2 424	260[1])	100[2])	1	2 785
1923./1924. „	2 999	410[1])	60[2])	9	3 478
1924./1925. „	2 960	110	62	10	3 142
1925./1926. „	3 709	94	39	14	3 856
1926./1927. „	3 968	173[2])	50[2])	12	4 203
1927./1928. „	4 000	146[2])	56[2])	14	4 216
1928./1929. „	4 093	948	148	41	5 230
Kopā — *Total*	**26 345**	**2 441**	**515**	**101**	**29 402**

Skolotāju algas 1000 latos. — *Appointements aux instituteurs en 1000 de ls.*

Gadi *Années* / Apriņķi *Districts*	1918./20.	1920./21.	1921./22.	1922./23.	1923./24.	1924./25.	1925./26.	1926./27.	1927./28.	1928./29.	Kopā — *Total*
Rīgas	43	52	142	173	213	252	297	313	310	295	2 090
Cēsu	24	69	114	204	308	263	166	171	182	178	1 681
Valmieras	8	54	82	149	184	117	221	236	242	233	1 526
Valkas	2	56	93	160	196	232	200	194	169	208	1 510
Madonas	—	—	—	—	—	—	200	209	207	199	815
Liepājas	0	20	39	68	81	89	124	134	146	158	861
Aizputes	3	16	29	52	49	79	75	83	79	82	547
Kuldīgas	3	16	30	56	71	83	103	114	106	106	689
Ventspils	—	13	25	46	55	65	81	89	91	93	559
Talsu	3	20	37	76	85	93	74	78	81	85	631
Tukuma	3	22	34	57	79	76	99	112	109	111	700
Jelgavas	11	22	41	75	92	109	146	160	165	170	993
Bauskas	1	16	33	61	71	75	104	120	124	132	737
Jēkabpils	2	20	40	73	94	111	116	120	122	117	816
Ilukstes	0	12	62	117	141	152	168	154	140	151	1 096
Daugavpils	8	76	190	349	407	428	485	526	534	549	3 551
Rēzeknes	18	53	136	248	313	145	398	445	473	502	2 730
Ludzas	15	103	281	460	560	591	328	353	348	347	3 385
Jaunlatgales	—	—	—	—	—	—	324	357	371	377	1 429
Kopā — *Total*	**144**	**640**	**1 408**	**2 424**	**2 999**	**2 960**	**3 709**	**3 968**	**3 999**	**4 093**	**26 346**

[1]) No Latgales 55 milj. rubļu fonda. [2]) Skaitļi nav pilnīgi.

izglītības ministrijas pabalstiem — 74,1% un tautas labklājības — 62,5%, bet mazākā daļa izsniegta no žūpības apkarošanas fonda summām — 8,1%. Vidzemes apriņķu pašvaldībām lielākā daļa izsniegta no kultūras fonda pabalstiem un finansu ministrijas aizdevumiem.

1925./1926.—1927./1928. saimniecības gados valsts pabalsti un aizdevumi lauku pašvaldībām svārstījās ap 5 milj. ls, bet 1928./1929. saimniecības gadā uzreizi, aiz jau zināmiem iemesliem, pieauga uz 12,7 milj. ls. 4 pēdējos gados valsts lauku pašvaldībām kopā izsniegusi 28,1 milj. ls vai caurmērā katru gadu 7,0 milj. ls, tā ka caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāk 5 ls 44 santīmi.

Caurmērā pēdējos 4 gados lielākās summas ir saņēmuši Latgales apriņķi: Rēzeknes — 824.000, Daugavpils — 789.000: Rīgas — 692.000, bet mazākās — Aizputes — 119.000, Ventspils — 148.000 un Talsu — 153.000 ls. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju Ilukstes apriņķim iznāk 7 ls 78 santīmi liela pabalstu summa un Rīgas — 7 ls 43, bet Aizputes tikai 3 ls 98 santīmi. Latgales apriņķi, kuri ir nabadzīgākie ar saviem līdzekļiem, pie valsts pabalstu saņemšanas atrodas vienā no pirmajām vietām.

Likums par izglītības iestādēm Latvijā gan paredz, ka obligātoriskās skolas uzturēt ir pašvaldību pienākumus, bet līdz šim vienmēr vēl valsts devusi ievērojamu daļu no šīm skolām nepieciešamiem līdzekļiem. Izglītības ministrija obligatorisko skolu vajadzībām paredz skolotāju algošanu un bez tam vēl dažādiem citiem mērķiem, ka apgādāšanai ar mācības līdzekļiem, trūcīgo skolnieku ēdināšanai u. t. t. Blakus summas, kas paredzētas izglītības ministrijas budžetā izglītības un kultūrēliem mērķiem pabalstus izsniedz kultūras fonds. Viņa līdzekļi vispārējā valsts budžetā gan neietilpst, tie sastādās un uzkrājas īpašā ceļā, tomēr izglītības ministrijas un kultūras fonda līdzekļu izdalīšanu lauku pašvaldībām apskata kopēji. Tas darīts tāpēc, ka lielāko daļu no tiem līdzekļiem, ko kultūras fonds atvēl lauku pašvaldībām, viņš pats starp tām nesadala, bet uztic izglītības ministrijai.

Līdzekļos, kurus izglītības ministrija izdod lauku pašvaldībām skolotāju algošanai, nav iespējams aprēķināt kādas summas nāk pagastu un apriņķu valdēm atsevišķi. Tapēc skolotāju algošanai izmaksātas summas uzrādītas ar vienu skaitli. Sākot ar 1918./1920. saimniecības gadu lauku pašvaldībām izglītības ministrija un kultūras fonds izsnieguši iepriekšējā lap. p. redzamās pabalstu summas.

Izglītības ministrija un kultūras fonds kopā izsnieguši 29,4 milj. ls. Lielākā summa ir izdota obligātorisko skolu skolotāju algu piemaksam 26,3 milj. ls apmērā. Nākošā vietā ir izglītības ministrijas pabalsti mācības līdzekļu iegādāšanai un Latgales skolām. Kultūras fonds caur izglītības mini-

Kultūras fonda tiešie pabalsti pa gadiem (ls)
Secours directs au fonds pour des intérêts de la culture par années (en ls)

Mērķi *Buts* / Gadi — *Années*	Pagasta namam *Maison de l'administration des communes rurales*	Tautas namu būvei *Pour la construction des maisons populaires*	Tautas namu iekārtošanai *Pour établissement des maisons populaires*	Zāles un skatuves izbūvei *Pour la construction des salles de représentation et des scènes*	Bibliotēkai *Pour bibliothèques*	Pils remontam *Réparation des châteaux*	Latviešu valodas kursiem *Pour les cours de la langue lettonne*	Mūzikas instrūm skolās *Instruments musicaux pour les écoles*	Mācības līdzekļiem *Moyens d'instruction*	Kopā *Total*
1920./23.	—	—	—	600	200	—	—	—	—	800
1923./24.	2 000	—	1 000	3 500	—	—	2 500	—	—	9 000
1924./25.	1 000	2 000	—	4 000	—	1 000	2 220	—	—	10 220
1925./26.	—	2 500	—	11 000	—	—	900	—	—	14 400
1926./27.	2 500	1 000	—	6 290	400	—	1 450	—	—	11 640
1927./28.	3 300	1 000	—	9 500	200	—	—	—	—	14 000
1928./29.	—	—	—	800	—	—	—	27 100	13 321	41 221
Kopā — *Total*	**8 800**	**6 500**	**1 000**	**35 690**	**800**	**1 000**	**7 070**	**27 100**	**13 321**	**101 281**

Kultūras fonda tiešie pabalsti pa apriņķiem (ls).
Secours directs au fonds pour les intérêts de la culture par districts (en ls).

Nr. Nr. pēc kārtas *No. No. d'ordre*	Mērķi *Buts* / Apriņķi *Districts*	Pagasta namam *Maison de l'administration des communes rur.*	Tautas namu būvei *Pour la construction des maisons populaires*	Tautas namu iekārtošanai *Pour la construction des maisons populaires*	Zāles un skatuves uzbūvei *Pour la construction des salles de représentation et des scènes*	Bibliotēkai *Bibliothèques*	Pils remontam *Réparation des châteaux*	Latviešu valodas kursiem *Pour les cours de la langue lettonne*	Mūzikas instrūmentiem skolās *Instruments musicaux pour les écoles*	Mācības līdzekliem *Moyens d'instruction*	K o p ā *Total*
1	Rīgas	—	4 500	1 000	5 000	600	—	1 000	2 300	650	15 050
2	Cēsu	1 000	—	—	—	—	—	—	1 400	800	3 200
3	Valmieras . . .	—	2 000	—	6 800	—	—	—	1 600	—	10 400
4	Valkas	4 000	—	—	2 100	—	—	—	1 300	474	7 874
5	Madonas	—	—	—	5 500	—	—	—	2 300	400	8 200
6	Liepājas	—	—	—	2 700	—	—	—	1 700	100	4 500
7	Aizputes	—	—	—	500	—	—	—	1 300	50	1 850
8	Kuldīgas	—	—	—	—	—	—	—	—	400	400
9	Ventspils	1 800	—	—	—	—	—	—	1 000	350	3 150
10	Talsu	1 000	—	—	—	—	—	—	1 600	—	2 600
11	Tukuma	—	—	—	—	—	—	—	1 600	100	1 700
12	Jelgavas	1 000	—	—	890	200	1 000	—	1 300	—	4 390
13	Bauskas	—	—	—	1 000	—	—	—	400	150	1 550
14	Jēkabpils	—	—	—	3 500	—	—	—	600	800	4 900
15	Ilukstes	—	—	—	2 200	—	—	3 470	1 700	400	7 770
16	Daugavpils . .	—	—	—	1 900	—	—	1 350	3 200	2 526	8 976
17	Rēzeknes . . .	—	—	—	1 300	—	—	—	1 100	1 688	4 088
18	Ludzas	—	—	—	2 300	—	—	1 250	1 300	1 683	6 533
19	Jaunlatgales . .	—	—	—	—	—	—	—	1 400	2 750	4 150
	Kopā — *Total*	**8 800**	**6 500**	**1 000**	**35 690**	**800**	**1 000**	**7 070**	**27 100**	**13 321**	**101 281**

striju izsniedzis 0,5 milj. ls. (Parasti šīs summas sadala pa pamatskolu inspektoru rajoniem, kuri savukārt piešķir atsevišķām skolām.) Tieši kultūras fonds izsniedzis ļoti mazu summu 0,1 milj. ls apmērā.

Piemaksas pie obligātorisko skolu skolotāju algām pa atsevišķiem apriņķiem nav vienādas. Tā atkarājas no diviem apstākļiem: 1) no skolu un skolotāju skaita apriņķos un 2) no tās daļas kādu valsts viņiem piemaksā.

Latgalē skolotāju algošanai valsts izsniegusi lielākās summas. Bet, kā jau zināms agrāk, lauku pašvaldības no saviem līdzekļiem, samērā ar valsts pabalstiem, izdod mazākās summas.

Kult. fonds pabalstus lauku pašvaldībām izsniedz tieši un caur izglītības ministriju. Caur izglītības ministriju izsniegtās summas ir lielākas un tās zīmētas vienīgi izglītības veicināšanas nolūkiem un inspektori viņas sadala atsevišķām pamatskolām. Bez naudas pabalstiem lauku pašvaldībām, kultūras fonds tām izsniedzis arī bibliotēku komplektus. Tos saņēmušas, ka pagastu valdes tā arī pamatskolas. Kultūras fonda izsniegtie pabalsti nav lieli, pa atsevišķiem gadiem tie svārstās starp 1.—41.000 ls. Lielākos pabalstus viņš izsniedzis 1928./1929. saimniecības gadā. Savā pastāvēšanas laikā kultūras fonds tieši (bez izglītības ministrijas starpniecības) lauku pašvaldībām (gandrīz vienīgi pamatskolām) izsniedzis 101.000 ls, no kuras 35.700 ls aizgājuši zāles un skatuves izbūvei, 27.100 mūzikas instrūmentu iegādāšanai skolās, 13.300 ls mācības līdzekļiem un pārējas summas citiem mērķiem.

Rīgas apriņķa lauku pašvaldības saņēmušas lielākos pabalstus — 15.050 ls apmērā, Valmieras — 10.400, bet Kuldīgas — 400 ls un Bauskas — 1.550 ls apmērā.

Kā pirmajos valsts pastāvēšanas gados, tā arī vēlākā laikā pagastu un apriņķu pašvaldībām arvienu bija dažas tādas vajadzības, ko viņas pašas saviem spēkiem nespēja apmierināt. Pirmajos pēckara gados izpostīto apgabalu nabadzīgajiem lauku iedzīvotājiem pašvaldības nevarēja uzlikt nekādus lielus nodokļus. Pat otrādi, iedzīvotājiem lai viņi varētu sekmīgi sākt apsaimniekot savas saimniecības, bija vajadzīga palīdzība no pašvaldībām un valsts. Un tieši šīm lauku pašvaldībām bija liela vajadzība pēc pastiprinātiem līdzekļiem. Pagastu sabiedriskās ēkas, kā pagastu nami, skolas u. t. t. karā laikā bija nopostītas un tās vajadzēja atjaunot. Arī darba ziņā, šie pa-

Pabalsti lauku pašvaldībām 1921.—1928./1929.
Secours aux institutions autonomes rurales de 1921 à 1928/29

Gadi *Années*	Pagastu *Communes rurales*	Apriņķu *Districts*	Kopā *Total*
	pašvaldībām *institutions autonomes*		
	1000 ls		
1921.	20,2	287,4	307,6
1922.	152,2	323,4	475,6
1923./24.	930,3	357,4	1 287,7
1924./25.	452,3	22,1	474,4
1925./26.	706,6	—	706,6
1926./27.	613,3	6,7	620,0
1927./28.	508,2	36,7	544,9
1928./29.	522,1	207,5	729,6
Kopā — *Total*	3 905,2	1 241,2	5 146,4

gasti bija vairāk apkrauti dažādiem pienākumiem, nekā pārējie. Tapēc tur arī vajadzēja vairāk un labākus darbiniekus, kā neizpostītos apgabalos. Pie šādiem apstākļiem pirmajos pēc kara gados izpostītiem pagastiem valsts izsniedza pabalstus diezgan plašos apmēros. Vēlākā laikā pabalstu summas nesamazinājās, jo pagastu pašvaldības ar katru gadu turpināja uzlabot savas ēkas, kā arī apmierināt dažādas citas vajadzības, kas prasīja lielākas līdzekļu summas un kuras pagasti izprasīja no valsts. Ja vēl ņem vērā, ka daži pagasti, sakarā ar neražām, grib iedzīvotājiem samazināt nodokļu nastas, bet projekti pagastu labierīcības paplašināšanā ir visdažādākie, kuŗus atbalsta arī Saeimas deputāti no vietējiem

*) Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1927. g. Nr. 128.

iedzīvotājiem, tad saprotams, ka tieksmes pēc valsts pabalstiem nevis samazinājas, bet pieaug. Līdz ar normālu apstākļu iestāšanos būtu gan jāpanāk tāds stāvoklis lai pašvaldības pašas tiktu ar savām vajadzībām galā resp. vajadzētu saskaņot viņām uzliktos pienākumus ar to ieņēmumiem. Pagaidām šāda stāvokļa nav un vēl arvienu katru gadu pašvaldībām valsts izsniedz

Pabalsti lauku pašvaldībām 1921.—1928/1929.
Secours aux institutions autonomes rurales de 1921 à 1928/29.

Nr. Nr. pēc kārtas *No No d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Pagastu *Communes rurales*	Apriņķu *Districts*	Kopā *Total*
		pašvaldībām *institutions autonomes*		
		1 000 ls		
1	Rīgas . . .	1 128,1	40,7	1 168,8
2	Cēsu	120,2	1,3	121,5
3	Valmieras . .	172,8	1,3	174,1
4	Valkas . . .	134,5	4,5	139,0
5	Madonas . .	135,2	2,0	137,2
6	Liepājas . . .	153,1	0,6	153,7
7	Aizputes . .	38,8	1,5	40,3
8	Kuldīga . . .	104,0	0,5	104,5
9	Ventspils . .	139,6	0,5	140,1
10	Talsu	133,8	0,5	134,3
11	Tukuma . . .	136,1	5,5	141,6
12	Jelgavas . . .	223,1	2,0	225,1
13	Bauskas . . .	150,7	1,5	152,2
14	Jēkabpils . .	333,7	1,0	334,7
15	Ilukstes . . .	172,6	68,2	240,8
16	Daugavpils . .	162,2	321,8	484,0
17	Rēzeknes . .	177,8	375,0	552,8
18	Ludzas	173,1	360,0	533,1
19	Jaunlatgales . .	115,8	52,8	168,6
	Kopā — *Total*	**3 905,2**	**1 241,2**	**5 146,4**

lielākas pabalstu summas. Pat vēl vairāk, pēdējā laikā ir izstrādāts īpašs likums,*) kur paredzēts, kādos gadījumos, kādiem mērķiem pabalsti izsniedzami, kā arī to izsniegšanas, izlietošanas un norēķināšanās kārtība. Tā kā pabalstu izsniegšanai pašvaldībām piedod paliekošu un normālas saimniekošanas rakstūru.

Uz noteikumu pamata par valsts pabalstiem pašvaldībām, valsts pabalstus skolu un citu pašvaldību ēku jaunbūvēm, pārbūvēm un kapitāliem remontiem, skolu inventāra iegādāšanai un citām vajadzībām izsniedz pašvaldībām no summām, kuŗas pa-

Pabalsti lauku pašvaldībām 1921.—1928./1929.
Secours aux institutions autonomes rurales de 1921 à 1928/29.

Mērki	Pagastu *Communes rurales*	Apriņķu *Districts*	Kopā *Total*	*Buts*
	pašvaldībām *instit. autonomes*			
	1000 ls			
Pagasta namu jaunbūvēm . .	154,5	2,0	156,5	*Nouvelles constructions des maisons des com. rur.*
„ „ atjaunošanai .	132,7	—	132,7	*Renovation des maisons des com. rur.*
„ „ pārbūvei . . .	5,5	—	5,5	*Reconstruction des maisons des com. rur.*
„ „ remontam . .	11,6	—	11,6	*Réparation des maisons des com. rur.*
„ „ pirkšanai. . .	11,5	—	11.5	*Achat des maisons des com rur.*
Skolu jaunbūvēm	1088,9	514,5	1603,4	*Nouvelles constructions des écoles*
„ atjaunošanai	177,7	87,3	265,0	*Renovation des écoles*
„ pārbūvei	519,7	35,0	554,7	*Reconstruction des écoles*
„ remontam	336,0	297,2	633,2	*Réparation des écoles*
„ pirkšanai	26,0	—	26,0	*Achat des écoles*
„ inventāram	19,0	102,5	121,5	*Inventaire des écoles*
Dažādām skolas vajadzībām .	40,5	106,7	147,2	*Divers besoins scolairs*
Trūcīgiem skolas vec. bērniem	—	33,0	33.0	*Aux enfants nécessiteux à l'âge scolaire*
Nespējnieku patversmes jaunbūvēm	9,0	—	9,0	*Nouvelles constructions des asiles des indigents*
Nespējnieku patversmes atjaunošanai	11,5	—	11,5	*Renovation des asiles des indigents*
Nespējnieku patversmes pārbūvei	7,0	—	7,0	*Reconstruction des asiles des indigents*
Tautas nama jaunbūvei . . .	85,0	—	85,0	*Nouvelles constructions des maisons populaires*
„ „ pārbūvei . . .	6,0	—	6,0	*Reconstruction des maisons populaires*
„ „ remontam . . .	1,5	—	1,5	*Réparation des maisons populaires*
Pašvaldības ēku atjaunošanai .	23,5	—	23,5	*Renovation des bâtiments des institutions autonomes*
Biedrību namu būvēm	53,2	—	53,2	*Construction des maisons de club*
Dažādām organizācijām . . .	18,0	—	18,0	*Diverses organisations*
Pagasta budžeta deficita segšanai	1152,8	45,0	1197,8	*Couverture du déficit du budget des com. rur.*
Pārējie	14,1	18,0	32,1	*Autres*
Kopā . . .	**3905,2**	**1241,2**	**5146,4**	*Total*

redzētas valsts budžetā. Lūgumus dēl pabalstiem skata cauri īpaša komisija, sastāvoša no dažādu resoru priekšstāvjiem, tomēr reiz jau valsts budžetā līdzekļi ir paredzēti, tad viņus arī izsniedz.

Pabalstus lauku pašvaldībām izsniedz sākot ar 1921. gadu. Līdz 1929. gada 1. aprīlim pagastu un apriņķu valdēm pabalstu veidā no valsts līdzekļiem izsniegti 5,1 milj. ls. Patiesībā šī summa ir lielāka. Daļa pabalstu 6.000.000 ls apmērā izsniegti parādu dzēšanai. Šī summa nav pieskaitīta, bet tā uzrādīta starp parādiem. Tas darīts tāpēc, ka tad ir iespējams to

sadalīt pēc mērķiem — kādām pagastu vajadzībām tā aizdota. Pie tagadējā lauku pašvaldību finansiēlā stāvokļa starp pabalstiem un aizdevumiem nav lielas starpības, jo pašvaldības tik un tā nav spējīgas nomaksāt aizdevumus un nokārtot parādu procentus. Arī pilsētu pašvaldībām, dzēsa ļoti lielas aizdevumu summas.*)

Lielākās summas pabalstos izsniegtas 1923./1924. saimniecības gadā 1,3 milj. ls apmērā. Arī pēdējā 1928./1929. g. tās ir diezgan lielas. Bet pie šī skaitļa jāņem vērā, ka viņš ir nepilnīgs tai ziņā, ka avansus, kurus izsniedz pagastu pašvaldībām uz atlaisto nodokļu rēķina, ieraksta starp aizdevumiem. Par šiem avansiem pagastu pašvaldības procentes nemaksās un arī viņu atmaksa ir vairāk, kā problemātiska. Tāpēc tie jāuzskata kā pabalsti un pēc būtības pie 1928./1929. saimniecības gadā izsniegtām summām ir jāpieskaita klāt. Šādu avansu pagasta pašvaldībām līdz 1929. gada 1. aprīlim ir izsniegts gandrīz miljona latu apmērā.**)

Rīgas apriņķim kā vairāk izpostītam ir izsniegtas lielākas pabalstu summas — 1.168.800 ls apmērā. Nākošā vietā ir Rēzeknes apr. ar 552.800, Ludzas — 533.100, Daugavpils — 484.000 ls u. t. t. Vispāri, Latgales apriņķiem ir izsniegts pabalstos — 1.738.500 lati, kas sastāda 34% no kopējās pabalstu summas. Jēkabpils apriņķim pabalstos izsniegti 334.700, Ilukstes — 241.800 un Jelgavas — 225.100 ls; šie apriņķi kara laikā vairāk kā citi cieta no kara darbības. Pārējos apriņķos pabalstos izsniegtās summas nesasniedz 200.000 ls. Mazāka summa šinī laikā izsniegta Aizputes apriņķa pagastiem — 40,300 ls apmērā.

Vairums pabalstus izsniedz pagastu pašvaldībām, bet apriņķiem samērā dod diezgan maz. Latgalē ir otrādi, tur lielāko daļu saņem apriņķi, bet pagasti samērā saņem mazāk. Summas, kuras šādā kārtā saņēmušas Latgales apriņķu valdes bieži domātas un tās izlieto pagastu pašvaldību dažādām vajadzībām.

Lielākā daļa no valsts pabalstiem izsniegti skolas vajadzībām — 3,4 milj. ls apmērā, kas sastāda 66% no visiem pabalstiem, izsniegtiem laikā no 1921. līdz 1929. gada 1. aprilim. Ļoti lielas summas dotas skolu būvēm — 1,6 milj. ls, remontiem — 633.200, pārbūvēm — 554.700, atjaunošanai — 265.000 ls u. t. t. Starp pabalstiem skolai ieskaitītas summas, kuras izsniegtas trūcīgiem bērniem un dažādām skolas vajadzībām. Nākošā vietā pēc summas lieluma ir pagasta budžeta dēficita segšanai — 1,2 milj. ls. Kā jau zināms daudz pagastu nevar sabalansēt savus ieņēmumus un izdevumus un tādā gadījumā, ja izdevumi ir nepieciešami, bet ienākumu avoti izsmelti, valsts izsniedz pabalstus. Šādas summas sastāda — 23% no visiem pabalstiem, kas izsniegti minētā periodā. Pagasta ēku vajadzībām izsniegti — 341.300 ls; no šīm summām lielākās ir dotas pagasta nama jaunbūvēm 156.500, atjaunošanai — 132.700 ls u. t. t. Pārējiem mērķiem izsniegtās summas samērā ir mazas.

Bez summām, kuras lauku pašvaldībām izsniedz pabalsta veidā, tās saņem no valsts (finansu ministrijas) aizdevumus. Pirmajos valsts pastāvēšanas gados, kamēr nedarbojās vēl valsts kreditiestādes, finansu ministrija izsniedza aizdevumus ne tik vien pašvaldībām, bet arī privātām personām. Aizdevumus no saimnieciskās dzīves fonda izsniedza izpostītās lauksaimniecības u. c. nozaru atjaunošanai, kā arī tos varēja saņemt pilsētu un lauku pašvaldības, ja viņu finansiēlais stāvoklis no pašvaldības neatkarīgu iemeslu dēļ neļauj apmierināt nepieciešamās vajadzības. Sakarā ar šīm kredita operācijām izstrādāja atsevišķu likumu par valsts aizdevumiem un viņu nodrošināšanu*); izsniegšanas kārtību, norēķināšanos u. t. t. paredzēja īpašā instrukcijā **). Aizdevumi pašvaldībām izsniedzami uz laiku ne ilgāki par 3 gadiem, bet namu remontiem, atjaunošanai un labierīcībai tie pret nekustamu mantu izsniedzami uz laiku neilgāki par 5 gadiem. Par šiem aizdevumiem no pašvaldībām ņem arī zināmu procentu. Tas vairākkārt grozīts. Gadījumos, kad parādniekam no viņa neatkarīgu iemeslu dēļ nav iespējams aizņēmumu termiņā nomaksāt, tad finansu ministrija ir paredzējusi aizdevumu pagarināšanu. Pašvaldības šo aizdevumu pagarināšanas iespējamību plaši izmanto un pa lielākai daļai to dara tikmēr, kamēr valsts ar pabalstu aizdevumu nedzēš.

Aizdevumu izsniegšana lauku pašvaldībām iesākās ar 1919. gadu. Pirmajos 3 gados izsniegtās summas bija diezgan niecīgas, bet sākot ar 1922. gadu valdība lauku pašvaldībām ik gadus izsniedz pāri pa 300.000 ls, bet 1924./1925. saimniecības gadā — 621.000 un 1928./1929. — 1.391.000 ls.

*) Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā par 1928. g. Nr. 118. — Likums par pašvaldībam izsniegto aizdevumu nokārtošanu un daļas dzēšanu.

**) Lielākā daļa avansu izsniegta pēc 1929. g. 1. aprīļa.

*) Likumu un valdības rīkojumu krājumā 1920. g. Nr. 197.

**) Likumu un valdības rīkojumu krājumā 1922. g Nr. 52, Nr. 180; likumu un ministru kabineta noteikumu krājumā 1923. g. Nr. 146, 1924. g. — Nr. 168 un 1927. g. — Nr. 129.

Aizdevumi lauku pašvaldībām.
Emprunts aux institutions autonomes rurales.

Gadi *Années*	Pagastu *Communes rurales*	Apriņķu *Districts*	Kopā *Total*
	pašvaldībām *institutions autonomes*		
	1 000 Ls		
1919. . . .	1	—	1
1920. . . .	12	116	128
1921. . . .	15	125	140
1922. . . .	92	221	313
1923./1924. .	201	156	357
1924./1925. .	566	55	621
1925./1926. .	367	8	375
1926./1927. .	312	83	395
1927./1928. .	298	56	354
1928./1929. .	265	1 126	1 391
Kopā — *Total*	**2 129**	**1 946**	**4 075**

Gados, kad mūsu lauksaimniecība pārdzīvoja smagu krizi, lauku pašvaldības, protams, netika galā ar saviem izdevumiem un budžeta iztrūkuma segšanai tās griezās pie valsts pēc aizdevumiem. Lai pašvaldības nenonāktu pavisam kļūmīgā stāvoklī, valdībai bija jāizsniedz aizdevumi. 1928./1929. saimniecības gads šinī ziņā atrodas pavisam īpatnējos apstākļos un tagad lauku pašvaldības lielu daļu no saviem ienākumiem saņem nevis no lauku nodokļu maksātajiem, bet no valsts kases. Tāpēc arī aizdevums minētā gadā vēl neredzēti liels.

Aizdevumu veidā lielākās summas ir saņēmis Rīgas apriņķis — 973.000 ls apmērā. Rīgas apriņķis kara laikā bija cietis vairāk, kā pārējie apgabali. Abi Daugavas krasti un dažas vietas Rīgas apkārtnē bija galīgi nopostītas. Saprotams, ka viņu atjaunošana nebija iespējama bez valsts palīdzības. Arī Rīgas tuvums, kur koncentrējās noteikšana par aizdevumu izsniegšanu, atstāja zināmu iespaidu uz saņemto aizdevumu lielumu. Tas pats sakams par dažiem citiem apriņķiem, kā Jēkabpils, Jelgavas u. t. t. Arī tie saņēmuši diezgan lielas aizdevumu summas, jo kara laikā tos izpostīja vairāk, kā pārējos. Pēdējos gados diezgan lielas aizdevumu summas izsniedz Latgales pagastiem.

Aizdevumus valsts, galvenā kārtā, ir izsniegusi skolām, pagastu namiem un 1928.-1929. saimniecības gadā avansa veidā uz atlaisto nodokļu rēķina. Skolu vajadzībām izsniegtas lielākās summas — 1,6 milj. ls apmērā, no šī aizdevuma jaunbūvēm domāti — 798.000, pārbūvēm — 277.000, remontiem — 203.000, atjaunošanai 172.000 u. t. t. Avanss uz atlaisto nodokļu rēķina līdz 1929. gada 1. aprilim izsniegts — 989.000 ls apmērā. Līdz augusta vidum izsniegtie avansi sniedzas jau pie 3,5 milj. ls, bet kopsummā valsts papildu budžetā paredzēti 3,8 milj. ls.*) Kaut gan finansu ministrija šīs summas skaita pie aizdevumiem, tomēr stāvoklis ir pārāk skaidrs tai ziņā, ka lauku pašvaldības atmaksāt minētās summas nevarēs un valdībai tās būs jādzēš.

Aizdevumi lauku pašvaldībām (pa apriņķiem)
Emprunts aux institutions autonomes rurales (par districts).

Nr. Nr. pēc kārtas *No. No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Pagastu *Communes rurales*	Apriņķu *Districts*	Kopā *Total*
		pašvaldībām *institutions autonomes*		
		1 000 ls		
1	Rīgas . . .	723	250	973
2	Cēsu	84	29	113
3	Valmieras . .	157	36	193
4	Valkas . . .	60	86	146
5	Madonas . .	170	40	210
6	Liepājas . . .	71	13	84
7	Aizputes . .	4	6	10
8	Kuldīgas . . .	75	15	90
9	Ventspils . .	52	26	78
10	Talsu	28	23	51
11	Tukuma . . .	73	14	87
12	Jelgavas . . .	192	213	405
13	Bauskas . . .	66	124	190
14	Jēkabpils . .	226	74	300
15	Ilūkstes . . .	57	31	88
16	Daugavpils . .	4	223	227
17	Rēzeknes . .	18	472	490
18	Ludzas	21	143	164
19	Jaunlatgales . .	48	128	176
	Kopā — *Total*	**2 129**	**1 946**	**4 075**

Aizdevumu un procentu nomaksa iet diezgan gausi. Lauku pašvaldības savos budžetos šim nolūkam paredz katru gadu vajadzīgās līdzekļu summas, bet tā kā no nodokļu maksātajiem tās neienāk, tad procenti paliek nenokārtoti un aizdevumi nedzēsti. Šādu nokavētu aizdevumu un nenokārtotu procentu maksājumu 1928. gadā

*) Summas, kas pārsniedz 3,8 milj. ls izsniedz no dzīves atjaunošanas fonda.

Aizdevumi lauku pašvaldībām — *Emprunts aux institutions autonomes rurales.*

Mērķi	Pagastu *Communes rurales*	Apriņķu *Districts*	Kopā *Total*	*Buts*
	pašvaldībām *institutions autonomes*			
	1 000 ls			
Pagasta nams:	530	—	530	*Maisons des com. rur.:*
jaunbūvēm	331	—	331	*nouvelles constructions*
atjaunošanai	86	—	86	*renovation*
pārbūvei	65	—	65	*reconstruction*
remontam	33	—	33	*réparation*
pirkšanai	15	—	15	*achat*
Skola:	1 334	307	1 641	*Ecoles:*
jaunbūvēm	719	79	798	*nouvelles constructions*
atjaunošanai	165	7	172	*renovation*
pārbūvei	266	11	277	*reconstruction*
remontam	127	76	203	*réparation*
pirkšanai	24	—	24	*achat*
inventāram	—	8	8	*inventaire*
skolotāju algām	—	40	40	*appoint. au corps enseignant*
dažādām sk. vajadzībām . .	33	86	119	*divers besoins scolairs*
Nespējnieku patversme:	127	—	127	*Asiles des indigents:*
jaunbūvēm	124	—	124	*nouvelles constructions*
pārbūvei	3	—	3	*reconstruction*
Tautas nams:	13	42	55	*Maison populaire:*
jaunbūvēm	13	42	55	*nouvelles constructions*
Pašvaldības ēkām	33	97	130	*Bâtiments des institutions autonomes*
Biedrību namu būvēm . . .	11	—	11	*Construction des maisons de club*
Budžeta defic. segšanai . . .	29	328	357	*Couverture du déficit*
Avanss pag. pašvaldībām*) . .	—	989	989	*Avance au instit. autonomes rurales*
Ārsta mājas būvei	41	—	41	*Construction de maisons de médecins*
Veterinārārsta un ambulanču ēku pārbūvei	10	—	10	*Reconstruction des maisons des médec. vétérinaires et des ambulances*
Slimnīcas pirkšanai	—	34	34	*Achat d'hôpitaux*
Lipīgu slim. apkarošanai . .	—	5	5	*Lutte contre les maladies contagieuses*
Lopu mutes un nagu sērgas apkarošanai	—	75	75	*Lutte contre „aphthae epizoticae" du bétail de ferme*
Sēklu iegādāšanai	—	47	47	*Achat de semences*
Tiltu un ceļu izlabošanai . .	—	20	20	*Réparation des ponts et des chemins*
Pārējie	1	2	3	*Autres*
Kopā . . .	**2 129**	**1 946**	**4 075**	*Total*

bija sakrājies jau labi daudz un tā kā nebija arī izredzes, ka pašvaldības tos varēs nokārtot, tad pieņēma īpašu likumu par pašvaldībām izsniegto aizdevumu nokārtošanu un to daļu dzēšanu. Pēc šī likuma „pašvaldību saimnieciskā stāvokļa nostiprināšanas nolūkos valsts dzēš no aizdevumiem, kas izsniegti pašvaldībām caur finansu ministriju līdz 1927. gada 1. novembrim" parādu kopā ar nenomaksātiem procentiem un soda naudām. Pilnos apmēros dzēšanai sekošām vajadzībām izsniegtie aizdevumi: 1) skolu,

*) Izsniegts līdz 1929. g. 1. aprīlim.

Pagastu pašvaldību aizņēmumu dzēšana (ls).
Amortissement des emprunts des instit. auton. des com. rural.

Apriņķi *Districts*	Aizdevumi ar nenom. proc. *Prêts avec intér. non payés*	Atmaksāts *Versement*	Dzēsts ar pabalstu *Amorti par subvention*	Dzēsts ar lik. 2. VI. 28. *Amorti par la loi du 2. VI. 28.*	Parāda atlik. 1929. 1. IV. *Reste des dettes au 1. IV. 1929.*
Rīgas	726 981	65 298	266 179	341 257	54 247
Cēsu	84 230	5 220	8 474	34 459	36 077
Valmieras . . .	157 300	17 784	27 264	99 404	12 848
Valkas	60 000	4 181	8 602	17 847	29 370
Madonas	169 585	26 459	42 242	89 133	11 751
Liepājas	70 845	5 353	15 573	30 256	19 663
Aizputes	4 060	60	—	—	4 000
Kuldīgas	75 069	2 659	5 223	43 747	23 440
Ventspils	52 500	4 244	4 981	26 444	16 831
Talsu	28 020	1 868	353	11 552	14 247
Tukuma	72 464	4 420	15 271	43 899	8 874
Jelgavas	191 764	9 418	35 864	110 709	35 773
Bauskas	66 204	6 486	8 338	30 676	20 704
Jēkabpils	226 133	11 080	76 341	94 419	44 293
Ilukstes	57 686	7 077	9 062	30 774	10 773
Daugavpils . .	4 000	791	590	2 619	—
Rēzeknes . . .	18 201	1 197	3 662	2 090	11 252
Ludzas	21 000	3 247	5 969	7 163	4 621
Jaunlatgales . .	48 200	2 453	5 031	31 089	9 627
Kopā — *Total*	**2 134 242**	**179 295**	**539 019**	**1 047 537**	**368 391**

Apriņķu pašvaldību aizņēmumu dzēšana (ls).
Amortissement des emprunts des instit. autonom. des districts (en ls)

Apriņķi *Districts*	Aizdevumi ar nenom. proc. *Prêts avec intér. non payés*	Atmaksāts *Versement*	Dzēsts ar pabalstu *Amorti par subvention*	Dzēsts ar lik. 2. VI. 28. *Amorti par la loi du 2. VI. 28.*	Paliek parādā *Reste des dettes*
Rīgas . . .	253 471	53 523	108 581*)	57 267	34 100
Cēsu	29 000	—	—	—	29 000
Valmieras . .	36 300	—	—	—	36 300
Valkas . . .	86 506	14 568	2 547	6 091	63 300
Madonas . .	39 500	757	—	—	38 743
Liepājas . . .	13 503	2 951	519	2 033	8 000
Aizputes . .	5 500	—	—	—	5 500
Kuldīgas	15 065	7 677	2 099	5 289	—
Ventspils . .	25 987	7 241	6 552	6 194	6 000
Talsu	23 127	14 301	1 470	4 356	3 000
Tukuma . . .	13 600	4 893	—	107	8 600
Jelgavas . . .	213 030	16 209	—	65 821	131 000
Bauskas . . .	126 988	11 784	—	23 204	92 000
Jēkabpils . .	74 342	15 094	—	19 348	39 900
Ilukstes . . .	31 000	—	—	—	31 000
Daugavpils . .	225 222	34 348	7 910	83 691	99 273
Rēzeknes . .	476 966	8 581	12 978	170 474	284 933
Ludzas	143 265	9 576	—	21 399	112 290
Jaunlatgales . .	128 000	859	9 267	10 950	106 924
Kopā apriņķu *Total d. distr.*	**1 960 372**	**202 362**	**151 923*)**	**476 224**	**1 129 863**
Kopā pagastu *Tot. com. rur.*	**2 134 242**	**179 295**	**539 019**	**1 047 537**	**368 391**
Kopsumma . *Somme génér.*	**4 094 614**	**381 657**	**690 942*)**	**1 523 761**	**1 498 254**

*) Šinī summā ieskaitīti 93.090 ls kas no apriņķa pašvaldības pārvesti uz attiecīgu pagastu rēķiniem, uz kuriem tad ari pāriet minētā saistība.

slimnīcu, patversmju un pārvaldes ēku būvei un kapitāliem remontiem; 2) sociālai apgādei; 3) izglītībai; 4) veselības kopšanai; 5) pašvaldību vispārējām vajadzībām; 6) ceļu un dambju būvei un speciālām vajadzībām. Divdesmit procentu apmērā dzēšami sabiedriskiem darbiem izlietotie aizdevumi; pa daļai dzēšami arī kurināmā apgādei, pārtikas un sēklas iegādāšanai izlietotie aizdevumi. Gala rezultātā iznāca, ka apriņķu pašvaldībām dzēsa — 476.224*) un pagastu — 1.047.537 ls lielas aizdevumu summas. Pagastu pašvaldībām palika nedzēsti 25.800 ls liela summa, kas bija izsniegta Drabežu pag. valdei ķieģeļu cepļa atjaunošanai — 530, Vaiņodes pag. valdes lopkautuvei — 3.000, Dobeles pag. valdei kopā ar pilsētu ūdens dzirnavu paplašināšanu 20.000 un Varkļānu pag. valdei kooperatīva nama pirkšanai 2.270 ls. Tā kā šādā kārtā lauku pašvaldības ar 1928. gada likumu bija no parāda valstij atbrīvotas.

Salīdzinot tās summas, kādas pašvaldības nomaksājušas un kādas dzēstas, jākonstatē, ka pašvaldības nomaksājušas ļoti niecīgu daļu no aizdevumu kopsummas. Līdz 1929. gada 1. aprilim pagastu un apriņķu pašvaldībām bija aizdots un kopā ar nenomaksātiem procentiem uzkrājusies 4.094.614 ls liela summa, no tās pašvaldības pašas nomaksājušas — 381.657, dzēsts ar pabalstiem (1928. gada likumu un agrākos gados ar summām paredzētām valsts budžetā) — 2.209.703 ls. Lauku pašvaldības pašas nomaksājušas tikai 17,3% no tās summas, kas dzēsta ar pabalstu. Apriņķu pašvaldības no saviem aizņēmumiem nomaksājušas mazliet lielāku daļu, bet pagasti mazāku, kas līdzinās 11,3%. 1929. gada 1. aprīlī lauku pašvaldību parāds valstij sasniedz 2,5, bet ja atskaita avansu, kas izsniegts atlaisto nodokļu iztrūkuma vietā, tad — 1,5 milj. ls. Pie tagadējā lauku pašvaldību finansiālā stāvokļa nav paredzams, ka viņas to varēs nomaksāt un tāpēc jādomā, ka arī šī aizdevuma daļa valstij būs jādzēš ar pabalstu.

Likumā par žūpības apkarošanu paredzēts īpašs fonds no kura izsniedz pabalstus tām pašvaldību iestādēm, kuras izved sistēmatisku žūpības apkarošanu. Fonda līdzekļi sastādās no soda naudām un maksājumiem par sodu likumu pārkāpšanu pret žūpību un sākot ar 1925./1926. budžeta gadu fondam pieskaita ½% no valsts degvīna monopola ienākumiem. Kaut gan līdzekļus, kurus izsniedz no žūpības apkarošanas fonda, izlieto speciālām vajadzībām, tomēr arī pēdējās var uzskatīt par tādām, kuras jāizpilda pagastu un apriņķu pašvaldībām. Jo pagastu un apriņķu pašvaldību uzdevumos piekrīt arī žūpības apkarošana.

Gadi *Années*	Pagastu *Communes rurales*	Apriņķu *Districts*	Kopā *Total*
	pašvaldībām *institut. autonomes*		
	Ls		
1925./1926.	350	1 000	1 350
1926./1927.	60 670	—	60 670
1927./1928.	147 792	7 200	154 992
1928./1929.	139 775	1 920	141 695
Kopā—*Total*	**348 587**	**10 120**	**358 707**

Pabalsti žūpības apkarošanai 1925/1926. — 1928/1929.

Secours pour la lutte contre l'ivrognerie de 1925/1926 à 1928/1929.

Nr. Nr. pēc kārtas *No. No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Pagastu *Communes rurales*	Apriņķu *Districts*	Kopā *Total*
		pašvaldībām *institut. autonomes*		
		Ls		
1	Rīgas	49 465	700	50 165
2	Cēsu	35 900	1 500	37 400
3	Valmieras . . .	17 200	1 200	18 400
4	Valkas	12 660	—	12 660
5	Madonas	23 150	—	23 150
6	Liepājas	7 380	600	7 980
7	Aizputes	6 960	—	6 960
8	Kuldīgas	13 092	1 600	14 692
9	Ventspils	9 500	300	9 800
10	Talsu	18 540	1 420	19 960
11	Tukuma	20 800	—	20 800
12	Jelgavas	49 120	—	49 120
13	Bauskas	19 550	—	19 550
14	Jēkabpils	21 950	1 000	22 950
15	Ilukstes	16 140	500	16 640
16	Daugavpils . .	8 580	—	8 580
17	Rēzeknes . . .	5 200	—	5 200
18	Ludzas	6 700	—	6 700
19	Jaunlatgales . .	6 700	1 300	8 000
	Kopā — *Total*	**348 587**	**10 120**	**358 707**

*) Apriņķu pašvaldībām faktiski dzēsa mazāku summu, jo starplaikā, kamēr finansu ministrija sastādīja dzēšamo aizdevumu sarakstu un kamēr norakstīja minētos aizdevumus, tikmēr dažas apriņķu valdes vēl bija iemaksājušas 962,50 ls lielu summu savu aizdevumu dzēšanai.

Pabalsti žūpības apkarošanai pēc mērķiem 1925./1926.—1928./1929.
Secours pour la lutte contre l'ivrognerie par buts de 1925/26 à 1928/29.

Mērķi	Pagastu *Communes rurales*	Apriņķu *Districts*	Kopā *Total*	*Buts*
	pašvaldībām *institutions autonomes*			
	Ls			
I. **Propagandai un literātūrai.**				*I. Propagande et littérature.*
1. Priekšlasījumiem . . .	67 022	2 298	69 320	*1. Cours publics*
2. Literātūrai	26 159	1 050	27 209	*2. Littérature*
3. Gaismas bilžu aparātiem un bilžu demonstr. . .	2 150	400	2 550	*3. Appar. p. project. lumin. et démonstr. des images*
4. Brīvkoncertiem un tautas izrādēm	1 620	—	1 620	*4. Concerts gratuits et théatr. publics*
5. Kino aparātiem un izrādēm	2 230	2 452	4 682	*5.. Appareils des cinématographes et représentation*
6. Radio	12 650	300	12 950	*6. Radio*
7. Lasāmgaldiem	27 570	900	28 470	*7. Cabinets de lecture*
8. Bibliotēkām	18 750	500	19 250	*8. Bibliothèques*
9. Bibliotēku un lasāmgaldu inventāram	5 225	—	5 225	*9. Inventaire d. bibliothèques et des cabinets de lecture*
Kopā . . .	**163 376**	**7 900**	**171 276**	*Total*
II. **Pabalsti pretalkohola organizācijām.**				*II. Secours aux organisations antialcooliques.*
1. Pretalkohola biedrībām .	1 750	—	1 750	*1. Organisations antialcooliques*
2. „Cerības" pulciņiem . .	3 200	120	3 320	*2. Union „Cerība"*
3. Citām organizācijām . .	2 850	300	3 150	*3. Autres organisations*
Kopā . . .	**7 800**	420	8 220	*Total*
III. **Mācības iestādēm.**				*III. Instructions publiques.*
1. Atturības propagandai skolās	3 026	—	3 026	*1. Propag. antialcool dans les écol.*
2. Skolu bibliotēkām . . .	5 900	—	5 900	*2. Bibliothèques scolaires*
3. Mūzikas instrūmentiem .	7 050	—	7 050	*3. Instruments de musique*
4. Skolēnu sporta, orķestra un citām vajadzīb.	2 050	—	2 050	*4. Pour les besoins de sport, d'orchestre écol. et autres*
Kopā . .	**18 026**	—	**18 026**	*Total*
IV. **Dažādiem pasākumiem.**				*IV. Divers entreprises.*
1. Mūzikas orķestriem . .	25 010	1 700	26 710	*1. Orchestre de musique*
2. Korim	8 065	100	8 165	*2. Choeurs*
3. Citiem	650	—	650	*3. Autres*
Kopā . . .	**33 725**	**1 800**	**35 525**	*Total*
V. **Tautas namiem.**				*V. Maison populaires.*
1. Tautas namu būvēm un remontiem	107 080	—	107 080	*1. Construction et reparation des bâtiments populaires*
2. Tējnīcu ierīkošanai tautas namos	700	—	700	*2. Organisat. d. buvettes (thé) dans les maisons populaires*
3. Telpu izbūvei izrīkojumiem	3 100	—	3 100	*3. Etablissement de plaisir*
4. Skatuvju iekārtai . . .	12 230	—	12 230	*4. Théâtre*
5. Mēbelēm	1 450	—	1 450	*5. Meubles*
Kopā . . .	**124 560**	—	124 560	*Total*
VI. **Dažādām vajadzībām.**				*VI. Divers besoins.*
1. Alkoholiķu un viņu bērnu ārstēšanai	1 000	—	1 000	*1. Traitement d'alcoolique et de leurs enfants*
2. Kuratoru algām un ceļu izdevumiem	—	—	—	*2. Appointements aux curateurs et dépens. d. voyage*
3. Tautas tējnīcām . . .	100	—	100	*3. Buvettes (thé) dans les maisons populaires*
4. Skolotāju instruktora algošanai	—	—	—	*4. Appointem. aux instruct. d. maîtres*
Kopā . . .	**1 100**	—	**1 100**	*Total*
Pavisam . . .	**348 587**	**10 120**	**358 707**	*Somme générale*

Žūpības apkarošanai izsniegtās summas nav sevišķi lielas. Viņas sāktas izsniegt ar 1925./1926. saimniecības gadu un līdz 1928./1929. g. lauku pašvaldību rīcībā piešķirti 358.700 ls. Lielākā daļa no šīs summas izsniegta pagastu valdēm — 348.600 un apriņķu tikai 10.120 ls apmērā. Pa atsevišķiem gadiem piešķirtās summas svārstās starp 1.350 ls — 1925./1926. saimniecības gadā un 155.000 ls — 1927./1928.

Lielākās summas piešķirtas Vidzemes apgabalā, bet mazākās Latgalē. Rīgas apriņķi minēto četru gadu laikā lauku pašvaldībām žūpības apkarošanai izsniegti pabalsti 50.200 ls apmērā, Jelgavas — 49.120, Cēsu — 37.400 u. t. t.; mazākās summas saņēmuši Rēzeknes apriņķa lauku pašvaldības — 5.200, Ludzas — 6.700, Aizputes — 7.000 ls u. t. t. Dažas apriņķu valdes nav saņēmušas nemaz, un no tādām būtu minamas sekošās: Daugavpils, Rēzeknes, Ludzas u. c. Pabalstus žūpības apkarošanai, vispirms saņem tās pašvaldības, kas ved sistēmatisku žūpības apkarošanu. Tāda visvairāk vajadzīga starp nabadzīgajiem iedzīvotājiem. Ja Latgalē žūpības apkarošanai saņem tik mazas summas, tas vēl nenozīmē, ka šeit nebūtu vajadzība cīnities ar žūpību. Latgalē tā taisni parādās veselībai visļaunākās formās.

Izsniegtie pabalsti, pa lielākai daļai, ir jau nozīmēti zināmiem mērķiem. Lielāko daļu no žūpības apkarošanas fonda līdzekļiem izlieto propagandai un literātūrai. No kopējās summas šiem nolūkiem izsniedz gandrīz pusi. Nākošā vietā ir tautas nami u. t. t. Lielu vērību piegriež dažādiem priekšnesumiem, kas raksturo žūpības ļaunumu: pirmā vietā ir priekšlasījumi, tad pretalkoholiskā literātūra, lasāmgaldu un bibliotēku ierīkošana u. t. t. No līdzekļiem, kurus izsniedz tautas namiem, lielākā daļa ir domāti viņu būvēm un remontiem, vai telpu paplašināšanai, skatuvju izbūvei, mēbeļu iegādāšanai u. c. vajadzībām. Bez tiem līdzekļiem, kurus pašvaldības izlieto pašas, viņas saņem vēl summas izsniegšanai, pēc saviem ieskatiem, dažādām pretalkoholiskām organizācijām un iestādēm. Arī mācības iestādes saņem summas pretalkohola kustības veicināšanai skolās (mācības iestādēs).

1928./1929. saimniecības gadā valsts budžetā bija paredzētas summas, kas jāizdod sakarā ar lauku pašvaldību jaunajiem pienākumiem paredzētiem likumā par lauku iedzīvotāju nodrošināšanu slimības gadījumos. Minētā likumā paredzēti pabalsti un aizdevumi lauku pašvaldībām ārstniecisko iestāžu, dzīvokļu un pieņemamo telpu ierīkošanai. Un tā kā tālākos pantos bija atvēlētas noteiktas līdzekļu summas no 1927.-1928. saimniecības gada budžeta atlikumiem, tad 1928./1929. g. tautas labklājības ministrija lauku pašvaldībām dažādām vajadzībām izsniedza diezgan lielas summas.

Pabalsti ārstniecisko iestāžu ierīkošanai 1928./1929. b. g. (pēc apriņķiem).

Subsides à l'établissement des institutions sanitaires en 1928/29 (par districts).

Apriņķi *Districts*	Pagastu *Communes rurales*	Apriņķu *Districts*	Kopā *Total*
	pašvaldībām *institutions autonomes*		
	1000 ls.		
Rīgas	105	—	105
Cēsu	14	18	32
Valmieras . . .	47	36	83
Valkas	49	19	68
Madonas	25	20	45
Liepājas	4	4	8
Aizputes	25	—	25
Kuldīgas	1	15	16
Ventspils	4	—	4
Talsu	24	26	50
Tukuma	18	20	38
Jelgavas	54	—	54
Bauskas	22	28	50
Jēkabpils	36	25	61
Ilukstes	6	11	17
Daugavpils . .	—	270	270
Rēzeknes . . .	—	414	414
Ludzas	—	230	230
Jaunlatgales . .	—	179	179
Kopā — *Total*	**434**	**1 315**	**1 749**

Pabalstos ārstniecisko iestāžu ierīkošanai, un vispāri minētā likuma reālizēšanai no tautas labklājības ministrijas kreditiem ir izsniegta 1.749.000 ls liela summa. Bez tam likumā vēl paredzēts, ka dažādu ārstniecisko ēku celšanai un ierīkošanai, par brīvu izsniedz būvkokus. Tā kā ārstniecisko iestāžu ierīkošanai lauku pašvaldības saņēmušas vēl lielākus līdzekļus, kā minētos.

Pabalsti izsniegti pagastu un apriņķu pašvaldībām. Vidzemē, Zemgalē un Kurzemē lielākās summas saņēmušas pagastu valdes, bet Latgalē pabalsti izsniegti vienīgi apriņķu pašvaldībām. Lielākās summas saņēmušas Latgales apriņķi, piemēram, Rēzeknes — 414.000, Daugavpils —

Pabalsti ārstniecisko iestāžu ierīkošanai 1928./1929. budž. g. (pēc mērķiem).
Subsides à l'établissement des institutions sanitaires en 1928./1929. (par buts).

Mērķi	Pagastu *Communes rurales*	Apriņķu *Districts*	Kopā *Total*	*Buts*
	Pašvaldībām *Institutions autonomes*			
	1 000 ls			
Slimnīcām:	39	611	**650**	***Secours aux hôpitaux:***
Jaunbūvēm	30	330	360	*Nouvelles constructions*
Remontiem	5	9	14	*Reparation*
Slimnīcu paplašināšanai . .	—	179	179	*Agrandissement des hôpitaux*
Iekārtu uzlabošanai	4*)	27	31	*Reparation de l'inventaire*
Inventāra un med. instrum. iegādāšanai	—	44	44	*Acquisition de l'inventaire et des instrum. médec.*
Personāla ēkas jaunbūvei . .	—	22	22	*Nouv. constr. des bâtiments pour le personnel*
Ambulancēm:	—	76	**76**	***Ambulances:***
Inventāra un med. instrum. iegādāšanai	—	28	28	*Acquisition de l'inventaire et des instrum. médec.*
Izbūvei	—	5	5	*Constructions*
Remontiem	—	17	17	*Reparation*
Ārsta punkta remontam . .	—	26	26	*Reparation des postes sanitaires*
Ārsta mājām:	393	620	**1 013**	***Maisons de docteurs:***
Jaunbūvēm	283	565	848	*Nouvelles constructions*
Iegūšanai	8	15	23	*Acquisitions*
Remontiem un pārbūvēm . .	102	40	142	*Reparation et reconstruction*
Pārējām:	2	8	**10**	***Autres:***
Vecmāšu somu, veļas kurvīšu un instrum. iegādāšanai . .	—	8	8	*Diverses fournitures pour les sages-femmes*
Vecmāšu dzīvokļu ierīkošan.	2	—	2	*Arrangement des domiciles des sages-femmes*
Kopā . . .	**434**	**1 315**	**1 749**	*Total*

270.000, Ludzas — 230.000 un Jaunlatgales — 179.000 ls, vai Latgales apriņķi kopsummā saņēmuši 1,1 milj. ls, kas sastāda 62,5% no visas izsniegtās summas. Mazākos pabalstus saņēmušas — Ventspils apriņķa lauku pašvaldības — 4.000, Liepājas — 8.000, Kuldīgas — 16.000, Ilūkstes — 17.000 ls u. t. t.

Jau pašā likumā noteikts, ka pabalsti un aizdevumi jāizsniedz ārstniecisko iestāžu ierīkošanai. Šeit pirmā vietā minamas viņu jaunbūves, kapitāli remonti u. t. t. Lielākās summas izsniegtas ārstu mājām — milj. ls apmērā. No šīs summas ārsta mājas jaunbūvei domāti 848.000, bet remontiem un pārbūvēm — 142.000 ls un pārējie līdzekļi jauniegūšanai. Slimnīcu ierīkošanai izsniegti 650.000 ls, no kuriem 360.000 domāti jaunbūvēm, 179.000 ls viņu paplašināšanai u. t. t. Ambulanču ierīkošanai izsniegti pavisam 76.000 ls.

*) Slimn. iekārtas uzlaboš. un remontam.

Slēdzieni. — *Resumé.*

Iepriekšējās nodaļās apskatīts pagastu un apriņķu pašvaldību finansu stāvoklis atsevišķi. Tā kā abu šo iestāžu darbība savstarpēji saistīta un bieži apriņķu pašvaldības papildina pagastus, tad ļoti no liela svara apskatīt un novērtēt lauku pašvaldību darbību un to finanses kopsummā.

Pagastu un apriņķu valžu budžetu aritmetiskā kopsumma nedod lauku pašvaldību budžetus. Pagasti vienu daļu no saviem ienākumiem nodod apriņķu valžu rīcībā. Un lai dabūtu tīro lauku pašvaldību budžetu summu, tad minētā daļa no pagastu valžu budžetiem ir jāatņem. Kopējā lauku pašvaldību budžetu summa 8 gados pieaugusi no 4,73 uz 15,47 vai par 10,74 milj. ls. Minētā laikā budžetu kopsumma pieaugusi 3,3 kārtīgi. 1922. saimniecības gadā novērojams ļoti strauju lauku pašvaldību budžetu pieaugums — gada laikā tas dubultojies. Bez pastāvīgi augošo prasību apmierināšanas šinī gadā zināmu lomu spēlēja arī mūsu naudas kursa svārstīšanās. 1921. gadā kurss bij nokritis viszemāk, un rēķina, ka zelta franks (lats) 1921. gadā maksāja 66 Latvijas rubļi. 1921. gadam budžetu sastādīja iepriekšējā gada beigās. Tad naudas kurss bija augstāks: par latu novembrī — decembrī maksāja — ap 28, bet 1921. gada jūnijā — 96 rubļi. Tādējādi budžets bija sastādīts pie augstākas valūtas un absolūtos skaitļos tas bija mazāks, kā kad sastādīja 1922. gada budžetu pie 70—50 rubļu par latu.

Salīdzinot lauku ar pilsētu pašvaldību budžetiem, novērojam diezgan lielu starpību. Pilsētu iedzīvotāju skaits uz pusi mazāks, kā uz laukiem, bet pilsētu budžeti ir stipri lielāki. 1921. saimniecības gadā pilsētas darbojas ar 13,0 milj. ls lieliem budžetiem, bet lauku pašvaldības tikai ar 4,73 milj. ls, 1928./29. saimniecības gadā*) lauku pašvaldības darbojas ar 15,5, bet pilsētu ar 49,6 milj. ls lielu budžeta summu. 1921. saimniecības gadā no pašvaldību budžetu

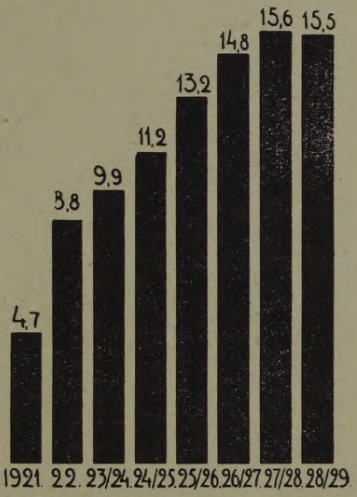

Lauku pašvaldību budžeti milj. ls.
Budgets des institutions autonomes rurales en millions de ls.

kopsummas pilsētās tie sastādīja 73,3%, bet uz laukiem 26,7%; 1928./29. saimniecības gadā lauku pašvaldību budžetu nozīme turpina samazināties. 8 gadu laikā kopā pašvaldību budžetu summa pieaugusi 3,7

*) Pilsētu pašvaldību saimniecības gads sakrīt ar kalendāra gadu un tāpēc darbības periodi nav pilnīgi vienādi. Lauku pašvaldībām tie iesākas 1. aprīlī un beidzas nākošā gada 31. martā, bet pilsētām iesākas 1. janvārī un beidzas 31. decembrī.

Budžeti — *Budgets*	Kopsumma *Somme générale*	Iemaksa apriņķiem *Versé aux districts*	Tīrs budžets *Budget net*	Apriņķu *Districts*	Kopā *Total*	Pieaugums *Augmentation*
			Pagastu — *Communes rurales*			
			Milj ls — *En millions de ls*			
1921. budž. gadā	3,0	.	3,0	1,73	4,73	.
1922. „ „ . .	5,7	.	5,7	3,08	8,78	+ 4,05
1923./1924. budž. gadā . .	8,6	2,3	6,3	3,64	9,94	+ 1,16
1924./1925. „ „ . .	9,6	2,1	7,5	3,72	11,22	+ 1,28
1925./1926. „ „ . .	11,5	2,5	9,0	4,2	13,2	+ 1,98
1926./1927. „ „ . .	13,0	2,9	10,1	4,7	14,8	+ 1,6
1927./1928. „ „ . .	13,5	2,7	10,8	4,8	15,6	+ 0,8
1928./1929. „ „ . .	13,3	2,7	10,5	5,0	15,5	— 0,1

Budžeti. — *Budgets.*

	Lauku *A la campagne*	Pilsētu *Dans les villes*	Kopā *Total*	Valsts *Etat*
	Pašvaldības — *Institutions autonomes*			
	Milj. ls — *En millions de ls*			
1921. budž. gadā	4,73 [1])	13,0	17,73	. [4])
1922 „ „	8,78	22,1	30,88	.
1923./1924. „ „	9,94	21,6	31,54	.
1924./1925. „ „	11,22	27,6 [2])	38,82	.
1925./1926. „ „	13,2	35,0	48,2	160,9
1926./1927. „ „	14,8	41,1	55,8	169,8
1927./1928. „ „	15,6	41,8	57,4	163,6
1928./1929. „ „	15,5	49,6 [3])	65,1	207,7 [5])
	Uz iedzīvotāju *Moyenne par habitant*			
1921. budž. gadā	4,04	30,60	11,11	.
1924./1925. „ „	9,28	.	21,04	87,22 [6])
1928./1929. „ „	12,80	77,97	35,27	112,59

	Pagastu *Des communes rurales*	Apriņķu *Des districts*	Lauku *A la campagne*	Pilsētu *Dans les villes*
	Pašvaldību budžeti procentos *Pourcentage des budgets des institutions autonomes*			
1921. budž. gadā	63,4	36,6	26,7	73,3
1922. „ „	64,9	35,1	28,4	71,6
1923./1924. „ „	63,4	36,6	31,5	68,5
1924. 1925. „ „	66,8	33,2	28,9	71,1
1925./1926. „ „	68,1	31,9	27,4	72,6
1926./1927. „ „	68,5	31,5	26,4	73,6
1927./1928. „ „	69,3	30,7	27,2	72,8
1928./1929. „ „	67,9	32,1	23,8	76,2

	Lauku *A la campagne*	Pilsētu *Dans les villes*	Kopā *Total*
	1921. = 100		
1921. budž. gadā	100,0	100,0	100,0
1922. „ „	185,6	170,0	174,2
1923./1924. „ „	210,1	166,2	177,9
1924./1925. „ „	237,2	212,3	219,0
1925./1926. „ „	279,3	269,2	271,9
1926./1927. „ „	311,8	316,2	315,0
1927./1928. „ „	329,6	321,1	323,7
1928./1929. „ „	327,1	381,5	367,0

---

[1]) Tīrs budžets, resp. atskaitot no pagastu pašvaldību budžetiem tās summas, kuras viņas iemaksā apriņķu valdēm.

[2]) Saimniecības gadi lauku un pilsētu pašvaldībām nesakrīt. Lauku pašvaldību saimniecības gads iesākas ar 1. aprīli un nobeidzas ar nākošā gadā 31. martu, bet pilsētās saimniecības gads sakrīt ar kalendāra gadu.

[3]) 1928. gadā pieaudzis mūsu pilsētu skaits. Apdzīvotās vietas, kuras agrāki saucās par miestiem un kuru budžetus pie pilsētām neskaitija, uz likuma pamata pārvērtās par pilsētām; tagad šo pašvāldību (agrāko miestu) budžeti ieskaitīti kopsavilkumā.

[4]) Kautgan par visiem iepriekšējiem gadiem ir ziņas par valsts budžetu kopsummu, tomēr viņas nav uzrādītas, lai nemaldinātu lasītāju, jo tad valsts budžetu sastādīja pēc citiem principiem un tas nav salīdzinams ar pēdejiem 4 gadiem.

[5]) Ieskaitot papildu budžetu.

[6]) 1925./1926. saimniecības gads.

kārtīgi, uz laukiem 3,3 un pilsētās 3,8 kārtīgi. Jāatzīmē gan, ka 1926. un 1927. g. pilsētu budžeti vairs nepieauga, bet 1928. g. viņi atkal pavairojušies gandrīz par 8 milj. ls. Tāds straujš augums pa lielākai daļai izskaidrojams ar to, ka 1928. gadā nāca klāt vesela rinda jaunu pilsētu pašvaldību un to budžeti lielā mērā pacēla viņu kopsummu.

Interesantāko ainu dabūjam, kad salīdzinam pašvaldību budžetus uz vienu iedzīvotāju. Uz vienu lauku iedzīvotāju 1921. saimniecības gadā iznāk 4 lati 4 santimi, uz pilsētu — 30 ls 60 santimu vai kopā pašvaldību budžeti no iedzīvotājiem prasa 11 ls 11 sant. no personas.

1928./29. saimniecības gadā lauku iedzīvotājiem pašvaldību izdevumi iznāca 12 lati 80 santimi, pilsētu 77 lati 97 santimi un valsts budžets 112 lati 59 santimi. Pie valsts budžeta jāņem vērā, ka 1928./29. saimniecības gadā tas par ⅓ daļu apmēram lielāks, kā normālos apstākļos, jo šeit ieskaitīts arī papildu budžets, kuru pieņēma sakarā ar 1928. gada neražu un plūdiem, bet kura līdzekļi sastādās galvenā kārtā no ārzemju aizņēmuma. Pie pilsētu budžeta jāņem vērā, ka viņu sastāda uz citādiem principiem, kā lauku. Pilsētu budžets nes vairāk brutto budžeta raksturu, kā lauku. Mūsu lauku budžeti uzskatami gandrīz par pilnīgi netto budžetiem. Apgrozījumu summas, kādas atrodamas pilsētu budžetos, uz laukiem nav. Pilsētu budžetos dažādu uzņēmumu apgrozījumi ir ļoti lieli un tie sastāda ap 34% no viņu kopsummas. Kaut gan budžetu salīdzinājums pilnīgu ainu nedod, tomēr zināmu tendenci tas parāda, kuru vēl var pastiprināt ar nodokļu summu salīdzināšanu.

Pašvaldības iedzīvotājiem uzliek šādas nodokļu summas: caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1928./29. saimniecības gadā pie normāliem apstākļiem būtu jāmaksā uz laukiem — 10 ls 83 sant., pilsētās — 28 ls 64 sant. un valsts nodokļi — 58 ls 37 sant. (Ziņu par ieņēmumu budžetu reālizēšanos nav un tāpēc grūti pateikt cik lauku pašvaldības no nodokļiem 1928./29. saimniecības gadā faktiski ieņems.) No pašvaldībām uzliktie nodokļi pilsētās ir lielāki, kā uz laukiem. Tas pastiprina tikai to, ka lauku pašvaldības darbojās samērā ar ma-

Nodokļi — *Impôts.*

	Pagastu *Communes rurales*	Apriņķu *Districts*	Kopā *Total*	Pilsētu *Des villes*	Valsts *Etat*
	pašvaldību — *institutions autonomes*				
	1 000 ls				
1921. budžetu gadā	2 696	1 462	4 158	3 051	.
1922. „ „	4 790	2 945	7 735	8 477	.
1923./1924. budž. gadā	4 517	3 318	7 835	7 392	.
1924./1925. „ „	6 068	3 207	9 275	8 497	.
1925./1926. „ „	6 645	3 742	10 387	12 238	100 622
1926./1927. „ „	6 873	4 174	11 047	15 146	103 285
1927./1928. „ „	8 172	4 530	12 702	16 006	101 446
1928./1929. „ „	8 395	4 690	13 085	18 218	107 679
	Uz iedzīvotāju — *Par habitant*				
1921. budžetu gadā	2,30	1,25	3,55	7,18	.
1924./1925. budž. gadā	5,02	2,65	7,67	13,36	54,54
1928./1929. „ „	6,95	3,88	10,83	28,64	58,37
	1921. = 100				
1921. budžetu gadā	100,0	100,0	100,0	100,0	
1922. „ „	177,7	201,4	186,0	277,8	
1923./1924. budž. gadā	167,5	226,9	188,4	242,3	
1924./1925. „ „	225,1	219,4	223,1	278,5	
1925./1926. „ „	246,5	256,0	249,8	401,1	
1926./1927. „ „	254,9	285,5	265,7	496,4	
1927./1928. „ „	303,1	309,8	305,5	524,6	
1928./1929. „ „	311,4	320,8	314,7	597,1	

Lauku pašvaldību budžeti. — *Budgets des institutions autonomes rurales*

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale
		1000 ls		
1921. budžeta gadā . .	1 977	959	1 021	790
1922. „ „ . .	3 544	3 610	.	1 643
1923./1924. budž. gadā	4 136	3 754	.	2 035
1924./1925. „ „	4 407	2 081	2 430	2 573
1925./1926. „ „	4 850	2 223	2 861	3 246
1926./1927. „ „	5 353	2 465	3 307	3 716
1927./1928. „ „	5 594	2 708	3 716	3 578
1928./1929. „ „	5 562	2 711	3 615	3 565
		Procentos — *Pourcentage*		
1921. budžeta gadā . .	41,6	20,2	21,5	16,7
1922. „ „ . .	40,3	41,0	.	18,7
1923./1924. budž. gadā	41,7	37,8	.	20,5
1924./1925. „ „	38,4	18,1	21,1	22,4
1925./1926. „ „	36,8	16,9	21,7	24,6
1926./1927. „ „	36,1	16,6	22,3	25,0
1927./1928. „ „	35,9	17,4	23,8	22,9
1928./1929. „ „	36,0	17,5	23,4	23,1
		1921. = 100		
1921. budžeta gadā . .	100,0	100,0	100,0	100,0
1922. „ „ . .	179,3	182,3	.	208,0
1923./1924. budž. gadā	209,2	189,60	.	257,6
1924./1925. „ „	222,9	217,0	238,0	325,7
1925./1926. „ „	245,3	231,8	280,2	410,9
1926./1927. „ „	270,8	257,0	323,9	470,4
1927./1928. „ „	283,0	282,4	364,0	452,9
1928./1929. „ „	281,3	282,7	354,1	451,3
		Uz iedzīvotāju — *Par habitant*		
1921. budžeta gadā . .	5,51	4,79	5,61	1,84
1924./1925. budž gadā	12,69	11,32	11,25	5,57
1928./1929. „ „	15,10	13,83	15,67	7,19

zākiem budžetiem, kā pilsētu. Lauku pašvaldībās nodokļu summas 8 gadu laikā pieaugušas no 4,2 uz 13,1 milj. ls, bet pilsētas no 3,1 uz 18,2 milj. ls. 1921. saimniecības gadā pilsētas no iedzīvotājiem iekasēja mazākas nodokļu kopsummas, kā lauku, bet 1928./29. saimniecības gadā, jau 1½ reizes leilākas. Lauku pašvaldībās nodokļi pieauguši — 3,1, bet pilsētās — 6 kārtīgi. No tā var spriest, ka pilsētu saimniecība attīstās straujāki, kā lauku. Šī attīstība abās viņās tomēr norit dažādos virzienos — pilsētās tā izpaužas dažādu uzņēmumu un labierīcības ierīkošanā un paplašināšanā, bet uz laukiem sociālās apgādes paplašināšanā un izglītības veicināšanā; bez tam lauku pašvaldībām ir nākuši klāt dažādi papildus, tīri administrātīvas dabas, uzdevumi.

Lielākie izdevumi ir Vidzemes lauku pašvaldībām 5.562.000 ls apmērā. 1928./29. saimniecības gadā tie sastāda 36,0% no budžeta kopsummas. Nākošās vietās atrodas Zemgale ar 3.615.000 ls un Latgale ar 3.565.000 ls, kas sastāda 23,1%. Astoņu gadu laikā Latgalē novērojams arī lielākais budžetu pieaugums, tie pavairojušies 4,5 kārtīgi. Pēdējā gadā lielākie lauku pašvaldību izdevumi uz vienu iedzīvotāju bija Zemgalē — 15 ls 67 sant. apmērā, Vidzemē — 15 ls 10 sant., bet Latgalē tikai 7 ls 19 sant.

Pa atsevišķiem apriņķiem lauku pašvaldību budžeti ir diezgan nevienādi. Caurmērā pa 4 gadiem lielākie budžeti ir Rīgas apriņķī 1.586.000 ls apmērā, Jelgavas — 1.145.000 ls, Daugavpils — 1.131.000 ls un Valmieras — 1.120.000 ls, bet mazākie — Aizputes — 374.000 ls un Ventspils — 401.000 ls. Caurmērā (pa četriem gadiem) uz vienu iedzīvotāju lielākie pašvaldību budžeti iznāk Jelgavas apriņķī 18 ls 12 sant. apmērā, Rīgas — 17 ls 60 sant., Bauskas — 16 ls 61 sant., bet mazākie Rēzeknes — 7 ls 11 sant., Daugavpils — 7 ls 18 sant.,

Lauku pašvaldību budžeti. — *Budgets des institutions autonomes rurales.*

Nr.Nr. p. kārt. *No.No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	1925/1926	1926/1927	1927/1928	1928/1929	Caurmērā *Moyenne*	Uz iedzīvotāju *Par habitant*
		1000 ls					
1	Rīgas	1 519	1 615	1 650	1 562	1 586	17,60
2	Cēsu	704	812	880	867	816	14,73
3	Valmieras . . .	999	1 128	1 190	1 161	1 120	15,28
4	Valkas	795	876	912	1 017	900	13,16
5	Madonas	833	922	962	955	918	13,01
6	Liepājas	545	633	715	749	660	13,32
7	Aizputes	348	363	393	393	374	12,48
8	Kuldīgas	509	589	663	621	595	13,35
9	Ventspils	358	418	437	390	401	12,28
10	Talsu	463	462	500	458	471	14,20
11	Tukuma	447	485	532	553	504	14,24
12	Jelgavas	1 018	1 116	1 223	1 222	1 145	18,12
13	Bauskas	556	638	789	734	679	16,61
14	Jēkabpils	456	606	616	541	555	15,17
15	Ilukstes	384	462	556	565	492	10,40
16	Daugavpils . .	1 119	1 117	1 124	1 165	1 131	7,18
17	Rēzeknes . . .	869	968	885	1 058	945	7,11
18	Ludzas	563	654	647	582	612	7,19
19	Jaunlatgales . .	695	977	922	913	877	8,50
	Kopā — *Total.*	**13 180**	**14 841**	**15 596**	**15 506**	**14 781**	**11,83**

Ludzas — 7 ls 19 sant. un Jaunlatgales — 8 ls 50 sant.

Valsts pabalsti neiet parallēli budžetiem. Taisni otrādi, — tanīs apriņķos, kur mazākas p a š u līdzekļu summas, tur gandrīz lielākie pabalsti. Sevišķi spilgti tas izpaužas Latgales apriņķos. Kaut gan šeit neiznāk lielākās pabalstu summas uz vienu iedzīvotāju, tomēr viņas tām ir ļoti tuvu un tālu stāv priekšā valsts caurmēram. Pie pabalstu summu aprēķināšanas uz galvu, jāņem vērā Latgales lielais iedzīvotāju skaits, starp kuriem bērnu ir lielāks procents, kā pārējās valsts daļās. Lielākās pabalstu summas saņēmuši tie apriņķi, kas kara laikā bija visvairāk izpostīti. Tāpēc arī Ilukstes apriņķis caurmērā pēdējos četros gados uz vienu iedzīvotāju saņēmis 7 ls 78 sant., — Rīgas 7 ls 43 sant. u. t. t., bet mazāko summu saņēmis Aizputes apriņķis — 3 ls 98 sant.

Tagad iespējams aprēķināt kādas summas lauku pašvaldības no saviem, kopā ar valsts līdzekļiem, izdod dažādu vajadzību apmierināšanai un uzdevumu veikšanai. Lielākās summas izdevušas Rīgas apriņķa lauku pašvaldības. Uz vienu iedzīvotāju caurmērā pēdējos 4 gados iznāk — 25 ls 3 sant., otrā vietā ir Jelgavas apriņķis ar 23 ls 47 sant.; Bauskas, Jēkabpils u. t. t. Latgalē arī lielie valsts pabalsti nespēj stipri pacelt kopējo izdevumu summu.

4 gadu caurmērā. — *Moyenne par 4 ans.*

Apriņķi *Districts*	1925/1926 – 1928/1929 Budžeti *Budgets*	Valdības pabalsti *Secours de l'Etat*	Kopā *Total*
	uz iedzīvotāju ls — *par habitant en ls*		
Rīgas	17,60	7,43	25,03
Cēsu	14,73	5,20	19,93
Valmieras . . .	15,28	5,49	20,77
Valkas	13,16	4,51	17,67
Madonas	13,01	5,01	18,02
Liepājas	13,32	4,24	17,56
Aizputes	12,48	3,98	16,46
Kuldīgas	13,35	4,33	17,68
Ventspils	12,28	4,47	16,75
Talsu	14,20	4,42	18,62
Tukuma	14,24	5,49	19,73
Jelgavas	18,12	5,35	23,47
Bauskas	16,61	5,97	22,58
Jēkabpils	15,17	7,78	22,95
Ilukstes	10,40	4,98	15,38
Daugavpils . .	7,18	4,76	11,94
Rēzeknes . . .	7,11	6,01	13,12
Ludzas	7,19	6,57	13,76
Jaunlatgales . .	8,50	5,43	13,93
Kopā — *Total*	**11,83**	**5,44**	**17,27**

Nodokļi, lauku pašvaldībās ir galvenais ieņēmumu avots. Dažādu uzņēmumu, kādus var sastapt pilsētu pašvaldībās, kā elektriskās stacijas, ūdensvadi u. c., tādu vai taml. lauku pašvaldībām nav. Tāpēc nodokļi starp pārējiem ieņēmumu avotiem sastāda ap $^{4}/_{5}$ daļas no visa budžeta. Apskatamā periodā nodokļu summas pieaugušas 3,2 kārtīgi.

	Nodokļi *Impôts*	Procentos *Pourcentage*	1921.=100
1921.	budž. gadā	87,9	100
1922.	„ „	88,1	186
1923./1924.	„ „	78,8	188
1924./1925.	„ „	82,7	223
1925./1926.	„ „	78,7	250
1926./1927.	„ „	74,6	266
1927./1928.	„ „	81,4	305
1928./1929.	„ „	84,4	315

Caurmērā pēdējos 4 gados no nodokļiem ienācis ap 11,8 milj. ls, no kuŗiem pagastiem pienācās 7,5 un apriņķiem 4,3 milj. ls. No visa ieņēmumu budžeta tas iztaisa 80%, bet caurmērā uz vienu iedzīvotāju 9 lati 45 santīmi. Rīgas apriņķī nodokļi devuši lielāko summu — 1.094.000 ls un Jelgavas — 982.000 ls. Mazākās summas Ventspils — 310.000 ls un Aizputes — 328.000 ls. Lielāko procentu no budžeta kopsummas nodokļi satāda Tukuma apriņķī — 91,9% un Aizputes — 87,7%, bet mazāko — Rīgas — 69,0%. Uz vienu iedzīvotāju no nodokļiem lauku pašvaldības Jelgavas apriņķī saņem 15 ls 54 sant., Bauskas — 13 ls 73 sant., bet Ludzas — 5 ls 50 sant., Daugavpils — 5 ls 51 sant. un Rēzeknes — 5 ls 67 sant. Tā ka caurmērā viens Zemgales centra lauku iedzīvotājs maksā lielākos, bet Latgales zemnieks mazākos nodokļus.

Administrātīvie un izglītības ir lielākie izdevumi lauku pašvaldībās.

1921. saimniecības gadā lauku pašvaldības izdeva 1.287.000 ls vai 27,2% administrātīviem izdevumiem. Astoņu gadu laikā administrātīvie izdevumi ar nelielām svārstībām 1928./29. saimniecības gadā sasnieguši 988.000 ls vai 30,3% no kopsummas. Pa atsevišķiem apgabaliem, Latgalē lauku

Nodokļi (vidēji 1925./1926.—1928./1929. gada) — *Impôts.*

Nr. Nr. pēc kārtas *No. No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Pagastu *Communes rurales* (pašvaldības *instit. autonomes*)	Apriņķu *Districts* (pašvaldības *instit. autonomes*)	Kopā *total*	Procentos *Pourcentage*	Uz iedzīvotāju *par habitant*
		1000 ls				
1	Rīgas	709	385	1 094	69,0	12,14
2	Cēsu	423	250	673	82,5	12,14
3	Valmieras . . .	599	349	948	84,6	12,94
4	Valkas	511	216	727	80,8	10,63
5	Madonas	494	284	778	84,7	11,02
6	Liepājas	334	196	530	80,3	10,70
7	Aizputes	218	110	328	87,7	10,94
8	Kuldīgas	338	177	515	86,6	11,56
9	Ventspils	195	115	310	77,3	9,49
10	Talsu	253	132	385	81,7	11,60
11	Tukuma	325	138	463	91,9	13,08
12	Jelgavas	723	259	982	85,8	15,54
13	Bauskas	362	199	561	82,6	13,73
14	Jēkabpils	295	116	411	74,1	11,23
15	Ilukstes	251	105	356	72,4	7,53
16	Daugavpils . .	461	406	867	76,7	5,51
17	Rēzeknes . . .	371	382	753	79,7	5,67
18	Ludzas	289	179	468	76,5	5,50
19	Jaunlatgales .	371	286	657	74,9	6,37
	Kopā — *Total*	**7 522**	**4 284**	**11 806**	**79,9**	**9,45**

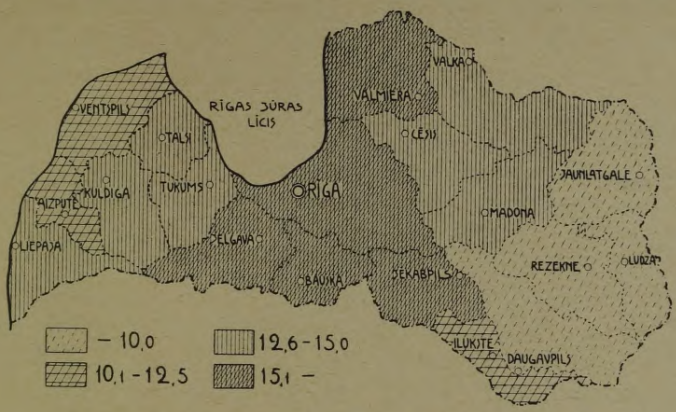

Lauku pašvaldību budžeti uz iedzīvotaju (ls).
Budgets des institutions autonomes à la campagne par habitant (en ls).

Valsts pabalsti uz iedzīvotaju (ls).
Secours de l'Etat par habitants (en ls).

Lauku pašvaldību budžeti un valsts pabalsti aprēķināti no 1925./1926. — 1928./1929. saimniecības gadam caurmērā gadā uz vienu lauku iedzīvotāju.

pašvaldības administrātiviem izdevumiem paredz lielākās summas, bet Rīgas, Bauskas un Ventspils apriņķos mazākās daļas no budžeta. Līdzīgu ainu dabūjam, ja minētās summas aprēķina uz vienu lauku iedzīvotāju.

Izglītības veicināšanai atvēlētā summa lauku pašvaldībās ir mazāka, kā administrātīvie izdevumi, bet šeit jāņem vērā, ka katru gadu viņām ar ļoti lieliem līdzekļiem nāk palīgā valsts. No obligātorisko skolu skolotāju algām lielāko daļu maksā valsts. Pašlaik ar minētām skolām ir tā, ka skolu ēkas un viņu uzturēšanu izdara pagastu pašvaldības, vienu daļu no skolotāju algām maksā apriņķu valdes un pārējo daļu (lielāko) valsts. Ar to arī izskaidrojams, kāpēc lauku pašvaldības izglītības veicināšanai atvēl tikai ap 28% no sava budžeta (pēdējos gados).

Pēdējos gados izglītības veicināšanai ziedo ap 4.135.000 ls (caurmērā pēdējos 4 gados) un uz vienu iedzīvotāju tas iznāk 3 ls 31 sant. Lielāko daļu no budžeta iz-

Administrātīvie izdevumi. — *Dépenses administratives.*

	Pagastos *Dans les communes rur.*	Apriņķos *Dans les districts*	Kopā *Total*	Procentos *Pourcentage*
		1 000 ls		
1921. budžeta gadā	977	310	1 287	27,2
1922. „ „	1 936	558	2 494	28,4
1923./1924. budž. gadā	2 158	615	2 773	27,8
1924./1925. „ „	2 828	672	3 500	31,1
1925./1926. „ „	3 129	875	4 004	30,3
1926./1927. „ „	3 423	873	4 296	29,1
1927./1928. „ „	3 591	957	4 548	29,1
1928./1929. „ „	3 702	988	4 690	30,3
		Sociālā apgāde — *Assistance publique*		
1921. budžeta gadā	753	82	835	17,6
1922. „ „	1 171	132	1 303	14,8
1923./1924. budž. gadā	1 366	172	1 538	15,4
1924./1925. „ „	1 632	204	1 836	16,3
1925./1926. „ „	1 937	291	2 228	16,8
1926./1927. „ „	2 049	400	2 449	16,6
1927./1928. „ „	2 172	435	2 607	16,7
1928./1929. „ „	2 315	461	2 776	17,9
		Izglītība — *Instruction*		
1921. budžetu gadā	523	769	1 292	27,3
1922. „ „	1 101	1 351	2 452	27,9
1923./1924. budž. gadā	1 112	1 803	2 915	29,3
1924./1925. „ „	1 498	1 846	3 344	29,7
1925./1926. „ „	1 790	1 974	3 764	28,4
1926./1927. „ „	1 924	2 171	4 095	27,7
1927./1928. „ „	2 122	2 211	4 333	27,7
1928./1929. „ „	2 002	2 361	4 363	28,2
		Veselības aizsardzība — *Sauvegarde sanitaire*		
1921. budžeta gadā	76	285	361	7,6
1922. „ „	183	499	682	7,6
1923./1924. budž. gadā	215	521	736	7,4
1924./1925. „ „	304	533	837	7,4
1925./1926. „ „	357	596	953	7,2
1926./1927. „ „	362	590	952	6,4
1927./1928. „ „	420	470	890	5,7
1928./1929. „ „	450	464	914	5,9

Pieaugums. ***Augmentation.***	Administrātīvie izdevumi *Dépenses administratives*	Sociālā apgāde *Assistance publique*	Izglītība *Instruction*	Veselības aizsardzība *Sauvegarde sanitaire*
		1921 = 100		
1921 budž. gadā	100,0	100,0	100,0	100,0
1922 „ „	193,8	156,0	189,8	188,9
1923/1924 budž. gadā	215,5	184,2	225,6	203,9
1924/1925 „ „	272,0	219,9	258,8	231,9
1925/1926 „ „	311,1	266,8	291,3	264,0
1926/1927 „ „	333,8	293,3	317,0	263,7
1927/1928 „ „	353,4	312,2	335,4	246,5
1928/1929 „ „	364,4	332,5	337,7	253,2

Administrātīvie izdevumi (vidēji 1925./1926.—1928./1929. gadā).
Dépenses administratives.

Nr.Nr. pēc kārtas *No.No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Pagastu *Communes rurales*	Apriņķu *Districts*	Kopā *Total*	Procentēs *Pourcentage*	Uz vienu iedzīvotāju *Par habitant*
		pašvaldību *institut. autonomes*				
		1000 ls				
1	Rīgas	330	50	380	24,9	4,22
2	Cēsu	182	46	228	27,9	4,11
3	Valmieras . . .	293	46	339	30,3	4,63
4	Valkas	226	39	265	29,4	3,87
5	Madonas	207	46	253	27,6	3,58
6	Liepājas	162	30	192	29,1	3,88
7	Aizputes . . .	90	22	112	29,9	3,74
8	Kuldīgas	135	35	170	28,6	3,81
9	Ventspils	83	22	105	26,2	3,22
10	Talsu	112	25	137	29,1	4,13
11	Tukuma	122	24	146	29,0	4,13
12	Jelgavas	282	48	330	28,8	5,22
13	Bauskas	152	27	179	26,4	4,38
14	Jēkabpils	128	25	153	27,6	4,18
15	Ilukstes	135	36	171	34,8	3,61
16	Daugavpils . .	274	107	381	33,7	2,42
17	Rēzeknes . . .	224	133	357	37,8	2,69
18	Ludzas	149	78	227	37,1	2,67
19	Jaunlatgales .	192	84	276	31,5	2,68
	Kopā — *Total* .	**3 478**	**923**	**4 401**	**29,8**	**3,52**

Izglītības veicināšana. (Vidēji 1925./1926. — 1928./1929. gadā). —
Propagation de l'instruction.

Nr. Nr. pēc kārtas *No. No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Pagastu *Communes rurales*	Apriņķu *Districts*	Kopā *Total*	Procentos *Pourcentage*	Uz vienu iedzīvotāju *Par habitant*
		pašvaldību *insitutions autonomes*				
		1 000 ls				
1	Rīgas	190	268	458	28,9	5,08
2	Cēsu	97	163	260	31,9	4,69
3	Valmieras . . .	138	218	356	31,8	4,86
4	Valkas	127	165	292	32,4	4,27
5	Madonas	115	180	295	32,1	4,18
6	Liepājas	70	117	187	28,3	3,77
7	Aizputes	48	65	113	30,2	3,77
8	Kuldīgas	85	100	185	31,1	4,15
9	Ventspils	39	67	106	26,4	3,25
10	Talsu	47	72	119	25,3	3,59
11	Tukuma	89	78	167	33,1	4,72
12	Jelgavas	151	156	307	26,8	4,86
13	Bauskas	92	100	192	28,3	4,70
14	Jēkabpils	69	63	132	23,8	3,61
15	Ilukstes	71	46	117	23,8	2,47
16	Daugavpils . .	155	102	257	22,7	1,63
17	Rēzeknes . . .	125	96	221	23,4	1,66
18	Ludzas	111	42	153	25,0	1,80
19	Jaunlatgales . .	142	77	219	25,0	2,12
	Kopā — *Total*	**1 960**	**2 179**	**4 135**	**28,0**	**3,31**

Veselības aizsardzība — *Sauvegarde sanitaire.*
(Vidēji 1925./1926. — 1928./1929. gados).

Nr.Nr. pēc kārtas *No No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Pagastu *Communes rurales* (pašvaldību *institutions autonomes*)	Apriņķu *Districts* (pašvaldību *institutions autonomes*)	Kopā *Total*	Procentos *Pourcentage*	Uz vienu iedzīvotāju *Par habitant*
		1000 ls				
1	Rīgas	36	3	39	2,5	0,43
2	Cēsu	37	2	39	4,8	0,70
3	Valmieras . . .	30	16	46	4,1	0,63
4	Valkas	31	12	43	4,8	0,63
5	Madonas	23	3	26	2,8	0,37
6	Liepājas	36	12	48	7,3	0,97
7	Aizputes . . .	16	1	17	4,5	0,57
8	Kuldīgas	27	3	30	5,0	0,67
9	Ventspils	21	3	24	6,0	0,74
10	Talsu	12	11	23	4,9	0,69
11	Tukuma	20	8	28	5,6	0,79
12	Jelgavas	53	1	54	4,7	0,85
13	Bauskas	15	26	41	6,0	1,00
14	Jēkabpils	17	8	25	4,5	0,68
15	Ilukstes	4	14	18	3,7	0,38
16	Daugavpils . .	10	148	158	14,0	1,00
17	Rēzeknes . . .	5	122	127	13,4	0,96
18	Ludzas	2	48	50	8,2	0,59
19	Jaunlatgales .	2	82	84	9,6	0,81
	Kopā — *Total*	**397**	**529**	**920**	**6,2**	**0,74**

Sociālā apgāde — *Assistance publique.* (Vidēji 1925./1926. — 1928./1929. gados).

Nr.Nr. pēc kārtas *No.No. d'ordre*	Apriņķi *Districts*	Pagastu *Communes rurales* (pašvaldību *institutions autonomes*)	Apriņķu *Districts* (pašvaldību *institutions autonomes*)	Kopā *Total*	Procentos *Pourcentage*	Uz vienu iedzīvotāju *Par habitant*
		1000 ls				
1	Rīgas	230	36	266	16,8	2,95
2	Cēsu	137	16	153	18,8	2,76
3	Valmieras . . .	184	38	222	19,8	3,03
4	Valkas	157	14	171	19,0	2,50
5	Madonas	173	26	199	21,7	2,82
6	Liepājas	106	20	126	19,1	2,54
7	Aizputes . . .	72	13	85	22,7	2,84
8	Kuldīgas	92	17	109	18,3	2,45
9	Ventspils	77	6	83	20,7	2,54
10	Talsu	116	7	123	26,1	3,71
11	Tukuma	88	12	100	19,8	2,83
12	Jelgavas	239	19	258	22,5	4,08
13	Bauskas	123	14	137	20,2	3,35
14	Jēkabpils	102	3	105	18,9	2,87
15	Ilukstes	60	17	77	15,7	1,63
16	Daugavpils . .	56	37	93	8,2	0,59
17	Rēzeknes . . .	34	45	79	8,4	0,59
18	Ludzas	33	32	65	10,6	0,76
19	Jaunlatgales .	42	22	64	7,3	0,62
	Kopā — *Total*	**2 121**	**394**	**2 515**	**17,0**	**2,01**

glītibai ziedo Tukuma un Vidzemes apriņķos, bet mazāko — Latgales. Rīgas apriņķī caurmērā uz vienu iedzīvotāju izglītības veicināšanai izdod 5 ls 8 sant., Valmieras un Jelgavas — 4 ls 86 sant. un Tukuma — 4 ls 72 sant., bet Daugavpils — 1 ls 63 sant., Rēzeknes — 1 ls 66 sant. un Ludzas — 1 ls 70 sant.

Sociālai apgādei lauku pašvaldības atvēl arvienu lielākas summas: 1921. saimniecības gadā šim nolūkam izdeva 835.000 ls, bet 1928./29. g. — 2.776.000 ls, bet procentu ziņā stāvoklis ar mazām svārstībām palicis bez pārmaiņām. Pagastu pašvaldības sociālai apgādei ziedo daudz lielākas summas, kā apriņķu valdes. Caurmērā pa 4 gadiem lielāko procentu no lauku pašvaldību budžeta sociālai apgādei atvēlētās summas sastāda Talsu apriņķis — 26,1%, Aizputes — 22,7% un Jelgavas — 22,5%, bet mazāko — Latgalē.

Caurmērā uz vienu iedzīvotāju sociālās apgādes summas sastāda 2 ls 1 sant. Jelgavas apriņķī viņas ir 4 ls 8 sant., Talsu — 3 ls 71 sant. un Bauskas — 3 ls 35 sant. lielas, bet mazākās — Daugavpils un Rēzeknes — pa 59 santimi uz galvas, Jaunlatgales — 62 santimi un Ludzas — 76 santimi. Pārējos apriņķos gandrīz nekur nav zem 2 lati.

Veselības aizsardzībai atvēlētās summas pagaidām neuzrāda tādu augumu, kāds redzams no citiem izdevumu posteņiem. Pat otrādi, pēdējos gados viņas ir diezgan svārstīgas, piemēram 1925./26. saimniecības gadā tās pieauga par 116.000 ls uz 953.000 latiem, bet 1927./28. g. nokrita par 62.000 ls uz 890.000 ls. Arī procentos pret izdevumu kopsummu ar šo posteni novērojama lielāka svārstīšanās. Tomēr nākotnē ir paredzams, ka viņš stipri vien pieaugs, jo sakarā ar likumu par lauku iedzīvotāju ārstēšanu, lauku pašvaldībām paredzami lielāki izdevumi.

Lielāko procentu no budžeta kopsummas veselības aizsardzības izdevumi sastāda Latgalē, kur tie svārstās starp 8,2%—14,0% no visiem. Pārējos apriņķos veselības aizsardzības izdevumi sastāda daudz mazāku procentu. Arī caurmērā uz vienu iedzīvotāju daži Latgales apriņķi pat izdod lielākas summas, piemēram, Daugavpils apriņķī uz galvas iznāk 1 lats, Rēzeknes — 96 santimi u. t. t., bet mazākās summas ir dažos Vidzemes apriņķos.

Ar katru gadu pavairojās lauku pašvaldību uzdevumi; pastāvīgi izdod jaunus likumus, kuŗi tām uzkrauj jaunus pienākumus. Līdz ar pienākumu un uzdevumu pieaugumu pavairojās lauku pašvaldību izdevumi. Pašā pēdējā laikā viens no intensīvāki augošiem izdevumu posteņiem ir veselības aizsardzības vai lauku iedzīvotāju ārstēšanas izdevumi. Sakarā ar 1928. gada neražu, palīdzības sniegšanu un nodokļu atlaišanu mūsu lauksaimniekiem, pieaug arī darba apmēri lauku pašvaldību iestādēs. Tas prasa arī jaunus līdzekļus. Izdevumu pieaugums novērojams ļoti dažādos virzienos. Turpretim ienākumu avoti jau 1927./28. saimniecības gadā bija sasnieguši savu kulminācijas punktu. Nodokļu likmes paaugstinātas līdz pēdējam, tālāk jau nav vairs kur iet — likums neatvēl un arī lauku iedzīvotāji nav spējīgi tos maksāt. Jauni ienākumu avoti nerodas un, taisni otrādi, pastāvošo izmantošanas iespējamība samazinās. Kā jau bija redzams, uz likuma pamata sašaurinās (no neražas un plūdos cietušiem) trīs galvenie ienākumu avoti, samazinot likmes un atsvabinot no nekustamas mantas, personīgā un ienākuma nodokļa maksāšanas. Pastāv tendence dažus no šiem nodokļiem pavisam atcelt. Tāpēc saprotams, ka pie šādiem apstākļiem pieaug valsts pabalsti un aizdevumi lauku pašvaldībām. Bet tie ir nepilnīgi un viņām jāpārdzīvo lielas finansiēlas grūtības, kuŗas nākotnē ne tik vien mazināsies, bet pieaugs. No otras puses, mūsu pabalstu sistēma ir ļoti komplicēta un nenoteikta. Pabalstus skata cauri starpresoru kommisija, bet piešķiŗ ministŗu kabinets. Nenoliedzami, ka šāda līdzekļu sagādāšana lauku pašvaldībām ir ļoti traucējoša un apgrūtinoša.

IX. Tabeles.

Nr. 1. Pagastu pašvaldību ieņēmumu budžeti (ls).

Ieņēmumi	1921	1922	1923/24	1924/25	1925/26	1926/27	1927/28	1928/29	Recettes
Vidzemē									*Vidzeme*
1) Agrāko budžetu gadu atlikumi	64 267	329 151	159 609	249 649	165 958	190 774	213 608	23 380	*1) Reste du budget précédent*
2) Ieņēmumi no pagastu kapitāliem		436	1 763	2 620	756	1 830	2 502	6 258	*2) Recettes des fonds des com. rur.*
3) Ieņēmumi no pagastu īpašumiem	29 215	49 578	94 185	131 316	149 977	176 169	174 322	190 382	*3) „ des immeubles des com. rur.*
4) Pagastu uzņēmumu peļņa		5 990	10 701	10 414	8 895	3 026	10 120	17 150	*4) Bénéfice des entreprises des com. rur.*
5) Nodokļi:									*5) Impôts:*
a) nekustamu īpašumu	679 540	1 090 483	1 564 897	1 768 567	1 910 139	1 914 002	2 110 733	2 217 330	*a) sur les immeubles*
b) personīgais	99 490	167 969	1 051 251	1 271 753	1 282 670	1 540 612	1 721 566	1 735 222	*b) personnels*
c) pārējie	421 596	653 993	4 664	5 722	9 269	14 973	10 318	8 765	*c) autres*
d) kopā	1 200 626	1 912 446	2 620 812	3 046 042	3 202 078	3 469 587	3 842 617	3 961 317	*d) total*
6) Aizņēmumi un pabalsti	32 577	39 272	675 209	355 029	576 360	436 381	357 580	223 607	*6) Emprunts et secours*
7) Iztrūkums	—	—		—	—	286 030	169 050	177 441	*7) Déficit*
8) Dažādi	33 186	94 113	22 097	25 389	52 599	61 441	65 470	86 678	*8) Divers*
9) Kopā	**1 359 871**	**2 430 985**	**3 584 376**	**3 820 459**	**4 156 623**	**4 625 238**	**4 835 269**	**4 686 213**	*9) Total*
Kurzemē									*Kurzeme*
1) Agrāko budžetu gadu atlikumi	34 653	220 715	124 391	176 805	124 904	197 866	103 516	33 182	*1) Reste du budget précédent*
2) Ieņēmumi no pagastu kapitāliem		913	1 253	981	8 645	2 064	3 095	3 099	*2) Recettes des fonds des com. rur.*
3) Ieņēmumi no pagastu īpašumiem	2 381	18 048	17 223	30 915	36 177	43 679	44 397	41 621	*3) „ des immeubles des com. rur.*
4) Pagastu uzņēmumu peļņa		3 998	1 000	1 983	1 830	2 500	1 930	1 930	*4) Bénéfice des entreprises des com. rur.*
5) Nodokļi:									*5) Impôts:*
a) nekustamu īpašumu	350 226	1 278 319	661 932	862 565	911 847	949 120	1 073 286	1 099 773	*a) sur les immeubles*
b) personīgais	38 711	153 894	523 756	565 211	600 850	605 433	800 815	784 450	*b) personnels*
c) pārējie	172 765	681 161	3 288	5 273	7 259	12 153	16 173	15 946	*c) autres*
d) kopā	561 702	2 113 374	1 188 976	1 433 049	1 519 956	1 566 706	1 890 274	1 900 169	*d) total*
6) Aizņēmumi un pabalsti	10 818	38 027	196 490	60 999	221 804	84 982	53 816	64 340	*6) Emprunts et secours*
7) Iztrūkums	—	—	—	—	—	246 946	104 690	72 446	*7) Déficit*
8) Dažādi	28 120	46 614	14 120	18 810	26 688	21 017	28 921	33 840	*8) Divers*
9) Kopā	**637 674**	**2 441 689**	**1 543 453**	**1 723 542**	**1 940 004**	**2 165 760**	**2 230 639**	**2 150 627**	*9) Total*
Zemgalē									*Zemgale*
1) Agrāko budžetu gadu atlikumi	15 022	.	40 084	209 491	157 600	256 910	342 873	154 654	*1) Reste du budget précédent*
2) Ieņēmumi no pagastu kapitāliem		.	591	1 228	2 381	3 523	2 811	17 801	*2) Recettes des fonds des com. rur.*
3) Ieņēmumi no pagastu īpašumiem	10 420	.	22 497	35 680	43 282	51 987	60 954	65 589	*3) „ des immeubles des com. rur.*
4) Pagastu uzņēmumu peļņa		.	675	1 892	8 454	5 312	11 406	3 500	*4) Bénéfice des entreprises des com. rur.*
5) Nodokļi:									*5) Impôts:*
a) nekustamu īpašumu	337 605	.	911 101	1 185 199	1 495 561	1 595 119	1 678 419	1 727 627	*a) sur les immeubles*
b) personīgais	45 073	.	531 530	585 552	691 377	694 295	847 200	867 230	*b) personnels*
c) pārējie	207 188	.	19 990	21 111	22 417	28 151	27 322	24 027	*c) autres*
d) kopā	589 866	.	1 462 621	1 791 862	2 209 355	2 317 565	2 552 941	2 618 884	*d) total*
6) Aizņēmumi un pabalsti	35 299	.	217 908	138 832	126 317	266 455	184 702	161 816	*6) Emprunts et secours*
7) Iztrūkums	—	.	—	—	—	57 097	34 684	26 730	*7) Déficit*
8) Dažādi	7 749	.	11 235	15 935	32 550	29 197	37 569	46 806	*8) Divers*
9) Kopā	**658 356**	.	**1 755 611**	**2 194 920**	**2 579 939**	**2 988 046**	**3 227 940**	**3 095 780**	*9) Total*
Latgalē									*Latgale*
1) Agrāko budžetu gadu atlikumi	4 885	55 400	62 768	175 855	239 883	438 044	272 948	183 051	*1) Reste du budget précédent*
2) Ieņēmumi no pagastu kapitāliem		—	812	60	960	90	91	3 089	*2) Recettes des fonds des com. rur.*
3) Ieņēmumi no pagastu īpašumiem	5 719	4 154	5 286	11 412	17 493	27 757	29 935	32 375	*3) „ des immeubles des com. rur.*
4) Pagastu uzņēmumu peļņa		1 052	1 172	3 014	17 239	15 143	17 053	690	*4) Bénéfice des entreprises des com. rur.*
5) Nodokļi:									*5) Impôts:*
a) nekustamu īpašumu	242 642	562 210	1 217 167	1 375 040	1 460 496	1 509 853	1 684 558	1 702 815	*a) sur les immeubles*
b) personīgais	20 733	48 399	315 779	533 031	763 944	823 053	862 036	892 392	*b) personnels*
c) pārējie	79 807	154 040	7 994	15 013	24 837	37 661	25 422	27 898	*c) autres*
d) kopā	343 182	764 649	1 540 940	1 923 084	2 249 277	2 370 567	2 572 016	2 623 105	*d) total*
6) Aizņēmumi un pabalsti	1 515	6 719	54 736	15 406	241 373	159 756	133 978	255 937	*6) Emprunts et secours*
7) Iztrūkums	—	—	—	—	—	161 155	42 760	60 239	*7) Déficit*
8) Dažādi	8 065	10 689	36 934	34 061	58 917	89 452	124 127	161 381	*8) Divers*
9) Kopā	**363 366**	**842 663**	**1 702 648**	**2 162 882**	**2 825 142**	**3 261 964**	**3 192 908**	**3 319 867**	*9) Total*
Latvijā									*Lettonie*
1) Agrāko budžetu gadu atlikumi	118 827	605 266	386 852	811 800	688 345	1 083 594	932 945	394 267	*1) Reste du budget précédent*
2) Ieņēmumi no pagastu kapitāliem		1 349	4 419	4 889	12 742	7 507	8 499	30 247	*2) Recettes des fonds des com. rur.*
3) Ieņēmumi no pagastu īpašumiem	47 735	71 780	139 191	209 323	246 929	299 592	309 608	329 967	*3) „ des immeubles des com. rur.*
4) Pagastu uzņēmumu peļņa		11 040	13 548	17 303	36 418	25 981	40 509	23 270	*4) Bénéfice des entreprises des com. rur.*
5) Nodokļi:									*5) Impôts:*
a) nekustamu īpašumu	1 610 013	2 931 012	4 355 097	5 191 371	5 778 043	5 968 094	6 546 996	6 747 545	*a) sur les immeubles*
b) personīgais	204 008	370 262	2 422 316	2 955 547	3 338 841	3 663 393	4 231 617	4 279 294	*b) personnels*
c) pārējie	881 355	1 489 194	35 936	47 119	63 782	92 938	79 235	76 636	*c) autres*
d) kopā	2 695 376	4 790 468	6 813 349	8 194 037	9 180 666	9 724 425	10 857 848	11 103 475	*d) total*
6) Aizņēmumi un pabalsti	80 209	840 018	1 144 343	570 266	1 165 854	947 574	730 076	705 700	*6) Emprunts et secours*
7) Iztrūkums	—	—	—	—	—	751 228	351 184	336 856	*7) Déficit*
8) Dažādi	77 120	151 416	84 386	94 195	170 754	201 107	256 087	328 705	*8) Divers*
9) Kopā	**3 019 267**	**5 715 337**	**8 586 088**	**9 901 813**	**11 501 703**	**13 041 008**	**13 486 756**	**13 252 487**	*9) Total*

IX. Tableaux.

No. 1. Budgets de recettes des institutions autonomes des com. rurales (en ls).

Nr. 2. Pagastu pašvaldību ieņēmumu budžeti (procentos).

No. 2. Budgets de recettes de institut. autonomes des com. rurales (pourcentage).

Ieņēmumi	1921	1922	1923/24	1924/25	1925/26	1926/27	1927/28	1928/29	*Recettes*
Vidzemē									***Vidzeme***
1) Agrāko budžetu gadu atlikumi	4,7	13,5	4,5	6,5	4,0	4,1	4,4	0,5	*1) Reste du budget précédent*
2) Ieņēmumi no pagastu kapitāliem	2,2	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	*2) Recettes des fonds des com. rur.*
3) Ieņēmumi no pagastu īpašumiem		2,0	2,6	3,4	3,6	3,8	3,6	4,1	*3) „ des immeubles des com. rur.*
4) Pagastu uzņēmumu peļņa		0,3	0,3	0,3	0,2	0,1	0,2	0,4	*4) Bénéfice des entreprises des com. rur.*
5) Nodokļi:									*5) Impôts:*
a) nekustamu īpašumu	50,0	44,9	44,7	46,3	46,0	41,1	43,7	47,3	*a) sur les immeubles*
b) personīgais	7,3	6,9	29,3	33,3	30,8	33,3	35,6	37,0	*b) personnels*
c) pārējie	31,0	26,9	0,1	0,1	0,2	0,3	9,2	0,2	*c) autres*
d) kopā	88,3	78,7	73,1	79,7	77,0	75,0	79,5	84,5	*d) total*
6) Aizņēmumi un pabalsti	2,4	1,6	18,8	9,3	13,9	0,5	7,4	4,8	*6) Emprunts et secours*
7) Iztrūkums	—	—	—	—	—	6,2	3,5	3,8	*7) Déficit*
8) Dažādi	2,4	3,9	0,6	0,7	1,3	1,3	1,3	1,8	*8) Divers*
9) Kopā	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	*9) Total*
Kurzemē									***Kurzeme***
1) Agrāko budžetu gadu atlikumi	5,4	9,9	8,1	10,3	6,4	9,1	7,4	1,5	*1) Reste du budget précédent*
2) Ieņēmumi no pagastu kapitāliem	0,4	0,0	0,1	0,1	0,4	0,1	0,1	0,1	*2) Recettes des fonds des com. rur.*
3) Ieņēmumi no pagastu īpašumiem		0,7	1,1	1,8	1,9	2,0	2,0	1,9	*3) „ des immeubles des com. rur.*
4) Pagastu uzņēmumu peļņa		0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	*4) Bénéfice des entreprises des com. rur.*
5) Nodokļi:									*5) Impôts:*
a) nekustamu īpašumu	54,9	52,4	42,9	50,0	47,0	43,8	48,1	51,1	*a) sur les immeubles*
b) personīgais	6,1	6,3	33,9	32,8	31,0	28,0	35,9	36,5	*b) personnels*
c) pārējie	27,1	27,9	0,2	0,3	0,4	0,6	0,7	0,8	*c) autres*
d) kopā	88,1	86,6	77,0	83,1	78,4	72,4	84,7	88,4	*d) total*
6) Aizņēmumi un pabalsti	1,7	1,6	12,7	3,5	11,4	3,9	2,4	3,0	*6) Emprunts et secours*
7) Iztrūkums	—	—	—	—	—	11,4	4,7	3,4	*7) Déficit*
8) Dažādi	4,4	1,9	9,9	1,1	11,4	1,0	1,3	1,6	*8) Divers*
9) Kopā	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	*9) Total*
Zemgalē									***Zemgale***
1) Agrāko budžetu gadu atlikumi	2,3	.	2,3	9,6	6,1	8,6	10,6	5,0	*1) Reste du budget précédent*
2) Ieņēmumi no pagastu kapitāliem	1,6	.	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,6	*2) Recettes des fonds des com. rur.*
3) Ieņēmumi no pagastu īpašumiem		.	1,3	1,6	1,7	1,7	1,9	2,1	*3) „ des immeubles des com. rur.*
4) Pagastu uzņēmumu peļņa		.	0,0	0,1	0,3	0,2	0,3	0,1	*4) Bénéfice des entreprises des com. rur.*
5) Nodokļi:									*5) Impôts:*
a) nekustamu īpašumu	51,3	.	51,9	54,0	57,9	53,4	52,0	55,8	*a) sur les immeubles*
b) personīgais	6,8	.	30,3	26,6	26,8	23,2	26,3	28,0	*b) personnels*
c) pārējie	31,5	.	1,1	1,0	9,9	1,0	0,8	0,8	*c) autres*
d) kopā	80,6	.	83,3	81,6	85,6	77,6	79,1	84,6	*d) total*
6) Aizņēmumi un pabalsti	5,3	.	12,5	6,3	4,6	8,9	5,7	5,2	*6) Emprunts et secours*
7) Iztrūkums	—	.	—	—	—	1,9	1,1	0,9	*7) Déficit*
8) Dažādi	1,2	.	0,6	0,7	1,8	1,0	1,2	1,5	*8) Divers*
9) Kopā	100,0	.	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	*9) Total*
Latgalē									***Latgale***
1) Agrāko budžetu gadu atlikumi	1,3	6,6	3,7	8,2	8,5	13,4	8,6	5,5	*1) Reste du budget précédent*
2) Ieņēmumi no pagastu kapitāliem	1,6	—	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	*2) Recettes des fonds des com. rur.*
3) Ieņēmumi no pagastu īpašumiem		0,5	0,3	0,5	0,6	0,9	0,9	1,0	*3) „ des immeubles des com. rur.*
4) Pagastu uzņēmumu peļņa		0,1	0,1	0,1	0,6	0,5	0,5	0,0	*4) Bénéfice des entreprises des com. rur.*
5) Nodokļi:									*5) Impôts:*
a) nekustamu īpašumu	66,8	66,7	71,5	63,6	51,7	46,3	52,7	51,3	*a) sur les immeubles*
b) personīgais	5,7	5,7	18,5	24,6	27,0	25,2	27,0	26,9	*b) personnels*
c) pārējie	22,0	18,3	0,5	0,7	0,9	1,2	0,8	0,8	*c) autres*
d) kopā	94,5	90,7	90,5	88,9	79,6	72,7	80,5	79,0	*d) total*
6) Aizņēmumi un pabalsti	0,4	0,8	3,2	0,7	8,6	4,9	4,2	7,7	*6) Emprunts et secours*
7) Iztrūkums	—	—	—	—	—	4,9	1,4	1,8	*7) Déficit*
8) Dažādi	2,2	1,3	2,2	1,6	2,1	2,7	3,9	4,9	*8) Divers*
9) Kopā	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	*9) Total*
Latvijā									***Lettonie***
1) Agrāko budžetu gadu atlikumi	3,9	10,6	4,5	8,2	6,0	8,3	6,9	3,0	*1) Reste du budget précédent*
2) Ieņēmumi no pagastu kapitāliem	1,6	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	*2) Recettes des fonds des com. rur.*
3) Ieņēmumi no pagastu īpašumiem		1,3	1,6	2,1	2,2	2,3	2,3	2,5	*3) „ des immeubles des com. rur.*
4) Pagastu uzņēmumu peļņa		9,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,3	0,2	*4) Bénéfice des entreprises des com. rur.*
5) Nodokļi:									*5) Impôts:*
a) nekustamu īpašumu	53,3	51,3	50,7	52,4	50,2	45,8	48,6	50,9	*a) sur les immeubles*
b) personīgais	6,8	5,5	28,2	29,8	29,0	28,1	31,3	32,3	*b) personnels*
c) pārējie	29,2	26,0	0,4	0,5	0,6	0,7	0,6	0,6	*c) autres*
d) kopā	89,3	83,8	79,3	82,7	79,8	74,6	81,5	83,8	*d) total*
6) Aizņēmumi un pabalsti	2,7	1,5	13,3	5,7	10,1	7,3	5,4	5,3	*6) Emprunts et secours*
7) Iztrūkums	—	—	—	—	—	5,7	2,6	2,8	*7) Déficit*
8) Dažādi	2,2	2,6	1,0	1,0	1,5	1,5	1,9	2,5	*8) Divers*
9) Kopā	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	*9) Total*

Nr. 3. Pagastu pašvaldību izdevumu budžeti (ls).

No. 3. Budgets de dépenses des instit. autonomes des communes rurales (en ls).

Izdevumi / Gadi	1921	1922	1923/1924	1924/1925	1925/1926	1926/1927	1927/1928	1928/1929	*Dépenses / Années*
Vidzemē kopā	**1 359 871**	**2 430 985**	**3 584 376**	**3 820 459**	**4 156 623**	**4 625 238**	**4 835 269**	**4 686 213**	***Vidzeme***
Algas	310 062	578 535	763 686	846 005	921 316	1 007 282	1 058 034	1 097 223	*Appointements*
Pagasta nams	74 335	138 951	116 370	144 915	146 460	174 013	181 012	179 925	*Localités des communes rur.*
Policija	13 750	24 348	26 424	31 314	33 457	39 352	42 272	41 866	*Police*
Izglītība	254 285	469 440	469 243	530 413	579 679	651 671	719 999	716 167	*Instruction*
Nespējnieki	359 168	518 935	659 012	707 130	800 546	858 026	907 428	953 294	*Indigents*
Veselības aizsardzība	32 828	94 080	93 240	120 000	133 779	143 452	171 199	181 558	*Sauvegarde sanitaire*
Parādi un procenti	11 857	28 515	415 884	317 262	393 331	145 363	142 194	157 802	*Dettes et intérêts*
Apriņķis	—	—	787 418	795 219	839 519	931 302	891 185	872 615	*District*
Pārējie	303 586	578 181	253 099	328 201	308 536	674 777	721 946	485 763	*Autres dépenses*
Kurzemē kopā	**637 674**	**2 441 689**	**1 543 453**	**1 723 542**	**1 940 004**	**2 165 760**	**2 230 639**	**2 150 627**	***Kurzeme***
Algas	149 462	593 100	384 344	425 436	452 587	490 610	501 662	519 941	*Appointements*
Pagasta nams	24 329	149 439	54 317	65 835	61 604	69 931	83 037	79 090	*Localités des communes rur.*
Policija	5 060	21 017	10 840	12 922	12 273	12 248	14 326	15 512	*Police*
Izglītība	98 098	508 880	199 458	231 838	258 029	278 036	321 309	298 319	*Instruction*
Nespējnieki	216 675	635 236	327 675	368 185	429 249	436 155	478 033	504 099	*Indigents*
Veselības aizsardzība	24 150	79 882	72 513	93 500	99 295	101 916	118 387	128 425	*Sauvegarde sanitaire*
Parādi un procenti	12 564	45 314	15 276	48 523	49 013	36 206	35 937	38 354	*Dettes et intérêts*
Apriņķis	—	—	397 677	327 326	403 225	450 892	326 004	347 574	*District*
Pārējie	107 336	408 821	81 353	149 977	174 729	289 766	351 944	219 313	*Autres dépenses*
Zemgalē kopā	**658 356**	.	**1 755 611**	**2 194 920**	**2 579 939**	**2 988 046**	**3 227 940**	**3 095 780**	***Zemgale***
Algas	163 110		443 107	519 498	593 022	663 326	684 392	705 800	*Appointements*
Pagasta nams	32 338	.	84 032	99 520	122 649	121 895	132 673	108 685	*Localités des communes rur.*
Policija	7 212	.	13 514	18 553	26 079	24 278	26 985	48 625	*Police*
Izglītība	104 574	.	274 215	420 326	474 075	444 700	527 085	434 902	*Instruction*
Nespējnieki	170 079	.	344 603	414 279	543 349	606 413	628 659	666 702	*Indigents*
Veselības aizsardzība	14 028	.	43 414	68 243	95 651	100 625	111 104	125 916	*Sauvegarde sanitaire*
Parādi un procenti	5 909	.	58 000	94 752	130 292	59 262	80 861	117 600	*Dettes et intérêts*
Apriņķis	—	.	389 115	341 144	389 139	531 859	491 856	464 038	*District*
Pārējie	161 106	.	105 611	218 605	205 683	435 688	544 325	423 512	*Autres dépenses*
Latgalē kopā	**363 366**	**842 663**	**1 702 648**	**2 162 892**	**2 825 142**	**3 261 964**	**3 192 908**	**3 319 867**	***Latgale***
Algas	163 192	338 978	445 210	530 746	600 338	663 531	705 736	764 186	*Appointements*
Pagasta nams	21 563	60 026	69 027	85 876	109 048	108 409	113 433	94 240	*Localités des communes rur.*
Policija	12 110	31 384	38 522	47 221	50 529	48 629	47 780	47 255	*Police*
Izglītība	66 456	122 247	168 983	315 618	478 349	549 154	553 951	552 763	*Instruction*
Nespējnieki	7 344	16 802	34 256	142 541	163 767	148 855	157 426	190 724	*Indigents*
Veselības aizsardzība	4 552	9 168	5 371	22 425	28 478	16 452	19 265	13 954	*Sauvegarde sanitaire*
Parādi un procenti	7 100	22 872	38 581	41 289	82 183	47 048	67 904	59 193	*Dettes et intérêts*
Apriņķis	—	—	722 070	662 532	903 574	937 464	977 053	1 033 356	*District*
Pārējie	81 049	241 186	180 628	314 644	408 876	742 422	550 360	564 196	*Autres dépenses*
Latvijā kopā	**3 019 267**	**5 715 337**	**8 586 088**	**9 901 813**	**11 501 708**	**13 041 008**	**13 486 756**	**13 252 487**	***Lettonie***
Algas	785 826	1 510 613	2 036 347	2 321 685	2 567 263	2 824 749	2 949 824	3 114 295	*Appointements*
Pagasta nams	152 566	348 416	323 746	396 146	439 761	474 248	510 155	461 940	*Localités des communes rur.*
Policija	38 133	76 749	89 300	110 010	122 338	124 507	131 363	126 113	*Police*
Izglītība	523 414	1 100 567	1 111 899	1 498 195	1 790 132	1 923 561	2 122 344	2 002 151	*Instruction*
Nespējnieki	753 265	1 170 974	1 365 546	1 632 135	1 936 911	2 049 449	2 171 546	2 314 819	*Indigents*
Veselības aizsardzība	75 557	183 130	214 538	304 168	357 203	362 445	419 955	449 853	*Sauvegarde sanitaire*
Parād' un procenti	37 427	96 700	527 741	501 826	654 819	287 879	326 896	372 949	*Dettes et intérêts*
Apriņķis	—	—	2 296 280	2 126 221	2 535 457	2 851 517	2 686 098	2 717 583	*District*
Pārējie	653 079	1 228 188	620 691	1 011 427	1 097 824	2 142 653	2 168 575	1 692 784	*Autres dépenses*

Nr. 4. Pagastu pašvaldību izdevumu budžeti (procentos).
No. 4. Budgets de dépenses des instit. auton. des communes rurales (pourcentage).

Gadi / Izdevumi	1921	1922	1923/1924	1924/1925	1925/1926	1926/1927	1927/1928	1928/1929	*Années / Dépenses*
Vidzemē									***Livonie***
Algas	22,8	23,8	21,3	22,2	22,2	21,3	21,9	23,4	*Appointements*
Pagasta nams	5,5	5,7	3,2	3,8	3,5	3,8	3,8	3,9	*Localités des communes rur.*
Policija	1,0	1,0	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	*Police*
Izglītība	18,7	19,3	13,1	13,9	13,9	14,1	14,9	15,3	*Instruction*
Nespējnieki	26,4	21,3	18,4	18,5	19,3	18,5	18,5	20,3	*Indigents*
Veselības aizsardzība	2,4	3,9	2,6	3,1	3,2	3,1	3,5	3,9	*Sauvegarde sanitaire*
Parādi un procenti	0,9	1,2	11,6	8,3	9,5	3,1	2,9	3,5	*Dettes et intérêts*
Apriņķis	—	—	22,9	20,8	20,2	20,1	18,4	18,6	*District*
Pārējie	22,3	23,8	7,1	8,6	7,4	14,6	14,9	10,3	*Autres dépenses*
Kurzemē									***Courlande***
Algas	23,4	24,3	24,9	24,7	23,3	22,7	22,5	24,2	*Appointements*
Pagasta nams	3,8	6,1	3,5	3,8	3,2	3,2	3,7	3,7	*Localités des communes rur.*
Policija	0,8	0,9	0,7	0,8	0,7	0,6	0,7	0,7	*Police*
Izglītība	15,4	20,8	12,9	13,4	13,3	12,8	14,4	13,9	*Instruction*
Nespējnieki	34,0	26,0	21,2	21,4	22,1	20,1	21,4	23,4	*Indigents*
Veselības aizsardzība	3,8	3,3	4,7	5,4	5,1	4,7	5,3	6,0	*Sauvegarde sanitaire*
Parādi un procenti	2,0	1,9	1,0	2,8	2,5	1,7	1,6	1,8	*Dettes et intérêts*
Apriņķis	—	—	25,8	19,0	20,8	20,8	14,6	16,1	*District*
Pārējie	16,8	16,7	5,3	8,7	9,0	13,4	15,8	10,2	*Autres dépenses*
Zemgalē									***Zemgale***
Algas	24,8	—	25,2	23,7	22,9	22,2	21,2	22,8	*Appointements*
Pagasta nams	4,9	—	4,8	4,5	4,7	4,0	4,1	3,5	*Localités des communes rur.*
Policija	1,1	—	0,8	0,8	1,0	0,8	0,8	1,6	*Police*
Izglītība	15,9	—	15,6	19,2	18,4	14,9	16,3	14,0	*Instruction*
Nespējnieki	25,8	—	19,6	18,9	21,1	20,3	19,5	21,5	*Indigents*
Veselības aizsardzība	2,1	—	2,5	3,1	3,7	3,4	3,5	4,1	*Sauvegarde sanitaire*
Parādi un procenti	0,9	—	3,3	4,3	5,1	2,0	2,5	3,8	*Dettes et intérêts*
Apriņķis	—	—	22,2	15,5	15,1	17,8	15,2	15,0	*District*
Pārējie	24,5	—	6,0	10,0	8,0	14,6	16,9	13,7	*Autres dépenses*
Latgalē									***Latgale***
Algas	44,9	40,2	26,2	24,5	21,2	20,3	22,1	23,0	*Appointements*
Pagasta nams	6,0	7,1	4,0	4,0	3,8	3,3	3,6	2,8	*Localités des communes rur.*
Policija	3,3	3,7	2,3	2,2	1,7	1,5	1,5	1,4	*Police*
Izglītība	18,3	14,5	9,9	14,6	16,9	16,9	17,3	16,7	*Instruction*
Nespējnieki	2,0	2,1	2,0	6,6	5,7	4,6	4,9	5,8	*Indigents*
Veselības aizsardzība	1,3	1,1	0,3	1,0	1,0	0,5	0,6	0,4	*Sauvegarde sanitaire*
Parādi un procenti	1,9	2,7	2,3	1,9	2,9	1,4	2,1	1,8	*Dettes et intérêts*
Apriņķis	—	—	42,4	30,6	31,9	28,7	30,6	31,1	*District*
Pārējie	22,3	28,6	10,6	14,6	14,7	22,8	17,3	17,0	*Autres dépenses*
Latvijā									***Lettonie***
Algas	26,0	26,4	23,7	23,4	22,3	21,7	21,9	23,5	*Appointements*
Pagasta nams	5,1	6,1	3,8	4,0	3,8	3,6	3,8	3,5	*Localités des communes rur.*
Policija	1,3	1,3	1,0	1,1	1,1	0,9	1,0	0,9	*Police*
Izglītība	17,3	19,3	13,0	15,1	15,6	14,8	15,7	15,1	*Instruction*
Nespējnieki	24,9	20,5	15,9	16,5	16,8	15,7	16,1	17,5	*Indigents*
Veselības aizsardzība	2,5	3,2	2,5	3,1	3,1	2,8	3,1	3,4	*Sauvegarde sanitaire*
Parādi un procenti	1,2	1,7	6,1	5,1	5,7	2,2	2,4	2,8	*Dettes et intérêts*
Apriņķis	—	—	26,8	21,5	22,1	21,9	19,9	20,5	*District*
Pārējie	21,7	21,5	7,2	10,2	9,5	16,4	16,1	12,8	*Autres dépenses*

Nr. 5. Pagastu pašvaldību ieņēmumu budžeti pa apriņķiem (ls).
No. 5. Budgets de recettes d. instit. auton. des communes rurales par districts (en ls)

Apriņķi *Districts*	Agrāko budžetu gadu atlikumi *Reste du budget précédent*	Ieņēmumi no pagastu kapitaliem *Recet. des fonds d. com. rur.*	Ieņēmumi no pagastu īpašumiem *Rec. d. immeubl. d. com. rur.*	Pagastu uzņēmumu peļņa *Bénéfice des entreprises des com. rur.*	Nodokļi — *Impôts*: Nekustamu īpašumu *sur les immeubles*	Personīgais *personnel*	Pārējie *autres*	Kopā *total*	Aizņēmumi un pabalsti *Emprunt et secours*	Iztrūkums *Déficit*	Dažādi *Divers*	Kopā *Total*
Rīgas												
1925/1926	55 760	350	30 784	1 705	491 891	313 086	2 357	807 334	431 963	—	20 127	1 348 023
1926/1927	36 578	653	37 106	—	492 997	367 437	1 651	862 085	259 426	224 110	9 909	1 429 867
1927/1928	45 395	320	37 322	—	542 577	435 061	2 600	980 238	218 502	160 837	12 378	1 454 992
1928/1929	**3 473**	**2 933**	**43 270**	**3 570**	**609 167**	**437 562**	**1 980**	**1 048 709**	**33 126**	**135 630**	**14 229**	**1 284 940**
Cēsu												
1925/1926	14 518	5	28 831	2 384	316 897	201 194	1 460	519 551	27 445	—	6 017	598 751
1926/1927	26 411	210	34 493	60	314 549	237 250	6 865	558 664	55 338	752	11 163	687 091
1927/1928	29 721	122	31 922	8 400	347 754	275 906	2 253	625 913	43 031	—	11 546	750 655
1928/1929	**949**	**333**	**33 419**	**10 850**	**349 119**	**276 212**	**1 306**	**626 637**	**43 057**	—	**14 953**	**730 198**
Valmieras												
1925/1926	24 921	95	36 059	2 945	464 197	214 857	452	679 506	53 078	—	7 269	803 873
1926/1927	55 418	91	38 594	1 250	469 801	315 581	423	785 805	68 790	—	12 809	962 757
1927/1928	39 184	162	38 955	850	504 662	347 889	407	852 958	72 690	—	18 814	1 023 613
1928/1929	**1 130**	**957**	**41 161**	**2 150**	**515 425**	**352 732**	**314**	**868 497**	**57 624**	—	**23 261**	**994 780**
Valkas												
1925/1926	21 621	293	30 433	20	294 931	303 014	2 358	600 303	19 348	—	4 818	676 836
1926/1927	33 961	763	33 577	740	313 556	308 378	2 661	624 595	23 308	19 468	8 394	744 806
1927/1928	35 989	263	35 658	870	336 901	332 758	2 996	672 655	9 760	3 325	9 475	767 995
1928/1929	**268**	**300**	**41 133**	**580**	**351 382**	**338 037**	**2 995**	**692 414**	**66 875**	**17 741**	**18 493**	**837 804**
Madonas												
1925/1926	49 138	13	23 870	1 841	342 223	250 519	2 642	595 384	44 526	—	14 368	729 140
1926/1927	38 406	113	32 399	976	323 099	311 966	3 373	638 438	29 519	41 700	19 166	800 717
1927/1928	63 319	1 635	30 465	—	378 839	329 952	2 062	710 853	13 597	4 888	13 257	838 014
1928/1929	**17 560**	**1 735**	**31 399**	—	**392 237**	**330 679**	**2 144**	**725 060**	**22 925**	**24 070**	**15 742**	**838 491**
Liepājas												
1925/1926	35 626	16	9 249	—	213 151	154 176	—	367 327	56 844	—	8 334	477 396
1926/1927	56 479	471	12 581	—	212 971	153 327	1 074	367 372	39 234	79 055	4 851	560 043
1927/1928	—	1 947	12 190	1 930	297 878	209 839	8 239	515 956	19 137	41 045	6 986	599 191
1928/1929	**2 418**	**1 562**	**13 198**	**1 930**	**306 490**	**208 851**	**7 933**	**523 274**	**19 161**	**63 506**	**8 468**	**633 517**
Aizputes												
1925/1926	17 626	4 136	7 297	830	153 135	94 347	1 541	249 023	9 011	—	3 807	291 730
1926/1927	25 544	380	7 843	—	164 474	94 645	2 065	261 184	3 710	8 445	2 038	309 144
1927/1928	18 984	558	7 941	—	165 437	117 308	1 812	284 557	3 382	—	2 278	317 700
1928/1929	**7 290**	**726**	**7 501**	—	**168 747**	**119 640**	**1 530**	**289 917**	**22 023**	—	**3 195**	**330 652**
Kuldīgas												
1925/1926	21 473	3 614	9 216	1 000	265 761	141 650	4 163	411 574	16 510	—	7 753	471 140
1926/1927	39 383	72	10 923	2 500	290 443	144 827	5 419	440 689	19 796	25 405	8 007	546 775
1927/1928	16 042	14	10 276	—	288 821	184 517	3 682	477 020	4 455	51 066	9 497	568 370
1928/1929	**17 656**	**59**	**7 898**	—	**289 125**	**186 002**	**3 706**	**478 833**	**5 999**	**301**	**11 600**	**522 346**
Ventspils												
1925/1926	30 435	61	8 014	—	105 416	111 224	925	217 565	42 492	—	2 814	301 381
1926/1927	50 148	65	9 545	—	107 937	110 649	1 612	220 198	5 522	61 947	1 888	349 313
1927/1928	52 110	88	9 173	—	119 950	134 820	1 798	256 568	14 891	—	3 290	336 120
1928/1929	**3 522**	**52**	**9 042**	—	**127 021**	**136 285**	**2 051**	**265 357**	**4 089**	**4 651**	**3 100**	**289 813**
Talsu												
1925/1926	19 744	818	2 401	—	174 384	99 453	630	274 467	96 947	—	3 980	398 357
1926/1927	26 312	1 076	2 787	—	173 295	101 985	1 983	277 263	16 720	72 094	4 233	400 485
1927/1928	16 380	488	4 817	—	201 200	154 331	642	356 173	11 951	12 579	6 870	409 258
1928/1929	**2 296**	**700**	**3 982**	—	**208 390**	**133 672**	**726**	**342 788**	**13 068**	**3 988**	**7 477**	**374 299**

Tab. Nr. 5. (turpinājums).

Apriņķi *Districts*	Agrāko budžetu gadu atlikumi *Reste du budget précédent*	Ieņēmumi no pagastu kapitaliem *Recet. des fonds d. com. rur.*	Ieņēmumi no pagastu īpašumiem *Rec. d. immeubl. d. com. rur.*	Pagastu uzņēmumu peļņa *Bénéfice des entreprises des com. rur.*	Nodokļi — *Impôts*				Aizņēmumi un pabalsti *Emprunt et secours*	Iztrūkums *Déficit*	Dažādi *Divers*	Kopā *Total*
					Nekustamu īpašumu *Sur les immeubles*	Personīgais *Personnel*	Pārējie *Autres*	Kopā *Total*				
Tukuma												
1925/1926	28 718	1 017	4 452	320	226 618	155 191	570	382 379	2 575	—	2 948	422 409
1926/1927	20 791	1 055	4 211	—	247 022	146 065	480	393 567	23 858	—	2 065	445 547
1927/1928	17 935	873	6 327	—	271 292	147 029	556	418 877	10 722	—	2 553	457 287
1928/1929	**1 299**	**885**	**7 129**	—	**287 403**	**151 476**	**427**	**439 306**	**5 284**	**6 200**	**2 768**	**462 871**
Jelgavas												
1925/1926	66 667	409	17 304	120	590 462	218 672	8 600	817 734	27 017	—	6 319	935 570
1926/1927	98 858	1 986	20 829	66	618 382	214 158	12 054	844 594	24 483	21 471	7 254	1 019 541
1927/1928	106 545	1 724	25 569	1 566	640 107	274 718	10 867	925 692	11 489	25 710	6 905	1 105 200
1928/1929	**14 254**	**2 444**	**28 963**	**3 500**	**661 500**	**283 631**	**9 106**	**954 237**	**67 558**	**7 986**	**10 210**	**1 089 152**
Bauskas												
1925/1926	12 972	420	9 178	—	293 042	125 764	5 948	424 754	42 885	—	13 703	503 912
1926/1927	45 372	365	10 667	—	316 114	127 841	7 538	451 493	46 800	4 243	9 233	568 173
1927/1928	28 448	158	10 988	—	344 681	167 093	7 200	518 974	93 700	—	11 619	663 887
1928/1929	**8 899**	**447**	**11 332**	—	**352 678**	**167 847**	**7 752**	**528 277**	**62 375**	**8 177**	**12 902**	**632 409**
Jēkabpils												
1925/1926	35 505	154	7 354	6 664	198 625	96 142	4 612	299 379	41 814	—	2 851	393 721
1926/1927	78 401	112	9 017	5 246	208 388	95 249	4 569	308 206	115 791	27 120	2 659	546 552
1927/1928	89 393	34	11 993	8 340	221 891	129 966	4 662	356 519	38 420	8 974	6 222	519 895
1928/2929	**22 926**	**14 003**	**10 348**	—	**218 557**	**139 933**	**2 790**	**361 280**	**1 109**	**4 367**	**6 618**	**420 651**
Ilūkstes												
1925/1926	13 738	381	4 994	1 350	186 814	95 608	2 687	285 109	12 026	—	6 729	324 327
1926/1927	13 488	5	7 263	—	205 213	110 982	3 510	319 705	55 523	4 263	7 986	408 233
1927/1928	100 552	22	6 077	1 500	200 448	128 394	4 037	332 879	30 371	—	10 270	481 671
1928/1929	**107 276**	**22**	**7 817**	—	**207 489**	**124 343**	**3 952**	**335 784**	**25 490**	—	**14 308**	**490 697**
Daugavpils												
1925/1926	90 952	960	2 996	16 489	452 818	276 849	7 080	736 747	115 034	—	28 687	991 865
1926/1927	137 975	60	11 380	15 143	473 860	279 886	11 824	765 570	6 692	21 000	31 829	989 649
1927/1928	122 979	60	8 534	17 053	518 247	284 952	8 475	811 674	3 980	4 743	53 621	1 022 644
1928/1929	**90 103**	**3 089**	**7 399**	**690**	**536 210**	**301 612**	**8 516**	**846 338**	**10 286**	**30 747**	**70 741**	**1 059 393**
Rēzeknes												
1925/1926	17 452	—	2 437	750	419 568	186 315	6 410	612 293	88 898	—	8 095	729 925
1996/1927	25 744	—	4 115	—	431 872	205 400	9 986	647 258	56 700	53 832	30 250	817 899
1927/1928	22 859	—	8 570	—	480 631	210 682	3 483	694 796	6 392	8 559	34 435	775 611
1928/1929	—	—	**10 586**	—	**476 901**	**225 014**	**3 488**	**705 403**	**193 572**	—	**39 291**	**948 852**
Ludzas												
1925/1926	64 355	—	4 222	—	246 345	128 571	4 462	379 378	12 278	—	13 710	473 943
1926/1927	90 904	30	4 419	—	249 679	150 502	7 712	407 893	48 089	—	15 857	567 192
1927/1928	57 043	31	4 595	—	293 340	154 361	5 004	452 705	69 106	—	13 533	582 013
1928/1929	**15 934**	—	**4 484**	—	**298 892**	**154 256**	**4 898**	**458 046**	**41 979**	**16 904**	**22 632**	**528 979**
Jaunlatgales												
1925/1926	67 124	—	7 838	—	341 765	172 209	6 885	520 859	25 163	—	8 425	629 409
1926/1927	183 421	—	7 843	—	354 442	187 265	8 139	549 846	48 275	86 323	11 516	887 224
1927/1928	70 067	—	8 236	—	392 340	212 041	8 460	612 841	69 500	29 458	22 538	812 640
1928/1929	**77 014**	—	**9 906**	—	**390 812**	**211 510**	**10 996**	**613 318**	**41 100**	**12 588**	**28 717**	**782 643**
Kopā — *Total*												
1925/1926	**688 345**	**12 742**	**246 929**	**36 418**	**5 778 043**	**3 338 841**	**63 782**	**9 180 666**	**1 165 854**	—	**170 754**	**11 501 708**
1926/1927	**1 083 594**	**7 507**	**299 592**	**25 981**	**5 968 094**	**3 663 393**	**92 938**	**9 724 425**	**947 574**	**751 228**	**201 107**	**13 041 008**
1927/1928	**932 945**	**8 499**	**309 608**	**40 509**	**6 546 996**	**4 231 617**	**79 235**	**10 857 848**	**730 076**	**351 184**	**256 087**	**13 486 756**
1928/1929	**394 267**	**30 247**	**329 967**	**23 270**	**6 747 545**	**4 279 294**	**76 636**	**11 103 475**	**705 700**	**336 856**	**328 705**	**13 252 487**

Nr. 6. Pagastu pašvaldību izdevumu budžeti pa apriņķiem (ls).
No. 6. Budgets de dépenses des institut. autonomes des com. rurales par districts (en ls)

Nr.Nr. pēc kārtas / *Nr.Nr. d'ordre*	Apriņķi / *Districts*	Algas / *Appointements*	Pagasta nams / *Localités des communes rur.*	Policija / *Police*	Izglītība / *Instruction*	Nespējnieki / *Indigents*	Veselības aizsardzība / *Sauvegarde sanitaire*	Parādi un procenti / *Dettes et intérêts*	Apriņķis / *Districts*	Pārējie / *Autres*	Kopā / *Total*
1	Rīgas										
	1925/1926	245 523	46 211	9 253	163 885	206 319	29 760	317 183	230 764	99 125	1 348 023
	1926/1927	260 731	60 120	12 073	189 904	219 872	34 372	119 905	238 632	294 258	1 429 867
	1927/1928	272 438	49 298	11 168	207 278	236 331	38 010	90 098	208 160	342 211	1 454 992
	1928/1929	**283 463**	**50 106**	**11 752**	**198 329**	**257 212**	**40 750**	**77 994**	**187 080**	**178 254**	**1 284 940**
2	Cēsu										
	1925/1926	150 822	18 191	4 379	78 491	120 945	30 546	10 446	144 991	39 940	598 751
	1926/1927	147 270	22 121	5 310	87 301	132 484	30 081	37 183	170 331	55 010	687 091
	1927/1928	153 739	26 746	8 204	125 476	146 743	41 107	10 207	160 867	77 566	750 655
	1928/1929	**153 821**	**25 826**	**6 394**	**98 854**	**148 405**	**45 575**	**13 760**	**160 947**	**76 616**	**730 198**
3	Valmieras										
	1925/1926	215 465	29 229	7 282	120 666	163 773	26 170	33 427	166 227	41 634	803 873
	1926/1927	249 561	32 755	8 636	136 056	186 480	28 356	25 908	207 647	87 358	962 757
	1927/1928	266 438	32 807	9 528	146 841	186 950	33 305	35 014	207 176	105 554	1 023 613
	1928/1929	**272 925**	**32 709**	**9 650**	**146 455**	**197 384**	**33 625**	**27 870**	**210 059**	**64 103**	**994 780**
4	Valkas										
	1925/1926	161 729	28 593	7 439	104 436	144 930	27 038	12 092	134 088	56 491	676 836
	1926/1927	182 733	33 053	7 358	130 699	153 222	29 253	9 600	137 421	61 467	744 806
	1927/1928	191 724	35 607	7 733	122 677	161 059	32 560	13 522	139 149	63 964	767 995
	1928/1929	**202 003**	**31 569**	**8 155**	**150 932**	**167 159**	**36 424**	**28 934**	**136 168**	**76 460**	**837 804**
5	Madonas										
	1925/1926	147 777	24 236	5 104	112 201	164 579	20 265	20 183	163 449	71 346	729 140
	1926/1927	166 987	25 964	5 975	107 711	165 968	21 390	31 687	177 271	97 764	800 717
	1927/1928	173 695	36 554	5 639	117 727	176 345	26 217	26 737	175 833	99 267	838 014
	1928/1929	**185 011**	**39 715**	**5 915**	**121 597**	**183 134**	**25 184**	**35 672**	**178 361**	**63 902**	**838 491**
6	Liepājas										
	1925/1926	117 636	14 770	4 007	50 567	86 468	27 223	17 108	106 636	52 981	477 396
	1926/1927	132 919	18 254	3 780	59 860	92 581	32 167	13 450	106 585	100 447	560 043
	1927/1928	146 408	21 875	4 738	87 485	114 743	42 738	6 873	105 370	68 961	599 191
	1928/1929	**151 788**	**22 970**	**5 200**	**81 025**	**127 860**	**43 338**	**7 846**	**118 100**	**75 390**	**633 517**
7	Aizputes										
	1925/1926	72 291	10 309	1 965	45 634	68 821	14 795	5 565	53 811	18 539	291 730
	1926/1927	78 799	11 075	1 678	46 141	72 802	15 434	4 403	55 487	23 325	309 144
	1927/1928	76 817	12 520	1 662	49 277	74 999	13 879	15 620	48 406	24 520	317 700
	1928/1929	**77 633**	**11 398**	**1 911**	**49 028**	**71 451**	**17 522**	**12 603**	**56 124**	**32 982**	**330 652**
8	Kuldīgas										
	1925/1926	117 075	11 740	2 187	84 497	82 035	21 619	6 430	117 745	27 812	471 140
	1926/1927	117 777	12 574	2 780	83 297	81 916	26 648	19 985	158 360	43 438	546 775
	1927/1928	115 665	18 638	2 904	90 083	95 454	27 280	25 418	89 682	103 246	568 370
	1928/1929	**118 862**	**16 213**	**2 941**	**81 439**	**107 462**	**31 886**	**26 616**	**89 355**	**47 572**	**522 346**
9	Ventspils										
	1925/1926	62 156	9 894	1 630	34 209	72 382	16 399	15 904	53 794	35 013	301 381
	1926/1927	66 234	13 417	1 681	41 491	76 208	20 710	14 106	71 090	44 376	349 313
	1927/1928	69 930	15 076	1 874	43 478	79 384	24 115	23 155	28 716	50 392	336 120
	1928/1929	**71 499**	**13 023**	**2 115**	**39 290**	**80 483**	**23 727**	**4 619**	**28 536**	**26 521**	**289 813**
10	Talsu										
	1925/1926	83 429	14 891	2 484	43 122	119 543	19 259	4 006	71 239	40 384	398 357
	1926/1927	94 881	14 611	2 329	47 247	112 648	6 957	6 228	59 370	56 214	400 485
	1927/1928	92 842	14 928	3 148	50 986	113 453	10 375	14 969	53 830	54 727	409 258
	1928/1929	**100 159**	**15 486**	**3 345**	**47 537**	**116 843**	**11 952**	**6 375**	**55 459**	**17 143**	**374 299**

Tab. Nr. 6. (turpinājums).

Nr.Nr. pēc kārtas / *Nr.Nr. d'ordre*	Apriņķi / *Districts*	Algas / *Appointements*	Pagasta nams / *Localités des communes rur.*	Policija / *Police*	Izglītība / *Instruction*	Nespējnieki / *Indigents*	Veselības aizsardzība / *Sauvegarde sanitaire*	Parādi un procenti / *Dettes et intérêts*	Apriņķis / *Districts*	Pārējie / *Autres*	Kopā / *Total*
11	Tukuma										
	1925/1926	90 940	19 405	2 721	135 155	85 949	18 313	4 436	39 028	26 462	422 409
	1926/1927	98 379	18 068	2 890	64 983	87 228	18 024	10 792	118 739	26 444	445 547
	1927/1928	99 891	19 905	2 824	77 288	90 036	19 133	22 062	95 221	30 927	457 287
	1928/1929	**107 701**	**17 454**	**2 742**	**77 921**	**89 663**	**25 322**	**8 819**	**85 159**	**48 090**	**462 871**
12	Jelgavas										
	1925/1926	201 181	42 601	11 814	136 210	209 712	45 482	43 300	162 790	82 480	935 570
	1926/1927	230 660	41 334	9 864	146 517	228 749	51 180	37 232	162 790	111 215	1 019 541
	1927/1928	238 994	38 843	10 708	171 605	245 680	54 839	59 627	162 790	122 114	1 105 200
	1928/1929	**254 004**	**34 590**	**7 855**	**147 102**	**269 786**	**62 192**	**37 323**	**161 190**	**115 110**	**1 089 152**
13	Bauskas										
	1925/1926	102 699	22 510	3 265	82 640	102 390	13 540	38 718	106 129	32 021	503 912
	1926/1927	115 124	32 593	3 714	87 050	119 358	12 570	19 578	128 202	49 984	568 173
	1927/1928	121 209	36 796	5 203	120 703	127 716	14 581	25 607	122 603	89 469	663 887
	1928/1929	**136 247**	**23 020**	**4 083**	**76 928**	**141 048**	**16 013**	**24 896**	**120 735**	**89 439**	**632 409**
14	Jēkabpils										
	1925/1926	93 235	21 177	5 331	60 209	93 962	13 170	33 932	37 367	35 338	393 721
	1926/1927	104 098	14 090	4 943	69 592	105 920	14 610	19 808	47 660	165 831	546 552
	1927/1928	108 481	19 876	5 156	77 493	104 864	20 033	28 371	37 452	118 169	519 895
	1928/1929	**112 488**	**16 477**	**3 503**	**67 109**	**103 543**	**20 050**	**20 226**	**22 934**	**54 321**	**420 651**
15	Ilūkstes										
	1925/1926	104 967	16 956	2 948	59 861	51 336	5 146	9 906	43 825	29 382	324 327
	1926/1927	115 065	15 810	2 867	76 558	65 158	4 241	12 012	74 468	42 054	408 233
	1927/1928	115 817	17 253	3 094	79 996	60 363	2 518	14 867	73 790	113 973	481 671
	1928/1929	**122 505**	**17 144**	**3 297**	**65 842**	**62 662**	**2 339**	**71 617**	**74 020**	**71 271**	**490 697**
16	Daugavpils										
	1925/1926	204 893	32 895	17 290	168 965	61 630	13 592	17 583	321 321	153 696	991 865
	1926/1927	218 394	36 054	13 667	139 202	47 062	8 615	24 737	319 659	182 259	989 649
	1927/1928	221 268	51 245	13 467	158 971	50 535	10 274	16 668	331 872	168 344	1 022 644
	1928/1929	**245 339**	**27 446**	**13 125**	**153 878**	**63 343**	**8 897**	**24 024**	**344 057**	**179 284**	**1 059 393**
17	Rēzeknes										
	1925/1926	151 658	35 662	13 194	114 014	26 517	12 122	14 592	291 094	71 072	729 925
	1926/1927	177 289	21 039	16 178	108 927	31 662	2 472	13 812	286 306	160 214	817 899
	1927/1928	189 861	23 388	15 712	126 370	35 308	2 267	9 750	302 962	69 993	775 611
	1928/1929	**205 756**	**31 140**	**16 471**	**150 083**	**42 744**	**2 243**	**31 642**	**298 326**	**170 447**	**948 852**
18	Ludzas										
	1925/1926	109 683	18 630	10 152	83 235	28 250	2 184	19 399	127 642	74 768	473 943
	1926/1927	118 888	18 923	10 034	114 574	32 716	2 596	48 341	131 361	89 759	567 192
	1927/1928	130 188	13 310	8 913	139 027	35 995	4 080	38 051	134 182	78 267	582 013
	1928/1929	**132 592**	**15 615**	**8 616**	**107 378**	**36 041**	**170**	**6 052**	**148 635**	**73 880**	**528 979**
19	Jaunlatgales										
	1925/1926	134 104	21 861	9 893	112 135	47 370	580	30 609	163 517	109 340	629 409
	1926/1927	148 960	32 393	8 750	186 451	37 415	2 769	1 827	200 138	268 521	887 224
	1927/1928	164 419	25 490	9 688	129 583	35 588	2 644	99 636	208 037	137 555	812 640
	1928/1929	**180 499**	**20 039**	**9 043**	**141 424**	**48 596**	**2 644**	**21 623**	**242 338**	**116 437**	**782 643**
	Kopā — *Total*										
	1925/1926	**2 567 263**	**439 761**	**122 338**	**1 790 132**	**1 936 911**	**357 203**	**654 819**	**2 535 457**	**1 097 824**	**11 501 708**
	1926/1927	**2 824 749**	**474 248**	**124 507**	**1 923 561**	**2 049 449**	**362 445**	**470 594**	**2 851 517**	**1 959 938**	**13 041 008**
	1927/1928	**2 949 824**	**510 155**	**131 363**	**2 122 344**	**2 171 546**	**419 955**	**576 252**	**2 686 098**	**1 919 219**	**13 486 756**
	1928/1929	**3 114 295**	**461 940**	**126 113**	**2 002 151**	**2 314 819**	**449 853**	**488 511**	**2 717 583**	**1 577 222**	**13 252 487**

Nr. 7. Pagastu pašvaldību ienākumu budžeti (ls). — *No. 7. Budgets de recettes des instit. auton. des communes rur. (en Ls).*

	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	
	Ls			
§ 1. Agrāko budžetu atlikumi	**1 083 594**	**932 945**	**394 267**	***§ 1. Reste des budgets précédents.***
§ 2. Ieņēmumi no kapitāliem.				***§ 2. Recettes des fonds.***
p. 1. a. no rezerves kapitāla	2 722	4 749	24 166	*p. 1. a. fonds de réserve*
p. 1. b. no citiem kapitāliem	4 785	3 750	6 081	*b. autres capitaux*
Kopā par § 2.	**7 507**	**8 499**	**30 247**	*Total § 2.*
§ 3. Ieņēmumi no īpašumiem.				***§ 3. Recettes des immeubles.***
p. 1. a. no zemes nomas	85 675	102 841	101 552	*p. 1. a. fermage*
p. 1. b. no veikala telpām	50 218	59 206	51 522	*b. loyer des magasins*
p. 1. c. no citām ēkām un telpām	50 581	37 829	53 702	*c. autres bâtiments et localités*
p. 1. d. no uzņēmumiem	34 376	25 239	28 275	*d. entreprises*
Kopā par p. 1.	**220 850**	**225 115**	**235 051**	*Total p. 1.*
p. 2. a. no zemes gabaliem	76 664	83 310	93 383	*p. 2. a. versement foncier*
p. 2. b. no zemes bagātību izmantošanas	2 078	1 183	1 533	*b. exploitation des richesses foncières*
Kopā par p. 2.	**78 742**	**84 493**	**94 916**	*Total p. 2.*
Kopā par § 3.	**299 592**	**309 608**	**329 967**	*Total § 3.*
§ 4. Pagasta uzņēmumu peļņa.				***§ 4. Bénéfice des entreprises des com. rurales.***
p. 1. a. no dzirnavām	2 976	500	4 870	*p. 1. a. moulins*
p. 1. b. no kaļķu cepļiem	—	—	—	*b. fours à chaux*
p. 1. c. no pārējiem uzņēmumiem	23 005	40 009	18 400	*c. autres entreprises*
Kopā par § 4.	**25 981**	**40 509**	**23 270**	*Total § 4.*
§ 5. Nodokļi.				***§ 5. Impôts.***
p. 1. nekustamā īpašuma nodoklis	5 968 094	6 546 996	6 747 545	*p. 1. sur immeubles*
p. 2. personīgais nodoklis	3 663 393	4 231 617	4 279 294	*p. 2. personnels*
p. 3. piemaksas pie procentuālā peļņas nodokļa.				*p. 3. suppléments aux impôts proportionnels du bénéfice*
a. no sīktirdzniecības uzņēmumiem	3 437	1 522	1 144	*a. des entrepr. commerc. de détail*
b. no sīkrūpniecības uzņēmumiem	1 960	944	1 000	*b. de petites entrepr. industr.*
c. no kreditiestādēm	800	—	—	*c. de sociétés de crédit*
Kopā par p. 3.	**6 197**	**2 466**	**2 144**	*Total p. 3.*
p. 4. zvejas nodoklis	269	397	372	*p. 4. impôt de pèche*
p. 5. piemaksas pie valsts progresīvā ienākuma nodokļa	734	532	—	*p. 5. suppléments aux impôts progressifs sur les revenus*
p. 6. izpriecas nodoklis	17 497	19 771	21 886	*p. 6. taxe sur les divertissements*
p. 7. rakstu nodoklis	52 679	42 956	36 821	*p. 7. droits de timbre*
p. 8. tirgus nodoklis	8 055	11 078	14 512	*p. 8. droits de marché*
p. 9. pārējie nodokļi	7 507	2 035	901	*p. 9. autres impôts*
Kopā par § 5.	**9 724 425**	**10 857 848**	**11 103 475**	*Total § 5.*

	1926/1927.	1927./1928.	1928./1929.	
	Ls			
§ 6. Dažādi ieņēmumi.				*§ 6. Diverses recettes.*
p. 1. soda naudas.				*p. 1. Amendes*
a. par nod. nesamaksāšanu laikā .	125 069	191 743	254 027	*a. de paiement retardé de l'impôt*
b. par rīkojumu neizpildīšanu . .	13 886	12 891	17 276	*b. de nonexécution d'un ordre*
c. par citiem pārkāpumiem . . .	560	30	250	*c. pour autres infractions*
Kopā par p. 1.	**139 515**	**204 664**	**271 553**	*Total p. 1.*
p. 2. atlīdzība par apr. nod. ievākšanu	233	216	292	*p. 2. indemnisation pour le recueillement de l'impôt de district*
p. 3. dzimtsarakstu nodaļas ieņēmumi	34 695	40 931	39 477	*p. 3. recettes de l'Etat Civil*
p. 4. citi ieņēmumi	13 832	6 602	7 823	*p. 4. autres recettes*
Kopa par § 6.	**188 275**	**252 413**	**319 145**	*Total § 6.*
p. 1. no valsts.				*p. 1. de l'Etat*
a. aizņēmums	344 501	292 875	167 792	*a. emprunts*
b. pabalsts	425 367	267 003	241 265	*b. secours*
Kopā par p. 1.	**769 868**	**559 878**	**409 057**	*Total p. 1.*
p. 2. no apriņķa pašvaldības.				*p. 2. des instit. autonomes de districts*
a. aizņēmums	10 000	2 000	476	*a. emprunts*
b. pabalsts	46 038	57 925	58 918	*b. secours*
Kopā par p. 2.	**56 038**	**59 925**	**59 394**	*Total p. 2.*
p. 3. atmaksājumi un citi neparedzēti ieņēmumi.				*p. 3. remboursements et autres recettes imprévues*
a. atmaksājumi	48 749	41 744	65 344	*a. remboursements*
b. citi neparedzēti ienākumi . . .	58 352	50 521	39 246	*b. autres recettes imprévues*
Kopā par p. 3.	**107 101**	**92 265**	**104 590**	*Total p. 3.*
p. 4. aizņēmumi no priv. naudas iestādēm un personām	4 700	6 750	10 100	*p. 4. emprunts des inst. de crédit privées et de particuliers*
p. 5. no pag. kapitālu izlietošanas .				*p. 5. exploitation des capitaux des com. rur.*
a. no rezerves kapitāla	3 508	3 572	120 889	*a. du fonds de réserve*
b. no citiem speciāliem kapit. un fondiem	6 359	7 686	1 670	*b. des autres capitaux spéciaux et fonds*
Kopā par p. 5.	**9 867**	11 258	122 559	*Total p. 5.*
Kopā par § 7.	**947 574**	**730 076**	**705 700**	*Total § 7.*
No pārdotiem pagasta īpašumiem.				***Des immeubles vendus des com. rur.***
no nekustamiem īpašumiem . .	12020	3 674	6 662	*des immeubles*
no kustamiem īpašumiem . . .	812	—	2 898	*des biens mobiliers*
Kopā	**12 832**	**3 674**	**9 560**	*Total*
Deficits	**751 228**	**351 184**	**336 856**	*Déficit*
Pavisam kopā	**13 041 008**	**13 486 756**	**13 252 487**	*Total général*

§ 1. Pagasta pašvaldības administratīvie izdevumi.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	*§ 1. Dépenses administratives des institut. autonomes des communes rurales:*
	Ls			
p. 1. Pagasta valdes algošana.				*p. 1. Appointements à l'administr des com. rur.*
a. alga pag. valdes priekšsēdētāj.	206 068	213 955	219 020	*a. appointements au président de l'admin. des com. rur.*
b. alga pag. valdes locekļiem . .	361 107	378 290	390 496	*b. appointements aux membres de l'admin. des com. rur.*
c. ceļu izdevumi	47 068	49 142	50 521	*c. dépenses de voyage*
Kopā par p. 1.	**614 243**	**641 387**	**660 037**	*Total p. 1.*
p. 2. Pagasta padomes algošana.				*p. 2. Appointements au conseil des com. rur.*
a. atlīdzība par sēžu dienām . .	105 623	110 808	118 259	*a. indemnisation pour d. jours de séance*
b. ceļu izdevumi	11 427	11 932	11 345	*b. dépenses de voyage*
Kopā par p. 2.	**117 050**	**122 740**	**129 604**	*Total p. 2.*
p. 3. Techniskā personāla algas.				*p. 3. Appointements au personnel technique*
a. alga darbvedim	687 196	657 185	674 900	*a. appointements au secrétaire*
b. alga darbveža palīgam . . .	331 600	325 469	319 220	*b. appointements au secrétaire-adjoint*
c. alga kanclejas ierēdņiem . . .	283 665	327 187	377 768	*c. appointements aux employés de chancelleries*
d. alga pārējiem techn. darbiniek.	5 174	3 558	1 324	*d. appointements à l'autre person. technique*
e. apdrošināšana slimo kasē . .	58 972	67 565	72 183	*e. assurance à la caisse-maladie*
f. komandējumi	21 193	21 089	22 632	*f. attachements*
Kopā par p. 3.	**1 387 800**	**1 402 053**	**1 468 027**	*Total p. 3.*
p. 4. Apkalpotāju uzturēšana.				*p. 4. Entretien des gens de service*
a. alga ziņnesim	218 014	233 759	250 198	*a. appointements aux distributeurs*
b. alga pastniekam	18 260	18 365	19 462	*b. appointements aux facteurs*
c. alga apkalpotājam	7 136	5 254	7 964	*c. appointements aux gens de service*
d. apdrošināšana slimo kasē . .	11 687	13 534	15 278	*d. assurance à la caisse-maladie*
Kopā par p. 4.	**255 097**	**270 915**	**292 902**	*Total p. 4.*
p. 5. Pārējie valdes un padomes izdev.				*p. 5. Autres dépenses administr. et du conseil des com. rurales*
a. grāmatas un kanclej. piederumi	187 884	206 762	213 525	*a. livres et fournitures de bureau*
b. inventāra iegādāšana	63 284	67 432	63 038	*b. achat d'inventaire*
c. inventāra uzturēšana	10 683	10 886	11 060	*c. entretien de l'inventaire*
d. oficiālo izdevumu abonēšana .	3 120	3 814	3 989	*d. abonnement de publications offic.*
e. telefona abon. un sarunu maksa	30 635	28 660	32 953	*e. abonnement du téléphone et paiement pour conversations*
f. pārējie izdevumi	361	15 882	2 277	*f. autres dépenses*
Kopā par p. 5.	**295 967**	**333 436**	**326 842**	*Total p. 5.*

	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	
	Ls			
p. 6. Pagasta tiesas uzturēšana.				*p. 6. Entretien des tribunaux des com. rurales*
a. alga priekšsēdētājam	17 320	20 390	21 269	*a. appointements au président*
b. alga tiesnešiem	31 131	31 807	33 908	*b. appointements aux juges*
c. alga tiesas darbvežiem . . .	3 964	3 632	3 971	*c. appointements aux secrétaires du tribunal*
d. grāmatas un kancl. piederumi	11 213	11 099	11 130	*d. livres et fournitures de bureau*
e. ceļu izdevumi	911	1 990	2 078	*e. dépenses de voyage*
Kopā par p. 6.	**64 539**	**68 918**	**72 356**	*Total p. 6.*
p. 7. Komisiju uzturēšana.				*p. 7. Entretien des commissions*
a. atlīdzība par sēžu dien. rev. loc.	18 145	20 621	22 024	*a. indemnisation aux membres de révision pour des jours de séance*
b. atlīdz. par sēžu dien. pār. kom. l.	23 241	35 046	85 186	*b. indemnisation aux autres membres de commission pour d. jours de séance*
Kopā par p. 7.	**41 386**	**55 667**	**107 210**	*Total p. 7.*
p. 8. Dzimtsarakstu nodaļa.				*p. 8. Section de l'Etat Civil*
a. alga nodaļas darbiniekiem . .	39 694	43 243	45 671	*a. appointements aux employés de la section*
b. grāmatas un kanclej. piederumi	8 973	11 465	11 646	*b. livres et fournitures de bureau*
Kopā par p. 8.	**48 667**	**54 708**	**57 317**	*Total p. 8.*
p. 9. Policijas uzturēšana.				*p. 9. Entretien de la police*
a. telpu īre	41 934	43 637	44 776	*a. loyer des localités*
b. apkurināšana	42 220	41 179	40 428	*b. chauffage*
c. apgaismošana	12 403	13 951	13 731	*c. éclairage*
d. aizsargu nodaļas izdevumi . .	18 808	20 772	18 202	*d. dépenses pour la section d. sauvegarde*
e. pārējie izdev. polic. uzturēšanai	9 142	11 824	8 976	*e. autres dépenses pour l'entretien de la police*
Kopā par p. 9.	**124 507**	**131 363**	**126 113**	*Total p. 9.*
p. 10. Pagasta valdes nams.				*p. 10. Maison d'administration de la comm. rurale*
a. ēku remonti	228 382	249 757	197 906	*a. réparation du bâtiment*
b. apkurināšana.	152 684	157 107	155 669	*b. chauffage*
c. apgaismošana	44 489	48 868	52 300	*c. éclairage*
d. apdrošināšana	24 449	28 503	31 182	*d. assurance*
e. ateju tīrīšana, skursteņu slauc.	19 128	19 903	21 050	*e. nettoyage et paiement aux ramoneurs*
f. telpu īre	4 368	3 967	2 924	*f. loyer des localités*
g. pārējie izdevumi	748	2 050	909	*g. autres dépenses*
Kopā par p. 10.	**474 248**	**510 155**	**461 940**	*Total p. 10.*
Kopā par § 1.	**3 423 504**	**3 591 342**	**3 702 348**	*Total § 1.*

	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	
	Ls			
§ 2. Nespējnieku uzturēšana.				*§ 2. Entretien des indigents.*
p. 1. Pabalsti ārpus patversmes.				*p. 1. Assistance en déhors des asiles*
a. naudā	611 751	651 342	742 775	*a. argent comptant*
b. pārtikā	201 219	182 728	177 740	*b. alimentation*
c. apģērbs	8 369	8 198	8 446	*c. vêtements*
d. ārstēšana	246 256	274 995	304 112	*d. traitements*
e. apbedīšana	23 258	26 033	25 613	*e. enterrement*
f. malka	3 260	3 989	5 172	*f. bois*
g. cita veida pabalsti	2 078	5 723	1 474	*g. autres assistances*
Kopā par p. 1.	**1 096 191**	**1 153 008**	**1 265 332**	*Total p. 1.*
p. 2. Uzturēšana patversmē.				*p. 2. Entretien des asiles*
a. uzturs	581 058	618 672	669 084	*a. alimentation*
b. apģērbs	29 478	31 128	34 321	*b. vêtements*
c. ārstēšana	30 267	33 746	28 735	*c. traitements*
d. apbedīšana	18 905	19 286	19 221	*d. enterrement*
e. apkalpotāji	39 718	48 295	52 331	*e. gens de service*
f. apdrošināšana slimo kasē . .	364	899	768	*f. assurance à la caisse-maladie*
g. pabalsts naudā	17 423	24 684	15 879	*g. assistance en argent*
h. pārējie izdevumi	12 870	17 775	18 236	*h. autres dépenses*
Kopā par p. 2.	**730 083**	**794 485**	**838 575**	*Total p. 2.*
p. 3. Nespējnieku nams.				*p. 3. Infirmerie*
a. ēku remonts	116 552	111 728	99 205	*a. réparation du bâtiment*
b. apkurināšana	80 454	82 126	79 942	*b. chauffage*
c. apgaismošana	7 229	8 096	8 647	*c. éclairage*
d. apdrošināšana	8 447	10 345	10 874	*d. assurance*
e. ateju tīrīšana, skursteņu slauc.	8 491	9 310	10 094	*e. nettoyage et paiement aux ramoneurs*
f. telpu īre	1 683	1 483	1 940	*f. loyer des localités*
g. pārējie izdevumi	319	965	210	*g. autres dépenses*
Kopā par p. 3.	**223 175**	**224 053**	**210 912**	*Total p. 3.*
Kopā par § 2.	**2 049 449**	**2 171 546**	**2 314 819**	*Total § 2.*

	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	
	Ls			
§ 3. Izglītības veicināšana.				*§ 3. Encouragement de l'instruction.*
p. 1. Darbinieku algošana.				*p. 1. Appointements aux employés*
a. algas skolotājiem	49 782	51 163	68 582	*a. appointements aux instituteurs*
b. algas apkalpotājiem	193 191	220 112	230 430	*b. appointements aux personnes de service*
c. apdrošināšana slimo kasē . .	2 540	3 218	4 546	*c. assurance à la caisse-maladie*
d. pārējie izdevumi	608	654	651	*d. autres dépenses*
Kopā par p. 1.	**246 121**	**275 147**	**304 209**	*Total p. 1.*
p. 2. Pārējie skolu izdevumi.				*p. 2. Autres dépenses scolaires*
a. mācības līdzekļu iegādāšanai .	66 781	68 449	71 484	*a. acquisition des moyens d'instruction*
b. rakstāmlietu iegādāšanai . . .	22 114	25 781	25 136	*b. acquisition des fournitures de bureau*
c. skolas inventāra iegādāšanai .	113 056	123 139	117 929	*c. acquisition de l'inventaire scolaire*
d. bibliotēkas iegādāšanai . . .	7 711	8 169	9 862	*d. acquisition pour la bibliothèque*
e. pabalsti trūcīgiem skolēniem .	20 104	24 672	37 058	*e. subvention aux écoliers nécessiteux*
f. skolēnu kopēdināšanai . . .	7 558	10 371	9 419	*f. alimentation communes des écoliers*
g. citi izdevumi	2 436	3 747	4 683	*g. autres dépenses*
Kopā par p. 2.	**239 760**	**264 328**	**275 571**	*Total p. 2.*
p. 3. Lasītavas ierīkošana.				*p. 3. Etablissements des cabinets de lecture*
a. grāmatu iegādāšana	7 212	6 921	7 196	*a. acquisition des livres*
b. inventārs	1 262	1 032	994	*b. acquisition de l'inventaire*
c. laikrakstu u. žurnālu abonēšana	1 335	1 707	1 604	*c. abonnement des gazettes et des journ.*
d. darbinieku algošana	1 510	1 631	1 930	*d. appointements aux employés*
e. pārējie izdevumi	533	591	720	*e. autres dépenses*
Kopā par p. 3.	**11 852**	**11 882**	**12 444**	*Total p. 3.*
p. 4. Kursu un priekšlasījumu sarīkoš.	1 140	1 090	670	*p. 4. Arrangements d. cours et d. conférences*
p. 5. Līdzdal. ārpus pag. skolu uzturēš.	91 691	92 521	86 531	*p. 5. Partic. à l'entr. d. écol. en déhors de la com. rur.*
p. 6. Pagastu skolas namu uzturēšana.				*p. 6. Entretien des maisons d'école des com. rur.*
a. ēku remonts	561 308	653 849	482 965	*a. réparation du bâtiment*
b. apkurināšana	451 992	457 698	462 528	*b. chauffage*
c. apgaismošana	119 190	131 026	143 286	*c. éclairage*
d. apdrošināšana	39 780	53 725	51 824	*d. assurance*
e. ateju tīrīšana, skursteņu slauc.	38 665	41 081	43 863	*e. nettoyage et paiement aux ramoneurs*
f. telpu īre	88 767	111 348	108 505	*f. loyer des localités*
g. pārējie izdevumi	12 263	9 963	6 227	*g. autres dépenses*
Kopā par p. 6.	**1 311 965**	**1 458 690**	**1 299 198**	*Total p. 6.*
p. 7. Līdzd. pag. robež. esošo skolu uzt.	21 032	18 686	23 528	*p. 7. Participation à l'entretien des écoles dans les limité des com. rur.*
Kopā par § 3.	**1 923 561**	**2 122 344**	**2 002 151**	*Total § 3.*

	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	
	Ls			
§ 4. Veselības aizsardzība.				***§ 4. Sauvegarde sanitaire.***
p. 1. Darbinieku uzturēšana.				*p. 1. Entretien des employés*
a. alga ārstam	189 979	218 777	240 458	*a. appointements au médecin*
b. alga vecmātei	82 358	91 703	99 661	*b. appointements à la sage-femme*
c. alga pārēj. medicīnisk. person.	1 466	3 046	2 625	*c. appointements à l'autre personnel médic.*
d. apdrošināšana slimo kasē . .	2 413	3 097	3 341	*d. assurance à la caisse-maladie*
e. ceļu izdevumi	48	229	470	*e. dépenses de voyage*
f. telpu remonts (ārsta mājas) .	18 441	26 190	24 575	*f. réparation du bâtiment (maisons de docteurs)*
g. apkurināšana	21 239	22 162	21 875	*g. chauffage*
h. apgaismošana	2 556	2 710	2 088	*h. éclairage*
i. apdrošināšana	927	1 611	1 408	*i. assurance*
j. ateju tīrīšana, skursteņu slauc.	1 115	1 226	1 810	*j. nettoyage et paiement aux ramoneurs*
k. telpu īre	6 931	8 917	8 980	*k. loyer des localités*
l. citi izdevumi	2 637	5 823	2 779	*l. autres dépenses*
Kopā par p. 1.	**330 110**	**385 491**	**410 070**	*Total p. 1.*
p. 2. Pārējie izdevumi.				*p. 2. Autres dépenses*
a. ārstniecības un dezinf. līdz. ieg.	7 207	8 098	7 724	*a. acquisition de moyens médiciaux et de désinfection*
b. baku un citu aizsardz. līdz. pot.	11 684	12 706	11 760	*b. vaccins et autres moyens de vaccinations préventives*
c. dziedniecības iestāžu uzturēšana	626	2 416	4 881	*c. entretien des établissements de santé*
d. līdzdalība dziedn. iestāžu uztur.	9 081	3 592	7 192	*d. participation à l'entretien des établis. de santé*
Kopā par p. 2.	**28 599**	**26 812**	**31 557**	*Total p. 2.*
p. 3. Veterinārā palīdzība.	3 736	7 652	8 226	*p. 3. Secours vétérinaire*
Kopā par § 4.	**362 445**	**419 955**	**449 853**	*Total § 4.*

	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	
	Ls			
§ 5. Pagasta s-bai pieder. nekust. īpaš. uzt.				*§ 5. Entretien d. immeubl. appart. à la com. rur*
a. apdrošināšana	6 720	8 806	8 603	*a. assurance*
b. remonts	83 771	86 443	60 708	*b. réparations*
c. nodokļi	2 404	3 458	3 330	*c. impôts*
d. pārējie izdevumi	6 763	8 098	6 838	*d. autres dépenses*
Kopā par § 5.	**99 658**	**106 805**	**79 479**	*Total § 5.*
§ 6. Apsardzības veicināšana.				*§ 6. Encouragement de la défense.*
p. 1. Kareivju iesaukšanas izdevumi .	3 494	3 428	3 044	*p. 1. Dépenses pour l'appel militaire*
p. 2. Mobilizācijas izdevumi	911	1 113	910	*p. 2. Dépenses de mobilisation*
p. 3. Rezervistu lietā izdevumi . . .	712	712	460	*p. 3. Dépenses pour des affaires de reservistes*
p. 4. Kaŗaspēka daļu novietošana . .	365	215	405	*p. 4. Dépenses pour placement d. corps d. troupes*
Kopā par § 6.	**5 482**	**5 468**	**4 819**	*Total § 6.*
§ 7. Pasta un telefona satiksmes uzturēšana.				*§ 7, Entretien de la communicat. post. et teleph.*
p. 1. Pasta un telefona iest. pabalstīš.	42 706	39 638	41 148	*p. 1. Subvention aux institutions post. et téléph.*
p. 2. Pasta piegādāšana.	15 134	22 942	20 659	*p. 2. Remise de la poste*
Kopā par § 7.	**57 840**	**62 580**	**61 807**	*Total § 7.*
§ 8. Pagasta pašvald. uzņēmumu veikšana.	**26 128**	**32 493**	**12 224**	*§ 8. Encouragem. d. entrepr. auton. d. com. rur.*
§ 9. Arestēto uzturēšana	**5 931**	**4 870**	**4 725**	*§ 9. Entretien des arrêtés*
§ 10. Dažādi izdevumi.				*§ 10. Diverses dépenses*
p. 1. Klaušu atalgoš. pag. iekšēj. vajadz.	110 205	97 305	95 698	*p. 1. Dédommagement pour des travaux de corvée aux besoines des com. rur.*
p. 2. Rezerves kapitāla papildināšana .	75 266	75 998	36 879	*p. 2. Supplements au capital de réserve*
p. 3. Neparedzēti izdevumi	296 452	343 285	329 894	*p. 3. Dépenses imprévues*
Kopā par § 10.	**481 923**	**516 588**	**462 471**	*Total § 10.*
§ 11. Pagājušā gada iztrūkuma segšanai . .	**624 506**	**578 010**	**468 047**	*§ 11. Couverture du déficit de l'année passée*
§ 12. Iemaksas apriņķa pašvaldībai . . .	**2 851 517**	**2 686 098**	**2 717 583**	*§ 12. Versements dans la caisse de district*
§ 13. Parādu un %% nomaksa.				*§ 13. Paiement des dettes et des intérêts*
p. 1. Parādu nomaksa . . . . . ,	104 310	95 801	152 619	*p. 1. Paiement des dettes*
p. 2. Parāda daļas nomaksa no aizņēm.	107 971	174 032	182 629	*p. 2. Acompte sur les emprunts*
p. 3. Procentu nomaksas par aizņēm.	75 598	57 063	37 701	*p. 3. Paiement des intérêts pour les emprunts*
Kopā	**287 879**	**326 896**	**372 949**	*Total*
Atmaksājamie izdevumi	21 508	63 169	9 612	*Dépenses de paiement*
Ceļu, tiltu un celtuvju uzturēšana	22 571	13 718	13 509	*Entretien d. ponts et d. pontons de passage*
Ārkārtējie neparedzēti izdevumi .	84 343	73 428	24 672	*Dépenses extraordinaires imprévues*
Daž. spec. kap. u. fondu nod. u. pap.	54 293	99 041	67 769	*Fondation et supplément de divers capitaux et fonds speciaux*
Nekustamu īpaš. iegūš. un jaunbūvēm.				*Acquisit. d'immeubles et nouvelles construct.*
Nekustamu īpašumu iegūšanai . .	78 883	20 980	91 488	*Acquisition d'immeubles*
Jaunbūvēm	579 587	591 425	392 162	*Nouvelles constructions*
Kopā	**658 470**	**612 405**	**483 650**	*Total*
Pavisam kopā	**13 041 008**	**13 486 756**	**13 252 487**	*Somme générale*

Paskaidrojums pie pagastu pašvaldību budžetiem.

Kaut gan pagastu budžetu šēma no iekšlietu ministrijas pašvaldības departamenta ir izstrādāta ļoti sīki, tomēr pagastu pašvaldībām atrodās tādi ieņēmumu vai izdevumu posteņi, kas no minētās šēmas lielākā vai mazākā mērā atšķiras. Visi šie izdevumi ir sadalīti pa attiecīgiem radnieciskiem posteņiem. Tālāk uzrādīti visi gadījumi, kur dažādie ieņēmumu vai izdevumu posteņi pievienoti.

1926./27. budžeta gads.

Rīgas apr.

Izdevumi.

§ 1. p. 5. d — telefona ievilkšana — 2 ×
§ 1. p. 6. a, b, d — uzrādīta kopsummā, kuŗa sadalīta proporcionāli.
§ 1. p. 9. e. — policijas uzturēšanai izmaksāts naudā.
§ 1. p. 9. e. — policijas telpu remonts.
§ 1. p. 10. c. — elektriskās apgaismošan. ievilkšanai.
§ 3. p. 1. a — skolotājiem par nepie!ķirto dien. zemi un dzīvokļa nauda.
§ 3. p. 6. g. — vingrošanas laukuma ierīkošaai — 2×; ūdens piegādāšana skolai.
§ 4. p. 2. d. — L. S. Krusta veselības punkta uzturēšanai; līdzdalība ārsta m. uzturēšanai ārpagastā.
§ 10. p. 3. — sūdzības vešanai.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. b. — noma no viesnīcas (Inčukalna pag.).
§ 3. p. 1. d. — noma par maiznīcu; noma no dzirnavām un tirgu uzrādīta vienā summā.
§ 3. p. 1. d. — ķieģeļu cepļa iznomāšana.
§ 5. p. 9. — vasarnieku nodoklis (Priedainē, Salas pag.).
§ 6. p. 4. — par telefona lietošanu.
§ 7. p. 5. b — uzkrātā summa remontam.

Cēsu apr.

Ieņēmumi.

§ 2. p. 1. b. — dividende no N. pat. b-bas.
§ 3. p. 1. a. — par pag. telpām un zemi kopā.
§ 3. p. 1. c. — noma no bij. muižas smēdes; no telpām (kādām?); noma no pag. telpām (kādām?).
§ 3. p. 1. d. — noma no tirgus būvmateriāla; noma no ķieģeļu cepļa; noma no augļu dārza.
§ 5. p. 7. — vienā summā uzdots rakstu nod. ar izpriecu nod.
§ 7. p. 3. b. — no pag. zemturiem labprātīgi ziedojumi telefona ierīkošanai; zalogs par pirkto mežu.
§ 3. p. 2. b. — par pārdotiem akmeņiem.

Izdevumi.

§ 1. p. 4. a. — atalgojums kapu pārzniņim.
§ 1. p. 9. e. — telpu remontiem — 2×; kanclejas izdevumi; telefonam.
§ 2. p. 2. h — zemes apstrādāšana — 3×; salmi gultai; inventāra iegādāšanai; eglītei; govs un siena iegādāšanai.
§ 3. p. 3. a. — pabalsts bezmaksas bibliotēkai.
§ 3. p. 6. g. — uzdots vienā summā par apkalp. algošanu; māc. līdz. iegād.; grīdu mazg.; oficiālo izdevumu abon.; grīdu eļļošana; ateju tīr. un skursteņu slauc. un citi izdevumi; ūdens piegādāšana; ūdens trieča uzturēšana.
§ 3. p. 7. — II. pak. p-skolas uzturēšanai — atsevišķs budžets.
§ 4. p. 1. l. — ledus ievešana pagrabā.
§ 4. p. 1. a. — to starpā — naturālijās.
§ 8. — ķieģeļu cepļa apdrošin.; remonts un augļu kociņu atpirkšana; noma par bij. muižas pili.
§ 12. — soda nauda par nodokļu nesamaksāšanu laikā apriņķim.
§ 13. p. 4. — (Mārsnēnu pag.) līdzdalība doktorātu būvē Raunas pag.

Valmieras apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — noma no augļu dārza — 5×; no labības kaltes — 2×.
§ 4. p. 1. c — peļņa no labības kaltes — 2×.

Izdevumi.

§ 1. p. 9. e. — pabalsts polic. zirga uzturēšanai.
§ 1. p. 5. e — telefona ievilkšana — 4×.

Valkas apr.

Ieņēmumi.

§ 5. p. 9. — ceļu nodokļis.
§ 4. p. 1. c. — pasta un telef. palīgnod. ieņēmumi.
§ 6. p. 4. — nodoklis zemes rajona agronoma algošanai; no pasta kastītēm — 2×.
§ 7. p. 3. a. — no N. pag. par skolas lietošanu; par telef. sarunām; par pasta piegādāšanu; piemaksas no N. N. pagastiem par draudzes skolas un doktorāta uzturēšanu.

Izdevumi.

§ 1. p. 5. c — to starpā — pasta kastīšu uzturēšana
§ 1. p. 5. f. — naudas pārsūtīšana.
§ 1. p. 9. e. — kanclejas vajadz. polic.; telpu remonts.
§ 1. p. 1. b. — zemes ierīcības darbu veikšanai.
§ 1. p. 10. g. — aptīrīšana.
§ 2. p. 1. d. — N. ārstēšana Sark. Krusta slimnīcā.
§ 3. p. 1. d. — skolas padomes locekļiem.
§ 3. p. 6. a — skolas pirts būvei.
§ 3. p. 6. g — sk. telpu mazgāšana un aptīrīšana.
§ 4. p. 1. a. — skolas apskate; produktos un naudā.
§ 4. p. 2. d — Opes Sarkanā Krusta veselības punkta pabalstīšana; Smiltenes slimn. uzturēšanā līdzdalība.
§ 8. — noma Valsts zemju inspektoram; ķieģeļu cepļa remonts.
§ 9. — to starpā — telpu īre.
§ 13. p. 7. — būvkapitāla uzkrāšana.
Jaunbūvēm — skolas plāna izgatavošana; skolas būves priek!darbu izvešana.

Madonas apr.

Ieņēmumi.

§ 5. p. 9. — no klātnākušiem maksātājiem.

Izdevumi.

§ 1. p. 2. b. — par ārpus sēdēm nodarbinātām dienām.

§ 1. p. 4. a — to starpā — pārcēlējam; apgaismoš.
§ 1. p. 10. a. — malkas šķūņa un ratnīcas būvei.
§ 1. p. 9. e. — telpu remonti — 3×.
§ 2. p. 2. h — inventāra iegādāšana.
§ 2. p. 2. h. — nespējn. zemes apstrādāšana.
§ 3. p. 2. e. — grāmatām: mācības līdzekļi: uzturs; internāts trūc. skol.; nespējīgo vecāku bērnu skolā sūtīšana.
§ 3. p. 2. c — skolas aptiekas iegādāšanai.
§ 10. p. 3. — gratifikācijas kanclejas izglābšanai ugunsgrēkā.

Liepājas apr.

Ieņēmumi:

§ 3. p. 1. d. — no lopu kautuves; no graudu žāvētavas.
§ 7. p. 3. a. — par zemes uzmērīšanu no tās iegūvējiem; no ārpagastu skolēniem.
§ 6 p. 4. — no korespond. skapīšu abonētājiem.

Izdevumi.

§ 1. p. 4. a. — atalgojuma daļa pārtikā; alga aptīrītājam; alga magazinas uzraugam.
§ 1. p. 4. c. — alga slūžas uzraugam.
§ 2. p. 1. g. — apkopšana.
§ 2. p. 2. h. — pirts noma; neredzīgā uzturēšana Neredzīgo institūtā; ziepes, diegi, ķemmes u. c.; salmi gultām; zemes apstrādāšana.
§ 2. p. 3. g. — akas izbūve.
§ 3. p. 6. g. — slotas; aptīrīšana.
§ 5. d — akas un dārza ierīkošana.
§ 8. — zemes noma; tirgus uzturēšana, lopu kautuves izbūve un tirgus uzraugam.
Nek. īpaš. iegūš. — skolas ēkas atpirkšanai.

Aizpūtes apr.

Izdevumi.

§ 1. p. 3. a. — ģim. piemaksas bij. darbvedim.
§ 2. p. 2. h. — inventāra iegādāšana patversmē.

Kuldīgas apr.

Ieņēmumi.

§ 2. p. 1. b — %% par noguldītām bankā brīvām summām; %% no būvkapitāliem — 2×.
§ 3. p. 1. c. — no Cieceres pag. kopējā pag. nama uzturēšanai.
§ 6. p. 4. — pasta skapīšu noma — 2×.
§ 7. p. 3. a. — atlīdzība par nodegušo skolas namu.
No nekust. īpaš. — par pārdoto magazinas klēti.

Izdevumi.

§ 1. p. 3. e. — dzimtsar. nod. darbin. apdrošināšana slimo kasē — 2×.
§ 1. p. 9. a — to starpā — remonts.
§ 1. p. 9. e — telpu remonts.
§ 1. p. 10. a — to starpā — akas izbūve.
§ 1. p. 10. b — to starpā — malka ziņnesim.
§ 2. p. 2. h — produktu piegādāšana un inventāram; ziepes; dāvanas nespējniekiem uz svētkiem.
§ 3. p. 1. a — skolotājiem dzīvokļu nauda, malka un par skol. dien. zemi — 2×.
§ 3. p. 1. b — kopēdinātavas saimniecei.
§ 3. p. 2. c — kopēdinātavas inventāra iegād.
§ 3. p. 6. g — slotas un lupatas skolas aptīrīšanai; skolas zemes rente.
§ 3. p. 3. a — to starpā grāmatu iesiešana.
§ 4. p. 1. a — atalgojums skolas ārstam — 2×.
§ 4. p. 2. a — zāļu iegādāšana skolai — 2×.
§ 5. d — N. muižas ēku skursteņu slauc.
§ 7. p. 1. — telef. palīgcentr. ierīkošana pag. namā.
§ 8. — ūdens dzirnavu apdrošin.; nomas maksa par N. muižas dārzu un zemi; noma par V. fonda zemi.
§ 10. p. 3. — tiesas izdev. segšanai par prāvu — pag. nama ēku un zemes piederības lietā.
§ 13. p. 7. — skolas būves kapitalam.

Ventspils apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — no plosta: no celtuves
§ 3. p. 8. — no gada tirgus.

Izdevumi.

§ 1. p. 3. d — mērniecības biroja uzturēšana.
§ 1. p. 1. a — ieskaitot atlīdzību par zemes ierīcības darbiem — 3×.
§ 2. p. 2. h — to starpā invent. iegādāšana un uzturēšana: dezinfekcijai.
§ 3. p. 1. a — skolotājiem par dzīvokļu īri.
§ 3. p. 3. a — lasītavas ierīkošana tautas namā.
§ 3. p. 3. e — iemaksas slimo kasē.
Nkust. īpaš. iegūš. — nomaksa par piešķirto skolas zemi: izpirkšanas maksa par piešķirtiem īpašumiem — 2×.

Talsu apr.

Ieņēmumi.

§ 2. p. 1. b — no akcijām dividende; no nama būves fonda; no magazinas kapit.
§ 3. p. 9. — nodoklis no iznomātām fonda plavām — 2×.
§ 7. p. 3. a — līdzdalības skolas uzturēšanā — 2×; no ārpag. skolēniem.

Izdevumi.

§ 1. p. 3. b — decimalo svaru iegādāšana.
§ 1. p. 9. e — zirga iegādāšanai.
§ 1. p. 10. b — to starpā apkurin. ziņnesim.
§ 1. p. 10. c — to starpa apgaismoš. ziņnesim.
§ 1. p. 10 g — slotas telpu tīrīšanai.
§ 2.p. 1. g — nespējnieku zemes apstrādāšana; dzīvokļu īres.
§ 2. p. 2. h — sērkociņi; raugs; ziepes.
§ 3. p. 1. a — skolotājiem dzīvokļu nauda — 3×; atalgojums rokdarbu pasniedzējam.
§ 4. p. 1. b — to starpā naturālijās.
§ 8. — rente par zemi
§ 13. p. 4. — malkas sagatavošana kareivju un invalidu ģimenēm.
§ 13. p. 7. — pag nama pārbūves fondam.
Nekust. īpaš. iegūš. — korobēšanas izdev.; izpiršanas maksa par piešķirto zemi; bij. skolotājam par dārzu.

Tukuma apr.

Izdevumi.

§ 1. p. 8. b — līdzdalība dzimtsar. nod. uzturēšanā citos pagastos — 3×.
§ 2. p. 3. g — noma par zemi nespējn. namam.
§ 3. p. 1. a — dzīvokļu nauda skolotājiem — 2×.
§ 4. p. 1. l — ārstam inventāra iegādāšanai.
§ 3. p. 6. a — piešķirto ēku izbūve skolas vajadzībām.
§ 8. — noma par pag. valdes nomāto zemi — 2×; vēja motora — ūdens pumpja izpirkšana.

Jelgavas apr.

Ieņēmumi:

§ 2. p. 1. b — %% no skolas būvkapitāla.
§ 3. p. 1. d — noma no augļu dārza — 3×.

Izdevumi.

§ 1. p. 5. e — telefona ievilkšana.
§ 2 p. 2. h — ziepes un c. izdev.
§ 3. p. 2. g — telefona ievilkšana skolā.
§ 3. p. 3. e — Tautas nama bibliotēkas uzturēšan.
§ 3. p. 6. g — žoga apvilkšana ap paraugdārzu.
§ 4. p. 1. e — telefona abon. ārstam.
§ 7. p. 1. — radiofona uzturēšana — 2×; radiof. uzstādīšana.
§ 13. p. 7. — aizņēmums no skolas būvkapitāla.
§ 13. p. 7. — spec. kapitāls skolas jaunbūvei.

Bauskas apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — noma no nedēļas tirgus
§ 3 p. 2. b — par pārdoto granti — 2×.
§ 7. p. 3. a — aizdevuma atmaksa un iztrūkuma atm., kas cēlies pag. kasē no agrākās pag. valdes.
§ 7. p. 1. b — paredzēts pieprasīt no Valsts aizdevumu jeb pabalstu skolas remont.
§ 7. p. 3. a — atmaks. daļa par nodeg. labības šķūni un II. pak. pamatskolas apkurināšanu.
No nekust. īpaš. — par pārdoto magazinas klēti un zemi.

Izdevumi.

§ 1. p. 9. e — telpu remonts — 2 ×.
§ 3. p. 1. a — par dien. zemi, telpu īre un apgaismošana.
§ 3. p. 1 d — īre un apgaismošana ķesteram.
§ 3. p. 2. c — to starpā trauki kopgaldam; inventārs kopgaldam.
§ 3. p. 2. e — grāmatas trūcīgiem skolēniem.
§ 3. p. 6. a — to starpā malkas šķūņa būvei.
§ 3. p. 6. g — paraugdārza ierīkošana pie pam.-skolas.
§ 3. p. 7. — žīdu pam.-skolai.
§ 4. p. 1. c — baku potētājai alga.
§ 5. b — būvmateriāli sab. ēku uzturēšanai un remontiem.
§ 5. d — šķūņu noplēšanai; skursteņu slauc. un ateju tīrīšana.
§ 7. p. 1. — atlīdzība pasta pal. nod. darbin.; radiofona uzstādīšanai; pasta skapīšu ierīkošana.
§ 8. — augļu dārza apkopšana; noma par fonda zemi.
§ 10. p. 3. — Katoļu draudzes bazn. jumta uzlikšana un apkurin. prāvestam.
§ 13. p. 7. — skolas nama būves fondam — 3×.
Nekust. īpaš. iegūš. — nek. īpašuma iegādāšana pag. valdes un skolas izbūvei.
Jaunbūvēm — jaunās 6. kl. sk. būvei.

Jēkabpils apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — no celtuves.
§ 4. p. 1. c — no vīnu tirgotāvas; (Vainavas pag.) no Varenbrokas muižas kultūrēlā centra saimniecības.

Izdevumi.

§ 1. p. 8. b — to starpā inventāra iegādāšanai.
§ 1. p. 9. e — polic. kārtībn. zirga uzturēšanai — 4×.
§ 1. p. 10. a — malkas šķūņa celšanai pie pagasta nama; to starpā iebrauc. šķūņa celšanai.
§ 2. p. 3. a — pirtiņas būve.
§ 3. p. 1. d — noma par zemi skolotājam un apkalpotājam.
§ 3. p. 2. c — to starpā skolas kopgalda inventāram un aptiekas papildin.; to starpā inventāra uzturēšana.
§ 3. p. 2. e — to starpā skolnieku apbatvošanai; kopgalds trūcīgiem skol. un māc. līdzekļu iegādāšana trūc. skolēniem.
§ 3. p. 3. a — N. lauksaimn. b-bas bibliotēkai, pabalsts bērnu literatūras iegādāšan.
§ 3. p. 6. a — skolas apžogošana un labības šķūņa būvei.
§ 5. b — dārza sētai, pag. nama sētai.
§ 4. p. 1. a — izbraukumiem skolēnu apskatei — 3×.
remonts.
§ 7. p. 1. — to starpā alga pasta un telef. centr. pārzinim.
§ 8. — muižas kulturēlā centra apsaimniek.
§ 9. — arestēto telpu īrei — 2×.
Jaunbūvēm — būvmateriālu sagatavošana skolu būvei — 2×; pag. nama būve; nespējnieku nama būve.

Ilukstes apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — noma no celtuvēm — 6×; noma no augļu dārza.
§ 7. p. 3. a — par šķūtīm klm. nauda un par baku potēšanu.

Izdevumi.

§ 1. p. 5. f — pasta izdevumi.
§ 1. p. 7. b — mērniekiem telpu īre, apkurin. un apgaism. — 2×.
§ 1. p. 9. e — ratu iegādāšana policijai.
§ 2. p. 2. h — ziemassvētku eglītei.
§ 3. p. 2. c — skolas aptiekai.
§ 3. p. 3. a — pabalsts N. b-bas bibliotēkai.
§ 5. d — augļu dārza ierīkošanai; grāvju tīrīšana pie pag. nama.
§ 8. — fonda zemes noma.
§ 13. p. 4. — piedalīšanās pie Subates tautas nama celšanas.
§ 13. p. 7. — klavieres pirkš. fondam skolas vajadzībām.

Daugavpils apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — noma no pārceltuves — 5×.
§ 4. p. 1. c — no lopu kautuves.
§ 5. p. 7. — no zirgu pasēm.

Izdevumos.

§ 1. p. 1. b — novadu vecākiem — 4×.
§ 1. p. 4. c — sargam — 2×.
§ 1. p. 9. e — polic. kancl. vajadzībām.
§ 1. p. 10. g — zibeņu novedējam.
§ 2. p. 1. g — uzturēš. apr. patvermē.
§ 3. p. 1. a — dzīvokļu nauda — 3×.
§ 3. p. 2. g — saimniecīski izdevumi.
§ 4. p. 2. d — līdzdalība pie ambulances uzturēšanas.
§ 5. b — veikalu telpu remontu nobeigšanaei.
§ 7. p. 1. — radiofona iegādāšana un uzturēšana.
§ 8. — tirgus laukuma tīrīšanai; apgaism. u. ateju vietu tīrīšanai.
§ 8. — aptiekas uzturēšana; lopu kautuves uzturēšana.
§ 13. p. 5. — tiltu un celtuvju būvei un remontiem — 8×.
Jaunbūvēm — ambulatorijas punkta jaunbūvei.

Lu dzas apr.

Izdevumi.

§ 1. p. 3. a — alga bij. darbvedim; to starpā ģimenes piemaksas.
§ 1. p. 3. d — mērniekiem telpu īre, apgaism. un apkurin. — 2×.
§ 1. p. 4. a — ziņnesim — sargam.
§ 1. p. 7. b — zemes ierīcības komis. dzīv. apkurin. un apgaism.
§ 1. p. 9. e — par polic. telefonu.
§ 1. p. 10. f — pag. darbvedim uz dzīv. īres rēķina.
§ 3. p. 1. a — skolot. dzīv. īre — 5×; skolot. dzīv. apkurin un apgaism.; par dien. zemi.
§ 2. p. 3. a — paredzēts nespējnieku nama ierīkošan.
§ 3. p. 2. g — sīki saimn. izdevumi.
§ 3. p. 3. e — lasītavas apgaismošanai.
§ 3. p. 1. a — skolot. dzīv. īre — 2×
§ 3. p. 6. g — sīki saimn. izdevumi; rotaļlaukuma ierīkošana, akas rakšana un apžogošana.
§ 4. p. 1. a — ārstam par izbraukumiem.
§ 13. p. 4. — atmaksājami aizņēmumi.
Jaunbūvēm — skolas jaunbūve — 2×; pag. nama jaunbūve.

Rēzeknes apr.

Izdevumi.

§ 1. p. 4. c — alga pag. sargam — 4×.
§ 1. p. 5. e — telefona ievilkšana.
§ 1. p. 9. e — polic. zirga un pajūga uzturēšanai — 8×.
§ 2. p. 1. a — pabalsts ugunsgrēkā cietušiem.
§ 3. p. 1. a — skolot. dzīvokļu nauda — 5×.
§ 3. p. 1. d — skolas darbvedībai.
§ 3. p. 2. g — neparedzēti izdevumi.
§ 3. p. 6. f — dažādi saimn. izdevumi — 2×.
§ 4. p. 3. — veterinārā feldšera p-kta apkurināšana; alga veterinārārstam.
§ 5. b — nopirktas ēkas remonts.
§ 5. d — purva nosusināšana.
Jaunbūvēm — pag. valdes nama celšanai — 2×.

Jaunlatgales apr.

Ieņēmumi.

§ 7. p. 3. a — parādu atmaksa no iepriekšējiem gadiem.

Izdevumi.

§ 1. p. 3. d — mērniekiem un taksatoriem īres nauda, apgaism., apkurināšana — 6×.
§ 1. p. 5. f — naudas pārvedumiem — 2×; pasta korespondences apdrošin.
§ 1. p. 9. e — dzīvokļa nauda; staļļa un šķūņa īre polic. zirgam.
§ 1. p. 10. a — kapitālremonts.
§ 3. p. 1. a — skolot. dzīv. nauda — 3×; par dien. zemi.
§ 3. p. 6. a — piebūvei.
§ 3. p. 6. d — apgaismošana itkā tikai skolotājiem (Baltinovas pag.).
§ 4. p. 2. d — līdzdalība N. veselības pkta uzturēš.
§ 4. p. 3. — materiālu iegādāšana, telpu īre un feldšera izbraukumiem.
§ 7. p. 1. — alga pasta pal. nod. pārzinim; telefona līnijas ierīkošana.
§ 5. b — sētas izlabošana ap pag. sakņu dārzu.
Nekust. īpaš. iegūš. — ēka ar zemi pamatskolai.
Jaunbūvēm — pag. nama jaunbūvei; skolas nama jaunbūvei; nespējn. nama pabeigš.

1927./28. budžeta gads.

Rīgas apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — noma no augļu dārza — 3×; noma no pārceltuves.
§ 5. p. 9. — vasarnieku nodoklis (Priedainē, Šalas pag.); nod. no auto satiksmes.
§ 6. p. 4. — no pastkastīšu abonentiem.

Izdevumi.

§ 1. p. 3. b — alga darbveža vietas izpildītājam.
§ 1. p. 5. e — telefona ievilkšana.
§ 1. p. 5. f — padomes pārvēlēšana — 2×.
§ 1. p. 9. e — telpu remonts; naudā — 7×.
§ 1. p. 10. g — ūdensvadam.
§ 2. p. 2. h — inventāra iegādāšana.
§ 3. p. 2. g — skolas telefonam; eglītei un sīkiem saimniecīb. izdev.
§ 3. p. 3. e — grāmatu iesiešana.
§ 3. p. 6. a — skolas pārbūve par II. pak. pamatskolu.
§ 3. p. 6. g — ūdensvadam.
§ 4. p. 1. l — veselības punkta apkalpošana — 4×; par nomāto pļavu ārstam un ārsta mājas vajadzībām.
§ 8. — pļavu meliorācijai; Gaujas pārceltuves pārņemšanai (Krimuldas pag.).
§ 13. p. 2. — parāda daļas nomaksa par Abzas upītesregulēšanas darbiem (Plāteres pag.).
§ 13. p. 6. — labierīcībai Priedainē (Šalas pag.).
Nekust. īpaš. iegūš. — tiesas izdevumi par N. mājām.

Cēsu apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — noma no ķieģeļnīcas; no dzirnavām; no augļu dārza.
§ 4. p. 1. c — ienākums no pag. aptiekas.
§ 5. p. 9. — no vīntirgotavas; tirdzn. un rūpniec. telpu nodoklis.

Izdevumi.

§ 1. p. 3. d — kapu sargam.
§ 1. p. 6. e — līdzdalība pie N. pag. tiesas uzturēšanas — 2×.
§ 1. p. 8. b — līdzdalība pie N. pag. un N. pils. dzimtsar. nod. uzturēšanas.
§ 1. p. 9. e — telpu remonts.
§ 1. p. 9. e — naudā — 3×; ateju tīr. un skurst. slauc.; kanclejas piederumiem.
§ 2. p. 2. h — zemes apstrādāšanai un sivēnu pirkšanai.
§ 2. p. 3. g — inventāram.
§ 3. p. 6. g — skolas dārza ierīkošanai; skolas apžogošanai.
§ 3. p. 6. a — skolas pārbūvei — 2×.
§ 3. p. 6. g — uzdots Ls 200 bez paskaidrojumiem (Vecpiebalgas pag.).

§ 4. p. 1. l — kanclejas izdevumi; ledus pagraba piepild. ar ledu.
§ 8. — noma par N. muižas pili; par rentējamo fonda zemi; alga provizoram.

Valmieras apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — noma no dzirnavām — 2×; no augļu dārza — 3×; no labības kaltes — 2×; no dzirnavām un zāģu gatera; no kokzāģētavas.
§ 3. p. 2. b — par pārdotiem akmeņiem.
§ 4. p. 1. c — no kaltuves un triumfa; no labības kaltuves — 3×.

Izdevumi.

§ 1. p. 5. f — pag. padomes vēlēšanas.
§ 1. p. 9. e — naudā — 2×; poliс. zirga uzturēšana — 3×.
§ 3. p. 2. g — radiofona iegādāšana; paraugdārza ierīkošana.
§ 3. p. 3. e — pabalsts bibliotēkas b-bai un lasāmam galdam.
§ 3. d — atēju tīrīšana un skurst. slaucīšana.
§ 8. — kaltuves remonts; pļavas meliorācija; obroknoma par pag. zemi; purvu meliorācija.

Valkas apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — no ķieģeļu cepļa; no augļu dārza.
§ 4. p. 1. c — no pasta-telef. palīgnod. ieņēmumiem; no labības kaltes.
§ 6. p. 4. — no pasta skapīšu abon. — 2×;
§ 7. p. 3. a — atmaksājumi no citām pag. valdēm; atmaks. aizdevums un par ārpag. skolēniem — 2×.

Ieņēmumi.

§ 1. p. 5. f — vēlēšanas izdevumi.
§ 1. p. 9. e — ateju tīrīšana; telpu remonts; telefona abon. — 2×.
§ 1. p. 10. g — telpu aptīrīšanai — 2×.
§ 2. p. 1. g — pabalsts N. pēc pag. pad. lēmuma.
§ 2. p. 2. h — svētku dāvanām; trauku iegādāšanai
§ 2. p. 3. g — telpu aptīrīšanai.
§ 3. p. 1. b — to starpā kopgaldu saimniecei — 2×.
§ 3. p. 2. f — trūc. skolēnu kopēdināšanai.
§ 3. p. 2. g — ērģeles izlabošana; telefons.
§ 3. p. 4. — kooperāt. mērķu pabalstīšanai, kursu un ekskursiju sarīkošana un citāda ārpusskolas izgl. veicināšana.
§ 3. p. 5. — ārpagastu skolām par pašu pag. skolēniem.
§ 3. p. 6. a — pils izbūve skolai — 2×; to starpā pamatskolas pārbūvei.
§ 3. p. 1. d — skolas padomei.
§ 3. p. 6. g — ūdens piegādāšana dzeršanai; telpu mazgāšanai.
§ 4. p. 1. c — baku potētājām.
§ 4. p. 1. l — doktorāta uzturēšana; līdzdalības doktorāta uzturēšanai; telefons.
§ 4. p. 2. d — N. veselības punkta pabalstīš.; līdzdal. N. slimn. uztur.; par aptiekas telpām un malka, kā pabalsts.
§ 5. d — nomas nauda par pag. namu un nespējn. namu; saimn. ēku uztur.
§ 7. p. 1. — to starpā radiofona uzturēšanai.
§ 8. — pasta kastīšu uztur.; ķieģeļu cepļa uztur.
Jaunbūvēm — dzīv. ēkas būvei N. mājās.

Madonas apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — noma no dzirn. un kaļķu cepļa — 2×; no dzirn. — 2×; no augļu dārza.
§ 3. p. 2. b — no grants bedrēm.
§ 6. p. 4. — no pasta kastīšu abon.

Izdevumi.

§ 1. p. 5. f — pag. padomes vēlēšanas.
§ 1. p. 9. e — naudā — 2×.
§ 3. p. 2. g — skolas aptiekai.
§ 5. a — (Cēsvaines un Lubānas p. p.) uzdotas viena summā visu pag. s-bu ēku apdrošināšanai. (Lubānas p.) uzdota viena summa visu pag. s-bas ēku ateju tīr. un skursteņu slauc.
§ 8. grāvju rakšana pag. pļavās.

Liepājas apr.

Ieņēmumi.

§ 2. p. 1. a — no Tautas bankas akcijām — dividendes — 2×; no pag. kapitāla; %% no valsts aizdev. un pabalsta.
§ 3. p. 1. d — noma no augļu dārza — 5×.
§ 3. p. 2. a — no grants bedrēm — 3×; no sporta laukuma; no kapu zemes.
§ 3. p. 2. b — no grants bedrēm — 3×.
§ 4. p. 1. c — no lopkautuves.
§ 5. p. 4. — no zivju dīķa.

Izdevumi.

§ 1. p. 4. a — ziņnesis izpilda arī pastnieka vietu — 5×; to starpā — apkurināšanai.
§ 1. p. 4. c — magazinas uzraugam.
§ 1. p. 5. e — telef. pārvietošanai; tel. ierīkošanai pag. namā — 2×.
§ 1. p. 9. e — telpu remonts — 2×.
§ 1. p. 10. g — akas ierīkošana un ēku apžogošana; ūdens pumpja ierīkošana.
§ 2. p. 1. d — to starpā maksa slimnīcām.
§ 2. p. 2. h — pirts noma; veļai un gultas drēbēm; veļas mazgāšanai.
§ 2. p. 3. g — akas ierīkošanai.
§ 3. p. 1. a — dzīvokļu nauda skolotājiem — 3×.
§ 3. p. 1. b — alga kopēdinātavas samniecei.
§ 3. p. 2. c — inventāra remontiem — 3×.
§ 3. p. 6. a — skolas namu pārbūvei — 3×.
§ 3. p. 6. g — akas remontam; aku izbūvei — 2×; slotām un lupatām — 3×.
§ 4. p. 1. a — skolas apskatei — 2×.
§ 4. p. 1. f — projektējamā ārsta dzīv. ierīkošanai.
§ 4. p. 1. l — abon. maksa par ārsta m. un skolas telefoniem.
§ 4. p. 2. c — apkurināšanai.
§ 4. p. 2. d — Liepājas pils. slimnīcai.
§ 5. b — būvkoku iegādāšanai.
§ 5. d — apdzīvotās vietas, skolas zemes, kapu un grants bedru uzmērīšanai, 6 kapu uzturēš. un zemes melior. N. saimniecībā.
§ 7. p. 1. — telef. centr. ierīkošanai vienreizējā nomaksa valstij; telef. palīgnod. par apkalpošanu; par tel. stabiem; no pasta skapīšu abon.
§ 8. — noma par zemi — 2×; alga slūžu uzraugam; tirgus uzturēšanai un lopkautuves izbūvei.
§ 9. — aresta telpu izbūvei.
§ 13. p. 2. — to starpā %% nomaksa.
§ 13. p. 6. — pabalsts N. ugunsdzēsēju b-bai.
§ 13. p. 7. — nespējn. nama jaunbūves kapit. nodibināšanai.

Nekust. īpaš. iegūš. — izpirkšanas nauda par N. dzirnavām.
Jaunbūvēm — skolas jaunbūvei kopā ar remontu.

Aizputes apr.

Ieņēmumi.

§ 1. — to starpā, neiekasēti pag. nodokļi par 1926./27. b. g.
§ 3. p. 1. d — noma no augļa dārza — 3×.
§ 5. p. 8. — no gada tirgus.
§ 6. p. 4. — no pasta kastīšu abon. — 3×.
§ 7. p. 3. a — par telef. lietošanu.
No nekust. īpaš. — par pārdoto magazinas klēti.

Izdevumi.

§ 1. p. 5. f — pag. padomes vēlēšanas — 2×.
§ 1. p. 8. b — līdzdalība pie dzimtsar. nod. uztur.
§ 1. p. 9. e — telefona uzstādīšana.
§ 1. p. 10. b — apkurin. ziņnesim.
§ 2. p. 2. h — inventāram.
§ 3. p. 1. d — apkurināšanai.
§ 3. p. 6. g — skolas aptiekai; skolas dārza ierīkošanai.
§ 4. p. 1. l — telpu aptīrīšanai.
Nekust. īpaš. iegūš. — pag. zemes uzmērīšanai un koroborēšanai — 3×.

Kuldīgas apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — noma no dzirnavām — 2×.
§ 3. p. 2. b — no grants bedrēm.
§ 5. p. 7. — no zirgu pasēm — 2×.
§ 5. p. 8. — no gada tirgus — 2×.
§ 7. p. 3. a — par ārpagastu bērnu skološanu — 7×; no N. slimnīcas naudas atmaksa; ceļu nodokļa atmaksa un priv. personu aizņēmumu atmaksa; vēstuļu skapīšu abon. — 2×.

Izdevumi.

§ 1. p. 1. d — mērniekiem — 2×.
§ 1. p. 4. a — to starpā, dzīv. apkurin.; to starpā — pabalsts.
§ 1. p. 4. c — kancl. telpu tīrītājai.
§ 1. p. 5. e — to starpā — tel. ierīkošanai.
§ 1. p. 5. f — pag. padomes vēlēšanas — 5×.
§ 1. p. 9. e — telpu remonts.
§ 1. p. 10. g — akas ierīkošanai.
§ 2. p. 2. h — inventāram un trauku iegādāšanai.
§ 3. p. 1. b — to starpā — kopēdinātavas saimniecei — 2×.
§ 3. p. 2. a — materiālu iegādāšanai rokdarbiem.
§ 3. p. 2. d — to starpā inventāra uzturēšanai.
§ 3. p. 2. d — bibliotēkas uzturēšanai.
§ 3. p. 2. e — rakstāmlietas un māc. līdz. trūcīgiem skoln. — 3×.
§ 3. p. 2. f — kopēdinātavas ierīkošanai.
§ 3. p. 2. g — zāļu iegādāšanai — 2×.
§ 3. p. 6. a — kopā ar pārbūvi.
§ 3. p. 6. g — akas ierīkošanai.
§ 4. p. 1. a — ārstam par skolēnu apskati — 4×.
§ 4. p. 1. b — to starpā — vecmātei atlīdzība par trūcīgo pacientu apmeklēšanu.
§ 4. p. 1. l — telpu aptīrīšana.
§ 5. d — skursteņu slauc. un ateju tīrīšana — 2×.
§ 7. p. 1. — telefona līnijas būve — 2×; radiofona abonēšana.
§ 7. p. 2. — par pasta kastītēm.
§ 9. — noma par aresta telpām.
§ 10. p. 3. — to starpā — nomas maksa par skolas un nespējn. nama zemi 2×; to starpā — piešķ. zemju izpirkšanas maksa; to starpā — tiesas izdevumi prāvas vešanai par pag. ēku un zemes piederību; to starpā noma par zemi.
§ 13. p. 1. — parāda nomaksa apr. valdei par N. skolas parbūvi; apr. nodokļu parāda segšanai.
§ 13. p. 6. — skolas izbūves kapitālam; Tautas bankas akciju paaugstināšanai.
Nekust. īpaš. iegūš. — dzirnavu izpirkšan.; izpirkš. līguma sagatavošanai uz pag. s-bai piešķirtiem objektiem; zemes koroborēšana.
Jaunbūvēm — skolas nama jaunbūvei — 3×.

Ventspils apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d. — noma no dzirnavām.
§ 3. p. 2. b — no grantsbedrēm.
§ 5. p. 9. — velosipēdu nodoklis — 10×.

Izdevumi.

§ 1. p. 6. e — līdzdalība N. pag. tiesas uzturēšanā.
§ 5. d — bij. pag. nama uzturēšanai un nomas nauda par piešķ. objektiem.
§ 13. p. 2. — parādu daļas nomaksa ar %%.
§ 8. — aptiekas izbūvei.
Jaunbūvēm — jaunbūve un pārbūve.

Talsu apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 2. b — no grants bedrēm.
§ 7. p. 3. a — par telef. sarunām.
§ 7. p. 3. a — no ārpagasta skolēniem — 2×; par ārstēšanu; ieņemts par iznomājamām Valsts mežu pļavām 1926. g. pļaujai.

Izdevumi.

§ 1. p. 9. e — telpu remonts.
§ 1. p. 10. g — telpu tīrīšanai.
§ 2. p. 1. g — vienreizēji pabalsti ārkārtējos gadījumos; dzīvokļu nauda; zemes apstrādāšanai; par mazgad. N. uzturēšanu Valsts patversmē.
§ 2. p. 2. h — sīkiem izdevumiem, kā: ziepēm, traukiem u. t. t.
§ 3. p. 1. d — skolas padomei.
§ 3. p. 2. g — ziemassvētku eglītei.
§ 3. p. 3. e — grāmatu iesiešanai.
§ 3. p. 5. — ārpagastu skolām par paša pagasta skolēniem — 10×.
§ 3. p. 6. g — ūdens piegādāšana; skolas dārza ierīkošanai.
§ 4. p. 3. — epidemijas gadījumiem.

Tukuma apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — noma no augļu dārza.
§ 3. p. 2. b — no grantsbedrēm.
§ 1. — ieņemts vairāk, kā budžetā paredzēti personīgie nodokļi.
§ 7. p. 3. a — par ārpagastu skolēniem — 5×; no N. pag. vecmātei algas daļa; atmaksa par ārstēšanu no N.

Izdevumi.

§ 1. p. 4. c — apkalpotājai par kanclejas tīrīšanu.
§ 1. p. 9. e — telpu remonts — 2×.
§ 2. p. 2. h — inventāra piegād. un uzturēšanai; zemes apstrādāšanai un siena pļaujai; ziepēm; traukiem; neparedz. izdev.
§ 3. p. 2. g — skolēnu apskatei.
§ 3. p. 3. e — grāmatu iesiešanai.
§ 3. p. 5. — atlīdzība ārpagastu skolām, kuras apmeklē paša pag. skolēni — 14×.

§ 3. p. 6. g — grīdu eļļošanai.
§ 4. p. 1. c — alga feldšerim.
§ 4. p. 1. l — ārstam inventāra iegādāšanai; vecmātei 3 pūrv. pļavas.
§ 4. p. 2. d — N. slimnīcas uzturēšanai — 2×.
§ 5. d — pumpja remontam un tā apkalpošanai.

Jelgavas apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — noma no augļu dārza — 3×.
§ 4. p. 1. c — no ķieģeļu cepļa; no elektrības.
§ 5. p. 8. — no gada tirgus.
§ 6. p. 1. c — sods par skolas nokavēšanu.
§ 6. p. 4. — no pasta skapīšu ieņēmumiem — 3×
§ 7. p. 3. a — par ārpagastu bērnu skološanu — 3× un par tāļsarunām; caur pārpratumu iekasēti nodokļi, kuŗi atmaksājami citām pašvaldībām; no ārpagasta skol. un baku potēšanu; no priv. pers. atmaksa par ārstēšanu; no N. pag. par kopēji būvēto skolu.
§ 7. p. 3. b — labprātīgi ziedojumi bibliotēkai.

Izdevumi.

§ 1. p. 9. e — telpu remonts.
§ 1. p. p. c — naudā — 2×; telefona abon. — 2×.
§ 1. p. 10. g — grīdu eļļošanai.
§ 2. p. 1. g — 2 nespējn. uzturēšanai N. patversmē; N. uztur patv. un slimnīcā; uzturēš. iestādēs ārpus patversmes.
§ 2. p. 2. h — nespējn. veļas mazgāšanai, ziepēm — 2× un saimnieces apdr. slimo kasē; ziemas svētku eglītei — 3×; piemaksas pie nevarīgo apkopšanas stiprākiem nespējniekiem; patversmes invent. izlaboš. un iegādāšanai.
§ 3. p. 1. a — rokdarbu pasniedzējai.
§ 3. p. 1. d — skolas padomes locekļiem par sēžu dienām.
§ 3. p. 2. g — ziemas svētku eglītes un cītiem neneparedz. izd.; telef. abon.; skolēnu apbalvošanai; krīts, kancl. pieder. un aptīrīšanas pieder. — 3×.
§ 3. p. 3. e — grāmatu iesiešanai; tautas nama bibliotēkas uzturēšanai.
§ 3. p. 5. — par paša pag. skolēniem, kuŗi apmeklē citu pašvaldību skolas—21×.
§ 3. p. 6. g — grīdu eļļošanai — 2×; skolas augļu dārza ierīkošanai — 3×; apžogošanai — 2×.
§ 3. p. 7. — N. II. pak. pam-skolas uzturēšanai; II. pak. p-sk. par V. un VI. klasi.
§ 4. p. 1. l — veselības punkta apkalpotājai.
§ 4. p. 1. l — sanitārai kontrolei.
§ 4. p. 2. d — N. slimnīcas uzturēšanai — 4×; pabalsts Sark. Krustam par zobu ārstes algošanu
§ 5. h — telpu izbūve.
§ 5. d — kapu apkopšanai; parka un augļu dārza uzkopšanai pie pag. nama; par dārza uzkopšanu un grāvju rakšanu; ateju tīrīš. un skurst. slauc.; dārza un pļavas ierīkoš.
§ 7. p. 1. — to starpā radiofona uztur. — 3×.
§ 8. — aptiekas ierīkošanai; par meliorācijas darbiem.
§ 13. p. 4. — atmaks. aizlienējums no apr. valdes lopu sērgas apkarošanai — 2×; caur pārpratumu iekasēto summu atmaksa citām pašv. iestādēm.
§ 13. p. 6. — pabalsti 2 b-bām un citi izdev.; pabalsts noslepkavotā N. ģimenei.

Bauskas apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d. — noma no augļu dārza — 6×.
§ 3. p. 2. b — no grantsbedrēm.
§ 2. p. 1. b — %% no noguldījumiem.
§ 5. p. 8. — noma no nedēļas tirgus — 2×.
§ 6. p. 4. — par pārdoto granti; zirgu pasēm u. c. (uzdots vienā summā).
§ 7. p. 3. b — atlīdzība par nodegušo II. pak. pam.-skolu.
§ 7. p. 3. a — atmaksājums par ārstēšanu.

Izdevumi.

§ 1. p. 3. d — mērniekam dzīvoklis.
§ 1. p. 4. a — to starpā — dzīv. apgaismošanai.
§ 1. p. 5. f — vēlēšanu mater. druk. darbiem.
§ 1. p. 6. a — atlīdz. tiesnešiem par ārpus sēdēm nokavēto laiku (to starpā).
§ 1. p. 7. a — to starpā — arī pārējām komisijām.
§ 1. p. 9. e — telpu remontiem — 2×.
§ 1. p. 10. g — pumpja ierīkošanai.
§ 1. p. 10. a — pag. nama pārbūvei.
§ 3. p. 1. a — dzīvokļu nauda un par dien. zemi.
§ 3. p. 2. g — dažādi saimn. izdevumi un par telefonu.
§ 3. p. 3. e — grāmatu iesiešanai.
§ 3. p. 6. a — bij. magaz. klēts izbūve par internātu; skolas ēku pārbūvei.
§ 3. p. 6. g — skolas apžogošana; grīdu eļļošana; pumpja atjaunošanai un mēslu kastes ierīkošanai; grīdu mazgāšanas piederumiem; parauga dārza ierīkošanas.
§ 3. p. 7. — pabalsts žīdu pamatskolai.
§ 3. b — pie remont. pieskaitīti arī citi izdev. — skurst. slauc., at. tīr. un apdrošināšana: magazinas klēts izbūvei par pasta kantori; N. muižas dārzniecības kūts, pagraba un akas remontiem.
§ 3. d — apkurin. un apgaism. vecmātei un pakurin. un apgaism. vecmātei un pasta kantorim; at. tīr. un skurst. slaucīšanai.
§ 8. — augļu dārza apkopšanai.
§ 13. p. 5. — grāvju rakšanai gar ceļu.
Nekust. īpaš. iegūš. — zemes izpirkšanai.
§ 9. — aresta telpu remonts.

Jēkabpils apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. a — to starpā — nomas parāds par agrākiem gadiem.
§ 3. p. 1. d — noma no celtuvēm.
§ 3. p. 2. a — to starpā — parāds un no izrīkojumiem uz salas.
§ 4. p. 1. c — no vīnīrgotavas: no N. muižas centra apsaimniekošanas.
§ 5. p. 4. — par zvejas tiesībām.
§ 6. p. 4. — apr. valdei.

§ 7. p. 3. a — atmaksa par telef. sarunām; atmaksājumi no izsniegtiem aizdevumiem.
No nekust. īpaš. — par pārdoto zemi no N. mājas gruntsgabala.

Izdevumi.

§ 1. p. 9. e — polic. zirga uzturēšanai — 7×.
§ 1. p. 10. a — ēkas pārbūvei.
§ 1. p. 10. g — apžogošanai; dažādi izdevumi.
§ 2. p. 1. g — apkopšanai.
§ 2. p. 2. h — dažāda veida pabalsti; ziepes; uz svētkiem dāvanas.
§ 3. p. 1. d — noma par zemi skolot. un skolas apkalpotājam.
§ 3. p. 2. g — skolēnu apbalvošanai; skol. aptiekai.
§ 3. p. 3. — maksa par bērniem, kuŗi apmeklē kaimiņu pagastu skolas.
§ 3. p. 6 g — dažādi izdev. un apžogošana; augļu kociņu iegādāšanai.
§ 4. p. 1. l — ārsta dzīv. apkopšanai.
§ 4. p. 2. c — veselibas punkta ierīkošanai.
§ 4. p. 3. — alga, dzīv., apkuriņ. un apgaism. veterinārārstam.
§ 8. — vīntirgot., Sudmalu salas un pils zāles izdevumiem; N. muižas centra apsaimniekošanai; noma par bij. N. krogu.
§ 13. p. 4. — no kasē caurejošām summām; 1920.-1921. g. izsn. 480 ls valsts aizdev., kuŗš pārvērsts ilggad. aizd. ar nomaksas termiņu 10 gados.

Ilukstes apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — noma par celtuvi — 3×; no augļu dārza — 3×.
§ 3. p. 2. b — no grantsbedrēm.
§ 4. p. 1. c — ieņēmumi no celtuves.

Izdevumi.

§ 1. p. 3. f — mērniecības un zemes vērtēšanas darbiem.
§ 1. p. 9 e — ratu un kamanu iegād. polic. — 2×.
§ 3. p. 1. a — skolot. dzīv. nauda — 2×.
§ 3. p. 1. d — skolot. komand. nauda.
§ 3. p. 2. c — skolas aptiekai zāles.
§ 3. p. 2. g — skolas aptiekas ierīkošanai; grīdu mazg. piderumiem.
§ 3. p. 3. e — grāmatu iesiešanai.
§ 3. p. 6. g — neparedz. izdev.
§ 4. p. 2. c — ambulances uzturēšanai.
§ 5. d — grāvju tīrišanai.

Daugavpils apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — no tirgus laukuma; no celtuves 2×.
§ 4. p. 1. c — brutto ieņēmums no aptiekas; no pārceltuves; no lopu kautuves.
§ 5. p. 7. — no zirgu pasēm—4×; zirgu nodoklis.
§ 7. p. 3. a — par telef. lietošanu.

Izdevumi.

§ 1. p. 1. b — to starpā — novadu vecākiem — 7×.
§ 1. p. 3. b — to starpā — dzīvokļu nauda.
§ 1. p. 3. c — to starpā — dzīvokļu nauda.
§ 1. p. 3. f — to starpā pabalsti — 2×.
§ 1. p. 4. a — to starpā — pag. sargam — 2×.
§ 1. p. 5. f — pag. padomes vēlēšanas — 6×.
§ 1. p. 8. b — to starpā — inventārs un ceļa izdev.
§ 1. p. 9. e — zirga uztur. 2×; kancel. izdev. 3×.
§ 1. p. 10. a — to starpā — pag. nama būves darbu nobeigšanai.
§ 1. p. 10. e — to starpā — grīdu eļļošanai — 3×.
§ 2. p. 2. a — defektīvo uzturēšana patversmē.
§ 3. p. 1. a — dzīv. nauda, apkur. un apgaism. 3×.
§ 3. p. 2. b — kanclejas izdevumiem.
§ 3. p. 2. b — skolas kancl. izdevumiem — 7×.
§ 3. p. 2. c — to starpā — invent. remontiem — 5×.
§ 3. p. 2. e — trūcīgo skol. apģērbiem; rakstamliet.
§ 3. p. 3. a — to starpā — grāmatu iesiešanai.
§ 3. p. 5. — kurlmēmo novietošana kurlm. skolā.
§ 3. p. 6. a — to starpā — skolas apžogošana un grants pievešana; un jaunbūvei.
§ 4. p. 1. c — alga feldšeram.
§ 4. p. 1. l — apkalpotājai — 15×.
§ 6. p. 4. — ūdens plūdu gadījumos.
§ 7. p. 1. — telefona ierīkošanai.
§ 7. p. 2. — pasta zirgi — stoika.
§ 8. — aptiekai; lopu kautuves remonts, invent. un apdrošin.
§ 10. p. 1. — klausu kārtā labojamo tiltu vajadzīb.
§ 1. p. 3. d — atmaks. izd. nodokļu vācējām.
§ 2. p. 1. a — pabalsts cietušiem no ugunsgrēka.
§ 4. p. 2. c — jaunceļamais ambulances punkta vajadzībām.

Rēzeknes apr.

Ieņēmumi.

§ 5. p. 7. — to starpā — līguma nodoklis.
§ 7. p. 3. b — no pasta blankām.

Izdevumi.

§ 1. p. 4. a — to starpā pag. valdes sargam — 3×.
§ 1. p. 5. f — pag. padomes vēlēšanas — 6×.
§ 1. p. 9. e — polic. zirga un pajūga uztur. un brauc naudas — 7×.
§ 2. p. 1. g — nespējn. apgād. ar malku un cita veida pabalstiem.
§ 3. p. 2. b — to starpā — sk. kanc. izdev.
§ 3. p. 2. c — to starpā — skolas invent. uztur.
§ 3. p. 2. d — bibliot. uzturēšanai.
§ 3. p. 3. e — telpu remontam.
§ 3. p. 6. g — sīki saimnieciski izdev. — 6×.
§ 4. p. 3. — veterin. punkta apkurin. — 2×; ēkas remonts. apkurin., apgaism. un apdrošin.; alga veterinārārstam.
§ 7. p. 1. — telef. ierīk. un abon. — 2×.
§ 9. — aresta telpu ierīkošana
§ 13. p. 1. — to starpā — %% nomaksa.
§ 13. p. 2. — to starpā — %% nomaksa.
Nekust. īpaš. iegūš. — iemaksas valstij par piešķirto objektu; izpirkš. maksa par piešķ. fonda zemes gab.
Jaunbūvēm — pag. nama jaunbūvei — 3×; nespējn. un skolas namu jaunbūv.

Ludzas apr.

Ieņēmumi.

§ 5. p.7. — nodoklis no zirgu pasēm.

Izdevumi.

§ 1. p. 5. f — pag. pad. vēlēšanas; pag. iedzīvotāju saraksta sastādīšanai.

§ 1. p. 9. e — telef. uztur. polic.
§ 3. p. 1. a — skolot. dzīv. nauda — 6×.
§ 4. p. 2. c — slimnīcas ierīk. pie pag. nama.
§ 5. d — piešķ. īpaš. remonts, apdrošināšana u. t. t.
Jaunbūvēm — skolas pārbūvei.

Jaunlatgales apr.

Ieņēmumos.

§ 3. p. 2. b — no grantsbedrēm.

Izdevumi.

§ 1. p. 4. a to starpā — apkalpotajam — 2×.
§ 1. p. 5. f — pag. pad. vēlēšanām — 8×.
§ 1. p. 9. e — staļļis un šķūnis polic. zirgam; telef. abon.
§ 3. p. 2. c — to starpā — invent. remonts.
§ 3. p. 2. e — krievu kultūrās dienas svētkiem.
§ 4. p. 1. c — II. feldšeram.
§ 7. p. 1. — alga pasta palīgnod. pārzinim.
§ 9. — aresta telpu uzturēšanai.
Jaunbūvēm — pag. nama un krievu 6 kl. p.-sk. jaunb.; pag. n. būvei; skolas būvei — 2×.

1928./29. budžeta gads.

Rīgas apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1 b — noma no viesnīcas veikala telpām.
§ 3. p. 1. d — noma no maiznīcas; noma no Jaun-Ķeipenes augļu dārza.
§ 4. p. 1. a — no dzirnavām, ģipsfabrikas, elektrības uzņēmuma.
§ 5. p. 9. — nodoklis no Priedaines vasarniekiem.
§ 7. p. 3. a — atmaksājumi un citi neparedzēti ienākumi.

Izdevumi.

§ 1. p. 3. a — alga darbvedim un viņa palīgam.
§ 1. p. 4 a — alga ziņnesim un pastniekam.
§ 1. p. 4 a — alga ziņnesim un pastniekam.
§ 1.p. 5. b — inventāra iegādāšana un uzturēšana.
§ 1. p. 6. a — alga priekšsēdētājiem, tiesnešiem, tiesas darbvedim, grāmatas un kanclejas piederumi.
§ 1. p. 6. a — alga priekšsēdētājam un tiesnešiem kopā.
§ 1. p. 8. a — alga nodaļas darbiniekiem, grāmatas un kanclejas piederumi kopā.
§ 1. p. 9. e — telpa īre, apkurināšana, apgaismošana kopā — 6×.
§ 1. p. 9. c — telpu īre, apkurināšana, apgaismošana kopā.
§ 2. p. 1. a — naudā un pārtikā.
§ 2. p. 1. d — ārstēšana un apbedīšana kopā.
§ 2. p. 2. a — apģērbs un uzturs kopā.
§ 2. p. 2. g — pieskaitīti arī pabalsti ārpus patversmes.
§ 3. p. 1. a — dzīvokļa īre.
§ 3. p. 1. b — algas apkalpotājiem un skolnieku kopgaldam.
§ 3. p. 2. a — mācības līdzekļu iegādānai un trūcīgo skolēnu apgādāšanai; mācības līdzekļu un rakstamlietu iegādāšana kopā.
§ 3. p. 2. g — to starpā — rotaļu laukuma noma, skolas aptieku uzturēšanai.
§ 3. p. 6. g — akas būve pie skolas.
§ 4. p. 1. k — īre par ārsta dzīvokli, apsildīšanu un apgaismošanu.
§ 4. p. 1. l — veselības punkta apmazgāšana.
§ 4. p. 2. a — ārstniecības, dezinfekcijas un baku potēšanas līdzekļi.
§ 5. b — N. mājas ēku remontam un %% samaksai par valsts aizdev.
§ 7. p. 1. — radiofona abonēšana.
§ 13. p. 2. — parāda daļas un %% nomaksa kopā.
§ 13. p. 6. — pagasta nama, pagasta valdes darbinieku zemes un celtuvnieka vajadzībām.

Cēsu apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — materiāli tirgus būdu vajadzībām; no augļu dārza.
§ 4. p. 1. c — no vīnu tirgotavas; no ķieģelnīcas; no ķieģelceļa; pagasta aptiekas.

Izdevumi.

§ 1. p. 4. a — alga ziņnesim un pastniekam — 2×.
§ 1. p. 6. a — līdzdalība pie pagasta tiesas uzturēšanas; visas pagasttiesas uzturēšana kopā; alga ziņnesim.
§ 1. p. 6. b — alga tiesnešiem un tiesas darbvedim.
§ 1. p. 8. a — līdzdalība dzimtsarakstu nodaļas uzturēšanai — 2×; iemaksa dzimtsarakstu nodaļai.
§ 1. p. 9. a — telpu īre, apkurināšana un apgaismošana — 5×.
§ 2. p. 1. a — pabalsti naudā, pārtika, apģērbs, ārstēšana, apbedīšana.
§ 2. p. 2. a — uzturs, apģērbs, ārstēšana, apbedīšana, apkalpotāji, apdrošin. slimo kasē.
§ 3. p. 2. a — mācības līdzekļu un rakstamlietu iegādāšana.
§ 4. p. 1. g — apkurināšana un apgaismošana; apkurin., apgaism., apdrošin., ateju tīrīšana un skursteņu slaucīšana, telpu īre.
§ 5. b — remonts, apdrošināšana un nodokļi.
§ 7. p. 1. — pasta un telefona iestāžu pabalstīšana un pasta piegādāšana.
§ 8. — alga pagasta provizoram.
Jaunbūvēm — līdzdalība doktorāta būvei; pamatskolas pārbūvei.

Valmieras apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. . d — noma no dārza; no labības kaltes; noma no vēja dzirnavām un zāģa gatera; noma no augļu dārza; noma no ūdens dzirnavām, noma no dzirnavām.
§ 4. p. 1. c — kaltuve un triumfs; labības kalte — 2×.

Izdevumi.

§ 1. p. 9. e — policijas zirga uzturēšana 3×; naudā; policijas kanclejas vajadzīb.; telef.

§ 2. p. 2. h — eglītes sarīkošana nespējniekiem: zemes apstrādādāš. inventāra iegādāšana; zemes noma un zemes apstrādāšana; pirts un ēkas dezinficēšana.

§ 3. p. 2. g — eglītes sarīkošana skolēniem; paraug dārza ierīkošanai; telefons.

§ 3. p. 6. a — skolas nama remonts un nespējnieku nama ierīkošana uzdota vienā summā.

§ 5. d — ateju un skarsteņu tīrīšana.

§ 8. — kaltuves remonts, triumfa iegādāšana un alga to pārzinim; pļavu meliorācija; nomas nauda par zemi pilsētai; noma un nodoklis; zemes nomāšana.

Valkas apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — gada tirgus noma; tirgus noma; no ķieģeļcepļa; no augļu dārza — 2×.

§ 4. p. 1. c — no labības kaltes.

§ 6. p. 4. — telefona palīgnodaļas ieņēmumi.

§ 7. p. 3. a — atmaksājumi un citi neparedzēti ienākumi.

Izdevumi.

§ 1. p. 4. a — alga ziņnesim un alga pastniekiem.

§ 1. p. 6. a — visa pagasttiesas uzturēšana 3×; alga priekšsēdētājam, tiesnešiem un tiesas darbvedim.

§ 1. p. 8. a — alga nodaļas darbiniekiem kopā ar grāmatu un kanclejas piederumiem.

§ 1. p. 9. a — visa policijas uzturēšana; telpu īre, apkurināšana un apgaismoš. — 3×.

§ 1. p. 9. e — telpu remonts — 4×, telefonam.

§ 1. p. 10. e — to starpā — telpu apkopšanai.

§ 2. p. 1. a — naudā un pārtikā — 2×.

§ 3. p. 1. c — iemaksas slimo kasei.

§ 3. p. 1. d — padomes locekļu alga.

§ 3. p. 2. e — trūcīgiem skolēniem grāmatas; stipendija trūcīgiem skolēniem tālākai izglītībai.

§ 3. p. 2. f — trūcīgo skolēnu kopēdināšanai; kopēdināšanas ierīkošanai.

§ 3. p. 6. a — piemaksas skolas piebūves plāna izgatavošanai.

§ 3. p. 6. a — magazinas ēkas pārbūvei par skolu.

§ 4. p. 1. f — ārsta mājas telpu remonts, apkurināšana un apgaismošana.

§ 4. p. 1. l — materiāls un sētas taisīšana ap doktorātu; ārstam telefons; telefona ierīkošanai.

§ 5. b — ēku pārbūvei; apdrošināšana, nodokļi un pārējie izdevumi kopā.

§ 7. p. 1. — telefona ierīkošanai; pasta un telefona iestāžu pabalstīšana un pasta piegādāšana.

§ 8. — ķieģeļu cepļa remontam.

Madonās apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — noma no dzirnavām — 2×; no ķieģeļu cepļiem; no augļu dārza—3×.

§ 3. p. 2. b — no grantsbedrēm — 2×.

Izdevumi.

§ 1. p. 6. e — līdzdalība tiesas uzturēšanā — 2×.

§ 1. p. 9. e — naudā — 3×; telpu remont. — 4×.

§ 1. p. 10. g — augļu dārza ierīkošanai pie pag. nama.

§ 2. p. 2. h — zemes apstrādāšana pie pag. nama.

§ 4. p. 1. l — ūdens piegādāšana.

§ 8. — pļavu meliorācijai.

Licpājas apr.

Ieņēmumi.

§ 4. p. 1. c — no lopkautuves.

Izdevumi.

§ 1. p. 9. e — polic. telpu remontiem — 2×.

§ 4 p. 1. f — projekt. ārsta dzīv. ierīkošanai.

§ 8. — smēdes ierīkošanai; slūžu uzturēšan.; zemes noma.

Aizputes apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — noma no augļu dārza — 3×.

Izdevumi.

§ 1. p. 4. b — alga ziņnesim un pastniekiem — kopā.

§ 1. p. 8. b — līdzdalība dzimtsar. nod. uztur.

§ 2. p. 2. h — inventāra iegād. patversmē.

§ 3. p. 2. g — sīki saimn. izdevumi..

Kuldīgas apr.

Izdevumi.

§ 1. p. 9. e — naudā.

§ 1. p. 10. g — ūdens piegādei.

§ 3. p. 2. g — medikamentu iegādei.

§ 3. p. 3. e — bibliotēkas uzturēšanai.

§ 3. p. 6. g — ūdens piegādei; par sk. zemi un telefonu.

§ 4. p. 1. l — ārsta m. invent. iegādei.

§ 5. d — zemes izmērīšanas maksa; skurst. slauc. — 2×.

§ 13. p. 7. — būvfondam; sk. izbūves kapitalam.

Ventspils apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — noma no celtuves — 2×.

§ 5. p. 9. — velosipēda nodoklis — 8×.

Izdevumi.

§ 1. p. 6. e — līdzdalība pag. tiesas uztur.

§ 4. p. 1. l — inventāram.

Talsu apr.

Ieņēmumi.

§ 1. p. 9. e — polic. sarga uzturēšanai.

§ 2. p. 2. h — zemes apstrādāšanai.

§ 3. p. 2. g — ziemas svētku eglītei — 2×.

Tukuma apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — noma no augļu dārza.

Izdevumi.

§ 1. p. 5. e — telef. līnijas izbūvei — 2×.
§ 1. p. 8. b — līdzdal. pie dzimtsar. nod. uztur.; telpu īrei, apkurin. un apgaism.
§ 1. p. 9. e — telpu remonts — 3×.
§ 3. p. 3. e — grāmatu iesiešanai.
§ 5. d — pag. piešķirto kapu ierīkošanai; vēja motora — ūdeņ sūkņa uztur.

Jelgavas apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — noma no augļu dārza — 2×.
§ 4. p. 1. c — no ķieģeļu cepļa.

Izdevumi.

§ 1. p. 9. e — telef. abon.; telpu remonts.
§ 4. p. 1. l — veselību punkta apkalpotājai.
§ 5. d — apkurināšanai.
§ 7. p. 1. — to starpā — radiofona uzturēšanai —
§ 8. — aptiekas ierīkošanai.

Bauskas apr.

Izdevumi.

§ 1. p. 5. a — grāmatas un kancl. pied. kopā ar pag. tiesas kancl piederumiem.
§ 1. p. 6. a — kopā ar tiesnešu algām — 2×.
§ 1. p. 7. a — kopā ar pārējo komisiju atalgojum.
§ 1. p. 9. a — kopā ar apkurin., apgaism. un remontiem — 3×.
§ 1. p. 9. e — telpu remonts — 2×; telef. abon.
§ 2. p. 2. e — kopā ar apdrošin. slimo kasē.
§ 3. p. 2. a — kopā ar rakstaml. iegādāšanu.
§ 3. p. 2. g — telef. ierīk. un abon.
§ 3. p. 3. e — grāmatu iesiešanai.

Jēkabpils apr.

Izdevumi.

§ 1. p. 5. e — telef. ierīkošana.
§ 1. p. 7. b — izdevumi zemes ierīcības lietās.
§ 1. p. 9. a — telpu remonts.
§ 1. p. 9. e — zirga uztur. un pajūga remontam — 3×; atmaksa polic. kārtibn. par telefoniskām dien. sarunām.
§ 1. p. 10. f — par dzīvokli darbvedim un viņa palīgam.
§ 1. p. 10. g — neparedz. izdevumiem.
§ 2. p. 3. g — neparedz izdevumiem.
§ 3. p. 1. d — par dien. zemi skolot. un apkalp.
§ 3. p. 2. g — par augļu kociņiem.
§ 3. p 6 g. — telpu mazgāšanai un neparedz. izdev.
§ 4. p. 1. f — to starpā telpu apkopšana
§ 8. — izrīkojuma telpu uzturēšanai.

Iukstes apr.

Izdevumi.

§ 1. p. 9. e — telpu remonts.
§ 3. p. 2. g — ziemsv. eglītei.
§ 3. p. 6 g — skolas dārzam un apžogošanai.

Daugavpils apr.

Ieņēmumi.

§ 4. p. 1. c — tīrs atlikums no pag. valdes aptiek.

Izdevumi.

§ 1. p. 1. b — to starpā — novadu vecākiem.
§ 1. p. 3. b — to starpā — dzīv. nauda.
§ 1. p. 3. c — to starpā — dzīv. nauda.
§ 1. p. 7. b — to starpā — reviz. kom. loc. — 2×.
§ 1. p. 8. a — to starpā — ceļa izdevumiem
§ 1. p. 9. e — zirga iegād. polic. vajadzībām.
§ 3. p. 2. b — to starpā — sk. kancl. izdev.; sk invent. uzturēšanai.
§ 3. p. 3. e — skolas inventāra uzturēšanai.
§ 4. p. 1. l — apkalpošanai, kancl. izdev. un inventāra iegād.
§ 7. p. 1. — radiofona abonēšanai — 2×.

Ludzas apr.

Ieņēmumi.

§ 6. p. 4. — dažādi ieņēmumi.
§ 7. p. 3. a — parādi no priv. personām.

Izdevumi.

§ 1. p. 5. f — Sacimas pārvēlēšanai.
§ 1. p. 9. e — telef. uztur. un abonēšana; telefona sarunām.
§ 3. p. 1. d — sk. komisijas atalgošanai un skolotājiem dzīv. apgaism.
§ 3. p. 2. g — sīkiem izdevumiem.
§ 3. p. 6. g — par zemi pamatskolai; sk. saimn. vajadz.; slotu iegādāšanai.
§ 13. p. 6. — pabalsts 3 vaislas buļļu ieguvējiem.
Jaunbūvēm — pag. nama, skolas un patversm. būvei kopā ar nespējnieku pabalstiem ārpus patversmes.

Rēzeknes apr.

Ieņēmumi.

§ 3. p. 1. d — no N. tirgus laukuma.

Izdevumi.

§ 1. p. 4. c — pag. valdes sargam.
§ 1. p. 3. d — pabalsts N. rajona zemkopības instruktoram.
§ 1. p. 9. a — to starpā — apkurin. un apgaism. — 2×.
§ 1. p. 9. e — telef. abon.; telpu remonts; ceļa izdevumiem — 3×; zirga iegād. — 3×; zirga uztur. — 2×; ateju tīr. un skurst. slauc.
§ 1. p. 10. a — to starpā — īre.
§ 2. p. 1. a — to starpā — patvērsmē.
§ 2. p. 1. d — to starpā — apbēdīšanai.
§ 2. p. 2. b — to starpā — invent iegādāšanai.
§ 3. p. 1. a — braukš. nauda skolot.
§ 3. p. 1. b — to starpā — saimn. izdev.
§ 3. p. 1. d — darbvedībai.
§ 3. p. 2. a — to starpā — rakstāmietu iegād.
§ 3. p. 2. g — saimn. izdevumiem.
§ 4. p. 2. d — feldšera punkta apkalpošanai; aku remontam; apkurin. — 2×.

Jaunlatgales apr.

Ieņēmumi.

§ 5. p. 8. — to starpā — izrīkojuma nodoklis.

Izdevumi.

§ 1. p. 4. c — alga pag. nama sargam.
§ 1. p. 5. b — to starpā — inventāra uztur.
§ 1. p. 9. b — to starpā — apgaism.
§ 1. p. 9. e — telef. abon.
§ 1. p. 10. f — to starpā — ābeļa dārza ierīk. piq pag. nama.
§ 2. p. 1. a — to starpā — pārtika, apģērbs, ārstēšana un apbēdīšana.
§ 5. d — uguns dzēšamo mašīnu iegād.
§ 7. p. 1. — radio ierīk. pag. namā.

Nr. 9. Apriņķu pašvaldību ieņēmumu budžeti pa apgabaliem (ls).

No. 9. Budgets de recettes des institutions autonomes de districts par provinces (en ls).

I e ņ ē m u m i	1921.	1922.	1923./1924	1924./1925.	1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929	*R e c e t t e s*
V i d z e m ē kopā	**617 468**	**1 113 029**	**1 338 895**	**1 381 760**	**1 532 651**	**1 658 615**	**1 648 458**	**1 748 791**	***V i d z e m e***
1) Ienākumi no kapitāliem	162	1 474	510	701	1 801	2 601	2 810	5 010	*1. Recettes des capitaux.*
2) „ „ zemes nodokļa pagastos									*2. Versement de l'impôt foncier dans l. com. rur*
a) no zemes	224 685	472 407	794 692	792 285	840 580	919 815	887 258	865 209	*a) des terres.*
b) no mežiem	35 367	51 674	51 674	51 674	50 926	42 370	181 740	189 080	*b) des forêts.*
c) kopā	260 052	524 081	846 366	843 959	891 506	962 185	1 068 998	1 054 289	*c) total.*
3) Piemaksas pie valsts nodokļiem	140 643	321 900	319 750	301 752	374 478	435 842	390 700	425 342	*3. Paiement supplém. aux impôts d'Etat.*
4) Nodokļi	148 714	240 618	72 284	65 348	65 860	75 515	79 871	103 650	*4. Impôts.*
5) No apriņķu pašvaldības īpašumiem } 5 197		9 883	16 065	16 838	23 293	20 821	20 935	20 601	*5. Recettes des propriétés des instit. auton. de distr.*
6) „ „ „ uzņēm. un pasākumiem		12 966	10 073	9 749	14 767	741	50	1 618	*6. „ „ entreprises des instit. auton. de distr.*
7) Pagājušā gada atlikumi	—	—	16 116	123 963	132 480	122 648	45 500	103 000	*7. Reste du budget de l'année précédente.*
8) Ārkārtēji ieņēmumi } 62 700		} 2 107	—	—	14 320	28 867	29 200	23 764	*8. Recettes extraordinaires.*
9) Pārējie un neparedzētie			57 731	19 450	14 146	9 395	10 394	11 517	*9. „ diverses et imprévues.*
K u r z e m ē kopā	**320 995**	**639 622**	**1 241 658**	**693 665**	**688 408**	**750 400**	**804 453**	**808 200**	***K u r z e m e***
1) Ienākumi no kapitāliem	30	69	1 840	300	840	1 240	1 700	1 450	*1. Recettes des capitaux.*
2) „ „ zemes nodokļa pagastos									*2. Versement de l'impôt foncier dans l. com. rur.*
a) no zemes	164 007	396 561	796 378	325 762	396 417	436 499	320 780	346 007	*a) des terres.*
b) no mežiem	29 740	35 950	71 223	38 360	38 934	38 271	176 356	176 434	*b) des forêts.*
c) kopā	193 747	432 511	867 601	364 122	435 351	474 770	497 136	522 441	*c) total.*
3) Piemaksas pie valsts nodokļiem	52 922	148 100	261 017	210 000	205 500	223 370	251 948	238 350	*3. Paiement supplém. aux impôts d'Etat.*
4) Nodokļi	35 679	50 442	39 474	17 653	20 050	18 060	16 680	20 420	*4. Impôts.*
5) No apriņķu pašvaldības īpašumiem } 8 087		—	5 141	1 854	1 820	2 750	7 603	13 828	*5. Recettes des propriétés des instit. auton. de distr.*
6) „ „ „ uzņēm. un pasākumiem		—	6 977	—	216	495	—	—	*6. „ „ entreprises des instit. auton. de distr.*
7) Pagājušā gada atlikumi	—	—	17 237	93 870	14 722	21 051	18 373	1 760	*7. Reste du budget de l'année précédente.*
8) Ārkārtēji ieņēmumi } 30 530		} 8 500	25 440	—	700	842	3 552	1 884	*8. Recettes extraordinaires.*
9) Pārējie un neparedzētie			16 931	5 866	9 209	7 822	7 461	8 067	*9. „ diverses et imprévues.*
Z ē m g a l ē kopā	**362 398**	**527 559**	—	**575 706**	**670 284**	**850 744**	**980 474**	**982 693**	***Z e m g a l e***
1) Ienākumi no kapitāliem	242	1 662	—	3 650	6 531	9 776	9 317	12 336	*1. Recettes des capitaux.*
2) „ „ zemes nodokļa pagastos									*2. Versement de l'impôt foncier dans l. com. rur.*
a) no zemes	138 604	214 037	—	331 844	390 697	528 590	490 068	463 808	*a) des terres.*
b) no mežiem	23 607	33 907	—	31 523	31 878	29 275	136 809	136 557	*b) des forêts.*
c) kopā	162 211	247 944	—	363 367	422 575	557 865	626 877	600 365	*c) total.*
3) Piemaksas pie valsts nodokļiem	59 771	93 600	—	112 516	172 200	217 300	263 900	297 950	*3. Paiement supplém. aux impôts d'Etat.*
4) Nodokļi	47 940	136 381	—	29 280	21 825	32 020	27 420	36 505	*4. Impôts.*
5) No apriņķu pašvaldības īpašumiem } 6 598		12 257	—	4 221	2 270	2 546	6 176	3 950	*5. Recettes des propriétés des instit. auton. de distr.*
6) „ „ „ uzņēm. un pasākumiem		10 070	—	500	—	—	18 022	500	*6. „ „ entreprises des instit. auton. de distr.*
7) Pagājušā gada atlikumi	—	—	—	54 876	38 639	25 500	21 421	24 915	*7. Reste du budget de l'année précédente.*
8) Ārkārtēji ieņēmumi } 85 636		} 25 645	—	—	—	—	—	—	*8. Recettes extraordinaires.*
9) Pārējie un neparedzētie			—	7 296	6 244	5 737	7 341	6 172	*9. „ diverses et imprévues.*
L a t g ā l ē kopā	**426 540**	**800 297**	**1 059 536**	**1 073 451**	**1 322 867**	**1 390 423**	**1 360 218**	**1 430 817**	***L a t g a l e***
1) Ienākumi no kapitāliem	—	13 080	1 900	11 500	8 250	11 660	10 840	10 540	*1. Recettes des capitaux.*
2) „ „ zemes nodokļa pagastos									*2. Versement de l'impôt foncier dans l. com. rur.*
a) no zemes	251 541	449 937	692 313	662 511	895 946	929 302	967 177	1 052 279	*a) des terres.*
b) no mežiem	20 549	24 400	22 472	22 492	20 802	16 951	76 735	76 898	*b) des forêts.*
c) kopā	272 090	474 337	714 785	685 003	916 748	946 254	1 043 912	1 129 177	*c) total.*
3) Piemaksas pie valsts nodokļiem	10 303	127 430	174 982	195 300	196 166	214 050	245 600	240 100	*3. Paiement supplém. aux impôts d'Etat.*
4) Nodokļi	77 296	147 963	21 840	18 690	19 730	16 560	17 240	21 020	*4. Impôts.*
5) No apriņķu pašvaldības īpašumiem } 34 972		2 871	3 593	3 600	7 185	10 454	6 836	5 550	*5. Recettes des propriétés des instit. auton. de distr.*
6) „ „ „ uzņēm. un pasākumiem		29 818	71 583	133 930	141 623	151 700	10 900	6 400	*6. „ „ entreprises des instit. auton. de distr.*
7) Pagājušā gada atlikumi	—	—	35 000	16 000	16 000	14 070	—	—	*7. Reste du budget de l'année précédente.*
8) Ārkārtēji ieņēmumi } 31 879		} 4 798	19 627	—	12 160	18 352	475	—	*8. Recettes extraordinaires.*
9) Pārējie un neparedzētie			16 226	9 428	5 005	7 325	24 415	18 030	*9. „ diverses et imprévues.*
L a t v i j ā kopā	**1 727 401**	**3 080 507**	**3 640 089**	**3 724 582**	**4 214 210**	**4 650 183**	**4 793 603**	**4 970 501**	***L e t t o n i e***
1) Ienākumi no kapitāliem	434	16 285	4 250	16 151	17 422	25 277	24 667	29 336	*1. Recettes des capitaux.*
2) „ „ zemes nodokļa pagastos									*2. Versement de l'impôt foncier dans l. com. rur.*
a) no zemes	778 837	1 532 942	2 283 383	2 112 402	2 523 640	2 814 206	2 665 283	2 727 303	*a) des terres.*
b) no mežiem	109 263	145 931	145 369	144 049	142 540	126 867	571 640	578 969	*b) des forêts.*
c) kopā	888 100	1 678 873	2 428 752	2 256 451	2 666 180	2 941 073	3 236 923	3 306 272	*c) total.*
3) Piemaksas pie valsts nodokļiem	263 639	691 030	755 749	819 568	948 344	1 090 562	1 152 148	1 201 742	*3. Paiement supplém. aux impôts d'Etat.*
4) Nodokļi	309 629	575 404	133 598	130 971	127 465	142 155	141 211	181 595	*4. Impôts.*
5) No apriņķu pašvaldības īpašumiem } 54 854		25 011	24 799	26 513	34 568	36 571	41 550	43 929	*5. Recettes des propriétés des instit. auton. de distr.*
6) „ „ „ uzņēm. un pasākumiem		52 854	88 633	144 179	156 606	152 936	10 950	8 518	*6. „ „ entreprises des instit. auton. de distr*
7) Pagājušā gada atlikumi	—	—	68 353	288 709	201 841	183 269	103 316	129 675	*7. Reste du budget de l'année précédente.*
8) Ārkārtēji ieņēmumi } 210 745		} 41 050	45 067	—	27 180	48 061	33 227	25 648	*8. Recettes extraordinaires.*
9) Pārējie un neparedzētie			90 888	42 040	34 604	30 279	49 611	43 786	*9. „ diverses et imprévues.*

Nr. 10. Apriņķu pašvaldību ieņēmumu budžeti (procentos).

No. 10. Budgets de recettes des institutions autonomes de districts (pourcentage).

Ieņēmumi	1921	1922	1923/24	1924/25	1925/26	1926/27	1927/28	1928/29	*Recettes*
Vidzemē kopā	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	***Vidzeme***
1) Ienākumi no kapitāliem	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	*1. Recettes des capitaux.*
2) „ „ zemes nodokļa pagastos									*2. Versement de l'impôt foncier dans l. com. rur.*
a) no zemes	36,4	42,5	59,4	57,4	54,9	55,4	53,8	49,5	*a) des terres.*
b) no mežiem	5,7	4,6	3,8	3,7	3,3	2,6	11,0	10,8	*b) des forêts*
c) kopā	42,1	47,1	63,2	61,1	58,2	58,0	64,8	60,3	*c) total.*
3) Piemaksas pie valsts nodokļiem	22,8	28,9	23,9	28,8	24,4	26,3	23,6	24,3	*3. Paiement supplém. aux impôts d'Etat.*
4) Nodokļi	24,1	21,6	5,4	4,7	4,3	4,6	4,8	5,9	*4. Impôts.*
5) No apriņķu pašvaldības īpašumiem	0,8	0,9	1,2	1,2	1,5	1,2	1,3	1,2	*5. Recettes des propriétés des instit. auton. de distr.*
6) „ „ „ uzņēm. un pasākumiem		1,2	0,8	0,7	1,0	0,0	0,0	0,1	*6. „ „ entreprises des instit. auton. de distr.*
7) Pagājušā gada atlikumi	—	—	1,2	9,0	8,7	7,4	2,8	5,9	*7. Reste du budget de l'année précédente.*
8) Ārkārtēji ieņēmumi	10,2	0,2	—	—	0,9	1,7	1,8	1,4	*8. Recettes extraordinaires.*
9) Pārējie un neparedzētie			4,3	1,4	0,9	0,6	0,7	0,6	*9. „ diverses et imprévues.*
Kurzemē kopā	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	***Kurzeme***
1) Ienākumi no kapitāliem	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	*1. Recettes des capitaux.*
2) „ „ zemes nodokļa pagastos									*2. Versement de l'impôt foncier dans l. com. rur.*
a) no zemes	51,1	62,0	64,2	47,0	57,6	58,2	39,9	42,8	*a) des terres.*
b) no mežiem	9,3	5,6	5,7	5,5	5,7	5,1	21,9	21,8	*b) des forêts.*
c) kopā	60,4	67,6	69,9	52,5	63,3	63,3	61,8	64,6	*c) total.*
3) Piemaksas pie valsts nodokļiem	16,5	23,2	21,0	30,3	29,9	29,8	31,3	29,5	*3. Paiement supplém. aux impôts d'Etat.*
4) Nodokļi	11,1	7,9	3,2	2,5	2,9	2,4	2,1	2,5	*4. Impôts.*
5) No apriņķu pašvaldības īpašumiem	2,5	—	0,4	0,3	0,3	0,4	0,9	1,7	*5. Recettes des propriétés des instit. auton. de distr.*
6) „ „ „ uzņēm. un pasākumiem		—	0,6	—	0,0	0,0	—	—	*6. „ „ entreprises des instit. auton. de distr.*
7) Pagājušā gada atlikumi	—	—	1,4	13,5	2,1	2,8	2,3	0,2	*7. Reste du budget de l'année précédente.*
8) Ārkārtēji ieņēmumi	9,5	1,3	2,0	—	0,1	0,1	0,5	0,3	*8. Recettes extraordinaires.*
9) Pārējie un neparedzētie			1,4	0,4	1,3	1,0	0,9	1,0	*9. „ diverses et imprévues.*
Zemgalē kopā	100,0	100,0	—	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	***Zemgale***
1) Ienākumi no kapitāliem	0,1	0,3	—	0,8	1,0	1,1	1,0	1,3	*1. Recettes des capitaux.*
2) „ „ zemes nodokļa pagastos									*2. Versement de l'impôt foncier dans l. com. rur.*
a) no zemes	38,3	40,6	—	57,6	58,3	62,1	50,0	47,2	*a) des terres.*
b) no mežiem	6,5	6,4	—	5,5	4,7	3,5	13,9	13,9	*b) des forêts.*
c) kopā	44,8	47,0	—	63,1	63,0	65,6	63,9	61,1	*c) total.*
3) Piemaksas pie valsts nodokļiem	16,5	17,7	—	19,6	25,7	25,5	26,9	30,3	*3. Paiement supplém. aux impôts d'Etat.*
4) Nodokļi	13,2	25,9	—	5,1	3,3	3,8	2,8	3,7	*4. Impôts.*
5) No apriņķu pašvaldības īpašumiem	1,8	2,3	—	0,7	0,3	0,3	0,6	0,4	*5. Recettes des propriétés des instit. auton. de distr.*
6) „ „ „ uzņēm. un pasākumiem		1,9	—	0,0	—	—	1,8	0,1	*6. „ „ entreprises des instit. auton. de distr.*
7) Pagājušā gada atlikumi	—	—	—	9,6	5,8	3,0	2,2	2,5	*7. Reste du budget de l'année précédente.*
8) Ārkārtēji ieņēmumi	23,6	4,9	—	—	—	—	—	—	*8. Recettes extraordinaires.*
9) Pārējie un neparedzētie			—	1,3	0,9	0,7	0,8	0,6	*9. „ diverses et imprévues.*
Latgalē kopā	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	***Latgale***
1) Ienākumi no kapitāliem	—	1,6	0,2	1,1	0,6	0,9	0,8	0,7	*1. Recettes des capitaux.*
2) „ „ zemes nodokļa pagastos									*2. Versement de l'impôt foncier dans l. com. rur.*
a) no zemes	59,0	56,2	65,4	61,7	67,7	66,8	71,1	73,5	*a) des terres.*
b) no mežiem	4,8	3,1	2,1	2,1	1,6	1,2	5,6	5,4	*b) des forêts.*
c) kopā	63,8	59,4	67,5	63,8	69,3	68,0	76,7	78,9	*c) total.*
3) Piemaksas pie valsts nodokļiem	2,4	15,9	16,5	18,2	14,8	15,4	18,1	16,8	*3. Paiement supplém. aux impôts d'Etat.*
4) Nodokļi	18,1	18,5	2,1	1,7	1,5	1,2	1,3	1,5	*4. Impôts.*
5) No apriņķu pašvaldības īpašumiem	8,2	0,4	0,3	0,2	0,6	0,8	0,5	0,4	*5. Recettes des propriétés des instit. auton. de distr.*
6) „ „ „ uzņēm. un pasākumiem		3,7	6,8	12,5	10,7	10,9	0,8	0,4	*6. „ „ entreprises des instit. auton. de distr.*
7) Pagājušā gada atlikumi	—	—	3,3	1,5	1,2	1,0	—	—	*7. Reste du budget de l'année précédente.*
8) Ārkārtēji ieņēmumi	7,5	0,6	1,8	—	0,9	1,3	0,0	—	*8. Recettes extraordinaires.*
9) Pārējie un neparedzētie			1,5	0,9	0,4	0,5	1,8	1,3	*9. „ diverses et imprévues.*
Latvijā kopā	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	***Lettonie***
1) Ienākumi no kapitāliem	0,0	0,5	0,1	0,4	0,4	0,5	0,3	0,6	*1. Recettes des capitaux.*
2) „ „ zemes nodokļa pagastos									*2. Versement de l'impôt foncier dans l. com. rur.*
a) no zemes	45,1	49,8	62,7	56,7	59,9	60,5	55,6	54,9	*a) des terres.*
b) no mežiem	6,3	4,7	4,0	3,9	3,4	2,7	11,9	11,6	*b) des forêts.*
c) kopā	51,4	54,5	66,7	60,6	63,3	63,2	67,5	66,5	*c) total.*
3) Piemaksas pie valsts nodokļiem	15,3	22,5	20,8	22,0	22,5	23,5	24,0	24,2	*3. Paiement supplém. aux impôts d'Etat.*
4) Nodokļi	17,9	18,7	3,7	3,5	3,0	3,1	3,0	3,6	*4. Impôts.*
5) No apriņķu pašvaldības īpašumiem	3,2	0,8	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	*5. Recettes des propriétés des instit. auton. de distr.*
6) „ „ „ uzņēm. un pasākumiem		1,7	2,4	3,9	3,7	3,3	0,2	0,2	*6. „ „ entreprises des instit. auton. de distr.*
7) Pagājušā gada atlikumi	—	—	1,9	7,3	4,8	3,9	2,2	2,6	*7. Reste du budget de l'année précédente.*
8) Ārkārtēji ieņēmumi	12,2	1,3	1,2	—	0,7	1,0	0,7	0,5	*8. Recettes extraordinaires.*
9) Pārējie un neparedzētie			2,5	1,1	0,8	0,7	1,0	0,9	*9. „ diverses et imprévues.*

Nr. 11. Apriņķu pašvaldību izdevumu budžeti pa apgabaliem (ls).

No. 11. Budgets de dépenses des institutions autonomes de districts (en ls).

Izdevumi	1921	1922	1923/24	1924/25	1925/26	1926/27	1927/28	1928/29	*Dépenses*
Vidzemē kopā	**617 468**	**1 113 029 1)**	**1 338 895**	**1 381 760**	**1 532 651**	**1 658 615**	**1 648 458**	**1 748 791**	***Vidzeme***
1. Apriņķu pašvaldību iestāžu uzturēšana	75 641	109 935	110 000	104 025	140 606	145 161	151 309	170 883	*1. Entretien des institutions autonomes de distr.*
2. Apriņķu pašv. nekustamu īpašumu uzturēšana	6 433	4 832	3 800	5 844	15 442	13 301	37 286	21 498	*2. „ d. immeubl. d. instit. auton. de distr.*
3. Līdzdalība valsts iestāžu uzturēšanā	12 742	30 741	39 187	60 620	57 732	54 476	52 124	54 188	*3. Participation à l'entretien des instit. d'Etat*
4. Sociālā apgāde	25 657	28 604	53 564	69 003	103 952	136 045	143 397	149 041	*4. Assistance publique.*
5. Tautas izglītība									*5. Instruction publique.*
a) skolotāju algas	344 420	655 837	879 543	905 367	894 208	941 608	881 388	944 309	*a) appointements du corps enseignant.*
b) citi izdevumi	19 446	14 580	34 445	49 861	66 940	70 226	87 933	97 033	*b) autres dépenses.*
c) kopā	363 866	670 417	913 988	955 228	961 148	1 011 834	969 321	1 041 342	*c) totale.*
6. Veselības aizsardz., sanitārā un veterinārā gādība	46 369	68 754	38 093	35 540	43 411	32 415	36 325	40 028	*6. Sauvegarde sanitaire, service sanit. et vetérin.*
7. Agronomiskā palīdzība	7 242	22 864	27 105	14 971	31 517	32 935	34 002	43 980	*7. Secours agricole.*
8. Parādu un procentu nomaksa	17 209	20 118	33 545	46 461	23 208	23 708	23 208	20 632	*8. Paiement des dettes et des intérêts.*
9. Ārkārtēji izdevumi	12 227	156 764	4 020	1 606	32 800	24 667	25 000	18 050	*9. Dépenses extraordinaires.*
10. Dažādi un neparedzēti izdevumi	50 082		115 593	88 462	122 835	184 073	176 486	189 149	*10. Dépenses diverses et imprévues.*
Kurzemē kopā	**320 995**	**639 622 2)**	**1 241 658**	**693 665**	**683 408**	**750 400**	**804 453**	**808 200**	***Kurzeme***
1. Apriņķu pašvaldību iestāžu uzturēšana	45 245	89 176	191 391	94 508	98 440	100 076	100 123	95 551	*1. Entretien des institutions autonomes de distr.*
2. Apriņķu pašv. nekustamu īpašumu uzturēšana	788	420	1 700	—	5 043	7 000	13 180	15 108	*2. „ d. immeubl. d. instit. auton. de distr.*
3. Līdzdalība valsts iestāžu uzturēšanā	10 360	21 839	47 785	31 593	29 267	28 378	18 852	19 658	*3. Participation à l'entretien des instit. d'Etat.*
4. Sociālā apgāde	25 792	49 767	52 491	42 380	47 594	67 457	67 772	69 092	*4. Assistance publique.*
5. Tautas izglītība									*5. Instruction publique.*
a) skolotāju algas	87 278	264 932	599 077	360 188	349 280	368 689	388 893	393 972	*a) appointements du corps enseignant.*
b) citi izdevumi	50 971	43 086	94 059	55 992	38 168	40 938	51 635	52 829	*b) autres dépenses.*
c) kopā	138 249	308 018	693 136	416 180	387 448	409 627	440 528	446 801	*c) totale.*
6. Veselības aizsardz., sanitārā un veterinārā gādība	51 569	78 241	99 610	37 930	43 670	27 854	26 560	32 057	*6. Sauvegarde sanitaire, service sanit. et vetérin.*
7. Agronomiskā palīdzība	1 589	27 960	55 175	17 718	22 742	24 148	18 246	25 036	*7. Secours agricole.*
8. Parādu un procentu nomaksa	5 478	20 036	20 653	7 719	13 770	6 427	7 359	10 679	*8. Paiement des dettes et des intérêts.*
9. Ārkārtēji izdevumi	4 910	44 165	40 237	15 247	—	—	1 500	300	*9. Dépenses extraordinaires.*
10. Dažādi un neparedzēti izdevumi	37 015		39 480	30 390	40 434	79 433	110 333	93 918	*10. Dépenses diverses et imprévues.*
Zemgalē kopā	**362 398**	**527 559 3)**	—	**575 706**	**670 284**	**850 744**	**980 464**	**982 693**	***Zemgale***
1. Apriņķu pašvaldību iestāžu uzturēšana	55 601	106 280	—	90 882	106 820	112 229	116 389	136 263	*1. Entretien des institutions autonomes de distr.*
2. Apriņķu pašv. nekustamu īpašumu uzturēšana	6 212	2 700	—	3 927	4 833	13 836	16 413	6 025	*2. „ d. immeubl. d. instit. auton. de distr.*
3. Līdzdalība valsts iestāžu uzturēšanā	8 441	17 674	—	37 824	33 205	33 369	29 130	32 031	*3. Participation à l'entretien des instit. d'Etat.*
4. Sociālā apgāde	6 970	3 800	—	12 002	29 137	54 956	91 872	86 134	*4. Assistance publique.*
5. Tautas izglītība									*5. Instruction publique.*
a) skolotāju algas	106 660	199 939	—	263 439	291 098	413 116	431 886	437 815	*a) appointements du corps enseignant.*
b) citi izdevumi	84 592	41 522	—	48 932	59 710	40 049	51 585	50 347	*b) autres dépenses.*
c) kopā	191 252	241 461	—	312 371	350 808	453 165	483 471	488 162	*c) totale.*
6. Veselības aizsardz., sanitārā un veterinārā gādība	29 942	51 225	—	50 609	55 796	66 284	59 660	51 435	*6. Sauvegarde sanitaire, service sanit. et vetérin.*
7. Agronomiskā palīdzība	4 220	33 462	—	20 144	26 963	29 579	38 041	46 127	*7. Secours agricole.*
8. Parādu un procentu nomaksa	3 174	21 580	—	13 014	4 896	4 796	4 696	4 696	*8. Paiement des dettes et des intérêts.*
9. Ārkārtēji izdevumi	15 979	49 377	—	11 328	4 988	—	29 990	—	*9. Dépenses extraordinaires.*
10. Dažādi un neparedzēti izdevumi	40 607		—	23 605	52 836	82 530	110 802	131 820	*10. Dépenses diverses et imprévues.*
Latgalē kopā	**426 540**	**800 297 4)**	**1 059 536**	**1 073 451**	**1 322 867**	**1 390 424**	**1 360 228**	**1 430 817**	***Latgale***
1. Apriņķu pašvaldību iestāžu uzturēšana	60 972	110 995	145 233	138 507	227 683	207 514	225 475	261 828	*1. Entretien des institutions autonomes de distr.*
2. Apriņķu pašv. nekustamu īpašumu uzturēšana	23 701	38 190	39 057	56 425	92 826	91 622	128 492	103 701	*2. „ d. immeubl. d. instit. auton. de distr.*
3. Līdzdalība valsts iestāžu uzturēšanā	3 440	25 169	36 644	47 383	62 989	65 863	68 684	71 565	*3. Participation à l'entretien des instit. d'Etat.*
4. Sociālā apgāde	23 778	50 249	65 629	80 523	110 664	141 252	132 232	153 691	*4. Assistance publique.*
5. Tautas izglītība									*5. Instruction publique.*
a) skolotāju algas	9 423	20 681	78 033	75 876	145 545	180 169	223 070	257 070	*a) appointements du corps enseignant.*
b) citi izdevumi	66 675	109 981	117 746	85 961	128 982	116 128	95 029	127 260	*b) autres dépenses.*
c) kopā	76 098	130 662	195 779	161 837	274 527	296 297	318 099	384 330	*c) totale.*
6. Veselības aizsardz., sanitārā un veterinārā gādība	156 622	300 634	383 401	409 189	453 521	463 518	347 311	340 466	*6. Sauvegarde sanitaire, service sanit. et vetérin.*
7. Agronomiskā palīdzība	22 031	42 549	60 218	33 479	4 527	18 618	1 739	950	*7. Secours agricole.*
8. Parādu un procentu nomaksa	13 688	21 033	20 433	56 414	37 537	22 048	25 217	24 937	*8. Paiement des dettes et des intérêts.*
9. Ārkārtēji izdevumi	1 890	80 816	3 257	5 099	7 101	30 000	51 000	25 000	*9. Dépenses extraordinaires.*
10. Dažādi un neparedzēti izdevumi	44 320		109 885	84 595	51 492	53 692	61 979	64 349	*10. Dépenses diverses et imprévues.*
Latvijā kopā	**1 727 401**	**3 080 507 5)**	**3 640 089**	**3 724 582**	**4 214 210**	**4 650 183**	**4 793 603**	**4 970 501**	***Lettonie***
1. Apriņķu pašvaldību iestāžu uzturēšana	237 459	416 386	446 624	427 922	573 549	564 980	593 286	664 525	*1. Entretien des institutions autonomes de distr.*
2. Apriņķu pašv. nekustamu īpašumu uzturēšana	37 134	46 142	44 557	66 196	118 144	125 759	195 371	146 332	*2. „ d. immeubl. d. instit. auton. de distr.*
3. Līdzdalība valsts iestāžu uzturēšanā	34 983	95 423	123 616	177 420	183 193	182 086	168 790	177 442	*3. Participation à l'entretien des instit. d'Etat.*
4. Sociālā apgāde	82 197	132 420	171 684	203 908	291 347	399 710	435 273	461 458	*4. Assistance publique.*
5. Tautas izglītība									*5. Instruction publique.*
a) skolotāju algas	547 781	1 141 389	1 556 653	1 604 870	1 680 131	1 903 582	1 925 237	2 035 276	*a) appointements du corps enseignant.*
b) citi izdevumi	221 684	209 169	246 250	240 746	293 800	267 341	286 182	325 359	*b) autres dépenses.*
c) kopā	769 465	1 350 558	1 802 903	1 845 616	1 973 931	2 170 923	2 211 419	2 360 635	*c) totale.*
6. Veselības aizsardz., sanitārā un veterinārā gādība	284 502	498 854	521 104	533 268	596 398	590 071	469 856	463 986	*6. Sauvegarde sanitaire, service sanit. et vetérin.*
7. Agronomiskā palīdzība	35 082	126 835	142 498	86 312	85 749	105 280	92 028	116 093	*7. Secours agricole.*
8. Parādu un procentu nomaksa	39 549	82 767	74 631	123 608	79 411	56 979	60 480	60 944	*8. Paiement des dettes et des intérêts.*
9. Ārkārtēji izdevumi	35 006	331 122	47 514	33 280	44 889	54 667	107 490	39 850	*9. Dépenses extraordinaires.*
10. Dažādi un neparedzēti izdevumi	172 024		2 4958	227 052	267 599	399 728	459 610	479 236	*10. Dépenses diverses et imprévues.*

1) bez tam vēl: valsts piemaksas skolot. algām 693.230.
2) „ „ „ „ „ „ „ 294.611.
3) „ „ „ „ „ „ „ 400.603.
4) bez tam vēl: valsts piemaksas skol. algām 1.107.948
5) „ „ „ „ „ „ „ 2.496.392

Nr. 12. Apriņķu pašvaldību izdevumu budžeti (procentos)

No. 12. Budgets de dépenses des institutions autonomes de districts (pourcentage).

Izdevumi	1921	1922	1923/24	1924/25	1925/26	1926/27	1927/28	1928/29	*Dépenses*
Vidzemē kopā	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	***Vidzeme***
1. Apriņķu pašvaldību iestāžu uzturēšana	12,2	9,9	8,2	7,5	9,2	8,7	9,2	9,8	*1. Entretien des institutions autonomes de distr.*
2. Apriņķu pašv. nekustamu īpašumu uzturēšana	1,0	0,4	0,3	0,4	1,0	0,8	2,3	1,2	*2. „ d. immeubl. d. instit. auton. de distr.*
3. Līdzdalība valsts iestāžu uzturēšanā	2,1	2,8	2,9	4,4	3,8	3,3	3,2	3,1	*3. Participation à l'entretion des instit. d'Etat.*
4. Sociālā apgāde	4,2	2,6	4,0	5,0	6,8	8,2	8,7	8,5	*4. Assistance publique.*
5. Tautas izglītība									*5. Instruction publique.*
a) skolotāju algas	55,8	58,9	65,7	65,5	58,3	56,8	53,5	54,0	*a) appointements du corps enseignant.*
b) citi izdevumi	3,1	1,3	2,6	3,6	4,4	4,2	5,3	5,6	*b) autres dépenses.*
c) kopā	58,9	60,2	68,3	69,1	62,7	61,0	58,8	59,6	*c) totale.*
6. Veselības aizsardz., sanitārā un veterinārā gādība	7,5	6,2	2,9	2,6	2,8	2,0	2,2	2,3	*6. Sauvegarde sanitaire, service sanit. et vetérin.*
7. Agronomiskā palīdzība	1,2	2,0	2,0	1,1	2,1	2,0	2,0	2,3	*7. Secours agricole.*
8. Parādu un procentu nomaksa	2,8	1,8	2,5	3,4	1,5	1,4	1,4	1,2	*8. Paiement des dettes et des intérêts.*
9. Ārkārtēji izdevumi	2,0	14,1	0,3	0,1	2,1	1,5	1,5	1,0	*9. Dépenses extraordinaires.*
10. Dažādi un neparedzēti izdevumi	8,1		8,6	6,4	8,0	11,1	10,7	10,8	*10. Dépenses diverses et imprévues.*
Kurzemē kopā	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	***Kurzeme***
1. Apriņķu pašvaldību iestāžu uzturēšana	14,1	14,0	15,4	13,6	14,3	13,3	12,5	11,8	*1. Entretien des institutions autonomes de distr.*
2. Apriņķu pašv. nekustamu īpašumu uzturēšana	0,3	0,1	0,1	—	0,7	0,9	1,6	1,9	*2. „ d. immeubl. d. instit. auton. de distr.*
3. Līdzdalība valsts iestāžu uzturēšanā	3,2	3,4	3,8	4,5	4,3	3,8	2,3	2,4	*3. Participation à l'entretion des instit. d'Etat.*
4. Sociālā apgāde	8,0	7,8	4,2	6,1	6,9	9,0	8,4	8,5	*4. Assistance publique.*
5. Tautas izglītība									*5. Instruction publique.*
a) skolotāju algas	27,2	41,4	48,2	51,9	50,7	49,1	48,4	48,7	*a) appointements du corps enseignant.*
b) citi izdevumi	15,9	6,7	7,6	8,1	5,6	5,5	6,4	6,5	*b) autres dépenses.*
c) kopā	43,1	48,1	55,8	60,0	56,3	54,6	54,8	55,3	*c) totale.*
6. Veselības aizsardz., sanitārā un veterinārā gādība	16,1	12,2	8,0	5,5	6,3	3,7	3,3	4,0	*6. Sauvegarde sanitaire, service sanit. et vetérin.*
7. Agronomiskā palīdzība	0,5	4,4	4,5	2,5	3,3	3,2	2,3	3,1	*7. Secours agricole.*
8. Parādu un procentu nomaksa	1,7	3,1	1,7	1,1	2,0	0,9	0,9	1,3	*8. Paiement des dettes et des intérêts.*
9. Ārkārtēji izdevumi	1,5	6,8	3,3	2,3	—	—	0,2	0,1	*9. Dépenses extraordinaires.*
10. Dažādi un neparedzēti izdevumi	11,5		3,2	4,1	5,9	10,6	13,7	11,6	*10. Dépenses diverses et imprévues.*
Zemgalē kopā	100,0	100,0	.	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	***Zemgale***
1. Apriņķu pašvaldību iestāžu uzturēšana	15,3	20,1	.	15,8	15,9	13,2	11,9	13,9	*1. Entretien des institutions autonomes de distr.*
2. Apriņķu pašv. nekustamu īpašumu uzturēšana	1,7	0,5	.	0,7	0,7	1,6	1,7	0,6	*2. „ d. immeubl. d. instit. auton. de distr.*
3. Līdzdaliba valsts iestāžu uzturēšanā	2,3	3,4	.	6,6	5,0	3,9	3,0	3,2	*3. Participation à l'entretion des instit. d'Etat.*
4. Sociālā apgāde	1,9	0,7	.	2,1	4,3	6,5	9,4	8,8	*4. Assistance publique.*
5. Tautas izglītība									*5. Instruction publique.*
a) skolotāju algas	29,4	37,9	.	45,7	43,4	48,5	44,0	44,6	*a) appointements du corps enseignant.*
b) citi izdevumi	23,4	7,9	.	8,5	8,9	4,7	5,3	5,1	*b) autres dépenses.*
c) kopā	52,8	45,8	.	54,2	52,3	53,2	49,3	49,7	*c) totale.*
6. Veselības aizsardz., sanitārā un veterinārā gādība	8,3	9,7	.	8,8	8,3	7,8	6,1	5,2	*6. Sauvegarde sanitaire, service sanit. et vetérin.*
7. Agronomiskā palīdzība	1,2	6,3	.	3,5	4,1	3,5	3,9	4,7	*7. Secours agricole.*
8. Parādu un procentu nomaksa	0,9	4,1	.	2,2	0,7	0,6	0,4	0,5	*8. Paiement des dettes et des intérêts.*
9. Ārkārtēji izdevumi	4,1	9,4	.	2,0	0,8	—	3,0	—	*9. Dépenses extraordinaires.*
10. Dažādi un neparedzēti izdevumi	11,2		.	4,1	7,9	9,7	11,3	13,4	*10. Dépenses diverses et imprévues.*
Latgalē kopā	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	***Latgale***
1. Apriņķu pašvaldību iestāžu uzturēšana	14,3	13,9	13,7	12,9	17,2	14,9	16,6	18,3	*1. Entretien des institutions autonomes de distr.*
2. Apriņķu pašv. nekustamu īpašumu uzturēšana	5,6	4,8	3,7	5,3	7,0	6,6	9,4	7,2	*2. Participation à l'entretion des instit. d'Etat.*
3. Līdzdaliba valsts iestāžu uzturēšanā	0,8	3,1	3,4	4,4	4,8	4,7	5,1	5,0	*3. Participation à l'entretien des instit. d l'Etat.*
4. Sociālā apgāde	5,6	6,3	6,2	7,5	8,4	10,2	9,7	10,7	*4. Assistance publique.*
5. Tautas izglītība									*5. Instruction publique.*
a) skolotāju algas	2,2	2,6	7,4	7,1	11,0	13,0	16,4	18,6	*a) appointements du corps enseignant.*
b) citi izdevumi	15,6	13,7	11,1	8,0	9,8	8,3	7,0	8,0	*b) autres dépenses.*
c) kopā	17,8	16,3	18,5	15,1	20,8	21,3	23,4	26,9	*c) totale.*
6. Veselības aizsardz., sanitārā un veterinārā gādība	36,7	37,6	36,2	38,1	34,3	33,3	25,5	23,8	*6. Sauvegarde sanitaire, service sanit. et vetérin.*
7. Agronomiskā palīdzība	5,2	5,3	5,7	3,1	0,3	1,3	0,1	0,1	*7. Secours agricole.*
8. Parādu un procentu nomaksa	3,2	2,6	1,9	5,2	2,8	1,6	1,9	1,7	*8. Paiement des dettes et des intérêts.*
9. Ārkārtēji izdevumi	0,4	10,1	0,3	0,5	0,5	2,2	3,7	1,8	*9. Dépenses extraordinaires.*
10. Dažādi un neparedzēti izdevumi	10,4		10,4	7,9	3,9	3,9	4,6	4,5	*10. Dépenses diverses et imprévues.*
Latvijā kopā	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	***Lettonie***
1. Apriņķu pašvaldību iestāžu uzturēšana	13,8	13,5	12,3	11,5	13,6	12,1	12,4	13,4	*1. Entretien des institutions autonomes de distr.*
2. Apriņķu pašv. nekustamu īpašumu uzturēšana	2,1	1,5	1,2	1,8	2,8	2,7	4,1	2,9	*2. „ d. immeubl. d. instit. auton. de distr.*
3. Līdzdaliba valsts iestāžu uzturēšanā	2,0	3,1	3,1	4,7	4,3	3,9	3,5	3,6	*3. Participation à l'entretion des instit. d'Etat.*
4. Sociālā apgāde	4,8	4,3	4,7	5,5	6,9	8,6	9,1	9,3	*4. Assistance publique.*
5. Tautas izglītība									*5. Instruction publique.*
a) skolotāju algas	31,7	37,0	42,8	43,1	39,9	40,9	40,1	40,9	*a) appointements du corps enseignant.*
b) citi izdevumi	12,8	6,8	6,7	6,5	7,0	5,8	6,0	6,6	*b) autres dépenses.*
c) kopā	44,5	43,8	49,5	49,6	46,9	46,7	46,1	47,5	*c) totale.*
6. Veselības aizsardz., sanitārā un veterinārā gādība	16,5	16,2	14,1	14,3	14,2	12,7	9,8	9,3	*6. Sauvegarde sanitaire, service sanit. et vetérin.*
7. Agronomiskā palīdzība	2,0	4,1	3,9	2,3	2,0	2,3	1,9	2,3	*7. Secours agricole.*
8. Parādu un procentu nomaksa	2,3	2,7	2,1	3,3	1,9	1,2	1,3	1,2	*8. Paiement des dettes et des intérêts.*
9. Ārkārtēji izdevumi	2,0	10,8	1,1	0,9	1,1	1,2	2,2	0,8	*9. Dépenses extraordinaires.*
10. Dažādi un neparedzēti izdevumi	10,0		7,1	6,1	6,3	8,6	9,6	9,7	*10. Dépenses diverses et imprévues.*

Nr. 13. Apriņķu pašvaldību ieņēmumu budžeti (ls).
No. 13. Budgets de recettes des institutions autonomes de districts (en ls).

Apriņķi *Districts*	Ienākumi no kapitāliem *Recettes des capitaux*	No īpašumiem *Recettes des propriétés*	No uzņēmumiem *Recettes des entreprises*	Iepriekšējo gadu atlikumi *Reste de l'année précédente*	No zemes nodokļa pagastos kopā a) no zemes b) no mežiem *De l'impôt foncier des communes rurales a) des terres b) des forêts*	Valsts nodokļa daļa *Part de l'impôt d'Etat*	Nodokļi *Impôts*	Ārkārtēji *Recettes extraordinaires*	Pārējie un neparedzētie *Recettes diverses et imprévu.*	Kopā *Total*
Rīgas										
1925/1926	—	8 971	—	30 000	245 356	93 000	20 930	—	4 000	402 257
1926/1927	—	8 467	—	30 000	250 549	106 200	22 450	—	6 000	423 666
1927/1928	—	8 985	—	—	255 467	109 000	24 850	—	4 474	402 776
1928/1929	—	**7 633**	—	**40 000**	**243 185**	**140 000**	**29 250**	—	**4 127**	**464 195**
Cēsu										
1925/1926	—	4 030	1 888	20 202	150 923	58 978	13 230	—	700	249 951
1926/1927	—	6 340	—	15 648	163 315	65 675	18 165	24 667	1 680	295 490
1927/1928	—	5 822	—	—	180 545	57 200	17 780	25 000	3 700	290 047
1928/1929	—	**6 389**	**1 568**	—	**181 396**	**62 042**	**23 700**	**19 050**	**4 250**	**298 395**
Va lmieras										
1925/1926	1 000	3 180	12 879	32 278	173 986	119 000	14 700	4 320	100	361 443
1926/1927	1 200	3 474	741	—	215 013	131 967	15 600	4 200	500	372 695
1927/1928	1 000	3 528	50	—	237 616	111 000	13 741	4 200	1 500	372 635
1928/1929	**1 500**	**3 979**	**50**	—	**236 858**	**108 000**	**19 600**	**4 714**	**1 500**	**376 201**
Valkas										
1925/1926	401	4 572	—	50 000	150 328	34 000	4 500	—	8 199	252 000
1926/1927	1 001	—	—	77 000	148 492	37 000	4 500	—	771	268 764
1927/1928	1 010	—	—	45 500	187 370	40 000	8 500	—	620	283 000
1928/1929	**1 010**	—	—	**63 000**	**183 830**	**54 000**	**11 600**	—	**1 560**	**315 000**
Madonas										
1925/1926	400	2 540	—	—	170 913	69 500	12 500	10 000	1 147	267 000
1926/1927	400	2 540	—	—	184 816	95 000	14 800	—	444	298 000
1927/1928	800	2 600	—	—	208 000	73 500	15 000	—	100	300 000
1928/1929	**2 500**	**2 600**	—	—	**209 020**	**61 300**	**19 500**	—	**80**	**295 000**
Liepājas										
1925/1926	400	—	—	—	114 203	50 000	5 850	—	4 059	174 512
1926/1927	600	1 302	495	—	112 303	56 000	6 100	—	3 500	180 300
1927/1928	700	1 923	—	—	135 370	75 000	4 500	—	3 500	220 993
1928/1929	**300**	**6 796**	—	—	**148 100**	**70 000**	**5 000**	—	**3 004**	**233 200**
Aizputes										
1925/1926	400	—	—	2 954	59 168	41 500	3 300	—	3 050	110 372
1926/1927	600	200	—	—	59 528	45 000	2 650	—	1 622	109 600
1927/1928	700	4 000	—	—	64 059	50 000	2 000	—	2 241	123 000
1928/1929	**600**	**4 500**	—	—	**74 492**	**35 550**	**2 620**	—	**238**	**118 000**
Kuldīgas										
1925/1926	—	1 724	—	—	119 950	33 100	1 250	—	100	156 124
1926/1927	—	1 152	—	—	153 078	44 020	1 250	—	500	200 000
1927/1928	300	1 632	—	1 616	124 192	50 500	3 380	2 880	500	185 000
1928/1929	**500**	**2 532**	—	—	**124 764**	**53 300**	**3 400**	**1 884**	**1 620**	**188 000**
Ventspils										
1925/1926	40	96	—	11 768	63 846	30 400	2 850	—	2 000	111 000
1926/1927	40	96	—	21 051	84 913	30 400	1 300	—	2 200	140 000
1927/1928	—	48	—	6 571	89 761	30 400	2 000	—	1 220	130 000
1928/1929	**50**	—	—	—	**89 745**	**33 000**	**3 000**	—	**3 205**	**129 000**
Talsu										
1925/1926	—	—	216	—	78 184	50 500	6 800	700	—	136 400
1926/1927	—	—	—	—	64 948	47 950	6 760	842	—	120 500
1927/1928	—	—	—	10 186	83 754	46 048	4 800	672	—	145 460
1928/1929	—	—	—	**1 760**	**85 340**	**46 500**	**6 400**	—	—	**1 40000**

Nr. 13. (turpinājums)

Apriņķi *Districts*	Ienākumi no kapitāliem *Recettes des capitaux*	No īpašumiem *Recettes des propriétés*	No uzņēmumiem *Recettes des entreprises*	Iepriekšējo gadu atlikumi *Reste de l'année précédente*	No zemes nodokļa pagastos kopā a) no zemes b) no mežiem *De l'impôt foncier des communes rurales a) des terres b) des forêts*	Valsts nodokļa daļa *Part de l'impôt d'Etat*	Nodokļi *Impôts*	Ārkārtēji *Recettes extraordinaires*	Pārejie un neparedzētie *Recettes diverses et imprévi.*	Kopā *Total*
Tukuma										
1925/1926	1 000	300	—	—	43 887	17 600	1 200	—	—	63 987
1926/1927	2 000	840	—	—	124 081	23 100	7 900	—	579	158 500
1927/1928	3 000	—	—	—	122 556	37 100	5 850	—	1 500	170 006
1928/1929	**5 000**	—	—	—	**113 262**	**46 850**	**7 915**	—	**1 500**	**174 527**
Jelgavas										
1925/1926	1 500	800	—	11 551	169 290	55 500	3 600	—	3 098	245 339
1926/1927	1 510	500	—	7 000	169 667	73 000	4 000	—	3 181	258 848
1927/1928	2 500	900	—	—	195 531	74 100	4 400	—	3 181	280 612
1928/1929	**2 000**	**500**	**500**	—	**193 931**	**84 600**	**9 250**	—	**3 119**	**293 900**
Bauskas										
1925/1926	1 331	400	—	—	109 395	42 000	2 875	—	2 000	158 001
1926/1927	2 776	—	—	—	130 342	59 000	5 200	—	682	198 000
1927/1928	2 070	—	—	18 022	143 738	78 000	5 450	—	1 000	248 280
1928/1929	**736**	—	—	—	**143 658**	**72 500**	**6 300**	—	**106**	**223 300**
Jēkabpils										
1925/1926	1 500	—	—	—	52 299	32 500	11 700	—	846	98 845
1926/1927	1 500	—	—	—	55 425	35 300	13 750	—	1 025	107 000
1927/1928	347	1 030	—	—	74 963	44 500	11 310	—	1 050	133 200
1928/1929	**3 200**	**1 828**	—	—	**59 425**	**65 000**	**12 500**	—	**747**	**142 700**
Ilukstes										
1925/1926	1 200	770	—	27 088	47 704	24 600	2 450	—	300	104 112
1926/1927	2 000	1 206	—	18 500	78 350	26 900	1 170	—	270	128 396
1927/1928	1 400	4 246	—	21 421	90 089	30 200	410	—	610	148 376
1928/1929	**1 400**	**1 622**	—	**24 915**	**90 089**	**29 000**	**540**	—	**700**	**148 266**
Daugavpils										
1925/1926	3 750	1 000	54 100	—	317 906	62 950	5 700	—	2 100	447 506
1926/1927	4 200	3 480	55 800	—	315 595	62 750	3 920	—	1 600	447 345
1927/1928	3 000	1 000	7 000	—	341 375	71 800	2 500	175	6 150	433 000
1928/1929	**3 000**	**400**	**6 100**	—	**383 355**	**49 500**	**3 860**	—	**3 540**	**449 755**
Rēzeknes										
1925/1926	3 000	6 185	46 000	—	297 957	70 000	4 940	—	2 110	430 192
1926/1927	5 300	6 114	55 300	—	290 064	70 000	4 940	300	3 500	435 518
1927/1928	5 300	3 516	2 700	—	319 248	72 000	4 940	300	3 500	411 504
1928/1929	**5 300**	**4 020**	—	—	**314 775**	**72 000**	**6 280**	—	**4 500**	**406 875**
Ludzas										
1925/1926	750	—	29 523	16 000	131 445	34 616	3 790	—	450	216 574
1926/1927	1 200	860	29 600	14 070	133 755	33 500	2 900	—	1 800	217 685
1927/1928	1 100	500	1 200	—	146 435	33 300	2 300	—	14 340	199 175
1928/1929	**800**	**110**	**300**	—	**159 892**	**28 600**	**2 280**	—	**9 565**	**201 547**
Jaunlatgales										
1925/1926	750	—	12 000	—	169 440	28 600	5 300	12 160	345	228 595
1926/1927	960	—	11 000	—	206 839	47 800	4 800	18 052	425	289 876
1927/1928	1 440	1 820	—	—	236 854	68 500	7 500	—	425	316 539
1928/1929	**1 440**	**1 020**	—	—	**271 155**	**90 000**	**8 600**	—	**425**	**372 640**
Kopā — *Total*										
1925/1926	**17 422**	**34 568**	**156 606**	**201 841**	**2 666 180**	**948 344**	**127 465**	**27 180**	**34 604**	**4 214 210**
1926/1927	**25 277**	**36 571**	**152 936**	**183 269**	**2 941 073**	**1 090 562**	**142 155**	**48 061**	**30 279**	**4 650 183**
1927/1928	**24 667**	**41 550**	**10 950**	**103 316**	**3 236 923**	**1 152 148**	**141 211**	**33 227**	**49 611**	**4 793 603**
1928/1929	**29 336**	**43 929**	**8 518**	**129 675**	**3 306 272**	**1 201 742**	**181 595**	**25 648**	**43 786**	**4 970 501**

Nr. 14. Apriņķu pašvaldību izdevumu budžeti (ls).
No. 14. Budgets de dépenses institutions des autonomes de districts (en ls).

Apriņķi *Districts*	Apriņķa pašvaldību iestāžu uzturēšana *Entretien des instit. auton. de districts*	Nekustamu īpašumu uzturēšana *Entretien des immeubles des instit. auton. de distr.*	Līdzdalība valsts iestāžu uzturēšanā *Participation à l'entretien des institutions d'Etat*	Sociālā apgāde *Assistance publique*	Tautas izglītība kopā a) skolotāju algas b) citi izdevumi *Instruction publique a) appoint. aux maîtres b) autres dépenses*	Veselības aizsardzība *Sauvegarde sanitaire*	Agronomiskā palīdzība *Secours agricole*	Parādu un proc. nomaksa *Paiement des dettes et des intérêts*	Ārkārtēji *Dépenses extraordinaires*	Dažādi un neparedzēti *Dépenses diverses et imprévues*	Kopā *Total*
Rīgas											
1925/1926	31 060	10 000	11 151	28 945	264 221	2 400	2 028	18 712	—	33 740	402 257
1926/1927	32 243	—	12 380	37 492	275 532	2 040	2 505	19 212	—	42 262	423 666
1927/1928	36 312	—	13 144	39 452	246 275	2 140	2 505	18 712	—	44 236	402 776
1928/1929	**42 636**	—	**12 579**	**41 190**	**288 774**	**8 040**	**7 880**	**14 686**	—	**48 410**	**464 195**
Cēsu											
1925/1926	26 193	—	10 281	11 447	163 733	2 079	5 013	—	800	30 405	249 951
1926/1927	26 641	—	9 544	16 574	166 357	2 179	5 151	—	24 667	44 377	295 490
1927/1928	26 956	18 332	8 900	16 490	158 036	1 649	4 944	—	25 000	29 740	290 047
1928/1929	**30 869**	**18 133**	**9 073**	**20 990**	**163 903**	**1 660**	**6 531**	—	**14 550**	**32 686**	**298 395**
Valmieras											
1925/1926	29 534	820	14 270	32 560	212 640	25 155	10 578	—	32 000	3 886	361 443
1926/1927	33 178	—	12 732	36 499	225 290	13 991	12 505	—	—	38 500	372 695
1927/1928	33 508	—	12 250	38 705	219 100	16 382	12 903	—	—	39 787	372 635
1928/1929	**37 988**	—	**12 196**	**42 861**	**217 940**	**12 023**	**13 459**	—	—	**39 734**	**376 201**
Valkas											
1925/1926	25 237	3 622	13 460	6 500	146 554	10 625	9 198	4 496	—	32 308	252 000
1926/1927	24 730	2 301	8 970	19 000	159 535	11 105	7 842	4 496	—	30 785	268 764
1927/1928	25 603	2 254	8 530	20 500	167 310	12 654	8 750	4 496	—	32 903	283 000
1928/1929	**30 190**	**1 585**	**10 810**	**19 500**	**187 505**	**14 905**	**11 110**	**4 500**	—	**34 895**	**315 000**
Madonas											
1925/1926	28 582	1 000	8 570	24 500	174 000	3 152	4 700	—	—	22 496	267 000
1926/1927	28 369	11 000	10 850	26 480	185 120	3 100	4 932	—	—	28 149	298 000
1927/1928	28 930	16 700	9 300	28 250	178 600	3 500	4 900	—	—	29 820	300 000
1928/1929	**29 200**	**1 780**	**9 530**	**28 000**	**183 220**	**3 400**	**5 000**	**1 446**	—	**33 424**	**295 000**
Liepājas											
1925/1926	23 650	—	6 620	16 714	101 335	12 420	4 510	1 095	—	8 168	174 512
1926/1927	23 389	—	6 751	17 105	105 268	12 014	6 510	1 095	—	8 168	180 300
1927/1928	23 727	—	4 082	20 499	129 858	11 996	680	1 095	1 500	27 556	220 993
1928/1929	**23 172**	**2 108**	**5 370**	**23 800**	**130 832**	**14 127**	**6 500**	**5 237**	**300**	**21 754**	**233 200**
Aizputes											
1925/1926	15 724	—	3 880	16 145	61 194	1 700	1 600	—	—	10 129	110 372
1926/1927	17 020	1 000	2 760	11 820	61 786	1 300	1 920	—	—	11 994	109 600
1927/1928	17 350	4 000	2 975	11 775	69 646	500	720	—	—	16 034	123 000
1928/1929	**14 599**	**4 000**	**3 523**	**11 249**	**68 876**	**500**	**1 000**	—	—	**14 253**	**118 000**
Kuldīgas											
1925/1926	23 814	5 043	6 839	12 735	91 039	4 400	7 562	844	—	3 848	156 124
1926/1927	24 093	6 000	7 439	20 032	111 696	4 400	4 188	801	—	21 351	200 000
1927/1928	21 168	9 180	4 190	17 998	98 108	2 740	5 779	2 718	—	23 119	185 000
1928/1929	**20 361**	**9 000**	**3 910**	**18 473**	**98 898**	**4 060**	**5 748**	**2 480**	—	**25 070**	**188 000**
Ventspils											
1925/1926	17 534	—	4 478	1 000	59 216	9 840	4 570	2 085	—	12 277	111 000
1926/1927	16 954	—	4 478	10 000	65 092	840	8 110	2 085	—	32 441	140 000
1927/1928	18 104	—	3 605	8 000	68 816	840	6 317	1 100	—	23 218	130 000
1928/1929	**17 916**	—	**2 855**	**6 570**	**75 095**	**3 370**	**8 278**	**516**	—	**14 400**	**129 000**
Talsu											
1925/1926	17 718	—	7 450	1 000	74 664	15 310	4 500	9 746	—	6 012	136 400
1926/1927	18 620	—	6 950	8 500	65 785	9 300	3 420	2 446	—	5 479	120 500
1927/1928	19 774	—	4 000	9 500	74 100	10 484	4 750	2 446	—	20 406	145 460
1928/1929	**19 503**	—	**4 000**	**9 000**	**73 100**	**10 000**	**3 510**	**2 446**	—	**18 441**	**140 000**

Nr. 14. (turpinājums).

Apriņķi *Districts*	Apriņķu pašvaldību iestāžu uzturēšana *Entretien des instit. auton. de districts*	Nekustamu īpašumu uzturēšana *Entretien des immeubles des instit. auton. de distr.*	Līdzdalība valsts iestāžu uzturēšanā *Participation à l'entretien des institutions d'Etat*	Sociālā apgāde *Assistance publique*	Tautas izglītība kopā a) skolotāju algas b) citi izdevumi *Instruction publique a) appoint. aux maîtres b) autres dépenses*	Veselības aizsardziba *Sauvegarde sanitaire*	Agronomiskā palidziba *Secours agricole*	Parādu un proc nomaksa *Paiement des dettes et des intérêts*	Arkārtēji *Dépenses extraordinaires*	Dažādi un neparedzēti *Dépenses diverses et imprévues*	Kopā *Total*
Tukuma											
1925/1926	15 957	50	3 880	4 312	26 480	4 800	5 370	—	—	3 138	63 987
1926/1927	17 895	2 500	4 415	6 000	100 220	10 300	4 480	—	—	12 690	158 500
1927/1928	18 669	720	4 900	19 400	92 220	9 300	5 560	—	—	19 237	170 006
1928/1929	**18 800**	**1 220**	**5 580**	**19 000**	**93 420**	**9 400**	**7 260**	—	—	**19 847**	**174 527**
Jelgavas											
1925/1926	28 464	—	11 500	11 000	153 846	2 200	10 178	100	—	28 051	245 339
1926/1927	30 835	1 129	11 000	19 010	150 953	900	11 784	—	—	33 237	258 848
1927/1928	32 738	5 000	9 926	22 775	157 715	1 000	13 736	—	—	37 722	280 612
1928/1929	**45 517**	**1 000**	**13 335**	23 516	**161 053**	**1 400**	**13 303**	—	—	**34 776**	**293 900**
Bauskas											
1925/1926	17 893	3 400	6 744	6 806	86 373	23 030	4 490	4 696	—	4 569	158 001
1926/1927	18 898	3 340	6 030	12 300	101 173	31 263	5 509	4 696	—	14 791	198 000
1927/1928	19 506	1 020	3 394	21 650	108 638	27 944	6 567	4 696	29 990	24 875	248 280
1928/1929	**22 740**	**270**	**3 692**	**15 700**	**105 035**	**23 499**	**8 225**	**4 696**	—	**39 443**	**223 300**
Jēkabpils											
1925/1926	19 114	—	5 066	895	51 996	8 208	700	100	1 988	10 778	98 845
1926/1927	18 175	—	5 426	1 000	58 966	8 655	1 800	100	—	12 878	107 000
1927/1928	18 136	3 635	4 446	7 475	69 401	8 800	4 740	—	—	16 567	133 200
1928/1929	**21 392**	**3 535**	**2 960**	5 380	**73 107**	**5 000**	**8 557**	—	—	**22 769**	**142 700**
Ilukstes											
1925/1926	25 392	1 383	6 015	6 124	32 113	17 558	6 225	—	3 000	6 302	104 112
1926/1927	26 426	6 867	6 498	16 646	41 853	**15 166**	6 006	—	—	8 934	128 396
1927/1928	27 340	6 038	6 464	20 572	55 497	12 616	7 438	—	—	12 411	148 376
1928/1929	**27 814**	—	**6 464**	**22 538**	**55 547**	**12 136**	**8 782**	—	—	**14 985**	**148 266**
Daugavpils											
1925/1926	86 600	7 335	16 172	29 039	105 395	168 943	600	16 548	10	16 864	447 506
1926/1927	65 766	2 963	18 473	39 777	108 044	171 612	11 602	16 548	—	12 560	447 345
1927/1928	83 514	7 750	18 229	35 240	92 070	126 155	—	16 548	31 000	22 494	433 000
1928/1929	**93 777**	**6 577**	**20 800**	**42 166**	**106 416**	**127 025**	—	**16 838**	**14 000**	**22 156**	**449 755**
Rēzeknes											
1925/1926	52 711	60 611	12 396	39 523	75 204	152 228	300	20 989	4 230	12 000	430 192
1926/1927	53 937	55 041	13 236	50 188	90 178	153 378	200	5 500	—	13 860	435 518
1927/1928	52 712	75 633	13 416	41 331	111 118	99 701	200	4 500	—	12 893	411 504
1928/1929	**59 142**	**72 130**	**12 276**	**47 717**	108 192	84 443	**200**	**3 840**	—	**18 935**	**406 875**
Ludzas											
1925/1926	40 187	14 252	13 903	30 963	44 686	62 306	538	—	500	9 239	216 574
1926/1927	42 745	21 362	13 240	30 787	42 056	57 935	3 736	—	—	5 824	217 685
1927/1928	42 304	18 154	17 776	35 461	42 144	35 979	539	582	—	6 236	199 175
1928/1929	**53 098**	**17 199**	**18 642**	**29 818**	**39 764**	**35 112**	—	**2 764**	—	**5 150**	**201 547**
Jaunlatgales											
1925/1926	48 185	10 628	20 518	11 139	49 242	70 044	3 089	—	2 361	13 389	228 595
1926/1927	45 066	12 256	20 914	20 500	56 019	80 593	3 080	—	30 000	21 448	289 876
1927/1928	46 935	26 955	19 263	20 200	72 767	85 476	1 000	3 587	20 000	20 356	316 539
1928/1929	**55 811**	**7 795**	**19 847**	33 990	**129 958**	**93 886**	**750**	**1 495**	**11 000**	**18 108**	**372 640**
Kopā — *Total*											
1925/1926	**573 549**	**118 144**	**183 193**	**291 347**	**1 973 931**	**596 398**	**85 749**	**79 411**	**44 889**	**267 599**	**4 214 210**
1926/1927	**564 980**	**125 759**	**182 086**	**399 710**	**2 170 923**	**590 071**	**105 280**	**56 979**	**54 667**	**399 728**	**4 650 183**
1927/1928	**593 286**	**195 371**	**168 790**	**435 273**	**2 211 419**	**469 856**	**92 028**	**60 480**	**107 490**	**459 610**	**4 793 603**
1928/1929	**664 525**	**146 332**	**177 442**	**461 458**	**2 360 635**	**463 986**	**116 093**	**60 944**	**39 850**	**479 236**	**4 970 501**

Nr. 15. Apriņķu pašvaldību ieņēmumu budžeti (ls).—*No. 15. Budgets de recettes des instit. autonomes de districts (en ls).*

§	Panti	Ieņēmumi	Budžeta gadi — *Exercices* 1926/1927	1927/1928	1928/1929	*Recettes*
1		**No kapitāliem**	25 277	24 667	29 336	***Des capitaux***
2	1	**Iemaksas no zemes nodokļa** . . .	2 814 206	2 665 283	2 727 303	***Versement de l'impôt foncier***
	2	Meža nodoklis	126 867	571 640	578 969	*Impôts des forêts*
		Kopā par § 2	**2 941 073**	**3 236 923**	**3 306 272**	*Total § 2.*
3		**Piemaksas pie valsts nodokļiem:**				***Paiement supplém. aux impôts d'Etat***
	1	progresīvā ienākumu nodokļa .	658 675	727 800	829 892	*impôt progressif des revenus*
	2	mantojuma	1 700	1 200	600	*„ sur les succession*
	3	vērtības pieauguma	54 000	53 700	20 250	*augmentation de la valeur*
	4	procentuālā peļņas nodokļa . . .	215 950	234 200	215 000	*impôt proportionnel des revenus*
	5	tirdzniecības un rūpniecības	117 387	113 000	116 800	*patents commerciaux et industr.*
	6	nekustama īpašuma atsavināšana un apgrūtināšana ar parādiem .	22 400	21 700	18 200	*expropriation et endettement des immeubles*
	7	dažādi nodokļi	20 450	548	1 000	*impôts divers*
		Kopā par § 3	**1 090 562**	**1 152 148**	**1 201 742**	*Total § 3.*
4		**Nodokļi:**				***Impôts:***
	1	no ēdienu un dzērienu veikaliem (resp. traktieriem)	44 940	47 220	78 045	*des restaurants et des cabarets*
	2	no bufetēm	5 850	7 221	8 720	*taxe sur les buffets*
	3	tirgus nodoklis	13 200	10 060	11 800	*droits de marché*
	4	izpriecas nodoklis	63 760	61 240	65 340	*taxe sur les divertissements*
	5	no velosipēdiem un automobiļiem	14 340	15 340	17 140	*„ sur les vélocipèdes et les automobiles*
	6	dažādi	65	130	550	*divers*
		Kopā par § 4	**142 155**	**141 211**	**181 595**	*Total § 4.*
5		**Ieņēmumi no apriņķu pašvaldības īpašumiem:**				***Recettes des propriétés des instit. auton. de dist.***
	1	no namiem	15 614	12 344	19 239	*des bâtiments*
	2	muižu centriem	3 216	6 711	5 038	*des centres de biens*
	3	par dažādām telpām	13 969	18 443	16 300	*de diverses localités*
	4	augļu un sakņu dārziem un zemes gabaliem	3 772	4 032	2 452	*des vergers, des potagers et des parcelles*
	5	dažādiem citiem īpašumiem . . .	—	20	900	*de diverses autres propriétés*
		Kopā par § 5	**36 571**	**41 550**	**43 929**	*Total § 5.*

§	Panti	Ieņēmumi	Budžeta gadi — *Exercices* 1926/1927	1927/1928	1928/1929	*Recetes*
6		**Ieņēmumi no apriņķu pašvaldības uzņēmumiem:**				***Recettes d. entreprises des instit. auton. de district***
	1	no zirgu pasta	—	—	1 568	*de chevaux postales*
	2	no celtuves	50	50	50	*de prames*
	3	no cementa un māla izstrādājum.	—	5 100	500	*poteries et industries de ciment*
	4	no aptiekas	3 000	4 000	2 400	*de pharmacies*
	5	no medicīniskiem punktiem . . .	143 300	1 800	3 000	*des postes médicaux*
	6	no zemes gabalu apsaimniekošan.	6 586	—	1 000	*de l'exploitation des parcelles*
		Kopā par § 6	**152 936**	**10 950**	**8 518**	*Total § 6.*
7		**Dažādi neparedzēti ieņēmumi:**				***Diverses recettes imprévues:***
	1	maksas par dažādu rakstu izgatav.	155	180	125	*paiement pour des écritures et copies*
	2	soda naudas	4 010	4 990	5 000	*amendes*
	3	dažādi ieņēmumi un atmaksājumi .	22 935	35 411	31 111	*diverses recettes et remboursements*
	4	procenti no tekoš. rēķ. un noguld.	1 000	3 610	3 500	*% des comptes courants et des dépôts*
	5	neparedzēti ieņēmumi	2 179	5 420	4 050	*recettes imprévues*
		Kopā par § 7	**30 279**	**49 611**	**43 786**	*Total § 7.*
8		**Ārkārtēji ieņēmumi:**				***Recettes extraordinaires:***
	1	aizņēmumi no valsts	—	672	—	*emprunts de l'Etat*
	2	aizņēmumi no privātam personām un iestādēm	—	—	—	*emprunts de personnes privées et des institut.*
	3	aizņēmumi no pašvaldības iestād.	—	—	—	*emprunts des instit. auton. de distr.*
	4	valsts pabalsti	2 160	2 880	1 884	*secours de l'Etat*
	5	no nekustamu īpašumu pārdošanas	—	—	—	*du vente des immeubles*
	6	aizņēmumi no rezerves kapitāliem	41 401	25 000	19 050	*emprunts du fonds de réserve*
	7	pabalsti no daž. iestād. un organ.	4 200	4 200	4 714	*secours de diverses instit. et organisations*
	8	dažādu materiālu pārdošana . .	300	475	—	*vente de matériel divers*
		Kopā par § 8	**48 061**	**33 227**	**25 648**	*Total § 8.*
9		**Pagājušā gada atlikums**	183 269	103 316	129 675	***Reste de l'année précédente***
		Budžeta kopsumma	**4 650 183**	**4 793 603**	**4 970 501**	*Somme générale du budget*

Nr. 16. Apriņķu pašvaldību izdev. budžeti (ls). — *No. 16. Budgets de dépenses des institutions auton. de distr. (en ls).*

§	Panti	Burti	Izdevumi	Budžeta gadi — *Exercices* 1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	*Dépenses*
1			**Apriņķa pašvaldības uzturēšana:**				***Entretien des institutions autonomes de district:***
	1		padomes uzturēšana:				*Entretien du conseil*
	2		valdes uzturēšana:				*Entretien de l'administration:*
		a	algas valdes locekļiem	100 851	102 045	138 457	*appointements aux membres de l'adm.*
		b	darbinieku uzturēšana	326 888	347 850	354 196	*entretien des employés*
		c	kanclejas izdevumi	22 228	24 743	27 357	*dépenses de chancellerie*
		d	inventāra iegādāšana	6 946	8 990	9 025	*achat d'inventaire*
		e	inventāra uzturēšana	1 760	1 610	2 218	*entretien de l'inventaire*
		f	apkurināšana	18 797	17 798	17 590	*chauffage*
		g	apgaismošana	4 297	4 529	3 879	*éclairage*
		h	aptīrīšana	6 268	6 548	7 413	*nettoyage*
		i	ceļa izdevumi	31 262	27 539	31 803	*dépenses de voyage*
		j	telpu īre	17 848	14 046	14 878	*loyer des localités*
		k	tālrunis, pasts, telegrafs un laikraksti	2 534	2 330	2 820	*téléphones, postes, télégraphes et journaux*
		l	juriskonzulta algošana	780	—	600	*appointements au jurisconsulte*
		m	piemaksas slimo kasei un ārstēšanai	4 128	6 930	5 232	*suppléments aux caisses-maladie et au traitement*
		n	pārējie	5 130	4 762	7 400	*autres*
	3		Nodaļu un komisiju uzturēšana:				*Entretien des sections et des commissions:*
		a	skolu valde	4 019	4 632	5 455	*administration scolaire*
		b	nodokļu komisija	5 532	12 784	22 857	*commission des impôts*
		c	zemes ierīcības komiteja . . .	650	350	350	*commission de la distribution des terres*
		d	revīzijas komisija	624	774	9 087	*commission de révision*
		e	kara klausības komisija	524	589	621	*commission du service militaire obligat.*
		f	dažādas citas komisijas	3 914	4 437	3 287	*diverses autres commissions*
			Kopā par § 1. . . .	**564 980**	**593 286**	**664 525**	*Total § 1.*
2			**Apriņķa pašvaldību nekustamu īpašumu uzturēšana**	**125 759**	**195 371**	**146 332**	***Entretien des immeubles des instit. autonomes de district.***
3			**Līdzdalība valsts iestāžu uzturēšanai:**				***Participation à l'entretien des institutions d'Etat:***
	1		Apsardzības uzturēšana:				*Entretien de la sauvegarde:*
		a	apriņķa policijas algošana . . .	91 543	71 691	75 797	*appointements à la police de distr.*
		b	aresta namu telpu īre un remonti	400	1 797	4 180	*loyer et réparation des maisons d'arrêt*
		c	arestantu šķūtis	1 000	1 000	500	*transport des arrêtés*
		d	kriminālpolicijai	240	120	120	*police criminelle*

§	Panti	Burti	Izdevumi	Budžeta gadi — *Exercices* 1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	*Dépenses*
3		e	telpu īre policijas vajadzībām un remonti	40 648	42 780	45 760	*loyer et réparation des localités au bésoin de la police*
		f	apkurināšana	29 000	29 234	30 058	*chauffage*
		g	apgaismošana	9 337	11 308	11 270	*éclairage*
	2		Karaspēka novietošanai	2 180	2 580	2 200	*Placement du militaire*
	3		aizsargu pabalstīšanai	2 760	4 560	3 780	*Secours à la sauvegarde*
	4		dažādi izdevumi	4 978	3 720	3 777	*Dépenses diverses*
			Kopā par § 3. . . .	**182 086**	**168 790**	**177 442**	*Total § 3.*
4			**Sociālā apgādība:**				***Assistance publique:***
	1		nespējnieku uzturēšana ārpus patversmes:				*Entretien des indigents en déhors des asiles*
		a	pabalsts naudā	9 839	8 834	13 600	*assistance en argent comptant*
		b	ārstēšana (sanatorijā, Pastera institūta nod.)	14 300	14 225	9 279	*traitement (sanator., section de l'inst. de Pasteur)*
	2		nespējnieku un mazgadējo uzturēšana patversmēs	176 656	171 860	191 740	*Entretien des indigents et des mineurs dans les asiles*
	3		Zīdaiņu uzturēšana patversmēs . .	7 032	7 278	5 468	*Entretien des nourrissons dans les asiles*
	4		Vājprātīgo ārstēšana	191 883	233 076	241 371	*Traitement des aliénés*
			Kopā par § 4. . . .	**399 710**	**435 273**	**461 458**	*Total § 4.*
5			**Tautas izglītība:**				***Instruction publique:***
	1	a	Skolotāju algas (rezerves skolotāju algas un komandējumi) .	1 753 149	1 722 665	1 938 908	*Appointements au corps enseignant (appointem. et frais de détachement des instituteurs de réserve)*
		b	skolotāju penziju piemaksas . .	88 531	104 073	54 193	*payement supplémentaire pour les instit. en rétraite*
		c	skolotāju apdrošināšana slimo kasē un ārstēšana	150 433	202 572	96 368	*assurance des instituteurs dans les caisses-maladie et leur traitement*
	2		Atalgojums skolu ārstam	720	10 142	720	*Appointements aux médecins scolaires*
	3		Citi izdevumi (skolu bibliotēkām, mācības līdzekļi)	36 616	7 380	82 682	*Autres dépenses (bibliothèques scolaires, moyens d'instruction)*
	4		Pabalsti skolām:				*Secours aux écoles:*
		a	pabalsti vidusskolām	12 100	19 091	39 413	*secours aux écoles moyennes*
		b	pabalsti pamatskolām	38 058	18 412	18 276	*secours aux écoles primaires*
	5		Pabalsti arodskolām:				*Secours aux écoles professionnelles*
		a	lauksaimniecības skolām . . .	30 901	45 756	56 706	*écoles d'agriculture*
		b	mācības fermām	—	4 448	5 110	*ferme d'expérimentation*
		c	mājturības skolām	150	4 200	2 200	*écoles de ménage*
		d	techniskām skolām	3 789	2 600	800	*écoles techniques*

§	Panti	Burti	Izdevumi	Budžeta gadi — *Exercices* 1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	*Dépenses*
	6		Pabalsti kurlmēmo un aklo mācības iestādēm	45 346	58 860	53 659	*Secours aux asiles des sourds-muets et des aveugles*
	7		Stipendijas skolu audzēkņiem . .	11 130	10 980	11 380	*Bourse aux écoliers*
	8		Dzimtenes pētīšanas muzejam . .	—	240	220	*Au musée pour l'explorat. du pays natal*
			Kopā par § 5. . . .	**2 170 923**	**2 211 419**	**2 360 635**	*Total § 5.*
6			**Veselības aizsardzība, sanitārā un veterinārā uzraudzība:**				***Sauvegarde sanitaire, service sanitaire et veterinaire:***
	1		slimnīcas	448 444	324 591	312 424	*Hôpitaux*
	2		ārsti ārpus slimnīcas	5 700	4 100	13 740	*Médecins en déhors des hôpit.*
	3		veselības kopšanas punkti un ambulances	75 584	78 084	79 243	*Stations pour soins hygiéniques et ambulances*
	4		Sanitārā uzraudzība:				*Service sanitaire:*
		a	ārsti un pārējais personāls . .	10 589	7 049	5 720	*médecins et autre personnel*
		b	medikamenti	900	650	350	*médicaments*
		c	ārstniecības instrumenti . . .	100	100	100	*instruments médicaux*
		d	ceļa izdevumi	50	50	250	*dépenses de voyage*
		e	dezinfekcijas izdevumi	580	580	600	*dépenses pour désinfection*
		f	epidēmijas (lipīgu slimību apkaļošana)	1 500	3 000	2 500	*épidémie (lutte contre maladies épidém. et contagieuse)*
		g	telpu īre	—	—	—	*loyer des localités*
		h	dažādi izdevumi	100	2 582	100	*dépenses diverses*
	5		Veterinārā uzraudzība:				*Service vétérinaire:*
		a	ārsti un pārējais personāls . .	33 533	21 614	20 131	*médecins et autre personnel*
		b	ambulances un klinikas ierīkošan.	—	15 174	15 960	*établissem. d'ambulance et de clinique*
		c	medikamenti	1 970	1 500	1 740	*médicaments*
		d	ārstniecības rīki	1 130	1 140	1 000	*instrum. médicaux*
		e	sērgu apkaļošana	1 730	2 600	3 200	*lutte contre des épidémies*
		f	aizsardzības potējumi	500	700	700	*vaccination préventive*
		g	īres nauda	2 930	3 484	3 736	*loyer*
		h	apkurināšana	1 271	910	980	*chauffage*
		i	dažādi	3 460	1 948	1 512	*divers*
			Kopā par § 6. . . .	**590 071**	**469 856**	**463 986**	*Total § 6.*
7			**Agronomiskā palīdzība:**				***Assistance agronome:***
	1	a	algas personālam	38 478	33 907	43 215	*appointem. au personnel*
		b	apdrošināšana slimo kasē . . .	900	825	800	*assurance de la caisse-maladie*
		c	mācības līdzekļi	1 974	1 690	1 325	*moyens d'instruction*
		d	komandējumi	8 496	8 287	9 424	*détachements*
		e	citi izdevumi	710	2 910	1 850	*autres dépenses*

§	Panti	Burti	Izdevumi	Budžeta gadi — *Exercice* 1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	*Dépenses*
7	2		Izmēģinājumi:				*Expérimentations:*
		a	izmēģinājumu lauciņi un citi . .	3 950	2 220	1 800	*champs d'expérimentation*
		b	inventāra iegādāš. laborātorījai .	400	000	250	*achat de l'inventaire pour le laboratoire*
	3		Vaislas punkti	2 650	400	4 160	*Points d'étalons*
	4		Pabalsti lauksaimn. organizācijām:				*Secours aux organisations agricoles:*
		a	lauksaimnieku biedrībām . . .	15 120	9 100	15 530	*sociétés agricoles*
		b	prēmijas un godalgas	200	800	850	*primes et prix d'honneur*
		c	lauksaimniecības pētīšanai . .	—	500	1 400	*pour l'exploration agricole*
	5		Būvtechniskā palīdzība:				*Indemnisation pour l'architecture:*
		a	algas personālam	26 697	18 257	28 204	*appointements*
		b	apdrošināšana slimo kasēs . . .	1 409	790	333	*assurance de la caisse-maladie*
		c	ceļa naudas	1 976	3 490	1 926	*dépenses de voyage*
		d	telpu īre	—	—	120	*loyer*
		e	lauku būvniecības uzraudzība .	700	50	1 500	*inspection de l'architecture rurale*
		f	apriņķa inženieŗa biroja izdevumi	120	772	486	*dépenses pour le bureau des ingénieurs de districts*
	6		Lektoriem un speciālistiem . . .	—	2 350	2 160	*Lecteurs et spécialistes*
	7		Citi izdevumi	1 500	1 640	760	*Autres dépenses*
			Kopā par § 7. . . .	**105 280**	**92 028**	**116 093**	*Total § 7.*
8			**Ceļu uzturēšana:**				***Entretien des chemins:***
	1		Tiltu būve	2 900	1 500	1 000	*Construction de ponts*
	2		Ceļu labošana	1 200	500	—	
			Kopā par § 8. . . .	**4 100**	**2 000**	**1 000**	*Total § 8.*
9			**Apriņķu pašvaldību pasākumi:**				***Entreprises des institutions autonomes de districts:***
	1		dārzkopības skolas	—	8 566	25 913	*Ecoles d'horticoles*
	2		upes izbūves priekšdarbi (Lielupes)	5 000	2 000	500	*Travaux préliminaires pour la régulation des fleuves*
	3		pasta zirgu stacija	3 640	3 140	3 500	*Stations de chevaux postales*
	4		zirgu stacija	6 000	6 000	6 000	*Stations de chevaux*
	5		muižas centru apsaimniekošanai un citiem pasākumiem	22 356	1 598	1 616	*Gestion des centres de biens*
			Kopā par § 9. . . .	**36 996**	**21 304**	**37 529**	*Total § 9.*

§	Panti	Burti	Izdevumi	Budžeta gadi — *Exercices* 1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.	*Dépenses*
10			**Parādu un procentu nomaksa:**	52 194	32 553	28 168	***Paiement des dettes et des intérêts:***
	1	a	daļas nomaksa Finansu ministr. .	4 000	4 195	3 095	*acompte au Ministère des Finances*
		b	daļas nomaksa dažādām bankām .	—	16 548	20 238	*acompte à diverses banques*
	2		parādu nomaksa	785	7 184	9 443	*paiement des dettes*
	3		procentu nomaksa	**56 979**	**60 480**	**60 944**	*paiement des intérêts*
			Kopā par § 10. . . .				*Total § 10.*
11			**Specialu kapitālu dibināšana. . . .**	**22 300**	**16 000**	**8 280**	***Fondement de capitaux spéciaux.***
12			**Dažādi un neparedzēti izdevumi:**				***Dépenses diverses et imprévues:***
	1		atlīdzība šķūtniekiem	2 803	1 500	1 750	*Paiements aux conducteurs de charrois*
	2	a	pabalsti pagasta darbveža algošanai	254 250	323 473	334 334	*Secours aux appointem. des secrétaires des com. rur.*
		b	dažādi neparedzēti izdevumi . .	74 258	77 355	77 368	*diverses dépenses imprévues*
		c	apriņķa pašvaldības pārstāvniecības algošana	4 421	6 140	5 989	*appoint. aux représentants des institutions autonomes de distr.*
	3		pagasta darbvežu kursu sarīkošana	100	100	1 886	*Arrangement de cours pour les secrétaires des com. rur.*
	4		vēlēšanu izdevumi	—	—	7 000	*Dépenses d'élection*
	5		agrāko gadu rezerves kapitāla aizņēmuma deldēšana	—	9 038	3 000	*Amortissem. des emprunts des fonds de réserve de l'année préc.*
	6		pārējie (aizsargu godalgošanai, ieroču labošanai, karaspēka godalgošanai un pieminekļiem) . .	500	2 700	1 100	*Autres (prix d'honneur à la sauvegarde, réparation des fusils, prix d'honneur aux militaires et monuments)*
			Kopā par § 12. . . .	**336 332**	**420 306**	**432 427**	*Total § 12.*
13			**Ārkārtēji izdevumi:**				***Dépenses extraordinaires:***
	1		remonti un jaunbūves	24 667	70 920	14 050	*réparations*
			pabalsti	—	10 070	800	*secours*
			nekustamu īpašumu iegūšanai . .	30 000	26 500	25 000	*achats des immeubles*
			Kopā par § 13. . . .	**54 667**	**107 490**	**39 850**	*Total § 13.*
			Budžeta kopsumma . . .	**4 650 183**	**4 793 603**	**4 970 501**	*Somme totale du budget*

Nr. 17. Apriņķu pašvaldību bilances 1928 gada 1. aprīlī (ls)
No. 17. Bilans des institutions autonomes de districts au 1. avril 1928 (en ls)

Nr. pēc kārtas *No. d'ordre*	Aktivs *Activs* / Apriņķi *Districts*	Kase *Enkaisse*	Tekoši rēķiņi *Comptes courants*	Vērts papīri *Valeurs mobilières*	Avansi *Avances*	Ienēmuma budžets *Sommes non rentrees du budg. de recette*	Dažādas iestādes un person. *Comptes de diverses person. et institutions*	Materiāli un preces *Matériaux et marchandises*	Uzņēmumi *Entreprises*	Nekustams īpašums *Immeubles*	Inventārs *Inventaires*	Kopā — *Total*
1	Rīgas	10 703	400 984	4 162	6 457	178 006	354 981	—	—	292 540	28 027	1 275 860
2	Cēsu	4 610	82 027	600	562	35 880	408 777	9 223	4 827	53 651	31 720	631 877
3	Valmieras . .	837	151 586	5 000	2 247	47 862	243 114	—	—	51 730	16 528	518 904
4	Valkas	2 281	97 730	335	—	47 000	574 385	—	—	99 652	7 643	829 026
5	Madonas . . .	954	158 358	—	—	13 669	182 160	610	—	69 461	4 208	429 420
6	Liepājas . . .	3 716	33 981	400	5 788	41 216	182 686	39 836	22 278	172 556	2 460	504 917
7	Aizputes . . .	306	22 038	5 602	25 861	5 567	126 507	—	—	70 000	24 900	280 781
8	Kuldīgas . . .	245	64 507	620	9 942	61 684	99 645	162	—	75 435	26 077	338 307
9	Ventspils . . .	25	36 708	1 711	3 312	30 469	20 138	—	—	17 200	17 236	126 799
10	Talsu	1 757	20 352	1 000	946	35 496	134 894	1 834	—	43 060	15 748	255 087
11	Tukums . . .	2 464	130 534	586	1 016	55 408	97 818	—	—	46 552	3 540	337 918
12	Jelgavas . . .	10 081	184 172	2 767	—	43 889	86 392	—	—	38 873	20 515	386 689
13	Bauskas . . .	4 445	42 790	4 250	8 876	132 542	201 518	1 676	14 379	181 850	5 140	597 466
14	Jēkabpils . .	777	124 398	600	1 303	12 515	325 288	1 192	—	196 400	16 181	678 654
15	Ilūkstes . . .	4 967	145 943	600	64 894	41 998	187 520	1 665	21 757	88 101	3 903	561 348
16	Daugavpils . .	9 458	55 193	20 371	36 470	440 032	463 793	3 988	41 295	600 610	15 724	1 686 934
17	Rēzeknes . .	7 986	182	38 625	21 244	324 948	478 637	—	14 441	265 233	222 154	1 373 450
18	Ludzas. . . .	29 478	22 604	15 560	9 313	137 690	414 656	13 994	—	63 438	17 494	724 227
19	Jaunlatgales .	710	34 917	—	32 069	81 796	212 557	17 644	—	50 500	26 107	456 300
	Kopā 1928.	**95 800**	**1 809 004**	**102 789**	**230 300**	**1 767 667**	**4 795 466**	**91 824**	**118 977**	**2 476 832**	**505 305**	**1 1993 964**
	Total 1927.	**194 568**	**1 504 227**	**136 179**	**132 830**	**1 588 128**	**3 633 880**	**98 686**	**15 334**	**1 925 619**	**671 896**	**9 901 347**

Nr. 18. Apriņķu pašvaldību bilances 1928 gada 1. aprīlī (ls)
No. 18. Bilans des institutions autonomes de districts au 1. avril 1928 (en ls)

Nr. pēc kārtas *No. d'ordre*	Pasīvs *Passivs* / Apriņķi *Districts*	Bndž. parādi *Dette budgétaire*	Dažādas iestādes un personas *Comptes de diverses personnes et institutions*	Obligatoriska uguns apdrošināšana *Assurance obligatoire contre l'incendie*	Pamata kapitāls *Capital fondamental*	Ricības kapitāls *Capital de roulement*	Rezerves kapitāls *Capital de réserve*	Pārējie kapitāli *Autres capitaux*	Kopā kapitāli *Total de capitaux*	Kopā — *Total*
1	Rīgas	40 817	631 781	—	603 262	—	—	—	603 262	1 275 860
2	Cēsu	47 681	441 980	—	—	142 217	—	—	142 216	631 877
3	Valmieras . .	26 491	274 510	44 718	51 730	16 528	102 927	2 000	173 185	518 904
4	Valkas	34 300	510 095	538	94 226	7 643	167 176	15 048	284 093	829 026
5	Madonas . . .	22 430	196 602	—	185 650	—	23 520	1 218	210 388	429 420
6	Liepājas . . .	19 280	277 971	—	—	—	196 666	11 000	207 666	504 917
7	Aizputes . . .	6 361	164 325	15 195	94 900	—	—	—	94 900	280 781
8	Kuldīgas . . .	3 864	139 226	—	—	194 597	620	—	195 217	338 307
9	Ventspils . . .	2 698	30 367	2 224	34 436	49 782	7 292	—	91 510	126 799
10	Talsu	3 661	144 913	—	54 452	—	52 061	—	106 513	255 087
11	Tukums . . .	4 000	108 627	—	50 678	174 613	—	—	225 291	337 918
12	Jelgavas . . .	346	133 443	—	252 900	—	—	—	252 900	386 689
13	Bauskas . . .	30 326	263 485	—	—	236 590	67 065	—	303 655	597 466
14	Jēkabpils . .	5 988	363 797	394	212 581	—	83 383	12 511	308 475	678 654
15	Ilūkstes . . .	15 310	316 819	13 948	113 760	—	69 402	32 109	215 271	561 348
16	Daugavpils . .	48 537	641 841	—	845 555	—	151 001	—	996 556	1 686 934
17	Rēzeknes . .	37 385	901 811	—	433 738	—	516	—	434 254	1 373 450
18	Ludzas. . . .	48 136	563 160	—	80 932	24 499	7 500	—	112 931	724 227
19	Jaunlatgales .	7 017	281 994	—	167 289	—	—	—	167 289	456 300
	Kopā 1928	**404 628**	**6 386 747**	**77 017**	**3 276 089**	**846 468**	**929 129**	**73 886**	**5 125 572**	**11 993 964**
	Total 1927	**445 690**	**5 064 000**	**52 391**	**2 574 671**	**468 055**	**1 107 700**	**188 890**	**4 339 266**	**9 901 347**

Rīgas apriņķis. **Pagastu saraksts 1929. gada 1. aprīlī.**

Registre des communes rurales au 1 avril 1929. **District de Riga.**

Nr.Nr. pēc kārtas — *Nr.Nr. d'ordre*	Pagastu nosaukumi — *Dénomination des communes rurales*	Iedzīvotāju skaits — *Nombre des habitants*	Personīgā nodokļa maksātāji — *Contribuable d'impôt personnel*	Līdzekļi uz 1928 g. 1. aprīlī — *Moyens au 1 avril 1928*: Kapitāli — *Capitaux*	Parādi valstij — *Dettes de l'Etat*	Parādi uz nekustamu mantu — *Dettes sur immeubles*	Manta — *Mobilières*: Brīvie līdzekļi — *Moyens libres*	Nepiedzītie nodokļi — *Impôts non exigeables*	Inventārs — *Inventaire*	Nekustama manta — *Immeubles*	Bilance 1928. g. 1. aprīlī — *Bilan au 1. avril 1928*	Bilance 1927. g. 1. aprīlī — *Bilan au 1. avril 1927*	1927./28.: Faktiskie ieņēmumi — *Recettes effectives*	No piedzenamām summām atlikts vai dzēsts — *Des sommes exigeables remis ou amorti*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Adažu . . .	2 978	1 112	179 975	13 000	2 000	4 844	5 460	7 119	188 160	208 042	260 590	67 693	317
2	Aizkraukles .	1 490	477	111 254	19 682	2 100	349	4 867	4 136	128 900	144 010	138 252	14 115	5 527
3	Allažu . . .	1 546	551	118 850	10 000	4 000	710	4 906	7 290	125 420	138 430	140 542	17 456	212
4	Babītes . . .	2 073	670	36 994	-	—	4 615	8 014	10 616	21 228	46 402	32 741	30 288	559
5	Baldones . .	2 480	760	36 650	3 000	—	712	6 278	4 554	30 300	41 866	40 012	15 065	1 061
6	Bebru	1 825	611	65 964	—	—	723	6 254	4 551	55 749	69 329	67 553	18 409	1 625
7	Biriņu . . .	1 908	600	77 436	—	8 000	4 540	10 370	3 337	107 400	126 070	131 277	26 366	1 910
8	Birzgales . .	2 400	750	81 435	540	—	859	5 460	4 338	75 120	85 959	85 869	20 961	93
9	Daugmales. .	748	258	57 575	3 000	—	298	1 488	987	59 400	62 797	62 732	7 405	959
10	Doles	2 354	730	223 700	20 239	—	8 612	4 237	5 493	234 100	254 563	250 765	37 878	23 791
11	Dreiliņu . . .	908	281	16 454	—	—	1 255	375	3 185	12 000	16 865	17 353	10 778	828
12	Ikšķiles . . .	2 612	800	124 449	8 109	—	3 002	10 372	7 758	124 800	152 713	101 430	38 197	38 161
13	Inčukalna . .	1 324	465	50 109	12 000	—	25	5 428	5 788	64 000	88 472	63 400	36 907	10 730
14	Jumpravas . .	1 491	385	86 117	3 503	—	1 779	3 540	5 023	84 000	94 796	98 942	21 865	4 800
15	Kastranes . .	1 346	410	54 587	5 996	2 100	4 576	5 597	2 178	64 005	84 910	73 131	15 748	3 806
16	Katlakalna. .	2 420	684	100 767	6 248	—	1 389	4 584	1 915	105 100	114 076	112 104	24 738	11 594
17	Ķēču	1 200	360	92 178	—	—	3 925	4 063	2 000	90 000	100 028	77 444	17 855	282
18	Ķeipenes . .	1 000	310	54 233	1 280	—	1 313	2 484	2 110	51 700	58 400	57 576	9 758	188
19	Ķempju . . .	723	285	30 668	685	—	1 522	4 087	853	30 500	38 382	38 103	9 981	1 690
20	Kokneses . .	2 686	985	143 055	18 486	9 123	162	20 203	5 564	167 500	217 814	191 031	46 608	15 591
21	Krapes . . .	1 156	372	119 112	785	—	646	1 146	2 607	117 290	126 160	122 720	14 708	240
22	Krimuldas . .	1 474	560	80 781	22 743	—	1 135	9 816	2 767	103 000	117 290	112 870	20 622	5 369
23	Lauberes . .	970	379	22 792	5 925	—	242	1 526	3 917	24 800	34 755	30 765	23 319	161
24	Lēdmanes . .	960	330	52 077	—	—	4 100	2 801	2 686	46 000	56 562	52 865	9 478	200
25	Lēdurgas . .	2 070	527	182 000	—	—	848	9 037	4 893	174 850	237 258	234 309	27 399	1 132
26	Lielvārdes . .	1 375	360	58 386	14 195	—	2 756	7 068	5 982	66 600	84 180	71 782	18 907	12 026
27	Līgatnes . .	2 600	860	77 928	—	—	1 963	3 403	5 039	72 000	107 405	107 892	25 131	698
28	Madlienas . .	1 687	550	189 623	2 785	—	2 456	1 538	2 778	188 230	195 002	201 301	19 254	801
29	Mālpils . . .	2 267	721	219 610	27 806	—	2 220	7 388	4 776	242 640	264 780	259 284	35 100	615
30	Mangaļu. . .	1 430	463	81 250	800	—	406	3 614	2 050	80 000	87 385	46 801	11 772	456
31	Mārupes. . .	1 898	600	8 466	—	—	6 619	2 379	2 992	—	12 735	10 354	10 888	572
32	Meņģeles . .	1 265	425	50 994	—	—	1 273	4 037	1 005	46 520	54 666	53 138	13 707	207
33	Mores. . . .	1 290	388	108 954	5 000	5 020	3 808	4 605	3 694	117 280	132 133	141 052	13 919	1 112
34	Nitaures. . .	1 680	508	76 059	1 704	—	4 466	6 458	1 763	76 000	92 232	90 494	27 455	1 565
35	Ogresgala . .	1 372	375	89 556	2 299	—	775	6 792	5 976	80 000	98 452	94 026	15 895	984
36	Olaines . . .	932	348	71 896	15 000	—	3 300	5 001	2 804	77 600	93 460	71 527	21 162	25 328
37	Pabažu . . .	1 400	437	29 414	2 000	—	2 913	10 405	390	29 460	43 296	42 754	13 481	13 892
38	Plāteres . . .	1 015	413	48 098	2 228	—	268	4 374	2 016	48 310	68 410	37 531	10 009	392
39	Pļaviņu . . .	1 760	499	69 892	19 451	—	6 357	7 404	1 543	87 800	108 163	96 167	18 443	12 815
40	Rembates . .	2 380	727	95 708	9 809	5 800	1 492	8 595	3 067	110 000	123 414	119 500	24 392	2 594
41	Ropažu . . .	2 690	849	198 912	—	—	2 329	8 651	11 343	181 400	204 297	167 480	28 693	767
42	Salas	770	270	25 290	5 000	—	2 266	2 175	2 465	22 500	31 296	26 737	12 081	471
43	Salaspils . .	1 030	395	106 429	1 193	880	6 588	3 948	3 100	76 900	113 925	114 033	10 055	2 454
44	Sējas	1 386	481	62 086	27 270	—	1 598	4 769	1 772	83 200	91 755	64 792	31 490	7 200
45	Sidgundas . .	950	300	97 974	—	—	3 808	4 879	1 114	92 300	102 101	99 019	9 437	351
46	Siguldas. . .	1 430	520	120 129	5 433	2 700	3 500	13 413	4 462	131 600	176 133	156 358	22 922	8 334
47	Skrīveru. . .	2 463	800	161 494	31 504	—	2 682	17 186	5 540	175 000	200 950	175 752	46 046	1 844
48	Skultes . . .	2 532	742	52 888	—	—	2 119	17 087	3 776	48 500	71 847	68 220	19 548	607
49	Slokas . . .	1 300	529	70 196	5 758	—	4	1 283	1 954	74 000	84 788	72 717	10 482	6 438
50	Stopiņu . . .	1 142	311	104 898	—	—	507	1 787	4 595	99 000	105 889	121 021	13 191	1 159
51	Suntažu . . .	1 700	600	189 282	—	—	5 439	9 880	3 261	185 300	207 952	200 254	21 982	3 079
52	Taurupes . .	1 400	459	135 443	4 000	—	1 164	2 127	3 778	142 450	152 217	98 734	36 374	1 208
53	Tomes . . .	630	227	48 957	4 391	—	653	1 356	2 781	50 361	55 151	54 296	6 640	1 046
54	Turaidas. . .	1 030	271	28 166	10 472	2 605	1 417	3 630	2 433	39 610	47 686	31 882	13 588	5 944
55	Vidrižu . . .	1 786	534	75 567	—	—	335	9 379	6 673	67 326	84 031	80 263	22 509	508
56	Vildogas . .	862	290	73 417	2 976	—	133	3 988	3 372	70 000	77 893	74 599	18 010	—
57	Viskaļu . . .	675	240	34 279	2 578	—	412	1 119	1 446	35 100	39 027	38 182	7 909	675
58	Zaubes . . .	2 820	823	167 387	—	—	50	21 418	4 979	154 800	181 495	178 038	31 413	1 979
	Kopā — *Total*	93 089	29 967	5 227 840	358 873	44 328	128 257	353 529	220 384	5 337 109	6 310 095	5 860 356	1 225 482	249 154

Nr.Nr. pēc kārtas — *Nr.Nr. d'ordre*	Paredzētie ieņēmumi 1928./29. — *Recettes prévues en 1928/29*: Pavisam kopā — *Total général*	nodokļi — *impôts*: Kopā — *Total*	no tiem — *dont*: Nekustamas mantas — *Impôts d. immeubles*	Personīgais — *Personnel*	Aizņēmumi vai pabalsti no valsts — *Emprunts ou secours de l'Etat*	Faktiskie izdevumi 1927./28. — *Dépenses effectives*	Paredzētie izdevumi 1928./29. gadā — *Dépenses prévues en 1928/29*: Pavisam kopā — *Total général*	Administrātīvie izdevumi — *Dépenses administratives*: Kopā — *Total*	no tiem — *dont*: Valdes un padomes atalgojums — *Appointements aux conseils et à l'administration*	Tehniskā personāla algas — *Appointements au personnel technique*	Nespējnieku uzturēšana — *Entretien des indigents*	Izglītības veicināšana — *Pour la propagation des l'instruction*	Veselības aizsardzība — *Sauvegarde sanitaire*	Pagājušā gada iztrūkuma segšana — *Paiement du déficit de l'année précédente*	Nekustamas mantas iegūšana un jaunbūves — *Achat des immeubles et nouvelles constructions*	Caurmērā uz 1 iedzīvotāju — *Moyenne par habitant*
1	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
1	46 592	31 092	14 766	16 226	14 600	62 535	46 592	9 666	2 180	3 674	5 460	9 470	1 076	4 880	—	17,98
2	19 850	15 968	8 992	6 976	250	15 332	19 850	5 403	774	2 324	5 009	2 245	353	2 990	—	15,03
3	19 900	18 059	9 993	8 036	—	17 788	19 900	4 466	752	2 149	3 310	2 355	875	3 310	3 000	11,98
4	31 436	29 836	19 946	9 870	600	26 102	31 436	10 538	1 990	3 496	4 900	7 695	620	6 590	—	16,12
5	18 454	17 684	7 117	10 567	90	15 179	18 454	5 606	1 300	2 539	4 878	2 940	830	2 360	—	7,29
6	20 112	18 836	9 896	8 900	100	18 342	20 112	5 654	1 290	2 197	6 503	3 402	160	3 190	495	10,81
7	21 573	20 603	11 577	9 016	—	22 849	21 573	7 306	1 560	3 062	3 797	4 509	350	3 650	—	10,75
8	25 580	23 303	13 825	9 438	400	21 495	25 580	7 186	1 264	2 470	7 995	3 342	120	5 400	—	10,25
9	8 994	6 882	2 929	3 903	250	7 545	8 994	3 531	936	1 225	1 474	1 525	393	910	—	23,37
10	30 844	20 856	9 970	10 766	300	45 591	30 844	7 757	1 640	3 173	6 560	5 618	614	3 290	—	20,65
11	9 401	8 828	4 623	4 187	108	9 973	9 401	3 279	420	1 181	1 965	2 217	100	1 530	—	11,24
12	39 060	34 872	23 126	11 746	1 108	44 830	39 060	8 457	1 524	3 105	7 308	7 088	2 355	7 540	—	26,60
13	28 459	12 857	5 753	7 094	—	43 104	28 459	6 365	1 020	2 165	7 956	4 098	1 840	2 210	600	23,51
14	20 538	17 130	11 509	5 571	—	21 479	20 538	6 481	1 072	2 655	5 440	1 746	1 550	4 400	—	14,05
15	22 758	16 920	10 824	6 096	160	15 800	22 758	4 442	758	1 954	2 604	2 780	1 000	3 650	2 000	15,24
16	30 227	18 442	11 070	7 312	—	23 349	30 227	7 204	1 278	2 468	6 040	4 270	845	3 670	—	12,51
17	21 018	16 145	10 554	5 516	—	16 640	21 018	5 874	772	2 218	2 815	2 157	270	3 550	2 000	25,19
18	11 453	10 388	5 768	4 600	200	8 679	11 453	4 653	710	2 215	1 817	1 620	435	1 900	—	11,56
19	10 235	9 397	5 176	4 221	480	11 153	10 235	4 170	918	1 217	2 104	1 455	100	1 700	—	14,18
20	46 918	33 828	19 094	14 634	—	46 608	46 918	8 640	2 152	3 470	10 472	5 340	490	6 960	—	12,68
21	15 490	11 530	6 030	5 500	1 500	10 901	15 490	5 650	1 260	2 221	4 130	2 670	90	1 970	—	14,17
22	28 430	19 480	11 219	8 176	4 500	18 994	28 430	5 950	780	2 228	5 030	2 600	1 300	3 640	6 930	19,61
23	12 678	12 139	6 742	5 397	—	23 236	12 678	3 807	815	1 302	2 740	1 874	958	2 230	—	22,02
24	12 100	12 100	7 075	5 025	—	9 295	12 100	3 105	660	1 342	3 050	2 000	170	2 340	800	12,77
25	25 923	23 047	14 297	8 735	489	26 883	25 923	7 943	1 452	3 355	5 346	5 505	250	4 730	—	12,51
26	18 620	12 944	8 230	4 690	206	19 910	18 620	5 915	780	2 060	3 799	2 909	1 510	2 450	—	20,44
27	64 985	64 285	51 433	12 852	—	25 836	64 985	9 032	1 752	2 636	5 110	2 578	630	3 110	43 575	14,11
28	19 000	18 658	10 552	8 106	—	18 038	19 000	5 618	868	2 063	3 256	3 260	840	3 490	300	11,45
29	36 816	26 801	16 238	10 563	1 107	35 227	36 816	10 301	1 550	3 948	5 622	3 675	2 860	5 490	—	15,83
30	13 854	10 713	4 148	6 555	—	12 752	13 854	4 899	1 030	1 574	3 360	2 154	—	990	—	9,67
31	13 042	12 193	4 092	8 055	—	12 887	13 042	7 416	1 520	2 257	2 485	935	355	1 350	—	5,92
32	16 774	13 804	8 602	5 202	—	11 387	16 774	5 062	1 318	2 081	2 707	3 422	190	2 840	—	12,77
33	16 861	15 661	9 908	5 733	55	14 001	16 861	5 080	792	2 398	1 796	2 983	922	2 690	—	17,75
34	22 833	17 867	10 187	7 630	1 923	21 629	22 833	5 367	782	2 340	5 036	3 594	1 340	3 370	—	13,59
35	21 100	17 280	10 210	7 070	—	16 408	21 100	5 583	912	2 170	3 600	4 270	100	3 070	—	15,72
36	15 502	11 566	6 400	5 166	276	18 436	15 502	5 453	1 284	2 080	2 018	2 627	493	2 030	—	36,34
37	13 950	12 762	6 048	6 704	300	13 129	13 950	6 167	1 040	2 740	1 473	3 111	282	1 990	—	20,50
38	13 840	13 030	6 827	6 161	90	9 503	13 840	4 208	870	2 062	2 474	1 691	580	2 260	—	17,43
39	29 540	16 440	9 363	7 077	—	19 470	29 540	5 785	982	2 404	7 590	4 860	880	3 090	—	17,91
40	28 100	25 161	14 321	10 840	—	25 008	28 100	7 459	1 320	2 392	4 550	5 660	1 350	4 000	—	11,28
41	37 294	29 697	16 942	12 755	—	30 648	37 294	7 897	1 540	3 524	11 756	7 976	2 146	5 620	—	12,85
42	9 702	9 702	4 362	4 840	—	9 902	9 702	3 323	650	1 148	1 994	2 838	85	710	—	14,91
43	11 972	11 972	6 066	5 906	—	11 068	11 972	3 864	948	1 202	1 625	1 888	100	1 740	—	12,00
44	20 610	14 906	7 848	7 038	—	36 330	20 610	5 310	910	2 355	3 382	2 553	770	2 590	350	17,07
45	11 635	11 165	6 632	4 533	—	8 422	11 635	2 754	250	1 241	2 712	3 025	415	2 190	—	12,12
46	34 820	20 495	12 920	7 575	—	29 844	34 820	6 336	1 474	2 393	7 860	2 995	120	4 270	—	24,04
47	29 552	28 566	16 550	11 966	486	36 249	29 552	8 724	1 880	3 630	9 209	3 480	646	5 480	—	13,54
48	24 854	24 599	14 547	9 992	—	22 152	24 854	9 125	1 846	3 166	3 769	3 123	450	5 200	2 000	9,24
49	16 479	7 370	1 100	6 150	1 117	10 900	16 479	3 954	700	1 967	3 750	2 216	120	340	—	11,29
50	14 562	10 325	5 636	4 689	—	12 723	14 562	5 039	1 176	1 696	4 375	2 293	85	2 020	300	11,70
51	23 507	20 550	11 546	8 904	1 851	25 621	23 507	4 887	890	2 025	6 405	4 082	3 320	3 800	—	14,80
52	22 680	19 773	12 594	7 144	—	37 918	22 680	5 961	1 155	2 203	4 898	5 090	155	4 130	—	17,80
53	8 170	5 663	2 226	3 437	—	6 445	8 170	3 688	340	1 234	1 000	915	180	620	700	13,95
54	16 583	10 164	5 969	4 195	—	15 333	16 583	5 394	738	1 760	3 909	3 310	460	1 970	—	15,08
55	22 750	22 385	13 553	8 802	—	22 373	22 750	5 672	900	2 368	6 354	3 783	272	4 480	—	12,51
56	13 516	13 056	8 786	4 270	—	13 530	13 516	3 880	1 040	1 505	3 320	2 300	100	2 900	—	18,89
57	10 231	7 731	4 151	3 560	—	7 537	10 231	3 812	818	1 236	2 041	1 356	170	1 370	—	14,58
58	33 183	31 203	19 309	11 894	580	31 363	33 183	9 223	1 866	3 660	5 274	6 856	1 680	6 840	—	11,78
	1 284 940	1 048 709	609 167	437 562	33 126	1 225 661	1 284 940	345 321	65 198	132 923	257 212	198 329	40 750	187 080	63 050	14,93

Cēsu apriņķis. — District de Cesis.

Nr.Nr. pēc kārtas — Nr.Nr. d'ordre	Pagastu nosaukumi — Dénomination des communes rurales	Iedzīvotāju skaits — Nombre des habitants	Personīgā nodokļa maksātāji — Contribuable d'impôt personnel	Līdzekļi uz 1928 g. 1. aprili — Moyens au 1 avril 1928: Kapitāli — Capitaux	Parādi valstij — Dettes de l'Etat	Parādi uz nekustamu mantu — Dettes sur immeubles	Manta — Mobilières: Brīvie līdzekļi — Moyens libres	Nepiedzītie nodokļi — Impôts non exigeables	Inventārs — Inventaire	Nekustama manta — Immeubles	Bilance 1928. g. 1. aprilī — Bilan au 1. avril 1928	Bilance 1927. g. 1. aprilī — Bilan au 1. avril 1927	1927./28.: Faktiskie ieņēmumi — Recettes effectives	No piedzenamām summām atlaists vai dzēsts — Des sommes exigeables	Paredzētie ieņēmumi 1928./29. — Recettes prévues en 1928/29: Pavisam kopā — Total général	Kopā — Total	nodokļi — impôts: Nekustamas mantas — Impôts d. immeubles	no tiem — dont: Personīgais — Personnel	Aizņēmumi vai pabalsti no valsts — Emprunts ou secours de l'Etat	Faktiskie izdevumi 1927./28. — Dépenses effectives	Paredzētie izdevumi 1928./29. gadā — Dépenses prévues en 1928/29: Pavisam kopā — Total général	Kopā — Total	Administrātīvie izdevumi — Dépenses administratives: Valdes un padomes atalgojums — Appointements aux conseils et à l'administration	no tiem — dont: Tehniskā personāla algas — Appointements au personnel technique	Nespējnieku uzturēšana — Entretien des indigents	Izglītības veicināšana — Pour la propagation des l'instruction	Veselības aizsardzība — Sauvegarde sanitaire	Pagājušā-gada iztrūkuma segšana — Paiement du déficit de l'année précédente	Nekustamas mantas iegūšana un jaunbūves — Achat des immeubles et nouvelles constructions	Caurmērā uz 1 iedzīvotāju — Moyenne par habitant
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
1	Baižkalna . .	789	258	29 303	641	—	511	666	1 705	27 110	30 757	21 489	8 783		8 097	6 931	3 073	3 833	—	8 907	8 097	2 586	336	1 095	2 437	692	74	59	510	10,33
2	Cēsu	898	315	43 653	—	—	3 549	2 332	4 968	33 870	54 394	44 574	12 114		12 342	10 346	5 704	4 642	676	9 980	12 342	3 681	692	1 134	3 414	1 796	120	—	—	13,98
3	Cirstu	456	132	1 531	5 000	—	997	2 545	1 351	5 220	10 191	12 936	14 699		15 738	4 793	2 862	1 904	10 521	14 092	15 738	2 188	288	1 086	728	695	50	—	9 270	27,22
4	Drabežu . . .	2 300	691	17 813	—	—	2 190	11 515	8 076	8 160	32 748	36 781	27 026		26 741	22 336	12 002	10 294	200	24 480	26 741	8 218	1 276	2 423	4 159	5 264	1 433	—	—	11,89
5	Drustu . . .	1 743	610	6 227	—	—	474	2 034	5 568	—	8 086	7 264	18 305		19 488	17 314	8 192	9 072	1 684	18 327	19 488	4 731	838	1 853	5 061	2 335	1 847	457	—	10,76
6	Druvienes . .	1 086	410	33 706	—	—	1 407	2 422	1 731	30 424	36 228	37 244	14 170		15 784	14 809	8 845	5 964	300	13 481	15 784	4 367	725	1 882	3 316	1 454	1 815	—	—	14,10
7	Dzērbenes . .	1 706	640	94 245	—	8 400	2 281	7 617	9 020	94 700	114 237	111 025	23 350		23 632	19 788	10 338	9 450	1 300	22 765	23 632	4 770	840	1 903	7 760	2 230	2 252	—	500	13,56
8	Ē ģu	1 529	481	6 025	—	—	2 364	7 825	3 814	—	15 357	11 675	20 392		21 049	19 904	12 663	7 241	255	19 933	21 049	5 371	745	1 881	4 168	4 011	1 318	—	450	13,10
9	Gatartas . . .	1 220	441	6 589	—	3 100	1 508	1 173	1 664	7 101	11 706	9 844	12 548		12 718	11 638	5 098	6 475	500	12 440	12 718	4 242	638	1 944	3 307	1 502	635	—	—	10,23
10	Jaunpiebalgas	4 760	1 595	86 650	7 000	—	2 754	28 726	7 150	81 000	128 179	117 361	41 777		46 274	46 023	21 978	24 045	—	43 282	46 274	10 074	1 774	3 742	9 825	9 827	3 070	—	—	9,82
11	Jaunraunas .	793	266	29 826	—	—	938	1 526	3 423	26 000	32 127	33 070	15 479		14 800	11 918	7 977	3 906	1 804	13 274	14 800	3 957	606	1 064	3 291	1 799	309	—	650	18,68
12	Jumurdas . .	896	266	1 689	—	—	3 201	11 623	234	—	17 590	15 618	13 228		12 310	10 745	6 822	3 903	50	9 790	12 310	2 949	644	1 090	2 624	1 213	110	—	—	14,36
13	Kārļu	590	208	18 005	—	1 500	1 380	86	2 464	15 700	19 643	12 398	9 326		8 704	7 484	4 369	3 105	—	8 679	8 704	3 088	422	1 116	1 610	955	14	—	584	14,64
14	Katrines . . .	510	200	4 153	—	—	1 199	1 718	1 359	—	6 281	4 196	5 762		7 108	6 788	3 890	2 898	—	6 511	7 108	2 280	338	1 094	1 300	1 015	115	—	500	13,74
15	Kosas	1 700	515	17 738	—	—	1 412	5 242	6 698	—	20 650	8 683	19 551		19 495	17 346	9 970	7 376	—	18 363	19 495	6 126	965	1 914	3 450	3 500	1 170	—	—	11,09
16	Kūduma . . .	1 230	310	12 819	—	—	1 216	5 583	2 240	8 100	17 139	16 044	12 339		13 452	12 932	8 578	4 354	520	11 723	13 452	4 588	680	1 934	2 800	1 715	160	—	—	10,92
17	Launkalnes .	1 180	449	35 909	—	—	619	3 981	3 917	29 600	39 744	38 680	17 967		15 564	14 864	7 880	6 934	—	15 254	15 564	4 546	710	1 894	2 943	2 493	130	—	1 175	14,07
18	Lenču	786	268	33 693	—	—	5 970	735	4 334	24 507	35 546	7 276	9 440		9 052	8 568	5 126	3 437	—	9 533	9 052	2 843	499	1 105	1 797	670	598	—	—	12,37
19	Lielstraupes .	1 400	430	56 443	20 000	—	2 177	3 004	3 220	49 450	79 392	52 094	16 502		17 770	15 582	9 016	6 566	1 132	16 641	17 770	4 913	821	1 894	2 985	3 042	1 407	—	—	12,57
20	Liepas . . .	1 445	549	41 139	—	—	4 596	6 389	2 986	31 788	49 282	44 078	16 367		19 172	18 532	10 611	7 914	—	14 484	19 172	5 499	908	1 814	4 680	2 100	110	—	827	12,80
21	Līvu	620	190	7 016	—	—	579	1 207	1 448	6 000	9 234	8 700	5 911		6 812	6 542	3 778	2 744	50	6 078	6 812	2 484	240	1 124	1 300	340	15	763	—	10,90
22	Lizuma . . .	1 800	580	41 745	—	—	3 894	12 087	2 326	38 750	57 057	53 809	17 291		18 682	17 832	9 054	8 778	150	15 976	18 682	4 892	860	2 109	5 386	1 780	1 470	—	—	10,11
23	Mārsnenu . .	1 380	496	17 983	—	—	2 843	5 408	5 390	—	21 398	16 307	18 940		21 711	16 014	8 452	7 537	3 000	18 849	21 711	5 613	896	1 889	3 895	1 924	390	—	4 254	14,81
24	Mazstraupes .	1 015	329	7 805	20 000	—	1 844	408	2 954	20 000	28 336	26 658	17 189		15 300	12 602	7 600	4 977	2 098	17 065	15 300	4 296	672	1 169	2 015	1 121	3 150	—	—	14,85
25	Ogres	1 303	404	50 026	—	—	4 261	4 637	2 955	4 000	54 222	51 887	24 014		20 546	18 278	12 322	5 936	378	18 145	20 546	4 908	847	1 942	3 836	1 635	945	—	1 145	16,20
26	Pāvites . . .	293	84	1 228	6 612	—	345	608	1 228	—	11 524	12 166	6 655		7 474	3 154	1 916	1 238	4 080	6 456	7 474	1 741	120	1 086	290	520	50	2 406	—	23,27
27	Priekuļu . .	1 644	541	69 688	—	—	3 812	3 026	6 600	56 800	72 167	17 966	16 838		19 067	17 748	9 595	8 093	851	17 121	19 067	5 077	832	2 139	5 492	3 123	140	—	—	11,36
28	Raiskuma . .	774	255	18 861	—	—	2 500	748	2 048	14 000	21 888	16 693	9 926		10 500	9 230	5 499	3 731	1 035	7 201	10 500	2 835	500	1 104	1 900	1 257	90	—	—	12,44
29	Ramkas . . .	3 218	1 049	174 594	2 000	3 900	7 264	11 245	9 264	163 000	191 108	97 152	33 603		38 786	31 488	15 808	15 600	4 898	33 081	38 786	8 709	1 845	3 564	8 433	5 486	3 928	—	3 451	10,91
30	Rāmuļu . . .	986	301	20 281	—	300	1 523	149	1 395	18 189	21 256	20 313	10 909		10 600	9 260	4 795	4 445	187	10 409	10 600	3 195	524	1 139	2 133	940	715	—	720	10,49
31	Raunas . . .	3 397	1 070	61 844	7 121	—	2 417	11 936	9 240	47 616	79 786	42 114	41 999		43 539	37 817	21 712	15 805	1 912	41 999	43 539	7 517	1 308	3 091	11 040	8 926	570	—	3 826	12,81
32	Rozulas . . .	1 128	324	59 459	—	—	2 344	952	5 472	52 000	61 320	61 168	16 247		15 497	13 521	8 656	4 849	1 396	15 476	15 497	4 949	754	1 944	1 708	2 202	1 358	—	—	19,44
33	Sērmukšu . . .	1 258	410	20 168	—	2 300	11 687	4 356	2 210	11 591	29 914	10 214	15 927		16 589	14 494	8 610	5 824	1 195	14 831	16 589	4 485	668	1 874	3 590	1 598	1 243	1 145	—	13,09
34	Skujienes . .	1 397	532	57 572	66	—	343	3 559	7 152	61 588	82 924	47 472	16 110		18 405	16 932	9 008	7 924	290	16 545	18 405	4 843	805	1 914	4 269	2 118	1 050	—	—	12,47
35	Stalbes . . .	800	268	4 627	—	—	828	—	2 375	6 827	10 630	2 582	17 300		10 800	10 100	6 030	4 029	40	17 669	10 800	2 623	432	1 236	1 713	643	926	—	200	15,84
36	Taurenes . .	1 530	439	79 949	—	—	3 863	3 717	6 661	75 000	89 867	87 072	22 252		21 064	16 178	9 352	6 781	650	19 037	21 064	5 164	810	1 894	3 127	2 261	2 195	392	—	13,21
37	Vaives . . .	1 117	365	270	3 515	3 183	897	1 558	2 408	5 400	10 868	12 972	14 091		14 374	13 274	7 661	5 593	275	13 380	14 374	4 054	504	1 864	1 935	1 170	705	517	—	11,72
38	Vecpiebalgas .	4 143	1 424	182 916	442	—	6 749	12 966	8 404	173 700	215 932	197 063	45 591		58 848	44 468	24 104	20 244	980	49 932	58 848	11 470	1 936	3 479	9 009	10 125	9 245	2 962	—	13,86
39	Veļķu	785	250	2 876	447	—	136	4 181	2 953	—	12 639	14 328	10 914		8 915	7 585	3 880	3 685	450	11 283	8 915	2 924	390	1 095	1 579	1 322	653	—	—	15,70
40	Veselavas . .	958	339	4 711	—	—	672	2 253	4 266	—	7 390	6 301	12 990		13 399	11 479	6 293	5 086	200	12 496	13 399	3 245	444	1 416	4 100	2 055	—	—	500	13,84
	Kopā — *Total*	56 563	18 684	1 460 775	72 844	22 683	99 544	191 743	162 671	1 263 191	1 848 737	1 445 267	703 822	2	30 198	626 637	349 119	276 212	43 057	674 968	730 198	186 041	30 132	70 934	148 405	98 854	45 575	8 701	28 572	12,77

Valmieras apriņķis. — District de Valmiera.

1	Ainažu . . .	830	320	63 475	6 013	—	151	2 936	2 400	67 600	75 192	52 967	9 041		8 800	7 370	3 370	4 000	720	9 036	8 800	3 481	544	1 438	615	2 570	450	267	—	10,84
2	Alojas . . .	3 187	1 099	72 078	—	—	4 841	17 965	2 571	64 060	90 897	91 637	32 366	1	32 000	30 685	16 757	13 928	325	32 188	32 000	9 067	1 794	4 069	7 358	4 800	462	—	—	8,20
3	Arakstu . . .	554	188	35 779	—	—	120	2 835	4 052	28 310	37 532	38 220	11 168		10 300	7 656	4 786	2 870	624	11 160	10 300	3 835	363	1 380	1 632	957	278	—	—	20,89
4	Augstrozes .	816	243	22 193	—	—	493	2 754	2 000	18 850	24 190	23 754	11 437		12 500	10 472	7 133	3 339	1 310	11 176	12 500	6 160	586	2 513	1 798	1 138	90	10	—	23,48
5	Bauņu. . . .	2 417	745	63 708	—	—	1 427	9 018	13 879	43 500	69 213	56 835	31 335		33 200	28 630	18 113	10 517	1 250	32 098	33 200	8 335	1 132	4 295	8 159	6 283	1 486	—	—	10,71
6	Brasiavas . .	809	300	62 167	—	—	259	2 465	2 792	57 135	63 476	7 346	13 572		13 900	11 282	6 914	4 368	888	13 876	13 900	4 652	538	2 373	4 100	1 410	660	—	—	24,72
7	Brenguļu . .	750	294	47 113	8 868	—	893	2 335	4 321	51 600	62 721	50 456	9 292		10 100	8 679	4 209	4 460	343	9 014	10 100	3 457	424	1 510	1 092	1 625	110	1 950	—	23,12
8	Burtnieku . .	2 564	850	104 914	—	—	3 602	5 661	11 700	91 600	114 168	107 913	36 159	1	37 500	33 376	20 650	12 726	1 894	34 036	37 500	9 155	1 716	3 989	7 920	2 735	3 370	—	5 200	13,[illegible]

Nr.Nr. pēc kārtas — *Nr.Nr. d'ordre*	Pagastu nosaukumi — *Dénomination des communes rurales*	Iedzīvotāju skaits — *Nombre des habitants*	Personīgā nodokļa maksātāji — *Contribuable d'impôt personnel*	Līdzekļi uz 1928 g. 1. aprili — *Moyens au 1 avril 1928*: Kapitāli — *Capitaux*	Parādi valstij — *Dettes de l'Etat*	Parādi uz nekustamu mantu — *Dettes sur immeubles*	Manta — *Mobilières*: Brīvie līdzekļi — *Moyens libres*	Nepiedzītie nodokļi — *Impôts non exigeables*	Inventārs — *Inventaire*	Nekustama manta — *Immeubles*	Bilance 1928. g. 1. aprilī — *Bilan au 1. avril 1928*	Bilance 1927. g. 1. aprilī — *Bilan au 1. avril 1927*	1927./28.: Faktiskie ieņēmumi — *Recettes effectives*	No piedzenamām summām atlaists vai dzēsts — *Des sommes exigeables remis ou amorti*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
9	Dauguļu . . .	1 272	469	102 186	4 413	6 074	2 360	8 216	6 861	103 900	121 957	103 231	25 573	573
10	Dikļu	1 686	546	102 172	—	—	509	7 348	3 450	87 980	125 549	72 196	21 459	1 238
11	Duntes . . .	1 007	328	59 665	—	—	214	3 697	3 826	60 999	69 457	52 253	14 775	—
12	Idus.	840	279	28 575	—	—	2 412	1 297	1 988	23 950	29 923	19 746	11 405	85
13	Ipiķu	1 100	297	77 994	2 092	—	4 397	1 670	4 400	72 428	83 155	53 327	15 511	225
14	Jaunburtnieku	865	276	52 027	—	—	787	3 008	3 761	39 555	55 265	44 136	16 248	67
15	Jaunvāles . .	1 018	342	38 894	100	—	3 526	3 398	4 353	30 470	45 233	38 366	15 508	127
16	Jēru	1 600	480	81 930	—	—	4 911	3 138	7 472	70 400	85 921	63 375	21 802	568
17	Katvaru . . .	1 066	320	18 973	—	1 500	1 304	2 191	3 570	14 695	22 339	55 502	13 832	340
18	Kauguru . . .	1 200	446	81 683	—	—	623	3 313	4 890	66 080	84 298	76 123	15 783	148
19	Kiegeļu . . .	1 108	407	57 716	—	—	286	3 617	5 868	49 000	59 795	58 127	19 309	428
20	Kokmuižas. .	1 820	656	58 689	—	—	4 514	5 616	4 519	42 468	61 253	56 917	23 524	1 065
21	Ķoņu	1 100	374	113 174	—	—	7 112	7 089	4 005	96 764	115 549	113 069	18 644	158
22	Lādes	802	270	33 353	—	—	1 903	2 232	2 958	29 654	36 945	36 634	12 571	480
23	Liepupes . .	776	278	25 546	—	—	2 527	2 116	1 238	13 528	26 510	23 886	15 108	417
24	Limbažu. . .	1 300	310	65 109	—	—	4 900	3 220	2 250	54 803	66 049	58 204	20 441	351
25	Lodes	560	181	41 831	—	—	75	4 956	1 264	39 800	46 177	44 626	7 472	23
26	Mazsalacas .	3 060	809	78 418	—	—	8 574	23 385	4 670	61 100	97 759	65 337	40 237	579
27	Mūjāņu . . .	887	255	6 201	—	—	374	3 080	2 620	2 810	8 974	9 514	13 267	71
28	Mūrmuižas. .	513	136	26 257	—	—	1 105	2 142	670	24 000	27 917	25 427	5 745	55
29	Nabes. . . .	667	247	34 130	—	—	338	5 710	1 275	31 550	40 396	36 538	5 780	760
30	Naukšēnu . .	2 743	1 900	92 872	—	—	7 249	12 503	9 038	75 150	104 218	44 941	37 707	—
31	Ozolu . . .	823	296	63 549	—	—	1 602	785	4 100	59 218	65 705	33 487	11 316	189
32	Pāles	3 145	093	45 503	—	—	9 414	7 461	10 878	19 450	51 259	43 474	44 770	1 289
33	Pociema . . .	1 065	313	23 764	—	—	579	3 505	270	21 325	25 803	26 859	12 173	551
34	Puikules . . .	1 073	1 383	71 468	—	—	2 815	3 283	—	62 820	73 962	73 395	14 737	500
35	Rencenu . . .	2 816	873	62 557	—	—	612	7 859	7 765	48 440	65 612	60 753	33 809	1 207
36	Rozenu . . .	3 442	1 122	163 450	23 200	—	3 365	26 442	8 450	163 900	204 816	192 654	45 555	1 183
37	Rūjienas. . .	1 297	415	44 197	17 777	5 000	1 448	1 254	2 765	66 810	72 589	82 110	17 466	382
38	Salacas . . .	3 050	910	56 539	1 500	—	1 175	11 921	6 687	48 460	71 932	70 594	27 762	1 752
39	Sēļu	1 340	460	58 726	—	—	636	2 665	2 950	61 216	67 572	67 317	19 140	1 775
40	Skaņkalnes .	1 800	690	52 731	—	—	1 459	4 968	6 913	48 500	62 882	37 421	22 954	872
41	Stienes . . .	718	263	32 786	—	2 100	1 118	2 772	2 839	25 787	35 540	14 156	10 575	—
42	Svētciema . .	2 095	484	64 116	—	—	1 308	4 329	3 693	61 200	70 650	72 882	19 754	2 468
43	Ternejas. . .	1 703	545	39 087	—	—	1 082	4 376	3 600	30 320	43 485	17 816	24 348	421
44	Tūjas	1 352	351	45 846	—	1 353	2 431	2 982	4 862	39 110	49 658	32 037	19 979	220
45	Umurgas . .	1 080	438	30 429	—	—	440	5 037	2 141	25 790	67 080	66 619	12 689	347
46	Vaidavas . .	1 280	409	39 273	—	—	644	2 912	2 488	35 332	41 616	38 374	18 132	323
47	Vainišu . . .	1 045	344	41 358	—	—	2 097	4 010	1 845	34 820	43 003	36 202	11 870	210
48	Valmieras . .	2 802	840	150 662	10 768	22 700	1 209	10 306	14 575	172 350	201 563	187 214	33 382	1 153
49	Vecates . . .	801	285	42 168	10 200	—	748	2 763	3 360	48 348	55 219	47 631	9 582	155
50	Viļķenes . . .	1 382	489	55 234	—	—	3 947	1 545	2 240	46 750	57 018	52 566	15 169	139
51	Vilzenu . . .	1 036	333	30 166	—	—	525	1 785	4 529	24 300	32 293	32 550	12 427	206
52	Vitrupes. . .	1 680	538	11 948	—	—	1 961	2 125	5 460	—	13 361	8 666	21 721	125
	Kopā — *Total*	75 742	24 519	2 974 379	84 931	38 727	112 401	274 996	231 071	2 657 985	3 424 646	2 875 380	1 005 381	28 224

Nr.Nr. pēc kārtas	Paredzētie ieņēmumi 1928./29. — *Recettes prévues en 1928/29*: Pavisam kopā — *Total général*	nodokļi — *impôts*: Kopā — *Total*	no tiem — *dont*: Nekustamas mantas — *Impôts d. immeubles*	Personīgais — *Personnel*	Aizņēmumi vai pabalsti no valsts — *Emprunts ou secours de l'Etat*	Faktiskie izdevumi 1927./28. — *Dépenses effectives*	Paredzētie izdevumi 1928./29. gadā — *Dépenses prévues en 1928/29*: Pavisam kopā — *Total général*	Administrātīvie izdevumi — *Dépenses administratives*: Kopā — *Total*	no tiem — *dont*: Valdes un padomes atalgojums — *Appointements aux conseils et à l'administration*	Tehniskā personāla algas — *Appointements au personnel technique*	Nespējnieku uzturēšana — *Entretien des indigents*	Izglītības veicināšana — *Pour la propagation des l'instruction*	Veselības aizsardzība — *Sauvegarde sanitaire*	Pagājušā gada iztrūkuma segšana — *Paiement du déficit de l'année précédente*	Nekustamas mantas iegūšana un jaunbūves — *Achat des immeubles et nouvelles constructions*	Caurmērā uz 1 iedzīvotāju — *Moyenne par habitant*
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
9	22 000	17 930	11 309	6 587	1 867	25 152	22 000	6 350	680	3 369	2 381	3 396	1 520	—	620	17,30
10	23 600	20 851	12 780	8 051	1 929	21 767	23 600	7 374	1 300	4 453	5 505	2 984	1 667	—	—	13,95
11	11 300	9 027	4 732	4 295	793	14 755	11 300	4 224	550	2 244	2 011	1 840	320	—	—	12,28
12	11 600	10 373	6 255	4 118	827	10 644	11 600	5 043	414	2 687	2 015	1 400	100	—	—	14,01
13	13 400	12 032	7 861	4 151	388	14 072	13 400	5 951	660	2 453	2 321	1 705	222	—	—	12,95
14	16 200	12 806	8 533	4 273	794	16 144	16 200	5 601	830	3 002	3 440	1 087	570	—	—	17,39
15	13 200	11 836	6 846	4 975	734	13 929	13 200	4 709	494	2 732	2 659	1 311	100	—	—	15,28
16	21 900	19 378	12 350	7 028	662	22 273	21 900	8 249	984	4 020	3 370	4 520	260	—	—	12,60
17	13 800	11 684	7 238	4 446	406	13 131	13 800	5 199	690	2 195	2 453	2 426	60	—	—	13,32
18	16 900	15 177	8 662	6 510	653	16 787	16 900	4 704	750	2 185	2 600	1 355	160	—	—	14,63
19	20 000	17 240	11 364	5 876	2 064	19 545	20 000	6 091	884	3 188	3 787	3 488	625	—	—	17,59
20	24 100	21 937	12 019	9 918	913	20 976	24 100	7 474	820	3 823	8 050	3 266	200	—	—	12,76
21	24 500	16 983	11 435	5 548	6 167	15 758	24 500	6 162	648	2 384	4 472	8 489	252	—	—	18,87
22	10 600	9 203	5 334	3 864	419	11 705	10 600	3 495	560	1 393	1 776	1 211	90	249	1 300	12,80
23	13 450	10 730	6 670	4 060	680	14 862	13 450	4 122	590	1 762	895	875	130	552	3 500	16,70
24	19 500	18 078	13 192	4 886	732	17 423	19 500	6 037	1 001	2 761	4 655	1 900	250	—	—	14,30
25	9 200	7 696	5 065	2 631	394	7 925	9 200	3 310	442	1 524	1 678	1 467	207	—	—	16,70
26	32 500	30 895	19 416	11 439	1 205	36 660	32 500	11 200	1 466	5 846	6 218	2 905	558	—	—	7,74
27	12 200	10 565	6 881	3 684	965	13 685	12 200	4 127	560	1 982	2 580	2 647	80	—	—	12,13
28	7 000	6 289	4 217	2 072	351	5 827	7 000	2 476	264	1 510	1 460	890	110	—	—	32,81
29	9 000	7 635	3 882	3 753	850	5 705	9 000	3 654	390	1 944	1 100	1 510	40	—	—	13,84
30	37 700	34 803	21 979	12 824	653	38 802	37 700	9 143	1 500	3 885	9 368	8 265	450	—	—	13,76
31	11 800	10 251	5 975	4 276	1 449	10 792	11 800	4 405	620	2 472	2 612	1 485	130	—	—	16,64
32	41 000	36 619	20 341	16 278	1 436	40 293	41 000	10 727	1 722	4 764	8 254	7 376	2 432	—	1 600	9,93
33	12 000	10 454	6 126	4 328	866	12 165	12 000	4 220	750	1 831	2 320	1 826	230	—	—	17,89
34	12 800	10 136	5 699	4 437	1 521	13 507	12 800	5 620	710	3 284	1 370	1 460	250	—	—	17,92
35	35 000	30 001	17 338	12 663	2 514	34 666	35 000	8 569	952	5 330	9 125	6 146	4 140	—	—	10,39
36	33 500	32 140	15 228	16 912	1 360	47 522	33 500	9 291	1 678	4 348	6 230	5 475	610	1 693	1 000	9,69
37	18 000	16 448	10 445	6 003	1 070	17 658	18 000	7 761	935	3 800	2 875	2 260	150	—	—	14,31
38	26 400	24 524	11 176	13 348	1 039	27 795	26 400	7 635	1 008	4 100	7 100	4 660	1 770	—	—	6,91
39	21 200	17 704	10 947	6 745	1 280	19 087	21 200	6 413	670	3 684	5 178	2 260	350	611	500	12,27
40	23 200	20 493	10 306	10 178	1 387	22 974	23 200	7 385	885	3 742	5 382	3 026	480	2 729	—	11,67
41	10 400	9 390	5 858	3 522	516	9 710	10 400	3 863	594	1 521	725	1 076	20	—	—	20,61
42	20 000	17 777	10 353	7 414	1 303	19 091	20 000	6 896	1 110	3 800	2 697	3 720	1 410	—	—	12,32
43	23 700	20 999	12 634	8 365	1 173	24 214	23 700	9 180	1 825	4 330	5 760	2 726	440	—	—	12,17
44	17 100	14 322	9 164	5 128	289	19 114	17 100	5 823	744	2 486	2 556	2 130	206	—	—	12,40
45	13 500	12 532	6 607	5 925	630	13 512	13 500	5 265	680	2 595	1 764	1 872	65	433	—	20,18
46	17 800	15 625	9 732	5 873	1 287	18 007	17 800	5 768	954	3 343	3 147	2 556	1 010	—	—	12,28
47	12 100	10 633	5 875	4 758	412	11 392	12 100	5 270	660	2 321	2 155	1 310	145	—	—	18,74
48	37 700	29 849	17 753	12 096	2 222	34 718	37 700	8 649	1 807	4 931	9 607	5 757	390	1 261	—	10,27
49	10 000	9 771	5 802	3 969	81	8 650	10 000	3 459	356	1 588	1 762	1 160	190	—	—	15,05
50	18 900	17 176	9 929	7 247	536	14 527	18 900	5 313	806	2 557	2 527	1 225	2 010	—	—	12,25
51	15 300	11 116	6 780	4 336	2 384	12 430	15 300	4 519	670	2 344	2 610	3 574	350	—	—	13,32
52	21 430	19 239	11 405	7 734	1 069	20 894	21 430	6 416	1 058	3 080	3 860	2 920	1 970	—	980	11,69
	994 780	868 497	515 425	352 732	57 624	982 829	994 780	315 284	44 768	155 160	197384	146 455	33 625	9 755	14 700	13,11

Valkas apriņķis. — District de Valk.

1	Alsviķa . . .	2 249	801	144 589	—	—	5 198	13 097	5 187	115 200	167 882	148 087	22 606	1 361	23 846	22 396	10 579	11 767	500	25 615	23 846	7 319	1 440	3 002	5 659	2 778	500	—	3 000	10,19
2	Alūksnes . .	1 700	424	32 200	—	—	1 366	4 631	2 200	30 000	48 698	52 739	15 634	946	16 547	12 046	5 758	6 168	—	15 379	16 547	6 473	1 200	2 329	4 150	2 517	100	561	—	9,32
3	Annas. . . .	2 407	823	109 982	8 969	—	2 614	12 478	5 405	89 000	152 761	131 256	21 789	358	27 000	21 318	9 311	11 957	100	21 888	27 000	8 446	1 858	2 885	5 762	4 150	150	—	—	10,42

Nr.Nr. pēc kārtas — *Nr.Nr. d'ordre*	Pagastu nosaukumi *Dénomination des communes rurales*	Iedzīvotāju skaits *Nombre des habitants*	Personīgā nodokļa maksātāji *Contribuable d'impôt personnel*	Līdzekļi uz 1928 g. 1. aprīli *Moyens au 1 avril 1928* — Kapitāli *Capitaux*	Līdzekļi uz 1928 g. 1. aprīli — Parādi valstij *Dettes de l'Etat*	Līdzekļi uz 1928 g. 1. aprīli — Parādi uz nekustamu mantu *Dettes sur immeubles*	Manta — *Mobilières* — Brīvie līdzekļi *Moyens libres*	Manta — Nepiedzīties nodokļi *Impôts non exigibles*	Manta — Inventārs *Inventaire*	Manta — Nekustama manta *Immeubles*	Bilance 1928. g. 1. aprīlī *Bilan au 1. avril 1928*	Bilance 1927. g. 1. aprīlī *Bilan au 1. avril 1927*	1927./28. — Faktiskie ieņēmumi *Recettes effectives*	1927./28. — No piedzenamām summām atlaists vai dzēsts *Des sommes exigeables remis ou amorti*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
4	Bejas	2 505*)	890	49 389	—	—	601	4 704	3 730	40 000	59 484	52 349	19 717	1 507
5	Bilskas . . .	1 580	546	64 235	—	—	849	8 954	3 245	55 000	81 306	59 553	13 152	142
6	Blomes . . .	1 320	516	82 350	—	—	2 657	20 074	4 788	—	106 415	89 758	24 104	376
7	Cirgaļu . . .	3 011	864	26 503	—	—	1 314	3 459	1 279	64 428	38 313	28 829	21 902	909
8	Dūres	702	250	69 222	—	—	6 453	5 729	4 830	25 100	83 287	73 436	5 664	527
9	Ērģemes. . .	2 100	750	118 091	—	—	766	4 071	8 466	60 000	127 367	122 113	27 487	82
10	Ēveles . . .	1 820	636	179 134	972	—	1 553	17 479	5 852	104 376	230 683	197 693	27 739	678
11	Gaujienas . .	2 660	880	48 060	2 000	—	2 727	3 989	963	171 600	56 947	27 375	24 977	2 533
12	Grundzāles. .	850	307	33 996	—	—	3 612	4 026	3 106	40 000	50 207	35 635	7 047	186
13	Ilzenes . . .	1 168	415	86 448	2 000	—	7 322	14 206	3 196	26 150	126 482	98 621	11 160	488
14	Jaunlaicenes .	2 805	881	9 274	—	—	217	1 135	1 126	82 070	11 253	9 440	15 944	2 876
15	Jaunrozes . .	508	214	93 616	—	—	4 949	4 222	8 160	7 260	101 245	90 348	3 719	312
16	Jērcēnu . .	1 377*)	465	43 377	—	—	1 967	12 580	1 731	77 227	64 362	48 259	22 758	318
17	Kalncempju .	1 960	635	47 908	—	—	6 077	5 809	7 164	34 100	71 025	60 477	15 085	1 022
18	Kārķu	1 864	630	31 752	—	—	2 920	8 585	1 580	40 400	45 548	37 972	23 826	1 261
19	Karvas . . .	1 004	325	67 792	—	—	5 747	10 087	2 953	27 500	90 951	79 454	9 903	47
20	Lejasciema. .	2 383	800	118 706	—	—	2 362	9 092	4 176	64 050	166 813	62 152	17 430	198
21	Lugažu . . .	2 150	700	73 073	—	—	4 614	5 509	7 254	109 062	80 385	53 867	50 851	1 173
22	Mālupes . . .	2 557*)	870	18 015	—	—	3 128	6 144	2 966	53 777	28 412	22 301	23 164	1 193
23	Mārkalnes . .	2 093	729	33 176	—	—	94	2 996	1 984	12 600	44 223	13 616	21 391	713
24	Mēra	982*)	335	52 052	—	—	4 554	3 674	46 628	31 119	60 131	49 567	12 324	245
25	Omuļu . . .	843	266	28 335	—	—	1 751	1 024	2 835	23 688	37 720	28 376	9 425	—
26	Palsmanes . .	2 850	932	170 346	—	—	1 711	12 512	9 142	134 000	227 002	169 921	29 431	1 528
27	Pededzes. . .	2 585	835	11 373	11 000	—	5 592	3 920	2 955	—	29 096	18 059	17 895	1 324
28	Plāņu , . . .	759	215	13 485	—	—	1 095	1 625	2 039	9 949	18 624	16 381	7 522	136
29	Rauzas . . .	603	210	45 237	2 888	—	7 743	2 074	986	38 300	58 686	9 590	14 208	160
30	Sinoles . . .	1 350	404	14 401	—	—	3 686	3 680	1 300	10 650	26 600	18 261	17 364	635
31	Smiltenes . .	4 147*)	1 466	149 655	—	—	7 892	39 349	6 014	130 618	215 555	179 479	48 981	1 412
32	Trapenes . .	1 650	562	31 152	—	—	7 257	8 940	1 606	27 040	68 183	46 947	15 763	408
33	Trikātes . . .	3 374	1 232	66 178	—	2 000	5 957	24 066	14 478	50 000	144 343	94 068	47 667	691
34	Valkas , . .	892	260	39 196	2 450	—	381	2 318	3 577	35 309	49 600	35 391	11 323	182
35	Veclaicenes .	1 745	505	19 480	—	—	2 304	2 819	1 117	18 362	32 316	22 495	13 172	32
36	Vijciema . .	1 800	464	50 641	—	—	12 492	14 846	2 337	40 455	72 314	58 369	18 538	—
37	Zeltiņu . . .	1 250	314	51 230	—	—	216	3 156	830	50 400	64 604	58 556	9 405	77
38	Ziemera . . .	1 684	550	29 813	—	—	2 882	10 213	3 031	25 500	53 188	38 267	12 911	913
39	Zvārtavas . .	1 500	538	30 482	—	—	3 420	2 754	2 955	25 148	41 116	33 955	14 131	627
	Kopā — *Total*	70 787	23 439	2 383 944	30 279	2 000	138 040	320 026	193 171	1 979 438	3 233 127	2 473 012	747 109	27 576

Nr.Nr. pēc kārtas	Paredzētie ieņēmumi 1928./29. *Recettes prévues en 1928/29* — Pavisam kopā *Total général*	nodokļi — *impôts* — Kopā *Total*	nodokļi — no tiem — *dont* — Nekustamas mantas *Impôts d. immeubles*	nodokļi — no tiem — *dont* — Personīgais *Personnel*	Aizņēmumi vai pabalsti no valsts *Emprunts ou secours de l'Etat*	Faktiskie izdevumi 1927./28. *Dépenses effectives*	Paredzētie izdevumi 1928./29. gadā *Dépenses prévues en 1928/29* — Pavisam kopā *Total général*	Administrātīvie izdevumi — *Dépenses administratives* — Kopā *Total*	Administrātīvie izdevumi — no tiem — *dont* — Valdes un padomes atalgojums — *Appointements aux conseils et à l'administration*	Administrātīvie izdevumi — no tiem — *dont* — Tehniskā personāla algas *Appointements au personnel technique*	Nespējnieku uzturēšana *Entretien des indigents*	Izglītības veicināšana *Pour la propagation des l'instruction*	Veselības aizsardzība *Sauvegarde sanitaire*	Pagājušā gada iztrūkuma segšana — *Paiement du déficit de l'année précédente*	Nekustamas mantas iegūšana un jaunbūves *Achat des immeubles et nouvelles constructions*	Caurmērā uz 1 iedzīvotāju *Moyenne par habitant*
1	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
4	33 011	23 137	9 877	13 160	7 994	18 947	33 011	7 179	1 170	3 118	4 776	12 379	225	2 865	100	10,50
5	21 078	18 538	10 510	8 008	—	15 676	21 078	6 706	1 060	2 024	3 760	3 540	490	—	—	11,92
6	20 200	18 781	11 115	7 616	209	20 618	20 200	5 726	1 130	2 514	4 890	4 070	790	—	—	15,84
7	42 675	27 930	14 862	13 028	13 385	22 811	42 675	9 489	2 500	3 179	5 505	17 508	2 330	300	—	11,35
8	7 301	6 619	2 881	3 738	200	5 668	7 301	2 650	604	1 119	952	1 581	500	—	—	9,62
9	24 500	21 782	10 922	10 766	550	21 050	24 500	6 871	1 590	2 758	4 090	6 113	660	—	—	11,53
10	28 720	26 740	17 280	9 410	—	27 896	28 720	7 134	1 460	3 380	7 398	4 220	1 290	—	—	16,24
11	31 270	24 953	11 862	12 941	200	26 515	31 270	9 266	1 712	2 804	6 440	4 650	1 920	3 942	—	9,70
12	8 260	7 955	3 433	4 492	—	7 114	8 260	3 126	656	1 285	1 575	1 522	55	—	—	9,79
13	11 055	10 563	4 391	6 147	50	10 956	11 055	3 956	710	2 177	2 484	1 247	1 050	376	—	9,39
14	27 832	25 910	12 973	12 847	1 202	14 165	27 832	8 194	1 552	3 044	7 705	3 900	1 440	—	—	9,44
15	4 022	3 861	1 543	2 248	127	3 788	4 022	1 556	230	953	1 354	302	53	—	—	7,89
16	21 858	18 574	11 996	6 550	40	21 365	21 858	5 415	828	2 432	5 324	2 794	330	—	2 335	16,01
17	20 160	14 421	6 610	7 721	4 219	14 317	20 160	6 594	1 210	2 274	4 825	3 415	970	—	—	9,03
18	23 190	20 994	11 450	9 464	1 050	23 272	23 190	5 750	1 262	2 520	3 651	2 640	3 130	1 175	—	11,77
19	10 043	7 874	3 001	4 823	—	8 643	10 043	3 347	700	1 164	2 420	1 430	260	189	—	9,29
20	20 051	19 100	8 730	10 320	250	21 262	20 051	6 256	1 030	2 945	3 366	3 580	2 110	276	—	8,36
21	45 091	23 800	12 946	10 654	18 536	56 462	45 091	9 382	1 512	3 900	7 289	16 900	95	5 197	—	16,14
22	28 380	23 645	10 625	12 920	3 333	19 638	28 380	8 175	1 752	3 142	6 217	3 500	2 300	—	2 267	11,13
23	20 200	19 880	9 172	10 680	—	19 039	20 200	7 079	1 362	2 335	5 235	1 755	190	1 370	300	9,19
24	13 081	10 390	5 255	5 115	250	12 327	13 081	2 848	454	1 139	1 790	1 860	500	3 323	250	13,69
25	9 089	8 231	4 127	4 054	—	8 486	9 089	3 502	900	1 289	1 563	759	945	—	—	10,43
26	32 285	25 875	11 719	14 026	1 372	28 264	32 285	8 087	1 746	3 278	6 677	5 011	3 467	3 671	—	12,22
27	21 730	21 275	8 249	12 526	200	18 697	21 730	10 382	2 464	3 184	2 110	3 985	300	—	—	8,51
28	8 000	7 170	4 436	2 694	—	7 893	8 000	3 353	474	1 334	920	1 270	450	—	—	11,81
29	7 258	6 480	3 343	3 052	418	12 014	7 258	2 280	287	1 140	1 463	975	314	311	—	13,10
30	14 320	12 933	6 960	5 958	87	14 931	14 320	4 991	836	1 670	1 955	3 030	1 062	—	—	10,77
31	46 747	44 567	26 197	18 270	300	47 626	46 747	13 244	2 082	5 214	13 132	5 980	1 835	—	—	11,49
32	34 500	15 970	7 740	8 180	11 080	14 701	34 500	5 633	1 220	2 140	4 764	2 330	990	—	400	13,60
33	46 787	39 798	21 675	18 093	1 000	49 882	46 787	13 098	2 340	5 100	11 122	5 611	1 883	1 765	—	13,56
34	10 339	9 956	6 103	3 813	223	11 287	10 339	4 834	680	1 224	949	1 370	90	—	—	11,49
35	14 310	13 768	6 078	7 390	—	12 936	14 310	4 922	938	2 236	2 796	2 645	890	481	—	8,13
36	17 227	16 217	9 297	6 900	—	14 975	17 227	4 765	1 018	2 343	2 551	3 650	760	—	—	9,51
37	13 112	8 698	4 088	4 600	—	9 284	13 112	3 752	446	1 754	1 460	1 450	1 080	3 224	—	8,13
38	15 600	13 500	5 616	7 854	—	11 285	15 600	5 004	998	1 889	4 500	2 880	200	—	—	8,68
39	17 129	16 769	8 672	8 087	—	12 269	17 129	4 943	1 084	2 146	4 580	1 635	1 020	—	1 200	10,80
	837 804	692 414	351 382	338 037	66 875	728 941	837 804	241 727	46 495	94 363	167 159	150 932	36 424	29 026	9 852	11,06

*) Izrakstīts no apriņķa valdes kopsavilkuma.

Madonas apriņķis.

Districts de Madone.

1	Adulienas . .	1 185	431	77 092	21 860	—	120	2 787	4 755	90 400	100 062	97 046	11 098	763	29 316	12 782	6 067	6 690	81	11 605	29 316	4 087	1 260	1 425	5 013	2 571	740	—	—	16,95
2	Beļavas . . .	1 535	500	93 587	1 258	3 500	279	2 039	9 774	87 600	100 249	9 301	19 022	530	20 000	15 746	9 374	6 312	56	19 035	20 000	5 578	1 264	1 840	3 035	2 514	870	814	480	13,85
3	Bērzaunes . .	1 560	535	82 257	7 600	—	702	3 375	2 057	87 800	104 354	104 675	30 908	1 433	21 620	16 860	8 928	7 917	840	25 523	21 620	3 593	667	1 786	5 042	2 071	75	3 300	—	14,11
4	Cesvaines . .	2 083	550	8 309	—	—	572	5 010	8 310	—	14 589	12 039	22 374	581	24 200	21 640	13 438	8 162	—	22 977	24 200	7 161	868	3 030	6 906	2 675	1 356	770	—	10,84
5	Dzelzavas . .	2 194	682	95 901	1 700	—	1 657	3 358	3 381	94 220	103 075	34 178	19 242	2 186	20 800	19 484	9 618	9 806	—	19 108	20 800	6 380	1 386	2 199	4 977	3 725	605	—	—	9,79
6	Galgauskas . .	2 392	780	71 387	—	—	221	11 248	6 306	64 000	81 990	79 913	21 907	1 708	24 950	23 784	12 534	11 200	—	21 792	24 950	7 745	1 304	2 271	5 878	4 572	430	—	—	10,80
7	Grašu	800	208	25 726	—	700	1 023	5 205	1 617	22 000	30 210	28 688	9 571	273	7 775	7 190	3 973	3 217	—	8 450	7 775	2 650	483	1 192	1 484	1 064	435	—	—	10,28
8	Grostonas . .	1 267	395	55 230	5 000	1 100	3 426	284	5 688	53 210	63 113	60 527	11 642	824	11 984	10 692	4 897	5 795	420	10 927	11 984	3 869	695	1 786	2 291	2 062	90	119	—	9,18
9	Iršu	1 800	394	30 878	—	—	1 827	5 382	2 000	25 000	34 209	33 153	14 484	27	16 285	15 333	9 736	5 597	—	11 528	16 285	5 255	820	1 881	2 695	2 000	110	571	1 000	7,95
10	Jaungulbenes .	4 638	1 600	258 604	16 714	—	6 958	7 361	9 358	250 790	288 112	92 363	64 096	2 999	54 739	48 968	25 940	22 178	1 146	63 088	54 739	11 133	2 720	4 222	8 990	7 033	3 110	—	6 300	12,80
11	Kalsnavas . .	2 896	898	23 429	—	—	1 800	6 702	7 472	12 890	28 864	30 117	26 469	2 531	30 555	27 298	13 931	13 367	—	26 247	30 555	8 484	1 914	2 981	8 030	3 794	400	2 542	—	10,12

Nr.Nr. pēc kārtas — *Nr.Nr. d'ordre*	Pagastu nosaukumi — *Dénomination des communes rurales*	Iedzīvotāju skaits — *Nombre des habitants*	Personīgā nodokļa maksātāji — *Contribuable d'impôt personnel*	Līdzekļi uz 1928 g. 1. aprili — *Moyens au 1 avril 1928*: Kapitāli — *Capitaux*	Parādi valstij — *Dettes de l'Etat*	Parādi uz nekustamu mantu — *Dettes sur immeubles*	Manta — *Mobilières*: Brīvie līdzekļi — *Moyens libres*	Nepiedzītie nodokļi — *Impôts non exigeables*	Inventārs — *Inventaire*	Nekustama manta — *Immeubles*	Bilance 1928. g. 1. aprilī — *Bilan au 1. avril 1928*	Bilance 1927. g. 1. aprilī — *Bilan au 1. avril 1927*	1927./28.: Faktiskie ieņēmumi — *Recettes effectives*	No piedzenamām summām atlaists vai dzēsts — *Des sommes exigeables remis ou amorti*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
12	Kārzdabas	650	198	52 255	550	—	1 587	749	1 205	51 600	57 659	56 527	8 127	245
13	Kraukļu	1 992	541	73 387	—	—	583	4 667	3 383	68 550	77 197	77 171	17 994	755
14	Kusas	698	225	31 222	—	—	44	1 898	3 756	27 100	33 179	32 549	8 121	—
15	Lazdonas	1 164	398	20 467	—	—	3 452	4 397	2 922	13 319	24 160	18 660	13 232	411
16	Ļaudonas	3 015	1 007	64 434	—	—	972	7 185	2 506	62 500	68 543	66 213	12 592	—
17	Liepkalnes	1 150	370	58 740	—	—	7 271	2 335	5 424	57 580	61 600	56 011	23 760	781
18	Liezeres	2 040	663	89 635	1 295	4 583	1 982	19 353	5 925	46 320	100 679	90 124	28 825	416
19	Litenes	2 595	983	107 942	—	—	3 083	17 290	9 070	68 791	126 778	28 347	38 429	3 070
20	Lubānas	4 235	1 040	38 496	—	—	448	2 248	2 669	96 840	39 157	38 333	11 319	346
21	Lubējas	1 017	314	72 329	538	—	1 557	11 677	4 231	33 560	81 063	80 657	28 883	578
22	Mārcienas	1 418	460	33 733	500	—	263	4 141	2 351	27 900	35 066	36 560	17 647	1 615
23	Mēdzūlas	1 650	518	83 642	6 284	—	2 495	5 351	3 187	83 710	94 870	118 442	31 441	432
24	Meirānu	1 809	630	86 349	—	—	1 454	4 770	11 307	74 400	92 774	92 112	22 922	980
25	Mētrienas	1 897	550	55 297	—	—	4 076	3 169	3 379	45 050	56 867	56 002	19 552	195
26	Odzienas	1 237	461	61 279	—	—	350	3 415	1 853	59 000	72 749	69 411	14 170	462
27	Oļu	557	123	11 811	—	—	764	364	1 265	10 260	12 759	12 918	6 844	215
28	Patkules	850	238	52 952	—	—	319	2 852	2 700	50 000	56 331	57 140	8 613	376
29	Pērses	357	85	17 530	—	—	824	620	765	15 800	18 424	14 300	4 792	79
30	Praulienas	2 438	599	52 755	—	5 800	6 176	5 295	7 698	42 710	63 208	53 225	20 443	841
31	Saikavas	2 600	850	71 147	47 500	—	1 229	5 577	2 959	71 298	81 230	81 536	27 491	2 124
32	Sarkaņu	1 525	500	221 239	11 446	—	3 080	2 411	2 817	227 435	237 422	188 309	15 130	199
33	Sausnējas	746	263	18 954	—	—	404	2 203	907	16 400	21 470	21 344	8 232	420
34	Sāvienas	1 168	412	61 449	—	—	3 930	2 413	5 817	52 322	65 857	55 470	14 402	50
35	Stāmerienes	2 179	818	116 091	46 500	—	1 601	10 648	1 698	160 000	180 552	177 566	20 448	1 000
36	Tirzas	1 602	496	64 282	—	—	443	6 352	4 013	60 270	79 958	70 947	17 517	643
37	Vecgulbenes	2 929	1 147	5 032	—	—	358	7 455	4 721	—	17 290	25 502	33 423	3 916
38	Vējavas	585	135	19 731	—	1 600	424	2 001	2 542	18 000	23 207	23 321	4 981	15
39	Vestienas	2 200	645	38 301	—	—	672	14 133	2 643	35 570	56 395	53 992	21 136	—
40	Viesienas	1 036	248	62 637	—	—	733	3 594	3 236	59 100	66 663	66 684	12 745	908
41	Vietalvas	1 600	464	97 430	—	—	6 452	6 994	7 726	89 700	118 602	110 879	5 114	1 533
42	Virānas	833	258	29 748	—	700	1 070	4 025	1 431	28 100	34 626	33 078	7 577	232
	Kopā — *Total*	72 122	22 612	2 692 696	125 995	17 983	76 691	222 333	176 824	2 541 095	3 105 162	2 545 329	786 715	36 692

Nr.Nr. pēc kārtas	Paredzētie ieņēmumi 1928./29. — *Recettes prévues en 1928/29*: Pavisam kopā — *Total général*	nodokļi — *impôts*: Kopā — *Total*	no tiem — *dont*: Nekustamas mantas — *Impôts d. immeubles*	Personīgais — *Personnel*	Aizņēmumi vai pabalsti no valsts — *Emprunts ou secours de l'Etat*	Faktiskie izdevumi 1927./28. — *Dépenses effectives*	Paredzētie izdevumi 1928./29. gadā — *Dépenses prévues en 1928/29*: Pavisam kopā — *Total général*	Administrātīvie izdevumi — *Dépenses administratives*: Kopā — *Total*	no tiem — *dont*: Valdes un padomes atalgojums — *Appointements aux conseils et à l'administration*	Tehniskā personāla algas — *Appointements au personnel technique*	Nespējnieku uzturēšana — *Entretien des indigents*	Izglītības veicināšana — *Pour la propagation des l'instruction*	Veselības aizsardzība — *Sauvegarde sanitaire*	Pagājušā gada iztrūkuma segšana — *Paiement du déficit de l'année précédente*	Nekustamas mantas iegūšana un jaunbūves — *Achat des immeubles et nouvelles constructions*	Caurmērā uz 1 iedzīvotāju — *Moyenne par habitant*
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
12	6 179	5 337	2 607	2 718	662	7 838	6 179	2 397	516	1 124	1 187	500	180	109	—	10,00
13	18 000	17 204	9 128	8 015	82	17 939	18 000	5 343	1 000	2 374	5 311	2 461	360	—	—	9,39
14	8 863	7 513	4 210	3 293	—	8 121	8 863	3 400	554	1 217	1 855	1 160	40	—	—	12,10
15	13 690	12 910	7 154	5 746	220	10 668	13 690	4 460	610	1 659	1 188	1 920	70	—	2 200	11,38
16	31 448	28 094	13 166	14 928	101	12 646	31 448	7 036	1 900	2 289	9 155	6 152	150	510	100	9,87
17	16 439	14 141	8 670	5 471	1 789	21 489	16 430	3 804	864	1 744	3 284	3 565	70	810	—	13,18
18	25 800	22 613	12 877	9 631	2 687	28 147	25 800	8 355	1 478	2 824	5 116	4 567	1 106	—	—	11,94
19	32 182	29 738	15 416	14 222	—	38 221	32 182	9 263	2 164	3 180	6 821	6 030	285	—	—	12,81
20	37 416	36 056	20 306	15 600	—	11 252	37 416	9 956	2 016	3 215	8 973	6 514	1 710	—	—	9,68
21	12 500	9 591	4 904	4 637	1 004	31 317	12 500	3 837	622	2 250	3 658	1 792	338	334	—	11,53
22	19 900	15 145	8 241	6 804	3 215	17 237	19 900	6 250	780	2 100	5 428	2 823	150	428	—	12,39
23	21 095	18 018	10 504	7 454	—	26 731	21 095	4 980	758	2 116	4 016	1 810	934	1 000	—	14,72
24	23 250	20 956	11 960	8 946	—	22 605	23 250	7 423	1 580	2 647	3 147	4 673	435	—	1 400	12,84
25	22 239	18 650	10 712	7 938	—	17 202	22 239	5 539	912	2 114	4 746	4 970	1 120	226	—	11,07
26	16 255	15 112	8 086	7 016	208	14 846	16 255	4 355	973	1 903	3 971	1 650	—	2 424	—	13,30
27	5 768	4 473	2 564	1 895	463	6 112	5 768	2 362	200	1 161	1 068	560	40	336	—	9,64
28	8 897	7 817	4 508	3 309	420	9 152	8 897	2 956	470	1 145	1 400	1 264	380	377	—	10,58
29	4 112	3 067	1 800	1 267	—	4 236	4 112	2 098	454	827	601	156	30	—	—	11,64
30	25 253	18 777	9 895	8 872	101	17 949	25 253	6 902	886	3 368	5 464	5 756	385	818	—	8,99
31	29 000	27 209	14 343	12 866	—	27 042	29 000	6 882	1 600	2 544	7 486	3 770	1 924	—	—	11,08
32	17 052	15 507	8 248	7 224	1 076	16 191	17 052	4 586	811	2 367	5 030	2 121	40	—	—	12,05
33	8 873	7 982	4 075	3 907	351	8 230	8 873	3 792	702	1 600	1 296	1 353	140	—	—	10,83
34	20 300	13 794	7 796	5 998	5 279	12 060	20 300	9 586	1 165	1 430	3 658	2 106	100	119	133	14,39
35	26 228	23 077	10 674	12 303	800	21 518	26 228	5 734	1 266	2 262	5 868	2 610	820	336	—	12,66
36	21 072	17 561	10 346	7 185	1 181	19 063	21 072	5 101	1 095	1 643	4 615	3 970	1 641	—	—	12,97
37	34 282	31 442	14 454	16 888	423	31 807	34 282	8 390	1 804	3 371	7 603	4 796	170	5 841	—	11,72
38	6 750	5 353	3 321	2 020	80	5 754	6 750	2 339	460	989	680	532	60	81	800	10,19
39	24 768	22 799	13 252	9 527	—	24 575	24 768	6 067	1 110	2 306	5 955	3 540	2 745	—	—	11,71
40	12 500	11 978	8 204	3 774	—	12 114	12 500	2 914	480	1 207	3 499	1 120	30	820	—	11,97
41	17 565	15 325	8 345	6 980	240	17 542	17 565	5 980	868	2 459	3 999	2 136	1 510	—	—	10,33
42	8 600	8 044	4 040	4 004	—	6 963	8 600	2 619	350	1 163	2 715	1 139	—	—	—	10,59
	838 491	725 060	392 237	330 679	22 925	766 847	838 491	230 641	43 829	87 211	183 134	121 597	25 184	22 685	12 413	11,44

Liepajas apriņķis. — *District de Liepaja.*

Nr.Nr. pēc kārtas	Pagastu nosaukumi	Iedzīvotāju skaits	Personīgā nodokļa maksātāji	Līdzekļi uz 1928 g. 1. aprili: Kapitāli	Parādi valstij	Parādi uz nekustamu mantu	Manta: Brīvie līdzekļi	Nepiedzītie nodokļi	Inventārs	Nekustama manta	Bilance 1928. g. 1. aprilī	Bilance 1927. g. 1. aprilī	1927./28.: Faktiskie ieņēmumi	No piedzenamām summām atlaists vai dzēsts
1	Aizteres	610	185	18 413	—	—	878	1 025	443	16 200	18 546	7 687	8 141	148
2	Aizviķu	1 205	305	8 094	—	—	890	2 114	2 689	4 700	10 475	7 704	10 728	160
3	Asites	1 800	647	22 133	—	—	2 324	6 148	1 748	18 796	30 519	30 052	23 992	938
4	Bārtas	2 436	735	68 814	3 567	200	1 289	2 829	4 390	69 800	78 657	76 666	22 231	1 627
5	Bunkas	1 003	299	46 403	—	—	2 146	3 318	1 251	40 000	46 715	18 753	10 216	571
6	Dunikas	2 712	784	45 838	9 624	—	2 170	2 162	2 834	63 100	70 266	47 467	14 640	3 994
7	Durbes	1 547	496	37 340	—	—	1 104	2 543	2 263	32 761	38 798	27 781	18 659	442
8	Embotes	1 306	450	1 252	400	—	567	2 131	1 138	—	4 198	2 905	17 255	1 375
9	Ezeres	3 300	987	91 552	403	—	2 020	5 876	5 223	88 800	102 019	66 072	40 069	10 393
10	Gaviezes	1 560	554	4 526	—	2 000	842	4 278	3 645	2 553	11 769	7 573	18 136	304
11	Gramzdes	1 296	407	16 586	—	—	1 126	2 333	2 335	14 100	20 023	18 823	14 793	385
12	Grobiņas	2 544	751	23 819	—	—	614	6 379	4 392	20 250	31 685	28 255	21 805	677
13	Kaletu	1 613	531	41 817	5 854	—	13 124	2 340	3 099	29 605	48 202	45 399	16 813	12 279
14	Krotes	618	183	84 601	—	—	973	1 372	5 897	80 300	85 562	17 841	6 733	231
15	Medzes	2 480	740	44 335	—	72	556	2 953	3 914	40 292	49 896	48 388	24 296	1 739
16	Nīcas	4 714	1 385	56 708	3 678	—	17 853	6 807	2 857	44 022	73 555	69 769	29 933	11 476
17	Nigrandes	1 836	534	63 885	—	2 932	419	5 256	2 232	62 900	71 197	71 168	21 952	294

Nr.Nr. pēc kārtas	Paredzētie ieņēmumi 1928./29.: Pavisam kopā	nodokļi: Kopā	no tiem: Nekustamas mantas	Personīgais	Aizņēmumi vai pabalsti no valsts	Faktiskie izdevumi 1927./28.	Paredzētie izdevumi 1928./29. gadā: Pavisam kopā	Administrātīvie izdevumi: Kopā	no tiem: Valdes un padomes atalgojums	Tehniskā personāla algas	Nespējnieku uzturēšana	Izglītības veicināšana	Veselības aizsardzība	Pagājušā gada iztrūkuma segšana	Nekustamas mantas iegūšana un jaunbūves	Caurmērā uz 1 iedzīvotāju
1	8 488	7 063	4 564	2 449	—	7 546	8 488	3 232	873	1 326	1 563	622	788	—	—	13,28
2	12 537	11 624	7 786	3 798	—	10 772	12 537	4 167	800	1 459	2 467	963	396	1 226	—	10,12
3	22 575	20 564	13 033	7 411	416	24 041	22 575	5 989	922	2 399	5 446	2 334	1 680	—	—	13,52
4	26 938	17 226	7 462	9 294	486	16 514	26 938	6 984	1 986	2 715	6 074	1 690	1 860	6 585	—	10,06
5	12 172	11 621	7 726	3 815	—	9 624	12 172	5 593	1 438	2 549	1 510	1 395	90	—	—	11,45
6	31 058	15 618	5 458	9 890	—	12 986	31 058	7 266	1 976	3 113	5 129	2 060	2 304	9 311	—	9,77
7	21 545	20 378	13 818	6 520	—	18 142	21 545	6 788	1 838	2 886	3 846	2 354	1 941	—	—	13,63
8	20 505	17 055	11 205	5 750	—	17 175	20 505	5 237	1 349	2 143	5 920	1 295	1 340	1 894	60	15,92
9	41 343	40 203	26 552	12 551	586	39 540	41 343	10 655	3 196	3 930	7 418	5 584	4 260	1 375	—	13,31
10	20 061	19 606	12 387	7 119	250	19 056	20 061	5 994	1 373	2 785	4 052	2 863	1 020	449	152	12,54
11	16 639	15 030	9 847	5 183	133	14 486	16 639	6 339	1 397	2 700	2 725	950	1 405	399	—	12,03
12	24 719	23 660	14 633	8 907	486	23 666	24 719	8 288	2 762	3 510	5 158	2 599	1 720	802	—	10,11
13	30 487	16 752	9 776	6 556	12 548	15 118	30 487	5 124	1 440	2 350	4 481	13 872	1 350	—	—	16,23
14	7 404	6 497	4 142	2 295	—	6 122	7 404	3 861	866	1 326	524	946	180	—	—	11,22
15	25 466	20 538	11 432	9 000	388	24 323	25 466	8 427	2 302	3 568	5 164	2 845	700	3 109	—	10,63
16	39 689	28 627	11 212	17 115	386	29 191	39 689	11 067	4 104	4 212	9 830	6 122	4 360	1 617	—	9,16
17	23 390	22 054	15 021	6 823	386	22 093	23 390	5 804	1 500	2 466	5 400	2 468	2 813	359	—	12,03

Nr.Nr. pēc kārtas — *Nr.Nr. d'ordre*	Pagastu nosaukumi — *Dénomination des communes rurales*	Iedzīvotāju skaits — *Nombre des habitants*	Personīgā nodokļa maksātāji — *Contribuable d'impôt personnel*	Līdzekļi uz 1928 g. 1. aprīli — *Moyens au 1 avril 1928*: Kapitāli — *Capitaux*	Parādi valstij — *Dettes de l'Etat*	Parādi uz nekustamu mantu — *Dettes sur immeubles*	Manta — *Mobilières*: Brīvie līdzekļi — *Moyens libres*	Nepiedzītie nodokļi — *Impôts non exigeables*	Inventārs — *Inventaire*	Nekustama manta — *Immeubles*	Bilance 1928. g. 1. aprīlī — *Bilan au 1. avril 1928*	Bilance 1927. g. 1. aprīlī — *Bilan au 1. avril 1927*	1927./28.: Faktiskie ieņēmumi — *Recettes effectives*	No piedzenamām summām atlasts vai dzēsts — *Des sommes exigeables remis ou amorti*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
18	Pērkones	1 690	591	36 476	4 163	424	—	1 220	4 040	38 000	43 260	42 582	13 925	3 163
19	Priekules	1 300	560	58 214	—	—	2 788	6 997	2 440	46 620	59 119	57 190	16 557	2 088
20	Purmsatu	935	300	12 510	—	—	1 132	1 140	2 314	8 900	13 486	13 547	9 677	301
21	Rāvas	554	195	2 575	—	—	299	1 251	1 576	—	3 151	1 851	7 943	170
22	Rucavas	5 200	1 432	39 504	2 988	500	239	9 206	8 220	37 742	58 031	54 857	30 890	2 176
23	Tadaiķu	1 732	531	43 078	—	—	1 133	3 599	1 768	37 000	43 630	41 900	17 211	804
24	Tāšu	1 118	369	13 190	—	—	2 060	6 309	1 402	8 000	18 771	15 799	13 094	998
25	Vaiņodes	3 548	1 130	42 786	1 567	—	3 398	10 905	6 786	36 000	57 664	46 523	38 751	770
26	Vecpils	1 873	600	8 509	—	—	932	8 251	4 091	—	13 418	9 047	20 675	1 722
27	Vergaļu	1 275	405	29 053	—	—	474	3 434	2 821	26 132	33 034	31 021	9 280	128
28	Virgas	1 050	349	48 856	—	—	4 030	194	3 182	42 200	49 606	45 118	14 562	367
29	Ziemupes	800	251	14 888	—	—	253	352	3 667	10 920	15 242	5 034	6 217	1 366
	Kopā — *Total*	**53 655**	**16 686**	**1 025 755**	**32 244**	**6 128**	**65 633**	**112 722**	**92 657**	**920 693**	**1 200 494**	**956 772**	**519 174**	**61 088**

Nr.Nr. pēc kārtas	Pagastu nosaukumi	Paredzētie ieņēmumi 1928./29. — *Recettes prévues en 1928/29*: Pavisam kopā — *Total général*	Nodokļi — *impôts*: Kopā — *Total*	no tiem — *dont*: Nekustamas mantas — *Impôts d. immeubles*	Personīgais — *Personnel*	Aizņēmumi vai pabalsti no valsts — *Emprunts ou secours de l'Etat*	Faktiskie izdevumi 1927./28. — *Dépenses effectives*	Paredzētie izdevumi 1928./29. gadā — *Dépenses prévues en 1928/29*: Pavisam kopā — *Total général*	Administrātīvie izdevumi — *Dépenses administratives*: Kopā — *Total*	no tiem — *dont*: Valdes un padomes atalgojums — *Appointements aux conseils et a l'administration*	Tehniskā personāla algas — *Appointements au personnel technique*	Nespējnieku uzturēšana — *Entretien des indigents*	Izglītības veicināšana — *Pour la propagation des l'instruction*	Veselības aizsardzība — *Sauvegarde sanitaire*	Pagājušā gada iztrūkuma segšana — *Paiement du déficit de l'année précédente*	Nekustamas mantas iegušana un jaunbūves — *Achat des immeubles et nouvelles constructions*	Caurmērā uz 1 iedzīvotāju — *Moyenne par habitant*
1	2	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
18	Pērkones	16 200	12 547	4 895	7 492	386	13 925	16 200	4 290	336	2 418	3 608	1 892	940	1 146	—	9,82
19	Priekules	21 729	21 229	14 032	7 197	—	19 100	21 729	7 090	1 415	2 890	5 385	1 177	1 750	—	—	16,61
20	Purmsatu	11 110	9 241	5 396	3 770	—	10 227	11 110	3 850	830	1 344	3 065	1 185	500	—	150	11,21
21	Rāvas	9 399	7 934	5 425	2 389	300	7 943	9 399	3 511	908	1 623	2 091	438	756	—	—	16,01
22	Rucavas	40 913	30 660	12 190	17 940	1 002	30 890	40 913	9 700	2 564	4 332	5 905	3 725	2 505	11 830	636	7,56
23	Tadaiķu	19 479	19 305	12 677	6 608	—	17 594	19 479	6 796	1 140	2 557	3 151	2 342	1 526	—	—	10,46
24	Tāšu	16 204	15 294	10 602	4 542	50	12 987	16 204	5 468	1 409	2 440	3 824	1 098	90	—	—	15,51
25	Vaiņodes	52 388	39 575	22 761	14 064	972	38 611	52 388	10 179	2 596	3 523	11 512	7 982	3 510	6 192	173	14,21
26	Vecpils	24 614	22 848	15 113	7 555	—	20 241	24 614	5 138	1 108	2 322	5 048	6 388	1 532	—	—	13,22
27	Vergaļu	13 595	11 045	5 814	5 091	386	8 454	13 595	4 569	894	2 581	2 657	1 216	1 360	1 230	—	10,90
28	Virgas	14 700	13 922	9 274	4 448	—	11 283	14 700	5 368	920	2 162	3 000	1 700	530	—	—	15,11
29	Ziemupes	8 170	5 558	2 257	3 279	—	6 134	8 170	3 184	914	1 357	1 907	920	132	787	—	9,71
	Kopā — *Total*	**633 517**	**523 274**	**306 490**	**208 851**	**19 161**	**507 784**	**633 517**	**179 958**	**45 156**	**74 986**	**127 860**	**81 025**	**43 338**	**48 311**	**1 171**	**11,58**

Aizputes apriņķis. — District de Aispules.

Nr.Nr. pēc kārtas	Pagastu nosaukumi	Iedzīvotāju skaits	Personīgā nodokļa maksātāji	Kapitāli	Parādi valstij	Parādi uz nekustamu mantu	Brīvie līdzekļi	Nepiedzītie nodokļi	Inventārs	Nekustama manta	Bilance 1928. g. 1. aprīlī	Bilance 1927. g. 1. aprīlī	Faktiskie ieņēmumi	No piedzenamām summām atlasts vai dzēsts
1	Aizputes	1 050	360	48 914	—	—	1 364	1 561	4 508	40 700	49 681	46 922	12 060	216
2	Alšvangas	3 342	1 038	68 175	—	—	610	8 844	2 663	58 066	71 188	69 445	27 949	1 080
3	Aprīķu	986	295	12 525	—	—	1 373	1 883	1 316	10 000	14 689	14 672	10 805	[illegible]
4	Basu	894	301	42 019	—	—	303	1 375	4 413	36 400	42 991	5 720	10 337	[illegible]
5	Cīravas	1 683	420	28 399	—	—	402	4 250	5 562	18 600	28 814	29 710	15 152	[illegible]
6	Dunalkas	1 100	365	7 589	—	—	6 165	974	2 141	—	9 730	5 348	17 165	[illegible]
7	Dzērves	1 400	370	12 300	—	1 800	1 089	2 114	3 938	12 300	19 441	13 242	9 548	[illegible]
8	Gudeuieku	1 732	520	19 431	—	—	310	11 503	2 167	13 500	27 480	26 312	16 868	[illegible]
9	Jūrkalnes	1 179	364	17 803	—	—	6 658	687	3 353	7 030	17 803	16 696	9 596	[illegible]
10	Kalvenes	2 009	460	40 811	—	—	316	5 516	3 891	32 600	42 323	5 639	14 875	[illegible]
11	Kazdangas	2 320	727	53 702	—	—	898	10 001	4 224	39 800	59 512	50 612	28 003	[illegible]
12	Klosteres	1 086	317	60 903	—	—	628	5 488	1 477	50 386	60 903	7 977	9 602	[illegible]
13	Lažas	1 240	477	19 537	—	—	651	5 020	1 718	14 000	43 551	22 161	20 781	[illegible]
14	Nīkrāces	1 744	457	47 414	—	—	2 138	4 458	7 157	31 950	28 269	33 328	22 569	16
15	Rudbāržu	1 757	493	23 557	—	—	447	3 808	2 626	18 800	25 681	12 458	12 015	[illegible]
16	Sakas	2 600	620	74 112	—	—	401	8 779	2 112	72 000	91 706	63 896	19 267	[illegible]
17	Sieksātes	986	278	8 958	—	—	3 255	787	2 224	3 000	9 266	6 583	7 424	[illegible]
18	Ulmales	983	295	27 446	—	—	1 664	354	2 821	22 603	27 506	26 775	7 123	170
19	Valtaiķu	1 813	648	42 823	—	—	247	4 489	1 629	38 019	45 530	6 219	15 405	447
	Kopā — *Total*	**29 904**	**8 805**	**656 418**	—	**1 800**	**28 919**	**81 891**	**59 940**	**519 754**	**716 064**	**463 715**	**286 544**	**17 797**

Nr.Nr. pēc kārtas	Pagastu nosaukumi	Paredzētie ieņēmumi 1928./29. Pavisam kopā	Nodokļi kopā	no tiem: Nekustamas mantas	Personīgais	Aizņēmumi vai pabalsti no valsts	Faktiskie izdevumi 1927./28.	Paredzētie izdevumi 1928./29. gadā Pavisam kopā	Administrātīvie izdevumi kopā	no tiem: Valdes un padomes atalgojums	Tehniskā personāla algas	Nespējnieku uzturēšana	Izglītības veicināšana	Veselības aizsardzība	Pagājušā gada iztrūkuma segšana	Nekustamas mantas iegušana un jaunbūves	Caurmērā uz 1 iedzīvotāju
1	Aizputes	12 715	11 595	7 011	4 584	—	11 033	12 715	4 600	444	2 138	2 300	2 285	290	—	—	11,20
2	Alšvangas	28 415	27 452	12 457	14 675	—	28 227	28 415	7 028	2 128	2 796	8 501	3 425	2 403	—	—	8,18
3	Aprīķu	9 327	9 027	5 301	3 726	—	10 805	9 327	2 423	438	1 274	1 871	1 506	205	—	—	10,91
4	Basu	11 043	9 147	5 307	3 700	1 632	10 191	11 043	3 159	528	1 238	2 934	2 000	92	—	—	11,59
5	Cīravas	19 500	19 000	12 710	6 240	—	15 194	19 500	6 478	1 060	2 583	3 900	2 780	1 531	—	—	10,40
6	Dunalkas	15 564	11 281	6 499	4 682	1 220	12 600	15 564	4 425	703	2 088	5 124	2 810	218	—	—	13,25
7	Dzērves	15 423	14 943	9 500	5 403	—	9 986	15 423	4 197	654	1 888	2 509	3 540	1 270	—	150	9,24
8	Gudeuieku	20 663	20 283	12 681	7 532	—	16 5 8	20 663	5 045	890	2 168	6 632	3 825	308	—	—	12,26
9	Jūrkalnes	7 847	7 174	2 703	4 451	—	10 847	7 847	3 336	664	1 686	1 240	1 350	330	—	—	7,55
10	Kalvenes	17 581	17 381	10 538	6 768	—	15 341	17 581	5 736	1 046	2 363	3 239	2 906	2 207	—	50	8,67
11	Kazdangas	31 596	29 451	18 748	10 503	400	27 573	31 596	8 171	1 438	3 179	4 582	4 459	570	—	—	11,02
12	Klosteres	11 916	11 517	6 890	4 627	—	8 974	11 916	3 681	492	1 656	3 812	1 651	120	—	—	10,08
13	Lažas	22 942	20 278	12 904	7 374	2 160	20 600	22 942	6 924	1 260	2 508	5 410	3 574	190	—	200	16,75
14	Nīkrāces	21 773	17 541	11 782	5 754	283	21 079	21 773	6 146	1 230	2 493	4 376	3 125	2 543	—	—	12,49
15	Rudbāržu	14 309	12 708	6 992	5 656	—	12 090	14 309	3 893	832	2 013	2 689	2 105	1 230	—	—	7,46
16	Sakas	37 473	20 122	10 842	8 900	15 990	24 781	37 473	6 007	1 070	2 710	4 315	2 588	1 843	16 221	300	11,82
17	Sieksātes	6 730	6 622	3 027	3 525	—	5 739	6 730	2 397	264	1 272	1 392	1 318	160	—	—	6,86
18	Ulmales	7 234	7 004	2 961	4 043	—	6 261	7 234	2 550	632	1 202	1 837	820	360	—	—	7,00
19	Valtaiķu	18 601	17 391	9 894	7 497	338	15 249	18 601	4 746	1 044	2 204	4 787	2 931	1 650	—	—	10,96
	Kopā — *Total*	**330 652**	**289 917**	**168 747**	**119 640**	**22 023**	**283 128**	**330 652**	**90 942**	**16 817**	**39 459**	**71 451**	**49 028**	**17 522**	**16 221**	**700**	**10,37**

Kuldigas apriņķis. — District de Kuldiga.

Nr.Nr. pēc kārtas	Pagastu nosaukumi	Iedzīvotāju skaits	Personīgā nodokļa maksātāji	Kapitāli	Parādi valstij	Parādi uz nekustamu mantu	Brīvie līdzekļi	Nepiedzītie nodokļi	Inventārs	Nekustama manta	Bilance 1928. g. 1. aprīlī	Bilance 1927. g. 1. aprīlī	Faktiskie ieņēmumi	No piedzenamām summām atlasts vai dzēsts
1	Brocenu	900	298	13 748	—	—	857	5 655	1 477	6 350	15 103	13 901	10 474	[illegible]
2	Cieceres	1 214	404	49 286	—	—	3 163	1 816	4 634	42 700	52 875	48 816	13 374	[illegible]
3	Gaiķu	1 800	626	19 164	3 901	—	439	4 770	4 435	15 429	26 040	19 129	19 675	[illegible]
4	Ivandes	1 523	467	12 104	—	—	4 831	3 296	1 466	—	12 447	8 112	13 942	[illegible]
5	Kabiles	2 983	978	37 628	—	—	4 574	10 671	3 895	29 023	48 690	32 892	30 479	[illegible]
6	Kuldīgas	2 730	915	97 514	—	—	3 760	8 909	6 233	80 900	107 340	20 451	20 488	[illegible]
7	Kurmales	1 400	372	20 425	—	—	239	2 257	1 692	19 000	23 952	14 088	12 035	[illegible]
8	Kursīšu	3 007	969	66 806	425	—	713	14 363	6 049	55 600	81 781	78 810	33 192	1 263
9	Lutriņu	2 816	1 030	86 540	—	—	2 372	33 511	5 106	73 480	115 321	69 833	33 188	[illegible]
10	Padures	1 428	468	49 907	—	—	30	4 209	3 345	40 000	50 620	47 568	13 597	218

Nr.Nr. pēc kārtas	Pagastu nosaukumi	Paredzētie ieņēmumi 1928./29. Pavisam kopā	Nodokļi kopā	no tiem: Nekustamas mantas	Personīgais	Aizņēmumi vai pabalsti no valsts	Faktiskie izdevumi 1927./28.	Paredzētie izdevumi 1928./29. gadā Pavisam kopā	Administrātīvie izdevumi kopā	no tiem: Valdes un padomes atalgojums	Tehniskā personāla algas	Nespējnieku uzturēšana	Izglītības veicināšana	Veselības aizsardzība	Pagājušā gada iztrūkuma segšana	Nekustamas mantas iegušana un jaunbūves	Caurmērā uz 1 iedzīvotāju
1	Brocenu	12 086	11 382	7 227	3 734	110	10 068	12 086	3 542	726	1 148	3 027	1 889	69	—	—	12,55
2	Cieceres	14 600	14 451	9 135	5 285	50	12 516	14 600	6 182	1 064	2 875	1 885	2 640	120	—	—	11,64
3	Gaiķu	19 344	18 320	10 141	7 929	435	19 666	19 344	5 654	998	2 175	4 319	2 786	1 335	—	—	10,42
4	Ivandes	20 770	15 922	9 852	5 970	—	12 925	20 770	4 933	868	2 119	3 610	2 579	750	167	2 000	12,46
5	Kabiles	34 348	33 478	19 785	13 298	—	30 451	34 348	7 450	1 591	3 165	8 603	3 515	1 542	—	6 000	10,93
6	Kuldīgas	29 669	27 624	15 536	12 018	—	21 346	29 669	9 888	1 992	4 361	5 208	5 952	330	—	—	10,39
7	Kurmales	14 092	11 561	6 909	4 632	250	12 327	14 092	6 215	1 198	2 209	2 122	2 883	105	—	183	10,21
8	Kursīšu	35 142	35 071	22 967	12 004	—	32 536	35 142	6 731	2 290	3 048	4 970	4 440	4 780	—	5 630	11,15
9	Lutriņu	46 932	46 109	33 313	12 756	600	32 859	46 932	9 136	2 322	3 166	11 216	10 082	3 775	—	—	16,16
10	Padures	14 193	13 623	7 755	5 868	100	13 969	14 193	5 253	894	2 004	2 585	2 555	170	228	—	11,81

Nr.Nr. pēc kārtas — *Nr.Nr. d'ordre*	Pagastu nosaukumi *Dénomination des communes rurales*	Iedzīvotāju skaits *Nombre des habitants*	Personīgā nodokļa maksātāji *Contribuale d'impôt personnel*	Līdzekļi uz 1928 g. 1. aprīli *Moyens au 1 avril 1928* — Kapitāli *Capitaux*	Parādi valstij *Dettes de l'Etat*	Parādi uz nekustamu mantu *Dettes sur immeubles*	Manta — *Mobilières* — Brīvie līdzekļi *Moyens libres*	Nepiedzītie nodokļi *Impôts non exigeables*	Inventārs *Inventaire*	Nekustama manta *Immeubles*	Bilance 1928. g. 1. aprīlī *Bilan au 1. avril 1928*	Bilance 1927. g. 1. aprīlī *Bilan au 1. avril 1927*	1927./28. — Faktiskie ieņēmumi *Recettes effectives*	No piedzenamām summām atlaists vai dzēsts *Des sommes exigeables remis ou amorti*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
11	Pampaļu . . .	2 162	728	15 648	—	—	1 277	7 558	7 445	—	16 300	14 623	21 851	1 860
12	Planīcas . . .	1 427	370	33 594	700	—	1 096	3 700	1 441	30 020	37 470	35 168	11 423	123
13	Ranķu . . .	1 698	563	96 389	286	—	730	10 612	5 065	74 200	105 153	87 501	11 187	174
14	Rendas . . .	2 416	802	103 988	—	—	710	10 827	4 799	96 174	115 081	110 681	21 706	74
15	Saldus . . .	1 639	580	51 396	—	—	1 107	3 269	4 757	45 000	55 598	52 254	20 711	1 674
16	Sātiņu . . .	2 360	808	140 586	—	1 000	3 141	13 150	8 101	118 970	144 460	137 645	27 172	1 833
17	Skrundas . .	5 284	1 625	335 484	40 000	—	11 313	30 500	6 598	355 600	408 245	270 792	42 789	3 298
18	Snēpeles . .	1 450	440	68 833	—	—	61	1 455	2 093	65 986	69 796	38 191	12 058	320
19	Ģurlavas . . .	1 495	513	26 730	4 000	—	806	3 222	3 581	22 470	33 340	31 554	14 631	1 074
20	Vārmes . . .	2 200	753	14 127	—	—	805	8 122	3 826	3 366	18 638	11 715	20 408	1 190
21	Zvārdes. . .	2 950	922	88 823	3 014	—	1 810	12 913	5 531	77 840	96 424	85 818	36 910	4 784
	Kopā — *Total*	44 882	14 631	1 428 729	52 326	1 000	43 844	194 785	91 569	1 252 108	1 634 674	1 230 042	441 290	24 718

Nr.Nr. pēc kārtas	Pagastu nosaukumi	Paredzētie ieņēmumi 1928./29. *Recettes prévues en 1928/29* — Pavisam kopā *Total général*	nodokļi — *impôts* — Kopā *Total*	no tiem — *dont* — Nekustamas mantas *Impôts d. immeubles*	Personīgais *Personnel*	Aizņēmumi vai pabalsti no valsts *Emprunts ou secours de l'Etat*	Faktiskie izdevumi 1927./28. *Dépenses effectives*	Paredzētie izdevumi 1928./29. gadā *Dépenses prévues en 1928/29* — Pavisam kopā *Total général*	Administrātīvie izdevumi — *Dépenses administratives* — Kopā *Total*	no tiem — *dont* — Valdes un padomes atalgojums — *Appointements aux conseils et à l'administration*	Tehniskā personāla algas *Appointements au personnel technique*	Nespējnieku uzturēšana *Entretien des indigents*	Izglītības veicināšana *Pour la propagation des l'instruction*	Veselības aizsardzība *Sauvegarde sanitaire*	Pagājušā gada iztrūkuma segšana — *Paiement du déficit de l'année précédente*	Nekustamas mantas iegušana un jaunbūves *Achat des immeubles et nouvelles constructions*	Caurmērā uz 1 iedzīvotāju *Moyenne par habitant*
16		17	18	19	20	21		22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
11	Pampaļu . . .	757	20 938	11 738	9 000	1 397	21 226	22 757	5 162	1 284	2 029	4 368	5 570	3 540	—	—	10,33
12	Planīcas . . .	462	12 282	7 778	4 504	150	10 470	12 462	4 274	576	2 097	1 485	2 215	100	—	—	8,19
13	Ranķu . . .	684	16 469	9 352	7 117	20	7 528	16 684	6 128	1 360	2 856	3 451	2 542	367	—	—	9,84
14	Rendas . . .	000	19 805	9 580	10 185	1 716	23 043	35 000	7 158	2 000	2 674	6 820	3 240	2 523	9 046	—	12,47
15	Saldus . . .	700	21 756	14 153	7 253	245	20 703	22 700	7 198	1 420	2 696	4 897	4 535	130	—	—	13,93
16	Sātiņu . . .	222	27 532	17 238	10 224	50	25 982	28 222	7 423	1 191	3 298	5 843	6 473	1 472	—	6	11,51
17	Skrundas . .	491	44 231	22 663	20 658	15	41 994	51 491	10 203	2 464	4 188	13 974	5 330	3 652	—	—	12,65
18	Snēpeles . .	665	13 136	7 556	5 580	75	12 058	13 665	5 493	1 128	2 113	3 595	1 730	320	—	—	9,09
19	Ģurlavas . . .	125	14 234	7 677	6 510	386	13 883	15 125	4 144	1 070	2 065	4 718	1 828	210	9	—	10,17
20	Vārmes . . .	800	23 885	13 752	9 783	300	21 245	24 800	8 080	2 160	2 870	4 767	3 528	2 786	—	—	12,69
21	Zvārdes. . .	264	37 024	25 018	11 694	100	36 856	38 264	7 769	2 364	3 177	5 999	5 127	3 810	—	3 536	14,28
	Kopā — *Total*	346	478 833	289 125	186 002	5 999	433 651	522 346	138 016	30 960	56 333	107 462	81 439	31 886	9 450	17 410	11,32

Ventspils apriņķis. — District de Ventspils.

Nr.Nr. pēc kārtas	Pagastu nosaukumi	Iedzīvotāju skaits	Personīgā nodokļa maksātāji	Līdzekļi uz 1928 g. 1. aprīlī — Kapitāli	Parādi valstij	Parādi uz nekustamu mantu	Manta — Brīvie līdzekļi	Nepiedzītie nodokļi	Inventārs	Nekustama manta	Bilance 1928. g. 1. aprīlī	Bilance 1927. g. 1. aprīlī	1927./28. — Faktiskie ieņēmumi	No piedzenamām summām atlaists vai dzēsts
1	Ances . . .	2 874	898	27 532	—	—	6 238	6 195	2 561	16 500	32 746	9 520	18 107	584
2	Dundagas . .	8 456	2 836	109 425	6 162	—	3 442	13 052	19 196	111 213	147 762	135 091	61 319	14 852
3	Ēdoles . . .	2 300	775	28 431	—	—	3 179	3 564	6 834	14 800	29 210	20 086	20 654	418
4	Piltenes . . .	1 200	369	9 012	6 000	—	12 594	1 957	3 471	—	18 170	3 899	10 720	3 257
5	Popes . . .	1 800	495	1 457	6 000	—	627	1 723	2 222	6 000	11 123	10 620	15 571	493
6	Pūzes . . .	2 472	828	57 437	—	—	364	1 822	8 171	48 742	59 120	32 803	17 616	1 362
7	Sarkanmuižas .	3 020	990	10 016	—	—	183	19 919	8 794	—	29 544	22 067	17 831	745
8	Ugāles . . .	2 165	732	10 980	—	—	7 672	—	3 546	—	11 218	6 176	22 392	451
9	Usmas . . .	930	287	2 517	—	400	17	874	1 987	2 287	5 287	4 797	7 765	425
10	Užavas . . .	2 032	677	17 196	—	—	2 900	3 458	5 427	6 541	19 020	8 909	15 703	470
11	Vārves . . .	832	280	27 873	14 000	—	440	1 889	1 420	40 250	43 999	12 661	33 562	264
12	Zīras . . .	1 360	429	8 840	—	—	838	3 952	1 696	10 039	16 749	6 632	14 227	2 686
13	Zlēku . . .	1 520	498	6 192	—	—	876	5 094	3 363	—	9 393	7 842	10 599	622
14	Zūru . . .	2 053	698	5 005	—	—	2 601	4 339	2 273	—	9 447	8 367	23 916	717
	Kopā — *Total*	33 014	10 792	321 913	32 162	400	41 971	67 838	70 961	256 372	442 788	289 470	289 982	27 346

Nr.Nr. pēc kārtas	Pagastu nosaukumi	Paredzētie ieņēmumi 1928./29. — Pavisam kopā	nodokļi — Kopā	no tiem — Nekustamas mantas	Personīgais	Aizņēmumi vai pabalsti no valsts	Faktiskie izdevumi 1927./28.	Paredzētie izdevumi 1928./29. gadā — Pavisam kopā	Administrātīvie izdevumi — Kopā	no tiem — Valdes un padomes atalgojums	Tehniskā personāla algas	Nespējnieku uzturēšana	Izglītības veicināšana	Veselības aizsardzība	Pagājušā gada iztrūkuma segšana	Nekustamas mantas iegušana un jaunbūves	Caurmērā uz 1 iedzīvotāju
16		17	18	19	20	21		22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
1	Ances . . .	767	18 859	7 396	11 373	85	15 976	20 767	7 098	1 312	2 194	5 122	2 514	2 221	896	—	8,67
2	Dundagas . .	666	65 888	29 090	36 118	400	61 302	72 666	17 913	3 570	7 029	20 943	10 380	7 132	7 855	100	9,23
3	Ēdoles . . .	050	20 070	10 148	9 822	240	17 962	21 050	6 452	1 190	2 612	5 710	2 805	2 570	—	—	9,41
4	Piltenes . . .	180	10 304	5 538	4 756	—	10 715	12 180	4 037	605	2 081	2 653	680	342	1 863	100	10,61
5	Popes . . .	199	11 851	5 635	6 066	100	15 518	16 199	4 500	961	1 849	3 502	1 860	2 338	2 298	—	9,36
6	Pūzes . . .	518	16 927	6 667	10 195	25	17 252	18 518	6 155	1 520	2 972	4 525	3 603	1 555	886	55	7,70
7	Sarkanmuižas .	909	23 924	11 269	12 540	25	17 831	24 909	7 815	1 483	3 321	8 030	4 193	445	—	—	10,44
8	Ugāles . . .	000	17 902	8 112	9 360	1 420	14 958	20 000	4 852	1 084	2 150	6 300	3 510	3 195	—	—	9,81
9	Usmas . . .	294	6 310	2 545	3 721	1 694	7 751	8 294	2 755	466	1 169	2 490	926	140	1 296	—	12,19
10	Užavas . . .	383	17 051	8 394	8 657	—	16 802	17 383	5 426	820	2 134	5 690	2 120	369	—	—	9,42
11	Vārves . . .	600	10 090	6 574	3 394	—	33 398	10 600	2 975	684	1 342	2 240	1 040	80	—	—	14,22
12	Zīras . . .	711	12 661	7 430	5 206	—	14 010	12 711	5 413	623	1 849	2 921	1 115	420	—	—	13,44
13	Zlēku . . .	000	12 327	5 980	6 247	100	8 765	13 000	4 339	756	2 209	3 809	1 964	1 080	—	—	9,81
14	Zūru . . .	536	21 193	12 243	8 830	—	23 276	21 536	6 907	912	3 252	6 548	2 580	1 840	—	—	11,34
	Kopā — *Total*	813	265 357	127 021	136 285	4 089	275 516	289 813	86 637	15 986	36 163	80 483	39 290	23 727	15 094	255	9,86

Talsu apriņķis. — District de Talsen.

Nr.Nr. pēc kārtas	Pagastu nosaukumi	Iedzīvotāju skaits	Personīgā nodokļa maksātāji	Līdzekļi uz 1928 g. 1. aprīlī — Kapitāli	Parādi valstij	Parādi uz nekustamu mantu	Manta — Brīvie līdzekļi	Nepiedzītie nodokļi	Inventārs	Nekustama manta	Bilance 1928. g. 1. aprīlī	Bilance 1927. g. 1. aprīlī	1927./28. — Faktiskie ieņēmumi	No piedzenamām summām atlaists vai dzēsts
1	Ārlavas . . .	3 995	1 165	72 458	—	1 100	1 282	12 857	4 378	77 455	97 478	106 442	41 531	1 623
2	Cēres . . .	1 314	408	19 358	—	—	1 653	4 074	1 175	13 283	20 285	5 439	12 081	386
3	Kandavas . .	2 783	899	42 992	—	—	1 128	4 990	3 148	38 600	48 913	49 377	33 859	10 198
4	Laidzes . . .	1 890	530	50 057	—	—	3 570	2 577	2 213	43 337	53 613	51 256	27 395	383
5	Lībagu . . .	1 207	388	40 885	—	2 294	540	1 036	3 980	38 702	44 258	4 200	13 433	1 483
6	Lubezeres . .	1 400	480	34 797	—	—	2 009	3 626	1 556	31 500	38 691	4 105	13 668	172
7	Mērsraga . . .	1 500	463	16 936	—	—	2 484	3 655	4 629	7 280	18 048	9 059	12 835	847
8	Nogales . . .	1 230	350	14 479	—	—	1 615	3 808	3 014	10 550	19 234	15 584	11 209	95
9	Nurmuižas . .	3 386	935	39 431	—	—	989	5 930	3 581	35 730	49 985	50 799	33 565	3 103
10	Pastendes . .	1 588	449	34 940	—	—	4 781	2 450	1 206	33 400	47 899	41 447	19 313	5 461
11	Spāres . . .	1 137	344	37 724	—	—	809	1 894	4 888	31 800	39 439	38 356	12 551	4 996
12	Stendes . . .	2 950	1 086	11 995	—	—	342	8 298	6 082	2 200	17 557	12 082	30 037	2 721
13	Strazdes . . .	968	334	27 129	—	—	452	887	2 202	24 500	28 490	27 632	10 926	391
14	Upesgrīvas . .	1 112	346	33 057	—	4 400	3 012	427	1 007	35 820	40 266	14 200	11 208	185
15	Velgāles . . .	1 081	340	17 351	16 000	3 222	7 195	6 586	1 128	32 553	49 359	11 083	10 086	455
16	Vaudzenes . .	2 900	897	45 158	—	—	1 453	7 842	4 851	38 173	54 453	34 274	32 946	411
17	Virbu . . .	2 200	603	15 625	210	—	2 818	8 174	1 022	8 960	21 714	19 743	23 164	—
18	Zentenes . .	1 960	550	36 903	—	500	168	2 435	1 233	35 370	39 206	39 030	20 640	—
	Kopā — *Total*	34 601	10 567	591 275	16 210	11 516	36 300	81 546	51 293	539 213	728 888	534 108	370 447	32 910

Nr.Nr. pēc kārtas	Pagastu nosaukumi	Paredzētie ieņēmumi 1928./29. — Pavisam kopā	nodokļi — Kopā	no tiem — Nekustamas mantas	Personīgais	Aizņēmumi vai pabalsti no valsts	Faktiskie izdevumi 1927./28.	Paredzētie izdevumi 1928./29. gadā — Pavisam kopā	Administrātīvie izdevumi — Kopā	no tiem — Valdes un padomes atalgojums	Tehniskā personāla algas	Nespējnieku uzturēšana	Izglītības veicināšana	Veselības aizsardzība	Pagājušā gada iztrūkuma segšana	Nekustamas mantas iegušana un jaunbūves	Caurmērā uz 1 iedzīvotāju
16		17	18	19	20	21		22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
1	Ārlavas . . .	395	41 327	26 549	14 778	568	41 650	43 395	11 240	3 004	4 264	17 157	4 093	2 586	—	—	11,22
2	Cēres . . .	500	12 731	7 558	5 133	208	12 855	14 500	5 737	1 320	1 954	3 653	2 140	330	—	—	10,66
3	Kandavas . .	493	27 743	17 761	9 882	130	33 738	28 493	8 370	1 832	3 404	7 663	3 833	490	—	—	11,40
4	Laidzes . . .	558	22 168	14 436	7 632	60	26 108	23 558	6 615	1 588	2 704	6 910	2 345	520	2 839	—	14,05
5	Lībagu . . .	351	12 061	6 996	5 035	30	12 925	12 351	5 347	1 533	1 929	2 970	1 665	135	—	—	10,84
6	Lubezeres . .	573	16 154	10 124	6 000	80	13 740	16 573	7 516	1 376	2 391	3 920	1 586	822	—	—	11,18
7	Mērsraga . . .	126	12 706	6 636	6 050	—	11 840	13 126	4 765	884	1 663	3 813	2 006	455	—	—	9,40
8	Nogales . . .	468	12 473	7 925	4 548	—	10 353	13 468	3 654	1 152	1 154	4 157	2 271	680	—	400	11,01
9	Nurmuižas . .	685	32 735	20 835	11 800	500	33 312	34 685	8 531	2 412	3 269	11 952	5 380	1 460	1 189	—	10,26
10	Pastendes . .	127	16 350	10 645	5 605	—	19 045	21 127	7 730	2 400	2 194	6 740	2 220	80	—	1 000	15,67
11	Spāres . . .	287	8 582	4 076	4 506	5 575	11 862	14 287	4 699	741	2 002	3 625	1 336	681	1 687	—	12,70
12	Stendes . . .	270	28 738	15 092	13 636	1 235	29 794	31 270	8 915	2 118	3 223	10 970	6 266	416	—	—	11,37
13	Strazdes . . .	111	10 479	6 294	4 185	482	10 880	11 111	4 618	1 136	1 594	2 352	1 462	462	213	—	11,74
14	Upesgrīvas . .	995	7 751	3 440	4 301	4 000	9 848	11 995	4 294	1 020	1 674	3 150	1 888	180	—	—	9,39
15	Velgāles . . .	651	10 706	6 198	4 488	—	9 215	12 651	3 948	958	1 994	2 350	1 830	40	—	—	11,99
16	Vaudzenes . .	200	32 175	20 500	11 615	—	31 666	33 200	9 314	2 348	3 239	13 702	2 845	1 300	—	200	11,99
17	Virbu . . .	509	19 332	11 700	7 626	—	22 480	19 509	7 232	1 496	2 415	5 969	2 091	260	—	210	10,69
18	Zentenes . .	000	18 577	11 625	6 852	200	20 637	19 000	6 465	1 510	2 314	5 790	2 280	1 055	—	35	11,16
	Kopā — *Total*	299	342 788	208 390	133 672	13 068	361 948	374 299	118 990	28 828	43 381	116 843	47 537	11 952	5 928	1 845	11,41

Tukuma apriņķis. / District de Tukum.

Nr.Nr. pēc kārtas — Nr.Nr. d'ordre	Pagastu nosaukumi — Dénomination des communes rurales	Iedzīvotāju skaits — Nombre des habitants	Personīgā nodokļa maksātāji — Contribuable d'impôt personnel	Līdzekļi uz 1928 g. 1. aprīli — Moyens au 1 avril 1928: Kapitāli — Capitaux	Parādi valstij — Dettes de l'Etat	Parādi uz nekustamu mantu — Dettes sur immeubles	Manta — Mobilières: Brīvie līdzekļi — Moyens libres	Nepiedzīties nodokļi — Impôts non exigeables	Inventārs — Inventaire	Nekustama manta — Immeubles	Bilance 1928. g. 1. aprīlī — Bilan au 1. avril 1928	Bilance 1927. g. 1. aprīlī — Bilan au 1. avril 1927	1927./28.: Faktiskie ieņēmumi — Recettes effectives	No piedzenamām summām atlasts vai dzēsts
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	1
1	Aizupes	1 970	734	10 802	—	—	1 988	1 374	8 013	—	12 990	8 176	22 172	
2	Annemieku	1 320	492	78 306	—	5 857	4 764	3 617	6 231	72 247	88 493	85 363	18 577	
3	Bīkstu	1 003	352	64 688	—	—	5 854	815	5 669	49 526	64 899	61 320	15 309	
4	Blīdenes	1 775	609	51 767	—	600	387	7 888	6 051	41 543	56 062	44 576	20 600	
5	Dzirciema	860	255	21 450	488	—	220	484	1 692	20 003	22 406	22 807	8 878	
6	Engures	1 482	456	87 817	—	1 900	784	5 502	4 748	72 400	91 716	82 770	9 391	
7	Grenču	2 000	666	105 171	—	500	765	4 326	5 128	98 600	109 045	109 301	21 342	
8	Irlavas	2 000	689	192 509	—	—	3 436	3 006	7 274	178 900	194 597	194 356	24 779	
9	Jaunpils	2 135	810	95 194	—	107	1 096	4 988	7 079	85 731	101 090	13 762	30 026	
10	Lestenes	1 571	530	112 116	—	—	5 962	5 656	3 749	92 500	113 120	106 905	16 375	
11	Matkules	2 271	886	14 223	—	—	4 089	8 293	4 623	9 600	35 897	30 015	26 310	
12	Mālzkalnes	1 802	478	36 453	9 200	—	532	3 313	4 048	38 916	46 960	49 235	15 134	
13	Pravīņu	1 334	390	5 817	—	—	300	1 179	2 734	6 118	10 331	7 271	16 645	
14	Pūres	640	231	29 601	—	200	1 078	1 871	2 443	24 781	30 678	3 562	8 583	
15	Remtes	1 826	580	13 994	2 429	—	862	4 850	7 130	14 251	27 093	19 041	20 483	
16	Sēmes	1 350	404	15 990	264	—	845	2 790	4 098	11 350	19 213	18 505	12 748	
17	Slampes	861	330	35 686	—	—	321	6 675	3 132	30 200	40 328	37 157	7 565	
18	Smārdes	2 422	735	125 989	17 000	—	974	10 576	13 756	132 000	157 538	164 212	22 646	
19	Strutelēs	1 300	393	8 929	—	300	1 646	2 135	2 879	4 089	10 840	9 138	13 350	
20	Tumes	1 500	390	25 292	2 000	—	236	3 564	3 193	13 723	29 485	23 171	17 301	
21	Vānes	1 145	359	4 920	—	—	1 395	2 197	1 233	—	5 600	5 007	12 013	
22	Vecmoku	750	247	26 263	6 293	2 089	138	4 779	3 959	30 400	40 280	46 114	7 131	
23	Zebrenes	1 198	420	106 060	—	—	125	—	5 561	100 000	107 143	28 720	13 535	
24	Zaļtes	1 115	319	15 131	—	15 879	2 780	6	3 011	22 729	31 110	107 256	14 986	
25	Zemītes	1 300	396	31 824	—	—	549	2 259	3 910	25 920	32 639	—	14 431	
	Kopā — Total	36 930	12 151	1 315 992	37 674	27 432	41 126	92 143	121 344	1 175 527	1 479 553	1 277 740	410 310	1

Nr.Nr. pēc kārtas — Nr.Nr. d'ordre	Paredzētie ieņēmumi 1928./29. — Recettes prévues en 1928/29: Pavisam kopā — Total général	Kopā — Total	nodokļi — impôts: Nekustamas mantas — Impôts d. immeubles	no tiem — dont: Personīgais — Personnel	Aizņēmumi vai pabalsti no valsts — Emprunts ou secours de l'Etat	Faktiskie izdevumi 1927./28. — Dépenses effectives	Paredzētie izdevumi 1928./29. gadā — Dépenses prévues en 1928/29: Pavisam kopā — Total général	Administrātīvie izdevumi — Dépenses administratives: Kopā — Total	no tiem — dont: Valdes un padomes atalgojums — Appointements aux conseils et à l'administration	Tehniskā personāla algas — Appointements au personnel technique	Nespējnieku uzturēšana — Entretien des indigents	Izglītības veicināšana — Pour la propagation des l'instruction	Veselības aizsardzība — Sauvegarde sanitaire	Pagājušā gada iztrūkuma segšana — Paiement du déficit de l'année précédente	Nekustamas mantas iegušana un jaunbūves — Achat des immeubles et nouvelles constructions	Caurmērā uz 1 iedzīvotāju — Moyenne par habitant
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
1	24 977	24 317	14 817	9 500	300	21 538	24 977	5 640	1 226	2 238	5 361	6 527	1 956	—	—	12,65
2	19 757	19 345	13 062	6 283	—	18 905	19 757	5 639	1 149	2 029	3 559	2 164	1 311	—	2 786	14,77
3	16 000	14 749	10 153	4 581	270	14 988	16 000	4 472	864	1 898	3 657	1 747	1 278	—	—	17,10
4	24 996	23 136	15 243	7 893	—	19 275	24 996	6 322	762	2 976	4 363	5 891	1 260	1 951	—	13,11
5	9 500	9 211	6 027	3 174	160	9 143	9 500	2 640	408	1 112	2 765	1 400	340	—	—	10,70
6	10 300	9 176	3 563	5 613	—	9 450	10 300	5 215	642	2 222	898	2 400	224	—	—	7,36
7	24 000	23 370	15 769	7 601	—	22 488	24 000	6 260	1 410	2 095	3 479	5 132	1 382	1 302	—	11,52
8	24 000	23 780	15 679	8 101	—	24 484	24 000	5 821	1 440	2 095	4 151	5 627	1 421	—	—	12,05
9	34 061	33 135	22 633	10 502	548	29 450	34 061	8 719	1 742	2 929	8 295	5 549	3 090	448	—	13,91
10	22 000	20 631	13 971	6 660	—	16 363	22 000	5 742	1 650	2 248	3 854	6 450	698	—	—	13,50
11	30 682	29 730	18 814	10 866	—	24 675	30 682	6 470	1 518	3 085	7 499	2 441	10	8 299	—	13,08
12	18 300	14 456	8 505	5 911	1 214	15 137	18 300	4 841	1 110	2 047	5 764	3 318	270	—	60	9,77
13	16 834	15 999	11 466	4 483	385	14 083	16 834	5 744	1 500	2 258	2 070	1 370	653	3 072	60	11,93
14	8 172	8 172	5 277	2 895	—	7 936	8 172	3 224	420	1 152	1 955	1 034	120	—	—	12,71
15	25 710	21 393	13 969	7 344	—	20 137	25 710	5 099	1 046	2 056	5 639	2 384	2 315	4 691	—	12,39
16	13 500	12 439	7 333	5 076	739	11 174	13 500	4 117	612	1 700	4 736	2 115	35	—	—	11,38
17	14 210	13 915	9 534	4 320	—	8 228	14 210	4 010	936	1 186	1 610	1 903	731	—	872	15,82
18	26 727	26 365	17 471	8 874	182	22 894	26 727	5 773	1 320	2 117	2 040	3 210	1 127	4 893	—	10,68
19	14 838	14 272	9 391	4 881	158	13 287	14 838	5 563	1 022	1 803	2 359	2 792	936	—	—	11,19
20	16 310	15 823	10 931	4 872	164	17 868	16 310	4 836	1 134	1 891	3 568	2 776	35	—	—	12,91
21	13 830	13 388	8 793	4 575	100	12 966	13 830	4 718	854	2 201	2 901	852	1 530	178	500	12,30
22	10 637	10 042	6 903	3 128	494	7 664	10 637	3 778	381	1 818	1 235	2 778	178	—	—	14,82
23	15 210	14 738	9 438	5 280	70	12 981	15 210	4 288	614	1 959	2 838	3 169	1 729	233	40	12,97
24	12 964	12 368	8 306	4 062	500	13 657	12 964	4 365	610	2 150	2 695	1 720	1 505	—	80	11,30
25	15 356	15 356	10 355	5 001	—	14 508	15 356	4 601	688	1 968	2 372	3 172	1 168	—	—	11,86
	462 871	439 306	287 403	151 476	5 284	403 279	462 871	127 897	25 058	51 233	89 663	77 921	25 322	25 067	4 398	12,33

Jelgavas apriņķis. / District de Jelgava.

1	Auru	1 412	560	53 067	535	—	1 036	6 339	1 776	50 845	60 917	25 460	23 837	1	29 000	25 132	16 545	8 565	—	24 682	29 000	7 805	2 138	2 877	8 505	2 574	1 845	—	—	19,65
2	Bēnes	1 409	447	81 599	—	—	9 405	4 749	4 127	63 000	82 199	36 807	21 835		16 800	14 900	9 067	5 655	100	14 338	16 800	6 086	828	2 590	3 035	3 095	195	—	600	12,33
3	Bērzmuižas	2 229	716	93 841	3 071	1 300	1 102	11 817	6 331	84 301	105 763	123 845	31 688		30 852	29 932	18 759	10 783	500	31 496	30 852	9 131	2 364	4 094	5 407	5 221	2 502	—	80	13,68
4	Bukaišu	2 155	570	48 613	—	—	3 174	7 012	7 139	40 700	57 166	64 328	22 521		32 416	30 216	22 486	7 180	500	31 782	32 416	9 249	2 330	3 574	7 390	3 279	4 159	—	—	15,15
5	Dobeles	3 126	749	88 547	3 000	1 000	5 210	4 947	4 689	75 000	95 214	257 663	41 331		49 521	40 656	28 562	11 694	8 865	42 523	49 521	11 707	3 920	4 049	13 989	8 599	1 490	—	2 000	14,59
6	Džūkstes	3 314	1 136	140 461	3 200	200	3 324	16 650	11 388	84 600	148 489	139 309	66 269		53 559	50 373	32 528	17 045	2 634	71 076	53 559	11 771	3 344	4 178	18 765	4 890	3 390	—	—	17,79
7	Elejas	2 125	659	115 892	—	—	13 832	9 779	7 255	98 668	132 454	86 322	28 848		36 395	34 406	24 272	9 734	—	29 768	36 395	7 161	1 254	2 377	12 136	6 457	2 790	—	—	14,82
8	Garozas	1 275	375	63 533	39 990	—	3 737	4 727	4 123	93 200	105 827	104 937	11 686		15 646	12 587	6 872	5 565	500	11 668	15 646	5 909	1 278	2 161	2 216	2 306	599	—	600	12,68
9	Glūdas	1 060	339	23 669	—	—	5 495	7 840	4 871	10 100	28 306	14 146	17 811		24 564	20 325	15 209	4 986	3 671	17 709	24 564	7 536	2 107	2 119	4 980	3 722	350	—	3 556	20,82
10	Īles	815	265	68 378	—	—	3 241	1 094	8 626	55 570	68 531	5 480	9 688		9 700	9 564	5 562	3 927	—	8 687	9 700	3 769	1 008	1 685	2 233	1 566	170	—	—	11,98
11	Jaunauces	1 329	383	22 718	—	—	2 045	5 587	3 629	11 831	23 212	20 833	14 461		18 098	12 984	8 531	4 313	4 254	12 867	18 098	5 803	1 230	1 994	4 501	1 788	2 885	—	150	12,72
12	Jaunsvirlaukas	2 000	607	16 622	—	—	3 076	12 713	1 850	8 725	26 414	17 749	35 105		42 139	36 603	28 246	7 657	4 427	35 105	42 139	9 422	1 870	3 856	13 771	6 126	2 679	—	—	19,48
13	Jēkabnieku	1 185	360	49 417	—	—	5 918	15 227	2 353	26 213	50 136	45 901	13 784		37 054	23 733	18 535	5 194	12 460	20 797	37 054	6 933	2 020	2 288	5 519	4 451	2 203	—	12 000	25,51
14	Kalnciema	1 843	541	68 526	—	—	2 871	3 161	6 897	68 900	82 508	77 578	18 575	1	22 606	16 526	8 199	7 875	379	18 572	22 606	7 752	2 470	2 273	6 437	2 687	960	—	—	14,91
15	Lielauces	1 601	570	81 046	3 000	—	11 071	5 355	2 800	63 800	86 743	73 860	22 495		17 331	16 471	9 849	6 457	—	17 632	17 331	5 993	1 836	1 991	3 265	3 372	532	—	—	11,63
16	Lielplatones	750	225	77 694	7 523	—	521	2 239	4 936	79 078	88 306	71 698	21 172		14 415	11 574	8 504	3 030	—	24 687	14 415	5 384	857	1 309	2 155	2 206	95	—	—	23,98
17	Lielvircavas	1 183	394	96 042	—	—	2 754	9 823	4 192	80 000	96 779	105 304	28 838		28 408	22 978	18 084	4 694	2 730	27 929	28 408	7 867	2 250	2 552	6 153	6 530	500	—	—	23,26
18	Līvbērzes	1 578	391	33 537	—	—	2 226	7 899	2 953	29 040	43 291	40 350	17 147		18 397	16 982	11 345	5 627	1 400	17 636	18 397	6 217	2 180	2 757	3 929	544	1 574	—	2 867	11,44
19	Mežmuižas	1 813	628	10 730	—	3 389	1 719	4 925	3 637	10 000	20 371	8 932	29 227		38 386	36 768	26 862	9 606	—	29 096	38 386	7 197	1 201	2 933	8 494	2 954	2 815	1 747	—	17,57
20	Naudītes	1 840	491	43 853	—	—	1 996	12 795	5 781	17 700	45 461	22 173	22 774		24 943	24 308	16 909	7 329	—	22 964	24 943	6 872	1 356	2 602	7 887	3 857	942	—	—	14,93
21	Ozolnieku	2 218	577	39 847	3 044	—	577	5 839	2 012	40 300	49 094	48 013	21 489		22 097	20 515	11 939	8 326	—	21 389	22 097	7 613	1 620	3 176	5 196	4 566	550	735	—	11,39

Nr.Nr. pēc kārtas — *Nr.Nr. d'ordre*	Pagastu nosaukumi — *Dénomination des communes rurales*	Iedzīvotāju skaits — *Nombre des habitants*	Personīgā nodokļa maksātāji — *Contribuale d'impôt personnel*	Līdzekļi uz 1928 g. 1. aprili — *Moyens au 1 avril 1928*: Kapitāli — *Capitaux*	Parādi valstij — *Dettes de l'Etat*	Parādi uz nekustamu mantu — *Dettes sur immeubles*	Manta — *Mobilières*: Brīvie līdzekļi — *Moyens libres*	Nepiedzītie nodokļi — *Impôts non exigeables*	Inventārs — *Inventaire*	Nekustama manta — *Immeubles*	Bilance 1928. g. 1. aprilī — *Bilan au 1. avril 1928*	Bilance 1927. g. 1. aprilī — *Bilan au 1. avril 1927*	1927./28.: Faktiskie ieņēmumi — *Recettes effectives*	No piedzenamām summām atlasts vai dzēsts — *Des sommes exigeables remis ou amorti*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
22	Penkules	1 306	524	74 304	—	1 121	15 737	3 348	3 352	60 000	83 067	13 670	25 685	3 598
23	Pēterniekū	612	154	92 853	3 200	—	1 987	2 689	1 505	90 000	96 359	97 287	9 644	1 499
24	Platones	998	330	24 074	1 468	—	1 999	3 086	2 622	18 120	27 788	25 465	23 082	707
25	Rubas	1 850	547	74 549	—	—	6 020	5 094	3 096	63 900	78 282	6 827	23 065	512
26	Salgales	1 460	484	8 006	—	—	3 046	6 330	2 400	—	25 356	10 526	16 767	597
27	Sesavas	2 100	635	48 615	692	—	1 888	23 129	4 772	38 000	69 048	30 080	38 998	10 470
28	Sīpeles	1 252	392	69 805	—	2 600	1 160	8 078	4 071	59 588	73 385	15 625	16 896	340
29	Sniķeras	750	250	30 491	—	—	1 521	4 378	2 802	25 300	34 112	5 577	10 194	206
30	Svētes	1 123	403	37 201	9 000	—	4 460	5 291	3 352	41 740	55 608	51 728	16 666	3 343
31	Šķibes	1 250	409	165 654	963	—	13 584	5 023	4 118	142 095	167 696	162 237	23 824	530
32	Tērvetes	2 117	663	79 781	5 000	—	13 057	15 323	3 398	53 607	85 905	82 137	39 744	1 757
33	Teteles	976	274	45 679	2 966	—	463	770	2 402	45 000	48 731	28 050	7 615	231
34	Ukru	1 163	295	16 944	—	—	7 817	4 141	5 560	—	17 853	15 785	15 022	128
35	Vadakstes	1 013	286	62 271	—	—	945	1 762	3 790	56 000	62 497	23 976	10 609	158
36	Valgundes	1 508	507	68 188	—	—	1 791	7 478	5 107	53 320	69 781	53 761	17 414	911
37	Vecauces	2 760	911	80 362	—	—	2 841	11 128	7 505	62 200	84 206	87 475	26 895	1 328
38	Vecsvirlaukas	1 115	370	30 690	—	100	601	3 648	3 275	26 914	35 551	35 541	11 335	1 007
39	Vilces	2 022	611	13 648	—	20 160	1 551	12 440	7 762	20 282	42 149	37 376	26 285	1 179
40	Vircavas	1 870	429	82 902	627	—	665	10 549	6 650	72 400	91 271	71 919	26 307	6 418
41	Zaļenieku	2 400	575	74 749	—	—	5 881	28 277	7 367	29 498	75 300	63 072	33 150	801
	Kopā — *Total*	**65 905**	**20 032**	**2 498 398**	**87 279**	**29 870**	**168 544**	**322 479**	**186 271**	**2 049 535**	**2 821 126**	**2 308 802**	**939 778**	**81 462**

Nr.Nr. pēc kārtas	Paredzētie ieņēmumi 1928./29. — *Recettes prévues en 1928/29*: Pavisam kopā — *Total général*	nodokļi — *impôts*: Kopā — *Total*	no tiem — *dont*: Nekustamas mantas — *Impôts d. immeubles*	Personīgais — *Personnel*	Aizņēmumi vai pabalsti no valsts — *Emprunts ou secours de l'Etat*	Faktiskie izdevumi 1927./28. — *Dépenses effectives*	Paredzētie izdevumi 1928./29. gadā — *Dépenses prévues en 1928/29*: Pavisam kopā — *Total général*	Administrātīvie izdevumi — *Dépenses administratives*: Kopā — *Total*	no tiem — *dont*: Valdes un padomes atalgojums — *Appointements aux conseils et à l'administration*	Tehniskā personāla algas — *Appointements au personnel technique*	Nespējnieku uzturēšana — *Entretien des indigents*	Izglītības veicināšana — *Pour la propagation des l'instruction*	Veselības aizsardzība — *Sauvegarde sanitaire*	Pagājušā gada iztrūkuma segšana — *Paiement du déficit de l'année précédente*	Nekustamas mantas iegūšana un jaunbūves — *Achat des immeubles et nouvelles constructions*	Caurmērā uz 1 iedzīvotāju — *Moyenne par habitant*
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
22	27 500	25 097	16 825	8 047	—	25 752	27 500	8 129	1 738	3 179	8 927	1 381	1 308	—	150	20,60
23	8 313	7 313	5 056	2 257	—	8 929	8 313	3 806	918	1 206	1 506	1 042	330	—	485	16,18
24	22 842	22 528	17 625	4 903	—	23 560	22 842	6 693	840	2 460	5 600	2 805	875	21	—	23,69
25	25 325	20 662	12 294	8 233	100	19 526	25 325	6 278	2 010	2 312	4 964	4 399	3 725	—	300	12,96
26	24 048	21 974	14 862	7 012	1 020	16 020	24 048	6 288	1 507	2 132	7 038	3 290	2 599	—	—	16,21
27	43 589	41 179	31 438	9 541	500	38 938	43 589	11 545	3 032	4 925	14 065	4 959	2 986	—	—	21,94
28	23 507	22 615	16 868	5 685	557	23 331	23 507	7 869	1 960	2 722	5 403	3 264	1 663	—	400	18,90
29	12 700	12 629	9 295	3 314	39	9 864	12 700	4 820	1 038	1 179	2 279	1 305	577	—	—	15,98
30	14 671	13 917	7 920	5 697	—	16 129	14 671	5 478	1 704	1 945	4 212	1 116	399	—	100	14,50
31	20 590	19 536	14 267	5 019	—	24 434	20 590	6 987	1 938	2 404	4 934	2 712	720	—	—	20,41
32	42 688	34 809	24 824	9 835	—	34 719	42 688	9 632	2 588	3 571	10 961	3 803	2 457	—	2 660	17,70
33	8 575	8 515	4 196	3 789	—	7 155	8 575	4 132	764	1 162	1 644	1 636	232	—	—	8,45
34	15 121	14 844	10 285	4 524	75	15 508	15 121	5 431	1 320	2 068	3 232	2 004	589	—	150	12,61
35	11 990	11 677	7 583	3 981	—	11 282	11 990	3 079	662	1 186	3 845	1 640	1 050	—	—	11,59
36	25 140	15 667	8 119	7 273	1 000	17 838	25 140	7 681	1 700	2 421	5 254	2 655	1 013	—	4 596	14,54
37	35 551	34 149	22 851	10 993	550	29 743	35 551	10 809	2 437	4 280	6 241	6 219	310	—	—	12,46
38	12 386	12 086	6 570	5 446	—	11 307	12 386	5 059	720	2 135	3 768	1 080	220	348	—	12,71
39	28 830	25 458	17 039	7 829	1 297	23 612	28 830	6 288	1 556	2 456	7 564	5 568	2 659	—	231	14,65
40	33 294	32 224	25 582	6 422	—	23 184	33 294	8 067	2 310	3 226	9 664	4 289	2 330	—	—	18,61
41	70 165	49 825	41 136	8 589	20 000	45 361	70 165	11 201	3 392	3 487	12 722	11 145	2 925	—	20 000	24,21
	1 089 152	**954 237**	**661 500**	**283 631**	**67 558**	**958 595**	**1 089 152**	**296 449**	**73 595**	**107 891**	**269 786**	**147 102**	**62 192**	**2 851**	**50 925**	**16,26**

Bauskas apriņķis.

Districts de Bauska.

1	Bārbeles	2 400	610	49 223	—	—	2 072	4 613	1 992	44 048	53 054	7 044	19 245	1 652	22 168	21 093	12 287	8 666	200	18 146	22 168	6 695	1 554	2 762	6 613	2 309	228	—	—	9,62
2	Bauskas	1 800	434	61 329	—	—	1 310	14 296	7 057	49 700	77 148	62 683	29 485	2 064	32 541	26 579	20 579	6 000	1 100	29 039	32 541	8 029	2 120	2 580	11 064	4 661	—	—	—	17,53
3	Bruknas	800	264	5 161	—	—	150	4 576	2 057	—	6 783	3 049	9 383	151	11 400	10 678	6 683	3 835	62	9 232	11 400	5 093	632	1 114	2 268	989	126	150	—	14,04
4	Cēraukstes	2 460	517	39 092	—	—	1 299	25 987	7 009	19 727	55 197	48 965	40 271	4 054	40 615	39 719	32 210	7 409	—	39 874	40 615	11 015	3 440	3 495	12 160	6 620	652	—	—	15,79
5	Codes	1 642	400	62 570	—	—	1 202	5 513	2 902	56 600	66 217	23 662	22 001	1 978	21 061	19 636	13 506	6 010	265	23 606	21 061	6 803	1 544	2 598	3 946	3 751	505	—	—	13,62
6	Iecavas	2 769	1 064	92 289	3 000	500	347	10 327	7 076	95 800	114 264	108 042	34 811	4 537	35 600	33 164	16 803	14 649	800	34 825	35 600	9 314	2 556	3 158	7 400	4 960	1 270	—	2 500	12,69
7	Īslīcas	2 353	681	66 339	2 810	—	2 745	21 426	4 665	32 505	70 699	61 090	37 862	13 277	50 484	38 709	29 076	9 478	10 200	36 183	50 484	10 976	2 880	3 583	8 886	2 810	980	—	159	21,77
8	Jaunsaules	1 342	413	44 711	10 192	3 305	1 056	5 421	827	59 375	66 759	40 640	26 468	8 250	36 913	19 413	12 610	6 403	15 450	26 091	36 913	9 681	1 760	3 242	3 305	2 230	420	—	13 950	24,88
9	Kurmenes	1 413	470	135 228	7 543	—	2 410	11 155	2 609	132 166	153 126	149 906	16 481	149	16 068	15 866	9 194	6 672	—	15 295	16 068	5 550	1 511	2 401	3 534	1 971	314	27	—	12,82
10	Mežotnes	1 954	570	63 204	—	342	696	22 661	15 141	40 556	86 745	34 321	37 905	5 000	33 500	32 030	24 387	7 293	200	37 310	33 500	8 161	1 128	3 601	9 890	2 428	1 083	—	—	18,59
11	Misas	1 240	450	79 585	—	—	1 275	2 679	2 846	76 380	86 261	50 909	12 988	163	20 301	13 377	7 164	6 093	2 178	12 979	20 301	6 070	700	2 194	3 256	1 999	528	5 108	300	15,01
12	Panemunes	3 354	938	48 856	—	—	1 771	20 969	10 283	43 280	76 928	56 089	34 119	1 432	38 905	38 765	25 564	12 961	—	32 549	38 905	12 056	3 560	4 812	6 580	6 798	1 391	—	—	11,19
13	Rundāles	2 340	480	76 205	—	6 000	3 428	36 788	2 659	70 980	119 265	106 256	33 983	392	39 000	37 910	31 283	6 196	200	34 810	39 000	8 795	2 412	4 350	11 845	5 015	1 755	—	300	15,91
14	Skaistkalnes	2 595	760	84 126	—	—	408	4 912	7 447	74 518	87 756	12 107	25 020	981	26 506	25 286	13 054	11 033	200	25 020	26 506	8 090	1 764	3 613	7 307	4 581	458	—	—	9,45
15	Stelpes	1 448	380	59 425	—	—	1 663	4 026	443	51 400	60 532	8 354	21 123	3 972	18 809	12 900	7 510	5 140	200	20 476	18 809	7 549	890	2 154	3 998	2 330	770	—	—	13,98
16	Svitenes	1 510	469	30 840	2 211	745	3 728	20 122	6 644	20 710	53 088	45 745	28 378	4 463	35 124	31 910	24 950	6 660	1 300	27 465	35 124	7 974	1 710	2 561	9 645	4 789	672	1 019	200	24,79
17	Taurkalnes	3 500	1 033	58 417	—	—	2 404	7 732	3 357	50 910	64 603	64 727	31 922	7 681	41 554	32 557	17 590	14 367	220	30 031	41 554	9 038	2 346	3 579	8 377	7 618	2 136	—	7 217	11,97
18	Vecmuižas	2 840	892	103 115	—	—	12 146	4 247	7 262	83 550	107 709	15 908	32 718	11 080	34 934	29 924	16 594	12 580	4 200	28 774	34 934	7 438	1 722	3 508	7 246	3 179	1 668	—	8 402	12,46
19	Vecsaules	2 050	550	38 298	7 508	—	641	13 451	2 090	47 500	86 400	26 248	38 011	18 106	53 921	28 121	20 395	7 601	25 200	37 622	53 921	7 754	1 610	3 320	8 490	3 640	542	—	25 484	23,59
20	Zālītes	2 416	610	124 244	3 481	—	2 242	3 901	8 512	114 754	129 759	74 389	22 620	592	23 005	20 640	11 239	8 801	400	22 613	23 005	7 269	2 400	2 502	5 238	4 250	515	—	200	9,85
	Kopā — *Total*	**42 226**	**11 985**	**1 322 257**	**36 745**	**10 892**	**42 993**	**244 802**	**102 878**	**1 164 459**	**1 622 293**	**1 001 034**	**554 794**	**89 974**	**632 409**	**528 277**	**352 678**	**167 847**	**62 375**	**541 940**	**632 409**	**163 350**	**38 249**	**61 127**	**141 048**	**76 928**	**16 013**	**6 304**	**58 712**	**14,72**

Jēkabpils apriņķis. / Districts de Jekabpils.

Nr.Nr. pēc kārtas — *Nr.Nr. d'ordre*	Pagastu nosaukumi — *Dénomination des communes rurales*	Iedzīvotāju skaits — *Nombre des habitants*	Personīgā nodokļa maksātāji — *Contribuable d'impôt personnel*	Līdzekļi uz 1928 g. 1. aprīli — *Moyens au 1 avril 1928*: Kapitāli — *Capitaux*	Parādi valstij — *Dettes de l'Etat*	Parādi uz nekustamu mantu — *Dettes sur immeubles*	Manta — *Mobilières*: Brīvie līdzekļi — *Moyens libres*	Nepiedzītie nodokļi — *Impôts non exigeables*	Inventārs — *Inventaire*	Nekustama manta — *Immeubles*	Bilance 1928. g. 1. aprīlī — *Bilan au 1. avril 1928*	Bilance 1927. g. 1. aprīlī — *Bilan au 1. avril 1927*	1927./28.: Faktiskie ieņēmumi — *Recettes effectives*	No piedzenamām summām atlasts vai dzēsts — *Des sommes exigeables remis ou annulé*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Ābeļu	2 325	789	112 024	2 899	—	609	11 846	7 804	100 860	173 931	116 964	18 137	374
2	Birzu	4 016	1 305	76 432	5 799	300	16 143	30 063	9 257	54 363	130 155	95 252	41 942	1 226
3	Daudzeses	1 135	393	44 134	120	600	3 261	1 566	4 631	34 700	49 084	14 275	13 880	655
4	Dignājas	2 856	932	72 118	7 276	—	5 227	9 094	7 775	67 232	121 092	67 516	37 821	1 281
5	Elkšņu	1 400	349	19 008	5 000	—	14 366	4 684	2 879	9 800	49 479	17 866	29 684	63
6	Mazzalves	1 846	537	30 212	—	—	1 103	3 927	3 817	22 200	38 715	21 429	14 641	499
7	Mēmeles	1 067	349	34 046	120	—	776	3 910	2 154	31 000	59 399	5 311	10 672	107
8	Neretas	2 932	785	134 776	—	2 000	893	6 914	4 079	105 500	155 050	136 716	41 877	791
9	Rītes	1 317	370	11 319	10 363	—	590	2 433	5 474	15 619	27 268	25 489	40 507	527
10	Saukas	3 310	925	129 669	840	—	3 335	21 099	6 664	102 685	153 181	132 651	30 492	206
11	Sēces	2 631	870	52 531	3 013	—	585	16 606	4 698	47 200	93 826	70 251	29 09	1 313
12	Sēlpils	2 159	781	97 112	16 782	—	12 408	13 249	5 562	89 440	166 482	47 155	23 571	908
13	Sērenes	1 950	649	89 572	19 156	424	169	6 942	7 488	108 500	131 189	123 476	29 245	309
14	Slātes	1 274	441	71 472	2 000	—	706	1 569	2 155	70 740	75 585	45 348	27 144	315
15	Sunākstes	1 910	551	80 075	—	—	853	7 017	5 132	73 000	98 339	87 396	18 558	664
16	Vārnavas	527	186	22 427	—	—	637	2 450	3 452	16 463	27 666	22 250	8 400	117
17	Viesītes	1 846	578	83 681	14 786	—	2 319	7 107	2 021	89 000	113 899	74 747	43 251	444
18	Žalves	1 650	561	11 654	308	—	843	5 236	2 296	2 283	21 564	15 002	23 955	159
19	Zasas	1 289	383	62 703	—	—	477	2 353	4 799	56 000	73 788	53 101	15 967	534
	Kopā — *Total*	37 440	11 734	1 234 965	88 462	3 324	65 300	158 065	92 137	1 096 585	1 759 792	1 172 195	499 153	10 492

Nr.Nr. pēc kārtas	Paredzētie ieņēmumi 1928./29. — *Recettes prévues en 1928/29*: Pavisam kopā — *Total général*	nodokļi — *impôts*: Kopā — *Total*	no tiem — *dont*: Nekustamas mantas — *Impôts d. immeubles*	Personīgais — *Personnel*	Aizpemumi vai pabalsti no valsts — *Emprunts ou secours de l'Etat*	Faktiskie izdevumi 1927./28. — *Dépenses effectives*	Paredzētie izdevumi 1928./29. gadā — *Dépenses prévues en 1928/29*: Pavisam kopā — *Total général*	Administrātīvie izdevumi — *Dépenses administratives*: Kopā — *Total*	no tiem — *dont*: Valdes un padomes atalgojums — *Appointements aux conseils et à l'administration*	Tehniskā personāla algas — *Appointements au personnel technique*	Nespējnieku uzturēšana — *Entretien des indigents*	Izglītības veicināšana — *Pour la propagation des l'instruction*	Veselības aizsardzība — *Sauvegarde sanitaire*	Pagājušā gada iztrūkuma segšana — *Paiement du déficit de l'année précédente*	Nekustamas mantas iegūšana un jaunbūves — *Achat des immeubles et nouvelles constructions*	Caurmērā uz 1 iedzīvotāju — *Moyenne par habitant*
1	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
1	24 407	22 567	12 527	9 990	—	17 899	24 407	7 588	2 362	2 968	6 264	4 896	150	—	120	13,14
2	42 551	38 960	22 347	16 513	—	41 871	42 551	12 805	2 836	4 215	12 480	6 760	880	4 889	500	15,50
3	11 341	10 721	5 721	4 940	—	10 868	11 341	4 571	1 289	1 948	3 044	1 505	834	—	—	12,28
4	25 905	25 267	13 214	12 003	152	37 821	25 905	8 259	2 240	3 007	4 998	4 660	951	—	2 830	8,61
5	15 372	10 855	6 479	4 326	—	27 220	15 372	5 882	1 300	1 992	2 610	1 256	468	2 945	—	13,17
6	16 000	14 550	7 634	6 858	—	13 672	16 000	6 412	1 444	2 264	4 708	1 708	1 320	—	—	8,78
7	11 978	11 155	6 633	4 422	—	10 338	11 978	5 566	1 464	2 059	2 460	1 485	980	—	—	12,09
8	31 882	20 059	14 219	4 640	—	42 630	31 882	8 286	1 822	3 147	9 040	4 938	2 950	1 271	2 071	19,94
9	18 591	14 045	9 122	4 723	—	38 102	18 591	6 995	1 218	2 179	3 231	4 418	125	—	—	13,91
10	40 712	33 161	23 406	9 715	—	29 945	40 712	10 751	2 952	3 400	10 752	6 130	3 000	—	5 000	12,06
11	28 053	26 185	15 149	10 994	—	32 056	28 053	9 002	1 762	3 266	8 867	3 505	2 841	—	—	10,80
12	34 863	22 686	12 424	10 057	205	23 498	34 863	8 267	2 165	3 080	8 192	6 862	897	5 304	900	17,14
13	21 992	21 080	12 921	8 084	240	30 107	21 992	6 715	1 524	2 342	4 605	4 090	216	—	—	12,36
14	17 196	13 408	7 919	5 449	—	26 910	17 196	4 348	960	1 643	3 415	1 587	706	—	—	12,67
15	18 361	18 091	11 059	6 972	270	19 553	18 361	5 455	1 234	2 162	5 240	4 348	1 452	—	—	10,77
16	6 700	6 208	3 859	2 334	42	8 005	6 700	2 648	820	1 104	1 648	905	110	—	—	15,81
17	20 359	18 749	11 754	6 595	—	41 478	20 359	7 023	2 768	2 153	4 350	2 420	1 070	—	—	16,65
18	17 788	17 053	10 514	6 524	200	23 235	17 788	6 102	1 480	2 005	5 498	2 540	960	—	—	11,98
19	16 600	16 480	11 656	4 794	—	15 489	16 600	5 793	1 224	2 109	2 135	3 096	140	—	2 500	12,15
	420 651	361 280	218 557	139 933	1 109	490 697	420 651	132 468	32 864	47 043	103 543	67 109	20 050	14 409	13 921	13,24

Ilūkstes apriņķis. / Districts de Ilukste.

1	Aknistes	2 360	600	23 228	—	—	436	9 599	5 890	10 836	27 445	23 099	20 723	319	24 500	19 128	10 142	7 206	250	20 723	24 500	8 049	1 648	3 750	3 320	3 991	290	—	—	9,39
2	Asares	1 117	345	56 239	—	—	2 284	948	2 003	50 932	56 244	32 955	10 304	153	11 200	10 270	6 158	4 072	80	9 861	11 200	4 423	1 058	1 820	1 856	1 905	50	—	—	9,34
3	Bebrenes	3 574	1 149	61 933	—	—	3 623	12 281	8 307	34 500	68 127	63 503	23 171	782	35 820	27 086	16 726	10 320	730	27 639	35 820	10 858	2 118	3 880	6 921	6 150	100	—	—	9,82
4	Dēmenes	2 600	861	61 025	1 696	100	4 823	13 288	4 197	44 916	69 505	65 617	18 743	1 173	26 500	17 943	13 259	4 562	—	18 720	26 500	7 886	1 627	3 317	2 650	3 985	60	—	150	9,40
5	Dvietes	2 260	750	13 700	—	—	1 902	3 561	835	11 700	18 182	17 970	15 715	538	17 000	14 482	6 112	8 293	—	14 673	17 000	6 732	1 168	2 614	3 631	1 470	60	—	—	7,45
6	Gārsenes	1 163	370	4 337	872	—	1 496	1 255	2 969	872	6 839	4 971	12 730	645	14 156	12 066	7 580	4 466	300	12 730	14 156	4 945	1 060	2 195	3 780	1 195	20	—	—	11,52
7	Kaplavas	3 200	657	59 034	—	—	2 049	4 831	7 712	47 710	64 294	20 283	17 693	761	28 664	15 080	10 387	4 693	—	17 528	28 664	7 279	2 068	2 918	2 562	4 597	80	—	—	7,17
8	Kurcuma	2 150	767	28 793	5 000	—	3 466	4 235	6 496	23 695	38 476	29 928	14 987	485	18 590	13 599	7 750	5 639	209	14 987	18 590	7 799	2 307	2 428	2 154	3 504	70	—	—	9,00
9	Lašu	3 180	780	45 707	1 691	—	1 216	5 358	5 362	35 310	48 496	21 318	22 302	1 482	27 148	21 809	13 609	7 995	50	25 192	27 148	8 626	1 600	3 577	5 494	5 080	70	—	—	7,90
10	Laucesas	4 200	1 190	103 436	11 722	—	2 291	14 106	4 085	104 122	134 785	78 543	38 232	3 550	44 942	26 246	15 506	10 560	6 300	38 088	44 942	12 191	3 186	4 005	3 210	4 391	130	—	7 821	11,66
11	Pilskalnes	2 201	525	39 796	2 911	—	414	7 419	4 438	40 000	52 271	49 998	26 436	1 518	29 814	20 318	13 752	6 466	3 191	26 397	29 814	9 928	1 100	3 116	4 495	485	180	—	5 396	14,77
12	Prodes	2 400	620	31 212	2 000	23 526	3 262	5 446	10 415	37 969	59 011	54 367	20 734	373	24 222	18 656	13 211	5 355	—	20 734	24 222	6 266	1 312	2 725	3 280	7 863	20	—	—	11,19
13	Raudas	851	279	10 890	—	—	1 667	3 396	2 564	5 145	12 920	9 420	7 825	107	9 187	6 687	3 999	2 688	—	7 255	9 187	3 410	778	1 530	1 172	625	40	1 000	300	10,25
14	Rubenes	2 500	730	34 980	8 000	118	4 110	6 045	5 160	31 818	49 492	47 802	20 626	599	34 930	20 052	10 593	9 199	6 030	19 976	34 930	7 834	1 380	2 627	4 563	4 224	110	—	9 000	12,83
15	Salienas	3 884	1 221	54 452	—	—	2 115	18 504	8 876	34 500	76 154	57 413	26 330	786	56 644	30 944	19 849	10 917	8 200	26 320	56 644	9 478	2 280	3 370	3 596	8 623	100	—	20 000	10,34
16	Silenes	3 350	585	18 500	—	—	942	5 026	2 749	11 760	23 679	19 944	14 525	254	20 351	14 880	8 968	5 832	—	14 518	20 351	7 344	2 348	2 620	1 800	792	544	—	—	5,40
17	Skrundalienes	3 115	900	41 133	2 000	—	2 794	11 619	9 979	24 000	50 091	24 092	22 029	689	33 455	21 455	15 306	6 069	—	21 952	33 455	6 379	1 132	2 784	2 295	3 360	150	—	4 000	9,45
18	Susējas	1 200	380	27 125	—	10 169	1 577	5 918	3 919	27 969	40 861	32 626	11 727	348	14 542	10 642	6 452	3 960	—	11 993	14 542	5 389	1 014	2 409	2 511	874	35	—	—	11,77
19	Sventas	2 953	875	30 398	—	54	3 567	4 538	2 916	21 700	32 746	12 228	17 662	243	19 032	14 441	8 130	6 051	150	16 072	19 032	8 130	2 172	3 820	3 372	2 748	230	—	—	5,92
	Kopā — *Total*	48 258	13 584	745 918	35 892	33 967	44 034	137 373	98 872	599 454	929 618	666 077	362 494	14 805	490 697	335 784	207 489	124 343	25 490	365 358	490 697	142 946	31 356	55 505	62 652	65 842	2 339	1 000	46 667	9,54

Daugavpils apriņķis. — District de Daugavpils.

Nr.Nr. pēc kārtas — N.-Nr. d'ordre	Pagastu nosaukumi — Dénomination des communes rurales	Iedzīvotāju skaits — Nombre des habitants	Personīgā nodokļa maksātāji — Contribuable d'impôt personnel	Līdzekļi uz 1928 g. 1. aprīli — Moyens au 1 avril 1928: Kapitāli — Capitaux	Parādi valstij — Dettes de l'Etat	Parādi uz nekustamu mantu — Dettes sur immeubles	Manta — Mobilières: Brīvie līdzekļi — Moyens libres	Nepiedzītie nodokļi — Impôts non exigeables	Inventārs — Inventaire	Nekustama manta — Immeubles	Bilance 1928. g. 1. aprīlī — Bilan au 1. avril 1928	Bilance 1927. g. 1. aprīlī — Bilan au 1. avril 1927	1927./28.: Faktiskie ieņēmumi — Recettes effectives	No piedzenamām summām atlaists vai dzēsts — Des sommes exigeables remis ou amorti
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Aiviekstes . .	1 650	512	13 040	—	—	1 902	4 329	2 580	10 460	23 776	22 614	14 124	938
2	Asūnes . . .	7 350	1 826	42 731	—	—	1 609	29 064	12 337	29 220	72 421	80 473	31 978	240
3	Aulējas . .	6 414	1 848	19 416	3 929	—	10 779	30 347	2 278	11 600	64 535	51 976	36 445	348
4	Dagdas . . .	6 800	1 679	18 000	—	—	253	24 828	11 026	18 000	74 651	68 234	23 043	8 358
5	Izvaltas . . .	6 500	1 709	20 140	—	—	241	25 705	2 250	6 900	38 096	31 414	24 358	145
6	Jasmuižas . .	7 184	2 080	54 955	—	—	2 101	21 429	3 856	41 660	69 046	65 029	49 577	395
7	Kalupes . . .	6 216	2 500	45 545	2 024	—	105	26 480	11 012	23 422	63 327	42 455	37 954	80
8	Kapiņu . . .	11 979	3 847	42 108	—	—	2 080	30 236	12 799	30 110	75 482	62 470	47 812	566
9	Krāslavas . .	8 500	2 182	13 355	—	—	801	35 236	11 031	466	50 366	39 623	29 337	445
10	Krustpils . . .	9 892	1 747	134 444	2 000	—	2 020	33 527	59 596	98 549	195 894	106 718	49 069	129
11	Liksnas . . .	9 629	2 993	15 866	—	—	3 171	37 743	6 086	5 020	52 235	44 533	48 709	13 43 0
12	Līvānu . . .	7 484	2 361	90 037	3 000	6 900	4 351	19 883	7 971	63 840	119 825	119 825	63 201	2 865
13	Naujenas . .	14 900	3 325	7 621	—	—	1 171	54 400	12 355	27 060	94 986	81 384	28 428	83 6
14	Piedrujas . .	12 519	1 609	17 027	—	—	291	71 306	10 145	—	97 837	70 586	47 523	2 905
15	Preiļu	9 053	2 610	130 388	—	—	1 321	72 609	16 149	95 940	187 299	126 526	49 652	11 258
16	Pustinas . . .	4 800	1 085	30 591	—	—	3 323	22 356	5 279	11 124	58 110	38 122	12 528	83 9
17	Rudzētu . . .	3 167	935	10 517	—	—	2 350	28 688	1 933	—	53 342	26 050	29 476	—
18	Skaistas . .	7 980	2 283	76 795	—	—	2 120	52 874	7 623	36 790	109 012	53 194	14 381	—
19	Ungurmuižas .	3 870	1 202	7 195	—	—	1 823	15 702	6 317	21 540	55 826	62 779	23 543	1 15 9
20	Vārkavas . .	8 492	2 224	34 097	—	—	1 128	69 884	5 572	22 000	100 389	87 947	52 165	2 5
21	Vīpes	1 943	603	6 005	—	—	407	4 687	3 093	—	8 337	4 634	12 859	11 0
22	Viškņu	9 211	2 482	11 797	—	—	3 722	67 029	5 752	57	91 738	62 046	27 968	58 2
	Kopā — Total	165 533	43 642	841 670	10 953	6 900	47 369	778 342	217 040	553 758	1 756 530	1 348 632	754 130	45 653

Nr.Nr. pēc kārtas — N.-Nr. d'ordre	Paredzētie ieņēmumi 1928./29. — Recettes prévues en 1928/29: Pavisam kopā — Total général	nodokļi — impôts: Kopā — Total	no tiem — dont: Nekustamas mantas — Impôts d. immeubles	Personīgais — Personnel	Aizņēmumi vai pabalsti no valsts — Emprunts ou secours de l'Etat	Faktiskie izdevumi 1927./28. — Dépenses effectives	Paredzētie izdevumi 1928./29. gadā — Dépenses prévues en 1928/29: Pavisam kopā — Total général	Administrātīvie izdevumi — Dépenses administratives: Kopā — Total	no tiem — dont: Valdes un padomes atalgojums — Appointements aux conseils et à l'administration	Tehniskā personāla algas — Appointements au personnel technique	Nespējnieku uzturēšana — Entretien des indigents	Izglītības veicināšana — Pour la propagation des l'instruction	Veselības aizsardzība — Sauvegarde sanitaire	Pagājušā gada iztrūkuma segšana — Paiement du déficit de l'année précédente	Nekustamas mantas iegūšana un jaunbūves — Achat des immeubles et nouvelles constructions	Caurmērā uz 1 iedzīvotāju — Moyenne par habitant
1	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
1	14 868	9 606	5 016	4 400	3 817	13 816	14 868	5 437	1 104	2 060	1 290	1 998	15	2 096	—	9,35
2	60 418	28 008	20 514	7 295	—	30 705	60 418	12 536	2 960	4 155	836	2 823	184	31 704	—	7,69
3	32 975	30 445	15 023	15 342	—	39 527	32 975	10 271	1 168	4 372	250	2 175	50	4 633	2 980	4,82
4	50 575	37 590	22 404	11 936	200	29 277	50 575	15 457	3 828	5 013	2 050	11 652	—	—	—	6,70
5	25 944	23 984	12 964	11 020	—	24 320	25 944	8 525	1 996	3 719	3 000	3 916	159	842	—	3,71
6	51 500	49 482	33 519	15 363	—	49 232	51 500	17 466	3 732	7 432	3 420	8 358	725	—	—	8,36
7	41 760	41 263	23 778	17 425	—	39 789	41 760	12 698	3 439	5 522	2 063	6 030	938	1 584	2 220	7,05
8	64 654	60 906	41 077	19 279	40	47 784	64 654	15 650	3 028	8 055	2 440	13 081	523	2 523	—	4,80
9	43 586	40 024	22 906	17 118	—	30 486	43 586	15 151	3 104	5 163	2 400	6 473	—	2 324	—	4,49
10	56 009	49 988	32 036	16 682	—	50 294	56 009	16 963	5 020	5 783	3 780	8 937	600	—	466	5,21
11	48 633	45 567	34 487	11 080	—	50 095	48 633	12 997	3 880	5 314	5 099	8 861	165	—	—	6,23
12	52 977	43 808	27 508	16 000	6 029	64 266	52 977	16 928	3 778	6 304	4 630	8 155	1 340	—	2 200	8,34
13	58 876	41 617	23 160	18 457	—	35 960	58 876	15 817	4 386	6 847	5 352	16 175	486	—	—	3,81
14	48 560	40 470	24 663	15 407	—	45 076	48 560	13 816	3 335	5 050	1 495	7 975	625	—	—	3,80
15	65 611	57 774	37 854	19 920	—	49 596	65 611	15 932	3 732	6 854	4 450	12 026	50	—	—	7,34
16	23 252	18 929	8 221	10 408	—	18 616	23 252	8 935	2 018	4 343	835	3 582	490	—	—	4,45
17	36 867	33 367	24 906	8 461	—	26 617	36 867	11 365	2 980	4 026	760	3 439	60	—	2 500	11,51
18	43 973	38 936	21 394	17 492	200	22 218	43 973	14 698	4 296	5 596	1 750	6 461	442	—	3 250	3,86
19	48 394	27 070	16 747	10 300	—	28 334	48 394	9 729	3 040	3 919	3 693	3 821	1 051	17 533	—	9,93
20	108 600	58 124	42 952	14 878	—	50 138	108 600	13 682	3 092	5 146	6 654	6 410	516	48 482	—	11,48
21	16 114	14 454	9 293	5 081	—	12 804	16 114	5 809	1 200	2 750	1 396	2 770	100	—	—	7,78
22	65 247	54 926	35 788	18 268	—	25 764	65 247	16 048	3 735	5 530	5 700	8 760	378	1 000	—	6,46
	1 059 393	846 338	536 210	301 612	10 286	784 714	1 059 393	285 910	68 851	112 953	63 343	153 878	8 897	112 721	13 616	6,19

Rēzeknes apriņķis. — District de Rēzekne.

1	Andrupienes .	10 831	2 741	82 660	—	—	8 366	23 670	4 478	78 182	127 112	70 080	48 134	1 506	63 114	42 795	24 193	17 523	18 047	52 955	63 114	15 661	4 304	6 899	2 014	9 077	164	18 007	—	5,02
2	Atašienes . .	3 497	1 055	75 704	—	—	1 217	23 731	4 941	68 000	101 838	49 645	15 940	—	23 244	20 261	12 995	7 266	1 675	17 352	23 244	9 580	2 200	4 007	415	3 170	—	—	—	6,20
3	Barkavas . .	5 692	1 884	58 263	—	12 900	2 150	10 097	664	68 640	81 551	73 643	36 325	954	40 091	36 861	24 671	12 190	—	35 801	40 091	10 560	2 718	4 406	2 440	8 732	—	—	—	6,43
4	Bērzgales . .	6 494	2 230	116 542	135	—	3 139	45 130	8 808	98 200	164 232	143 021	36 412	4 622	49 095	47 145	32 065	15 080	—	44 312	49 095	10 947	3 504	4 404	1 900	13 205	240	—	—	7,75
5	Bukmuižas . .	6 236	2 214	106 402	—	—	7 097	25 019	17 426	88 975	159 697	87 382	46 150	—	56 778	36 094	21 634	14 460	18 487	41 960	56 778	18 047	4 090	5 261	1 960	7 390	300	11 173	—	7,22
6	Dricēnu . . .	4 432	1 155	37 432	—	—	2 619	17 569	1 585	35 847	73 938	48 502	36 909	325	26 181	24 459	16 418	7 236	300	27 224	26 181	9 442	2 900	3 428	1 330	3 209	175	128	—	5,74
7	Gaigalavas . .	3 711	1 243	25 021	—	—	9 249	28 069	3 342	13 850	54 510	42 522	22 020	3 402	26 538	25 390	17 290	8 100	—	23 131	26 538	8 634	2 906	3 013	1 070	2 852	108	—	214	6,77
8	Kaunatas . .	9 695	2 659	84 774	17 023	—	5 971	35 746	5 090	74 300	121 232	138 666	54 872	882	58 249	49 698	32 541	17 157	2 201	58 240	58 249	19 754	4 620	9 230	1 804	10 575	—	—	—	4,54
9	Makašēnu . .	7 643	1 871	34 392	—	—	2 078	46 730	1 277	19 590	83 185	66 792	33 744	696	36 668	35 418	22 437	12 981	200	36 452	36 668	12 143	2 362	4 262	2 202	4 770	—	—	—	4,53
10	Maltas . .	10 116	1 844	115 147	—	—	1 750	41 658	837	114 310	186 916	38 406	38 586	183	55 930	47 471	34 919	12 552	3 868	41 846	55 930	14 046	3 384	5 639	3 288	10 690	—	3 717	570	4,84
11	Ozolmuižas . .	5 077	1 440	48 493	—	—	3 027	46 739	763	40 020	91 769	63 375	18 673	196	30 197	27 897	18 943	8 820	—	20 947	30 197	8 618	1 824	3 421	1 000	7 235	—	—	—	5,40
12	Rēznas . . .	10 481	2 202	51 738	—	4 700	1 082	82 627	1 059	28 872	144 578	80 258	78 055	1 347	62 193	51 195	36 478	14 337	7 468	56 746	62 193	14 994	3 950	6 222	5 000	14 398	—	—	—	5,41
13	Ružinas . .	6 763	1 485	26 610	—	—	5 878	34 007	1 510	25 100	69 112	71 793	29 018	765	32 505	28 274	19 229	8 795	—	28 147	32 505	10 846	2 832	3 801	1 220	4 934	—	1 360	—	4,61
14	Sakstigala . .	7 337	2 004	20 813	1 814	—	3 114	25 145	465	20 348	62 576	58 268	35 780	—	72 479	35 827	24 775	11 052	35 079	35 735	72 479	17 296	2 844	5 030	4 500	10 320	—	507	20 000	7,11
15	Silajāņu . . .	10 087	1 063	43 892	—	900	12 906	36 842	2 992	40 900	147 724	128 088	50 853	6 320	72 276	38 410	31 350	6 960	31 866	59 704	72 276	17 390	4 000	6 280	3 840	8 742	160	16 593	—	5,68
16	Stirnienes . .	3 000	725	60 206	—	—	2 292	5 267	1 906	58 300	76 526	33 544	13 681	1 376	22 725	14 888	9 978	4 530	5 837	15 067	22 725	10 248	1 642	3 500	800	1 795	—	2 299	—	6,41
17	Varakļānu . . .	7 861	2 178	138 156	—	—	4 194	51 919	1 576	136 580	214 533	115 246	42 385	13 832	114 240	40 584	24 958	15 426	68 544	46 300	114 240	15 508	4 002	5 841	3 750	6 955	—	17 614	28 769	11,76
18	Vidsmuižas . .	9 136	2 735	63 930	—	—	1 869	63 678	2 440	37 513	106 081	60 814	20 086	79	54 211	51 528	33 776	17 652	—	31 412	54 211	16 570	4 660	5 911	2 086	9 234	402	—	3 600	5,79
19	Viļēnu . . .	8 779	2 350	32 805	—	—	11 393	40 372	991	30 000	84 012	44 294	40 519	6 709	52 138	51 208	38 251	12 897	—	32 871	52 138	13 083	3 070	5 241	2 125	12 800	694	—	—	6,87
	Kopā — Total	136 868	35 078	1 222 980	18 972	18 500	89 391	684 015	62 150	1 077 527	2 151 122	1 414 339	698 142	43 194	948 852	705 403	476 991	225 014	193 572	706 202	948 852	253 367	61 812	95 802	42 744	150 083	2 243	71 398	53 153	6,19

Ludzas apriņķis.

Nr.Nr. pēc kārtas — *Nr.Nr. d'ordre*	Pagastu nosaukumi *Dénomination des communes rurales*	Iedzīvotāju skaits *Nombre des habitants*	Personīgā nodokļa maksātāji *Contribuable d'impôt personnel*	Līdzekļi uz 1928 g. 1. aprīli *Moyens au 1 avril 1928* — Kapitāli *Capitaux*	Parādi valstij *Dettes de l'Etat*	Parādi uz nekustamu mantu *Dettes sur immeubles*	Manta — *Mobilières* — Brīvie līdzekļi *Moyens libres*	Nepiedzītie nodokļi *Impôts non exigeables*	Inventārs *Inventaire*	Nekustama manta *Immeubles*	Bilance 1928. g. 1. aprīlī *Bilan au 1. avril 1928*	Bilance 1927. g. 1. aprīlī *Bilan au 1. avril 1927*	1927./28. Faktiskie ieņēmumi *Recettes effectives*	No piedzenamām summām atlaists vai dzēsts *Des sommes exigeables remis ou amorti*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Brigu	4 867	1 568	38 779	5 785	—	6 235	24 145	3 522	41 800	101 017	86 188	13 871	170
2	Ciblas	6 497	1 831	115 528	—	—	1 392	41 635	5 193	98 120	146 340	138 568	40 994	1 437
3	Istras	8 000	2 021	75 982	—	—	2 319	34 060	2 196	61 190	99 765	69 692	25 116	2 268
4	Kārsavas . .	10 000	2 740	30 261	—	—	2 730	39 608	4 594	29 856	76 939	74 908	53 981	918
5	Mērdzenes . .	12 945	3 137	60 288	—	—	4 559	43 663	15 388	44 900	109 010	102 804	51 321	3 846
6	Nautrēnu . .	6 700	2 950	39 421	—	—	1 105	36 637	11 900	38 000	87 652	91 402	33 475	15 758
7	Nīrzas . . .	5 589	1 726	14 732	5 000	—	4 717	18 784	2 433	12 298	47 535	31 568	33 542	366
8	Pasienes . . .	9 312	1 987	88 132	—	—	1 777	39 061	15 015	56 120	112 449	45 516	46 185	9 589
9	Pildas . . .	7 450	2 165	42 627	—	9 006	1 695	39 097	6 211	42 540	91 825	87 780	41 083	1 226
10	Rundēnu . . .	3 777	1 144	58 531	—	—	691	15 499	4 840	53 690	79 627	75 824	22 696	5 925
11	Šķaunes . . .	6 880	2 065	54 070	—	—	2 779	23 559	3 994	50 076	111 514	96 218	27 069	1 160
12	Zvirgzdenes . .	5 709	1 506	61 614	—	—	3 525	—	2 207	49 916	76 032	64 969	24 738	322
	Ķopā — *Total*	**87 726**	**24 840**	**679 965**	**10 785**	**9 006**	**33 524**	**355 748**	**77 493**	**578 506**	**1 139 105**	**965 437**	**414 071**	**42 965**

Jaunlatgales apriņķis.

1	Augšpils . . .	7 469	2 249	49 630	—	—	7 251	31 233	20 795	19 069	78 348	52 452	47 425	2 804
2	Baltinovas . .	12 105	3 910	21 335	—	—	9 008	87 157	6 171	—	105 832	62 949	48 892	1 835
3	Balvu	12 114	3 515	130 598	—	—	5 747	93 520	5 400	61 300	166 967	138 168	74 928	6 310
4	Bērzpils . . .	7 612	1 208	37 534	—	—	2 302	24 745	4 348	20 150	51 735	25 323	35 264	501
5	Gauru . . .	12 009	4 064	105 422	21 627	—	4 615	68 108	9 303	80 400	162 591	98 248	85 378	2 301
6	Kacēnu	10 008	2 943	65 902	—	—	2 331	43 499	5 301	52 839	116 980	97 188	61 034	4 534
7	Liepnas . . .	4 380	1 280	7 528	2 186	—	1 601	9 922	6 054	2 000	23 978	18 415	31 259	7 201
8	Linavas . . .	7 045	2 154	47 763	—	—	7 811	34 985	7 703	15 294	67 094	50 789	55 164	20 340
9	Purvmales . .	6 500	1 970	88 948	4 500	10 000	4 241	30 662	2 095	87 678	137 625	50 508	51 684	10 096
10	Rugāju . . .	6 518	2 356	25 468	—	—	9 598	43 611	6 971	—	61 987	65 760	47 462	6 357
11	Tilžas . . .	7 300	1 920	1 044	4 000	—	2 230	39 762	5 239	6 000	53 731	52 887	43 915	9 322
12	Viļākas . . .	12 342	4 052	58 586	—	2 500	1 544	36 480	6 052	66 450	115 954	106 966	55 961	20 954
	Kopā — *Total*	**105 402**	**31 621**	**639 758**	**32 313**	**12 500**	**58 279**	**543 684**	**85 432**	**411 180**	**1 142 822**	**819 653**	**638 366**	**92 555**

District de Ludza.

Paredzētie ieņēmumi 1928./29. *Recettes prévues en 1928/29* — Pavisam kopā *Total général*	nodokļi — *impôts* — Kopā *Total*	no tiem — *dont* — Nekustamas mantas *Impôts d. immeubles*	Personīgais *Personnel*	Aizņēmumi vai pabalsti no valsts *Emprunts ou secours de l'Etat*	Faktiskie izdevumi 1927./28. *Dépenses effectives*	Paredzētie izdevumi 1928./29. gadā *Dépenses prévues en 1928/29* — Pavisam kopā *Total général*	Administrātīvie izdevumi — *Dépenses administratives* — Kopā *Total*	no tiem — *dont* — Valdes un padomes atalgojums — *Appointements aux conseils et à l'administration*	Tehniskā personāla algas *Appointements au personnel technique*	Nespējnieku uzturēšana *Entretien des indigents*	Izglītības veicināšana *Pour la propagation des l'instruction*	Veselības aizsardzība *Sauvegarde sanitaire*	Pagājušā gada iztrūkuma segšana — *Paiement du déficit de l'année précédente*	Nekustamas mantas iegāšana un jaunbūves *Achat des immeubles et nouvelles constructions*	Caurmērā uz 1 iedzīvotāju *Moyenne par habitant*
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
29 171	27 476	16 350	10 698	—	13 500	29 171	9 744	2 726	3 626	1 920	4 757	—	564	—	7,93
53 681	53 093	40 023	12 890	—	40 648	53 681	14 130	2 724	4 880	5 000	11 254	—	—	—	7,92
35 806	34 852	23 150	11 313	100	21 462	35 806	12 161	3 766	4 975	2 048	8 022	—	—	—	4,98
57 412	46 021	29 093	15 728	200	53 971	57 412	17 769	5 136	6 491	3 500	18 646	—	—	100	5,67
57 467	55 067	33 756	20 911	—	53 790	57 467	15 192	3 412	7 100	4 400	14 013	—	333	3 000	4,59
76 893	45 565	27 890	17 175	10 000	45 630	76 893	17 382	3 305	6 030	—	7 265	150	—	34 090	10,15
33 283	30 683	18 078	12 105	—	32 180	33 283	11 830	1 898	4 906	1 800	6 739	—	1 022	—	6,50
40 472	35 472	22 052	12 670	—	45 498	40 472	14 363	4 070	6 044	5 000	8 826	—	—	—	5,20
49 670	46 014	31 983	13 821	179	47 992	49 670	13 241	2 908	5 598	4 691	9 583	20	—	—	6,46
19 899	17 559	11 499	5 940	—	22 696	19 899	7 412	1 894	3 527	1 500	2 393	—	1 733	—	6,66
41 402	35 093	21 650	13 222	—	44 177	41 402	13 919	3 124	6 075	3 667	8 728	—	—	100	7,90
33 823	31 151	23 368	7 783	500	24 571	33 823	9 680	2 786	3 176	2 515	7 152	—	—	—	5,75
528 979	**458 046**	**298 892**	**154 256**	**10 979**	**446 115**	**528 979**	**156 823**	**37 749**	**62 428**	**36 041**	**107 378**	**170**	**3 652**	**37 290**	**6,38**

District de Jaunlatgale.

111 239	50 801	37 701	12 000	35 000	47 606	111 239	19 100	4 380	8 289	7 600	19 500	—	—	35 000	11,14
77 305	71 085	44 335	26 350	—	46 574	77 305	19 797	5 080	7 493	2 000	13 155	—	—	10 000	7,22
90 545	78 897	50 059	27 338	5 000	75 471	90 545	20 895	5 050	7 875	8 844	14 527	—	—	—	7,17
38 462	27 335	18 633	8 352	100	33 068	38 462	14 646	3 540	5 554	2 346	5 333	—	—	—	5,97
94 628	66 437	43 417	20 970	—	88 597	94 628	21 479	5 510	8 727	2 000	17 223	—	—	10 000	6,88
62 108	53 629	35 997	16 582	—	51 781	62 108	18 051	5 128	7 139	4 050	10 557	2 644	—	—	6,47
31 167	25 710	13 123	12 247	—	30 683	31 167	12 010	2 892	4 743	2 200	7 216	—	—	—	7,38
55 728	52 478	35 853	16 025	—	54 756	55 728	16 731	3 876	6 252	2 409	11 023	—	—	—	12,38
59 077	45 210	30 677	14 093	—	52 249	59 077	18 569	4 646	6 570	3 500	9 189	—	—	—	10,29
54 937	42 055	29 715	11 900	—	50 950	54 937	13 248	3 130	6 007	6 441	9 596	—	—	—	10,72
48 252	41 710	23 844	15 890	1 000	44 533	48 252	15 458	4 166	6 729	4 206	9 705	—	—	—	7,61
59 495	57 971	27 458	29 763	—	55 963	59 495	19 597	4 540	7 754	3 000	14 400	—	—	—	5,31
782 643	**613 318**	**390 812**	**211 510**	**41 100**	**632 231**	**782 643**	**209 581**	**51 938**	**83 132**	**48 596**	**141 424**	**2 644**	—	**55 000**	**7,85**

Paskaidrojums pie pagastu saraksta.

Pagastu budžetu savilkumos dažos gadījumos tie nesakrīt ar apriņķu valžu apstiprinātiem budžetiem. Kaut gan, tie atsevišķos gadījumos atšķīras ar nelielām summām, tomēr kopā pa apriņķi un tālāk pa visu valsti diference ir diezgan liela, un tāpēc šeit uzrādīti tie gadījumi, kad labojumi izdarīti. Kļūdu labojumi izdarīti pa atsevišķiem budžetu gadiem.

Saīsinājumi: b — budžets, a — apstiprinātā, f — faktiskā, k — kopsumma, n. s. — nepareizi saskaitīts, ieņ. — ieņēmumu, izd. — izdevumu.

1926./1927. saimn. gada pagastu budžeti, kur izdarīti labojumi:

Rīgas apr.

1. Kokneses pag. . . Ieņ. b. a. k. — Ls 52.474,—, f. k. — Ls 54.474,—, n. s. deficita k. par Ls 2.000,—
2. Salas pag. . . . . „ „ „ „ — „ 13.732,—, „ „ — „ 13.792,—, „ „ § 3 par Ls 60,—
3. Tomes pag. . . . . „ „ „ „ — „ 11.410,—, „ „ un izd. b. a. k. — 10.410,—, n. s. deficitā par Ls 1.000,—
4. Inčukalna pag. . . Izd. „ „ „ — „ 24.409,—, „ „ — Ls 24.209,—, n. s. § 1 par Ls 200,—
5. Katlakalna pag. . . „ „ „ „ — „ 29.927,—, „ „ — „ 29.997,—, n. s. § 1 par Ls 50,— un § 4 par Ls 20,—
6. Lēdmanes pag. . . „ „ „ „ — „ 16.671,—, „ „ — „ 16.707,—, „ „ § 1 „ „ 36,—
7. Lielvārdes pag. . . „ „ „ „ — „ 32.684,—, „ „ — „ 32.765,—, „ „ § 1 „ „ 81,—
8. Mangaļu pag. . . „ „ „ „ — „ 14.352,—, „ „ — „ 14.212,—, „ „ § 1 „ „ 140,—
9. Mārupes pag. . . „ „ „ „ — „ 12.992,—, „ „ — „ 13.292,—, „ „ § 1 „ „ 300,—
10. Mores pag. . . . „ „ „ „ — „ 34.672,—, „ „ — „ 34.772,—, „ „ § 4 „ „ 100.—
11. Salas pag. . . . . „ „ „ „ — „ 13.732,—, „ „ — „ 13.622,—, „ „ § 2 „ „ 10,— un § 3 par Ls 100,—
12. Skrīveru pag. . . „ „ „ „ — „ 35.426,—, Ieņ. b. a. k. — Ls 35.424,—, n. s. b. k. par Ls 2,—
13. Taurupes pag. . . „ „ „ „ — „ 30.355,—, f. k. — Ls 30.385,—, n. s. § 3 par Ls 30,—

Cēsu apr.

14. Baižkalna pag. . . Izd. b. a. k. — Ls 8.394,—, f k. — Ls 8.413,—, n. s. § 1 par Ls 19,—
15. Rankas pag. . . . „ „ „ „ — „ 30.624 —, „ „ — „ 30.764,—, „ „ § 3 „ „ 140,—
16. Veselauskas pag. . „ „ „ „ — „ 12.285,—, „ „ — „ 12.245,—, „ „ §§ 1 un 2 par Ls 40,—

Ventspils apr. gandrīz visu pag. budžetos izd. lielāki par ieņ., jo nav uzrādīts deficīts.

Jēkabpils apr. daudzos pag. budžetos izd. lielāki par ieņ., jo nav uzrādīts deficīts.

Ilukstes apr.

17. Dēmenes pag. . . Izd. b. a. k. — Ls 20.814,—, f. k. — Ls 20.815,—, n. s. b. k. par Ls 1,—
18. Pilskalnes pag. . . „ „ „ „ — „ 30.362,—, „ „ — „ 30.462,—, „ „ „ „ „ „ 100,—

Daugavpils apr.

19. Kalupes pag. . . . Ieņ. b. a. k. — Ls 36.576,—, f. k. — Ls 36.536,—, n. s. b. k. par Ls 40,—
20. Krustpils pag. . . Izd. „ „ „ — „ 45.195,—, ieņ. b. a. k. — 45.363,—, nav uzrād. izd. par Ls 168,—

Ludzas apr.

21. Ciblas pag. . . . Ieņ. b. a. k. — Ls 51.012,—, f. k. — Ls 51.002,—, n. s. b. k. par Ls 10,—

Rēzeknes apr.

22. Ozolmuižas pag. . Ieņ. b. a. k. — Ls 24.721,—, f. k. — Ls 24.521,—, n. s. § 5 par Ls 200,—
23. Dricānu pag. . . . Izd. „ „ „ — „ 40.167,—, „ „ — „ 40.267,—, „ „ b k. „ „ 100,—
24. Bukmuižas pag. . . „ „ „ „ — „ 24.788,—, „ „ — „ 24.764,—, „ „ „ „ „ „ 24.—

1927./1928. g. pagastu budžeti.

Rīgas apr.

1. Salas pag. . . . . Izd. b. a. k. — Ls 11.006,—, Ieņ. b. a. k. — Ls 11.013,—, izd. iztrūkst Ls 7,—

Cēsu apr.

2. Cēsu pag. . . . . Izd. b. a. k. — Ls 12.469,—, Ieņ. b. a. k. — Ls 12.569,—, izd. iztrūkst Ls 100,—
3. Raunas pag. . . . „ „ „ „ — „ 43.551,—, „ „ „ „ — „ 43.611,—, „ „ „ 60,—
4. Sērmūkšu pag. . . „ „ „ „ — „ 15.463,—, „ „ „ „ — „ 15.563,—, „ „ „ 100,—
5. Taurenes pag. . . „ „ „ „ — „ 20.099,—, „ „ „ „ — „ 20.149,—, „ „ „ 50,—
6. Veļķu pag. . . . „ „ „ „ — „ 14.178,—, „ „ „ „ — „ 16.304,—, izd. nav uzrādīts § 12 Ls 2.126,—

Valmieras apr.

7. Augstrozes pag. . Izd. b. a. k. — Ls 11.000,—, f. k. — Ls 10.902,—, n. s. §§ 1 un 3 par Ls 98,—
8. Salacas pag. . . . „ „ „ „ — „ 26.700,—, „ „ — „ 26.720,—, n. s. § 2 par Ls 20,—

Valkas apr.

9. Bilskas pag. . . . Izd. b. a. k. — Ls 18.776,—, f. k. — Ls 18.796,—, n. s. § 3 par Ls 20,—
10. Plāņu pag. . . . „ „ „ „ — „ 9.240,—, „ „ — „ 9.170,—, „ „ § 1 „ „ 70,—
11. Valkas pag. . . . „ „ „ „ — „ 10.000—, „ „ — „ 10.970,—, „ „ § 1 „ „ 30,—

Madonas apr.

12. Kraukļu pag. . . . Izd. b. a. k. — Ls 18.355,—, f. k. — Ls 18.365,—, n. s. § 1 par Ls 10,—
13. Meirānu pag. . . . „ „ „ „ — „ 23.780,—, „ „ — „ 23.680,—, „ „ § 4 „ „ 100,—
14. Praulienas pag. . . „ „ „ „ — „ 22.939,—, „ „ — „ 22.945,—, „ „ § 2 „ „ 2,—
15. Stāmerienas pag. . „ „ „ „ — „ 28.878,—, „ „ — „ 28.898,—, „ „ b. k. „ „ 20,—
16. Vecgulbenes pag. . „ „ „ „ — „ 35.990,—, „ „ — „ 35.490,—, „ „ § 1 „ „ 500,—

Kuldigas apr.

17. Zvārdes pag. . . . Izd. b. a. k. — Ls 41.481,—, Ieņ. b. a. k. — Ls 41.500,—, izd. nav uzrādīti Ls 19,—

Talsu apr.

18. Vandzenes pag. . . Ieņ. b. a. k. — Ls 33.800,—, f. k. — Ls 33.600,—, izd. nav uzrādīti Ls 200,—

Bauskas apr.

19. Jaunsaules pag. . . Izd. b. a. k. — Ls 34.500,—, f. k. — Ls 34.350,—, n. s. § 2 par Ls 150,—
20. Svītenes pag. . . „ „ „ „ — „ 38.867,—, „ „ — „ 39.107,—, „ „ § 1 „ „ 240,—

Jēkabpils apr.

21. Dignajas pag. . . Izd. b. a. k. — Ls 24.388,—, f. k. — Ls 24.088,—, n. s. § 3 par Ls 300,—

Ilukstes apr.

22. Silenes pag. . . . Ieņ. b. a. k. — Ls 20.042,—, f. k. — Ls 19.962,—, n. s. § 5 par Ls 80,—
23. Kaplavas pag. . . Izd. „ „ „ — „ 24.471,—, „ „ — „ 24.435,—, „ „ b. k. „ „ 36,—
24. Prodes pag. . . . „ „ „ „ — „ 24.500,—, „ „ — „ 24.800,—, „ „ „ „ „ „ 300,—
25. Salienas pag. . . . „ „ „ „ — „ 39.899,—, „ „ — „ 36.947,—, „ „ „ „ „ „ 2.952,—

Rēzeknes apr.

26. Andrupienes pag. . Izd. b. a. k. — Ls 46.690,—, f. k. — Ls 46.715,—, n. s. b. k. par Ls 25,—
27. Makašēnu pag. . . „ „ „ „ — „ 33.907,—, „ „ — „ 33.857,—, „ „ „ „ „ „ 50,—
28. Sakstagala pag. . . „ „ „ „ — „ 41.115,—, „ „ — „ 41.116,—, „ „ „ „ „ „ 1,—
29. Stirnienes pag. . . „ „ „ „ — „ 18.223,—, „ „ — „ 18.224,—, „ „ „ „ „ „ 1,—

Jaunlatgales apr.

30. Balvu pag. . . . Ieņ. b. a. k. — Ls 83.488,—, f. k. — Ls 83.923,—, n. s. b. k. par Ls 435,—
31. Augšpils pag. . . Izd. „ „ „ — „ 78.011,—, „ „ — „ 79.011,—, „ „ „ „ „ „ 1.000,—
32. Balvu pag. . . . „ „ „ „ — „ 83.488,—, „ „ — „ 84,387.—, „ „ „ „ „ „ 899,—
33. Kacēnu pag. . . . „ „ „ „ — „ 62.802,—, „ „ — „ 63,534.—, „ „ „ „ „ „ 732,—
34. Viļakas pag. . . . „ „ „ „ — „ 80.442,—, „ „ — „ 80.634.—, „ „ „ „ „ „ 192,—

1928./1929. saimniec. g. pagastu budžeti.

Rīgas apr.

1. Inčukalna pag. . . Izd. b. a. k. — Ls 28.459,—, f. k. — Ls 28.499,—, n. s. § 4 par Ls 40,—

Valmieras apr.

2. Ainažu pag. . . . Izd. b. a. k. — Ls 8.800,—, f. k. — Ls 8.780,—, n. s. § 1 par Ls 20,—
3. Dikļu pag. . . . „ „ „ „ — „ 23.600,—, „ „ — „ 23.580,—, „ „ b. k. „ „ 20,—

Valkas apr.

4. Grundzāles pag. . Izd. b. a. k. — Ls 8.250,—, f. k. — Ls 8.160,—, n. s. § 2 par Ls 100,—

Madonas apr.

5. Kusas pag. . . . Izd. b. a. k. — Ls 8.863,—, f. k. — Ls 8.898,—, n. s. § 1 par Ls 35,—
6. Stāmerienas pag. . „ „ „ „ — „ 26.228,—, „ „ — „ 26.230,—, „ „ § 2 „ „ 2,—

Liepājas apr.

7. Ezeres pag. . . . Izd. b. a. k. — Ls 41.343,—, f. k. — Ls 41.088,—, n. s. b. k. par Ls 255,—
8. Krotes pap. . . . „ „ „ „ — „ 7.404,—, „ „ — „ 7.524,—, „ „ „ „ „ „ 120,—
9. Rucavas pag. . . „ „ „ „ — „ 40.913,—, „ „ — „ 40.903,—, „ „ „ „ „ „ 10,—

Aizputes apr.

10. Apriķu pag. . . . Izd. b. a. k. — Ls 9.327,—, f. k. — Ls 9.156,—, n. s. § 2 par Ls 171,—

Ventspils apr.

11. Dundagas pag. . . Ieņ. b. a. k. — Ls 68.666,—, f. k. — Ls 72.666,—, jo nav pieskaitīt deficīts Ls 4.000,—
12. Puzes pag. . . . „ „ „ „ — „ 17.867,—, „ „ — „ 18.518,—, „ „ „ „ „ 651,—

Talsu apr.

13. Laidzes pag. . . . Izd. b. a. k. — Ls 23.558,—, f. k. — Ls 23.438,—, n. s. § 1 par Ls 120,—

Bauskas apr.

14. Taurkalnes pag. . . Ieņ. b. a. k. — Ls 33.377,—, f. k. — Ls 41.554,— jo nav pieskaitīts deficīts Ls 8.177,—
15. Codes pag. . . . Izd. „ „ „ — „ 21.061,—, „ „ — „ 21.111,— n. s. § 1 par Ls 50,—

Daugavpils apr.:

16. Krāslavas pag. . . Izd. b. a. k. — Ls 43.586,—, f. k. — Ls 42.338,—, izd. iztrūkst. k. Ls 1.228,— (nav uzrād.)
17. Krustpils pag. . . „ „ „ „ — „ 56.009,—, „ „ — „ 55.550,—, „ „ „ „ 459,—
18. Prēļu pag. . . . „ „ „ „ — „ 64.663,—, ien. b. a. k. — 65.511,—, izd. iztrūkst. k. Ls 948,—
19. Pustinas pag. . . „ „ „ „ — „ 22.669,—, „ „ „ „ — 23.252,—, „ „ „ „ 583,—

Rēzeknes apr.:

20. Bērzgales pag. . . Izd. b. a. k. — Ls 49.095,—, f. k. — Ls 48.895,—, izd. iztrūkst. k. Ls 200,—
21. Gaigalavas pag. . „ „ „ „ — „ 26.538,—, „ „ — „ 26.375,—, „ „ „ „ 163,—
22. Ružinas pag. . . „ „ „ „ — „ 32.505,—, „ „ — „ 32.495,—, „ „ „ „ 10,—

Jaunlatgales apr.

23. Balvu pag. . . . Izd. b. a. k. — Ls 89.545,—, Ieņ. b. a. k. — Ls 90.545,—, izd. iztrūkst k. Ls 1.000,—
24. Gauru pag. . . . „ „ „ „ — „ 94.628,—, f. k. — Ls 94.625,—, n. s. § 1 par Ls 2,—
25. Linavas pag. . . . „ „ „ „ — „ 55.728,—, „ „ — „ 56.228,—, „ „ § 3 „ „ 500,—

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA
0309057806